

Έκθεση Κ.Ε. Θεσμών για το θέμα Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος

2-5-2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
- ΜΕΡΟΣ Α-ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
- ΜΕΡΟΣ Β-ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΔΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ
«Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ»

Μάιος 2014

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η εξαιρετικά κρίσιμη κατάσταση στην οποία βρίσκεται η κυπριακή οικονομία έχει χαρακτηριστεί ως η δεύτερη μεγαλύτερη καταστροφή που υπέστη η Κύπρος στη σύγχρονη ιστορία της μετά τα τραγικά γεγονότα του 1974. Τα όσα διαδραματίστηκαν κατά τα τελευταία χρόνια στα κυπριακά οικονομικά δρώμενα και συνεχίζονται έως σήμερα και κυρίως η κορύφωσή τους την άνοιξη του 2013 δεν ήταν δυνατό να μην απασχολήσουν τη Βουλή των Αντιπροσώπων, καθώς είχαν ως αποτέλεσμα τον ανεξίτηλο στιγματισμό τη σύγχρονης κυπριακής ιστορίας σε όλες της τις εκφάνσεις.

Στα πλαίσια της άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως αποφάσισε να εγγράψει στις 10 Ιουλίου 2012 για αυτεπάγγελτη εξέταση από την ίδια το πιο πάνω θέμα, το οποίο μελέτησε σε πολυάριθμες συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της 10^{ης} Ιουλίου 2012 και της 30^{ης} Απριλίου 2014.

Το ιστορικό της εγγραφής και της συζήτησης του θέματος, οι αρχικές προθέσεις της επιτροπής, ο τελικός σκοπός της εξέτασής του και τα ζητήματα που την απασχόλησαν αναλύονται εκτενώς σε κατοπινότατο στάδιο της έκθεσης. Ωστόσο, στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι, λόγω του ασυνήθιστα παρατεταμένου χρόνου διάρκειας της εξέτασης του θέματος που συνήθως απαιτείται για σκοπούς άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου, της πολυπλοκότητάς του, του μεγάλου εύρους των ζητημάτων που κρίθηκε αναγκαίο να εξεταστούν, αλλά και για διευκόλυνση τόσο των εργασιών της όσο και για να δοθεί ο απαραίτητος χρόνος στις εμπλεκόμενες πλευρές, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο όπως, προτού διακόψει τις εργασίες της για τη λήξη

της Β΄ Συνόδου της Βουλής, συντάξει προκαταρκτική έκθεση για όσα ζητήματα είχε καταρχήν εξετάσει μέχρι το χρονικό σημείο εκείνο, την οποία και εξέδωσε την 31^η Ιουλίου 2013.

Στην προκαταρκτική έκθεση της επιτροπής περιλαμβάνονται τα κυριότερα από τα ζητήματα που απασχόλησαν ή και είχαν τεθεί ενώπιον της τελευταίας κατά το πρώτο στάδιο των εργασιών της, το οποίο διήρκησε από τις 10 Ιουλίου 2012 μέχρι την προσωρινή διακοπή των εργασιών της τον Ιούλιο του 2013, ενώ στη συμπληρωματική έκθεση της επιτροπής περιλαμβάνονται αντίστοιχα τα όσα κατατέθηκαν, απασχόλησαν ή και εξετάστηκαν από αυτήν κατά το δεύτερο και τελικό στάδιο των εργασιών της, που έλαβε χώρα από τις 10 Σεπτεμβρίου 2013 μέχρι τις 30 Απριλίου 2014. Συναφώς, η προκαταρκτική έκθεση η οποία αποτελεί το Μέρος Α΄ της έκθεσης της επιτροπής για το υπό μελέτη θέμα θεωρείται και διαβάζεται ως αναπόσπαστο κείμενο με τα όσα καταγράφονται στη συμπληρωματική έκθεση της επιτροπής για το ίδιο θέμα η οποία αποτελεί το Μέρος Β΄ της παρούσας έκθεσης.

Με την ευκαιρία αυτή, η επιτροπή επιθυμεί να απευθύνει τις ευχαριστίες της προς όλους όσοι εργάστηκαν για τη διεκπεραίωση των επίπικνου έργου της, επιστέγασμα των οποίων αποτελεί η παρούσα έκθεση. Αξίζει να αναφερθεί ότι με την επιτροπή συνεργάστηκαν στενά και με απόλυτο επαγγελματισμό οι υπηρεσίες της Βουλής. Περαιτέρω, η επιτροπή εκφράζει την ευαρέσκειά της για τη συνδρομή διάφορων ομάδων και προσώπων στο εξαιρετικά δύσκολο έργο της, όπως είναι οι κοινοβουλευτικοί συνεργάτες, πρόσωπα που εργάστηκαν αφιλοκερδώς με τα μέλη της, αλλά και απλοί πολίτες που συνεισέφεραν στο έργο της, παραδίδοντας σε αυτά υλικό για

σκοπούς διαφώτισής τους. Ιδιαίτερη ικανοποίηση εκφράζεται επίσης εκ μέρους των μελών της επιτροπής προς δημόσιες υπηρεσίες και τους επικεφαλής αυτών που συνέδραμαν εποικοδομητικά στο έργο της επιτροπής, όπως είναι η Ελεγκτική Υπηρεσία, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου και άλλες.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
Ι΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ
«Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ»

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

Ιούλιος 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
1.1 Ιστορικό εγγραφής του θέματος και η πορεία εξέλιξης της εξέτασής του	1
1.2 Τα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στη διαδικασία	5
1.3 Πηγές ενημέρωσης της επιτροπής	11
2. ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	
<u>2.1 Τα αξιόγραφα κεφαλαίου</u>	13
2.1.1 Εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου	16
2.1.2 Διαδικασία διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου	21
2.1.3 Ιστορική αναδρομή γεγονότων	23
2.1.4 Αρχικά ευρήματα Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου έπειτα από ειδικό έλεγχο που διεξήγαγε αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου	29
2.1.4.1 Έκθεση ειδικού ελέγχου για την Τράπεζα Κύπρου	32
2.1.4.2 Έκθεση ειδικού ελέγχου για τη Λαϊκή Τράπεζα	33
<u>2.2 Οι εκτιμήσεις ακινήτων που διενεργήθηκαν στα πλαίσια του διαγνωστικού ελέγχου “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” της Pimco</u>	35
2.2.1 Τα μακροοικονομικά σενάρια της Συντονιστικής Επιτροπής	36

2.2.2	Οι συμβαλλόμενες με την Pimco εταιρείες ακινήτων	39
2.2.3	Η μεθοδολογία της Pimco και τα σχόλια των εμπλεκόμενων φορέων	41
2.2.4	Άλλα θέματα που εξετάστηκαν σε σχέση με τις αξίες των ακινήτων ως εξασφαλίσεις των δανείων των τραπεζών	44
2.3	<u>Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα</u>	46
2.3.1	Οι λόγοι που οδήγησαν την πώληση	46
2.3.2	Το χρονικό της πώλησης των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα	48
2.3.3	Οι συμμετέχοντες στις διαπραγματεύσεις	51
2.3.4	Οι όροι πώλησης	53
2.3.5	Η επιλογή της Τράπεζας Πειραιώς	56
2.3.6	Το αποτέλεσμα της συναλλαγής	57
2.3.7	Η ανακοίνωση της Τράπεζας Πειραιώς για τα οικονομικά αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου 2013	59
2.4	<u>Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance-ELA) από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα</u>	62
2.4.1	Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από τη Λαϊκή Τράπεζα	62
2.4.2	Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από την Τράπεζα Κύπρου	70
2.5	<u>Άλλα επιμέρους θέματα των οποίων η εξέταση βρίσκεται σε εξέλιξη</u>	71

2.5.1	Οι εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας	71
2.5.2	Η κατάθεση του Προέδρου της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, κ. Δημήτριου Τσιρώνη	72
3.	ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ	
3.1	Σε σχέση με τα αξιόγραφα κεφαλαίου	73
3.2	Σε σχέση με τις εκτιμήσεις ακινήτων που διενεργήθηκαν στα πλαίσια του διαγνωστικού ελέγχου “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” της Pimco	73
3.3	Σε σχέση με την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα	76
3.4	Σε σχέση με την απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα	81
3.5	Σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας	84
4.	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	85
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		
	Παράρτημα I	86
	Παράρτημα II	93
	Παράρτημα III	97

Παράρτημα IV

Παράρτημα V

**Προκαταρκτική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και
Επιτρόπου Διοικήσεως για το θέμα «Η Λειτουργία των Θεσμών του
Χρηματοπιστωτικού Συστήματος (Αυτεπάγγελτη εξέταση με απόφαση της
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως)»**

Παρόντες:

Δημήτρης Συλλούρης, πρόεδρος

Φειδίας Σαρίκας

Αντρέας Κυπριανού

Άριστος Δαμιανού¹

Πανίκκος Σταυριανός

Ειρήνη Χαραλαμπίδου

Νεόφυτος Κωνσταντίνου

Μη μέλη της επιτροπής:

Μαρία Κυριακού

Γιώργος Περδίκης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Ιστορικό εγγραφής του θέματος και η πορεία εξέλιξης της εξέτασής του

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως ενέγραψε το πιο πάνω θέμα για αυτεπάγγελτη εξέταση από την ίδια στις 10 Ιουλίου 2012. Η ανάγκη για εγγραφή και συζήτηση του υπό αναφορά θέματος, με τέτοια ευρεία έννοια, κρίθηκε επιβεβλημένη από την επιτροπή, δεδομένων των γεγονότων που διαδραματίζονταν στην κυπριακή επικαιρότητα το διάστημα εκείνο αλλά και της ανησυχητικής κατάστασης στην οποία είχε περιέλθει η κυπριακή οικονομία. Τέτοια

¹ Σημειώνεται ότι, ο κ. Άριστος Δαμιανού ορίστηκε ως μέλος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως στις 11 Απριλίου 2013 σε αντικατάσταση του μέλους της κ. Κώστα Κώστα.

γεγονότα ήταν, μεταξύ άλλων, η γενικότερη οικονομική ύφεση που ταλάνιζε το νησί, της οποίας χρονικό ορόσημο υπήρξε η κατάθεση, στις 25 Ιουνίου 2012, του επίσημου αιτήματος της Κυπριακής Δημοκρατίας στους διεθνείς εταίρους της για χρηματοοικονομική στήριξη, μετά από ένα μακρόχρονο πολιτικό και κοινωνικό προβληματισμό για το κατά πόσο η Κύπρος ήταν σε θέση να ανταπεξέλθει στην κρίση που ταλάνιζε την οικονομία της, καθώς και η νομοθεσία που αιφνιδιαστικά κλήθηκε να ψηφίσει η Βουλή για την ανακεφαλαιοποίηση της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd (στο εξής «Λαϊκή Τράπεζα»), μέσω της εξ ολοκλήρου αναδοχής των δικαιωμάτων προτίμησης της έκδοσης κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας από το κράτος, ύψους 1,8 δισεκατομ. ευρώ, ένα περίπου μήνα πριν από την εγγραφή του θέματος. Επιπροσθέτως των πιο πάνω, αφορμή για την εγγραφή του θέματος από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως στάθηκαν οι καταγγελίες/παράπονα πολιτών για τη διαχείριση των τοπικών φορέων του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε σχέση με τα αξιόγραφα, τα τραπεζικά επιτόκια και άλλα χρηματοπιστωτικού περιεχομένου ζητήματα. Λόγω της ραγδαίας εξέλιξης και των διαστάσεων που λάμβαναν τα γεγονότα στον ευρύτερο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό χώρο αλλά και της επικείμενης, κατά το χρόνο της εγγραφής του θέματος στην επιτροπή, διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις θερινές διακοπές στα μέσα Ιουλίου 2012, η οποία δεν παρείχε χρονικά περιθώρια για σκοπούς καλύτερου προγραμματισμού της συζήτησης, η επιτροπή, μετά από σχετική συνεννόηση μεταξύ των μελών της, αποφάσισε όπως τύχει κατ' αρχήν ενημέρωσης για το θέμα αυτό αυθημερόν.

Ας σημειωθεί ότι, αρχικά, η επιτροπή αποσκοπούσε στην εξέταση των πιο πάνω επί μέρους ζητημάτων της λειτουργίας των θεσμών που συνθέτουν το κυπριακό

χρηματοπιστωτικό σύστημα γι' αυτό και έτσι άρχισε την εξέταση του θέματος επικεντρώνοντας τη συζήτηση στο θέμα των τραπεζικών αξιογράφων. Και ενόσω η εξέταση του εξειδικευμένου αυτού επί μέρους θέματος, το οποίο αναλύεται ειδικότερα σε άλλο μέρος της παρούσας έκθεσης, έβαινε στην ολοκλήρωσή της, το Μάρτιο του 2013 η κυπριακή οικονομία βρέθηκε σε πολύ κρίσιμη οικονομική κατάσταση. Τα γεγονότα που ακολούθησαν υπήρξαν δραματικά για την Κύπρο, η εξέλιξή τους ραγδαία και η τροπή τους ιδιαίτερα απρόοπτη, αναπάντεχη και πρωτόγνωρη για την κυπριακή κοινωνία (βλ. Παράρτημα I). Η επιτροπή, αφουγκραζόμενη την απαίτηση της κοινής γνώμης για άμεση και διεξοδική εξέταση των παραμέτρων που οδήγησαν την κυπριακή οικονομία στη δεινή αυτή θέση, διαφοροποίησε τη μορφή και το περιεχόμενο της μέχρι εκείνης της στιγμής εξέτασης του θέματος, υπό την έννοια ότι έθεσε νέες προτεραιότητες και διαμόρφωσε ανάλογα τη διαδικασία. Συνεπώς, η επιτροπή, αντιλαμβανόμενη την πολυπλοκότητα και το εύρος των ζητημάτων που είχε ενώπιόν της να μελετήσει, την ατέρμονη εξέλιξη των γεγονότων που συνδέονταν με αυτά και την αδυναμία εφαρμογής της συνήθους διαδικασίας άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου, έκρινε σκόπιμο όπως, για τη διευκόλυνση των εργασιών της, καταρτίσει λεπτομερή, κατά το δυνατό, κατάλογο με τα κυριότερα εξειδικευμένα θέματα προς διερεύνηση, ο οποίος αποτελεί το Παράρτημα II της παρούσας έκθεσης. Ο κατάλογος αυτός δεν αποτελεί εξαντλητική παράθεση των όσων η επιτροπή προτίθεται να μελετήσει, αλλά συνοψίζει τα ουσιαστικότερα και βασικότερα θέματα προς εξέταση από αυτή.

Στο σημείο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι εν μέσω και των αντικειμενικών δυσκολιών που αντιμετώπισε η επιτροπή, οι οποίες αναλύονται σε επόμενο μέρος της παρούσας έκθεσης και του γεγονότος ότι η επιτροπή δε στηρίχθηκε στην καθιερωμένη διαδικασία και κοινοβουλευτική πρακτική, αναγκάστηκε, σε αρκετές

περιπτώσεις, να ακολουθήσει την πορεία των συζητήσεων, υπό την έννοια ότι προχώρησε στη διερεύνηση διαφόρων επιμέρους θεμάτων, όταν αυτά επισημαίνονταν ή ανέκυπταν μέσα από τη σε βάθος εξέταση ορισμένων ζητημάτων αντί στη βάση προειλημμένων από αυτή αποφάσεων.

Ενεργώντας μέσα στα πιο πάνω πλαίσια και υπό τις συνθήκες που περιγράφονται πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως πραγματοποίησε για την κοινοβουλευτική διερεύνηση του υπό αναφορά θέματος πολυάριθμες συνεδριάσεις στο χρονικό διάστημα μεταξύ 10 Ιουλίου 2012 και 23 Ιουλίου 2013. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι για μια σειρά από ζητήματα η επιτροπή δεν προχώρησε σε ενδελεχή μελέτη, ένεκα άλλων ερευνών για το ίδιο θέμα που βρίσκονται σε εξέλιξη αλλά επιφυλάσσεται στο μέλλον να συνεχίσει επί των θεμάτων αυτών.

Στις εν λόγω συνεδρίες τηρήθηκαν αποστενογραφημένα πρακτικά των όσων είχαν διαμειφθεί μεταξύ των παρευρισκόμενων σε αυτές, τα οποία είναι κατατεθειμένα στο απόρρητο αρχείο της Βουλής και είναι στη διάθεση κάθε μέλους του σώματος. Η επιτροπή θεωρεί σκόπιμο εκ προοιμίου να παρατηρήσει ότι τα πρακτικά αυτά παρέχουν πιστή εικόνα των όσων διαμείφθηκαν, αλλά και καταδεικνύουν τις πρακτικές δυσκολίες που η ίδια συνάντησε στη διερεύνηση του όλου θέματος.

Στα πλαίσια της διερεύνησης του όλου θέματος κλήθηκε και παρευρέθηκε ενώπιον της επιτροπής ευρύ φάσμα εμπλεκομένων στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, μεταξύ των οποίων ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ο τέως Υπουργός Οικονομικών, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ο Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ο γενικός διευθυντής του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, πρόεδροι και

μέλη εν ενεργεία και απελθόντων διοικητικών συμβουλίων εμπορικών τραπεζών και συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου και άλλοι εκπρόσωποι αρμόδιων φορέων και ιδιωτικών οργανισμών που κλήθηκαν να συνδράμουν στο έργο της επιτροπής. Λεπτομερής κατάλογος των προσώπων που κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση ως Παράρτημα ΙΙΙ.

1.2 Τα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στη διαδικασία

Όπως έχει αναφερθεί, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως άρχισε την εξέταση του υπό αναφορά θέματος τον Ιούλιο του 2012 κατά τη συνήθη κοινοβουλευτική πρακτική για σκοπούς άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου. Ωστόσο, την πορεία εξέτασης του υπό συζήτηση θέματος επηρέασαν δραματικά, όπως προαναφέρθηκε, τα σημαντικότερα γεγονότα του Μαρτίου του 2013. Τα κρίσιμα αυτά γεγονότα αποτέλεσαν οι αποφάσεις των δύο συνόδων του Eurogroup για την Κύπρο το Μάρτιο του 2013 και ο διορισμός της Ερευνητικής Επιτροπής για την εξέταση της ευθύνης ή και των ευθυνών για την κατάσταση στην οποία περιήλθε το τραπεζικό σύστημα και γενικά η οικονομία της Κυπριακής Δημοκρατίας (στο εξής «Ερευνητική Επιτροπή») από το Υπουργικό Συμβούλιο. Στο διάστημα του Απριλίου του 2013, την επιτροπή αλλά και τη Βουλή γενικότερα, απασχόλησε έντονα ο καθορισμός της ακολουθητέας διαδικασίας που θα ήταν η πλέον ενδεδειγμένη για τη μελέτη του σοβαρού αυτού θέματος με τις τεράστιες διαστάσεις που είχε λάβει, την κοινωνική αναστάτωση που είχε αναπάντεχα προκαλέσει σε ολόκληρο τον κυπριακό λαό, αλλά και τις αντιδράσεις στο εξωτερικό και τις βέβαιες επιπτώσεις

που ήταν εκ των προτέρων γνωστό ότι θα είχαν αντίκτυπο στην κυπριακή κοινωνία για τις επόμενες δεκαετίες. Συναφώς, με γνώμονα τις αρμοδιότητές της με βάση το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής, την πρακτική που ακολουθήθηκε σε προηγούμενες ανάλογες περιπτώσεις που γεγονότα μείζονος σημασίας συγκλόνιζαν την κυπριακή κοινωνία, αλλά λαμβάνοντας επίσης υπόψη την κοινοβουλευτική πρακτική σε σχέση με το σεβασμό ζητημάτων τα οποία άπτονται ποινικής διαδικασίας που βρίσκεται σε εξέλιξη, ώστε αυτή να μην επηρεαστεί, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως αποφάσισε να συνεχίσει την εξέταση του θέματος διερευνώντας όλο το φάσμα των γεγονότων που συντελέστηκαν και τις παραμέτρους που οδήγησαν την κυπριακή οικονομία στη σημερινή της κατάσταση.

Έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω, η επιτροπή τονίζει ότι εξ αρχής δε στόχευε ούτε και ήταν σε θέση να εξαντλήσει με την έρευνά της τις συνθήκες, τα αίτια και τις ευθύνες που οδήγησαν την Κύπρο στη σημερινή οικονομική κατάσταση. Ταυτόχρονα, η επιτροπή επιθυμεί στο σημείο αυτό να τονίσει ότι ασχολήθηκε με το υπό αναφορά θέμα ενεργώντας μέσα στα πλαίσια άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου ο οποίος αποτελεί αρμοδιότητα και υποχρέωση της Βουλής των Αντιπροσώπων και ασκείται εντός των ορίων που καθορίζει το Σύνταγμα και ο Κανονισμός της Βουλής και δεν υποκαθιστά, αλλά ούτε και υποκαθίσταται από οποιαδήποτε άλλη διαδικασία ή έρευνα που διεξάγεται σε σχέση με ένα θέμα. Με βάση τις πρόνοιες των πιο πάνω, είναι σαφές ότι ο κοινοβουλευτικός έλεγχος οδηγεί μόνο σε πολιτικές απόψεις και κριτική των πράξεων ή των παραλείψεων της εκτελεστικής εξουσίας, χωρίς να υποκαθιστά τις αρμοδιότητες ή το ρόλο οποιουδήποτε άλλου κρατικού οργάνου. Περαιτέρω, η επιτροπή καθιστά σαφές ότι δεν επιθυμεί σε καμιά περίπτωση να επηρεάσει δυσμενώς την εξέλιξη της πορείας οποιασδήποτε άλλης ανακριτικής/ποινικής, δικαστικής ή οιονεί δικαστικής

διαδικασίας γύρω από τα ζητήματα που εμπíπτουν στο υπό εξέταση θέμα. Είναι όμως αρμόδια να διαπιστώσει και να καταγράψει γενικές συμπεριφορές, νοοτροπίες, αδυναμίες του συστήματος, αλλά και πολιτικές ευθύνες και να σχολιάσει και να κρίνει την ικανότητα, την ετοιμότητα και τις δυνατότητες της κυβερνητικής μηχανής και όσων προΐστανται αυτής.

Επομένως, στην παρούσα έκθεση δεν περιλαμβάνονται στοιχεία που η επιτροπή έκρινε ότι δυνατό να επηρεάσουν οποιαδήποτε σε εξέλιξη δικαστική διαδικασία ή οιονεί δικαστική διαδικασία. Είναι για το σκοπό αυτό που η επιτροπή, με το διορισμό της Ερευνητικής Επιτροπής και αφότου κλήθηκε από την τελευταία, παρέδωσε σε αυτή το σύνολο όλων ανεξαιρέτως των εγγράφων και πρακτικών των συζητήσεων της που έκρινε ότι θα συνέδραμαν στο έργο της εν λόγω Ερευνητικής Επιτροπής.

Για το θέμα αυτό, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, χωρίς να αμφισβητήσει το δικαίωμα της Βουλής και το καθήκον της να εξετάσει τα υπό συζήτηση θέματα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων που θέτει το ίδιο το Σύνταγμα για κάθε φορέα εξουσίας, κατέστησε σαφές ότι αποτελεί καθήκον της κοινοβουλευτικής επιτροπής να διαβιβάζει άμεσα σε αυτόν οτιδήποτε προκύψει από την έρευνά της από το οποίο διαφαίνεται υποψία για διάπραξη αδικήματος.

Στη διάρκεια της όλης διαδικασίας, η επιτροπή αντιμετώπισε πληθώρα προβλημάτων τόσο τεχνικής όσο και άλλης φύσεως. Για σκοπούς υποβοήθησης των ενδιαφερομένων να κατανοήσουν τον τρόπο εργασίας της επιτροπής και των αιτιών που οδήγησαν σε ορισμένες αποφάσεις που υπήρξαν καθοριστικές και συνάμα περιοριστικές για τις εργασίες της, κρίνεται σκόπιμο όπως στην παρούσα έκθεση παρατεθούν τα κυριότερα από αυτά.

Συνακόλουθα, αναφέρεται ότι η διερεύνηση του όλου θέματος αποκλίνει μερικώς

από την καθιερωμένη διαδικασία και κοινοβουλευτική πρακτική που συνήθως ακολουθείται με την εισαγωγική τοποθέτηση του εισηγητή του και την εν συνεχεία διερεύνησή του με βάση τα στοιχεία και τις πληροφορίες που κατατίθενται ενώπιον του συνόλου των μελών της επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή, το εύρος των ζητημάτων που εξετάστηκαν ανέκυπταν στην πορεία της συζήτησής του, οι προσκεκλημένοι ενώπιόν της καλούνταν και προσέρχονταν ανάλογα με το υπόθεμα που εξεταζόταν, ενώ πλείστα κατατεθέντα στοιχεία τηρούνταν υπό φύλαξη σε απόρρητους φακέλους, τους οποίους οι ενδιαφερόμενοι βουλευτές είχαν τη δυνατότητα να διεξέλθουν μόνο κατόπιν σχετικής διευθέτησης με τους αρμοδίους της Βουλής.

Μεταξύ των προβλημάτων που παρουσιάστηκαν κατά την εξέλιξη της όλης διαδικασίας ήταν η πρόσβαση της επιτροπής σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία αναπόφευκτα θα έπρεπε να μελετηθούν, ώστε η επιτροπή να καταλήξει σε βάσιμες διαπιστώσεις. Για το σκοπό αυτό, η επιτροπή μερίμνησε όπως εξασφαλίσει τις απόψεις του Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ο οποίος δήλωσε, μεταξύ άλλων, ότι σύμφωνα και με την υφιστάμενη σχετική νομοθεσία, προσωπικό δεδομένο θεωρείται κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο που βρίσκεται εν ζωή. Πιο συγκεκριμένα σε σχέση με τα υπό εξέταση θέματα, ο εν λόγω Επίτροπος επισήμανε ότι η οικονομική κατάσταση ή υπόσταση οποιουδήποτε φυσικού προσώπου αποτελεί πληροφορία που αφορά τον ίδιο και οποιαδήποτε επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να είναι νόμιμη, να εξυπηρετεί συγκεκριμένο σκοπό και να είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας. Ειδικότερα, ο ίδιος διευκρίνισε ότι η επιτροπή δύναται να έχει πρόσβαση σε τέτοιου είδους δεδομένα, υπό την προϋπόθεση ότι θα μεριμνήσει κατάλληλα για τη μη δημοσιοποίησή τους. Όπως ο ίδιος δήλωσε καταληκτικά, ο περί Επεξεργασίας

Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμος σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί λόγο προστασίας οποιασδήποτε παρανομίας.

Ένα άλλο θέμα που προβλημάτισε την επιτροπή, ειδικά από το χρονικό ορόσημο του Μαρτίου του 2013 και εντεύθεν, ήταν το ζήτημα του κατά πόσο θα έπρεπε οι σχετικές συνεδρίες να διεξάγονται κλεισμένων των θυρών ή να επιτρέπεται η ελεύθερη πρόσβαση των μέσων μαζικής ενημέρωσης σ' αυτές για σκοπούς εξυπηρέτησης της διαφάνειας. Όπως είναι γνωστό, με βάση τον Κανονισμό της Βουλής και την πάγια κοινοβουλευτική πρακτική που ακολουθείται, οι συνεδρίες των κοινοβουλευτικών επιτροπών είναι ανοιχτές στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, εκτός αν η ίδια η επιτροπή αποφασίσει διαφορετικά. Για τη λήψη απόφασης επί του προκείμενου ζητήματος, η επιτροπή έλαβε υπόψη τις ιδιόμορφες συνθήκες υπό τις οποίες εξεταζόταν το όλο θέμα και την εκτίμηση ότι στις συνεδρίες δυνατό να γινόταν κατάθεση στοιχείων εμπιστευτικής φύσης, με αναφορά σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή που ενδεχομένως να επηρέαζαν την πορεία των εργασιών άλλων παράλληλων και ανεξάρτητων διαδικασιών που έχουν ήδη περιγραφεί. Μία άλλη σημαντική παράμετρος που συνεκτιμήθηκε για τη λήψη απόφασης ήταν οι επιφυλάξεις που εκφράστηκαν από ορισμένα πρόσωπα προκειμένου να προσέλθουν στην επιτροπή για να καταθέσουν τις απόψεις τους, αφού σύμφωνα με τους ίδιους η αποκάλυψη στοιχείων ενώπιον της επιτροπής ενδεχομένως να είχε δυσμενείς επιπτώσεις γι' αυτούς. Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή αποφάσισε όπως οι συνεδρίες της διεξάγονται κλεισμένων των θυρών, εκτός αν η ίδια έκρινε διαφορετικά.

Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω, κρίνεται απαραίτητο να αναφερθεί ότι το έργο της επιτροπής δυσχέραναν περισσότερο ορισμένα δημοσιεύματα που ήταν αντίθετα με το πνεύμα και τη δέσμευση των μελών της επιτροπής για τη διεξαγωγή μιας αντικειμενικής

διερεύνησης, η οποία δεν έπρεπε να επηρεάσει ούτε οποιοσδήποτε δικαστικές ή οιονεί δικαστικές διαδικασίες αλλά ούτε και να επιδράσει με οποιοδήποτε τρόπο στη φήμη και την υπόληψη προσώπων. Η επισήμανση αυτή δεν αποσκοπεί ούτε και πρέπει να ερμηνευθεί ως διάθεση παρακώλυσης του τύπου ή ακόμα άσκησης οποιασδήποτε μορφής λογοκρισίας σε βάρος του. Αντίθετα, την επιτροπή καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασης του θέματος απασχολούσε το αίτημα της κοινής γνώμης προκειμένου να ριχθεί φως στα ακριβή αίτια και τους υπεύθυνους που οδήγησαν την κυπριακή οικονομία στη σημερινή κατάσταση. Ωστόσο, η επιτροπή αισθάνεται ότι νομιμοποιείται και δικαιολογείται να παρατηρήσει ότι στη δημοκρατία κάθε εκφραστής και φορέας απόψεων και θέσεων οφείλει πολλές φορές να δέχεται αυτοπεριορισμούς προκειμένου να υπηρετηθεί ένας γενικότερος σκοπός. Ιδιαίτερα όταν το διακύβευμα αφορά ευαίσθητα θέματα, για τα οποία εύκολα μπορεί να σχηματιστούν θετικές ή αρνητικές εντυπώσεις στην κοινή γνώμη και οι οποίες στη συνέχεια δύσκολα ή καθόλου αναιρούνται, πράγμα που δεν υπηρετεί τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του τόπου.

Μεταξύ των προβλημάτων που είχε να αντιμετωπίσει η επιτροπή ήταν και οι πρακτικές ή άλλες δυσκολίες να υποχρεώσει πολίτες της Δημοκρατίας που ζουν στο εξωτερικό ή πολίτες ξένων χωρών να προσέλθουν και να καταθέσουν στην επιτροπή αναφορικά με τα υπό εξέταση θέματα. Η επιτροπή εκτιμά ότι στην περίπτωση αυτή υπάρχουν τέτοια πρόσωπα που θα μπορούσαν να ρίξουν φως στα διαδραματισθέντα και στα αίτιά τους, αλλά που είναι δύσκολο να κληθούν για να παρευρεθούν ενώπιόν της ώστε να καταθέσουν τις απόψεις τους, ζήτημα το οποίο θα την απασχολήσει εκ νέου.

Ένα από τα τεχνικά προβλήματα που παρουσιάστηκαν, αφορά την κατάθεση στην επιτροπή τεράστιου όγκου έγγραφου υλικού σχετικού με το θέμα. Κατά τη διάρκεια της

όλης διαδικασίας είτε αυτόβουλα είτε κατόπιν απαίτησης της επιτροπής, τόσο απλοί επηρεαζόμενοι πολίτες όσο και εμπλεκόμενοι με το θέμα κατέθεσαν πληθώρα υπομνημάτων και άλλης φύσεως υλικό, πολλές φορές με εξειδικευμένο περιεχόμενο, του οποίου η κωδικοποίηση και ταξινόμηση υπήρξε ιδιαίτερα επίπονη. Ιδιαίτερα μάλιστα η αξιολόγησή του υλικού αυτού όσον αφορά την ουσία και τη σημασία του υπήρξε χρονοβόρα και κοπιαστική. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η διαδικασία αυτή συνεχίζεται για την εξυπηρέτηση ειδικότερων σκοπών που αφορούν τη συνέχιση του έργου της επιτροπής.

Περαιτέρω, ο τεράστιος όγκος του κατατεθέντος έγγραφου υλικού αλλά και των αποστενογραφημένων πρακτικών των συζητήσεων που διεξήχθησαν ενώπιον της επιτροπής, κατέστησαν εξαιρετικά δύσκολο τον εντοπισμό των αναγκαίων στοιχείων, αφού αυτά βρίσκονταν διασκορπισμένα σε διάφορα έγγραφα και στα πρακτικά διαφόρων συνεδριάσεων. Συναφώς, η διαδικασία διαπίστωσης των γεγονότων και των αιτιών που οδήγησαν σε αυτά υπήρξε ιδιαίτερα επίπονη.

Είναι προφανές ότι, λόγω της πολυπλοκότητας και των τεράστιων διαστάσεων που έλαβε το όλο θέμα σε συγκερασμό με την ατέρμονη εξέλιξη των γεγονότων που το περιβάλλουν αλλά και την πίεση της απαίτησης της κοινής γνώμης για άμεση ενημέρωση σε σχέση με τα όσα διαδραματίστηκαν τα τελευταία χρόνια στον κυπριακό χρηματοπιστωτικό τομέα, η επιτροπή είχε να επιτελέσει υπέρογκη εργασία, της οποίας η ολοκλήρωση ήταν αδύνατο να γίνει κατορθωτή στον επιθυμητό χρονικό ορίζοντα. Συνεπώς, η επιτροπή, αφού μελέτησε και διαμόρφωσε άποψη για ορισμένα από τα ζητήματα που περιλαμβάνονται στο φάσμα του υπό εξέταση θέματος, αποφάσισε όπως, στο στάδιο αυτό, προχωρήσει στη σύνταξη της παρούσας προκαταρκτικής έκθεσης, για την ανάλυση αυτών. Ταυτόχρονα, διευκρινίζεται ότι, πρόθεση της

επιτροπής είναι η συνεχής παρακολούθηση όλων των πτυχών και των εξελίξεων που αφορούν τη λειτουργία των θεσμών του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος και η διερεύνηση όλων των ζητημάτων που η ίδια κρίνει ότι απορρέουν από αυτή.

1.3 Πηγές ενημέρωσης της επιτροπής

Για σκοπούς εξαγωγής των συμπερασμάτων της, η επιτροπή στηρίχθηκε σε υλικό από τις ακόλουθες πηγές πληροφόρησης:

- (α) Τις προφορικές καταθέσεις, δηλώσεις καθώς και τα έγγραφα που κατατέθηκαν στα πλαίσια των συνεδριάσεών της από τους εμπλεκόμενους φορείς που παρέστησαν σε αυτές. Ας σημειωθεί ότι, η επιτροπή εξασφάλισε, μεταξύ άλλων, αριθμό εγγράφων από τους νομικούς συμβούλους του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας, τα οποία κατατέθηκαν εμπιστευτικά στη Βουλή και αποτελούν τεκμήρια σε υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου και ως εκ τούτου έτυχαν απόλυτα εμπιστευτικού χειρισμού από τη Βουλή. Συναφώς, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο στο στάδιο της συγγραφής της παρούσας έκθεσης να μην αναφερθεί σε στοιχεία που αφορούν τα εν λόγω έγγραφα, , μέχρις ότου αυτά μελετηθούν.
- (β) Τα έγγραφα που κατατέθηκαν από βουλευτές μέλη της επιτροπής.
- (γ) Την αλληλογραφία μεταξύ της επιτροπής αλλά και του Προέδρου της Βουλής με διάφορους εμπλεκόμενους παράγοντες.
- (δ) Τα υπομνήματα και άλλα έντυπα που κατατέθηκαν από πρόσωπα που έκριναν σκόπιμο να αποστείλουν στην επιτροπή για σκοπούς ενημέρωσής της.
- (ε) Τις επίσημες ανακοινώσεις και άλλα έγγραφα που δημοσίευσαν φορείς της Κύπρου και του εξωτερικού.

2. ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

2.1 Τα αξιόγραφα κεφαλαίου

Πρώτο θέμα που απασχόλησε την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως στα πλαίσια της εξέτασης του γενικότερου θέματος της λειτουργίας των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος ήταν η εξέταση των αξιογράφων κεφαλαίου. Το θέμα αυτό απασχόλησε την επιτροπή σε έξι συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ 10 Ιουλίου και 27 Νοεμβρίου 2012.

Από τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της η επιτροπή για το θέμα αυτό συνάγεται ότι οι δύο μεγαλύτερες τράπεζες της Κύπρου, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (στο εξής «Τράπεζα Κύπρου»), και η Λαϊκή Τράπεζα, προέβαιναν κατά καιρούς, τα τελευταία χρόνια, σε εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου με σκοπό την ενίσχυση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων τους. Η πρακτική αυτή αύξησης των κεφαλαίων των τραπεζών, ακολουθήθηκε λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που επικρατούσαν στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, αλλά και τη σημασία διατήρησης ισχυρών και ανταγωνιστικών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας, με στόχο τη συνέχιση της ανάπτυξης των τραπεζών και την ενδυνάμωση της κεφαλαιακής τους βάσης. Οι πιο πάνω ενέργειες των τραπεζών, για αύξηση κεφαλαίου, διενεργούνταν στα πλαίσια των αρχών της τρίτης αναθεώρησης της συνθήκης της Βασιλείας, γνωστής ως Βασιλεία III.

(α) Χαρακτηριστικά αξιογράφων κεφαλαίου

Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι περίπλοκα χρηματοοικονομικά προϊόντα χωρίς ημερομηνία λήξης, είναι δηλαδή αόριστης διάρκειας, με δυνατότητα όμως και κατ' επιλογή της τράπεζας και μετά από έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, να εξαγοραστούν στο σύνολό τους στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουσδήποτε

δεδουλευμένους τόκους, μετά το πέρας πέντε χρόνων από την ημερομηνία έκδοσής τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που έπεται αυτής της ημερομηνίας. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου αποτελούν άμεσες, μη εξασφαλισμένες, δευτερεύουσες υποχρεώσεις των τραπεζών και η αποπληρωμή τους ακολουθεί σε προτεραιότητα την αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς τους καταθέτες και άλλους πιστωτές και περιλαμβάνονται στα Βασικά Ίδια Κεφάλαια των τραπεζών. Πρόκειται για κινητές αξίες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και οι κάτοχοι τους θεωρούνται δανειστές των τραπεζών και κατά συνέπεια επενδυτές.

(β) Θέσεις εμπλεκομένων

Οι εκπρόσωποι των κατόχων αξιογράφων που στη συνέχεια οργανώθηκαν σε σύνδεσμο, το Σύνδεσμο Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων εξέφρασαν, τόσο προφορικά ενώπιον της επιτροπής όσο και με γραπτές ανακοινώσεις, καθώς και με μεγάλο αριθμό επιστολών τους προς αυτή, την αγανάκτησή τους για τον τρόπο με τον οποίο εξαπατήθηκαν ή παραπλανήθηκαν, προκειμένου να επενδύσουν σε αξιόγραφα κεφαλαίου και ζήτησαν όπως η Βουλή συνδράμει στην εξεύρεση μιας συναινετικής λύσης για μετριασμό του προβλήματός τους.

Σύμφωνα με την ενημέρωση που είχε η επιτροπή από τους εκπροσώπους των εμπλεκόμενων τραπεζών η κρίση που έχει διαμορφωθεί στον ευρύτερο τραπεζικό τομέα, περιλαμβανομένης και της περίπτωσης των αξιογράφων κεφαλαίου, είναι αποτέλεσμα των πολύ δύσκολων οικονομικών συνθηκών που δημιουργήθηκαν τον τελευταίο καιρό στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Σχετικά με τις διαδικασίες που ακολούθησαν οι τράπεζες για την πώληση των αξιογράφων, οι ίδιοι εκπρόσωποι ενημέρωσαν την επιτροπή ότι στην όλη διαδικασία πώλησης εμπλέκετο εξειδικευμένος σύμβουλος και παράλληλα οι επενδυτές προμηθεύονταν από τις τράπεζες σχετικό

ενημερωτικό δελτίο, πληροφοριακό για το προϊόν. Παρά το γεγονός αυτό, σημείωσαν, ότι πιθανόν να έγιναν λάθη ή παραλείψεις από πλευράς των τραπεζών. Συναφώς, δήλωσαν οι ίδιοι, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το όλο ζήτημα και να αναληφθούν οι όποιες ευθύνες, η όποια προτεινόμενη λύση θα πρέπει να ικανοποιεί εκτός από τους κατόχους αξιογράφων και τις εποπτικές αρχές, ιδιαίτερα την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου αλλά και τις αρχές της Βασιλείας και της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών.

Πρόσθετα οι ίδιοι ενημέρωσαν την επιτροπή ότι δεν υπήρχε οποιαδήποτε προμήθεια από την πώληση των αξιογράφων προς το προσωπικό και το τελευταίο δε λάμβανε, σε καμία περίπτωση, οποιαδήποτε χρηματική αμοιβή, αλλά η πάγια τακτική που ακολουθείτο σε σχέση με την προώθηση των προϊόντων αυτών από τους υπαλλήλους των τραπεζών ήταν η καταγραφή κέρδους για τα καταστήματα στη βάση κάποιων ποσοστών επί των πωλήσεων που θα πραγματοποιούσαν.

Ειδικότερα ο εκπρόσωπος της Λαϊκής Τράπεζας ενημέρωσε την επιτροπή ότι για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα η τράπεζα δεν είχε τη δυνατότητα να καταβάλει τους συμφωνημένους τόκους των αξιογράφων κεφαλαίου στους επενδυτές λόγω του κουρέματος που υπέστησαν τα ομόλογα του ελληνικού δημοσίου στα οποία η τράπεζα είχε επενδύσει. Αυτός ήταν και ο λόγος που η εν λόγω τράπεζα χρειάστηκε στήριξη από το κράτος ύψους 1,8 δισεκατομ. ευρώ.

Σύμφωνα με στοιχεία που ο ίδιος κατέθεσε στην Επιτροπή, ο αριθμός των ιδιωτών που επένδυσαν σε αξιόγραφα κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας ανέρχεται σε 2500 περίπου άτομα. Αναλυτικότερα αναφέρθηκε ότι, οι μικροκαταθέτες κάτω από €50.000 είναι 1142 άτομα, από €50.000 μέχρι €100.000 είναι 826 άτομα, από €100.000 μέχρι €500.000 είναι 831, από €500.000 μέχρι €1 εκατομ. είναι 104 άτομα και για πάνω από €1 εκατομ. είναι 58 άτομα.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ως η αρμόδια εποπτική αρχή για τις τράπεζες, μετά και από προτροπή της επιτροπής προχώρησε στη διεξαγωγή ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου από τις τράπεζες.

Σημειώνεται ότι η ετοιμασία του πιο πάνω πορίσματος κρίθηκε από την επιτροπή αναγκαία με στόχο να χρησιμοποιηθεί στις διαπραγματεύσεις της κυβέρνησης με την τρόικα ώστε αυτή να ληφθεί υπόψη στη χρηματοδότηση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών.

2.1.1 Εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από την πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η Τράπεζα Κύπρου και η Λαϊκή Τράπεζα προέβαιναν σε εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα από το 2007 με σκοπό την αύξηση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων τους. Σημειώνεται ότι το πρωτοβάθμιο κεφάλαιο χρησιμοποιείται από τις τράπεζες σε περίπτωση που υπάρξουν ζημιές, με σκοπό την απορρόφησή τους.

Όπως ενημερώθηκε η επιτροπή από την πιο πάνω πρόεδρο και από τον εκπρόσωπο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου η διαδικασία έκδοσης αξιογράφων κεφαλαίου περιλαμβάνει την καταρχήν αξιολόγηση των εκδόσεων των κεφαλαίων από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και ακολούθως την κατάταξή τους σε πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια κεφάλαια. Για σκοπούς υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών τα πρωτοβάθμια κεφάλαια, όπως είναι τα αξιόγραφα, πρέπει να ικανοποιούν τα ελάχιστα κριτήρια που τίθενται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου με βάση ευρωπαϊκές οδηγίες. Μεταξύ των κριτηρίων αυτών περιλαμβάνεται και η δυνατότητα αναστολής ή ακύρωσης καταβολής των τόκων σε περίπτωση που μια τράπεζα δεν έχει

διανεμητέα κέρδη ή όταν καταστεί αφερέγγυα ή όταν πάρει κρατική ενίσχυση. Ακολούθως, μετά την κατάταξη των αξιογράφων κεφαλαίου από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και προκειμένου η τράπεζα να προχωρήσει σε δημόσια προσφορά στο ευρύ κοινό, ο εκδότης οφείλει να καταρτίσει ενημερωτικό δελτίο για το προϊόν, το οποίο εγκρίνεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και συνοδεύει τα εν λόγω χρηματοοικονομικά προϊόντα. Μετά την έγκριση του ενημερωτικού δελτίου ενημερώνεται το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Σε κάθε ενημερωτικό δελτίο περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, όλοι οι κίνδυνοι και τα ρίσκα που μπορεί να προκύψουν από την κάθε συγκεκριμένη επένδυση.

Ας σημειωθεί ότι όλες οι υπό διερεύνηση εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου των τραπεζών έχουν καταχωριστεί ως πρωτοβάθμια κεφάλαια, αφού προηγήθηκε έλεγχος από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ότι οι όροι έκδοσής τους ικανοποιούν τα ελάχιστα κριτήρια που θέτει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Στα ενημερωτικά δελτία όλων των πιο πάνω αναφερόμενων εκδόσεων περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, και όρος έκδοσης για αναστολή καταβολής τόκων σε περίπτωση που η τράπεζα δεν ικανοποιεί την απαιτούμενη κεφαλαιακή επάρκεια όπως αυτή ορίζεται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ή σε περίπτωση που η εκδότρια τράπεζα είναι αφερέγγυα.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω όρων έκδοσης, οι εκδόσεις των μετατρέψιμων αξιογράφων ενισχυμένου κεφαλαίου (ΜΑΕΚ) του 2011 και των δύο τραπεζών περιλάμβαναν όρο υποχρεωτικής ακύρωσης καταβολής του τόκου και υποχρεωτικής μετατροπής των αξιογράφων κεφαλαίου σε μετοχές, σε προκαθορισμένη τιμή, με μονομερές δικαίωμα της τράπεζας, για τις περιπτώσεις που μια τράπεζα δεν ικανοποιεί την απαιτούμενη κεφαλαιακή επάρκεια ή είναι αφερέγγυα.

Εκδόσεις Τράπεζας Κύπρου

Η Τράπεζα Κύπρου πραγματοποίησε τρεις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου κατά τα έτη 2007, 2009 και 2011. Από αυτές τις τρεις εκδόσεις στον ειδικό έλεγχο που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου περιλήφθηκαν μόνο οι δύο εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου που αφορούσαν τα έτη 2009 και 2011 καθ' ότι η έκδοση του 2007 είχε προηγηθεί της εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας με την οδηγία MiFID, ενώ για τις εκδόσεις 2009 και 2011 δε θα πραγματοποιείτο η πληρωμή των οφειλόμενων τόκων από την τράπεζα.

Η έκδοση του 2009 αφορά μετατρέψιμα αξιόγραφα κεφαλαίου ονομαστικής αξίας 645 εκατομ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 5,50% ετησίως για τα πρώτα πέντε χρόνια και στη συνέχεια κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με το εξαμηνιαίο επιτόκιο του ευρώ πλέον 3% ετησίως και κατ' επιλογή του κατόχου τους θα μπορούσαν να μετατραπούν σε μετοχές της τράπεζας.

Η έκδοση του 2011 αφορά ΜΑΕΚ, η ονομαστική αξία των οποίων ανέρχεται σε €820 εκατομ. και \$95 εκατομ.. Τα ΜΑΕΚ που είχαν εκδοθεί σε ευρώ έφεραν σταθερό επιτόκιο 6,5% ετησίως για τα πρώτα πέντε χρόνια και ακολούθως Euribor πλέον 3% ετησίως. Τα ΜΑΕΚ που εκδόθηκαν σε δολάρια Αμερικής φέρουν σταθερό επιτόκιο 6% ετησίως για τα πρώτα πέντε χρόνια και ακολούθως κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με το εξαμηνιαίο Libor πλέον 3% ετησίως. Σημειώνεται ότι το Μάρτιο του 2012, ΜΑΕΚ ονομαστικής αξίας 432 εκατομ. ευρώ μετατράπηκαν σε μετοχές στα πλαίσια του Σχεδίου Κεφαλαιακής Ενίσχυσης. Επίσης αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι από τα 890 εκατομ. ευρώ που εκδόθηκαν το 2011, τα 695.3 εκατομ. ευρώ προήλθαν από μετατροπή των τριών προηγούμενων εκδόσεων της τράπεζας και μόνο τα 194.7 εκατομ. ευρώ αντιστοιχούσαν σε νέα κεφάλαια.

Εκδόσεις Λαϊκής Τράπεζας

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, η Λαϊκή Τράπεζα πραγματοποίησε τέσσερις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου κατά τα έτη 2008, 2009, 2010 και 2011. Ο ειδικός έλεγχος που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου περιλάμβανε και τις τέσσερις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου της τράπεζας διότι με σχετική ανακοίνωσή της η τράπεζα ενημέρωσε τους κατόχους των τριών πρώτων εκδόσεων αξιογράφων ότι για τις επόμενες τριμηνίες και μέχρι το Διάταγμα του Υπουργού Οικονομικών είναι σε ισχύ, η καταβολή των τόκων διέπεται από αυτό, ενώ στην περίπτωση των ΜΑΕΚ του 2011 η τράπεζα προβαίνει σε υποχρεωτική ακύρωση πληρωμής τόκου σύμφωνα με τις πρόνοιες του ενημερωτικού δελτίου. Σημειώνεται ότι η τελευταία ημερομηνία καταβολής τόκων ήταν η 30^η Ιουνίου 2012.

Η αρχική έκδοση του 2008 αφορούσε αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους 116 εκατομ. ευρώ που προσφέρθηκαν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε πρόσωπα τα οποία επένδυσαν τουλάχιστον 50.000 ευρώ ο καθένας. Η δεύτερη έκδοση του 2008 αφορούσε αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους 84 εκατομ. ευρώ που προσφέρθηκαν στο ευρύ κοινό μέσω δημόσιας προσφοράς. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου της αρχικής έκδοσης για τις πρώτες τέσσερις τριμηνιαίες περιόδους και τα αξιόγραφα κεφαλαίου της δεύτερης έκδοσης για τις πρώτες τρεις τριμηνιαίες περιόδους έφεραν σταθερό επιτόκιο 6,5% και μετέπειτα κυμαινόμενο επιτόκιο το οποίο αναθεωρείτο σε τριμηνιαία βάση. Το επιτόκιο ήταν ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο για ευρώ στην αρχή της εκάστοτε τριμηνίας πλέον 1,5% και ο τόκος ήταν πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα 154 εκατομ. ευρώ.

Η έκδοση αξιογράφων κεφαλαίου του 2009 απευθυνόταν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε άτομα που επένδυσαν τουλάχιστον

50.000 ευρώ ο καθένας και το συνολικό ποσό ανήλθε σε 242,2 εκατομ. ευρώ. Το επιτόκιο καθορίστηκε στο 7% και ο τόκος ήταν πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα 168 εκατομ. ευρώ.

Η πρώτη έκδοση αξιογράφων κεφαλαίου του 2010 απευθυνόταν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε άτομα που επένδυσαν τουλάχιστον 50.000 ευρώ ο καθένας, το δε συνολικό ποσό ανήλθε σε 250,5 εκατομ. ευρώ. Η δεύτερη έκδοση του 2010 απευθυνόταν στο ευρύ κοινό και αφορούσε αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους 45,1 εκατομ. ευρώ. Το επιτόκιο καθορίστηκε στο 7% και ο τόκος ήταν πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα 238 εκατομ. ευρώ.

Η έκδοση του 2011 της Λαϊκής Τράπεζας αφορούσε 65,2 εκατομ. ευρώ ΜΑΕΚ που προσφέρθηκαν σε όλους τους υφιστάμενους μετόχους της τράπεζας μέσω δικαιωμάτων προτίμησης. Τα ΜΑΕΚ έφεραν σταθερό επιτόκιο 7% ετησίως. Σημειώνεται ότι η τιμή μετατροπής για όλες τις περιόδους μετατροπής είχε οριστεί σε 1,80 ευρώ ανά συνήθη μετοχή της τράπεζας και υπόκειτο σε συνήθεις αναπροσαρμογές για εταιρικές πράξεις με ελάχιστη τιμή την ονομαστική αξία. Η τιμή μετατροπής αναπροσαρμόστηκε από 1,80 ευρώ σε 1,54 ευρώ λόγω της διανομής μερίσματος για το έτος 2010. Κατά τις 31 Μαρτίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα 65 εκατομ. ευρώ.

Συνολική κατανομή αξιογράφων κεφαλαίου στους επενδυτές

Με βάση τα στοιχεία που έχει στην κατοχή του το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου για το σύνολο των εκδόσεων αξιογράφων κεφαλαίου που διατέθηκαν στην Κύπρο, οι θεσμικοί επενδυτές αποτελούν το 25% και καλύπτουν ποσό ύψους 287 εκατομ. ευρώ ενώ οι ιδιώτες αποτελούν το 75% και καλύπτουν ποσό ύψους 879 εκατομ. ευρώ. Το

συνολικό ποσό που επενδύθηκε σε αξιόγραφα κεφαλαίου συνοψίζεται στα 1,386 δισεκατομ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένου και του ποσού που διατέθηκε στην ελληνική αγορά.

Ειδικότερα, σύμφωνα με στοιχεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, αναφορικά με το βαθμό εμπλοκής μικροκατόχων των αξιογράφων μέχρι €100.000, αφενός για την Τράπεζα Κύπρου αυτοί ανέρχονταν στο 92% του συνολικού αριθμού των κατόχων και κατέχουν ποσοστό 28% του συνολικού ποσού και αφετέρου για τη Λαϊκή Τράπεζα αυτοί ανέρχονται στο 71% του συνολικού αριθμού των κατόχων και κατέχουν ποσοστό 18% του συνολικού ποσού.

2.1.2 Διαδικασία διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου

Η διαδικασία διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου ρυθμίζεται από τις πρόνοιες του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου (στο εξής Νόμος), αλλά και από τις διατάξεις της οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά την Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων (στο εξής Οδηγία). Σύμφωνα με τις εν λόγω πρόνοιες για προώθηση αξιογράφων κεφαλαίου, αλλά και γενικότερα χρηματοοικονομικών προϊόντων, προβλέπεται ότι τα πρόσωπα που επιτρέπεται να παρέχουν ή να παρουσιάζονται ότι παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες ή/και να ασκούν επενδυτικές δραστηριότητες σε επαγγελματική βάση στη Δημοκρατία, είναι οι Κυπριακές Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΚΕΠΕΥ), οι οποίες κατέχουν άδεια λειτουργίας, καθώς και οι διαχειριστές αγοράς, οι Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΕΠΕΥ) κρατών μελών, οι ΕΠΕΥ τρίτων χωρών, οι τράπεζες και τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα.

Από τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί στην επιτροπή από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η τελευταία τηρεί Δημόσιο Μητρώο Πιστοποιημένων Προσώπων, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου, στο οποίο περιλαμβάνονται πρόσωπα τα οποία απασχολούνται σε ΚΕΠΕΥ, σε τράπεζες και συνεργατικά. Συγκεκριμένα ο εν λόγω Νόμος απαιτεί από τα πρόσωπα που απασχολούνται στις τράπεζες και προσφέρουν επενδυτικές υπηρεσίες να κατέχουν τα απαραίτητα πιστοποιητικά τα οποία εξασφαλίζουν μετά από επιτυχία σε εξετάσεις και να είναι εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο. Στο εν λόγω μητρώο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς κατά την περίοδο εξέτασης του θέματος υπήρχαν καταγεγραμμένα στο καθήκον Παροχής Επενδυτικών Συμβουλών 517 πρόσωπα.

Σημειώνεται ότι ο προαναφερόμενος Νόμος, ο οποίος είναι πλήρως εναρμονισμένος με την ευρωπαϊκή οδηγία MiFID που αφορά τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και η οποία έχει, μεταξύ άλλων, ως πρωταρχικό στόχο την εναρμόνιση της προστασίας των επενδυτών σε όλη την Ευρώπη, θέτει τρεις πρωταρχικές αρχές τις οποίες οφείλουν να εφαρμόζουν, όταν παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες (προσωπικές συμβουλές), τα πρόσωπα τα οποία επιτρέπεται να παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες. Οι εν λόγω αρχές προβλέπουν ότι τα πρόσωπα αυτά ενεργούν δίκαια, ώστε να εξυπηρετούν στον καλύτερο δυνατό βαθμό τα συμφέροντα των επενδυτών, παρέχουν στους επενδυτές ή υποψήφιους επενδυτές κατάλληλες και εκτενείς πληροφορίες που να μην είναι παραπλανητικές, για να βοηθήσουν τους επενδυτές στην κατανόηση των χρηματοοικονομικών μέσων και των υπηρεσιών και παρέχουν υπηρεσίες λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των επενδυτών ούτως ώστε να υπάρχει αντιστοιχία των επενδύσεων στο επενδυτικό προφίλ και στις απαιτήσεις των επενδυτών.

Με βάση τα υφιστάμενα κανονιστικά πλαίσια, πριν την πραγματοποίηση της επένδυσης και την παροχή επενδυτικής υπηρεσίας, τα πιο πάνω αναφερόμενα πρόσωπα οφείλουν να κατηγοριοποιήσουν τον πελάτη τους είτε ως ιδιώτη είτε ως επαγγελματία. Όπως συνάγεται από τα στοιχεία που κατατέθηκαν από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς οι πλείστες περιπτώσεις κατατάσσονται στην κατηγορία των ιδιωτών όπου τους προσφέρεται μεγαλύτερη προστασία λόγω του ότι διαθέτουν μικρή εμπειρία και γνώση. Στους επαγγελματίες επενδυτές περιλαμβάνονται συνήθως τράπεζες, κυβερνήσεις, συνταξιοδοτικά ταμεία, μεγάλες επιχειρήσεις και κατ' εξαίρεση ιδιώτες, εφόσον πληρούν καθορισμένα κριτήρια. Για την κατηγοριοποίηση των επενδυτών αλλά και για την παροχή επενδυτικών συμβουλών η προρρηθείσα οδηγία επιβάλλει μια διαδικασία που ονομάζεται «αξιολόγηση της καταλληλότητας» κατά την οποία τα αρμόδια πρόσωπα θέτουν στον επενδυτή σειρά ερωτημάτων ώστε να κατανοήσουν ποια είδη επενδύσεων είναι κατάλληλα για τον κάθε επενδυτή. Συνήθως τα ερωτήματα αφορούν τους επενδυτικούς στόχους, τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τη γνώση και εμπειρία του επενδυτή. Σε περίπτωση που τέτοιο πρόσωπο δεν αποκτά ή δε δύναται να αποκτήσει τις αναγκαίες πληροφορίες προκειμένου να αξιολογήσει την καταλληλότητα του επενδυτή τότε δε δύναται να προβεί σε προσωπικές συστάσεις.

Πρόσθετα, στον προαναφερόμενο Νόμο περιλαμβάνεται πρόνοια για προστασία των επενδυτών, κατόχων οποιωνδήποτε χρηματοοικονομικών προϊόντων και αναφέρεται ρητά ότι αφού εκδοθεί το ενημερωτικό δελτίο των προϊόντων για να καταγραφούν οι κίνδυνοι και οι όροι του προϊόντος, αυτό προωθείται στη συνέχεια από εγκεκριμένους συμβούλους. Σε περίπτωση παραβίασης της νομοθεσίας προνοούνται διοικητικά πρόστιμα ή ποινές αναλόγως της περιπτώσεως.

2.1.3 Ιστορική αναδρομή γεγονότων

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς οι πρώτες καταγγελίες των κατόχων αξιογράφων απευθύνονταν στην τελευταία και αφορούσαν τις πρακτικές που ακολούθησαν οι τράπεζες για την προώθηση των υπό συζήτηση αξιογράφων κεφαλαίου τα οποία οι ίδιες εξέδωσαν από το 2007. Από τα στοιχεία αυτά συνάγεται ότι οι υποψήφιοι κάτοχοι δεν είχαν μελετήσει τα ενημερωτικά δελτία που εξέδιδαν οι τράπεζες και ότι οι συμβουλές που φαίνεται να έπαιρναν δεν προέρχονταν από εγκεκριμένους συμβούλους. Συναφώς η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ως η αρμόδια εποπτική αρχή για τις ΚΕΠΕΥ, προχώρησε στη συλλογή στοιχείων από αυτές, ως προς την εμπλοκή τους στην προώθηση των εν λόγω προϊόντων και τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν. Σημειώνεται ότι οι ΚΕΠΕΥ είναι θυγατρικές εταιρείες των υπό αναφορά τραπεζών. Περαιτέρω, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μελέτησε και βεβαιώθηκε ότι στα ενημερωτικά δελτία των αξιογράφων κεφαλαίου αναφέρονταν ρητά τα συγκεκριμένα ρίσκα (αναστολής τόκων, μη πληρωμή τόκων σωρευτικά, αόριστη διάρκεια, προτεραιότητα σε περίπτωση εκκαθάρισης τράπεζας), τα οποία ουσιαστικά δημιούργησαν το πρόβλημα και τις αντιδράσεις των κατόχων αξιογράφων.

Όπως προκύπτει από τα ίδια στοιχεία, το θέμα των καταγγελιών από κατόχους αξιογράφων συζητήθηκε κατά την τακτική σύσκεψη του ανωτάτου επιπέδου των εποπτικών αρχών του χρηματοοικονομικού τομέα της Κύπρου που έγινε στις 12 Νοεμβρίου 2010, στην παρουσία των επικεφαλής των εποπτικών αρχών. Ο τότε Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, αναφερόμενος στις μεθόδους προώθησης πολύπλοκων χρηματοοικονομικών προϊόντων που ακολουθούνται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, δήλωσε ότι θα έπρεπε να εξεταστεί από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου κατά πόσο η προώθηση τέτοιων προϊόντων, αυξημένου κινδύνου,

από τις τράπεζες γίνεται σύμφωνα με τον Νόμο.

Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, στις αρχές Ιανουαρίου 2011 ο τέως Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, πέραν της πιο πάνω ενημέρωσης, έλαβε επιστολή από τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συνδέσμου Επενδυτών Χρηματιστηριακών Αξιών (ΠΑΣΕΧΑ), στην οποία ουσιαστικά καταγγέλλονταν οι διαδικασίες σύμφωνα με τις οποίες οι τράπεζες, προέτρεπαν τους πελάτες τους να επενδύσουν σε αξιόγραφα και μετοχές των εν λόγω τραπεζών. Ενημερώνοντας την επιτροπή για τις εν λόγω ενέργειες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ο ίδιος εκπρόσωπος δήλωσε πως το Τμήμα Εποπτείας Τραπεζών έλαβε οδηγίες από τον τέως Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να γίνει έλεγχος μέσα στα πλαίσια των προγραμματισμένων ελέγχων που πραγματοποιούνταν κατά καιρούς στις τράπεζες, χωρίς να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε εξειδικευμένη έρευνα.

Συνεπακόλουθα της πιο πάνω αναφερόμενης σύσκεψης, καθώς και της επιστολής που έλαβε ο τότε Διοικητής, ήταν η εγκύκλιος επιστολή που εξέδωσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ημερομηνίας 19 Ιανουαρίου 2011, προς όλες τις τράπεζες οι οποίες είχαν εισηγμένους τίτλους στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και στην οποία γινόταν αναφορά στις καταγγελίες που περιήλθαν σε γνώση της αλλά και στις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας και των οδηγιών που όφειλαν οι τράπεζες να εφαρμόζουν. Οι τράπεζες, με την εν λόγω επιστολή, καλούνταν να λάβουν όλα τα μέτρα προς συμμόρφωση τους με τις πρόνοιες του Νόμου και τις διατάξεις των σχετικών Οδηγιών. Περαιτέρω, στην ίδια επιστολή επισημαίνετο ότι σε περίπτωση που επαρέχετο συμβουλή και προτροπή πελατών από στελέχη τραπεζών έπρεπε απαραίτητα αυτά να κατέχουν τα απαιτούμενα πιστοποιητικά επαγγελματικής ικανότητας και να επρωηγείτο η σύναψη γραπτής σύμβασης με τον πελάτη για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών

αλλά και η συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών για το επενδυτικό προφίλ του πελάτη, για σκοπούς αξιολόγησης της καταλληλότητας και της συμβατότητας του προϊόντος. Παράλληλα με την πιο πάνω εγκύκλιο, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, με επιστολή της με την ίδια ημερομηνία προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ανέφερε ότι το θέμα θα ετύγχανε περαιτέρω εξέτασης κατά την διάρκεια επικείμενων επιθεωρήσεων που είχε προγραμματίσει να διεξάγει το Τμήμα Εποπτείας και Ρύθμισης Τραπεζικών Ιδρυμάτων για σκοπούς ελέγχου συμμόρφωσης των τραπεζών με το Νόμο και τις Οδηγίες.

Τους επόμενους μήνες, Φεβρουάριο και Μάρτιο του 2011, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου πραγματοποίησε προγραμματισμένους επιτόπιους έλεγχους στις δύο τράπεζες και συνέλεξε πληροφορίες όσον αφορά τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά την προώθηση των εν λόγω προϊόντων. Από τους πιο πάνω επιτόπιους έλεγχους δεν προέκυψε οποιοδήποτε στοιχείο που να υπονοεί ότι υπήρχε το στοιχείο της παροχής επενδυτικών συμβουλών. Η συγκεκριμένη έρευνα που πραγματοποιήθηκε αφορούσε, μεταξύ άλλων, τις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου του έτους 2009 για την Τράπεζα Κύπρου και του έτους 2010 για τη Λαϊκή Τράπεζα.

Στις 18 Μαΐου 2012 εκδόθηκε το διάταγμα του Υπουργού Οικονομικών περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd προκειμένου να στηριχθεί από το κράτος η Λαϊκή Τράπεζα με ποσό 1,8 δισεκατομ. ευρώ για ενίσχυση της κεφαλαιακής της βάσης. Στο εν λόγω διάταγμα αναφερόταν ρητά η απαγόρευση πληρωμής οποιουδήποτε τόκου ή ανάκληση πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων κεφαλαίων, εκτός αν η τράπεζα είχε λάβει την προγενέστερη έγκριση από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και είχε συμβουλευθεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών, με βάση τις πρόνοιες του διατάγματος δεν ήταν επιτρεπτή η καταβολή τόκου από την τράπεζα για τα αξιόγραφα κεφαλαίου προκειμένου να εγκριθεί σχέδιο ανακεφαλαιοποίησης της τράπεζας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο ίδιος μετέφερε στην επιτροπή την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι το βάρος της κεφαλαιοποίησης των τραπεζών και τις ζημιές του κάθε ιδρύματος δε θα έπρεπε να το φέρει ο φορολογούμενος, αλλά πρώτα ο μέτοχος και ακολούθως ο δανειστής του ιδρύματος αφού με αυτό τον τρόπο μειώνεται στο ελάχιστο το κόστος του φορολογούμενου πολίτη. Συναφώς, ανέφερε, ότι σε περίπτωση που δε δημοσιευόταν το διάταγμα τότε η Λαϊκή Τράπεζα θα διέκοπτε τις εργασίες της και όλοι θα έχαναν τις καταθέσεις τους.

Αναφερόμενος ο ίδιος στο διάταγμα που αφορούσε τη Λαϊκή Τράπεζα, δήλωσε, ότι οι τρεις πρώτες εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου που πραγματοποίησε η τράπεζα, θεωρούνταν συμβατές με αυτό και η καταβολή των τόκων αναστέλλετο λόγω αυτού του διατάγματος ενώ για την τελευταία έκδοση, η καταβολή των τόκων αναστέλλετο με βάση τους όρους έκδοσης που περιέχονται στο ενημερωτικό δελτίο.

Αναφορικά με την Τράπεζα Κύπρου, όπως συνάγεται από τα στοιχεία του πορίσματος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, στις 15 Ιουνίου 2012 με σχετική ανακοίνωσή της, η τελευταία, ενημέρωσε τους κατόχους αξιογράφων έκδοσης του 2009 ότι η πληρωμή τόκων θα αναβάλλετο και οι εν λόγω τόκοι θα καταβάλλονταν σε περίπτωση εξαγοράς των αξιογράφων από την τράπεζα, ενώ στην περίπτωση των ΜΑΕΚ του 2011, η πληρωμή των τόκων θα ακυρωνόταν και αυτοί δε θα ήταν πληρωτέοι από την τράπεζα.

Ακολούθως όπως συνάγεται από τα στοιχεία του πορίσματος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, στις 21 Ιουνίου 2012 η Λαϊκή Τράπεζα, με ανακοίνωσή της,

ενημέρωσε τους κατόχους αξιογράφων ότι για τις τριμηνίες που ακολουθούσαν, η καταβολή των τόκων στις εκδόσεις αξιογράφων διέπετο από τους όρους του Διατάγματος του Υπουργού Οικονομικών περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, που εκδόθηκε βάσει του περί Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων Νόμου στις 18 Μαΐου 2012, το οποίο απαγόρευε την πληρωμή οποιουδήποτε τόκου σε αξιόγραφα που δεν ήταν συμβατή με τις απαιτήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Συνεπακόλουθο των πιο πάνω, η καταβολή τόκου κατά τις 30 Ιουνίου 2012 ήταν η τελευταία για το χρονικό διάστημα που θα ήταν σε ισχύ το Διάταγμα. Επιπρόσθετα, η ανακοίνωση ανέφερε ότι η τράπεζα θα προέβαινε σε υποχρεωτική ακύρωση πληρωμής τόκου για τα ΜΑΕΚ του 2011, με βάση τις πρόνοιες του ενημερωτικού δελτίου, η οποία ήταν οριστική και δεν θα ήταν πλέον πληρωτέος ο εν λόγω τόκος από την τράπεζα.

Μετά τις πιο πάνω ανακοινώσεις, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έγινε δέκτης μεγάλου αριθμού γραπτών και προφορικών καταγγελιών από κατόχους αξιογράφων για χρησιμοποίηση αθέμιτων πρακτικών ή/και παραπλάνησης από τις τράπεζες, με στόχο την προώθηση πώλησης τους σε πρόσωπα που δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις για να αξιολογήσουν τους συνεπαγόμενους κινδύνους.

Ακολούθως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κάλεσε, με επιστολή της, το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να εξετάσει τις εν λόγω καταγγελίες ως η αρμόδια εποπτική αρχή και παράλληλα απέστειλε προς αυτόν, με επιστολή της, όλες τις καταγγελίες που είχε στην κατοχή της για το θέμα.

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη για το θέμα κατά τις πρώτες συνεδρίες της επιτροπής, η τελευταία ενημερώθηκε από τους εκπροσώπους της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου είχε πλέον ενώπιόν της

επώνυμες καταγγελίες από επενδυτές, οι οποίες περιλάμβαναν συγκεκριμένα στοιχεία και είχε ήδη ξεκινήσει έλεγχο στις εμπλεκόμενες τράπεζες με στόχο να εξακριβώσει κατά πόσο οι εν λόγω τράπεζες παρείχαν την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση διάθεσης των αξιογράφων που εκδίδονταν από τις ίδιες καθώς και το βαθμό συμμόρφωσής τους με το Νόμο και τις Οδηγίες. Σκοπός της διεξαγωγής των εν λόγω ελέγχων, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που κατέθεσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ήταν το ενδεχόμενο επιβολής μέτρων, όπως αυτά αναφέρονται στο Νόμο και στην Οδηγία, σε περίπτωση που κάποια τράπεζα δε συμμορφώνεται με τις διατάξεις αυτών.

Στα ίδια πλαίσια κινήθηκε και ο τότε Υπουργός Οικονομικών κ. Βάσος Σιαρλή ο οποίος μέσω του εκπροσώπου του ζήτησε όπως το θέμα τύχει εξαντλητικής διερεύνησης αφού είχε ήδη εγερθεί και σε συναντήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και αποφασίστηκε η σε βάθος μελέτη του και η ενημέρωση της Βουλής των Αντιπροσώπων πριν τη λήψη οποιασδήποτε τελικής απόφασης. Ο ίδιος εκπρόσωπος μετέφερε στην επιτροπή τις απόψεις της τρώικας για το όλο ζήτημα η οποία ζήτησε όπως αυτό συζητηθεί εκ των προτέρων μαζί της, χωρίς να αποκλείει το αναφαίρετο δικαίωμα των επηρεαζομένων να προσφύγουν στα δικαστήρια.

Στα πλαίσια της συνέχισης της συζήτησης του θέματος από την επιτροπή η τελευταία κάλεσε το Υπουργείο Οικονομικών όπως συντονίσει συνάντηση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για εξεύρεση πιθανής συναινετικής λύσης. Το Υπουργείο Οικονομικών υιοθετώντας την εισήγηση της επιτροπής συγκάλεσε την προτεινόμενη σύσκεψη η οποία όμως δεν κατέληξε σε οποιοδήποτε θετικό αποτέλεσμα. Παρ' όλα αυτά ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών δεσμεύτηκε να καθορίσει τον ακριβή

τρόπο χειρισμού του θέματος μετά την ολοκλήρωση της έρευνας που εν τω μεταξύ διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ενώ παράλληλα ενημέρωσε ότι η κυβέρνηση κατέθεσε προτάσεις για το όλο θέμα προς την τρoίκα και αναμένετο η εξέλιξη της πορείας των διαβουλεύσεων. Το θέμα των αξιογράφων, δήλωσε ο ίδιος, εμπεριέχεται στο όλο ζήτημα της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, αφού θεωρούνται πρωτοβάθμια κεφάλαια των τραπεζών, και σε αυτό το πλαίσιο θα συζητείτο η εξεύρεση λύσης γιατί οποιαδήποτε απόφαση θα επηρέαζε το ύψος των κεφαλαίων που θα χρειαζόνταν οι τράπεζες.

2.1.4 Αρχικά ευρήματα Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου έπειτα από ειδικό έλεγχο που διεξήγαγε αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της ως εποπτική αρχή των τραπεζών, έπειτα από επανειλημμένες προτροπές της επιτροπής και πάμπολλες καταγγελίες κατόχων αξιογράφων εναντίον των τραπεζών, πραγματοποίησε ειδικό έλεγχο για τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα Κύπρου και τη Λαϊκή Τράπεζα. Οι λεπτομέρειες των εν λόγω ευρημάτων της κατατέθηκαν στην επιτροπή με γραπτά υπομνήματα της τα οποία επισυνάπτονται στην παρούσα έκθεση ως Παράρτημα IV.

Σκοπός του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσον οι τράπεζες παρείχαν την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση της διάθεσης των αξιογράφων που εξέδωσαν οι ίδιες και σε περίπτωση διαπίστωσης τέτοιου γεγονότος, το βαθμό συμμόρφωσης των τραπεζών κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας στις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας. Όπως αναφέρθηκε και

προηγούμενα, τα αξιόγραφα κεφαλαίου θεωρούνται πολύπλοκα χρηματοοικονομικά μέσα λόγω των χαρακτηριστικών της αορίστου διάρκειας ή/και της μετατρεψιμότητάς τους σε μετοχές και ως εκ τούτου εμπεριέχουν κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να μην είναι εύκολα και πλήρως κατανοητοί από ιδιώτες επενδυτές. Ο Νόμος απαιτεί από τις τράπεζες να επιβεβαιώνουν ότι τα χρηματοοικονομικά μέσα που παρέχουν στους πελάτες τους είναι κατάλληλα για αυτούς και περιέχει πρόνοιες για προστασία των επενδυτών, όταν παρέχονται σε αυτούς επενδυτικές υπηρεσίες σε σχέση με αυτά τα προϊόντα.

Για τη διενέργεια των ειδικών ελέγχων και ως βοήθημα στη διεξαγωγή της έρευνας, αλλά και για να διαπιστωθεί κατά πόσον υπήρχε επενδυτική συμβουλή, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έλαβε υπόψη το έγγραφο της Δήλωσης Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς, η οποία στοχεύει στη διευκρίνιση και παρουσίαση καταστάσεων όπου η προσφορά επενδυτικής υπηρεσίας από τράπεζες και εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών συνίσταται στην παροχή επενδυτικής συμβουλής. Σύμφωνα με το εν λόγω έγγραφο, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή, από τις τράπεζες, πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πιο κάτω ερωτήματα:

1. Εάν η υπηρεσία που προσφέρθηκε αποτελεί σύσταση.
2. Εάν η σύσταση είχε σχέση με μια ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα.
3. Εάν παρουσιάστηκε η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή ή/και βασίστηκε στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/ επενδυτή.
4. Εάν η σύσταση έγινε με διαφορετικούς τρόπους, εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας στο ευρύ κοινό.

5. Εάν έγινε η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή.

Μετά την ολοκλήρωση των ειδικών ελέγχων, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, στις 17 Οκτωβρίου 2012, απέστειλε τις εκθέσεις της στις υπό έρευνα τράπεζες προωθώντας τα ευρήματά της και αναφέροντας ότι εκ πρώτης όψεως διαπιστώθηκαν συγκεκριμένες παραβάσεις και τις κάλεσε να δώσουν τα σχόλια και τις εξηγήσεις τους. Το συμπέρασμα στις εν λόγω επιστολές ήταν ότι εκ πρώτης όψεως διεφάνη ότι οι εν λόγω τράπεζες είχαν εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου οι οποίες συνίσταντο στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας. Αυτό εσουνάγετο, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι οι τράπεζες οργανωμένα προσέγγιζαν είτε τους πρώην κατόχους χρεογράφων είτε τους πρώην κατόχους αξιόγραφων ή καταθέτες ή μετόχους, τηλεφωνικώς ή με προσωπικές επαφές και έδιδαν σε αυτούς μεροληπτική κυρίως πληροφόρηση και όχι αντικειμενική, τονίζοντας δηλαδή τα θετικά των αξιογράφων (ψηλό επιτόκιο σε σύγκριση με άλλα καταθετικά προϊόντα, συγκρατημένη επενδυτική διάθεση σε σχέση με τις μετοχές, δυνατότητα ρευστοποίησης μέσω Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου ή δυνατότητα ενεχυρίασης για λήψη δανειοδότησης με πολύ ευνοϊκούς όρους).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν από τους εκπροσώπους της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στις συνεδρίες της επιτροπής και οι δύο τράπεζες ανταποκρίθηκαν και συνεργάστηκαν με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για την παροχή σχολίων και εξηγήσεων επί των ευρημάτων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ενώ προχώρησαν επίσης στην επιθεώρηση των φακέλων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου των σχετικών με τους ειδικούς ελέγχους που η τελευταία

διεξήγαγε.

Ακολούθως, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου με σχετική επιστολή της, ημερομηνίας 15 Απριλίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι μετά τις 15 Μαρτίου 2013 εργάζεται πυρετωδώς για τη διαχείριση της χρηματοοικονομικής κρίσης και την υλοποίηση των αποφάσεων του Eurogroup για την εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος και ως εκ τούτου για το θέμα των αξιογράφων κεφαλαίου θα λάβει περαιτέρω αποφάσεις σε εύθετο χρόνο.

2.1.4.1 Έκθεση ειδικού ελέγχου για την Τράπεζα Κύπρου

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η Τράπεζα Κύπρου ενημερώθηκε για τα ευρήματα του ειδικού ελέγχου που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε η τράπεζα κατά τα έτη 2009 και 2011, με επιστολή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 2012. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι εκ πρώτης όψεως η Τράπεζα Κύπρου είχε εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε κατά τα έτη 2009 και 2011, οι οποίες συνίσταντο στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και της σχετικής Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Στην ίδια επιστολή η αρμόδια εποπτική αρχή κάλεσε την εν λόγω τράπεζα προτού προβεί στη λήψη των αναφερόμενων στο Νόμο μέτρων, να υποβάλει αν το επιθυμούσε οποιαδήποτε σχόλια και εισηγήσεις επί των ευρημάτων της.

Η Τράπεζα Κύπρου με επιστολή των νομικών της συμβούλων ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 2012 απέστειλε στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου σχόλια και εξηγήσεις αλλά ταυτόχρονα ζήτησε επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου του ειδικού ελέγχου που

διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για σκοπούς προετοιμασίας και υποβολής προτάσεων. Στις 14 Μαρτίου 2013 και αφού η τράπεζα πραγματοποίησε επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου, υπέβαλε τόσο γραπτές όσο και προφορικές προτάσεις προς το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Στην έκθεση ειδικού ελέγχου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την Τράπεζα Κύπρου τόσο για την έκδοση μετατρέψιμων αξιογράφων κεφαλαίου του έτους 2009 όσο και για την έκδοση ΜΑΕΚ του έτους 2011 αναφέρεται ότι η Τράπεζα Κύπρου εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης των εν λόγω αξιογράφων κεφαλαίου οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες, χωρίς να θέτει τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την παροχή τέτοιας συμβουλής.

2.1.4.2 Έκθεση ειδικού ελέγχου για τη Λαϊκή Τράπεζα

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου η Λαϊκή Τράπεζα ενημερώθηκε για τα ευρήματα του ειδικού ελέγχου που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε η τράπεζα κατά τα έτη 2008, 2009, 2010 και 2011, με επιστολή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 2012. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι εκ πρώτης όψεως η Λαϊκή Τράπεζα έχει εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε κατά τα πιο πάνω έτη, οι οποίες συνίστανται στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και της σχετικής Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Στην ίδια επιστολή η αρμόδια εποπτική αρχή

κάλεσε την εν λόγω τράπεζα, προτού προβεί στη λήψη των αναφερόμενων στο Νόμο μέτρων, να υποβάλει, αν το επιθυμούσε, οποιαδήποτε σχόλια και εισηγήσεις επί των ευρημάτων της.

Η τράπεζα με επιστολή της, ημερομηνίας 13 Νοεμβρίου 2012, απέστειλε στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου σχόλια και εξηγήσεις της επί των ευρημάτων του ειδικού ελέγχου που τέθηκαν υπόψη της.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου πληροφόρησε την τράπεζα με επιστολή της, ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 2013, ότι παραβίασε τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας και την κάλεσε εκ νέου, αν το επιθυμούσε, να υποβάλει τις απόψεις της πριν την υποβολή κυρώσεων. Για το σκοπό αυτό η τράπεζα ζήτησε επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου του ειδικού ελέγχου και εγγράφων που σχετίζονταν με τον ειδικό έλεγχο. Στις 14 Μαρτίου 2013 πραγματοποιήθηκε η επιθεώρηση του φακέλου από την τράπεζα αλλά δεν υποβλήθηκαν οποιαδήποτε σχόλια από αυτή.

Στην έκθεση ειδικού ελέγχου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τη Λαϊκή Τράπεζα για τις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου των ετών 2008, 2009, 2010 και των ΜΑΕΚ του έτους 2011 αναφέρεται ότι η Λαϊκή Τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης των εν λόγω αξιογράφων κεφαλαίου οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες, χωρίς να θέτει τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την παροχή τέτοιας συμβουλής.

2.2 Οι εκτιμήσεις ακινήτων που διενεργήθηκαν στα πλαίσια του διαγνωστικού ελέγχου “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” της Pimco

Αναμφισβήτητα, μια από τις κυριότερες παραμέτρους που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη των υπό διερεύνηση γεγονότων αποτέλεσε ο διαγνωστικός έλεγχος για το κυπριακό τραπεζικό σύστημα (“Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus”) που διενεργήθηκε από τη διεθνή εταιρεία διαχείρισης επενδύσεων Pacific Investment Management Company, LLC (στο εξής «Pimco»).

Όπως καταγράφεται στην έκθεση της εταιρείας, ο εν λόγω έλεγχος ανατέθηκε στην προρρηθείσα εταιρεία με συμβόλαιο που υπογράφηκε μεταξύ της Pimco Europe Ltd και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, την εταιρεία Pimco διόρισε, βάσει συμφωνηθέντων όρων, δεκαμελής Συντονιστική Επιτροπή² που συγκροτήθηκε ειδικά για τους σκοπούς της εν λόγω μελέτης.

Στη μελέτη αυτή, της οποίας πρωταρχικός σκοπός, όπως αναφέρεται στη σχετική έκθεση, ήταν η ποσοτικοποίηση των κεφαλαιακών αναγκών των 22 τραπεζικών ιδρυμάτων³ που ορίστηκαν να συμμετέχουν σ’ αυτή, με ημερομηνία αποτίμησης την 30^η

² Σύμφωνα με τα όσα κατατέθηκαν στην επιτροπή αλλά και αυτά που καταγράφονται στην έκθεση που παραδόθηκε από την Pimco, την εν λόγω Συντονιστική Επιτροπή αποτελούσαν εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, του Υπουργείου Οικονομικών, της Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της Ευρωπαϊκής Διευκόλυνσης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας/ Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (European Financial Stability Facility/European Stability Mechanism), της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ως παρατηρητή).

³ Στην έκθεση της Pimco επισημαίνεται ότι, τα εν λόγω 22 τραπεζικά ιδρύματα, που αποτελούνται

Ιουνίου 2012, κατοπτρίζονται τα ανεξάρτητα ευρήματα του διαγνωστικού ελέγχου (due diligence) που διενεργήθηκε για το επίπεδο δανεισμού του κυπριακού τραπεζικού συστήματος σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που δόθηκαν στην εταιρεία από την πιο πάνω αναφερθείσα Συντονιστική Επιτροπή. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, οι υπολογισμοί της Pimco έλαβαν υπόψη τις προβλεπόμενες ζημιές από δάνεια, οι οποίες ακολούθως συμψηφίστηκαν με τα αναμενόμενα κέρδη προ προβλέψεων των τραπεζών για την περίοδο 30 Ιουνίου 2012 μέχρι 30 Ιουνίου 2015, βάσει δύο μακροοικονομικών σεναρίων, το βασικό και το ακραίο σενάριο, όπως ήταν οι οδηγίες της Συντονιστικής Επιτροπής.

Επειδή στο στάδιο της ετοιμασίας της παρούσας έκθεσης, δεν κατέστη εφικτό από την επιτροπή να διεξέλθει το σύνολο των πτυχών που αφορούν την υπό αναφορά μελέτη, η ίδια έκρινε σκόπιμο όπως, στην παρούσα φάση, επικεντρωθεί στο ζήτημα των εκτιμήσεων των αξιών ακινήτων, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν από την Pimco για σκοπούς αποτίμησης των εξασφαλίσεων των τραπεζικών δανειακών χαρτοφυλακίων στα πλαίσια του υπολογισμού των προαναφερθεισών ζημιών από δάνεια. Η επιτροπή επιφυλάσσεται να μελετήσει ολοκληρωμένα το θέμα του υπό αναφορά διαγνωστικού ελέγχου σε μεταγενέστερο στάδιο.

2.2.1 Τα μακροοικονομικά σενάρια της Συντονιστικής Επιτροπής

Σύμφωνα με τα όσα δήλωσαν στην επιτροπή ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας

από εγχώριες τράπεζες, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους σε ξένες χώρες, κυπριακές θυγατρικές ξένων τραπεζικών ιδρυμάτων και συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, αποτελούν περίπου το 73% του συνόλου του ενεργητικού του κυπριακού τραπεζικού συστήματος κατά την 31^η Μαρτίου 2012. Εξαιρουμένων των αλλοδαπών τραπεζών, το εν λόγω ποσοστό ανέρχεται σε 83% περίπου των εγχώριων ιδρυμάτων για την ίδια περίοδο αναφοράς.

της Κύπρου και οι συνεργάτες του, η Συντονιστική Επιτροπή, υπό την καθοδήγηση της οποίας ενεργούσε η Pimco, ενέκρινε και διαβίβασε, με τη συνδρομή των τεχνοκρατών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στην Pimco ορισμένα δεδομένα τα οποία αποτέλεσαν τη βάση των υπολογισμών της τελευταίας για το σύνολο του ελέγχου που διεξήγαγε. Τα υπό αναφορά δεδομένα περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, τις εκτιμήσεις της Συντονιστικής Επιτροπής για τις ποσοστιαίες μεταβολές του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε σταθερές τιμές, της ανεργίας, του πληθωρισμού και των τιμών των κατοικιών⁴ για τα δύο μακροοικονομικά σενάρια που είχαν επίσης καθοριστεί από την πιο πάνω Επιτροπή, για τα έτη 2011 μέχρι 2015.

Ειδικότερα, για το δείκτη τιμών των κατοικιών (House Price Change), οι εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επισήμαναν στην επιτροπή ότι η Τράπεζα διατηρεί δεδομένα για τον εν λόγω δείκτη από το 2006, ο οποίος βασίζεται στις εκτιμήσεις που διενεργούνται από τους εκτιμητές ακινήτων για λογαριασμό των τραπεζών και ότι από το 2010 δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ανά τετραμηνία. Οι προβλέψεις της Συντονιστικής Επιτροπής για την πορεία του δείκτη αυτού μέχρι το 2015, όπως ανέφερε ο Διοικητής, στηρίχθηκαν σε οικονομικά μοντέλα, σε συσχέτισμό και με διάφορα άλλα οικονομικά μεγέθη και δόθηκαν στην Pimco για σκοπούς διεκπεραίωσης των εργασιών της.

⁴ Η ποσοστιαία μεταβολή του Δείκτη Τιμών Κατοικιών όπως περιλαμβάνεται στην έκθεση της Pimco.

Βασικό Σενάριο						Ακραίο Σενάριο					
2011	2012	2013	2014	2015	Σωρευτική Μεταβολή 2012-2015	2011	2012	2013	2014	2015	Σωρευτική Μεταβολή 2012-2015
-4,1%	-5,2%	-7,0%	-5,0%	-0,5%	-12,1%	-4,1%	-5,2%	-14,0%	-10,0%	-1,5%	-23,8%

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη στην επιτροπή, οι εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υποστήριξαν ότι τα προβλεπόμενα υπό αναφορά μεγέθη που υιοθετήθηκαν από τη Συντονιστική Επιτροπή θεωρούνται ορθολογικά. Προς τεκμηρίωση της πιο πάνω άποψης, εξέφρασαν τη γνώμη ότι τα ακίνητα, ως εξασφαλίσεις σε τραπεζικά δάνεια, διατηρούν την εκτιμημένη αξία τους όταν η ελεύθερη αγορά λειτουργεί υπό τις ίδιες ή παρόμοιες συνθήκες κάτω από τις οποίες διενεργήθηκε η εκτίμηση. Αντίθετα, όπως επισήμαναν, όταν υπάρχει μεγάλος αριθμός δανείων που δεν εξυπηρετούνται και οι τράπεζες εξαρτώνται από την πώληση των εν λόγω ακινήτων για την είσπραξη των κεφαλαίων που δάνεισαν, ειδικά σε μια μικρού μεγέθους αγορά όπως είναι η Κύπρος, το πρόβλημα μετατρέπεται σε συστημικό, πιέζοντας τις τιμές σημαντικά προς τα κάτω.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, υποστηρίζοντας την αξιοπιστία των δοθέντων στοιχείων, επισήμανε ότι τα εν λόγω δεδομένα συνάδουν ως οικονομικά μεγέθη μεταξύ τους ενώ φαίνεται να επιβεβαιώνονται και στην πραγματικότητα. Περαιτέρω, ο ίδιος σημείωσε πως κατά τις σχετικές συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε τεχνοκρατικό επίπεδο μεταξύ της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και της τρόικας με την Pimco, διαφάνηκε ότι η φιλοσοφία που εκφραζόταν κυρίως εκ μέρους των εκπροσώπων της τρόικας, αλλά και της Pimco, ήταν αρκετά συντηρητική, υπό την έννοια ότι ήθελαν τις εκτιμήσεις αυτές να είναι συνετές, ώστε το υπολογισθέν ποσό ανακεφαλαιοποίησης να μην απέχει από τις πραγματικές ανάγκες, για σκοπούς αποφυγής σύναψης νέων μεταγενέστερων μνημονίων μεταξύ της Κύπρου και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας. Παρόμοια φιλοσοφία, σύμφωνα με το Διοικητή, ακολουθούσε και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, καθότι πίστευε ότι τα μεγέθη της κυπριακής οικονομίας θα ακολουθούσαν

καθοδική πορεία. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι στα γενικότερα σχόλιά του ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου εξέφρασε τη γνώμη ότι η Pimco διεκπεραίωσε το έργο της με επαγγελματικό και συνετό τρόπο και πως με αυτό τον τρόπο σχολιάστηκε και από τις αγορές του εξωτερικού.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας του Υπουργείου Εσωτερικών δήλωσε ότι οι απόψεις του τμήματός του δε ζητήθηκαν αναφορικά με τις τιμές των ακινήτων ή τις προβλέψεις σε σχέση με αυτές. Ο ίδιος, πρόσθεσε ότι διατηρεί αμφιβολίες σε σχέση με την ακρίβεια των στοιχείων της Συντονιστικής Επιτροπής, αφού αυτά στηρίχθηκαν σε ανάλυση των εκτιμήσεων που διενεργήθηκαν για λογαριασμό των τραπεζών και όχι στις συγκριτικές πωλήσεις ακινήτων που πραγματοποιήθηκαν.

Ο εκπρόσωπος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου, αφού εξέφρασε δυσαρέσκεια αναφορικά με το γεγονός ότι ούτε η Συντονιστική Επιτροπή, ούτε η Pimco ή άλλος αρμόδιος εμπλεκόμενος επικοινωνήσε με το σύνδεσμο του, ως του πλέον αρμόδιου τοπικού φορέα για να εκφράσει απόψεις επί των υπό συζήτηση θεμάτων, υποστήριξε ότι ο δείκτης τιμών των κατοικιών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στερείται αξιοπιστίας. Σύμφωνα με τον ίδιο εκπρόσωπο, ο εν λόγω δείκτης καταγράφει την ιστορική πορεία των τιμών των κατοικιών στην Κύπρο και μάλιστα σε περιορισμένο βάθος χρόνου, αφού τα σχετικά στοιχεία άρχισαν να συλλέγονται μόλις το 2006. Ως εκ τούτου, όπως υποστήριξε, ο δείκτης αυτός δεν είναι σε θέση να αποτελέσει τη βάση για την εξαγωγή ασφαλών προβλέψεων για τα επόμενα τέσσερα έως πέντε χρόνια. Επιπρόσθετα, ο πιο πάνω εκπρόσωπος τόνισε ότι οι προβλέψεις της Συντονιστικής Επιτροπής, καθότι πραγματοποιήθηκαν με χρονικό σημείο αναφοράς την 30^η Ιουνίου 2012, δεν ήταν δυνατό να λάβουν υπόψη τις δυσμενείς επιπτώσεις από τα γεγονότα του Μαρτίου του

2013, οι οποίες υπήρξαν καθοριστικές για την πορεία του τομέα των ακινήτων και ως εκ τούτου εξέφρασε διαφωνία ενώπιον της επιτροπής με την προρρηθείσα άποψη ότι αυτές έγιναν κατά τον ορθό τρόπο και επαληθεύονται από τα σημερινά δεδομένα.

2.2.2 Οι συμβαλλόμενες με την Pimco εταιρείες εκτιμητών ακινήτων

Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε στην επιτροπή ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου οι συμφωνηθέντες, μεταξύ της Συντονιστικής Επιτροπής και της Pimco, όροι περιλάμβαναν μεταξύ άλλων και το διορισμό εκτιμητών για σκοπούς αποτίμησης των αξιών των ακινήτων που διατηρούσαν οι τράπεζες ως εξασφαλίσεις στα χορηγηθέντα δάνεια. Οι εταιρείες που διενήργησαν τις εν λόγω εκτιμήσεις, όπως πρόσθεσε, διορίστηκαν ανεξάρτητα, από την ίδια την Pimco και ήταν οι Antonis Loizou & Associates, Cleon Iacovides & Associates Ltd, Danos, Leaf Research και Proprius. Ας σημειωθεί ότι, η Pimco, στην έκθεσή της, αναφέρει ότι οι εκτιμήσεις των αξιών των ακινήτων που είναι υποθηκευμένα ως εξασφαλίσεις στα τραπεζικά δάνεια και που διενεργήθηκαν στα πλαίσια της μελέτης δέουσας επιμέλειας, χρησιμοποιήθηκαν εκ παραλλήλου με το μοντέλο ανάλυσης των ζημιών από δάνεια που ανέπτυξε και εφάρμοσε η ίδια.

Σε σχέση με τη διαδικασία επιλογής των εταιρειών που διενήργησαν τις εκτιμήσεις ακινήτων, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου, ανέφερε στην επιτροπή ότι η Pimco κάλεσε αριθμό εταιρειών σε κατ' αρχήν συνεντεύξεις, από τις οποίες ζήτησε στη συνέχεια να υποβάλουν σχετικές προσφορές.

Υπό το φως των όσων κατέθεσαν στην επιτροπή οι παρευρισκόμενοι για το θέμα αυτό, συνάγεται ότι οι επιτυχόντες της πιο πάνω διαδικασίας ήταν οι εταιρείες που προαναφέρθηκαν.

Σύμφωνα με τα όσα δήλωσαν οι εκπρόσωποι των πιο πάνω αναφερόμενων εταιρειών, η Pimco ανέθεσε σε αυτές να υποβάλουν, για αριθμό συγκεκριμένων ακινήτων, στοιχεία που περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, την εκτίμηση της αγοραίας αξίας τους και της αξίας καταναγκαστικής πώλησης τους, με ημερομηνία αναφοράς την 30^η Ιουνίου 2012. Επίσης, ορισμένοι από αυτούς κλήθηκαν από την Pimco να υποβάλουν τις απόψεις τους αναφορικά με τις προοπτικές και τα προβλήματα του τομέα των ακινήτων.

Ειδικότερα, στην εταιρεία Leaf, όπως ο εκπρόσωπός της επισήμανε, εκτός από τη διενέργεια εκτιμήσεων για ορισμένα ακίνητα όπως και στις υπόλοιπες εταιρείες, ανατέθηκε, επιπρόσθετα, η διενέργεια προβλέψεων για τις τιμές τους όπως αυτές αναμένεται να διαμορφωθούν για το χρονικό διάστημα 2012 έως 2015. Για το σκοπό αυτό, όπως περαιτέρω δήλωσε, η εταιρεία του συνήψε δεύτερο συμβόλαιο με την Pimco, με εντολές από την τελευταία όπως οι προαναφερθείσες προβλέψεις της Συντονιστικής Επιτροπής για το δείκτη τιμών των κατοικιών ελεγχθούν ως προς την ορθότητά τους και ακολούθως διασπαστούν ανά επαρχία.

Ο ίδιος εκπρόσωπος δήλωσε στην επιτροπή πως ειδικά για τη διενέργεια των προβλέψεων των τιμών και με δεδομένη την απουσία των απαιτούμενων για την εργασία αυτή εξειδικευμένων γνώσεων από την ίδια την εταιρεία, η Leaf συνεργάστηκε με το University of Reading του Ηνωμένου Βασιλείου το οποίο, όπως ο ίδιος υποστήριξε, διαθέτει ένα από τα καλύτερα τμήματα ακινήτων στην Ευρώπη. Πιο συγκεκριμένα, ο εν λόγω εκπρόσωπος δήλωσε πως πρόσωπο του υπό αναφορά πανεπιστημίου, εξειδικευμένο σε δείκτες τιμών ακινήτων και στις προβλέψεις, διενήργησε, για λογαριασμό της Leaf, τις απαιτούμενες από την Pimco εργασίες. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω επιστήμονας βασιζόμενος σε στοιχεία που είχε συλλέξει η Leaf

τα τελευταία δύο χρόνια από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, επιβεβαίωσε τις προβλέψεις της Συντονιστικής Επιτροπής για τα δύο μακροοικονομικά σενάρια.

2.2.3 Η μεθοδολογία της Pimco και τα σχόλια των εμπλεκόμενων φορέων

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, την επιτροπή απασχόλησαν επί μέρους θέματα που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού των τιμών των ακινήτων που διατηρούν οι τράπεζες ως εξασφαλίσεις στα δάνεια που παραχώρησαν και που σχετίζονται με τη μεθοδολογία που ακολούθησε η Pimco για το σκοπό αυτό.

Όπως αναφέρεται στην έκθεση του οίκου Pimco, για τον καθορισμό των αξιών των εξασφαλίσεων των δανειακών χαρτοφυλακίων των τραπεζών, κατά το χρόνο της ρευστοποίησής τους, χρησιμοποιήθηκαν οι αγοραίες αξίες των υποθηκευμένων ακινήτων, οι αξίες καταναγκαστικής πώλησης αυτών και οι αξίες των άλλων υποθηκευμένων περιουσιακών στοιχείων ή άλλου είδους εξασφαλίσεων. Όπως περαιτέρω διευκρινίζεται, η Pimco υπέθεσε ότι τα ανακτώμενα ποσά από προβληματικούς δανειζόμενους θα περιοριστούν στη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων που κατέχει το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, ενώ οι αξίες των εξασφαλίσεων αυτών που θα ρευστοποιηθούν μέσω της πώλησης των υποθηκευμένων περιουσιακών στοιχείων θα υποστούν επιπρόσθετη μείωση ύψους 25% επί των προβλεπόμενων μελλοντικών τιμών πώλησης τους, λόγω των επιπλέον πιέσεων που θα επιδεχθούν σε σύγκριση με περιουσιακά στοιχεία που πωλούνται στην ελεύθερη αγορά.

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη ενώπιον της επιτροπής, κατά την οποία ορισμένοι από τους παρευρισκόμενους εξέφραζαν αμφιβολίες για την ορθότητα της πιο πάνω μεθόδου της Pimco, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επισήμανε ότι οι υπολογισθείσες αξίες καταναγκαστικής πώλησης χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για ένα μέρος του δανειακού χαρτοφυλακίου που θεωρήθηκε ότι θα καταλήξει σε

καταναγκαστική πώληση. Ο ίδιος, καταλήγοντας, ανέφερε ότι η μέθοδος που ακολούθησε η Pimco αναφορικά με την αποτίμηση των αξιών των εξασφαλίσεων, κρίνεται ορθή και σε σύγκριση με τη σημερινή κατάσταση φαίνεται να επαληθεύεται.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, στα πλαίσια της ίδιας συζήτησης αναφορικά με την αποτίμηση των αξιών των εξασφαλίσεων των δανειακών χαρτοφυλακίων, εξετάστηκε το ζήτημα των αξιών που αποδόθηκαν σε άλλου είδους εξασφαλίσεις που δεν αποτελούνται από υποθηκευμένη ακίνητη ιδιοκτησία. Τέτοιες εξασφαλίσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, κυβερνητικές εγγυήσεις, χρηματοοικονομικά στοιχεία, οχήματα, εξοπλισμό και προσωπικές εγγυήσεις. Η Pimco, τόσο στο βασικό όσο και στο ακραίο σενάριο υπολογισμού των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών, εφάρμοσε μια επίπεδη αποκοπή στις αξίες των πιο πάνω εξασφαλίσεων η οποία, όπως αναφέρεται στην έκθεσή της, συνυπολογίζεται σε περίπου 10% των διαθέσιμων εξασφαλίσεων. Το πιο αξιοσημείωτο από τα πιο πάνω, είναι ότι το ποσοστό αποκοπής που εφαρμόστηκε σε σχέση με τις προσωπικές εγγυήσεις των δανείων ήταν 100%, δηλαδή η Pimco απέδωσε σε αυτές μηδενική αξία κατά τη ρευστοποίηση των δανειακών χαρτοφυλακίων. Στην έκθεσή της η Pimco αναφέρει ότι παρόλο που οι προσωπικές εγγυήσεις αποτελούν μείζον τύπο δανειακής εξασφάλισης στην Κύπρο, η ίδια δεν τις έλαβε υπόψη, κατά ρητό τρόπο, ως εξασφαλίσεις και ως εκ τούτου εφάρμοσε ποσοστό αποκοπής στο 100%, τόσο στο βασικό όσο και στο ακραίο σενάριο των υπολογισμών της, καθώς έχει την άποψη ότι για να είναι σε θέση να αξιολογήσει την αξία μιας προσωπικής εγγύησης, είναι σημαντικό να γνωρίζει την οικονομική θέση του εγγυητή. Μεταξύ άλλων, στην ίδια έκθεση καταγράφεται σχετικά ότι τα απαραίτητα στοιχεία για το σκοπό αυτό δεν παραχωρήθηκαν από τις τράπεζες.

Αξίζει να αναφερθεί ότι σε έγγραφο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου που

κατατέθηκε στην επιτροπή, επισημαίνεται, μεταξύ άλλων, ότι η Pimco, σε αντίθεση με προηγούμενους ίδιου τύπου ελέγχους που διενεργήθηκαν για παρόμοιες χώρες, στην περίπτωση της Κύπρου χρησιμοποίησε μια περισσότερο συντηρητική μεθοδολογία για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών αναγκών, προνοώντας άτυπα, ρυθμίσεις χειρότερες από το αναμενόμενο μακροοικονομικό σενάριο. Πιο συγκεκριμένα, όπως επίσης αναφέρεται στο πιο πάνω έγγραφο, σε αντίθεση με ανάλογες ασκήσεις προσομοίωσης, όπου οι αναμενόμενες ζημιές από δάνεια υπολογίζονται σε μη προεξοφλημένη βάση, δηλαδή χωρίς να γίνει προσαρμογή των προβλεπόμενων εισπράξεων σε σημερινή αξία, οι ίδιοι υπολογισμοί στην υπό συζήτηση άσκηση προέβλεψαν τις ανακτήσεις από δάνεια αφού προεξοφλήθηκαν στο αρχικό πραγματικό επιτόκιο του δανείου. Επίσης, όπως σημειώνεται στο ίδιο έγγραφο, πολύ συντηρητικές υποθέσεις χρησιμοποιήθηκαν και για την εκτίμηση των ποσών ανάκτησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, περιλαμβάνοντας ειδικότερα την εφαρμογή έκπτωσης καταναγκαστικής πώλησης, ύψους 25% επί της προβλεπόμενης καθοδικής αγοραστικής αξίας του ακινήτου.

Με βάση τα πιο πάνω, ο Σύνδεσμος Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου σε υπόμνημά του προς την επιτροπή, αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι η Pimco στήριξε τους υπολογισμούς της σε μειωμένες αγοραίες αξίες οι οποίες κατά την άποψη του συνδέσμου θεωρούνται αυθαίρετες και καθορίστηκαν κατά τρόπο που στερείται επιστημοσύνης, ενώ επέβαλε περαιτέρω αυθαίρετη μείωση στις αξίες των υποθηκευμένων ακινήτων, ύψους 25%, στις ήδη μειωμένες μελλοντικές αξίες τους για όσα δάνεια θεωρεί ότι δε θα εξυπηρετηθούν και θα καταλήξουν σε καταναγκαστική πώληση.

2.2.4 Άλλα θέματα που εξετάστηκαν σε σχέση με τις αξίες των ακινήτων ως εξασφαλίσεις των δανείων των τραπεζών

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη για το όλο θέμα, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου όπως και ορισμένοι από τους παρευρισκόμενους εκτιμητές ακινήτων εξέφρασαν έντονα την άποψη ότι συναφή με την κτηματαγορά γεγονότα έπαιξαν σημαντικά αρνητικό ρόλο στις εκτιμήσεις των τιμών των ακινήτων που πραγματοποιήθηκαν για λογαριασμό της Pimco. Τέτοια γεγονότα, όπως οι ίδιοι ισχυρίστηκαν ήταν η αλλαγή στην ερμηνεία της Δήλωσης Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών αναφορικά με το θέμα της μεμονωμένης κατοικίας, ένα περίπου μήνα πριν την κάθοδο της τρόικας στην Κύπρο, η οποία επηρέασε το δικαίωμα για οποιαδήποτε οικοδομική ανάπτυξη στις γεωργικές ζώνες και ως εκ τούτου μείωσε κατακόρυφα την αξία των ακινήτων της υπαίθρου και συνακόλουθα τις αξίες των εξασφαλίσεων σημαντικού αριθμού τραπεζικών δανείων. Σύμφωνα με τις δηλώσεις των πιο πάνω εκπροσώπων, οι ίδιοι ενημέρωσαν τις αρμόδιες αρχές σχετικά με τις επιπτώσεις της πιο πάνω απόφασης, καλώντας τις να την αναθεωρήσουν, χωρίς όμως θετική ανταπόκριση.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, οι ίδιοι προσκεκλημένοι τόνισαν ότι ο κυπριακός τομέας ακινήτων έχει πολλές ιδιαιτερότητες που τον καθιστούν μη συγκρίσιμο με οποιαδήποτε άλλη χώρα αλλά και εξαιρετικά δύσκολο για προβλέψεις. Τέτοιες ιδιαιτερότητες, όπως επισήμαναν, είναι η εποχικότητα των πωλήσεων των ακινήτων και η απουσία προηγούμενης εμπειρίας αναφορικά με τις επιπτώσεις μιας οικονομικής ύφεσης στην κυπριακή κτηματαγορά.

2.3 Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα

Στα κρίσιμα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στο διάστημα μεταξύ 15^{ης} και 26^{ης} Μαρτίου 2013, συγκαταλέγονται και οι συμφωνίες πώλησης των υποκαταστημάτων που διατηρούσαν τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα στην Ελλάδα.

Από τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της η επιτροπή για το θέμα αυτό, συνάγεται ότι τα καταστήματα που διατηρούσαν η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ (στο εξής «Ελληνική Τράπεζα»), η Λαϊκή Τράπεζα και η Τράπεζα Κύπρου στον ελλαδικό χώρο πωλήθηκαν, στις 26 Μαρτίου 2013, στην Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. Τις σχετικές συμφωνίες πώλησης και μεταφοράς εκ μέρους των δύο τελευταίων τραπεζικών ιδρυμάτων υπέγραψε ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, υλοποιώντας σχετική πολιτική απόφαση που λήφθηκε στα πλαίσια του Eurogroup και ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, καθώς όπως προαναφέρθηκε οι εν λόγω τράπεζες τελούσαν από την 25^η Μαρτίου 2013 υπό καθεστώς εξυγίανσης. Την αντίστοιχη συμφωνία εκ μέρους της Ελληνικής Τράπεζας υπέγραψε ο Πέτρος Ιωαννίδης, Γενικός Διευθυντής Διεύθυνσης Εξωτερικού της τράπεζας.

2.3.1 Οι λόγοι που οδήγησαν στην πώληση

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, η πώληση των καταστημάτων τέθηκε ως προϋπόθεση από τους δανειστές της Κύπρου για τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης προς αυτή. Πιο συγκεκριμένα, για το θέμα αυτό ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών συμφώνησαν πως αποτελούσε θέση της τρόικας ότι, λόγω της μεγάλης επέκτασης του κυπριακού τραπεζικού τομέα αλλά και του χαρτοφυλακίου των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, το δημόσιο χρέος της χώρας μας δεν ήταν βιώσιμο, καθώς οι επισφάλειες και οι απώλειες στην Ελλάδα θα μεταφερόντουσαν ως

ελλείμματα στην Κύπρο και ότι χωρίς πρόγραμμα διάσωσης η Λαϊκή Τράπεζα θα πτώχευε, με ορατό κίνδυνο την κατάρρευση όλου του τραπεζικού συστήματος και την άτακτη χρεωκοπία του κράτους. Περαιτέρω, αξίζει να καταγραφεί ότι οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών σημείωσαν πως ήταν ευρέως παραδεκτό ότι η έκθεση των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα αποτελούσε απειλή για το κυπριακό τραπεζικό σύστημα από το 2010 και πως σχετικές υποδείξεις για το ζήτημα αυτό εμπεριέχονταν και στις αξιολογήσεις των διεθνών οίκων αξιολόγησης.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω και σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου τόσο σε τοποθέτησή του ενώπιον της επιτροπής όσο και με γραπτή επιστολή του προς αυτή ημερομηνίας 24 Μαΐου 2013, η απόφαση της συνόδου του Eurogroup της 16^{ης} Μαρτίου 2013 όξυνε την ανάγκη για αποξένωση των ελλαδικών δραστηριοτήτων των κυπριακών τραπεζών, καθώς η έκθεση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος στον ελλαδικό χώρο έθετε σε άμεσο κίνδυνο την κυπριακή οικονομία στο σύνολό της ενώ η απόφαση για συνεισφορά των ανασφάλιστων καταθετών στην ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών σε συνδυασμό με την αδυναμία επιβολής οποιωνδήποτε περιορισμών στη διακίνηση κεφαλαίων των υποκαταστημάτων -εξουσία για τέτοια μέτρα έχουν οι αρμόδιες αρχές της χώρας υποδοχής- θα οδηγούσαν σε μαζικές αποσύρσεις καταθέσεων. Ως αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής, οι τράπεζες θα ήταν αδύνατο να ανταποκριθούν και η κατάρρευσή τους θα ενεργοποιούσε το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων. Το εν λόγω ταμείο, όπως ο ίδιος σημείωσε, το οποίο διαθέτει περί τα 130 εκατομ. ευρώ, υπό τέτοιες περιστάσεις δε θα μπορούσε να ανταποκριθεί, καθώς οι ασφαλισμένες καταθέσεις των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα ανέρχονται σε περίπου 9 δισεκατομ. ευρώ, με αποτέλεσμα να συμπαρασύρει ολόκληρη την οικονομία του τόπου.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφερθεί ότι, στα γενικότερα σχόλιά του για το όλο θέμα, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επισήμανε ότι παρόμοια προβλήματα αντιμετωπίζονταν και με τα υποκαταστήματα των δύο μεγάλων τραπεζών στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Ρουμανία. Συναφώς, ο ίδιος, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, εξέδωσε, την 1^η Απριλίου 2013, το «περί της Πώλησης Ορισμένων Εργασιών στο Ηνωμένο Βασίλειο της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διάταγμα του 2013» και την 25^η Απριλίου 2013 το «περί της Πώλησης Ορισμένων Εργασιών στη Ρουμανία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ Διάταγμα του 2013». Από τα πιο πάνω διατάγματα, συνάγεται ότι δυνάμει του πρώτου, τα περιουσιακά στοιχεία, οι καταθέσεις και άλλες υποχρεώσεις του υποκαταστήματος της Λαϊκής Τράπεζας στο Λονδίνο πωλήθηκαν και μεταβιβάστηκαν στη θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Κύπρου στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ αντίστοιχα, δυνάμει του δεύτερου διατάγματος, τα περιουσιακά στοιχεία, δικαιώματα και υποχρεώσεις των υποκαταστημάτων της Τράπεζας Κύπρου στη Ρουμανία πωλήθηκαν και μεταβιβάστηκαν στη θυγατρική εταιρεία της Λαϊκής Τράπεζας στην ίδια χώρα.

2.3.2 Το χρονικό της πώλησης των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τα όσα κατατέθηκαν στην επιτροπή η απαίτηση για πώληση των εργασιών των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα τέθηκε ξεκάθαρα από τους δανειστές μας για πρώτη φορά κατά την επίσκεψή τους στο νησί το πρώτο δεκαπενθήμερο Μαρτίου του 2013, στα πλαίσια της απαίτησης τους για σμίκρυνση του τραπεζικού τομέα. Όπως διαφαίνεται από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για το ζήτημα αυτό, η απαίτηση της τρόικας για αναδιάρθρωση και σμίκρυνση του τραπεζικού τομέα περιλαμβανόταν στη συμφωνία που συνομολογήθηκε το Νοέμβριο του 2012 μεταξύ της Κύπρου και των διεθνών δανειστών για το Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και της Κυπριακής Δημοκρατίας, με βάση συγκεκριμένο πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα, στο γραπτό υπόμνημα του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ημερομηνίας 3 Ιουνίου 2013, αναφέρεται ότι στην εν λόγω συμφωνία, η οποία προνοούσε μεταξύ άλλων ότι η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών θα γινόταν μέσω της κυβέρνησης, στη βάση των κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για κρατική βοήθεια, περιλαμβανόταν πρόνοια ότι οι τράπεζες που λαμβάνουν κρατική βοήθεια θα πρέπει να καταρτίσουν σχέδιο αναδιάρθρωσης το οποίο να περιλαμβάνει και πώληση περιουσιακών στοιχείων, αν κριθεί απαραίτητο, για να καταστούν βιώσιμες.

Όπως ειδικότερα αναφέρεται σε γραπτό υπόμνημα της Μονάδας Εξυγίανσης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου προς το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2013, αντίγραφο του οποίου κατατέθηκε στην επιτροπή με την προαναφερθείσα επιστολή του Διοικητή, ημερομηνίας 24 Μαΐου 2013, η υλοποίηση της πιο πάνω απαίτησης της τρόικας άρχισε μετά από έντονες πιέσεις της τελευταίας. Για την υπό συζήτηση πώληση η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου προχώρησε αρχικά σε προκαταρκτικές τηλεφωνικές επαφές με την Τράπεζα της Ελλάδας στα πλαίσια των οποίων αποφασίστηκε όπως στις 9 Μαρτίου 2013 αντιπροσωπεία από λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, του Υπουργείου Οικονομικών και της τρόικας μεταβούν στην Ελλάδα για απευθείας διαπραγματεύσεις με την Τράπεζα της Ελλάδας. Οι συναντήσεις αυτές, όπως επίσης επισημαίνεται, πραγματοποιήθηκαν στις 11 και 12 Μαρτίου 2013. Ωστόσο, στις εν λόγω διαβουλεύσεις δεν κατέστη δυνατό να επιτευχθεί συμφωνία λόγω του μεγάλου χάσματος στην αποτίμηση των δανειακών χαρτοφυλακίων των τραπεζών των οποίων οι εργασίες θα πωλούνταν.

Συνεπώς, το ζήτημα ανέλαβε η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης ετοιμάζοντας προσχέδιο των όρων της πώλησης, που περιλάμβανε τόσο το τίμημα της πώλησης όσο και την αξία αποτίμησης των δανειακών χαρτοφυλακίων λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες ζημιές που υπολόγισε η Pimco στο ακραίο σενάριο. Το προσχέδιο αυτό αποτέλεσε θέμα συζήτησης στην τηλεδιάσκεψη του Euro Working Group με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη που διεξήχθη στις 12 Μαρτίου 2013, η οποία πάλι κατέληξε σε αδιέξοδο και επομένως το όλο θέμα παραπέμφθηκε στη σύνοδο του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013, όπου και επικυρώθηκαν οι όροι της πώλησης.

Την απόφαση αυτή, σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς, διαδέχτηκε η διαβίβαση ορισμένων στοιχείων από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στην Τράπεζα της Ελλάδας αναφορικά με την οικονομική κατάσταση των υπό πώληση καταστημάτων. Η τελευταία, ενεργώντας σε συνεννόηση με την ελληνική κυβέρνηση και το ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, στις 17 Μαρτίου απηύθυνε σχετική πρόσκληση σε τέσσερις ελληνικές τράπεζες, την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, την Alpha Bank, το Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και την Τράπεζα Πειραιώς με σκοπό τη διερεύνηση ύπαρξης κατ' αρχήν ενδιαφέροντος εκ μέρους τους για την υπό αναφορά συμφωνία. Η προτεινόμενη συναλλαγή, όπως ο ίδιος σημειώνει, προτάθηκε για αποδοχή ή απόρριψη, στα πλαίσια των όρων που είχαν διαμορφωθεί και όχι για πλειοδοσία. Ακολούθως, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ως ο παροχέας των κεφαλαίων για εξαγορά, ύστερα από συζητήσεις με τις ενδιαφερόμενες τράπεζες κατέληξε, στις 22 Μαρτίου, στην Τράπεζα Πειραιώς.

Παράλληλα, διεργασίες για το ίδιο θέμα εκτυλίσσονταν και στην Κύπρο, καθώς

όπως επισημαίνεται στο προαναφερθέν σημείωμα της Μονάδας Εξυγίανσης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, η τελευταία κάλεσε, στις 18 Μαρτίου 2013, τις τρεις εμπλεκόμενες κυπριακές τράπεζες τις οποίες ενημέρωσε για τα πιο πάνω γεγονότα, δίνοντάς τους αντίγραφα με τους όρους που είχαν συμφωνηθεί στο Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013. Οι εν λόγω τράπεζες συναντήθηκαν εκ νέου με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στις 19 Μαρτίου 2013, όπου η Τράπεζα Κύπρου και η Λαϊκή Τράπεζα τοποθετήθηκαν εκ πρώτης όψεως αρνητικά επί της προτεινόμενης πώλησης, ενώ η Ελληνική Τράπεζα επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί αφού επανεξετάσει τη στρατηγική της.

Κατά το χρονικό διάστημα που ακολούθησε μέχρι το Eurogroup της 25^{ης} Μαρτίου 2013 και μετά από παρεμβάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, του πρωθυπουργού της Ελλάδας και του Ευρωπαϊού Επιτρόπου για θέματα Ανταγωνισμού κ. J. Almunia, οι πιο πάνω όροι έτυχαν τροποποίησης. Περαιτέρω, η Τράπεζα της Ελλάδας σε επικοινωνία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ενημέρωσε την τελευταία ότι μετά που απευθύνθηκε στις μεγάλες ελληνικές τράπεζες για διερεύνηση του ενδιαφέροντός τους να αγοράσουν τα ελληνικά υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών με τους πιο πάνω όρους, η Τράπεζα Πειραιώς εκδήλωσε ενδιαφέρον. Συνεπώς, εκπρόσωποι της εν λόγω τράπεζας επισκέφθηκαν το νησί στις 23 Μαρτίου 2013 για σκοπούς συζήτησης των λεπτομερειών της πώλησης και υπογραφής των σχετικών συμβολαίων. Οι σχετικές διαπραγματεύσεις ολοκληρώθηκαν στις 26 Μαρτίου 2013 με την υπογραφή των συμφωνιών όπως προαναφέρθηκε στην αρχή της παρούσας ενότητας.

2.3.3 Οι συμμετέχοντες στις διαπραγματεύσεις

Όπως αναφέρθηκε στην επιτροπή, την κυπριακή διαπραγματευτική ομάδα για τη συμφωνία κατά τις αρχικές διαπραγματεύσεις αποτελούσαν τεχνοκράτες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι συνοδεύονταν από

τους συμβούλους της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και εκπροσώπους της τρόικας. Ωστόσο, μετά το αδιέξοδο των επαφών στην Ελλάδα, τα ηγία ανέλαβε η Ευρωπαϊκή Ένωση και εν μέσω των γεγονότων που εκτυλίσσονταν μετά την απόφαση του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου, το δίλημμα της αποδοχής ή της απόρριψης της συμφωνίας με όλα τα παρεπόμενα τέθηκε ενώπιον της κυπριακής κυβέρνησης.

Σύμφωνα με τις δηλώσεις των εκπροσώπων του Υπουργείου Οικονομικών στην επιτροπή, από κυπριακής πλευράς, βασικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις που διεξήχθησαν σε σχέση με την υπό αναφορά πώληση, κυρίως λόγω τεχνογνωσίας, είχε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Για το θέμα αυτό, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ανέφερε ότι, για τα γεγονότα που έλαβαν χώρα στο χρονικό διάστημα μεταξύ 23^{ης} και 26^{ης} Μαρτίου 2013, οι επαφές πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της τελευταίας και εκπροσώπων του αγοραστή, στην παρουσία και εκπροσώπων των κλιμακίων της ελληνικής και της κυπριακής τρόικας. Ωστόσο, όπως σημείωσε, αυτές αφορούσαν αποκλειστικά τη συνομολόγηση του νομικού εγγράφου της συμφωνίας, συμπληρώνοντας ότι το τίμημα και οι όροι πώλησης συμφωνήθηκαν σε πολιτικό επίπεδο μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας στα πλαίσια των δύο συνόδων του Eurogroup το Μάρτιο.

Με τις πιο πάνω επισημάνσεις συμφώνησαν ο γενικός διευθυντής και οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, διευκρινίζοντας περαιτέρω ότι η όλη συμφωνία διενεργήθηκε με τη σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και επισημαίνοντας επιπρόσθετα ότι ακόμα και οι όροι που συμφωνήθηκαν τελικά στα πλαίσια της δεύτερης συνόδου του Eurogroup έγιναν με την έγκρισή της. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών επισήμαναν ενώπιον της επιτροπής ότι η προεργασία της συμφωνίας έγινε σε τεχνοκρατικό επίπεδο από

λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Ο εκπρόσωπος της Τράπεζας Πειραιώς ανέφερε σχετικά ότι όλες οι διαπραγματεύσεις που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 23^{ης} και 26^{ης} Μαρτίου 2013 έγιναν στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, υπό την αιγίδα και την παρακολούθηση της ίδιας, με συντονιστές λειτουργούς της και στην παρουσία νομικών και τραπεζικών της συμβούλων. Παρόντες, όπως αναφέρει, ήταν επίσης εκπρόσωποι της τρόικας της Ελλάδας και της Κύπρου, της Τράπεζας της Ελλάδας και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της Ελλάδας, όχι όμως του κυπριακού Υπουργείου Οικονομικών.

Σε σχέση με το θέμα αυτό, ο πρόεδρος του τέως διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου με γραπτή επιστολή του, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι η συμφωνία έτυχε διαπραγμάτευσης με την ελληνική πλευρά χωρίς οποιαδήποτε ανάμιξη ή ενημέρωση της Τράπεζας Κύπρου, παρά τις επανειλημμένες προφορικές και γραπτές εκκλήσεις της τράπεζας προς το σκοπό αυτό. Για το ίδιο θέμα οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών υποστήριξαν ότι η κυπριακή κυβέρνηση επιδίωξε τη συμμετοχή των τραπεζών, όμως η θέση της τρόικας ήταν αντίθετη με τη συμμετοχή τους στην προσπάθεια διαμόρφωσης του γενικού πλαισίου της συμφωνίας.

Περαιτέρω, ο πρόεδρος του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας δήλωσε ότι ως διοικητικό συμβούλιο είχαν εισηγηθεί εναλλακτικές λύσεις για την αποξένωση των καταστημάτων της τράπεζας κατά τρόπο ώστε το όφελος της πώλησης να μη μεταφερόταν σε οποιοδήποτε ξένο επενδυτή ή κατά τρόπο που να προστατεύονταν τα συμφέροντα της τράπεζας. Το ενδεχόμενο αυτό, όπως ο ίδιος συμπλήρωσε, είχε συζητήσει και με αρμοδίους της Alvarez & Marsal, οι οποίοι ενεργούσαν ως σύμβουλοι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ωστόσο δεν

προχώρησε λόγω έλλειψης χρόνου, καταλήγοντας ότι αν η εν λόγω διαδικασία γινόταν εφικτό να ξεκινήσει έγκαιρα, θα μπορούσε να αποτελέσει τη λύση στο όλο ζήτημα.

2.3.4 Οι όροι πώλησης

Στα πλαίσια της εξέτασης των όρων πώλησης των καταστημάτων, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών δήλωσαν ότι αυτοί είχαν επίσης επιβληθεί στις δύο πλευρές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθότι οι μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου διαπραγματεύσεις απέβησαν όπως προαναφέρθηκε άκαρπες. Επομένως, στη σύνοδο του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013 είχαν συμφωνηθεί οι ακόλουθοι όροι:

- Αποτίμηση του δανειακού χαρτοφυλακίου με βάση το ακραίο σενάριο της Pimco, λαμβάνοντας όμως υπόψη και την αναμενόμενη κερδοφορία προ προβλέψεων που υπολόγισε ο πιο πάνω διεθνής οίκος.
- Καταβολή 50% του απαιτούμενου κεφαλαίου από τον αγοραστή και του υπόλοιπου 50% από τον πωλητή.
- Διεξαγωγή επιβεβαιωτικού ελέγχου για τα δάνεια που θα πωλούνταν, καθώς και επανυπολογισμός των προβλέψεων της Pimco, στον οποίο να λαμβάνεται υπόψη η επιδείνωση στο μακροοικονομικό περιβάλλον και υπολογισμός του κόστους αναδιοργάνωσης των καταστημάτων, με το ενδεχόμενο να προκύψει επιπρόσθετη μείωση στο τίμημα πώλησης το οποίο δεν θα μπορούσε να ξεπεράσει τα 350 εκατομ. ευρώ.

Ωστόσο, σύμφωνα με την προρρηθείσα επιστολή του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, έπειτα από παρεμβάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, του πρωθυπουργού της Ελλάδας και του ευρωπαϊκού Επιτρόπου για θέματα Ανταγωνισμού κ. J. Almunia, στο Eurogroup της 25^{ης} Μαρτίου 2013, οι πιο πάνω όροι τροποποιήθηκαν ώστε το απαιτούμενο κεφάλαιο να καταβληθεί κατά τα 2/3 από τον αγοραστή και κατά

το 1/3 από τον πωλητή, ενώ η επιπρόσθετη μείωση στο τίμημα πώλησης αυξήθηκε από 350 σε 450 εκατομ. ευρώ, αφαιρώντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα του αγοραστή για επανυπολογισμό των προβλέψεων του οίκου Pimco, καθώς και του δικαιώματός του να ακυρώσει τη συμφωνία. Όπως επεξηγείται στην ίδια επιστολή, η τροποποίηση αυτή προέκυψε λόγω της επιμονής της Τράπεζας Πειραιώς να συμπεριληφθεί όρος στη συμφωνία με τον οποίο να της παραχωρείται το δικαίωμα να ακυρώσει τη συμφωνία σε περίπτωση που το ποσό για το οποίο προϋπολογίστηκαν τα 350 εκατομ. ευρώ ξεπερνούσε τον αριθμό αυτό.

Ειδικότερα, αναφορικά με τους όρους της συμφωνίας πώλησης, το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς τόνισε ότι τόσο οι αριθμοί όσο και οι όροι της συμφωνίας ήταν δοθέντες και ξεκάθαροι. Περαιτέρω, ενημέρωσε την επιτροπή ότι οι προσφερόμενοι όροι της αγοραπωλησίας, όπως τέθηκαν υπόψη της τράπεζας του, περιλάμβαναν τα ακόλουθα:

1. Την αγορά των δανειακών χαρτοφυλακίων των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, καθώς και συγκεκριμένων θυγατρικών τους (leasing, factoring και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδας-IBG) μαζί με ορισμένα ναυτιλιακά δάνεια και κάποια άλλα δάνεια ελληνικής ιδιοκτησίας τα οποία είχαν παραχωρηθεί και τύγγχαναν διαχείρισης στην Ελλάδα αλλά είχαν καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία και στον ισολογισμό της Κύπρου. Όπως ο ίδιος σημείωσε, οι εκτιμήσεις της Pimco, με βάση το ακραίο δυσμενές σενάριο, αποτιμούσαν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στα 16,2 δισεκατομ. ευρώ, ποσό 3,1 δισεκατομ. περίπου κάτω από την τιμή που αναφέρεται στα βιβλία των τραπεζών.
2. Την αγορά στοιχείων πάγιου ενεργητικού (ιδιόκτητα καταστήματα και γραφεία) σύμφωνα με την τιμή στα βιβλία τους, δηλαδή περίπου 0,25 δισεκατομ. ευρώ.

3. Την πληρωμή από τον αγοραστή των 2/3 της αναγκαίας κεφαλαιακής επάρκειας, που υπολογίστηκε σε σχεδόν 1,5 δισεκατομ. ευρώ, αφού αφαιρεθούν από το ποσό αυτό 450 εκατομ. ευρώ για «έξοδα προσαρμογής», καθώς δεν υπήρχε δυνατότητα διενέργειας μελέτης δέουσας επιμέλειας (due diligence) και οι ενδεχόμενοι αγοραστές δεν είχαν άλλο τρόπο εξασφάλισης τους. Συναφώς, η Τράπεζα Πειραιώς πλήρωσε 524 εκατομ. ευρώ.
4. Την ανάληψη από την Τράπεζα Πειραιώς των υποχρεώσεων όλων των καταθέσεων, οι οποίες στις 15 Μαρτίου 2013 ανέρχονταν σε 15 δισεκατομ. ευρώ, καθώς και όλων των όρων εργοδοσίας του προσωπικού των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, το οποίο αριθμούσε 5268 εργαζόμενους.

Σε σχέση με την πιο πάνω αναφερόμενη εκκρεμότητα που φαίνεται να υπάρχει αναφορικά με την πώληση και μεταφορά του δανειακού χαρτοφυλακίου και υπό το φως των καταγγελιών που περιήλθαν σε γνώση μελών της επιτροπής οι οποίες αναφέρουν ότι η Τράπεζα Πειραιώς διαβουλεύεται με τις κυπριακές τράπεζες για το κατά πόσο αυτά περιλαμβάνονται στην υπογραφείσα συμφωνία πώλησης, ο πιο πάνω εκπρόσωπος, με γραπτή επιστολή του ημερομηνίας 5 Ιουνίου 2013, αναφέρει ότι η συμφωνία προνοεί πως όλα τα δάνεια που περιλαμβάνονταν στα βιβλία των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως ποιότητας και επιπέδου εξυπηρέτησης, μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Πειραιώς μαζί με δάνεια που περιλαμβάνονταν στα βιβλία των τραπεζών στην Κύπρο αλλά έχουν δημιουργηθεί στην Ελλάδα και τύγχαναν διαχείρισης από τα υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Για τα τελευταία, όπως επίσης επισημαίνεται, τα οποία αποτελούνται κυρίως από δάνεια του ναυτιλιακού τομέα, διορίστηκαν από κοινού με τις τράπεζες ελεγκτικοί οίκοι για να εξετάσουν κατά πόσο αυτά εμπίπτουν στην πιο πάνω περιγραφή, σύμφωνα με καθορισμένα κριτήρια που

βασίστηκαν στη διεθνή πρακτική. Από την εν λόγω διεξαχθείσα διαδικασία παρέμειναν σε εκκρεμότητα έξι δάνεια, όπως επισημαίνεται, τα δύο από τα οποία η Τράπεζα Πειραιώς ζήτησε να αγοράσει, επιπρόσθετα από την αρχική συμφωνία, στην εύλογη αξία που, σύμφωνα με την επιστολή, θα καθοριζόταν από ανεξάρτητο οίκο ο οποίος θα οριζόταν από κοινού με τις επηρεαζόμενες τράπεζες.

2.3.5 Η επιλογή της Τράπεζας Πειραιώς

Αναφορικά με την επιλογή της Τράπεζας Πειραιώς ως αγοραστή των προαναφερθέντων καταστημάτων, οι αρμόδιοι κυβερνητικοί φορείς, όπως επίσης και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, δήλωσαν ότι η Κύπρος δεν είχε οποιαδήποτε ανάμιξη στην επιλογή του αγοραστή, ούτε και θα υπήρχε οποιοδήποτε ουσιαστικό νόημα η εμπλοκή της στο ζήτημα αυτό καθώς οι όροι πώλησης δε διαφοροποιούνταν ανάλογα με τον αγοραστή.

Το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ομίλου της τράπεζας δήλωσε σχετικά ότι, δοθέντος του περιγράμματος της συμφωνίας και του τιμήματος, βασικό κριτήριο το οποίο τέθηκε από το ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ήταν η ικανότητα των υποψήφιων αγοραστών να ανταποκριθούν στις απορρέουσες απαιτήσεις της συναλλαγής, δηλαδή την άμεση και ομαλή λειτουργία των καταστημάτων ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία αναστάτωσης κατά την επανέναρξη των εργασιών τους αλλά και τη μακροπρόθεσμη ομαλή ενσωμάτωσή τους στην τράπεζα-αγοραστή. Η Τράπεζα Πειραιώς, όπως ο ίδιος χαρακτηριστικά ανέφερε, διαθέτει μακρά και αποδεδειγμένη εμπειρία απρόσκοπτης και ταχείας ενοποίησης τραπεζών, με περισσότερες από 15 εξαγορές και συγχωνεύσεις τα τελευταία 15 χρόνια. Περαιτέρω, όπως πρόσθεσε, ήδη η λειτουργία και ο προγραμματισμός ενοποίησης των δικτύων βαίνουν πολύ ικανοποιητικά.

2.3.6 Το αποτέλεσμα της συναλλαγής

Εξετάζοντας στην επιτροπή την έκβαση της υπό συζήτηση πώλησης, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, αφού τόνισε ότι η υπό αναφορά πώληση δεν αποτελεί μια συνήθη εμπορική πράξη, υποστήριξε ότι το αποτέλεσμα αυτής, υπό τις περιστάσεις που διενεργήθηκε, κρίνεται ως ικανοποιητικό. Προς τεκμηρίωση της άποψης του αυτής αναφέρθηκε σε αντίστοιχες συγκρίσιμες πράξεις που πραγματοποιήθηκαν πρόσφατα στην Ελλάδα, επισημαίνοντας ότι στις περιπτώσεις εκείνες οι ξένες τράπεζες που διέκοψαν τις δραστηριότητές τους στην Ελλάδα δεν εξασφάλισαν οτιδήποτε ως τίμημα. Στην περίπτωση αυτή, όπως συμπλήρωσε, η Κύπρος εξασφάλισε το 66% της αξίας στα λογιστικά βιβλία, το οποίο στις σημερινές συνθήκες κρίνεται ικανοποιητικό, ενώ ταυτόχρονα με την πώληση, όπως επισήμανε αποπληρώθηκε ποσό ύψους 500 εκατομ. ευρώ από την Επείγουσα Παροχή Ρευστότητας (ELA) που είχε απορροφήσει η Λαϊκή Τράπεζα. Τέλος, ο ίδιος δήλωσε ότι οι πραγματοποιηθείσες ζημιές από το δανειακό χαρτοφυλάκιο που πωλήθηκε δεν επηρεάζουν το κεφαλαιακό έλλειμμα των τραπεζών αφού αυτές περιλαμβάνονταν στους υπολογισμούς της Pimco.

Επιπρόσθετα, ο Διοικητής εξέφρασε την άποψη ότι η χρησιμοποίηση του ακραίου σεναρίου της Pimco για τον υπολογισμό της τιμής αποτελεί ορθολογική επιλογή, καθώς η έκθεση του εν λόγω οίκου έχει τύχει γενικότερης και διεθνούς αποδοχής, ενώ παράλληλα, όπως πρόσθεσε, φαίνεται ότι τα ακραία σενάρια τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο υλοποιούνται, γεγονός που καταδεικνύει ότι οι βασικές παράμετροι της συμφωνίας ήταν λογικές.

Αντίθετα, ο γενικός διευθυντής και οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών παραδέχτηκαν ενώπιον της επιτροπής ότι έγινε μια κακή συμφωνία αλλά υπό την

κρισιμότητα των περιστάσεων και κυρίως της έλλειψης χρόνου για ουσιαστική διαπραγμάτευση, δεν υπήρχε εναλλακτική επιλογή που να εξυπηρετούσε καλύτερα το συμφέρον του τόπου.

Ωστόσο, οι πιο πάνω αρχές, σε κοινή τους ανακοίνωση που εξέδωσαν την 11^η Ιουνίου 2013, συμφώνησαν στο γεγονός ότι με την πώληση των ελληνικών υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών τερματίστηκε η αρνητική αλληλεπίδραση που υπήρχε μεταξύ των οικονομιών των δύο χωρών και επιτεύχθηκε η άμεση σμίκρυνση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος κατά περίπου 130% του ΑΕΠ της Κύπρου.

Σε σχέση με το ίδιο θέμα, το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας Πειραιώς εξέφρασε την άποψη ότι η όλη συναλλαγή, όπως διαμορφώθηκε τελικά, αποτελεί μια καλή συμφωνία, συμφέρουσα για την Κύπρο, καθώς η τιμή πώλησης που συμφωνήθηκε συνολικά και για τα τρία δίκτυα καταστημάτων ήταν πολύ ψηλότερη από πρόσφατες πωλήσεις ξένων τραπεζών στην Ελλάδα.

Ο πρόεδρος του τέως διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου χαρακτήρισε αρνητικό το αποτέλεσμα της όλης συμφωνίας, υποστηρίζοντας ότι οι όροι της ήταν πολύ επαχθείς για την Τράπεζα Κύπρου καθώς της επέφεραν ζημιά της τάξης των 2 δισεκατομ. ευρώ. Καθηκόντως, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει σε επιστολή του προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2013, το διοικητικό συμβούλιο ως θεματοφύλακας των συμφερόντων των μετόχων και των άλλων ενδιαφερόμενων μερών αρνήθηκε να συγκατανεύσει στην πώληση με τέτοιους δυσμενείς όρους, η οποία ωστόσο πραγματοποιήθηκε αφού εκδόθηκε το σχετικό διάταγμα της Αρχής Εξυγίανσης. Διευκρινίζοντας περαιτέρω την άποψή του, ανέφερε ότι η Τράπεζα Κύπρου πριν την πώληση των ελληνικών της καταστημάτων ήταν απόλυτα φερέγγυα και δε θα ήταν

δυνατό να τεθεί σε εξυγίανση, δεδομένου ότι τα κεφάλαιά της ήταν θετικά και κυμαίνονταν μεταξύ 1,5 και 2 δισεκατομ., ενώ με την εν λόγω πώληση αυτά μετατράπηκαν σε αρνητικά.

2.3.7 Η ανακοίνωση της Τράπεζας Πειραιώς για τα οικονομικά αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου 2013

Τέλος, την επιτροπή απασχόλησε η ανακοίνωση της Τράπεζας Πειραιώς αναφορικά με τα οικονομικά αποτελέσματα της τελευταίας για το πρώτο τρίμηνο του 2013. Σύμφωνα με την εν λόγω ανακοίνωση, τα κέρδη της τράπεζας για το εν λόγω τρίμηνο ανήλθαν σε 3,6 εκατομ. ευρώ περίπου, συμπεριλαμβανομένης της αρνητικής υπεραξίας (negative goodwill) που υπολογίστηκε σε 3,4 εκατομ. ευρώ και με ενσωματωμένο θετικό αναβαλλόμενο φόρο ύψους 540 εκατομ. ευρώ.

Στα πλαίσια της εξέτασης που διεξήχθη αναφορικά με το θέμα αυτό, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου τόσο με γραπτά υπομνήματά του προς την επιτροπή αλλά και σύμφωνα με τα όσα δήλωσε ενώπιόν της, αναφέρει ότι τα κέρδη αυτά, είναι λογιστικά και μη πραγματοποιηθέντα, τα οποία προέκυψαν από τη διαφορά μεταξύ της δίκαιης αξίας που η ίδια καθόρισε και της τιμής αγοράς των χορηγήσεων των ελληνικών υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών. Αυτά, όπως ο ίδιος επισημαίνει, αναμένεται να αντλογιστούν σταδιακά μέσω των αυξημένων προβλέψεων από την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Όσο αφορά την υπολογισθείσα αρνητική υπεραξία, ο Διοικητής εξήγησε ότι το ποσό αυτό αφορά τις μελλοντικές ζημιές από το χαρτοφυλάκιο των δανείων που έχει εξαγοράσει, για το λόγο ότι, σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, στους ισολογισμούς καταγράφονται μόνο οι πραγματοποιηθείσες ζημιές και όχι οι μελλοντικές.

Τέλος, όπως ο Διοικητής επισημαίνει με γραπτή αναφορά στην πιο πάνω επιστολή

του, το όλο θέμα έχει τεθεί και ενώπιον των αξιωματούχων της τράπεζας οι οποίοι κατά την ημερομηνία της επιστολής βρίσκονταν στην Κύπρο και ανέλαβαν να το εξετάσουν.

Με τις πιο πάνω επεξηγήσεις συμφώνησε και ο εκπρόσωπος της Τράπεζας Πειραιώς αναφέροντας ότι το ανακοινωθέν κέρδος είναι λογιστικό και όχι πραγματοποιηθέν, το οποίο απορρέει από τον ετεροχρονισμό των ζημιών που έχουν υπολογιστεί από τον οίκο Pimco. Όπως περαιτέρω εξήγησε ο ίδιος, για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των ελλαδικών δραστηριοτήτων των κυπριακών τραπεζών, καθώς και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων των εξαγοραζόμενων στοιχείων, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος επιμερισμού του κόστους αγοράς (Purchase Price Allocation) όπως προβλέπεται στις διατάξεις του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» (IFRS 3 “Business Combination”), σύμφωνα με την οποία τα αποκτηθέντα στοιχεία των κυπριακών τραπεζών έπρεπε να υπολογιστούν στην «εύλογη αξία» τους, αποτυπώνοντας μόνο τις πραγματοποιηθείσες ζημιές. Ως εκ τούτου, δεν ήταν επιτρεπτό να χρησιμοποιηθούν οι υπολογισμοί του οίκου Pimco για το σκοπό αυτό, οι οποίοι ήταν αποτέλεσμα μιας καθολικής άσκησης σε ολόκληρο το δανειακό χαρτοφυλάκιο. Το σενάριο της Pimco αναμένεται ότι θα επαληθευθεί ενδεχομένως, σε βάθος χρόνου, όταν τα προβληματικά δάνεια που εξαγόρασε η Τράπεζα Πειραιώς καταστούν μη εξυπηρετούμενα.

Ο Σύνδεσμος Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, με απαντητική επιστολή του προς την επιτροπή, η οποία ζητούσε τις απόψεις του συνδέσμου για το λογιστικό χειρισμό της συγκεκριμένης πράξης όπως αυτή απεικονίστηκε στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Πειραιώς, ημερομηνίας 2 Ιουλίου 2013, αναφέρει ότι σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ 3) «Συνενώσεις Επιχειρήσεων», ο αγοραστής συγκρίνει το τίμημα εξαγοράς με τα καθαρά

περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν, σε εύλογες αξίες. Στην ίδια επιστολή επεξηγείται ότι τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία προκύπτουν από τη διαφορά που προκύπτει μεταξύ της επιμέτρησης των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται, στην εύλογη τους αξία, κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Συναφώς, στην περίπτωση που η εύλογη αξία του τιμήματος εξαγοράς υπερβαίνει την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν προκύπτει θετική υπεραξία που αναγνωρίζεται στον ισολογισμό ως περιουσιακό στοιχείο, ενώ στην περίπτωση που η εύλογη αξία του τιμήματος εξαγοράς είναι μικρότερη από την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν προκύπτει αρνητική υπεραξία η οποία αναγνωρίζεται ως κέρδος στα αποτελέσματα του αγοραστή.

2.4 Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance - ELA) από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη για το θέμα αυτό, εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επισήμανε ότι ο Μηχανισμός Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) είναι εργαλείο μέσω του οποίου παραχωρείται ρευστότητα από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σε φερέγγυες και αξιόχρεες τράπεζες, σε έκτακτες συνθήκες, έναντι ικανοποιητικών εξασφαλίσεων. Παραχωρείται, δηλαδή, όταν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αντιμετωπίζουν προσωρινή έλλειψη ρευστότητας και δεν μπορούν να την εξασφαλίσουν μέσω των αγορών ή μέσω της συνήθους συμμετοχής τους σε πιστοδοτικές πράξεις του ευρωσυστήματος. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες από την πλευρά τους, για την αντιστάθμιση των κινδύνων που αναλαμβάνουν με την εν λόγω παροχή ρευστότητας ζητούν από την τράπεζα εξασφαλίσεις από στοιχεία του ενεργητικού της και επιβάλλουν τόκο επί του ποσού του δανείου.

Όπως ο ίδιος περαιτέρω ανέφερε, ο ELA είναι ένα νομισματικό εργαλείο που δεν αποτελεί δικαίωμα των τραπεζών αλλά επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια της εθνικής κεντρικής τράπεζας, η οποία αξιολογεί την κρισιμότητα της κατάστασης και λειτουργεί ως δανειστής έσχατης ανάγκης παρέχοντας ELA αφού προηγουμένως εξασφαλίσει τη μη ένσταση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας το οποίο αποφασίζει κατά πόσο ο ELA μπορεί να παρασχεθεί από τις εμπλεκόμενες εθνικές κεντρικές τράπεζες με βασικό κριτήριο απόφασης την πιθανή παρεμβολή του ELA στην αποτελεσματική εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος.

2.4.1 Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από τη Λαϊκή Τράπεζα

Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου,

η πρώτη φορά που παραχωρήθηκε ELA σε κυπριακό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ήταν στις 27 Σεπτεμβρίου 2011 στη Λαϊκή Τράπεζα. Τη δήλωση αυτή επιβεβαίωσε ο πρόεδρος του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας, προσθέτοντας ότι το ποσό της πρώτης απορρόφησης ELA από την τράπεζα αυτή ανήλθε σε 300 εκατομ. ευρώ. Στη συνέχεια, όπως συνάγεται από τις σχετικές αναφορές του πιο πάνω εκπροσώπου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, των μελών του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου⁵ της Λαϊκής Τράπεζας που παρευρέθηκαν στην επιτροπή και του προέδρου του πρώην διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας, κ. Μιχάλη Σαρρή, το ύψος του ELA στην εν λόγω τράπεζα κυμάνθηκε όπως φαίνεται στον ακόλουθο Πίνακα:

Πίνακας: Επίπεδα Έκτακτης Παροχής Ρευστότητας στη Λαϊκή Τράπεζα.

Ημερομηνία		Ποσό (εκατομ. ευρώ)
Σεπτέμβριος 2011		490
Νοέμβριος 2011		3 300
Δεκέμβριος 2011		3 500
Μάιος 2012	17 Μαΐου 2012	4 300
	23 Μαΐου 2012	4 100
	25 Μαΐου 2012	5 400
	29 Μαΐου 2012	5 700
Ιούνιος 2012	1 Ιουνίου 2012	5 900

⁵ Το τελευταίο διοικητικό συμβούλιο της Λαϊκής Τράπεζας παρέμεινε στη διοίκηση της τράπεζας μέχρι τις 25 Μαρτίου 2013 που ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, διόρισε την κ. Άντρη Αντωνιάδου ως ειδική διαχειρίστρια της τράπεζας.

	7 Ιουνίου 2012	6 200
	12 Ιουνίου 2012	6 400
	13 Ιουνίου 2012	6 700
Ιούλιος 2012	3 Ιουλίου 2012	9 820
	31 Ιουλίου 2012	9 620
Αύγουστος 2012		9 600
Μάρτιος 2013		9 100

Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσαν στην επιτροπή τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας που παρευρέθηκαν στην επιτροπή, η ανάγκη για απορρόφηση ELA απορρέει από μια σειρά γεγονότων που σε συνδυασμό μεταξύ τους επέδρασαν αρνητικά στην ικανότητα της τράπεζας να ανταποκριθεί σε ρευστό. Εξετάζοντας τα εν λόγω γεγονότα, συνάγεται ότι η ανάγκη απορρόφησης ELA πηγάζει, κυρίως, από τα ακόλουθα:

- (α) Από το 2008 και έπειτα, το ύψος των καταθέσεων της τότε θυγατρικής της Λαϊκής Τράπεζας στην Ελλάδα ήταν χαμηλότερο από το ύψος των δανείων που είχαν παραχωρηθεί από αυτή. Το χάσμα αυτό έπρεπε να καλυφθεί από τη ρευστότητα της μητρικής εταιρείας, δηλαδή τη Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου, με αποτέλεσμα η ικανότητα της τράπεζας σε ρευστά διαθέσιμα σταδιακά να εξαντληθεί. Περαιτέρω, είχαν δημιουργηθεί αυξημένες προβλέψεις για επισφαλή δάνεια, κυρίως για το ελληνικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, το οποίο σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των πιο πάνω εκπροσώπων, μεγάλο κομμάτι του δεν καλυπτόταν από επαρκείς εξασφαλίσεις ή και είχε παραχωρηθεί σε δανειζόμενους με ειδικούς όρους.
- (β) Το Μάρτιο του 2011 η θυγατρική της τράπεζας στην Ελλάδα συγχωνεύθηκε με τη

μητρική εταιρεία στην Κύπρο, γεγονός που επικυρώθηκε ουσιαστικά το Δεκέμβριο του ίδιου έτους, με σχετική απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας. Το ίδιο χρονικό διάστημα παρατηρήθηκε διαφοροποίηση της δομής του χρέους της Λαϊκής Τράπεζας, κατά τέτοιο τρόπο που ενώ προηγουμένως το μεγαλύτερο μέρος των οφειλών της τράπεζας προερχόταν από ελλαδικές πηγές και κυρίως τη διατραπεζική αγορά, αυτό να έχει μεταφερθεί στο μεγαλύτερο του μέρος στην Κύπρο.

- (γ) Το Μάρτιο του 2012, η τράπεζα είχε υποστεί σημαντικές ζημιές λόγω της διαγραφής της ονομαστικής αξίας των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου με απόφαση του Eurogroup, το γνωστό κούρεμα των ελληνικών ομολόγων, το οποίο στοίχισε σ' αυτή περίπου 2,5 δισεκατομ. ευρώ. Πρόσθετα, η Λαϊκή Τράπεζα, πέρα από τη διατραπεζική αγορά, όπως άλλωστε όλες οι τράπεζες, αντλούσε, διαχρονικά, πόρους από διάφορα χρηματοοικονομικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Με τη μείωση των αγοραίων αξιών των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου, αυτά δε θεωρούνταν πλέον επαρκείς εξασφαλίσεις από την τελευταία κι έτσι η Λαϊκή Τράπεζα όφειλε να υποθηκεύει σε αυτή περισσότερα περιουσιακά στοιχεία ως εγγυήσεις.
- (δ) Τον Ιούνιο του 2012, με την εξ ολοκλήρου αναδοχή των δικαιωμάτων προτίμησης της έκδοσης κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας από τη Δημοκρατία, ύψους 1,8 δισεκατομ. ευρώ και ενώ η πρόσβαση στη διατραπεζική αγορά είχε εκλείψει για την τράπεζα αυτή, διαφάνηκε ότι υπήρχε πολύ μεγαλύτερη ανάγκη για προβλέψεις εκ μέρους της τράπεζας αναφορικά με επισφαλή δάνεια από ότι η τράπεζα είχε υπολογίσει, κυρίως στον ελλαδικό τομέα των δραστηριοτήτων της. Περαιτέρω, με τα προβλήματα που είχαν παρουσιαστεί με τα αξιόγραφα, όπως αναλύθηκε σε

προηγούμενη ενότητα της παρούσας έκθεσης, η φήμη της τράπεζας είχε καταστραφεί και η εμπιστοσύνη του κοινού προς αυτή είχε χαθεί, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται μαζικές αποσύρσεις καταθέσεων, τόσο από την Κύπρο όσο και από την Ελλάδα και ως εκ τούτου το πρόβλημα της ρευστότητας να μεγεθύνεται.

Εξαιρετικά κρίσιμο και με άκρως δυσμενείς επιπτώσεις για τον ELA της τράπεζας, όπως οι ίδιοι εκπρόσωποι επισήμαναν, υπήρξε το δίμηνο του Μαΐου και Ιουνίου 2012. Την περίοδο αυτή, το ύψος του ELA είχε εκτιναχθεί, όπως φαίνεται στον πιο πάνω πίνακα, σε υπέρογκα ποσά λόγω των διαδικασιών που λάμβαναν χώρα για την αναδοχή των δικαιωμάτων προτίμησης της έκδοσης κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας από το κράτος, και λίγο αργότερα της αβεβαιότητας που ταλάνιζε ολόκληρη την Ελλάδα κατά την περίοδο των εκλογών στη χώρα αυτή αφού ο κίνδυνος κατάρρευσης της ήταν ορατός.

Την κατάσταση της Λαϊκής Τράπεζας κατά την ίδια χρονική περίοδο σχολίασε και ο πρόεδρος του πρώην διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας, κ. Μιχάλης Σαρρής, αναφέροντας ότι από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Αύγουστο του 2012 το σοβαρότερο πρόβλημα της Λαϊκής Τράπεζας ήταν η εξεύρεση ρευστότητας για να ανταποκριθεί στις αυξημένες εκροές καταθέσεων που σημειώνονταν εκείνο το χρονικό διάστημα. Λόγω όμως και των υποβαθμίσεων, όπως ανέφερε, των εξασφαλίσεων που κατείχε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα από τη Λαϊκή Τράπεζα για την παροχή ρευστότητας μέσα από τα κανονικά πλαίσια της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η Λαϊκή Τράπεζα αναγκάστηκε να αντικαταστήσει αυτού του είδους τη ρευστότητα με έκτακτη, δηλαδή ELA. Οι παραχωρηθείσες εξασφαλίσεις, όπως ο ίδιος σημείωσε, αποτελούνταν από αξιόγραφα του ελληνικού και κυπριακού δημοσίου τα οποία είχαν τότε υποβαθμιστεί στην κατηγορία «σκουπίδια». Περαιτέρω, ο ίδιος

επιβεβαίωσε τις δηλώσεις των πιο πάνω εκπροσώπων της τράπεζας αναφορικά με το χάσμα που υπήρχε μεταξύ των δανείων και των καταθέσεων στην Ελλάδα, καταλήγοντας χαρακτηριστικά στη δήλωση ότι «ο όμιλος αιμοδοτούσε τη δανειοδότηση στην Ελλάδα».

Στο ίδιο μήκος κύματος ήταν και οι δηλώσεις των μελών του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας αναφορικά με το γεγονός ότι τα δάνεια της τράπεζας που παρέχονταν ως εξασφαλίσεις στον ELA, μετά από κάποιο στάδιο θεωρούνταν από τον πάροχο της χρηματοοικονομικής αυτής βοήθειας ως κακής ποιότητας άρα μη επαρκείς εξασφαλίσεις, σημειώνοντας παράλληλα ότι για την ίδια την τράπεζα δεν υπήρχε ουσιώδης σημασία αν η αναγκαία ρευστότητα παρεχόταν από ELA ή καταθέσεις. Τουναντίον, όπως ανέφεραν, ο ELA βοηθά την κερδοφορία της.

Όπως οι εν λόγω εκπρόσωποι κατέληξαν, ως απόρροια όλων των πιο πάνω, η υπηρεσία θησαυροφυλακίου (Treasury) της Λαϊκής Τράπεζας δεν ήταν σε θέση να προμηθεύει τα καταστήματα της τράπεζας ανά το παγκόσμιο με ρευστό, σύμφωνα με τη συνήθη διαδικασία γι' αυτό η τελευταία αναγκάστηκε να προσφύγει στον ELA και σταδιακά να εξαρτηθεί από αυτόν. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η δήλωση του προέδρου του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας ότι όλα τα περιουσιακά στοιχεία της εν λόγω τράπεζας, ακόμα και αυτά της Ελλάδας ήταν υποθηκευμένα στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για τους σκοπούς του ELA.

Σε σχέση με την προαναφερθείσα μετατροπή της θυγατρικής της τράπεζας σε υποκατάστημα, οι πιο πάνω εκπρόσωποι ισχυρίστηκαν ότι αυτό αποτέλεσε ένα γεγονός καθοριστικής σημασίας για τη σημερινή κατάσταση της οικονομίας της χώρας μας, ζήτημα το οποίο η επιτροπή κρίνει ότι χρήζει περαιτέρω μελέτης. Η εν λόγω μετατροπή σήμαινε ότι η ευθύνη για τις καταθέσεις που είχαν πραγματοποιηθεί στη Λαϊκή Τράπεζα

στην Ελλάδα μεταφέρθηκε από το ελληνικό Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων στο αντίστοιχο κυπριακό. Ας σημειωθεί ότι η ίδια άποψη εκφράστηκε ενώπιον της επιτροπής και από το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Εναλλακτικά, όπως συνέχισαν οι ίδιοι πιο πάνω εκπρόσωποι, σε περίπτωση που δεν είχε πραγματοποιηθεί η μετατροπή αυτή, η τράπεζα θα μπορούσε να εγκαταλείψει την υπό αναφορά θυγατρική χωρίς στήριξη με άγνωστες επιπτώσεις για την επιβίωση της τελευταίας αλλά διασώζοντας ένα τεράστιο ποσό αρκετών δισεκατομ. ευρώ για την κυπριακή Λαϊκή Τράπεζα.

Αναφορικά με τις ενέργειες του πιο πάνω διοικητικού συμβουλίου, οι προαναφερθέντες εκπρόσωποι του επισήμαναν ότι αφότου ανέλαβαν τη διοίκηση της τράπεζας και σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της περί διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων νομοθεσίας, προχώρησαν στην ετοιμασία δύο διαδοχικών σχεδίων αναδιάρθρωσης της τράπεζας, τον Αύγουστο του 2012 και το Μάρτιο του 2013, τα οποία υποβλήθηκαν στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Το πρώτο σχέδιο απορρίφθηκε από την τελευταία στα μέσα Ιανουαρίου 2013, ενώ το δεύτερο παρέμεινε αναξιόποιον καθώς λίγες μέρες μετά την κατάθεσή του στην πιο πάνω αρχή πραγματοποιήθηκε η σύνοδος του Eurogroup με τις γνωστές αποφάσεις και συνέπειες για τη Λαϊκή Τράπεζα.

Σε σχέση με το θέμα της έγκρισης του ELA, μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, κατήγγειλε ότι οι σχετικές αποφάσεις λαμβάνονταν μονομερώς από τον τέως Διοικητή της Τράπεζας και πως το διοικητικό συμβούλιο αυτής τύγχανε εκ των υστέρων γενικής ενημέρωσης ή και καθόλου ενημέρωσης. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι η επιτροπή προτίθεται να εξετάσει περαιτέρω τόσο το ζήτημα που αφορά την ενημέρωση της οποίας τύγχανε το διοικητικό συμβούλιο της

Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για το ELA και από τον νυν Διοικητή, όσο και διαχρονικά τον τρόπο συλλογικής λειτουργίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Υπό το φως των πιο πάνω, την επιτροπή προβληματίσε το παράδοξο ότι καθώς ο ELA αποτελεί εργαλείο μέσω του οποίου παραχωρείται ρευστότητα σε φερέγγυες και αξιόχρεες τράπεζες, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου συνέχισε να παραχωρεί αυτού του είδους τη ρευστότητα στη Λαϊκή Τράπεζα στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την αναδοχή των δικαιωμάτων προτίμησης της τράπεζας από το κράτος και μέχρι και τη θέση της σε καθεστώς εξυγίανσης. Για το ζήτημα αυτό, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υποστήριξε ότι καθ' όλο εκείνο το χρονικό διάστημα τόσο η Λαϊκή Τράπεζα όσο και η Τράπεζα Κύπρου είχαν θετικούς κεφαλαιακούς δείκτες, καθότι πριν από την πώληση των εργασιών τους στην Ελλάδα οι ζημιές που αναφέρονται στην έκθεση Pimco δεν είχαν πραγματοποιηθεί. Η χορήγηση ELA γινόταν εκείνο το χρονικό διάστημα επειδή οι τράπεζες εκείνη τη στιγμή ήταν φερέγγυες και οι σχετικοί κανόνες του ευρωσυστήματος ικανοποιούνταν, ενώ παράλληλα οι μελλοντικές κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών θα καλύπτονταν από το προσδοκώμενο τότε πρόγραμμα στήριξης της κυπριακής οικονομίας από την τρόικα.

Τέλος, την επιτροπή αναπόφευκτα προβληματίσε η ενημέρωση της οποίας έτυχε η Βουλή για την απορρόφηση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα κατά τη μακρά και έντονη συζήτηση που διεξήχθη ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «ο περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2012» το Μάιο του 2012. Για το θέμα αυτό, ο προρρηθείς πρόεδρος του πρώην διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας ισχυρίστηκε ότι στα πλαίσια της περιγραφής των συνθηκών υπό τις οποίες η τράπεζα αιτήθηκε κρατική στήριξη, η απορρόφηση ELA είχε αναφερθεί στη Βουλή. Παρομοίως,

εκπρόσωπος του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της εν λόγω τράπεζας υποστήριξε ότι η εν λόγω πληροφορία περιλαμβανόταν στο ενημερωτικό δελτίο της τράπεζας που είχε εκδοθεί για την τότε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου. Για το ίδιο θέμα, εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υποστήριξε ότι στα πλαίσια της αλληλογραφίας της Τράπεζας με το Υπουργείο Οικονομικών αναφορικά με την ανάγκη παροχής στήριξης της Λαϊκής Τράπεζας από το κράτος, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου περιέλαβε όλα τα δεδομένα που αφορούσαν το εν λόγω θέμα. Λόγω όμως της εμπιστευτικότητας και της ευαισθησίας, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, του θέματος από πλευράς Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το θέμα αυτό περιορίστηκε στην ενημέρωση μόνο των αρμοδίων αρχών. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, αφού διεξήλθε με προσοχή τα αποστενογραφημένα πρακτικά της συγκεκριμένης συνεδρίας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, παρατηρεί ότι ουδεμία αναφορά είχε γίνει για το υπό αναφορά ζήτημα, ενώ το προαναφερθέν ενημερωτικό δελτίο δεν είχε ποτέ κατατεθεί στη Βουλή καθώς βρισκόταν ακόμα στο στάδιο της ετοιμασίας του. Περαιτέρω, η επιτροπή επισημαίνει ότι ο ισχυρισμός των εκπροσώπων της Λαϊκής Τράπεζας, όπως είχε εκφραστεί στην εν λόγω συνεδρία της πιο πάνω επιτροπής, πως η έκδοση του νέου μετοχικού κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας που θα ακολουθούσε την ψήφιση του εν λόγω νόμου από τη Βουλή, θα μπορούσε να καλυφθεί σε ποσοστό μέχρι και 50% από τον ιδιωτικό τομέα, έχει διαψευστεί.

2.4.2 Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από την Τράπεζα Κύπρου

Για το θέμα της ρευστότητας της Τράπεζας Κύπρου, γενικά, ο πρόεδρος του τέως διοικητικού συμβουλίου της ανέφερε ότι κατά της διάρκειας της προεδρίας του, αυτό

εξεταζόταν σε κάθε συνεδρία του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας κατά την οποία αποφασίζονταν, ανάλογα με την περίπτωση, μέτρα διατήρησης της ή βελτίωσης της. Ο ίδιος δήλωσε ότι η Τράπεζα Κύπρου δεν είχε αποταθεί στον EΛA μέχρι τον Ιανουάριο του 2013 για προληπτικούς λόγους, αφού ακόμα και τότε η ρευστότητα της τράπεζάς του δεν είχε εξαντληθεί.

Παρομοίως, ο πρόεδρος του πρώην διοικητικού συμβουλίου της ίδιας τράπεζας κ. Θεόδωρος Αριστοδήμου, ανέφερε ότι κατά τη διάρκεια και της δικής του προεδρίας, το υπό αναφορά θέμα απασχολούσε πολύ τακτικά τις συνεδριάσεις του πιο πάνω συμβουλίου, χωρίς να τεθεί σε οποιαδήποτε περίπτωση πρόβλημα ρευστότητας για την τράπεζα.

2.5 Άλλα επί μέρους θέματα των οποίων η εξέταση βρίσκεται σε εξέλιξη

2.5.1 Οι εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας

Το θέμα αυτό απασχόλησε την επιτροπή στις συνεδρίες της οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο χρονικό διάστημα που ακολούθησε τα κρίσιμα γεγονότα του Μαρτίου του 2013. Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επί του θέματος αυτού, η επιτροπή ζήτησε, από το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και από τον Έφορο της Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών, με επιστολές της ημερομηνίας 27 Μαρτίου 2013 και 28 Μαρτίου 2013, αντίστοιχα, όπως κατατεθούν ενώπιόν της στοιχεία σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων που πραγματοποιήθηκαν από φυσικά και νομικά πρόσωπα που απέσυραν ποσά από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στη Δημοκρατία και στα υποκαταστήματα ή/και στις θυγατρικές εταιρείες των εν λόγω ιδρυμάτων στο εξωτερικό, πέραν του ποσού των 100.000 ευρώ για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ακολούθως, οι πιο πάνω αρμόδιοι φορείς κατέθεσαν στην επιτροπή σχετικούς καταλόγους με στοιχεία, τα οποία η επιτροπή λόγω έλλειψης του αναγκαίου χρόνου δεν κατέστη δυνατό να εξετάσει και ως εκ τούτου προτίθεται να συνεχίσει τη μελέτη του όλου θέματος στη βάση και νέων δεδομένων που θα ζητηθούν και για άλλες χρονικές περιόδους.

Τέλος, ας σημειωθεί ότι η Βουλή απέστειλε τους σχετικούς καταλόγους, που εξασφάλισε για το θέμα αυτό η επιτροπή, στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και στην Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

2.5.2 Η κατάθεση του Προέδρου της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, κ. Δημήτριου Τσιρώνη

Στα πλαίσια των εργασιών της για το υπό εξέταση θέμα, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο να ακούσει τον πρώην βουλευτή της Βουλής των Ελλήνων, κ. Δημήτριο Τσιρώνη, ο οποίος το 2010 διετέλεσε Πρόεδρος της πιο πάνω ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων και προηγουμένως μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής για τη Διερεύνηση του Συνόλου του Σκανδάλου της Μονής Βατοπεδίου. Τα όσα κατέθεσε στην επιτροπή το εν λόγω πρόσωπο, περιλαμβάνονται στο γραπτό υπόμνημά του προς την επιτροπή, το οποίο επισυνάπτεται αυτούσιο στο Παράρτημα V της παρούσας έκθεσης.

3. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, αφού μελέτησε όλα τα γραπτά και προφορικά στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της και αφού αξιολόγησε και εκτίμησε τη βαρύτητά τους, προχώρησε στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

3.1 Σε σχέση με τα αξιόγραφα κεφαλαίου

Με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής και τα αρχικά ευρήματα των ειδικών ελέγχων που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για το θέμα αυτό, η επιτροπή θεωρεί ότι προκύπτουν σοβαρά θέματα για διερεύνηση πιθανών ευθυνών.

3.2 Σε σχέση με τις εκτιμήσεις ακινήτων που διενεργήθηκαν στα πλαίσια του διαγνωστικού ελέγχου “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” της Pimco

- (α) Η επιτροπή, μέχρι το στάδιο της ετοιμασίας της παρούσας έκθεσης, δεν κατέστη δυνατό να εξασφαλίσει επαρκή πληροφόρηση γύρω από το θέμα των διαδικασιών επιλογής και το διορισμό της Pimco από τη Συντονιστική Επιτροπή². Ως εκ τούτου εξακολουθεί να διατηρεί ερωτηματικά για το κατά πόσο ακολουθήθηκαν οι πλέον ενδεδειγμένες διαδικασίες αναφορικά με το εν λόγω ζήτημα και επιφυλάσσεται να μελετήσει περαιτέρω το θέμα αυτό σε κατοπινότερο στάδιο στα πλαίσια των εργασιών της. Επίσης, η επιτροπή θεωρεί ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έπρεπε να είχε εμπλακεί στο διορισμό των εταιρειών που διενήργησαν τις εκτιμήσεις των ακινήτων για λογαριασμό της Pimco.
- (β) Η επιτροπή έχει την άποψη ότι οι εκτιμήσεις των αξιών των ακινήτων που αποτελούσαν εξασφαλίσεις στα δανειακά χαρτοφυλάκια των τραπεζών και

ιδιαίτερα οι προβλέψεις αυτών για τα επόμενα χρόνια είχαν σημαντικό ρόλο στον τελικό υπολογισμό των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών και συναφώς στον καθορισμό του ποσού που η Δημοκρατία θα έπρεπε να δανειστεί από τους διεθνείς εταίρους της.

- (γ) Η επιτροπή θεωρεί ότι τα στοιχεία στα οποία βασίστηκαν οι υπολογισμοί της Pimco και κυρίως αυτά που αφορούσαν την αναμενόμενη πορεία των τιμών των ακινήτων στην Κύπρο, ενδεχομένως να μην αποτελούν ασφαλείς και επιστημονικά τεκμηριωμένες προβλέψεις για το σκοπό που χρησιμοποιήθηκαν. Η εν λόγω διαπίστωση εδράζεται στο γεγονός ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου από την πλευρά της δεν αποτελεί τον αρμόδιο φορέα για την υποβολή στοιχείων που αφορούν την κυπριακή αγορά ακινήτων, ενώ τα στοιχεία που όπως ανέφεραν οι εκπρόσωποί της συγκεντρώθηκαν σε αυτή αφορούσαν περιορισμένο βάθος χρόνου, σχεδόν απαγορευτικό για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων αναφορικά με την πρόβλεψη των τιμών των ακινήτων. Πρόσθετα, η επιτροπή πιστεύει ότι είναι αμφίβολο κατά πόσο η γνώμη ενός μόνο εμπειρογνώμονα από το εξωτερικό, χωρίς μακρά και εμπειριστατωμένη γνώση για τον κυπριακό τομέα ακινήτων και τις ιδιαιτερότητές του, αποτελεί την πιο ενδεδειγμένη λύση για τη θέσπιση συμπερασμάτων που αφορούν ένα τόσο κρίσιμης σημασίας ζήτημα όπως είναι η πρόβλεψη των τιμών των ακινήτων για σκοπούς καθορισμού των αναγκών ανακεφαλαιοποίησης ολόκληρου του τραπεζικού συστήματος.
- (δ) Δεδομένης και της δήλωσης του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σε σχέση με τη φιλοσοφία της Pimco αλλά και της ίδιας της Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με τα μακροοικονομικά μεγέθη στα οποία

στηρίχθηκε η Pimco, η επιτροπή έχει την άποψη ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ενήργησε με συντηρητισμό κατά τη στοιχειοθέτηση των πιο πάνω δεδομένων που παραδόθηκαν από αυτή στη Συντονιστική Επιτροπή και ακολούθως στην Pimco για τους σκοπούς του διαγνωστικού ελέγχου του κυπριακού τραπεζικού συστήματος.

- (ε) Η επιτροπή συμμερίζεται την απαρésκεια που εξέφρασαν οι εκπρόσωποι του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου αναφορικά με τη μη εμπλοκή τους στα ζητήματα που αφορούσαν τους χειρισμούς της Pimco για τον τομέα των ακινήτων στην Κύπρο, καθότι αυτοί είναι οι πλέον αρμόδιοι τοπικοί φορείς για τα υπό εξέταση θέματα. Περαιτέρω, η επιτροπή ανησυχεί κατά πόσο η πληροφόρηση της εν λόγω εταιρείας υπήρξε ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη ελλείπει των απόψεων των δύο πιο πάνω καθ' ύλη αρμόδιων φορέων.
- (στ) Η επιτροπή έχει μορφώσει την άποψη ότι παρόλο που βάσει των δηλώσεων του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου οι προβλέψεις του ακραίου μακροοικονομικού σεναρίου της Pimco φαίνονται να επιβεβαιώνονται, τα δεδομένα στα οποία είχαν βασιστεί ήταν διαφορετικά από αυτά που υφίστανται σήμερα. Η εκτίμηση αυτή προκύπτει από το αναντίλεκτο γεγονός ότι τα γεγονότα του Μαρτίου του 2013 δεν άφησαν ανεπηρέαστα τα οικονομικά μεγέθη του τόπου και την πορεία εξέλιξής τους και μάλιστα σε τεράστιο βαθμό. Συνεπώς, εφόσον τα εν λόγω γεγονότα και οι μεταγενέστερες επιπτώσεις τους δεν ήταν εκ των πραγμάτων δυνατό να λαμβάνονταν υπόψη από όσους διενήργησαν τις προβλέψεις τον Ιούνιο του

2012, η επιτροπή καταλήγει ότι ενδεχομένως οι προβλέψεις αυτές να στηρίχθηκαν σε αβάσιμες εκτιμήσεις και δεδομένα. Άλλωστε, αποτελεί γενική παραδοχή ότι η ακραία εκδοχή της Pimco σχεδιάστηκε ώστε να καλύπτει θεωρητικά σενάρια που αντιπροσωπεύουν ακόμη πιο ακραίες μακροοικονομικές συνθήκες από τις αναμενόμενες.

- (ζ) Σε ό,τι αφορά τις δηλώσεις του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου αναφορικά με την απαγόρευση ανέγερσης μεμονωμένης κατοικίας σε γεωργικές ζώνες με βάση τη Δήλωση Πολιτικής, η επιτροπή συμφωνεί ότι το ζήτημα αυτό συνέβαλε στην περαιτέρω μείωση των αξιών των υποθηκευμένων ακινήτων.

3.3 Σε σχέση με την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα

- (α) Η διενέργεια της υπό αναφορά πώλησης δεν μπορούσε να αποφευχθεί, καθώς αυτή ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διάσωση της Κυπριακής Δημοκρατίας από τον κίνδυνο της άτακτης χρεοκοπίας. Η εκτίμηση αυτή προκύπτει αξιολογώντας τις παραδοχές που αφορούν τα εξής:
- (i) Η πώληση των υποκαταστημάτων τέθηκε ως επιτακτική προϋπόθεση από την τρόικα για την έγκριση του προγράμματος οικονομικής στήριξης της Κύπρου.
 - (ii) Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με απόφασή της στις 21 Μαρτίου 2013, απείλησε με παγοποίηση της Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) μέχρι την επίτευξη προγράμματος στήριξης για την κυπριακή οικονομία.
 - (iii) Με δεδομένη την απόφαση του Eurogroup για κούρεμα καταθέσεων, η

επαναλειτουργία των καταστημάτων στην Ελλάδα θα ήταν αδύνατη χωρίς την επιβολή περιορισμών στη διακίνηση κεφαλαίων, δυνατότητα που όμως δεν παρείχετο καθώς οι κυπριακές αρχές δεν έχουν τέτοια δικαιοδοσία στον ελλαδικό χώρο. Από την άλλη, η λειτουργία τους χωρίς περιορισμούς θα άφηνε ελεύθερο το πεδίο για μαζικές αποσύρσεις καταθέσεων που θα σήμαινε αυτόματα την κατάρρευση των τραπεζών, την ενεργοποίηση του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων και τη συνακολουθούμενη κατάρρευση του κράτους.

- (β) Δεδομένης της παραδοχής του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ότι οι κυπριακές τράπεζες μέχρι την 25^η Μαρτίου 2013 δεν ήταν αφερέγγυες και ότι η πώληση των καταστημάτων τους στην Ελλάδα, σε τιμή που υπολογίστηκε βάσει των εκτιμήσεων της Pimco, τις ανάγκασε να αναγνωρίσουν τη διαφορά ως πραγματοποιηθείσες ζημιές και ως εκ τούτου να καταστούν αφερέγγυες, συμπεραίνεται ότι η όλη συμφωνία πώλησης δεν ήταν συμφέρουσα για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα.
- (γ) Η επιτροπή διαμόρφωσε την άποψη ότι η κυπριακή πλευρά δεν εξάντλησε όλα τα περιθώρια διαβούλευσης με στόχο την επίτευξη λιγότερο επαχθών όρων σε σχέση με την υπό συζήτηση συμφωνία, παρόλο που αντιλαμβάνεται τα εξαιρετικά στενά χρονικά περιθώρια της συγκεκριμένης διαπραγμάτευσης.
- (δ) Δεδομένης της πληθώρας των προειδοποιητικών κρούσεων σε σχέση με τους κινδύνους που απειλούσαν το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα, τόσο από το εσωτερικό όσο και από φορείς του εξωτερικού, η επιτροπή εντοπίζει αδυναμίες και προχειρότητα στις ενέργειες και στις εκτιμήσεις των αρμοδίων αρχών αναφορικά την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων και

ιδιαίτερα με την απαίτηση της τρόικας για σμίκρυνση του τραπεζικού τομέα, η οποία από το Νοέμβριο του 2012 είχε προφανώς συγκεκριμενοποιηθεί εκ μέρους των δανειστών μας με την υπόδειξη για καταρτισμό σχεδίου αναδιάρθρωσης το οποίο να περιλαμβάνει και πώληση περιουσιακών στοιχείων αν αυτό κρινόταν απαραίτητο για να καταστούν βιώσιμες. Η επιτροπή θεωρεί πως η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου όφειλε να γνωρίζει τους κινδύνους και πως από το 2010 ήταν σε θέση να λάβει τέτοια μέτρα ώστε οι ενδεχόμενες συνέπειες να μην επηρέαζαν το τοπικό τραπεζικό σύστημα. Αλλά ακόμα και η αποτυχία λήψης μέτρων τρία χρόνια πριν τα κρίσιμα γεγονότα του Μαρτίου του 2013, η επιτροπή έχει τη γνώμη ότι από το Νοέμβριο του 2012, που υπογράφηκε η προκαταρκτική συμφωνία μεταξύ της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και της τρόικας, οπότε και τέθηκαν ξεκάθαρα οι απαιτήσεις των διεθνών δανειστών, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ολιγώρησε αναφορικά με τη λήψη των απαιτούμενων αποφάσεων και ενεργειών οι οποίες πιστεύεται ότι θα κατέληγαν σε μια πιο συμφέρουσα διευθέτηση τουλάχιστον του ζητήματος της αποξένωσης των υποκαταστημάτων των τραπεζών στην Ελλάδα ή ακόμα και σε αποφυγή της. Γενικότερα, η επιτροπή εντοπίζει διαχρονικά λάθη, πράξεις και παραλείψεις των εκάστοτε διοικήσεων των τραπεζών που πρέπει να διερευνηθούν.

- (ε) Η επιτροπή διαμόρφωσε την άποψη ότι οι σχέσεις και η συνεργασία μεταξύ εκτελεστικής εξουσίας και Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υστερούσαν σημαντικά με επακόλουθο να έχουν σημειωθεί κενά ως προς το χειρισμό κρίσιμων θεμάτων που αφορούν την οικονομία.
- (στ) Η επιτροπή δεν έγινε εφικτό να διαμορφώσει άποψη για το ποιος ήταν τελικά,

από κυπριακής πλευράς, ο βαθμός εμπλοκής των μερών που συμμετείχαν στη διαμόρφωση της συμφωνίας. Περαιτέρω, με λύπη της παρατηρεί ότι ακόμα και στο στάδιο αυτό η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και η εκτελεστική εξουσία εξακολουθούν να αλληλοεπιρρίπτουν ευθύνες αναφορικά με το ποια πρόσωπα είχαν ουσιαστικό ρόλο στη διαπραγμάτευση και τελικά αποδέχτηκαν την εν λόγω συμφωνία.

- (ζ) Η επιτροπή επικρίνει τον αποκλεισμό των διοικήσεων των δύο μεγαλύτερων τραπεζών από τις διαπραγματεύσεις σημειώνοντας ότι το γεγονός ότι οι δύο αυτές τράπεζες τελούσαν υπό καθεστώς εξυγίανσης δε φαίνεται να είναι άσχετο με την κατάληξη της όλης συμφωνίας πώλησης, καθώς αυτή η εξέλιξη αφαίρεσε τις εξουσίες από τα διοικητικά τους συμβούλια ώστε η πορεία της συμφωνίας για την πώληση των υποκαταστημάτων τους να υλοποιηθεί όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί. Συνεπώς, παρόλο που η εκτελεστική εξουσία δήλωσε ότι η ίδια επιθυμούσε τη συμμετοχή των διοικητικών συμβουλίων των τραπεζών αλλά αυτό δεν έγινε αποδεκτό από την τρόικα, η επιτροπή σχημάτισε την άποψη πως για το σκοπό αυτό η εκτελεστική εξουσία μπορούσε και έπρεπε να προβάλλει εντονότερα επιχειρήματα για την εμπλοκή τους.
- (η) Όσο αφορά τους όρους πώλησης, παρόλο που η επιτροπή αντιλαμβάνεται την κρισιμότητα των καταστάσεων υπό τις οποίες λήφθηκαν οι σχετικές αποφάσεις και την υπέρμετρη πίεση που ασκήθηκε στις αρμόδιες αρχές από το Eurogroup, εντούτοις έχει την πεποίθηση ότι η κυπριακή πλευρά είχε τη δυνατότητα να διαπραγματευτεί αποτελεσματικότερα και να επιτύχει πιο συμφέρουσα συμφωνία. Ειδικότερα, όσο αφορά την κατάληξη του τελικού

τιμήματος της όλης συμφωνίας, η επιτροπή θεωρεί ότι το ζήτημα θα μπορούσε και έπρεπε να τύχει σκληρότερης διαπραγμάτευσης από την κυπριακή πλευρά προκειμένου να επιτευχθεί υψηλότερο και δικαιότερο τίμημα πώλησης.

- (θ) Ιδιαίτερη ανησυχία εκφράζει η επιτροπή σε σχέση με το γεγονός ότι η υπό αναφορά πώληση δεν περιέλαβε κατά το χρόνο της συνομολόγησης της συμφωνίας το σύνολο του δανειακού χαρτοφυλακίου. Το όλο θέμα δημιούργησε εύλογα ερωτήματα στα μέλη της επιτροπής καθότι η συμφωνία ολοκληρώθηκε και υπογράφηκε αφήνοντας σημαντικά θέματα σε εκκρεμότητα και ενδεχομένως να άφηνε κατ' αυτό τον τρόπο την ευχέρεια στην τράπεζα-αγοραστή να αποκομίσει σημαντικά πλεονεκτήματα μέσω της επιλεγμένης μεταφοράς μόνο των δανείων του ναυτιλιακού τομέα που εκ των πραγμάτων αποτελούν τα πλέον εξασφαλισμένα δάνεια.
- (ι) Αναφορικά με την επιλογή της Τράπεζα Πειραιώς ως αγοραστή των υποκαταστημάτων των τραπεζών από την Τράπεζα της Ελλάδος, η επιτροπή πιστεύει ότι η απόφαση αυτή λήφθηκε από εξωτερικούς παράγοντες και ως εκ τούτου δεν εκτιμά ότι αυτό χρήζει σχολιασμού, παρόλο που εγείρονται πολλά και κρίσιμα ερωτήματα γύρω από τις ενέργειες όσων είχαν εμπλοκή στο ζήτημα αυτό. Παρά ταύτα, στο σημείο αυτό και υπό το φως των καταγγελιών που αναφέρουν ότι στελέχη της Τράπεζας Πειραιώς φέρονται να έχουν λάβει μεγάλα χρηματικά ποσά υπό μορφή δανείων από τη Λαϊκή Τράπεζα και μάλιστα με μη επαρκείς εξασφαλίσεις, η επιτροπή εκφράζει έντονη ανησυχία αναφορικά με την επιλογή της συγκεκριμένης τράπεζας και κατά πόσο το γεγονός αυτό αποτελεί την πιο ενδεδειγμένη υπό τις

περιστάσεις επιλογή, μια τυχαία επιλογή ή ακόμα εξυπηρέτηση συγκεκριμένων συμφερόντων.

- (ια) Τέλος, η επιτροπή εκφράζει ανησυχία σε ό,τι αφορά τα ανακοινωθέντα κέρδη της Τράπεζας Πειραιώς και τους χρηματοοικονομικούς δείκτες του ομίλου, όπως αυτά διαμορφώθηκαν μετά την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών, καθώς αυτά αποτελούν ενδεχομένως ισχυρή ένδειξη ότι η εν λόγω πώληση επέφερε τεράστια ζημιά στον κυπριακό τραπεζικό τομέα. Περαιτέρω, δοθέντων των προαναφερθέντων επεξηγήσεων των αρμοδίων όσο αφορά τα εν λόγω κέρδη, εύλογα δημιουργείται το ερώτημα κατά πόσο αυτά τα οικονομικά αποτελέσματα είναι παραπλανητικά για το επενδυτικό κοινό.

3.4 Σε σχέση με την απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα

- (α) Γενικότερα, η επιτροπή θεωρεί ότι έγιναν λανθασμένοι χειρισμοί από όλους τους εμπλεκόμενους στο θέμα του ELA, καθώς το χρηματοδοτικό αυτό εργαλείο βρίσκεται στη διακριτική ευχέρεια κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας για να χρησιμοποιείται σε έκτακτες συνθήκες και να παραχωρείται σε φερέγγυες και αξιόχρεες τράπεζες. Είναι προφανές ότι η χορήγηση ELA στη Λαϊκή Τράπεζα ξεπέρασε τα όρια των έκτακτων συνθηκών, ενώ η κατάσταση της εν λόγω τράπεζας κάθε άλλο παρά φερέγγυα και αξιόχρεη ήταν. Το γεγονός αυτό ήταν εν γνώσει όλων των αρμοδίων οργάνων τουλάχιστον από το Μάιο του 2012, ενώ επιβεβαιώθηκε με τα αποτελέσματα του διαγνωστικού ελέγχου της Pimco χωρίς όμως να τεθούν φραγμοί στην ασυδοσία που παρατηρήθηκε στο όλο ζήτημα. Ειδικότερα:

- (i) Η επιτροπή κατέληξε στην εκτίμηση ότι ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υπήρξε καταλυτικός στην εξέλιξη του όλου θέματος και κυρίως στο γεγονός ότι επέτρεψε στη Λαϊκή Τράπεζα να εξαρτηθεί σε τόσο μεγάλο βαθμό από την απορρόφηση έκτακτης ρευστότητας. Τα υπέρογκα ποσά ELA στην εν λόγω τράπεζα που έφθασαν σε κάποιο στάδιο να ξεπερνούν το 50% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της χώρας μας, δε θα μπορούσε να ήταν αναμενόμενο, κατά την άποψη της επιτροπής, να εξυπηρετήσουν το σκοπό της παραχώρησής τους, δηλαδή την αντιμετώπιση έκτακτων προβλημάτων ρευστότητας μιας τράπεζας. Περαιτέρω, οι διεργασίες που γίνονταν στο χρονικό διάστημα που ακολούθησε της αναδοχής των δικαιωμάτων προτίμησης της τράπεζας από το κράτος για την εξεύρεση ενός σχεδίου αντιμετώπισης των προβλημάτων της τράπεζας και αφορούσαν τα σχέδια αναδιάρθρωσης που προτάθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα, για λόγους που δεν είναι γνωστοί στην επιτροπή, δεν έβρισκαν σύμφωνη την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου παρά την επείγουσα φύση των μέτρων που έπρεπε να ληφθούν. Περαιτέρω, η επιτροπή σημειώνει με έμφαση ότι αποτελεί παράδοξο γεγονός πως η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ενώ από το Δεκέμβριο του 2012 που της κοινοποιήθηκε το προσχέδιο της έκθεσης του οίκου Pimco γνώριζε ότι ορισμένες από τις κυπριακές τράπεζες ήταν αφερέγγυες, προέβαινε σε παράλληλες ενέργειες προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ώστε να χορηγείται σε αυτές ELA. Η επιτροπή λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η απορρόφηση και διαχείριση ELA δημιουργεί οικονομικό όφελος για

τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

- (ii) Από την πλευρά της Λαϊκής Τράπεζας, είναι φανερό ότι ο οργανισμός, για 18 μήνες, στήριξε την πολιτική για τη βιωσιμότητά του σε ένα εργαλείο που θα έπρεπε να χρησιμοποιείται μόνο σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο, αφού από τη φύση του ο ELA παραχωρείται στις τράπεζες μόνο για έκτακτες περιπτώσεις άντλησης ρευστότητας. Δημιουργούνται συνεπώς εύλογα ερωτήματα σε σχέση με τους χειρισμούς της διοίκησης της τράπεζας, η οποία θα έπρεπε να αναζητήσει άλλους τρόπους ανάκαμψης και επίλυσης των προβλημάτων ρευστότητας που αντιμετώπιζε. Δεδομένης και της πληροφόρησης που έτυχε η επιτροπή πως η απορρόφηση ELA βοηθά την κερδοφορία μιας τράπεζας σε σύγκριση με την άντληση καταθέσεων, καταλήγει ότι οι ενέργειες της τράπεζας αυτής ήταν τουλάχιστον ανεύθυνες.
- (β) Από όσα τέθηκαν ενώπιόν της, η επιτροπή διατηρεί προβληματισμούς σε σχέση με το κατά πόσο η Λαϊκή Τράπεζα είχε βρεθεί εγκλωβισμένη κάτω από συνθήκες που την ανάγκαζαν να απορροφά ELA ως τη μόνη επιλογή για απόκτηση ρευστότητας. Η επιτροπή αναγνωρίζει ότι υπήρξαν παράγοντες του εξωτερικού περιβάλλοντος της τράπεζας που επέδρασαν αρνητικά στο όλο πρόβλημα της διατήρησης της ρευστότητάς της, όπως ήταν η απομείωση της αξίας των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου και οι οποίοι λειτούργησαν με συνέργεια μεταξύ τους, ώστε το πρόβλημα να επιδεινωθεί με ρυθμούς γεωμετρικής προόδου. Εντούτοις, θεωρεί ότι η τράπεζα είχε τη δυνατότητα και την ευχέρεια, τουλάχιστον στα αρχικά στάδια της εμφάνισης

του προβλήματος, να αντιληφθεί έγκαιρα την περιρρέουσα πολιτικοοικονομική ατμόσφαιρα και να προχωρήσει στη λήψη των κατάλληλων μέτρων, θωρακίζοντας τον οργανισμό από πιέσεις που τελικά τον οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση.

- (γ) Παρόμοιου τύπου ερωτήματα με τα ανωτέρω εγείρονται και για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καθώς και αυτή έχει ρόλο και λόγο σε σχέση με την απορρόφηση ELA από τα τραπεζικά ιδρύματα. Συναφώς, η επιτροπή ανησυχεί σε σχέση με το κατά πόσο η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ενήργησε, στην περίπτωση της Λαϊκής Τράπεζας, στα πλαίσια που είναι εντεταλμένη να λειτουργεί, αφού σε καμιά περίπτωση δε διατύπωσε την ένστασή της για τη διοχέτευση τέτοιας ρευστότητας από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου προς μια τράπεζα που πληρούσε τα απαιτούμενα κριτήρια μόνο εικονικά.
- (δ) Η επιτροπή εκφράζει έντονη απαρέσκεια για την ελλιπή ενημέρωση που είχε τύχει η Βουλή κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου «ο περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2012». Είναι γνωστό ότι οι αποφάσεις της Βουλής και των επιτροπών της λαμβάνονται με βάση τα στοιχεία και τις διαβεβαιώσεις που παρέχονται σε αυτές από τους αρμόδιους κυβερνητικούς φορείς και είναι για το λόγο αυτό που το νομοθετικό σώμα πρέπει να τυγχάνει πάντοτε ορθής και ολοκληρωμένης πληροφόρησης. Η επιτροπή έχει την άποψη ότι στην περίπτωση αυτή η Βουλή δεν έτυχε ικανοποιητικής πληροφόρησης σε σχέση με το όλο θέμα και πιο συγκεκριμένα για το θέμα της απορρόφησης ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα. Για το λόγο αυτό, η επιτροπή πιστεύει ότι εάν η Βουλή

είχε ενώπιόν της το πλήρες φάσμα της πληροφόρησης που αφορούσε το πιο πάνω προτεινόμενο νομοσχέδιο ενδεχομένως να ετοποθετείτο διαφορετικά.

3.5 Σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας

Η επιτροπή διαπιστώνει ότι στην ευαίσθητη χρονική περίοδο μεταξύ 1^{ης} και 15^{ης} Μαρτίου 2013, πολλά φυσικά και νομικά πρόσωπα έχουν προβεί σε εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας. Τα ποσά των εν λόγω εκροών δεν έχουν εξεταστεί από την επιτροπή, η οποία θα συνεχίσει την εξέταση του όλου θέματος στη βάση και νέων δεδομένων που θα ζητηθούν και για άλλες περιόδους.

4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Από όλη την ενημέρωση που έτυχε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως αναφορικά με τη λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος γενικότερα αλλά και των ειδικότερων θεμάτων που αναλύθηκαν στην έκθεση αυτή, είναι φανερό ότι στην περίπτωση της Κύπρου υπήρξαν θεσμικά προβλήματα, παραβιάσεις και λανθασμένοι χειρισμοί που είχαν ως αποτέλεσμα η χώρα μας να αντιμετωπίζει σήμερα μείζον πρόβλημα επιβίωσης, με δυσβάσταχτες συνέπειες για ολόκληρη την κοινωνία. Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή θεωρεί επιβεβλημένη τη διερεύνηση όλων των αιτιών που οδήγησαν την οικονομία στην καταστροφή ώστε οι υπαίτιοι να τεθούν προ των ευθυνών τους ενώπιον της δικαιοσύνης.

Επομένως, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως επαναδιατυπώνει στο σημείο αυτό την πρόθεσή της να συνεχίσει, στα πλαίσια πάντοτε του ρόλου που της αποδίδεται για το σκοπό αυτό από το Σύνταγμα, την εξέταση του υπό αναφορά θέματος, ώστε να συνδράμει στις προσπάθειες που γίνονται για να ριχθεί φως στα αίτια που οδήγησαν στην καταστροφή της κυπριακής οικονομίας αλλά και στην εξεύρεση μελλοντικών λύσεων και εισηγήσεων που θα χρησιμεύσουν στην αποφυγή παρόμοιων δυσάρεστων και καταστροφικών καταστάσεων.

31 Ιουλίου 2013

Αρ. Φακ.: 23.04.029.304-2013

ΒΣΓ/ΛΣΜ/ΜΚΝ/ΓΠ/ΘΒΚ

Τα κυριότερα γεγονότα που διαδραματίστηκαν σε σχέση με το υπό εξέταση

θέμα

Το βασικό ιστορικό του όλου θέματος, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της η επιτροπή, συνθέτουν χρονικά τα πιο κάτω κύρια γεγονότα:

17 Μαΐου 2012 Το Υπουργείο Οικονομικών κατέθεσε στη Βουλή, με τη διαδικασία του κατ' επείγοντος, το νομοσχέδιο «ο περί της Διαχείρισης των Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2012», το οποίο ψηφίστηκε σε νόμο από την τελευταία αυθημερόν.

18 Μαΐου 2012 Ο Υπουργός Οικονομικών εξέδωσε το «περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διάταγμα του 2012».

15 Ιουνίου 2012 Η Τράπεζα Κύπρου, με ανακοίνωσή της, ενημέρωσε τους κατόχους αξιογράφων έκδοσης του 2009 ότι η πληρωμή των τόκων θα αναβληθεί και θα καταβληθεί σε περίπτωση εξαγοράς των αξιογράφων από την τράπεζα και στην περίπτωση των μετατρέψιμων αξιογράφων ενισχυμένου κεφαλαίου του 2011 η πληρωμή των τόκων θα ακυρωθεί και δε θα είναι πληρωτέα από την τράπεζα.

21 Ιουνίου 2012 Η Λαϊκή Τράπεζα, με ανακοίνωσή της, ενημέρωσε τους κατόχους των αξιογράφων ότι για τις τριμηνίες που θα ακολουθούσαν η καταβολή των τόκων στις εκδόσεις

αξιογράφων διέπτετο από τους όρους του περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διατάγματος του 2012, που εκδόθηκε δυνάμει του περί Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων Νόμου, το οποίο απαγορεύει την πληρωμή οποιουδήποτε τόκου σε αξιόγραφα που δεν είναι συμβατά με τις απαιτήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

25 Ιουνίου 2012

Η Κυπριακή Δημοκρατία απηύθυνε αίτημα στον πρόεδρο του Eurogroup για χρηματοοικονομική στήριξη από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας.

27 Ιουνίου 2012

Η Κυπριακή Δημοκρατία απηύθυνε αίτημα/πρόσκληση στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για συμμετοχή σε χρηματοοικονομική βοήθεια για την αντιμετώπιση των κινδύνων στην κυπριακή οικονομία.

30 Ιουνίου 2012

Το 84,04% του μετοχικού κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας περιήλθε στην κατοχή της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

10 Ιουλίου 2012

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως ενέγραψε το θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος» για αυτεπάγγελτη εξέταση από την ίδια.

17 Οκτωβρίου 2012

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, με επιστολή της, κοινοποίησε στην Τράπεζα Κύπρου και στη Λαϊκή Τράπεζα

τα ευρήματα ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου.

18 Νοεμβρίου 2012

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ανακοίνωσε την κατ' αρχήν δική της συμφωνία με την τρόικα που συστάθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ως προς την ενότητα του προγράμματος που αφορούσε τον χρηματοπιστωτικό τομέα.

8 Δεκεμβρίου 2012

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου παρέλαβε το προκαταρκτικό πόρισμα του διεθνούς οίκου Pimco αναφορικά με τον ανεξάρτητο διαγνωστικό έλεγχο των χαρτοφυλακίων των κυπριακών τραπεζών.

1 Φεβρουαρίου 2013

Ο διεθνής οίκος Pimco κατέθεσε το πόρισμά του επί του ανεξάρτητου διαγνωστικού ελέγχου των χαρτοφυλακίων των κυπριακών τραπεζών, τα αποτελέσματα του οποίου κατέδειξαν επιπρόσθετες κεφαλαιακές ανάγκες για το κυπριακό τραπεζικό σύστημα ύψους 6 δισεκατομ. ευρώ στο βασικό σενάριο και 8,9 δισεκατομ. ευρώ στο ακραίο σενάριο.

14 Μαρτίου 2013

Η Τράπεζα Κύπρου υπέβαλε τις γραπτές και προφορικές προτάσεις της επί των ευρημάτων ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου.

16 Μαρτίου 2013

Το Eurogroup, στα πλαίσια συνόδου του, αποφάσισε όπως η

Κύπρος προχωρήσει σε γενική απομείωση των καταθέσεων όλων των τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην επικράτειά της.

18 Μαρτίου 2013 Ο Υπουργός Οικονομικών, με σχετικό διάταγμά του, κήρυξε την 19^η και την 20^η Μαρτίου 2013 ως ειδικές τραπεζικές αργίες.

19 Μαρτίου 2013 Η Βουλή των Αντιπροσώπων καταψήφισε το κυβερνητικό νομοσχέδιο για την υλοποίηση της απόφασης του Eurogroup της 16^{ης} Μαρτίου 2013.

20 Μαρτίου 2013 Ο αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών, εξέδωσε νέο διάταγμα με το οποίο κήρυξε την 21^η και την 22^α Μαρτίου 2013 ως ειδικές τραπεζικές αργίες.

21 Μαρτίου 2013 Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ανακοίνωσε την απόφασή του με την οποία απείλησε για παγοποίηση του τότε επιπέδου της Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) μέχρι την 25^η Μαρτίου 2013, ενώ παράλληλα η μετέπειτα συνέχιση αυτής της παροχής, όπως αναφέρεται στην ίδια απόφαση, μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης μόνο εφόσον θα υπήρχε πρόγραμμα στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με το οποίο να διασφαλίζεται η φερεγγυότητα των εμπλεκόμενων τραπεζικών ιδρυμάτων.

22 Μαρτίου 2013 Τέθηκε σε ισχύ ο περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων

Ιδρυμάτων Νόμος του 2013.

25 Μαρτίου 2013

(1) Το Eurogroup ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας με τις κυπριακές αρχές στα κυριότερα στοιχεία του μακροοικονομικού προγράμματος αναπροσαρμογής.

(2) Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου διόρισε ως ειδικούς διαχειριστές για την εκτέλεση των μέτρων εξυγίανσης τους κ. Ντίνο Χριστοφίδη και κ. Άντρη Αντωνιάδου για την Τράπεζα Κύπρου και τη Λαϊκή Τράπεζα, αντίστοιχα.

(3) Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου εξέδωσε το «περί της Πώλησης Εργασιών της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρίας Λτδ Διάταγμα του 2013» και το «περί της Πώλησης Εργασιών της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διάταγμα του 2013».

26 Μαρτίου 2013

Υπογράφηκαν οι συμφωνίες πώλησης των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.

28 Μαρτίου 2013

(1) Το Υπουργικό Συμβούλιο με διάταγμά του που εκδόθηκε δυνάμει του περί Ερευνητικών Επιτροπών Νόμου διόρισε τριμελή Ερευνητική Επιτροπή για να εξετάσει την ευθύνη ή και τις ευθύνες για την κατάσταση στην οποία περιήλθε το τραπεζικό σύστημα και γενικά η οικονομία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

(2) Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ανακοίνωσε την επαναλειτουργία των τραπεζών στην Κύπρο, ενώ

παράλληλα εξέδωσε το πρώτο «περί της Επιβολής Προσωρινών Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Διάταγμα του 2013»⁶.

1 Απριλίου 2013

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, εξέδωσε το «περί της Πώλησης Ορισμένων Εργασιών στο Ηνωμένο Βασίλειο της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διάταγμα του 2013».

24 Απριλίου 2013

Το Συμβούλιο Διοικητών του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, αποφάσισε την κατ' αρχήν παραχώρηση χρηματοοικονομικής στήριξης στην Κυπριακή Δημοκρατία, σύμφωνα με τις αποφάσεις που λήφθηκαν στα πλαίσια της συνόδου του Eurogroup της 25^η Μαρτίου 2013, ύψους 10 δισεκατομ. ευρώ. Σύμφωνα με τις ίδιες αποφάσεις, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας αναμένεται να χορηγήσει για το σκοπό αυτό 9 δισεκατομ. ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να συνεισφέρει περίπου 1 δισεκατομ. ευρώ, κατόπιν έγκρισης των αρμοδίων αρχών τους.

25 Απριλίου 2013

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, εξέδωσε το «περί της

⁶ Σημειώνεται ότι, έκτοτε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και μέχρι την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης εξέδωσε 18 τέτοια διαδοχικά διατάγματα που αφορούσαν περιοριστικά μέτρα στις οικονομικές συναλλαγές.

Πώλησης Ορισμένων Εργασιών στη Ρουμανία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ Διάταγμα του 2013».

26 Απριλίου 2013

Διορίστηκαν τα μέλη του μεταβατικού Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου.

8 Μαΐου 2013

Υπογράφηκε η Συμφωνία Διευκόλυνσης Χρηματοδοτικής Στήριξης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου η οποία συμπεριλαμβάνει τους Γενικούς και Ειδικούς Όρους αυτής και το Μνημόνιο Συναντίληψης και η οποία είχε κυρωθεί με τον περί της Συμφωνίας Διευκόλυνσης Χρηματοδοτικής Στήριξης (Κυρωτικό) Νόμο του 2013, που ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 30 Απριλίου 2013.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ
ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ
«Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ»

A. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ (ΓΕΝΙΚΑ)

1. Οι εκροές κεφαλαίων που σημειώθηκαν κατά το χρονικό διάστημα 1-27/3/2013 από το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα και η πιθανότητα ύπαρξης προνομιακής πληροφόρησης.
2. Η πολιτική χορήγησης δανείων στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα.
 - (α) Χορήγηση χαμηλότοκων δανείων ή δανείων χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις.
 - (β) Διαγραφές οφειλών.
3. Οι οικονομικές καταστάσεις των μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών για τα τελευταία τρία έτη (που η Κύπρος τέθηκε εκτός αγορών) και κατά πόσο αυτές απεικόνιζαν τον κίνδυνο κατάρρευσης τους και την ανάγκη λήψης μέτρων.
 - (α) Διερεύνηση ενεργειών διοικητικών συμβουλίων και ανώτερων στελεχών των τραπεζών (απόφαση έκδοσης αξιογράφων, χρεογράφων, αγορά ομολόγων και άλλες αποφάσεις).
 - (β) Διερεύνηση ενεργειών συνεργαζόμενων ελεγκτικών οίκων.
 - (γ) Διερεύνηση ενεργειών εποπτικών αρχών (Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς).
4. Ο βαθμός υλοποίησης των αποφάσεων/οδηγιών/κανονισμών κ.α. μέτρων που εξέδωσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου προς τις εμπορικές τράπεζες προς αντιμετώπιση των ιδιόμορφων οικονομικών συνθηκών κατά το χρονικό διάστημα 1^η Ιανουαρίου 2011-15^η Μαρτίου 2013.
5. Αξιολόγηση πορισμάτων/ συμπερασμάτων της μελέτης Alvarez & Marsal (χρειάζεται *εκτενέστερη ανάλυση*)
6. Τα αξιόγραφα.
 - (α) Αξιολόγηση των πορισμάτων των ειδικών ελέγχων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και οι προθέσεις της τελευταίας με βάση τα ευρήματα.

- (β) Μελέτη των καταγγελιών και άλλου υλικού που κατατέθηκε στην επιτροπή.
7. Οι αποφάσεις για επέκταση των κυπριακών τραπεζών σε ξένες χώρες -πέραν της Ελλάδας.
8. Οι αποφάσεις των τραπεζών σε σχέση με την αντιμετώπιση της πτώσης των τιμών στον τομέα των ακινήτων, η οποία μείωνε την αξία των εμπράγματων εγγυήσεων των δανείων.
9. Η ανάγκη εκτίμησης των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών.
- (α) Η επιλογή της Pimco.
- (β) Η σύνθεση και ο ρόλος του steering committee και ειδικότερα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.
- (γ) Οι ενέργειες της κυπριακής κυβέρνησης και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου αναφορικά με τα αποτελέσματα της έκθεσης της Pimco.
- (δ) Οι επισημάνσεις της Pimco αναφορικά με:
- (i) Τη δανειστική φιλοσοφία των κυπριακών τραπεζών και του συνεργατικού κινήματος,
 - (ii) τη μεθοδολογία των προβλέψεων και άλλες χρηματοοικονομικές/ λογιστικές πρακτικές (π.χ. συμπερίληψη μη καταβλητέων τόκων στα έσοδα από τόκους),
 - (iii) την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων,
 - (iv) την εξάρτηση των τραπεζών από τις διεθνείς τους δραστηριότητες.
10. Τα περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές και ο ρόλος του Συμβουλίου Παρακολούθησης.
11. Οι κατηγορίες για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.
12. Η συμφωνία πώλησης των ελλαδικών υποκαταστημάτων των μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών στην Τράπεζα Πειραιώς, οι συνθήκες που οδήγησαν στην εν λόγω συμφωνία, οι εμπλεκόμενοι παράγοντες και ο ρόλος τους.
13. Τα επίπεδα διατήρησης ρευστότητας, η παραβίαση των σχετικών κανόνων του ευρωσυστήματος για επαρκή ρευστότητα και οι ενέργειες των αρμοδίων αρχών.

B. ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

1. Οι συνθήκες που οδήγησαν στην ανάγκη κρατικής οικονομικής στήριξης, η έγκρισή της από τη Βουλή και οι μετέπειτα ενέργειες του οργανισμού για διαχείριση της κατάστασης.
2. Η λειτουργία της τράπεζας στον ελλαδικό χώρο πριν και μετά την ανάγκη απορρόφησης ELA.
 - (α) Το ύψος του δανεισμού και η πολιτική χορήγησης δανείων στην Ελλάδα σε σχέση με τις σχετικές ευρωπαϊκές και τυχόν εθνικές (ελλαδικές) οδηγίες.
 - (β) Η μετατροπή των παραρτημάτων της τράπεζας σε υποκαταστήματα.
3. Η πολιτική χορήγησης δανείων ειδικά κατά την περίοδο της κρατικής στήριξης της τράπεζας (Μάιος 2012 - Μάρτιος 2013).
 - (α) Χορήγηση χαμηλότοκων δανείων ή δανείων χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις.
 - (β) Διαγραφές οφειλών.
 - (γ) Κατά πόσον υπήρχαν αιτήσεις δανείων που έγιναν πριν από την κρατική στήριξη με €1,8 δις και οι οποίες ικανοποιήθηκαν μετά το γεγονός αυτό.
4. Η απορρόφηση ELA και η διαχείριση του.

Γ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

1. Η λειτουργία των παραρτημάτων στην Ελλάδα.
2. Η απορρόφηση ELA και η διαχείρισή του.

Δ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

1. Η πολιτική χορήγησης δανείων στο κυπριακό συνεργατικό κίνημα (βλ. επίσης πόρισμα Pimco).
2. Οι κεφαλαιακές ανάγκες των ΣΠΙ και η μελλοντική πορεία τους.

Ε. ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
 - (α) Οι ευθύνες γενικά αλλά και ειδικά αναφορικά με το ELA.
 - (β) Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες λήφθηκε η απόφαση για κρατική στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας με €1,8 δις (ποιοι αποφάσισαν και με ποια δεδομένα).
 - (γ) Αξιολόγηση των πορισμάτων/ συμπερασμάτων της Pimco. Υπήρχε δυνατότητα απόκλισης από αυτά τα συμπεράσματα;
 - (δ) Η απόφαση για ενσωμάτωση της Λαϊκής Τράπεζας Ελλάδος στη Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου.
 - (ε) Η συμφωνία πώλησης των ελληνικών υποκαταστημάτων των τραπεζών στην Τράπεζα Πειραιώς.
 - (στ) Η διαπραγμάτευση του Μνημονίου Συναντίληψης και των όρων της δανειακής

σύμβασης.

(ζ) Το εποπτικό πλαίσιο αναφορικά με:

(i) τον εντοπισμό και τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων

(ii) την αξιολόγηση των χαρτοφυλακίων των τραπεζών

(iii) οποιαδήποτε ειδικά μέτρα εκδόθηκαν για την αντιμετώπιση της όλης κατάστασης (Ιανουάριος 2011-Μάρτιος 2013) και τα αποτελέσματα των επιτόπιων ελέγχων

2. ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Το εποπτικό πλαίσιο των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων και οι ευθύνες της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με:

(α) Τη χορήγηση δανείων

(β) Τα διατηρούμενα επίπεδα ρευστότητας

(γ) Οι κεφαλαιακές ανάγκες

3. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Ποια μέτρα θα μπορούσαν να ληφθούν δυνάμει των αρμοδιοτήτων της; Ποια από αυτά λήφθηκαν τελικά;

4. ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

(α) Η απόφαση και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες λήφθηκε αυτή για κρατική στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας με €1,8 δις.

(β) Αξιολόγηση των πορισμάτων/ συμπερασμάτων της Pimco. Υπήρχε δυνατότητα απόκλισης από αυτά τα συμπεράσματα;

(γ) Οι συμφωνίες πώλησης των ελληνικών υποκαταστημάτων των τραπεζών στην Τράπεζα Πειραιώς.

(δ) Η διαπραγμάτευση του Μνημονίου Συναντίληψης.

(ε) Η διαπραγμάτευση της δανειακής σύμβασης.

(στ) Η νομοθεσία και οι διαδικασίες που διέπουν το καθεστώς εκποίησης υποθηκών.

5. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

(χρειάζεται εκτενέστερη ανάλυση)

6. ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

(χρειάζεται εκτενέστερη ανάλυση)

Κατάλογος προσώπων που παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως κατά τη μελέτη του θέματος «Η Λειτουργία των Θεσμών του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος (Αυτεπάγγελτη εξέταση με απόφαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως)»

Υπουργείο Οικονομικών	
Μιχάλης Σαρρής	Τέως Υπουργός Οικονομικών
Χρίστος Πατσαλίδης	Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Οικονομικών
Ανδρέας Τρόκκος	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Γιώργος Παντελή	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Διονύσης Διονυσίου	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Παναγιώτης Τήλλυρος	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Ελπίδα Ηρακλέους	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Γιώργος Σκλάβος	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Λούση Ηροδότου – Μούσκου	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	
Σπύρος Κόκκινος	Έφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης
Υπουργείο Εσωτερικών	
Κυριάκος Τσολάκης	Αναπληρωτής Πρώτος Κτηματολογικός Λειτουργός
Έφη Σαββίδου	Ανώτερη Κτηματολογικός Λειτουργός
Αστυνομία Κύπρου	

Μαριάννα Φραντζή	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Αναστασία Χατζηγιάννη	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Παναγιώτης Κουντουρέσις	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Γραφείο Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας	
Πέτρος Κληρίδης	Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου	
Πανίκος Δημητριάδης	Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Νίκος Κωνσταντίνου	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Κώστας Παπαδόπουλος	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Αργυρώ Προκοπίου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Γιώργος Ιωάννου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Έλενα Γρηγοριάδου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Μιχάλης Στυλιανού	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Αλίκη Στυλιανού	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Μαρία Κέττηρου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Γιάγκος Δημητρίου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Χριστίνα Ρουμπά	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Νατάσα Αναστασίου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Γιώργος Κυριάκου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών	
Αντώνης Νικολάου	Εκπρόσωπος Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών
Παύλος Λουκαΐδης	Εκπρόσωπος Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης

	Συνεργατικών Εταιρειών
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	
Γιάννος Δανιηλίδης	Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Μάριος Παπαχριστοδούλου	Εκπρόσωπος Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς	
Δήμητρα Καλογήρου	Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Γεώργιος Χαραλάμπους	Τέως Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Ανδρέας Ανδρέου	Εκπρόσωπος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Κούλλα Θεοχάρους	Εκπρόσωπος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Λιάνα Ιωαννίδου	Εκπρόσωπος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	
Νώντας Μεταξάς	Γενικός Διευθυντής Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Μαρία Πέτσα	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Αγγελική Φράγκου	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Ελίζα Στασοπούλου	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Νίκος Τρυπάτσας	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Αντιγόνη Μηλικούρι	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Χριστίνα Πιερίδη	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου	
Μιχάλης Καμμάς	Γενικός Διευθυντής Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου
Έλενα Φρίξου	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ	

Σοφοκλής Μιχαηλίδης	Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ανδρέας Αρτέμη	Τέως Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Θεόδωρος Αριστοδήμου	Πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ευδόκιμος Ξενοφώντος	Τέως Αντιπρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Σάββας Σαββίδης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιώργος Θεοχαρίδης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Έρολ Ρίζα	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μιχάλης Ζαννετίδης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Κωνσταντίνος Δάμτσας	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ανδρέας Ποιητής	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Λένια Γεωργιάδου	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Λάμπρος Παπαδόπουλος	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ

	Εταιρείας Λτδ
Φίλιππος Μαννάρης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Κώστας Χατζηπαπάς	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Πανίκος Πούρος	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Τάκης Ταουσιάνης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιώργος Γεωργιάδης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Βασίλης Ρολόγης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Κώστας Σεβέρη	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Άννα Διογένους	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Σταύρος Κωνσταντινίδης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μάνθος Μαυρομμάτης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Συμεών Μάτσης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ

Ηλίας Νεοκλέους	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Φοίβος Ζωμενής	Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιάννης Κυπρή	Διευθύνων Σύμβουλος Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Άννα Σοφρωνίου	Γενική Διευθύντρια της CISCO της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Cyprus Popular Bank Public Co Ltd	
Άντρη Αντωνιάδου	Ειδική Διαχειρίστρια Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Παναγιώτης Νεοκλέους	Δικηγόρος Ειδικής Διαχειρίστριας Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Ανδρέας Φιλίππου	Πρόεδρος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Μιχάλης Σαρρής	Πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Χρίστος Παύλου	Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Νίκος Χατζηνικολάου	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Μάριος Χατζηγιαννάκης	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Σπύρος Επισκόπου	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου

	Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Πανίκκος Πουτζιουρής	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Ανδρέας Ζαχαριάδης	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Παναγιώτης Κουννής	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Τάκης Φειδία	Εκτελών Χρέη Διευθύνοντος Συμβούλου Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Χρίστος Στυλιανίδης	Πρώην Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Αννίτα Φιλιππίδου	Γενική Διευθύντρια-Οικονομική Διεύθυνση Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd και πρώην Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Μιχάλης Αθανασίου	Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Κλεάνθης Χανδριώτης	Διευθυντής Διεύθυνσης –Corporate Financial Solutions Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Έρα Μιχαηλίδου	Πρώην Διευθύντρια Διεύθυνσης –Κανονιστική Συμμόρφωση Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Γιάννα Παπαθωμά	Νομική Σύμβουλος Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Νικόλ Φινοπούλου	Εξωτερικός Νομικός Σύμβουλος Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, Ιωαννίδης Δημητρίου Δ.Ε.Π.Ε.

Δημήτρης Αραούζος	Νομικός Σύμβουλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd (Χρύσης Δημητριάδης & Σία Δ.Ε.Π.Ε.)
Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.	
Κωνσταντίνος Λοϊζίδης	Μέλος Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου Τράπεζας Πειραιώς ΑΕ
Μάριος Σαββίδης	Εκπρόσωπος Τράπεζας Πειραιώς (Κύπρου) Λτδ
Νάταλι Νικολάου	Εκπρόσωπος Τράπεζας Πειραιώς (Κύπρου) Λτδ
Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ	
Μαρίνος Αθανασιάδης	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μάριος Κληρίδης	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ	
Νικόλαος Μπέης	Εκπρόσωπος Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ
Alpha Bank Cyprus Ltd	
Γεώργιος Γεωργίου	Εκπρόσωπος Alpha Bank Cyprus Ltd
Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ	
Μάριος Ξενίδης	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Άντρη Σολωμού	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Ευθύμιος Πανταζής	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο	
Λεωνίδας Πασχαλίδης	Εκπρόσωπος Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου
Δήμητρα Παλάοντα	Εκπρόσωπος Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου

Σύνδεσμος Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων	
Φοίβος Μαυροβουνιώτης	Πρόεδρος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Σταύρος Γιαλλουρίδης	Αντιπρόεδρος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Χρυσταλλίνη Θεοκλέους	Γραμματέας Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Κώστας Κωσταντινίδης	Ταμίας Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Μάριος Ηλιάδης	Δικηγόρος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Κυριάκος Αριστείδου Σαρρής	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Σάββας Ηλία	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Λεόντιος Χατζηβασίλης	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Μαρίνος Σιζόπουλος	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Τάκης Ξενόπουλος	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Φώτος Φωτιάδης	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Κυπριακός Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	
Λούης Κλάππας	Επίτιμος Πρόεδρος Κυπριακού Συνδέσμου Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών
Ανδρέας Κουφκής	Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών
Παγκύπριος Σύνδεσμος Επενδυτών Χρηματιστηριακών Αξιών	
Μιχάλης Ολύμπιος	Πρόεδρος Παγκύπριου Συνδέσμου Επενδυτών Χρηματιστηριακών Αξιών
Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου	
Χρίστος Παναγίδης	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Πανίκκος Σταυρή	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου

Ανδρέας Ανδρέου	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Σύνδεσμος Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου	
Χαράλαμπος Πετρίδης	Πρόεδρος Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου
Ανδρέας Ανδρέου	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου
Οι εταιρείες εκτιμητών ακινήτων που διορίστηκαν από την Pimco	
Παύλος Λοΐζου	Εκπρόσωπος Εταιρείας LEAF RESEARCH
Γιώργος Μούντης	Εκπρόσωπος Εταιρείας LEAF RESEARCH
Πάνος Δανός	Διευθύνων Σύμβουλος Εταιρείας Danos BNP Paribas
Χάρης Τιμοθέου	Εκπρόσωπος Εταιρείας Danos BNP Paribas
Αντώνης Λοΐζου	Εκπρόσωπος Εταιρείας Antonis Loizou & Associates
Κλέων Ιακωβίδης	Εκπρόσωπος Εταιρείας Cleon Iacovides & Associates
Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών	
Φρύνη Μιχαήλ	Πρόεδρος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών
Γιώργος Στυλιανού	Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών
Παγκύπρια Ένωση Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής	
Λούκας Αριστοδήμου	Πρόεδρος Παγκύπριας Ένωσης Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής

Appendix IV &
Appendix V.pdf

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Γ' ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ

ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ

«Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ»

Μάιος 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
2. ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	12
2.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”	13
2.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	14
3. ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ	17
3.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”	17
3.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	18
3.3. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	36
4. “MARFIN EGNATIA BANK”	39
4.1. Διασυνοριακή Συγχώνευση	39
4.2. Δανειοδοτική πολιτική της “Marfin Egnatia Bank”	43
4.3. Παραχώρηση δανείων στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου του Αγίου Όρους και σε άλλες ιερές μονές	66
5. Ο ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ, Η ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΕ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ (ΕΛΑ) ΚΑΙ Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕ €1,8 ΔΙΣ	89
5.1. Διατραπεζικός δανεισμός	89
5.2. Έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (ΕΛΑ) και κρατική στήριξη με €1,8	

	Σελ.
δης	92
6. ΟΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	113
6.1. Η εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	113
6.1.1. Η δυνατότητα υπαναχώρησης και η επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ	125
6.1.2. Η έγκριση της εξαγοράς της “Uniastrum” από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου	131
6.2. Η επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ στην “Banca Transilvania”	137
6.2.1. Η αναζήτηση στρατηγικού επενδυτή από την “Banca Transilvania” και η εκδήλωση ενδιαφέροντος από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	141
6.2.2. Η παροχή προνομιακών δανείων σε εταιρείες ιδιοκτησίας των ιδρυτών της “Banca Transilvania”	143
6.2.3. Αναδιρθώσεις των δανείων του ομίλου του κ. Ciorcila	145
6.2.4. Η αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” για λογαριασμό της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	149
6.2.5. Η αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” και του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κυπρου Δημόσια	

	Σελ.
Εταιρία Λτδ	155
6.2.6. Η υπόθεση χειραγώγησης της αγοράς στη Ρουμανία	156
6.3. Η επέκταση της Ελληνικής Τράπεζας στο εξωτερικό	160
7. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΠΕΛΑΤΩΝ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ	161
7.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”	161
7.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	162
7.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ	162
7.4. “Alfa Bank Cyprus Ltd”	163
8. ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ, ΔΑΝΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΠΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	164
8.1. Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού βάσει των συμφωνιών που συνήφθησαν με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων	168
8.2. Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού σε αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης	170
9. ΔΑΝΕΙΑ/ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ	173
9.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”	173
9.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	199
9.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ	244
9.4. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	252
10. ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΩΦΕΛΗΜΑΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΩΝ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ	

	Σελ.
ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	259
10.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”	271
10.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	275
10.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρία Λτδ	278
10.4. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.....	
11. ΤΑ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ EUROGROUP ΤΗΣ 15^{ΗΣ}	
ΜΑΡΤΙΟΥ 2013	281
11.1. Εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας	281
11.2. Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων, η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 9 του περί Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013	315
11.3. Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα	316
12. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	318
12.1. Υπεραξία	318
12.2. Άλλα θέματα	324
12.2.1. Η εξαγορά της “Marfin Bank” από τη “Marfin Financial Group “ στις 10 Ιανουαρίου 2007	
12.2.2. Απομείωση της επένδυσης της Λαϊκής Τράπεζας στη	

	Σελ.
“Marfin Financial Group”	325
12.3. Δάνεια για επενδύσεις σε μετοχές της “Marfin Investment Group”, αγορά ομολόγων του ελληνικού δημοσίου και εγγυήσεις προς τη “Marfin Egnatia Bank”	327
12.4. Χορηγήσεις για επενδύσεις σε μετοχές της “Marfin Investment Group”	327
12.5. Προβλέψεις κερδών που δεν πραγματοποιήθηκαν	328
12.6. Αμοιβή Διαχείρισης	329
12.7. Η αξία της επένδυσης της Λαϊκής στη “Marfin Investment Group” και των άλλων επενδύσεών της σε χρηματοοικονομικά στοιχεία	331
12.8. Εγγυήσεις	332
12.9. Διαγραφές δανείων	333
13. ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ)	334
14. ΧΡΕΩΣΕΙΣ “ALVAREZ & MARSAL”: ΑΜΟΙΒΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (RECAPITALIZATION FEE), ΑΜΟΙΒΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (SUCCESS FEE)	342
15. Ο ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ “INDEPENDENT DUE DILIGENCE OF THE BANKING SYSTEM OF CYPRUS” ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΥ PIMCO	345
16. ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΗΛΘΑΝ ΕΙΣ ΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ	352
16.1. Διαγραφές δεδομένων απο τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	352
16.2. “Marfin Investment Group” και “Tosca Fund”	358

	Σελ.
16.3. Πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα (PEPs)	361
16.4. “J.P. Morgan & Co”	363
16.5. Η ανάθεση του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα στον οίκο PIMCO και των ειδικών ερευνών για θέματα της τραπεζικής κρίσης στον οίκο “Alvarez & Marsal”	364
16.6. Οι πληροφορίες για χρηματισμό πολιτικών προσώπων, κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης	366
16.7. Οι πληροφορίες αναφορικά με σύγκρουση συμφερόντων προσώπων που εμπλέκονται στο υπό εξέταση θέμα	369
16.8. Οι ενέργειες της επιτροπής για εξασφάλιση της λίστας “Lagarde” για την Κύπρο	370
17. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ/ΑΠΟΨΕΙΣ/ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ	371
17.2. Σε σχέση με τα αξιόγραφα κεφαλαίου	372
17.3. Σε σχέση με τις επενδύσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε κυβερνητικά ομόλογα	373
17.4. Σε σχέση με τη “Marfin Egnatia Bank”	380
17.5. 17.5.1. Σε σχέση με το διατραπεζικό δανεισμό της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ	385
17.5.2. Σε σχέση με την έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (ELA)	

	Σελ.
	και την κρατική στήριξη με €1,8 δις της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ 386
17.6.	17.6.1. Σε σχέση με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ 397
	17.6.2. Σε σχέση με την επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ στη “Banca Transilvania” 404
17.8.	Σε σχέση με τις χορηγήσεις του συνεργατισμού, τα δάνεια της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα σχέδια δανειοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων 408
17.9.	Σε σχέση με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με όρους ευνοϊκότερους από τους συνήθεις 409
17.10.	Σε σχέση με τις αμοιβές και τα ωφελήματα των τραπεζικών στελεχών και των μελών των διοικητικών συμβουλίων των κυπριακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων 411
17.11.	17.11.1. Σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας σε διάφορες κρίσιμες περιόδους και ιδιαίτερα κατά την περίοδο πριν από τη σύνοδο του Eurogroup της 15 ^{ης} Μαρτίου 2013 415
	17.11.3. Σε σχέση με την πώληση των υποκαταστημάτων των

	Σελ.
κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα	418
17.12. Σε σχέση με τις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας	419
17.13. Σε σχέση με τις πληρωμές των εξωτερικών συμβούλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	425
17.14. Σε σχέση με την Αμοιβή Ανακεφαλαιοποίησης και την Αμοιβή Επιτυχίας του οίκου “Alvarez & Marsal”	427
17.15. Σε σχέση με το διαγνωστικό έλεγχο “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” του οίκου PIMCO	427
17.16. 17.16.1. Σε σχέση με τις διαγραφές δεδομένων από τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ	429
17.16.2. Σε σχέση με την εξαγορά μετοχών της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρία Λτδ από τη “Marfin Invenstment Group” και το επενδυτικό ταμείο “Tosca Fund”	430
17.16.5. Σε σχέση με την ανάθεση του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα στον οίκο PIMCO και των ειδικών ερευνών για θέματα της τραπεζικής κρίσης στον οίκο “Alvarez & Marsal”	431
17.16.6. Σε σχέση με τις πληροφορίες για χρηματισμό πολιτικών προσώπων, κομμάτων και μέσων μαζικής	

**Συμπληρωματική έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και
Επιτρόπου Διοικήσεως για το θέμα**

«Η Λειτουργία των Θεσμών του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος»

Παρόντες:

Δημήτρης Συλλούρης, πρόεδρος

Φειδίας Σαρίκας

Αντρέας Κυπριανού

Κώστας Κωνσταντίνου

Αντρέας Θεμιστοκλέους

Άριστος Δαμιανού

Πανίκκος Σταυριανός

Ειρήνη Χαραλαμπίδου

Νεόφυτος Κωνσταντίνου

Μη μέλη της επιτροπής:

Σε αριθμό συνεδριάσεων της επιτροπής

παρέστησαν οι πιο κάτω βουλευτές:

Μαρία Κυριακού

Γιώργος Λουκαΐδης

Γιώργος Γεωργίου

Γιώργος Περδίκη

Νίκος Κουτσού

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως συνέχισε την εξέταση του πιο πάνω θέματος, πραγματοποιώντας σαράντα τέσσερις συνεδρίες στο χρονικό διάστημα μεταξύ 10^{ης} Σεπτεμβρίου 2013 και 30^{ης} Απριλίου 2014. Στο χρονικό αυτό διάστημα η επιτροπή εξακολούθησε να ενημερώνεται για τις πολύπλοκες πτυχές του όλου θέματος, ενώ παράλληλα νέα γεγονότα και εξελίξεις διαδραματίζονταν στο προσκήνιο.

Σκοπός της παρούσας συμπληρωματικής έκθεσης, όπως έχει ήδη αναφερθεί και

στο εισαγωγικό σημείωμα, είναι η όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική και ολοκληρωμένη καταγραφή των όσων τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής στο δεύτερο στάδιο της εξέτασης του θέματος ή εξετάστηκαν από αυτήν κατά το στάδιο αυτό, παρ' όλο που, όπως έχει τονιστεί και στην προκαταρκτική έκθεση, τα ζητήματα που χρήζουν μελέτης σε σχέση με το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα φαίνεται να είναι ανεξάντλητα, αλλά και απροσπέλαστα σε πολλές περιπτώσεις, λόγω των αδυναμιών που απορρέουν από τα πλαίσια που το σύνταγμα και ο κανονισμός της Βουλής των Αντιπροσώπων καθορίζουν για τον κοινοβουλευτικό έλεγχο.

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε κατά το δεύτερο στάδιο των εργασιών της επιτροπής υπήρξε ως επί το πλείστον η ίδια όπως και στο πρώτο στάδιο εξέτασης του θέματος, η οποία και περιγράφεται στο σχετικό κεφάλαιο της προκαταρκτικής έκθεσης της επιτροπής. Η μόνη ουσιαστική διαφοροποίηση που χαρακτηρίζει το δεύτερο κύκλο συνεδριάσεων της επιτροπής ήταν ότι αυτές πραγματοποιούνταν ως επί το πλείστον με ελεύθερη την πρόσβαση προς τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το ζήτημα αυτό είχε απασχολήσει εκτεταμένα την επιτροπή κατά το πρώτο στάδιο της εξέτασής του θέματος, κατά το οποίο κρίθηκε σκόπιμο για τους λόγους που αναλύονται στην προκαταρκτική της έκθεση οι συνεδρίες να διεξάγονται κλεισμένων των θυρών. Ωστόσο, λόγω του τεράστιου ενδιαφέροντος που επέδειξε η κοινωνία γενικότερα, αλλά και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για τις εργασίες της επιτροπής, η τελευταία αποφάσισε να διεξάγει γενικά τις συνεδρίες της με ελεύθερη την πρόσβαση, εκτός αν αυτό κρινόταν απαραίτητο να διαφοροποιηθεί, όπως και έγινε σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί το γεγονός ότι είχαν γίνει παρεμβάσεις προς την επιτροπή κατά την

περίοδο που διεξάγονταν οι εργασίες της τριμελούς ερευνητικής επιτροπής για την οικονομία, η οποία είχε διοριστεί από το Υπουργικό Συμβούλιο, ώστε να αναστείλει τις εργασίες της, προωθώντας ταυτόχρονα το σύνολο του συλλεγέντος υλικού στην εν λόγω τριμελή επιτροπή. Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τα επιχειρήματα που τέθηκαν ενώπιόν της, αποφάσισε αντί της πλήρους αναστολής των εργασιών της την επιβράδυνση των ρυθμών τους εκείνη την περίοδο, προκειμένου να μην επηρεάσει το έργο της εν λόγω τριμελούς επιτροπής. Η απόφαση αυτή της επιτροπής για μη αναστολή των εργασιών της είχε ως αποτέλεσμα να καταστούν σήμερα οι πολίτες κοινωνοί του έργου της, θέτοντας ενώπιόν τους μέσω της παρούσας έκθεσης τα ευρήματα και τα συμπεράσματά της.

Συναφώς, στα πλαίσια της συνέχισης των συνεδριάσεων της για το θέμα, κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής για σκοπούς κατάθεσης των απόψεών τους επιπροσθέτως των προσώπων που αναφέρονται στο σχετικό παράρτημα του Μέρους Α΄ της έκθεσης τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 2 του παρόντος μέρους. Στο σημείο αυτό υπογραμμίζεται ότι η επιτροπή στα πλαίσια της εξέτασης του όλου θέματος κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια να ακούσει τις απόψεις όλων των εμπλεκομένων στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και να συλλέξει όλα τα στοιχεία που αφορούσαν το θέμα. Ωστόσο, για διάφορους λόγους αυτό δεν κατέστη πλήρως εφικτό, όπως περιγράφεται αναλυτικότερα πιο κάτω, και ως εκ τούτου το ζήτημα θα πρέπει να συγκαταλέγεται στις αδυναμίες των όσων καταγράφονται στην έκθεση και να λαμβάνεται δεόντως υπόψη από κάθε ενδιαφερόμενο.

Είναι επίσης σημαντικό να αναφερθεί ότι, με τα γεγονότα να εκτυλίσσονται

ασταμάτητα και τις παραμέτρους που έχρηζαν εξέτασης ολοένα να αυξάνονται, αντί να μειώνονται, η επιτροπή βρέθηκε πολλές φορές αντιμέτωπη με νέα δεδομένα και εξειδικευμένα ζητήματα προς επίλυση ή και χειρισμό τα οποία προέκυψαν κατά τη συνέχιση της συζήτησης από αυτή. Υπό το φως των δεδομένων μέχρι εκείνη τη στιγμή περιστάσεων, η επιτροπή λάμβανε τις ανάλογες αποφάσεις και προέβαινε σε ανάλογους χειρισμούς, με γνώμονα πάντα την επίτευξη των στόχων της στα πλαίσια που της επιτρέπονται από το περίγραμμα που καθορίζει ο κοινοβουλευτικός έλεγχος. Ακολούθως καταγράφονται τα κυριότερα από τα πιο πάνω ζητήματα που απασχόλησαν την επιτροπή σε θέματα διαδικασίας, καθώς επίσης οι αποφάσεις και ο τρόπος διαχείρισής τους.

Πρώτιστα, η επιτροπή καταγράφει με λύπη το γεγονός ότι αριθμός προσώπων που κλήθηκε να προσέλθει, για να καταθέσει τις απόψεις του στην επιτροπή, τελικά δεν το έπραξε, παρ' όλες τις προσπάθειες που κατέβαλε η τελευταία. Τα εν λόγω πρόσωπα, λόγω της ιδιότητας που κατείχαν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου κατά την υπό εξέταση περίοδο, κρίθηκε αναγκαίο να προσέλθουν, για να καταθέσουν τις απόψεις τους, αλλά για διάφορους λόγους αυτό δεν κατέστη εφικτό. Τα κυριότερα από τα πρόσωπα που κλήθηκαν αλλά δεν παρευρέθηκαν στην επιτροπή ήταν ο πρώην Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) κ. Αθανάσιος Ορφανίδης, ο Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της "Marfin Popular Bank Public Co Ltd" (MPB) κατά την περίοδο 2006 έως 2011 κ. Ανδρέας Βγενόπουλος, ο Διευθύνων Σύμβουλος της ίδιας τράπεζας για την περίοδο 2006 μέχρι 2011 κ. Ευθύμιος Μπουλούτας, τα πρώην μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής του ομίλου της MPB κ.

Κυριάκος Μάγειρας και κ. Δημήτρης Σπανοδήμος, καθώς και ο Ελλαδίτης εφοπλιστής κ. Μιχάλης Ζολώτας¹.

Ας σημειωθεί ότι η επιτροπή αντάλλαξε αλληλογραφία με τα υπό αναφορά πρόσωπα, στην προσπάθειά της να επεξηγήσει την κρισιμότητα και την αναγκαιότητα της συμβολής τους στο έργο της, ωστόσο, επειδή ακριβώς η Βουλή στην περίπτωση αυτή δεν ενήργησε ως να πραγματοποιούσε ερευνητική διαδικασία -το ρόλο αυτό διαδραμάτισε η διορισθείσα επιτροπή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, καθώς επίσης ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας- έκρινε υπό τις περιστάσεις ορθότερο να μην κλητεύσει ενώπιόν της τα υπό αναφορά πρόσωπα, αλλά και άλλα που δεν προσήλθαν ενώπιόν της, παρ' όλο που είχε τη δυνατότητα δυνάμει του περί Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Νόμου. Με δεδομένο τον οργανικό ρόλο που διαδραμάτισαν τα εν λόγω πρόσωπα στα ιδρύματα στα οποία ήταν αναμεμιγμένα, η μη εμφάνισή τους ενώπιον της επιτροπής δημιουργεί εύλογα ερωτήματα για το ρόλο που διαδραμάτισαν στο υπό εξέταση θέμα.

Ένα άλλο μείζον θέμα που απασχόλησε την επιτροπή αποτέλεσε η έντονη επιφυλακτικότητα, δυστοκία και εσκεμμένη παράλειψη των εμπλεκόμενων μερών να καταθέσουν συγκεκριμένα στοιχεία και απόψεις σε αυτήν, ενδεικτικός κατάλογος των οποίων περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 4, καθώς επίσης η τεκμηριωμένα ισχυρή άποψη που σχημάτισε η επιτροπή αναφορικά με την ανακρίβεια και την αναλήθεια που χαρακτηρίζει ορισμένα από τα κατατεθέντα σε αυτή στοιχεία. Είναι γεγονός ότι σε

¹ Σημειώνεται ότι οι συνθέσεις των διοικητικών συμβουλίων των τριών κυριότερων κυπριακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για το χρονικό διάστημα που εξετάζεται παρατίθενται όπως καταγράφονται στις ετήσιες εκθέσεις τους που κατατέθηκαν στην επιτροπή, στο Παράρτημα 3.

πολλές περιπτώσεις η επιτροπή σχημάτισε δικαιολογημένα την εντύπωση πως τα πρόσωπα που βρίσκονταν ενώπιόν της κατά τη συζήτηση του θέματος δεν επιθυμούσαν την πλήρη, αληθινή και δίκαιη παρουσίαση των γεγονότων που διαδραματίστηκαν σε σχέση με το υπό εξέταση θέμα ή τουλάχιστον δε συνέβαλαν αποφασιστικά και αποτελεσματικά, όπως αναμενόταν, στην όσο το δυνατόν ακριβέστερη διακρίβωσή τους. Η επιτροπή, στην προσπάθειά της να υπερκεράσει το πρόβλημα αυτό, κατέβαλε τεράστιες προσπάθειες για τη διασταύρωση των πληροφοριών και των στοιχείων που λάμβανε. Ωστόσο, τελεί υπό αμφισβήτηση και παραμένει δυστυχώς αναπάντητο το κατά πόσο οι δυσμενείς επιπτώσεις στην ουσία της όλης κοινοβουλευτικής διερεύνησης κατέστη δυνατό να αποκλειστούν πλήρως. Συνεπώς, στο σημείο αυτό τονίζεται ότι ενδεχομένως ορισμένα από τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή και αξιοποιήθηκαν από αυτή πιθανό να περιλαμβάνουν λάθη, παραλείψεις και ανακρίβειες, γεγονός το οποίο δυσχέρανε ή εμπόδισε το έργο της επιτροπής για την πλήρη τεκμηρίωση του συνόλου των ευθυνών για όλους τους εμπλεκόμενους.

Περαιτέρω, η επιτροπή τονίζει την απόλυτη ευθύνη όσων έχουν καταθέσει στοιχεία που αφορούν συγκεκριμένα πρόσωπα και ιδιαίτερα στην περίπτωση που αυτά είναι λανθασμένα ή παραπλανητικά. Επιπροσθέτως των πιο πάνω, όσα από τα εν λόγω στοιχεία αφορούν συγκεκριμένα πρόσωπα, είναι αναγκαίο να υπογραμμιστεί ότι αυτά δε στοιχειοθετούν απαραίτητα οποιαδήποτε ποινική ή άλλη ευθύνη, καθώς αυτό αρμοδίως θα πρέπει να εξακριβωθεί από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για κάθε περίπτωση ξεχωριστά.

Ειδικότερα, χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα παρέμεινε το αίτημα της επιτροπής όπως της κατατεθούν τα πρακτικά των επίμαχων συνόδων του Eurogroup του Μαρτίου 2013, το οποίο υποβλήθηκε κατ' επανάληψη στις συνεδρίες της προς τους λειτουργούς και το γενικό διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, αλλά και με επιστολές αρχικά της γενικής διεύθυνσης της Βουλής προς τον εν λόγω γενικό διευθυντή, με ημερομηνία 13 Δεκεμβρίου 2013, και έπειτα του προέδρου της επιτροπής προς τον αρμόδιο υπουργό, με ημερομηνία 14 Ιανουαρίου 2014. Η απάντηση του γενικού διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών στην πρώτη επιστολή περιορίστηκε στη διαβίβαση των δηλώσεων του Eurogroup που αφορούσαν τις ζητηθείσες συναντήσεις, επισημαίνοντας ότι οποιαδήποτε άλλη πληροφόρηση σε σχέση με τις εργασίες της ομάδας του Eurogroup, όπως πρακτικά ή άλλα σχετικά έγγραφα, είναι άκρως απόρρητα και δε δημοσιοποιούνται, ενώ η απάντηση του Υπουργού Οικονομικών, ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 2014, επισήμανε στη Βουλή ότι «[...] το Υπουργείο Οικονομικών όχι μόνο δεν κατέχει πρακτικά των συνόδων του Eurogroup, αλλά ούτε και τηρούνται πρακτικά σε αυτές τις συνόδους», σημειώνοντας περαιτέρω τα εξής: «[...] οι σύνοδοι του Eurogroup πραγματοποιούνται κεκλισμένων των θυρών και είναι εμπιστευτικές. Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο 14 της Συνθήκης της Λισσαβόνας το Eurogroup είναι ανεπίσημος θεσμός στον οποίο καθορίζεται η πολιτική κατεύθυνση χωρίς όμως να λαμβάνονται σε αυτό νομοθετικές ή άλλες επίσημες αποφάσεις. Αυτές οι αποφάσεις λαμβάνονται στις Συνόδους του Συμβουλίου Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων (ECOFIN). Μέρος των Συνόδων του ECOFIN είναι προσβάσιμες στο κοινό και στα ΜΜΕ μέσω ηλεκτρονικής αναμετάδοσης και ηλεκτρονικού αρχείου». Ακολούθως, η επιτροπή με

επιστολή του προέδρου της προς τον Υπουργό Οικονομικών, ημερομηνίας 26 Φεβρουαρίου 2014, τον κάλεσε όπως καταθέσει σε αυτήν το σύνολο της αλληλογραφίας του υπουργείου με το Eurogroup για την περίοδο μεταξύ 1^{ης} Ιανουαρίου 2012 και 15^{ης} Μαρτίου 2013, το οποίο όμως μέχρι σήμερα δεν της έχει διαβιβαστεί.

Περαιτέρω, μείζον πρόβλημα είχε παρουσιαστεί, όταν η επιτροπή με επιστολή της, ημερομηνίας 27 Μαρτίου 2013, προς τον τότε Διοικητή της ΚΤΚ κ. Π. Δημητριάδη, κάλεσε τον τελευταίο να καταθέσει στοιχεία αναφορικά με τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που απέσυραν ποσά από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στη Δημοκρατία και στα υποκαταστήματα ή/και στις θυγατρικές εταιρείες των εν λόγω ιδρυμάτων στο εξωτερικό πέραν του ποσού των €100.000 για την περίοδο μέχρι δύο μήνες πριν από την έγκριση του ποσού του €1,8 δις με βάση τις πρόνοιες του περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικού) (Αρ. 2) Νόμου του 2012 και του περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” Διατάγματος (Κ.Δ.Π. 182/2012), που τέθηκαν σε ισχύ τη 18^η Μαΐου 2012 μέχρι την 27^η Μαρτίου 2013. Στην επιστολή αυτή απάντησε ο τότε Υποδιοικητής της ΚΤΚ κ. Σπ. Σταυρινάκης στις 5 Απριλίου 2013, καταθέτοντας στην επιτροπή δύο καταλόγους αποσύρσεων καταθέσεων πέραν των €100.000 μόνο για την περίοδο μεταξύ 1^{ης} μέχρι 15^{ης} Μαρτίου 2013 που αφορούσαν την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και τη Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ, με την επισήμανση ότι το αίτημα της επιτροπής θα κατέληγε στη συλλογή ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών που, σύμφωνα με τον ίδιο, πιθανό να μην εξυπηρετούσε τους σκοπούς της έρευνας της επιτροπής. Στην πορεία της εξέτασης των ζητημάτων που αφορούσαν τις εν λόγω

αποσύρσεις η επιτροπή διαπίστωσε με λύπη της πως οι αρχικά κατατεθέντες έντυποι κατάλογοι ήταν ελλιπείς στις καταχωρήσεις που περιλάμβαναν, αλλά και ακατόρθωτο να επεξεργαστούν από την επιτροπή με τον τρόπο που υποβλήθηκαν.

Παρόμοιου τύπου ζήτημα είχε προκύψει στα πλαίσια της συνεδρίας της επιτροπής που διεξήχθη την 11^η Ιουνίου 2013 με την άρνηση του τέως Διοικητή της ΚΤΚ να παρέχει στοιχεία στην επιτροπή που αφορούσαν τις συζητήσεις που διεξάγονταν στους κύκλους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) κατά την περίοδο που προηγήθηκε της απομείωσης καταθέσεων στη Δημοκρατία την άνοιξη του 2013, προβάλλοντας ως δικαιολογία τη δέσμευσή του για τήρηση του απορρήτου αυτών. Σχετική ήταν η ακόλουθη καταληκτική δήλωση του τέως Διοικητή της ΚΤΚ: «Κοιτάζτε, τώρα το γεγονός ότι συζητείται σαν ένα γενικό πλαίσιο αυτό το πράγμα (εννοεί τη συνεισφορά καταθετών στη διάσωση των τραπεζών) και γίνεται μια ευρωπαϊκή συζήτηση, δε σημαίνει κατ' ανάγκη ότι θα χρησιμοποιηθεί στην Κύπρο. Το ένα είναι αυτό. Το δεύτερο, πάλι νομικά δε θα σας απαντήσω, κανένα μέλος της Κεντρικής Τράπεζας μέλος του ευρωσυστήματος δεν είναι εκεί, για να εκπροσωπεί τη χώρα του. Είναι εκεί ως πρόσωπο ανεξάρτητο...».

Ένα άλλο θέμα που απασχόλησε έντονα την επιτροπή αποτελεί το γεγονός ότι στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή και θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα σε κυβερνητικές υπηρεσίες για περαιτέρω έρευνα και διαπίστωση παραπτώματων δεν κατέστη τελικά δυνατό να προωθηθούν σε αυτές για επεξεργασία για λόγους που δεν αφορούσαν την επιτροπή. Τέτοια παραδείγματα αποτέλεσαν ο ηλεκτρονικός κατάλογος των αποσύρσεων χρηματικών ποσών από τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

που κατατέθηκε στην επιτροπή, αλλά δεν ήταν δυνατό να διαβιβαστεί στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων για σκοπούς αποφυγής της παραβίασης των διατάξεων του περί της Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμου, αλλά και ο κατάλογος που κατέθεσε στην επιτροπή η Τράπεζα Κύπρου σε σχέση με τους λογαριασμούς της Τράπεζας Κύπρου Λονδίνου για το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων, ζήτημα που αναλύεται σε κατοπινότερο στάδιο της έκθεσης. Ο διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων με επιστολή του, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013, προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κάλεσε την επιτροπή να τον εφοδιάσει με τον κατάλογο που περιέχει τους λογαριασμούς πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων στην Τράπεζα Κύπρου Ηνωμένου Βασιλείου για σκοπούς άσκησης των καθηκόντων του στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του. Η γενική διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, ενεργώντας με οδηγίες του Προέδρου της Βουλής, στην απαντητική επιστολή της προς τον πιο πάνω αρμόδιο, ημερομηνίας 7 Ιανουαρίου 2014, τον πληροφόρησε ότι λόγω σχετικής πρόνοιας στον κανονισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων ο κατάλογος δε δύναται να του παραχωρηθεί, αφού έχει χαρακτηριστεί ως εμπιστευτικός από το πρόσωπο που τον κατέθεσε στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Παρ' όλα τα πιο πάνω, η επιτροπή κατέβαλε υπέρμετρες προσπάθειες για την επίτευξη του απώτερου στόχου της, να αποκτήσει δηλαδή την όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη εικόνα για τα γεγονότα, τα αίτια και τους λόγους που η κυπριακή οικονομία βρέθηκε σε εξαιρετικά κρίσιμη κατάσταση. Το αποτέλεσμα των εργασιών της το οποίο αποτυπώνεται στην έκθεση αυτή αναμφισβήτητα δεν μπορεί να θεωρηθεί εξαντλητικό για τις πολυάριθμες πτυχές του θέματος ούτε αποτελεί αδιάσειστο τεκμήριο

των γεγονότων και των χειρισμών που έλαβαν χώρα κατά την υπό εξέταση περίοδο. Παράλληλα, τονίζεται ότι η ενδεικτική αναφορά που γίνεται για τα κυριότερα ζητήματα που άπτονται του συνόλου των θεμάτων που εξετάστηκαν δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι υποβαθμίζει οποιαδήποτε άλλα ζητήματα που δυνατό να ρίχνουν φως σε όσα αφορούν το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας.

Αποτελεί αδήριτη ανάγκη να υπογραμμιστεί ότι η επιτροπή εργάστηκε με γνώμονα την απόδοση της ορθής εικόνας και των πραγματικών προεκτάσεων του θέματος. Εντούτοις, μια άκρως διεξοδική και σε βάθος ανάλυση ενός τέτοιου θέματος υπό το πρίσμα του κοινοβουλευτικού ελέγχου και των δεδομένων που είχε να αντιμετωπίσει η επιτροπή ήταν αδύνατο να επιτευχθεί, παρ' όλες τις προσπάθειες που κατέβαλε η επιτροπή, οδηγούμενη από το έντονο αίσθημα των μελών να προχωρήσουν υπό την ιδιότητά τους ως εκλεγμένων αντιπροσώπων του λαού στην πλήρη διαλεύκανση των περιστάσεων και των αιτιών που οδήγησαν την οικονομία του τόπου στη διαμορφωθείσα κατάσταση, για σκοπούς ικανοποίησης στο μέτρο του δυνατού του περί δικαίου αισθήματος των πολιτών. Ωστόσο, η επιτροπή εκτιμά ότι η έκθεση αυτή αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εφελκυστικό ενημέρωσης για το όλο θέμα πέρα από τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων και από όσους ενδιαφερθούν να ασχοληθούν με οποιοδήποτε τρόπο με αυτό.

Τέλος, σε σχέση με τις έρευνες που διεξάγονται από κυβερνητικής πλευράς και πιο συγκεκριμένα από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, η επιτροπή, όπως τονίστηκε και στην προκαταρκτική της έκθεση, θεωρεί χρέος της την υποβολή σε αυτόν όσων ήρθαν στο φως κάτω από το πρίσμα των ερευνών της κατά τρόπο εντελώς ανεξάρτητο,

ώστε να αποφευχθεί ο επηρεασμός με οποιοδήποτε τρόπο του έργου των ανακριτικών αρχών. Συνεπώς, η επιτροπή, ως όφειλε, με επιστολή της, ημερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 2014, προς το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, τον πληροφόρησε ότι έχει συλλέξει υλικό το οποίο θεωρεί ουσιώδους σημασίας για τις ποινικές έρευνες που διεξάγει το γραφείο του στα θέματα της οικονομίας και πως, αφού το στάδιο της συλλογής στοιχείων από την επιτροπή έχει ολοκληρωθεί, αυτά βρίσκονται στη διάθεσή του για τους σκοπούς των πιο πάνω ερευνών. Στην απαντητική του επιστολή, ημερομηνίας 10 Φεβρουαρίου 2014, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ενημέρωσε την επιτροπή ότι έδωσε οδηγίες προς την αρμόδια ανακριτική ομάδα της αστυνομίας να προβεί στις δέουσες ενέργειες για εξασφάλιση των συλλεγέντων στοιχείων.

2. ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Το θέμα αυτό αναλύθηκε εκτενώς στην προκαταρκτική έκθεση της επιτροπής, καθώς η τελευταία το είχε εξετάσει κατά την περίοδο που προηγήθηκε της εν λόγω έκθεσής της. Επιπροσθέτως των όσων καταγράφονται σε αυτή και στα πλαίσια της συνέχισης της εξέτασης του όλου θέματος από την επιτροπή, ορισμένα νέα στοιχεία κατατέθηκαν ενώπιόν της στα πλαίσια των συνεδριάσεών της που ακολούθησαν και αφορούν τις αποφάσεις της ΚΤΚ σε σχέση με τους ειδικούς ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν από αυτή στις δύο μεγαλύτερες τράπεζες της χώρας για τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου.

Πιο συγκεκριμένα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ με επιστολή του, ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 2013², προς τον Πρόεδρο της Βουλής αναφορικά με τους ειδικούς

² Επιστολή τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 16

ελέγχους της ΚΤΚ για τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” ενημέρωσε για τις αποφάσεις της ΚΤΚ, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στις δυο τράπεζες με επιστολές του ίδιου, ημερομηνίας 13 Σεπτεμβρίου 2013.

2.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”

Σύμφωνα με την πιο πάνω επιστολή του τότε Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 13 Σεπτεμβρίου 2013, προς την Ειδική Διαχειρίστρια της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές που εφάρμοσε η τράπεζα κατά την προώθηση της διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου που είχε εκδόσει κατά τα έτη 2008, 2009 και 2010 και των μετατρέψιμων αξιογράφων ενισχυμένου κεφαλαίου (ΜΑΕΚ) το 2011, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται ενώπιον της ΚΤΚ, «τεκμηριώθηκε ότι τα μέτρα που έλαβε η τράπεζα ήταν ανεπαρκή, για να διασφαλίσουν τη μη παροχή, άμεσα ή έμμεσα, επενδυτικής συμβουλής κατά τη διάθεση των εν λόγω αξιογράφων, με αποτέλεσμα να εμπλακεί στην παροχή της εν λόγω επενδυτικής υπηρεσίας».

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 120 του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου (στο εξής “Νόμος”), η ΚΤΚ δύναται να επιβάλει στην τράπεζα κυρώσεις, το ύψος των οποίων δύναται να ανέλθει στα €2.450.000 για τις παραβάσεις που έχουν διαπιστωθεί. Έχοντας υπόψη τα όσα είχαν

Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Οι ειδικοί έλεγχοι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τις διαδικασίες και τις πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και τη Cyprus Popular Bank Public Co Ltd».

επισυμβεί τους τελευταίους μήνες στην ίδια την τράπεζα, στους ανασφάλιστους καταθέτες και άλλους πιστωτές της, την κατάσταση της εξυγίανσης στην οποία βρίσκεται η τράπεζα μέχρι σήμερα και την επερχόμενη εκκαθάρισή της, ως επίσης και τις αρχές που διέπουν την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, η ΚΤΚ αποφάσισε να μην επιβάλει για τις διαπιστωθείσες παραβιάσεις διοικητικό πρόστιμο στη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”.

2.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Όπως αναφέρεται στην επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 13 Σεπτεμβρίου 2013, προς τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, με βάση τα ενώπιόν του στοιχεία αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε η τράπεζα κατά το έτος 2009, η τελευταία έχει παραβιάσει διατάξεις του Νόμου, καθώς επίσης τις διατάξεις της οδηγίας της ΚΤΚ για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά την Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων (στο εξής “Οδηγία”).

Αναφορικά με την έκδοση των ΜΑΕΚ του έτους 2011, όπως αναφέρεται στην ίδια επιστολή, η ΚΤΚ θεωρεί ότι είχαν ληφθεί μέτρα από την Τράπεζα Κύπρου που να αποτρέπουν την παροχή της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση διάθεσής τους. Ας σημειωθεί ότι η εν λόγω διαπίστωση δεν αποκλείει την πιθανότητα παροχής επενδυτικής συμβουλής σε μεμονωμένες περιπτώσεις.

Οι παραβιάσεις των σχετικών διατάξεων του Νόμου και της Οδηγίας δεικνύουν κενά και αδυναμίες στα μέτρα και διαδικασίες που εφάρμοσε η υπό αναφορά τράπεζα

κατά την έκδοση αξιογράφων κεφαλαίου του έτους 2009, περιλαμβανομένης της σωστής παροχής αντικειμενικής και ορθής πληροφόρησης προς τους ενδιαφερομένους. Λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο αριθμό επενδυτών οι οποίοι είχαν προβεί στην αγορά αξιογράφων κεφαλαίου και την περιπλοκότητα των εν λόγω χρηματοοικονομικών μέσων, η ΚΤΚ θεωρεί ως ιδιαίτερα σημαντική την αυστηρή τήρηση των προνοιών του Νόμου και της Οδηγίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων που προκύπτουν από πιθανές λανθασμένες πρακτικές.

Συγκεκριμένα, στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι έχουν παραβιαστεί τα ακόλουθα:

- α. Το άρθρο 18(2)(α) του Νόμου, καθότι η τράπεζα δεν εφάρμοσε κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες, για να εξασφαλίζεται επαρκώς η συμμόρφωσή της με τις υποχρεώσεις της δυνάμει του Νόμου και της Οδηγίας.
- β. Το άρθρο 36(1)(α) του Νόμου, καθώς οι πληροφορίες που απευθύνονταν σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες δεν ήταν σαφείς, ακριβείς και μη παραπλανητικές.
- γ. Το άρθρο 26(1)(β) του Νόμου, καθώς η πληροφόρηση που παρείχε η τράπεζα στους πελάτες ή πιθανούς πελάτες δεν ήταν σε κατανοητή μορφή σχετικά με τα ίδια τα χρηματοοικονομικά μέσα, ώστε να είναι ευλόγως σε θέση να κατανοήσουν τη φύση και τους κινδύνους της προσφερόμενης επενδυτικής υπηρεσίας και του συγκεκριμένου τύπου του προτεινόμενου χρηματοοικονομικού μέσου και ως εκ τούτου να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις με επίγνωση.
- δ. Το άρθρο 36(1)(γ) του Νόμου, καθώς δεν τηρήθηκε από την τράπεζα η υποχρέωση άντλησης πληροφοριών για τους πελάτες ή πιθανούς πελάτες σχετικά

με τις γνώσεις και πείρα τους στον επενδυτικό τομέα, καθώς και την οικονομική κατάσταση και επενδυτικούς τους στόχους.

- ε. Το άρθρο 52(1) του Νόμου, καθώς πρόσωπα που απασχολούνταν στην τράπεζα και παρείχαν επενδυτικές συμβουλές δεν ήταν κατά τον ουσιώδη χρόνο εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο.
- στ. Το άρθρο 6 της Οδηγίας, καθότι οι προϋποθέσεις σε σχέση με την πληροφόρηση την οποία είχε υποχρέωση η τράπεζα να απευθύνει στους πελάτες ή πιθανούς πελάτες δεν είχαν τηρηθεί.
- ζ. Το άρθρο 10 της Οδηγίας, καθότι η τράπεζα δεν παρείχε σε ιδιώτες πελάτες ή πιθανούς πελάτες γενική περιγραφή της φύσης και των κινδύνων των χρηματοοικονομικών μέσων με επαρκείς λεπτομέρειες, ώστε ο πελάτης να μπορεί να λάβει επενδυτικές αποφάσεις βασισμένες σε σωστή ενημέρωση.
- η. Το άρθρο 14 της Οδηγίας, καθότι η τράπεζα δεν είχε προβεί σε αξιολόγηση της καταλληλότητας των πελατών ή πιθανών πελατών να επενδύσουν σε αξιόγραφα.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 120 του Νόμου, η ΚΤΚ δύναται να επιβάλει τις προβλεπόμενες στα άρθρα 30, 42(3) και 57 του Νόμου κυρώσεις στις τράπεζες, όπως αυτές αναφέρονται στο άρθρο 118 του Νόμου.

Δεδομένων των όσων έχουν επισυμβεί τους τελευταίους μήνες στην υπό αναφορά τράπεζα, τη θέση της σε εξυγίανση και την τεράστια προσπάθεια που επιδεικνύεται για τη συνέχιση των τραπεζικών εργασιών σε ορθή και στέρεα βάση, λαμβάνοντας υπόψη και τη νέα μετοχική δομή της τράπεζας, η ΚΤΚ θεωρεί ότι οι νέοι μέτοχοι της τράπεζας δεν έχουν υποχρέωση να υποβληθούν σε κυρώσεις οι οποίες προέρχονται από

λανθασμένες πρακτικές του παρελθόντος.

Έχοντας υπόψη τα γεγονότα και τα περιστατικά, καθώς και τις αρχές που διέπουν την επιβολή διοικητικών κυρώσεων (οι διοικητικές κυρώσεις δε συνιστούν κολασμό εγκληματικής συμπεριφοράς και δεν έχουν ποινικό χαρακτήρα, αλλά αποσκοπούν στη διασφάλιση της λειτουργίας της διοίκησης και της συμμόρφωσης ως προς τις πράξεις της) και ενεργώντας σύμφωνα με την εξουσία που παρέχει στην ΚΤΚ ο Νόμος για επιβολή προστίμου, το οποίο δύναται να ανέλθει μέχρι το €1.225.000 για τις εν λόγω παραβάσεις, επιβλήθηκε συμβολικό διοικητικό πρόστιμο στην τράπεζα αναφορικά με την έκδοση αξιογράφων κεφαλαίου του έτους 2009, ύψους €500 για κάθε παραβίαση. Το συνολικό πρόστιμο ανήλθε στις €4.000 και ήταν πληρωτέο εντός δεκατεσσάρων ημερών από την ημερομηνία της απόφασης.

Η επιτροπή στη συνεδρία της, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013³, ενημερώθηκε από τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ ότι η τράπεζα έχει αποπληρώσει το εν λόγω διοικητικό πρόστιμο υπό διαμαρτυρία.

3. ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ

3.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”

Λόγω των εκκρεμουσών δικαστικών διαδικασιών μεταξύ της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και της Ελληνικής Δημοκρατίας, η επιτροπή θεώρησε σκόπιμο να μην εξετάσει το εν λόγω θέμα.

Για τους ίδιους λόγους, ο οίκος “Alvarez & Marsal” στις έρευνες που διεξήγαγε για

³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ.43-44.

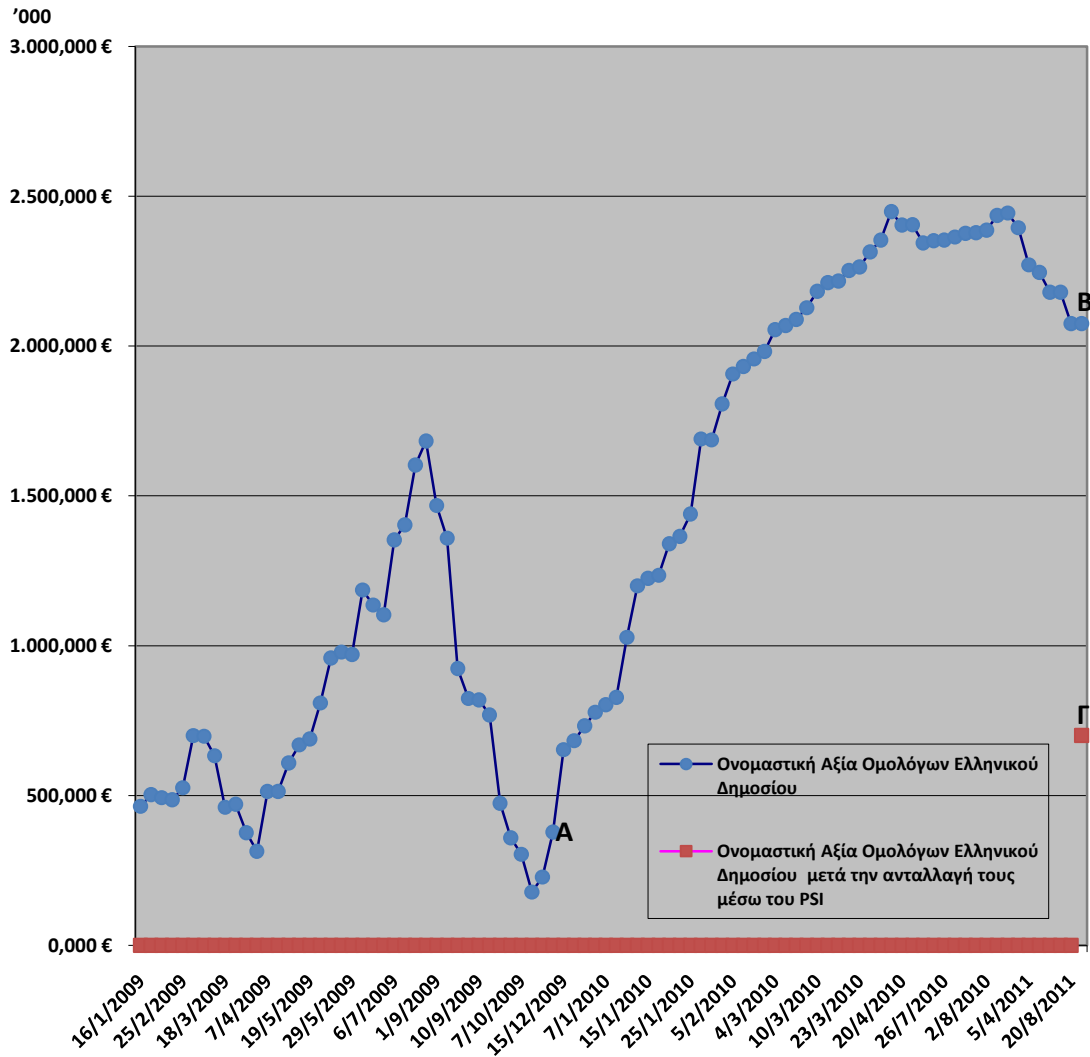
σκοπούς της έκθεσης “STATEMENT OF PROTOCOL TO REPORT OF INVESTIGATIONS INTO SPECIFIC ASPECTS OF CYPRUS BANKING CRISIS” δεν προχώρησε στη διερεύνηση του θέματος αυτού, παρ’ όλο που περιλαμβάνονταν στους αρχικά δοθέντες όρους εντολής του. Πιο συγκεκριμένα, στην έκθεσή του ο πιο πάνω οίκος αναφέρει ότι είχε υποδειχθεί σε αυτόν από την ΚΤΚ πως το ενδεχόμενο εσωτερικής διερεύνησης των συνθηκών οι οποίες οδήγησαν τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” να ζητήσει κρατική στήριξη ενδεχομένως να έβλαπτε τη δικαστική διαδικασία που αναφέρεται πιο πάνω.

3.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Σύμφωνα με την έκθεση “Alvarez & Marsal”, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ επένδυε τουλάχιστον από το 2007 μέρος των κεφαλαίων της σε ομόλογα ελληνικού δημοσίου (ΟΕΔ), οι οποίες επενδύσεις το 2009 δεν ξεπερνούσαν τα €500 εκατομ. Όπως περαιτέρω αναφέρεται στην εν λόγω έκθεση, το ύψος των πιο πάνω αναφερόμενων επενδύσεων διαφοροποιείται από το 2009 και μετά, γεγονός που διαπιστώνεται και από την πιο κάτω γραφική παράσταση, στην οποία φαίνεται η αυξομείωση στη συνολική ονομαστική αξία των ΟΕΔ που είχε η τράπεζα στην κατοχή της, κατά την περίοδο από τις 16 Ιανουαρίου 2007 έως τις 24 Φεβρουαρίου 2012⁴, ημερομηνία κατά την οποία το Eurogroup αποφάσισε την ανταλλαγή τους για την απομείωση του ελληνικού δημόσιου χρέους (PSI):

⁴ Κατάσταση των συναλλαγών της Τράπεζας Κύπρου, όπως περιλαμβάνεται στο Πόρισμα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αναφορικά με την επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ σε ΟΕΔ που περιλαμβάνεται στην έκθεση “Alvarez & Marsal”.

Γραφική Παράσταση 1: Η διακύμανση της συνολικής ονομαστικής αξίας των ΟΕΔ της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ κατά το χρονικό διάστημα 16 Ιανουαρίου 2007 – 24 Φεβρουαρίου 2012¹⁶.

A: Η συνολική ονομαστική αξία των ομολόγων που είχε στην κατοχή της η τράπεζα στις 10 Δεκεμβρίου 2009, ημερομηνία των δημόσιων δηλώσεων του Πρώτου Γενικού Διευθυντή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, ανερχόταν σε €378 εκατομ.

B: Η συνολική ονομαστική αξία των ομολόγων που είχε στην κατοχή της η τράπεζα στις 24 Φεβρουαρίου 2011, ημερομηνία κατά την οποία η σύνοδος του Eurogroup αποφάσιζε την ανταλλαγή τους για την απομείωση του ελληνικού δημόσιου χρέους, ανερχόταν σε €2,075 δις.

Γ: Η συνολική ονομαστική αξία των ομολόγων της τράπεζας στις 24 Φεβρουαρίου 2011, μετά την απόφαση του Eurogroup για ανταλλαγή τους με σκοπό την απομείωση του ελληνικού δημόσιου χρέους, διαμορφώθηκε στα €701 εκατομ.

Από τα πιο πάνω στοιχεία φαίνεται να εξάγεται η αναφορά της έκθεσης “Alvarez & Marsal” πως στις 10 Δεκεμβρίου 2009, ενώ ο τότε Πρώτος Γενικός Διευθυντής του Συγκροτήματος κ. Γιάννης Κυπρής ανακοίνωσε στη χρηματαγορά ότι η Τράπεζα Κύπρου είχε πουλήσει ΟΕΔ αξίας €1,7 δις που είχε στην κατοχή της, επισημαίνοντας ότι από την αρχή της χρονιάς η τράπεζα είχε μειώσει την έκθεσή της σε ελληνικά ομόλογα από €1,8 δις σε €0,1 δις, την ίδια ακριβώς μέρα η εν λόγω τράπεζα άρχισε την επαναγορά τέτοιων ομολόγων, καταλήγοντας τον Ιούνιο του 2010, σύμφωνα με την ίδια πιο πάνω έκθεση, σε ένα χαρτοφυλάκιο ελληνικών ομολόγων ύψους €2,4 δις, το οποίο η τράπεζα διατήρησε μέχρι και την 21^η Φεβρουαρίου 2012, ημερομηνία κατά την οποία το Eurogroup αποφάσισε το PSI.

Πιο συγκεκριμένα, στην έκθεση “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι κατά το πρώτο τρίμηνο του 2010, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προέβη στην αγορά ΟΕΔ αξίας €1,6 δις, αυξάνοντας το εν λόγω χαρτοφυλάκιο της σε €2 δις. Τον Απρίλιο του 2010 η τράπεζα συνέχισε να επενδύει σε ΟΕΔ, φτάνοντας συνολικά στα €2,3 δις σε επενδύσεις. Το εν λόγω συνολικό ποσό επενδύσεων υπερέβαινε το μέγιστο όριο των €2 δις για αγορά ΟΕΔ που καθόρισε η Επιτροπή Assets and Liabilities Committee

(ALCO) της τράπεζας το Δεκέμβριο του 2009.

Στην ίδια έκθεση επισημαίνεται ότι, παρά το γεγονός ότι τον Απρίλιο του 2010 τα ΟΕΔ είχαν υποβαθμιστεί στο επίπεδο “σκουπίδια”, το Μάιο του 2010 η Επιτροπή ALCO προχώρησε στην αύξηση του ορίου επενδύσεων για τα εν λόγω ομόλογα στα €2,3 δις. Η εν λόγω πράξη της τράπεζας, όπως προκύπτει από τα στοιχεία, πραγματοποιήθηκε, προφανώς για να καλύψει εκ των υστέρων τις αγορές ΟΕΔ πέραν του ορίου των €2 δις που είχε αρχικά καθοριστεί, όπως αναφέρεται πιο πάνω.

Πιο συγκεκριμένα, στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι η τράπεζα κατά τη διάρκεια του 2010 προέβη σε επενδύσεις πέραν του €1 δις σε μακράς διάρκειας ομόλογα συνδεδεμένα με τον πληθωρισμό (Inflation Linked Bonds - ILB's), προϊόν με την ψηλότερη απόδοση στην αγορά. Περαιτέρω, αναφέρεται ότι η τράπεζα είχε αγοράσει τουλάχιστον 7% του συνολικού αριθμού τέτοιων ομολόγων που εξέδωσε η Ελλάδα, ενώ κατά τη διάρκεια του 2011 δεν υπήρξαν άλλες αγορές ΟΕΔ από την τράπεζα. Συνεπώς, διαφαίνεται ότι τόσο οι αριθμοί όσο και οι χειρισμοί που ανακοινώθηκαν από το πιο πάνω αναφερόμενο στέλεχος της τράπεζας απείχαν από τα όσα καταδεικνύονται από τα πιο πάνω στοιχεία.

Σε σχέση με τη λήψη των αποφάσεων της τράπεζας που αφορούν τις αγοραπωλησίες ομολόγων, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ με επιστολή της⁵ προς την επιτροπή αναφέρει μεταξύ άλλων ότι το διοικητικό συμβούλιο δεν ενέκρινε την αγορά ομολόγων, λόγω του ότι δεν είχε αυτή την αρμοδιότητα. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, το διοικητικό συμβούλιο είχε την ευθύνη διαχείρισης του

⁵ Επιστολή της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013.

κινδύνου της διεξαγωγής επενδύσεων, την οποία εκχώρησε στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee). Η εν λόγω επιτροπή με τη σειρά της επιφόρτισε με την ευθύνη διαχείρισης του κινδύνου των επενδύσεων την Executive Risk Committee, που ήταν υπεύθυνη για τη διαχείριση του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου (credit and operational risk), καθώς και την Επιτροπή ALCO, που ήταν υπεύθυνη για τη διαχείριση του κινδύνου αγοράς (market risk management), οι οποίες έδιναν αναφορά για τις εργασίες τους στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου και η τελευταία με τη σειρά της έδιδε αναφορά στο διοικητικό συμβούλιο. Συγκεκριμένα, σχετικό με τις πιο πάνω αναφορές είναι το διάγραμμα⁶ στην έκθεση που παρουσιάζει τις προαναφερθείσες επιτροπές διαχείρισης κινδύνου και την αλληλεπίδρασή τους με άλλα τμήματα της τράπεζας, συλλογικά αποτελούσαν το μοντέλο τριών γραμμών άμυνας που ήταν σχεδιασμένο, για να διαχειρίζεται τους ενδεχόμενους κινδύνους των επενδύσεων στις οποίες προέβαινε η τράπεζα. Η έκθεση της “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι οι μηχανισμοί άμυνας της τράπεζας δε λειτούργησαν, ενδεχομένως διότι δεν εφαρμόζονταν πιστά οι εν λόγω διαδικασίες ή διότι τύγχαναν παράκαμψης. Πιο συγκεκριμένα, στην εν λόγω έκθεση σημειώνονται τα ακόλουθα:

Ο κ. Ηλιάδης, Κυπρή, Καρυδάς και Χατζημιτσής ήταν όλοι μέλη της Executive Risk Committee, καθώς επίσης και της Επιτροπής ALCO, ενώ ο κ. Ηλιάδης ήταν επίσης μέλος και της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee). Παρ’ όλο που ο κ. Καρυδάς δεν ήταν μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης

⁶ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 7.2.1, σελ. 46.

Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου, παρευρισκόταν σε όλες τις συνεδρίες του οργάνου κατά τα έτη 2009-2010. Οι κ. Καρυδάς και Χατζημιτσής, που δεν ήταν επίσης μέλη της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee), παρευρέθηκαν μόνο σε δύο συνεδρίες της εν λόγω επιτροπής. Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” επισημαίνεται ότι η συμμετοχή των ανώτερων στελεχών της τράπεζας σε όλα τα σημαντικά όργανα στρατηγικής και διαχείρισης κινδύνου τόσο σε εκτελεστικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο διοικητικού συμβουλίου δημιουργούσε σύγκρουση συμφερόντων που οδήγησε στις ζημιές που υπέστη η τράπεζα από τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ⁷. Χαρακτηριστικά, στην εν λόγω έκθεση⁸ σχολιάζεται ότι η διπλή ιδιότητα του κ. Καρυδά ως Group General Manager Risk Management και Group General Manager Markets καθιστούσε παραβίαση της βέλτιστης πρακτικής και πιθανή δημιουργία σύγκρουσης συμφέροντος, παρ’ όλο που ο κ. Καρυδάς σχολίασε ότι ο ρόλος του στο Τμήμα Διαχείρισης Κινδύνου δεν αποτελούσε σύγκρουση συμφέροντος, αφού ήταν καθαρά διοικητικός, κάτι που προέκυψε, διότι ο επικεφαλής του εν λόγω τμήματος της τράπεζας είχε μετατεθεί στην Ελλάδα.

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι μια εκ των σοβαρών αδυναμιών του συστήματος εταιρικής διακυβέρνησης της τράπεζας αναφορικά με τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ, ήταν η επικράτηση των ανώτερων στελεχών και συγκεκριμένα:

- α. η δυνατότητά τους να δίδουν προφορικές εντολές στο Treasury για την διενέργεια επενδύσεων χωρίς να υπάρχει απαίτηση για γραπτή αιτιολόγηση και

⁷ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 2.4.1.5, σελ. 9.

⁸ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 2.1.4.4.

στοιχειοθέτηση των εν λόγω εντολών, προτού αυτές εκτελεστούν,

- β. η καταγραφή στα πρακτικά των συνεδριών μόνο των αποφάσεων που λαμβάνονταν, χωρίς να γίνεται αναφορά στις συζητήσεις που προηγούνταν,
- γ. η συμμετοχή των δύο ανώτερων εκτελεστικών συμβούλων κ. Ηλιάδη και Καρυδά σε όλες τις συναντήσεις εκτός από αυτές του Εσωτερικού Ελέγχου (που αποτελούσε την τελευταία γραμμή άμυνας της τράπεζας), ενδεχομένως για να έχουν ίδια γνώση και επιρροή επί των επενδυτικών αποφάσεων που θα λαμβάνονταν.

Σχετικά με τις πιο πάνω αναφορές στην εν λόγω έκθεση, αναφέρεται ότι ελάχιστα στοιχεία υπήρχαν στη διάθεσή των ερευνητών που να μαρτυρούν ότι το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας ενεπλάκη ενεργά στην αγορά των ΟΕΔ ή κατά πόσο αμφισβήτησε τις εν λόγω επενδύσεις μέχρι το έτος 2011.

Περαιτέρω, στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι στο διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας συμμετείχαν μέλη τα οποία παραδέχτηκαν στους ερευνητές ότι δεν είχαν τραπεζική εμπειρία και ότι δεν τους παρέχόταν ικανοποιητική πληροφόρηση αναφορικά με τις ενέργειες των executives της τράπεζας, για να μπορέσουν να τις αμφισβητήσουν.

Πέραν του πιο πάνω θέματος, στην ίδια επιστολή της Τράπεζας Κύπρου προς την επιτροπή⁹ αναφέρεται ότι το διοικητικό συμβούλιο ενέκρινε τα σχετικά όρια για επενδύσεις σε ΟΕΔ, προσθέτοντας ότι τα ομόλογα εκδίδονται στην πρωτογενή αγορά και διαπραγματεύονται στις δευτερογενείς αγορές μέσω διαπραγματευτών ομολόγων, οι οποίοι αποκομίζουν όφελος από τη διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής

⁹ Επιστολή της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013.

πώλησης¹⁰.

Σχετικά με τον καθορισμό ορίων για επενδύσεις σε ΟΕΔ, στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι η Επιτροπή ALCO της τράπεζας, ήταν επιφορτισμένη με τον καθορισμό των ορίων για επενδύσεις σε ομόλογα και δεν ακολουθούσε το εσωτερικό μοντέλο καθορισμού της συγκέντρωσης επενδύσεων για κάθε χώρα, το οποίο βασιζόταν στις αξιολογήσεις των εν λόγω χωρών. Η εν λόγω επιτροπή καθόριζε υψηλότερα όρια επενδύσεων για την Ελλάδα και την Κύπρο, χωρίς όμως να αιτιολογείται ο καθορισμός των εν λόγω ορίων.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την πιο πάνω έκθεση σχετικά με το εν λόγω θέμα, αναφέρεται ότι ενδεικτικές είναι οι αποφάσεις της Επιτροπής ALCO για αύξηση του ορίου των επενδύσεων σε ΟΕΔ από €500 εκατομ. σε €1,005 δις τον Ιανουάριο του 2009, έπειτα σε €2 δις το Μάρτιο του 2009, καθώς και η μετέπειτα αύξηση του ορίου σε €3 δις, παρ’ όλο που η Ελλάδα, τον Ιανουάριο του 2009, είχε υποβαθμιστεί από την κατηγορία Α σε Α-, ενώ παράλληλα η ελληνική οικονομία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009 συρρικνώθηκε κατά 1,2%. Τα συγκεκριμένα γεγονότα εύλογα δημιουργούσαν ανησυχίες ότι η χώρα εισερχόταν σε περίοδο ύφεσης.

Σύμφωνα με την ίδια έκθεση¹¹, η πρώτη αύξηση του ορίου επενδύσεων σε ΟΕΔ, όπως αναφέρεται πιο πάνω, πιθανόν να πραγματοποιήθηκε, αφού ο Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου κ. Ηλιάδης επιθυμούσε να εκμεταλλευτεί την υψηλή απόδοση των ΟΕΔ που ίσχυε κατά το εν λόγω χρονικό σημείο. Στην ίδια έκθεση

¹⁰ Επιστολή της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013.

¹¹ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 4.2.3.

σχετική επίσης είναι η αναφορά¹² σε ηλεκτρονικό μήνυμα που απέστειλε ο δρ Πατσαλίδης προς άλλους συναδέλφους του σχετικά με τον καθορισμό της στρατηγικής επενδύσεων σε ομόλογα, στο οποίο εξέφραζε ανησυχίες για μια ενδεχόμενη αύξηση της διάρκειας του χαρτοφυλακίου ομολόγων, αφού μια τέτοια ενέργεια δυνατόν να προκαλούσε πολύ αρνητικές συνέπειες στο αποθεματικό της τράπεζας, στην περίπτωση που η τάση της εν λόγω αγοράς άλλαζε.

Επιπρόσθετα, σχετικά με το πιο πάνω θέμα, στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι, το εν λόγω όριο επενδύσεων παρέμεινε σε υψηλό επίπεδο, παρ' όλο που στις 8 και 17 Δεκεμβρίου 2009, ο οίκος "FITCH" αξιολόγησε εκ νέου αρνητικά την ελληνική οικονομία, υποβιβάζοντάς την από την κατηγορία A- στην κατηγορία BBB+, υποβάθμιση η οποία υιοθετήθηκε και από τον οίκο "Standard & Poor's", ο οποίος επιπλέον της υποβάθμισης όρισε αρνητικό ορίζοντα στην εν λόγω οικονομία. Παράλληλα, σημειώνεται ότι, παρά το γεγονός ότι το όριο επενδύσεων σε ΟΕΔ στην τράπεζα είχε μειωθεί την 11^η Δεκεμβρίου 2009 σε €2 δις, εάν ακολουθούνταν πιστά οι κανόνες του εσωτερικού μοντέλου καθορισμού της συγκέντρωσης επενδύσεων, όπως γινόταν για τα όρια επενδύσεων σε ομόλογα άλλων χωρών, το όριο για επενδύσεις σε ΟΕΔ δε θα έπρεπε να υπερβαίνει τα €560 εκατομ.

Γενικότερα, σχετικά με τις επενδύσεις σε ΟΕΔ η έκθεση της "Alvarez & Marsal" αναφέρει ότι η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ επέλεγε να επενδύει σε ΟΕΔ λόγω:

α. της αναμενόμενης υψηλής τους απόδοσης, με στόχο την αύξηση των κερδών της

¹² Έκθεση "Alvarez & Marsal", παράγραφος 4.2.7.

και κατά συνέπεια την κάλυψη των ζημιών που προέκυπταν από τα συνεχώς αυξανόμενα μη εξυπηρετούμενα δάνεια,

- β. της εφαρμογής στρατηγικής απόλυτης απόδοσης, όπως προκύπτει από τις συναλλαγές που έγιναν κατά το έτος 2009, οι οποίες αποσκοπούσαν αφενός στην αύξηση των εσόδων από τόκους και αφετέρου στην αποκόμιση κέρδους από την πώληση ομολόγων, όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκές,
- γ. της εξάρτησης της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ από εισοδήματα από τόκους, τα οποία προέκυπταν από τις επενδύσεις της ίδιας σε ΟΕΔ¹³.

Στην ίδια έκθεση, η εν λόγω αναφορά τεκμηριώνεται με την επισήμανση ότι το 2009 το 30% των κερδών της τράπεζας πριν από τη φορολογία, προήλθε από εργασίες που σχετίζονταν με τα ΟΕΔ.

Για το ίδιο θέμα, ο τότε Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων της τράπεζας κ. Ν. Καρυδάς στο υπόμνημα που κατέθεσε ενώπιον της επιτροπής αναφέρει ότι η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων, η οποία, σύμφωνα με τον ίδιο, βρισκόταν υπό την πλήρη ευθύνη και εποπτεία του τότε Πρώτου Γενικού Διευθυντή του Συγκροτήματος κ. Γ. Κυπρή, δε δίστασε να συμβάλει αποφασιστικά στην αύξηση του ορίου για επενδύσεις σε ελληνικά ομόλογα σε €3 δις και στη χρησιμοποίηση συμφωνιών επαναγοράς της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) (ECB repos) μέχρι €3 δις για μερική

¹³ Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι κατά το έτος 2009 η Τράπεζα Κύπρου κέρδισε €112 εκατόμ από το χαρτοφυλάκιο ομολόγων της. Ποσοστό 89% των εν λόγω κερδών προέκυψε από τις πωλήσεις ΟΕΔ. Επίσης, κατά το έτος 2009 η τράπεζα κέρδισε €7,53 εκατόμ. από εισπρακτέους τόκους από τα εν λόγω ομόλογα.

χρηματοδότησή τους.

Σχετικές με την πιο πάνω τοποθέτηση είναι οι αναφορές της “Alvarez & Marsal” για χρηματοδότηση που εξασφάλισε η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ από την ΕΚΤ για σκοπούς διενέργειας επενδύσεων σε ΟΕΔ.

Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην εν λόγω έκθεση, στις 16 Δεκεμβρίου 2009, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ αιτήθηκε και έλαβε €3 δις χρηματοδότηση από την ΕΚΤ για επενδύσεις σε ομόλογα, τη στιγμή που οι ελληνικές τράπεζες εξασφάλισαν συνολικά €3,5 δις στην ίδια προσφορά ρευστότητας¹⁴. Περαιτέρω, στην ίδια έκθεση¹⁵ αναφέρεται ότι στη συνεδρία της Επιτροπής ALCO στις 10 Απριλίου 2009 συζητήθηκε το ενδεχόμενο εξασφάλισης δανεισμού από την ΕΚΤ και επένδυσης των χρημάτων που θα αντλούνταν σε ΟΕΔ. Χαρακτηριστικά, αναφέρεται πως στην εν λόγω συνεδρία αποφασίστηκε η ανάθεση της διενέργειας μελέτης στην Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος (Treasury) της Τράπεζας Κύπρου αναφορικά με τα οφέλη και τους κινδύνους μιας τέτοιας ενέργειας. Ακολούθως, στις 30 Απριλίου ο δρ Πατσαλίδης παρουσίασε τη σχετική έκθεση που ετοίμασε στην Επιτροπή ALCO, επισημαίνοντας ότι η τράπεζα κατείχε ομόλογα αξίας περίπου €2,6 δις διαθέσιμα για επαναγορά (repo), αναφέροντας παράλληλα ότι η εφαρμογή της εν λόγω στρατηγικής συνεπαγόταν κίνδυνο για την τράπεζα, σε περίπτωση χρεοκοπίας μιας χώρας της Ευρωζώνης. Παρ’ όλο που ο εν λόγω κίνδυνος εθεωρείτο απόμακρος, ο δρ Πατσαλίδης αναγνώρισε ότι σε μια τέτοια περίπτωση οι επιπτώσεις στα κεφάλαια της τράπεζας θα

¹⁴ Την εν λόγω πληροφόρηση έδωσε σε συνέντευξή του με την “Alvarez & Marsal” ο δρ Πατσαλίδης.

¹⁵ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 26-27.

ήταν σοβαρές, λόγω των μεγάλων χρηματικών ποσών που θα επενδύονταν.

Επιπρόσθετα, στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι ο δρ Πατσαλίδης ανέφερε στους ερευνητές ότι, κατά την άποψή του, η ΕΚΤ δεν έλεγχε πού ξοδεύονταν τα χρήματα που δάνειζε στην τράπεζα μέσω των συμφωνιών επαναγοράς ομολόγων (repos).

Περαιτέρω, για το ίδιο θέμα αναφέρεται ότι την 21^η Δεκεμβρίου 2009, έπειτα από την εξασφάλιση της χρηματοδότησης από την ΕΚΤ, η Επιτροπή ALCO ενέκρινε τη συνολική αύξηση του χαρτοφυλακίου ομολόγων της τράπεζας σε €6 δις, ενώ παράλληλα μείωσε το όριο των επενδύσεων σε ελληνικά και κυπριακά ομόλογα στα €2 δις αντίστοιχα, επίπεδο που ο κ. Ν. Καρυδάς χαρακτήρισε ως αποδεκτό ρίσκο, αφού το ελληνικό χρέος είχε μειωθεί και οι τιμές των ομολόγων είχαν σταθεροποιηθεί¹⁶.

Σύμφωνα με τον κ. Ν. Καρυδά, η εκποίηση των ελληνικών ομολόγων αποφασίστηκε από τον ίδιο σε συνεννόηση με τον κ. Χρ. Πατσαλίδη, μετά από ενημέρωση του τότε Διευθύνοντος Συμβούλου της τράπεζας κ. Α. Ηλιάδη¹⁷.

Στο εν λόγω υπόμνημα, για την πιο πάνω απόφαση εκποίησης αναφέρονται τα ακόλουθα: «Η απόφαση αυτή στηρίχθηκε στην εκτίμηση ότι, όπως συμβαίνει πάντοτε μετά τις ελληνικές εκλογές, η κυβέρνηση θα ισχυριζόταν ότι το πραγματικό έλλειμμα που παρέλαβε θα ήταν πολύ μεγαλύτερο και ότι τούτο θα οδηγούσε παροδικά σε μείωση της τιμής των ελληνικών ομολόγων. Η απόφασή μας αυτή δεν ήταν απόρροια διαφοροποιημένης εκτίμησης για τον κίνδυνο χρεοκοπίας της ελληνικής οικονομίας ή για

¹⁶ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 33.

¹⁷ Υπόμνημα προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως που κατατέθηκε από τον κ. Ν. Καρυδά στη συνεδρία της, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013.

απομείωση της αξίας των ομολόγων της. Την περίοδο εκείνη ουδείς μπορούσε να φανταστεί ότι υπήρχε τέτοιο ενδεχόμενο. Αντίθετα, με βάση την πείρα του παρελθόντος, πιστεύαμε ότι η μείωση της τιμής των ελληνικών ομολόγων θα ήταν προσωρινή και μετά θα σταθεροποιείτο.».

Όπως φαίνεται από τα πιο πάνω στοιχεία, οι απόψεις οι οποίες περιλαμβάνονται στο υπόμνημα που κατέθεσε στην επιτροπή ο εν λόγω προσκεκλημένος βρίσκονται σε αντιπαράθεση με τα όσα καταγράφονται στην έκθεση “Alvarez & Marsal”, ενώ παράλληλα, σύμφωνα με το συγγραφέα του προρρηθέντος υπομνήματος, ο πιο πάνω οίκος έτυχε παραπλάνησης από άλλα στελέχη της ίδιας τράπεζας.

Σε σχέση με τις ζημιές που υπέστη η τράπεζα από ομόλογα, ο, κ. Α. Ηλιάδης, δήλωσε πως η συνολική ζημιά της τράπεζας από αυτά ανήλθε σε περίπου €1,6 δις¹⁸.

Για το ίδιο θέμα, στη δήλωσή του ενώπιον της ερευνητικής επιτροπής που διορίστηκε από το υπουργικό συμβούλιο, δήλωση την οποία κατέθεσε και στην επιτροπή, ο πρώην πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ κ. Ανδρέας Αρτέμης ανέφερε ότι για το κυπριακό τραπεζικό μας σύστημα στο σύνολό του η ζημιά από ομόλογα ανήλθε στα €4,5 δις περίπου, ενώ για την Τράπεζα Κύπρου στο €1,8 δις περίπου. Συνεχίζοντας, στην ίδια δήλωση αναφέρει επίσης ότι «[...] η ισχυρή όμως οικονομική κατάσταση της Τράπεζας Κύπρου της επέτρεψε να απορροφήσει την τεράστια αυτή ζημιά χωρίς καταστροφικές συνέπειες[...]»¹⁹.

¹⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 61.

¹⁹ Δήλωση κ. Ανδρέα Αρτέμη, τέως Προέδρου ΔΣ Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου ενώπιον της

Ωστόσο, για το θέμα αυτό στην έκθεση “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι η έκθεση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ σε ΟΕΔ και η συγκέντρωση αυτών εντός του χαρτοφυλακίου ομολόγων της φαίνεται να είναι μεγαλύτερη από τα πρότυπα της αγοράς για τράπεζες του μεγέθους αυτού, καθώς επίσης ότι οι συνολικές ζημιές που σημειώθηκαν στο πιο πάνω χαρτοφυλάκιο ανέρχονται στο €1,9 δις, εκ των οποίων τα €910 εκατομ. επήλθαν λόγω της απόφασης του Eurogroup για ανταλλαγή τους με σκοπό την απομείωση του ελληνικού δημόσιου χρέους.

Σε σχέση με την καταγραφή και παρουσίαση της πραγματικής αξίας των επενδύσεων της τράπεζας σε ΟΕΔ στις οικονομικές της καταστάσεις, στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” επισημαίνεται ότι από τα στοιχεία που συνέλεξε κατά τη διάρκεια των ερευνών της ενδεχομένως η τράπεζα να μην απεικόνιζε ορθή εικόνα στις οικονομικές της καταστάσεις αναφορικά με την πραγματική αξία των ΟΕΔ που είχε στο χαρτοφυλάκιο της, κάνοντας αναφορά σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Ειδικότερα, στην ίδια έκθεση αναφέρεται²⁰ ότι γινόταν εκ των υστέρων επανακατηγοριοποίηση ομολόγων που είχαν ήδη πωληθεί από Hold To Maturity (HTM) ως Available For Sale (AFS), ενώ γίνεται εκτενής αναφορά και στην επανακατηγοριοποίηση, τον Απρίλιο του 2010 των αξίας €1,6 δις ΟΕΔ ως “Δανείων και Ποσών Εισπρακτέων (Loans & Receivables, L&R)”, σύμφωνα με συγκεκριμένο λογιστικό πρότυπο που επιτρέπει την επανακατηγοριοποίηση τέτοιων επενδύσεων, εάν και εφόσον δεν υπάρχει ενεργή αγορά

Ερευνητικής Επιτροπής για την Οικονομία - 17 .07.2013.

²⁰ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 26.

για αυτές²¹.

Αναφορικά με το ίδιο θέμα, στην εν λόγω έκθεση περιλαμβάνεται σχετική αλληλογραφία μεταξύ της κ. Ε. Λιβαδιώτου της Τράπεζας Κύπρου και του κ. Πενταρά της “Ernst & Young”, σύμφωνα με την οποία κοινοποιήθηκε στους εξωτερικούς ελεγκτές της τράπεζας η πρόθεσή της να επανακατηγοριοποιήσει τα εν λόγω ομόλογα ως “Δάνεια και Ποσά Εισπρακτέα” λόγω έλλειψης ενεργής αγοράς για αυτά, ζητώντας τη γνώμη τους κατά πόσο οι προϋποθέσεις του εν λόγω λογιστικού προτύπου πληρούνταν. Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν στη διάθεση των ερευνητών της “Alvarez & Marsal”, παρ’ όλο που η απάντηση της “Ernst & Young” ήταν αρνητική, η τράπεζα φαίνεται να προχώρησε στην επανακατηγοριοποίηση των εν λόγω ομολόγων ως “Δάνεια και Ποσά Εισπρακτέα”.

Επιπρόσθετα, στην ίδια έκθεση τονίζεται ότι η βάση της αιτιολόγησης της εν λόγω απόφασης της τράπεζας δεν είναι ξεκάθαρη²², διότι η τράπεζα αφενός επικαλείτο την έλλειψη ενεργής αγοράς για τα ΟΕΔ και αποφάσιζε την επανακατηγοριοποίησή τους, αφετέρου προέβαινε την ίδια μέρα, σε αγορά τέτοιων ομολόγων αξίας €50 εκατομ., οι οποίες συνεχίζονταν και μετά την 7^η Απριλίου του 2010. Περαιτέρω, στην ίδια έκθεση επισημαίνεται ότι οι λόγοι για τους οποίους η τράπεζα δεν προχώρησε στην απομείωση (impairment) των ΟΕΔ που κατείχε, καθώς και πώς ικανοποίησε τους εξωτερικούς ελεγκτές της για το ότι δεν υπήρχε ανάγκη απομείωσης του χαρτοφυλακίου ομολόγων της δεν είναι γνωστοί.

²¹ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 42-43.

²² Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 6.3.6.

Στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι οι υποβαθμίσεις που υπέστη η Ελλάδα, καθώς και η αυξανόμενη απώλεια στην αξία των ΟΕΔ στην αγορά ήταν παράγοντες που θα έπρεπε, σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, να αντανakλώνται στις οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας. Σχετική είναι η αναφορά²³ στην εν λόγω έκθεση σε ηλεκτρονική αλληλογραφία μεταξύ των υπαλλήλων της Υπηρεσίας Διαχείρισης Διαθεσίμων στο οποίο γινόταν αναφορά στα ομόλογα που η τράπεζα θεωρούσε ότι είχαν υποστεί ζημιά και στο οποίο αναφέρεται ότι, παρά τα πιο πάνω, δε συμφωνούσαν με την απομείωση των ΟΕΔ, αφού δεν ανέμεναν ότι θα χρεοκοπούσε η Ελλάδα.

Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, παρόμοια ήταν η θέση τους και για σειρά άλλων τραπεζικών ομολόγων του χαρτοφυλακίου τους που ήταν επίσης χαρακτηρισμένα στην κατηγορία Baa1 ή και χαμηλότερα, δηλαδή σκουπίδια, γεγονός που οδήγησε στο συμπέρασμα ότι ήταν απρόθυμοι να αποδεχτούν ότι οι επενδύσεις τους σε ομόλογα είχαν υποστεί σημαντικές ζημιές και συνεπώς έπρεπε να τύχουν απομείωσης, ούτως ώστε οι οικονομικές καταστάσεις να δίδουν στους επενδυτές μια σωστή και ακριβή εικόνα της κατάστασης της τράπεζας κατά τον ουσιώδη χρόνο.

Σχετικά με το πιο πάνω θέμα, η έκθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου της 25^{ης} Οκτωβρίου 2012²⁴ με τίτλο “Πόρισμα Αναφορικά με την Επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ σε Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ)”, αναφέρει ότι η μη διενέργεια απομείωσης των ΟΕΔ στους ετήσιους λογαριασμούς της τράπεζας ενδεχομένως να παραβίαζε τη νομοθεσία.

²³ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 44.

²⁴ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, τεκμήριο 12, σελ. 34-35.

Συγκεκριμένα, στην πιο πάνω αναφερόμενη έκθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου επισημαίνεται ότι, παρά την υποβάθμιση της Ελλάδας, η τράπεζα δεν προέβη στην απομείωση της αξίας των ομολόγων που τηρούσε στο χαρτοφυλάκιό της, ως όφειλε να πράξει, αφού μέχρι το χρόνο υπογραφής των οικονομικών καταστάσεων της για το έτος 2010, την 28^η Φεβρουαρίου 2010, τα ΟΕΔ που κατείχε είχαν ήδη υποστεί μείωση στην αξία τους κατά 30%.

Στην εν λόγω έκθεση επισημαίνεται επίσης ότι η απομείωση των ΟΕΔ της τράπεζας, σύμφωνα με την απώλεια αξίας που είχαν υποστεί, θα είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των αδιανέμητων κερδών της (retained profits) και κατά συνέπεια της καθαρής αξίας της (equity) κατά €530 εκατομ.

Σε σχέση με την επιτήρηση των τραπεζών από την ΚΤΚ αναφορικά με την αγορά ΟΕΔ, η έκθεση της “Alvarez & Marsal” κατέγραψε ότι το Τμήμα Επιτήρησης της ΚΤΚ ήταν υποστελεχωμένο, συνεπώς αδυνατούσε να ασκήσει επιτήρηση επί των επενδυτικών ενεργειών της τράπεζας.

Περαιτέρω, σε σχέση με το πιο πάνω θέμα επισημαίνεται ότι δεν είναι ξεκάθαρο κατά πόσο η ΚΤΚ αναγνώρισε, αξιολόγησε ή διερεύνησε της εξάρτηση της τράπεζας από τα εισοδήματα που προέκυπταν από εισπρακτέους τόκους και από τις πωλήσεις ομολόγων, για να διατηρήσει την κερδοφορία της. Παράλληλα, τόνισε ότι η χρονική καθυστέρηση στη λήψη στοιχείων αναφορικά με τις αγορές και πωλήσεις ΟΕΔ, που πραγματοποιείτο ανά τρίμηνο, παρείχε μια ετεροχρονισμένη εικόνα που δεν επέτρεπε την ορθή άσκηση εποπτείας από την ΚΤΚ.

Επιπρόσθετα, σχετικά με το εν λόγω θέμα, στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι

σύμφωνα με τα ενώπιον της στοιχεία, το Μάρτιο του 2010 η ΚΤΚ αντιλήφθηκε ότι η τράπεζα είχε προβεί σε σημαντικές επενδύσεις σε ΟΕΔ και συνεπώς, ο κ. Πουλλής, ζήτησε με επιστολή του, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2010, πληροφορίες από την τράπεζα αναφορικά με τη στρατηγική επενδύσεών της σε ΟΕΔ. Όπως αναφέρεται στην ίδια έκθεση, η εν λόγω επιστολή του απαντήθηκε γραπτώς το Φεβρουάριο του 2012. Από τη διερεύνηση των πιο πάνω δεδομένων, διαφάνηκε ότι υπήρξε προφορική συνεννόηση μεταξύ του τότε Διοικητή της ΚΤΚ κ. Α. Ορφανίδη, του κ. Πουλλή και της τράπεζας πως η τελευταία δε θα προέβαινε σε άλλες αγορές ΟΕΔ. Η εν λόγω υπόσχεση, σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο κ. Πουλλής δεν τηρήθηκε, αφού οι αγορές σε ΟΕΔ από την τράπεζα συνεχίστηκαν μέχρι τον Απρίλιο του 2010. Συνεπώς, η ΚΤΚ επέδειξε ολιγωρία σε ότι αφορούσε την άσκηση ουσιαστικού ελέγχου επί των επενδύσεων της Τράπεζας Κύπρου σε ΟΕΔ, αφού δεν έλαβε κανένα μέτρο όταν δεν απαντήθηκε από την τράπεζα η επιστολή της με ημερομηνία 1^η Μαρτίου 2010, αλλά ούτε και όταν έγινε αντιληπτή η συνέχιση της αγοράς ομολόγων παρά την προφορική διαβεβαίωση που είχε δοθεί προς αυτήν από την Τράπεζα Κύπρου.

Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, αναφέρεται επίσης ότι σύμφωνα με έναν ανώτερο διευθυντή της ΚΤΚ ο κίνδυνος που υπήρχε από τις επενδύσεις σε ΟΕΔ, θα μπορούσε να είχε αναγνωριστεί και να τύχει αξιολόγησης, μέσω της ανάλυσης των μηνιαίων λογαριασμών κερδοζημιών της τράπεζας από την ΚΤΚ, εάν η τελευταία ανάλυε την επαναταξινόμηση τους ως ΗΤΜ και L&R στην οποία προέβη η Τράπεζα Κύπρου²⁵.

²⁵ Σύμφωνα με την έκθεση της A&M, η επαναταξινόμηση των ΟΕΔ εξυπάκουε ότι αυτά δεν υπόκεινταν πλέον στον κανόνα τήρησης ισάξιας επιπλέον κεφαλαιουχικής επάρκειας – Pillar 2].

Σε σχέση με το πιο πάνω θέμα αναφέρεται ότι, παρά το γεγονός ότι η έκθεση της τράπεζας την 31^η Μαρτίου 2010 αναφορικά με τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ πιθανώς να ήταν η πρώτη έκθεσή της στην οποία ήταν ξεκάθαρο ότι η τράπεζα είχε αυξήσει τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ πέραν των €2 δις²⁶, εντούτοις καμία αντίδραση δεν υπήρξε από πλευράς της ΚΤΚ. Το πιο πάνω σημείο τεκμηριώνεται και από την αξιολόγηση της οποίας έτυχε η τράπεζα από την ΚΤΚ στις 30 Σεπτεμβρίου 2010, στην οποία αυτή ταξινομήθηκε στη 2^η βαθμίδα σε κλίμακα τεσσάρων βαθμίδων, όπου η 1^η βαθμίδα είναι η λιγότερο επικίνδυνη και η 4^η βαθμίδα είναι η πιο επικίνδυνη. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην ίδια έκθεση, κατά το χρόνο αξιολόγησης της τράπεζας η τελευταία κατείχε στο χαρτοφυλάκιό της ΟΕΔ αξίας €2,4 δις και η ΚΤΚ παρουσίασε την εν λόγω τράπεζα στο Κολλέγιο των Επιτηρητών της ως μια τράπεζα “εστιασμένη σε παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες λήψης καταθέσεων και δανεισμού”, που το 95% των εισοδημάτων της προέρχεται από τραπεζικές δραστηριότητες. Τέλος, σημειώνεται ότι στην εν λόγω παρουσίαση η ΚΤΚ δεν έκανε αναφορά στη συνεισφορά των επενδύσεων της Υπηρεσίας Διαχείρισης Διαθεσίμων στα κέρδη του ομίλου της Τράπεζας Κύπρου, παρ’ όλο που έκανε αναφορά στην αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων της εν λόγω τράπεζας.

3.3. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ με επιστολή της²⁷, ημερομηνίας 14

²⁶ Τα €1.79 δις εκ των €2 δις ομολόγων ήταν ήδη μη ρευστά.

²⁷ Επιστολή Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 14 Ιανουαρίου 2013, με θέμα ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ιανουαρίου 2013, ανέφερε ότι κατείχε ομόλογα του κυπριακού δημοσίου συνολικής ονομαστικής αξίας €325 εκατομ.. Αναφορικά με τις επενδύσεις της τράπεζας σε ΟΕΔ, ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της με επιστολή του²⁸, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, προς την επιτροπή αναφέρει μεταξύ άλλων πως υπήρξε «[...] Απόφαση του ομίλου να προχωρήσει άμεσα και έγκαιρα στην απομείωση των ομολόγων ελληνικού δημοσίου που κατείχε και ενέπιπταν στο εθελοντικό σχέδιο συμμετοχής των ιδιωτών στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους που εκδόθηκε την 21^η Ιουλίου 2011, το οποίο πρότεινε στους κατόχους επιλέξιμων ομολόγων ελληνικού δημοσίου την ανταλλαγή των υφιστάμενων ομολόγων τους με νέα ομόλογα. Με την οριστικοποίηση των όρων του σχεδίου την 21^η Φεβρουαρίου 2012, ο όμιλος προχώρησε σε επιπρόσθετη απομείωση, με αποτέλεσμα την 31^η Δεκεμβρίου 2011 το συνολικό ύψος της απομείωσης ανερχόταν σε €77 εκατομ. και αντιπροσώπευε το 70% της ονομαστικής αξίας των ομολόγων που κατείχε ο όμιλος.[...]».

Η “Alpha Bank” με επιστολή της²⁹, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, επισημαίνει ότι η ίδια δεν έχει επενδύσει σε ΟΕΔ. Η ίδια τράπεζα με μεταγενέστερη επιστολή της³⁰,

Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος (Επιστολή 20 Δεκεμβρίου 2012)
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΤΔ.

²⁸ Επιστολή Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ προς τον πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²⁹ Επιστολή “Alpha Bank” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

³⁰ Επιστολή “Alpha Bank” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, με θέμα

ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι κατέχει ομόλογα και γραμμάτια δημοσίου της Κυπριακής Δημοκρατίας συνολικής ονομαστικής αξίας €45,8 εκατομ.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι στα πλαίσια των γενικότερων συζητήσεων που διεξάγονταν ενώπιον της επιτροπής για το χρηματοπιστωτικό σύστημα περί τα τέλη του 2012, αφού είχαν περιέλθει σε γνώση της διάφορα θέματα, περιλαμβανομένων των ζημιών που σημειώθηκαν σε αυτό από ομόλογα, η τελευταία είχε θέσει το ζήτημα του κατά πόσο υπήρχε πρόθεση από τον τέως Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας να διορίσει ποινικούς ανακριτές. Για το ζήτημα αυτό ο τότε Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας κ. Π. Κληρίδης σε επιστολή του³¹, ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 2013, αναφέρει τα ακόλουθα: «Όπως γνωρίζετε, αναφορικά με την Τράπεζα Κύπρου Λτδ και τη Λαϊκή Τράπεζα Λτδ διεξάγεται ήδη έρευνα από τον οίκο “Alvarez & Marsal” (A&M), σε σχέση με την αγορά των ελληνικών ομολόγων. Συνακόλουθα, σε καμιά περίπτωση δεν ενδείκνυται, κατά την άποψή μου, παράλληλη ποινική έρευνα στο παρόν στάδιο, είτε από την αστυνομία είτε από ποινικό ανακριτή, στις γενικότερες δραστηριότητες των τραπεζών, η οποία, αν γίνει, θα θέσει σε κίνδυνο ή σίγουρα θα δυσκολέψει την έρευνα που γίνεται από τον οίκο A&M. Κατά την άποψή μου, είναι απαραίτητο να ολοκληρωθεί η έρευνα του συγκεκριμένου οίκου και με βάση τα ευρήματά της, αλλά και τυχόν άλλα

«Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

³¹ Επιστολή του τότε Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 2013, με θέμα «Ερώτηση του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Φειδία Σαρίκα - Διορισμός Ποινικού Ανακριτή».

πρόσθετα στοιχεία που θα προκύψουν, να δοθούν οδηγίες προς την αστυνομία για τη διερεύνηση του ενδεχομένου διάπραξης ποινικών αδικημάτων από συγκεκριμένα πρόσωπα.

Αν κατά τις ανακρίσεις που θα διενεργεί η αστυνομία προκύψει ανάγκη διορισμού εμπειρογνομόνων τους οποίους δε διαθέτει η ίδια, τότε και μόνο τότε δικαιολογείται, κατά την κρίση μου, ο διορισμός από το Υπουργικό Συμβούλιο ή από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, με βάση την εξουσιοδότηση που έχει, εκείνων και τόσων εμπειρογνομόνων ποινικών ανακριτών οι οποίοι θα μπορέσουν με τις γνώσεις τους να ενισχύσουν το ανακριτικό έργο.».

4. MARFIN EGNATIA BANK

Στα πλαίσια της εξέτασης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η επιτροπή διαπίστωσε ότι αριθμός ζητημάτων που έχρηζαν διερεύνησης αφορούσαν την ελλαδική “Marfin Egnatia Bank” (MEB), θυγατρική της “Marfin Popular Bank Public Co Ltd” (MPB), η οποία σχηματίστηκε από τη συγχώνευση των τραπεζών “Egnatia”, “Laiki” και “Marfin” το 2006 και λειτουργούσε ως θυγατρική εταιρεία μέχρι την άνοιξη του 2011 που συγχωνεύτηκε με τη μητρική εταιρεία.

4.1. Διασυνοριακή συγχώνευση

Από τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον της επιτροπής, στα πλαίσια της εξέτασης του όλου θέματος φαίνεται ότι ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα ήταν η διασυνοριακή συγχώνευση της MEB, μέχρι τότε θυγατρικής της MPB, με τη μητρική εταιρεία, πράξη η οποία ολοκληρώθηκε την 31^η Μαρτίου 2011 με την απορρόφηση της

θυγατρικής από τη μητρική εταιρεία, σύμφωνα με την απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, ημερομηνίας 15^{ης} Δεκεμβρίου 2010, η οποία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας την 7^η Ιανουαρίου 2011.

Είναι γνωστό πως το θέμα αυτό είχε απασχολήσει έντονα την κοινή γνώμη και τους πολιτικούς και δημοσιογραφικούς κύκλους την περίοδο εκείνη, καθώς η αρχική πρόθεση της εταιρείας ήταν να μεταφέρει την έδρα της στην Ελλάδα.

Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επιτροπής, ο πρώην Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” κ. Κωνσταντίνος Μυλωνάς, σχολιάζοντας το εν λόγω ζήτημα, ανέφερε ότι «[...] όσον αφορά τη διασυνοριακή συγχώνευση θέλω να πω ότι όλα έγιναν νομότυπα και βάσει αποφάσεων των έκτακτων γενικών συνελεύσεων των μετόχων -οι μέτοχοι αποφασίζουν- και με τελικό βήμα έγκριση της διασυνοριακής συγχώνευσης από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, το οποίο όρισε ως ημερομηνία έναρξης της ισχύος της συγχώνευσης την 1^η Απριλίου 2011. Ήθελα να προσθέσω και να παρακαλέσω για αυτά που εξετάζουμε να λαμβάνουμε υπόψη τις συνθήκες κάτω υπό τις οποίες λήφθηκαν αυτές οι αποφάσεις»³².

Αναφορικά με την εμπλοκή των ελεγκτών της τράπεζας στο ζήτημα αυτό, ο εκπρόσωπος του ελεγκτικού οίκου PwC της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Σ. Κωνσταντίνου δήλωσε τα ακόλουθα: «[...] Όσον αφορά τα υποκαταστήματα, αν είχαμε ερωτηθεί ως ελεγκτές, όχι. Σίγουρα δεν είχαμε ρωτηθεί. Δεν είναι στους όρους εντολής. Είμαστε ανεξάρτητοι ελεγκτές, δε λαμβάνουμε μέρος σε οποιαδήποτε απόφαση παίρνει η τράπεζα για αγορές. Δεν είναι θέμα που αφορά τους ελεγκτές. Το ότι είχε

³² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 80.

λογιστικοποιηθεί σωστά και απεικονίζεται σωστά στις οικονομικές καταστάσεις, ναι, αυτό το ελέγξαμε και ικανοποιηθήκαμε ότι σωστά είχαν γίνει οι λογιστικές εγγραφές γι' αυτή την ενοποίηση. Αυτό το είχαμε κάνει. Αλλά δε ρωτηθήκαμε εμείς για... Δεν είναι δουλειά δική μας»³³.

Σε σχέση με το ζήτημα του κατά πόσο το ύψος και τα χαρακτηριστικά του δανειακού χαρτοφυλακίου της ΜΕΒ ήταν γνωστά στην ΚΤΚ κατά τη στιγμή της συγχώνευσης, ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Δημήτρης Αριστοτέλους δήλωσε πως η τελευταία είχε υπόψη της όλα τα πιο πάνω από το Μάρτιο του 2009³⁴, όταν αυτή είχε διεξάγει επιτόπιο έλεγχο στην τράπεζα.

Συναφώς, την επιτροπή απασχόλησε ο εποπτικός ρόλος της ΚΤΚ στο όλο θέμα της διασυννοριακής αυτής συγχώνευσης, για το οποίο η εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Έλενα Γρηγοριάδου ανέφερε τα εξής: «[...] Δε χρειαζόταν η άδεια της Κεντρικής Τράπεζας για την εν λόγω μετατροπή. Η απόφαση για τη μετατροπή είχε ληφθεί από τα διοικητικά συμβούλια των δύο τραπεζών κατά το τέλος του 2009 και λογιστικά η θυγατρική απεικονιζόταν στα βιβλία της Λαϊκής ως υποκατάστημα πολύ πολύ ενωρίτερα από το 2011 που έγινε η επίσημη συγχώνευση. Ο λόγος που δε χρειαζόταν η έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας είναι ότι υπάρχει ευρωπαϊκή Οδηγία που λέει ότι, αν μια εταιρεία έχει θυγατρική, μπορεί να γίνει αυτή η μετατροπή χωρίς να χρειάζεται η οποιαδήποτε συγκατάθεση από οποιαδήποτε αρχή. Ταυτόχρονα, στο Banking Law ασφαλώς δεν υπήρχε οποιαδήποτε πρόνοια που να έλεγε ότι χρειαζόταν η έγκριση της Κεντρικής

³³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 71.

³⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 50-51.

Τράπεζας. Γι' αυτό το λόγο εμείς ως Κεντρική Τράπεζα, παρ' όλο που δε χρειαζόταν η έγκρισή μας, εξετάσαμε κατά πόσο θα επηρεαζόταν αρνητικά το κεφάλαιο ή η ρευστότητα της Λαϊκής Τράπεζας. Ήταν μόνο πάνω σ' αυτή τη βάση που το κοιτάξαμε. Η ρευστότητα και τα κεφάλαια της Λαϊκής σε ενοποιημένη και on a solo basis δεν επηρεάζονταν αρνητικά, μάλλον επηρεάζονταν θετικά, διότι θα έπαυε η Marfin Egnatia να είναι θυγατρική, αλλά θα ήταν υποκατάστημα, άρα χρειαζόντουσαν λιγότερα κεφάλαια on a consolidated basis, έτσι προχώρησε η μετατροπή της θυγατρικής σε υποκατάστημα. Να υπενθυμίσω και κάτι: Η Λαϊκή Τράπεζα, όταν είχε θυγατρική στην Ελλάδα ή οπουδήποτε είχε θυγατρική, η οποιαδήποτε τράπεζα έχει υποχρέωση να τηρεί ορισμένα κεφάλαια γι' αυτή τη θυγατρική. Άρα, αν η "Egnatia" χρειαζόταν κεφάλαια, είναι η μητρική που έχει υποχρέωση να βρει τα κεφάλαια και να τα στείλει στη θυγατρική της»³⁵. Συνεχίζοντας επί του ίδιου θέματος, η εν λόγω εκπρόσωπος της ΚΤΚ δήλωσε τα ακόλουθα: «[...] Κοντά μας ήρθε απλώς η γνωστοποίηση, για να σταλεί προς την Τράπεζα της Ελλάδος το γεγονός ότι πλέον θα λειτουργούσε ως υποκατάστημα. Δηλαδή, όπως είπε ο κ. Μυλωνάς, μετά που εγκρίθηκαν από τις γενικές συνελεύσεις και λήφθηκε η απόφαση, η διασυνοριακή συγχώνευση μπορούσε να προχωρήσει άνευ της έγκρισης της Κεντρικής Τράπεζας και άνευ της έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος [...]»³⁶.

Όπως είναι γνωστό, η μετατροπή της ΜΕΒ από θυγατρική εταιρεία σε υποκατάστημα της μέχρι τότε μητρικής ΜΡΒ περιλήφθηκε και στους όρους εντολής που

³⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 72.

³⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 84.

δόθηκαν στον οίκο “Alvarez & Marsal”. Στην έκθεση του εν λόγω οίκου παρατίθενται σε σχέση με τη συγχώνευση αυτή τρία πλεονεκτήματα και τρία μειονεκτήματα για την ΚΤΚ και τη ΜΡΒ, δίνοντας ειδικότερα έμφαση στη μεταφορά των υποχρεώσεων της θυγατρικής τράπεζας στην Κύπρο και κυρίως στην υποχρέωση κάλυψης των καταθετών λόγω της αυτόματης μετάπτωσης από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων της Ελλάδας στο Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων και στο Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών της Κύπρου.

Πιο συγκεκριμένα, για το σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι στην πιο πάνω έκθεση καταγράφεται πως, παρ’ όλο που ενδεχομένως να αναμένεται διεθνώς από μια μητρική τράπεζα να καλύψει συνδεδεμένο με αυτή ίδρυμα που αντιμετωπίζει προβλήματα, ωστόσο δεν αποτελεί νομική υποχρέωση της μητρικής εταιρείας να ανακεφαλαιοποιήσει θυγατρική που εδρεύει σε άλλο κράτος μέλος, ένεκα του γεγονότος ότι οι δύο εταιρείες αποτελούν ξεχωριστές νομικές οντότητες.

Επιπρόσθετα, αξίζει να αναφερθεί ότι η πιο πάνω έκθεση καταλήγει στη διαπίστωση ότι η ΚΤΚ δεν έλαβε οποιαδήποτε μέτρα, για να εμποδίσει τη διασυνοριακή συγχώνευση των δύο εταιρειών, λόγω της μη υποχρέωσης των συγχωνευθεισών εταιρειών να ζητήσουν την έγκρισή της. Ωστόσο, με την ειδοποίηση της συγχώνευσης αυτής, όπως αναφέρεται στην έκθεση, παρέχονταν στην ΚΤΚ δύο επιλογές, είτε αποδοχή της μετατροπής είτε τερματισμό των εργασιών της εταιρείας στην Ελλάδα.

4.2. Δανειοδοτική πολιτική της “MARFIN EGNATIA BANK”

Η επιτροπή, στα πλαίσια της εξέτασης των πρακτικών και των ακολουθούμενων διαδικασιών της ΜΕΒ, μελέτησε μεταξύ άλλων την πολιτική που ακολουθούσε αυτή σε

σχέση με τις χορηγήσεις που παραχωρούσε σε πελάτες της. Ακολούθως συγκεντρώνονται τα κυριότερα ζητήματα που περιήλθαν στην αντίληψή της για το κεφάλαιο αυτό.

Αναφορικά με τον εποπτικό έλεγχο των εργασιών της ΜΕΒ, ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Μιχάλης Στυλιανού ανέφερε στην επιτροπή τα ακόλουθα: «Ο πρώτος μας έλεγχος έγινε Μάρτη του 2009 σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδας (ΤτΕ). Η πρώτη απόπειρα για έλεγχο ήταν Οκτώβρη του 2008, αλλά η διεύθυνση της τότε θυγατρικής είπε ότι η ΚΤΚ δεν έχει θέση για έλεγχο, είναι αδειοδοτημένο ίδρυμα από την ΤτΕ, άρα μόνο η ΤτΕ ή η ΚΤΚ joint με την ΤτΕ μπορεί να μπει στην τράπεζα.»³⁷.

Τα πορίσματα του εν λόγω ελέγχου μαζί με τη συνοδευτική επιστολή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 6 Ιουλίου 2009, προς τον τότε Διευθύνοντα Σύμβουλο του ομίλου ΜΡΒ, κ. Ευθύμιο Μπουλούτα κατατέθηκαν στην επιτροπή από την ΚΤΚ και επισυνάπτονται ως Παράρτημα 5. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι κατά τον πιο πάνω επιτόπιο έλεγχο, ο οποίος διεξήχθη από την ΚΤΚ σε συνεργασία με την ΤτΕ, διαπιστώθηκε πως η τράπεζα αναλάμβανε αυξημένους πιστωτικούς κινδύνους. Οι κίνδυνοι αυτοί, όπως επισημαίνεται στην ίδια επιστολή, προκύπτουν κυρίως από τα χαρακτηριστικά των δανείων που παραχωρούνταν για επενδυτικούς σκοπούς, τα οποία είχαν μεγάλη διάρκεια με αποπληρωμή στη λήξη, ανεπαρκή κάλυψη με εξασφαλίσεις ουσίας και υψηλή συγκέντρωση σε συγκεκριμένο επιχειρηματικό όμιλο. Η εν λόγω επιστολή καταλήγει με την υπόδειξη ότι απαιτούνται πρόσθετες προβλέψεις και ενίσχυση των ίδιων κεφαλαίων για την κάλυψη των αυξημένων κινδύνων που αναλαμβάνονται από

³⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 47.

την τράπεζα, αποδεικνύοντας ταυτόχρονα ότι η ΚΤΚ εκ των πραγμάτων είχε ίδια γνώση για την κατάσταση που επικρατούσε στη ΜΕΒ, πλην όμως παρέλειψε να ενεργήσει.

Ειδικότερα, στο προρρηθέν πόρισμα καταγράφεται ως βασική διαπίστωση του ελέγχου αυτού ότι ο όμιλος παρουσίαζε ένα υψηλού κινδύνου προφίλ με έμφαση στην επενδυτική τραπεζική και σε χρηματιστηριακές δραστηριότητες που παρουσιάζουν αυξημένους κινδύνους, ειδικά εν μέσω της τρέχουσας παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Πιο συγκεκριμένα, στο τμήμα του πορίσματος με τίτλο “Βασικές Διαπιστώσεις” αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «[...] Συγκεκριμένα, κατά τον έλεγχό μας έχει εντοπισθεί συγκέντρωση σε αριθμό κινδύνων:

1. Χορηγήσεις με σκοπό την αγορά μετοχών που ανέρχονταν σε €1,3 δις και αντιπροσωπεύουν το 11% του δανειακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας (περιλαμβανομένων δανείων συνολικού υπολοίπου €570 εκατομ. που είχαν χορηγηθεί κατά το 2007 για συμμετοχή στην αύξηση κεφαλαίου της MIG) και το 130% της κεφαλαιακής της βάσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008. Σημειώνεται ότι το αρχικό ποσό δανεισμού για αγορά μετοχών της MIG ανήλθε στα €800 εκατομ. ή στο 101% και 74% της ενοποιημένης κεφαλαιακής βάσης του ομίλου της ΜΕΒ κατά τις 30 Ιουνίου 2007 και την 31^η Δεκεμβρίου 2007, αντίστοιχα. Το πρόγραμμα αποπληρωμής των δανείων αυτών προνοεί την καταβολή μόνο τόκων καθ’ όλη τη διάρκεια της χορήγησης και αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού στη λήξη τους, με κύρια πηγή αποπληρωμής τα εισοδήματα από την πώληση των μετοχών.
2. Χορηγήσεις, κυρίως προς τον όμιλο MIG, όπου κρίνεται ότι σε αρκετές περιπτώσεις υπήρξε ευνοϊκή μεταχείριση και δεν τηρήθηκαν οι διαδικασίες συνετής

τραπεζικής (χαμηλή τιμολόγηση, μεγάλο χρονικό διάστημα αποπληρωμής κ.λπ.), με αποτέλεσμα η τράπεζα να είναι εκτεθειμένη σε αυξημένους κινδύνους [...].

Στην εκτενέστερη ανάλυση των πιο πάνω διαπιστώσεων αναφορικά με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο εν λόγω πόρισμα, καταγράφεται μεταξύ άλλων ότι «[...] από το δειγματοληπτικό έλεγχο χορηγήσεων προέκυψαν αδυναμίες, ορισμένες εκ των οποίων θεωρούνται σημαντικές [...]», σε σχέση με τις χορηγήσεις για αγορά μετοχών, τα δάνεια για επενδυτικούς σκοπούς προς τον όμιλο MIG και άλλους πελάτες της, καθώς και ορισμένες άλλες παρατηρήσεις που κατέδειξαν ότι υπήρχαν περιπτώσεις που δεν τηρήθηκε η πιστωτική πολιτική της τράπεζας ή οι όροι και ο σκοπός της χορήγησης δεν ήταν σε συνάφεια με τη συνετή τραπεζική πρακτική, περιλαμβανομένων σημαντικών παρατυπιών στη συμπλήρωση των συμβατικών εγγράφων των δανείων και εξασφαλίσεων, κενών στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά τη χορήγηση των εν λόγω δανείων και μη τήρησης των όρων που τέθηκαν από τις εγκριτικές αρχές.

Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με τις χορηγήσεις για αγορά μετοχών, των οποίων τα ποσά ανέρχονταν στα πιο πάνω αναφερόμενα, οι εποπτικές αρχές είχαν επισημάνει ότι οι χορηγήσεις αυτές είχαν δοθεί αρχικά έναντι σημαντικού καλύμματος μετοχών, αλλά λόγω της γενικότερης πτώσης των τιμών των μετοχών είχε δημιουργηθεί σημαντικό άνοιγμα εξασφαλίσεων το οποίο οι πελάτες δεν κλήθηκαν να καλύψουν όπως προνοούσε η έγκριση. Περαιτέρω, οι ίδιες αρχές είχαν διαπιστώσει ότι το πρόγραμμα αποπληρωμής των χορηγήσεων αυτών προέβλεπε την καταβολή μόνο τόκων για όλη την περίοδο της χορήγησης, αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού της χορήγησης στη

λήξη της και ότι αρκετοί από τους πιστούχους ήταν εταιρείες για τις οποίες δεν υπήρχαν στοιχεία για την οικονομική τους κατάσταση και δεν είχαν ληφθεί οι προσωπικές εγγυήσεις των φορέων τους, παρ' όλο που η θέση της τράπεζας ήταν ότι οι χορηγήσεις αυτές δόθηκαν κυρίως σε πελάτες με μεγάλη οικονομική επιφάνεια.

Όσον αφορά τα δάνεια που χορηγήθηκαν για επενδυτικούς σκοπούς προς τον όμιλο MIG, στο εν λόγω πόρισμα αναλύονται ως ακολούθως:

«Όμιλος MIG:

- (α) χρηματοδότηση ύψους €30 εκατομ. για αγορά μετοχών της κυπριακής εταιρείας “Cyprus Tourism and Development Ltd” (ιδιοκτήτρια ξενοδοχείου Hilton),
- (β) χρηματοδότηση ύψους €28,5 εκατομ. για αγορά των μετοχών της κυπριακής εταιρείας “Christis Dairies”,
- (γ) χρηματοδότηση ύψους €19 εκατομ. για αγορά μετοχών της ΛΗΤΩ Συμμετοχών Α.Ε.,
- (δ) χορήγηση προς τη “Vivartia” ύψους €4 εκατομ. για επενδυτικούς σκοπούς χωρίς εξασφαλίσεις, και
- (ε) χρηματοδότηση €220 εκατομ. προς το Διαγνωστικό και Θεραπευτικό Κέντρο Αθηνών “Υγεία” Α.Ε. για επενδυτικούς σκοπούς και κεφάλαιο κίνησης με εξασφάλιση ισόποση κατάθεση».

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, στο ίδιο πόρισμα αναφέρεται ότι δάνεια χορηγήθηκαν για επενδυτικούς σκοπούς και σε άλλους πελάτες, από τους οποίους οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν αναφέρουν τον όμιλο Φράγκου, τον όμιλο Βενιάμη, τον όμιλο Κούμπα, τον όμιλο Πηλαδάκη, την “IRF European Finance

Investments Ltd”, τη “Eurohellenic A.E.” και το Φρέρη Στέλιο. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στο πόρισμα καταδεικνύουν σε όλες τις περιπτώσεις κάποιου είδους σύνδεση των πιο πάνω επιχειρήσεων με τον όμιλο MIG. Συνεπώς, οι αρχές που διεξήγαγαν τον έλεγχο αυτό, καταλήγοντας, αναφέρουν ότι «έχοντας υπόψη τη σχέση που υπάρχει μεταξύ του ομίλου MPB και του ομίλου MIG, δημιουργείται η εντύπωση ότι οι στενοί δεσμοί που υπάρχουν μεταξύ των δύο ομίλων διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην έγκριση των χορηγήσεων αυτών».

Περαιτέρω, με το ίδιο πόρισμα ελέγχου είχαν υποδειχθεί στη διοίκηση της τράπεζας παραλείψεις ή και παραβάσεις της Οδηγίας MiFID, ενώ επιπρόσθετα είχε υποδειχθεί και η ανάγκη ανάληψης ορισμένων ενεργειών που θα έπρεπε να υιοθετηθούν από την τράπεζα στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και ορθής εταιρικής διακυβέρνησης αναφορικά με ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ συγκεκριμένου μέλους του διοικητικού της συμβουλίου και συνεργάτη της που παρείχε σε αυτή νομικές υπηρεσίες. Η ίδια επισήμανση είχε τεθεί και για τη συμμετοχή του εν λόγω μέλους στη διαδικασία έγκρισης ή αναθεώρησης των λογαριασμών εταιρειών συγκεκριμένου επιχειρηματικού ομίλου.

Τέλος, επισημαίνεται ότι στο πόρισμα του ελέγχου των εποπτικών αρχών, εκτός από την ανάλυση για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, παρατηρήσεις και εισηγήσεις για βελτίωση περιλαμβάνονται και για τους τομείς της Διεύθυνσης Υποστήριξης Πιστώσεων και Διεθνούς Εμπορίου, της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων, της Διεύθυνσης Χρεών προς Είσπραξη, της Αξιολόγησης Κινδύνου Αγοράς και Διαχείρισης Διαθεσίμων, της Κερδοφορία του Ομίλου, της Διεύθυνσης Εσωτερικού

Ελέγχου, της Πολιτικής Ασφαλείας, του Σχεδίου Συνέχειας Εργασιών και Σχεδίου Ανάκαμψης από Καταστροφή, της Μονάδας Πληροφορικής, του Ελέγχου για την Οδηγία MiFID στη ΜΕΒ, στη “Marfin Leasing A.E.”, στη “Marfin Factors and Forfaiters A.E.” και στην Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος.

Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσαν ενώπιον της επιτροπής οι εκπρόσωποι της ΚΤΚ, η τελευταία διεξήγαγε εκ νέου έλεγχο στις εργασίες της ίδιας τράπεζας το 2011, κοινοποιώντας και πάλι τα αποτελέσματα αυτού στο Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΜΡΒ κ. Ε. Μπουλούτα με επιστολή της, ημερομηνίας 24 Αυγούστου 2011, έγγραφα τα οποία επίσης κατατέθηκαν στην επιτροπή και επισυνάπτονται ως Παράρτημα 6. Από την εν λόγω επιστολή διαπιστώνεται ότι τα ίδια θέματα που είχαν ανακύψει κατά τον έλεγχο του 2009 εξακολουθούσαν να υφίστανται, προκαλώντας, όπως αναφέρεται, ανησυχίες στην ΚΤΚ. Πιο συγκεκριμένα, στην εν λόγω επιστολή επισημαίνεται πως «[...] οι εργασίες του καταστήματος εξακολουθούν να παρουσιάζουν ένα υψηλού κινδύνου προφίλ με μεγάλη συγκέντρωση σε επενδυτική τραπεζική και χρηματιστηριακές δραστηριότητες [...]». Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται για τα δάνεια που έχουν δοθεί για επενδυτικούς σκοπούς, επισημαίνοντας ότι «[...] το πρόβλημα αυτό οξύνεται σημαντικά [...]», λόγω της φύσης των εξασφαλίσεών τους και του προγράμματος αποπληρωμής τους, χαρακτηριστικά που αυξάνουν τον πιστωτικό κίνδυνο της τράπεζας και της δημιουργούν πρόβλημα ρευστότητας. Ειδικότερα, αναφέρονται τα ακόλουθα: «[...] Η έλλειψη ρευστότητας που παρατηρείται στο κατάστημα Ελλάδας είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, με το δείκτη ρευστών διαθεσίμων να κυμαίνεται πολύ πιο κάτω από το ελάχιστο απαιτούμενο όριο που τέθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα πιο πάνω έχουν συμβάλει στη δημιουργία μιας ιδιαίτερα ανησυχητικής κατάστασης. Ως αποτέλεσμα σημαντικός αριθμός πελατών αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και απαιτούνται σημαντικές προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις που ανέρχονται στα €500 εκατομ. Επιπρόσθετα, θα απαιτηθεί και η διακράτηση αυξημένων πρόσθετων κεφαλαίων έναντι των αυξημένων κινδύνων που αντιμετωπίζει η τράπεζα. Ως εκ τούτου, η τράπεζα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της και να λάβει άμεσα διορθωτικά μέτρα που να περιλαμβάνουν την εφαρμογή ενός πιο συντηρητικού προφίλ, τη μείωση της έκθεσής της σε επενδυτικής φύσεως εργασίες, την αύξηση της τιμολόγησης, τη μείωση του ανοίγματος εξασφαλίσεων, τη μείωση του δανειακού χαρτοφυλακίου, την απομόχλευση και την περαιτέρω βελτίωση των διαδικασιών έγκρισης, παρακολούθησης και είσπραξης των οφειλών της τράπεζας, καθώς και την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων για τη βελτίωση της ρευστότητας [...]».

Καταληκτικά, η ΚΤΚ, στην πιο πάνω επιστολή της καλούσε την τράπεζα να την ενημερώσει για τις ενέργειες τις οποίες προτίθεται να αναλάβει για την πλήρη συμμόρφωση με τις υποδείξεις της.

Επιπροσθέτως, το πόρισμα ελέγχου που συνοδεύει την πιο πάνω επιστολή περιλαμβάνει μεταξύ άλλων το ακόλουθο απόσπασμα:

«[...] 6. Περιπτώσεις χορηγήσεων που χρήζουν ιδιαίτερης αναφοράς:

Έχει εντοπισθεί αριθμός περιπτώσεων όπου ο χειρισμός από πλευράς της διεύθυνσης της τράπεζας στην Ελλάδα δεν ήταν ο ενδεδειγμένος. Οι κυριότερες περιπτώσεις είναι οι ακόλουθες:

6.1 Όμιλος MIG:

Η Κεντρική Τράπεζα έχει εκφράσει επανειλημμένα την ανησυχία της για τη σημαντική θέση που έχει η τράπεζα στον όμιλο MIG. Το σύνολο των χρηματοδοτήσεων ανήλθε σε €542 εκατομ. εκ των οποίων τα €133 εκατομ. είναι ανεξασφάλιστα.

Η οικονομική κατάσταση του ομίλου MIG έχει επιδεινωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Για το 2010 ο όμιλος υπέστη συνολικές ζημιές που ανήλθαν σε πολύ υψηλά επίπεδα (€1,984 δις), ενώ η καθαρή αξία του ομίλου έχει μειωθεί σε €2,2 δις σε σχέση με €5,2 δις που ήταν αρχικά. Η φθίνουσα πορεία του ομίλου MIG συνεχίζεται και κατά το τρέχον έτος, όπως φαίνεται και από τις συνολικές ζημιές ύψους €72 εκατομ. που κατέγραψε το πρώτο τρίμηνο του 2011, ενώ η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη και τη διεθνή οικονομική κρίση. Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, καθώς και το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζει η τράπεζα και τις αυξημένες ανάγκες κεφαλαίου που προκύπτουν, η θέση της Κεντρικής Τράπεζας είναι ότι η τράπεζα θα πρέπει να περιορίσει την έκθεσή της στον εν λόγω όμιλο.

Παρά ταύτα, ο όμιλος MIG εξακολουθεί να τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης από την τράπεζα λόγω της ειδικής σχέσης που έχουν οι δύο οργανισμοί. Το θέμα αυτό είχε εγερθεί κατ' επανάληψη και στο παρελθόν από την Κεντρική Τράπεζα. Τα θέματα που προέκυψαν κατά τον πρόσφατο έλεγχο της Κεντρικής Τράπεζας και δείχνουν ότι ο όμιλος MIG εξακολουθεί να τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης είναι τα ακόλουθα:

- Το κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο που εξέδωσε η MIG και στο οποίο συμμετέχει η τράπεζα με ποσό €15 εκατομ. προβλέπει ότι θα καλύπτεται με μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο, η χρηματιστηριακή αξία των οποίων θα πρέπει να

υπερβαίνει το 130% του εκάστοτε ανεξόφλητου υπολοίπου του δανείου. Σε αντίθετη περίπτωση, η MIG μετά από πρόσκληση της τράπεζας υποχρεούται να ενεχυριάσει επιπρόσθετες μετοχές, ούτως ώστε να ικανοποιεί το ποσοστό κάλυψης. Στο ποσοστό κάλυψης περιλαμβάνονταν και μετοχές της VIVARTIA, η οποία έχει διαγραφεί από το χρηματιστήριο από τις 24 Ιανουαρίου 2011. Ως εκ τούτου, το ποσοστό κάλυψης έχει μειωθεί σήμερα στο 53% και υπολείπεται σημαντικά από το 130% που απαιτείται. Παρά ταύτα και παρά την παρέλευση έξι μηνών από τότε, η τράπεζα δεν έχει προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια και δεν έχει ακόμη ζητήσει από τον όμιλο MIG να ενεχυριάσει επιπρόσθετες μετοχές, ούτως ώστε να βελτιώσει την εξασφαλιστική της θέση. Επιπρόσθετα, εκφράζονται αμφιβολίες και για την αξία των υπόλοιπων μετοχών που έχει η τράπεζα ως εξασφάλιση, καθώς πέρα από μετοχές της MPB οι υπόλοιπες αφορούν μετοχές του ομίλου MIG, οι οποίες δεν έχουν σχεδόν καθόλου εμπορευσιμότητα, όπως για παράδειγμα οι μετοχές της εταιρείας ΑΤΤΙCΑ, όπου η MIG κατέχει το 90% των μετοχών.

- Στα πλαίσια των οικονομικών προβλημάτων και των δυσκολιών αποπληρωμής που αντιμετώπιζε ο όμιλος VIVARTIA, θυγατρική του ομίλου MIG, κατά το 2010 πώλησε τη θυγατρική της εταιρεία CHIPITA, από την οποία είχε καθαρές εισροές περίπου €403 εκατομ. Στα πλαίσια αυτά αναχρηματοδοτήθηκαν όλες οι θυγατρικές της VIVARTIA με νέα κοινοπρακτικά ομολογιακά δάνεια όπου η συμμετοχή της τράπεζας ανήλθε στο 11,05%. Συνολικά οι χρηματοδοτήσεις της τράπεζας προς τον όμιλο VIVARTIA ανήλθαν σε €79,5 εκατομ., και εξασφαλίζονται

με δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €20 εκατομ. Υπάρχει δηλαδή συνολικό άνοιγμα εξασφαλίσεων ύψους €59,5 εκατομ. Σημειώνεται ότι, πριν από την πώληση της CHIPITA, η συμμετοχή της τράπεζας στο προηγούμενο κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο ήταν μόλις 2%. Παράλληλα, οι συνολικές χρηματοδοτήσεις ανέρχονταν σε €93 εκατομ. και εξασφαλιζόνταν με δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €60 εκατομ. Υπήρχε δηλαδή συνολικό άνοιγμα εξασφαλίσεων ύψους €33 εκατομ. Συναφώς, παρά τη διαχρονικά μεγάλη έκθεση της τράπεζας στον όμιλο MIG, η τράπεζα συμμετείχε με αυξημένο ποσοστό (από 2% σε 11,05%) σε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο προς τον όμιλο VIVARTIA, ο οποίος αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα αποπληρωμής των υποχρεώσεων του προς τις τράπεζες, αποδυναμώνοντας τη θέση της καθώς το άνοιγμα εξασφαλίσεων αυξήθηκε από τα €33 εκατομ. στα €59,5 εκατομ. Η τράπεζα δε θα έπρεπε να συμμετάσχει στα νέα κοινοπρακτικά δάνεια (και μάλιστα με αυξημένο ποσοστό), αλλά αντίθετα θα έπρεπε να επιδιώξει τη μείωση των χρηματοδοτήσεων προς τον όμιλο VIVARTIA και τη βελτίωση της θέσης της, έχοντας υπόψη και τη συνολική έκθεσή της στον όμιλο MIG.

- Η πολιτική της τράπεζας όσον αφορά την κατάθεση ιδιωτικών επιταγών προνοεί *valeur* τριών ημερών. Παρά ταύτα, με εσωτερικό σημείωμα, ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 2011, η τράπεζα έγκρινε τη χορήγηση ορίου αγοράς επιταγών προς εταιρείες του ομίλου MIG συνολικού ύψους €9,65 εκατομ. με *valeur* ίδιας μέρας (*same day*). Σύμφωνα με το πιο πάνω υπηρεσιακό σημείωμα της τράπεζας, οι λόγοι έγκρισης του πιο πάνω ορίου είναι να διευκολύνουν σημαντικά τις εταιρείες

του ομίλου MIG στις καθημερινές τους συναλλαγές και για να επεκτείνουν την υφιστάμενη συνεργασία της τράπεζας με τις εταιρείες του ομίλου MIG. Η πρακτική αυτή αποτελεί καταφανή προνομιακή μεταχείριση προς τον όμιλο MIG, καθώς δε συνάδει με την πολιτική που εφαρμόζεται στο σύνολο των πελατών της τράπεζας, ενώ παράλληλα συνεπάγεται και κόστος για την ίδια την τράπεζα.

Επιπρόσθετα, με επιστολή, ημερομηνίας 13 Μαΐου 2010, προς την εταιρεία OLYMPIC AIR A.E., θυγατρική της MIG, η τράπεζα ενημερώνει την εταιρεία για ειδικές προνομιακές χρεώσεις σε σχέση με την έκδοση εγγυητικών επιστολών, κίνηση κεφαλαίων, κατάθεση επιταγών και λοιπές εργασίες.

- Η θέση της Κεντρικής Τράπεζας όσον αφορά την τιμολόγηση των χρηματοδοτήσεων προς τον όμιλο MIG (εξαιρουμένων εκείνων που καλύπτονται με δεσμευμένες καταθέσεις) είναι ότι είναι χαμηλή και δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα, έχοντας υπόψη και το κόστος ρευστότητας και κεφαλαίου που αντιμετωπίζει.
- Η MIG έχει ταξινομηθεί στη βαθμίδα 2 στη 10βάθμια κλίμακα διαβάθμισης που χρησιμοποιεί η τράπεζα, η οποία είναι ιδιαίτερα χαμηλή και δε δείχνει τον πραγματικό πιστωτικό κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα, και δε βοηθά στην ορθολογιστική τιμολόγηση της εν λόγω εταιρείας.

6.2 Όμιλος Ζολώτα:

Ο όμιλος Ζολώτα απολαμβάνει συνολικές χρηματοδοτήσεις από το κατάστημα Ελλάδος ύψους €600 εκατομ. περίπου³⁸. Το μεγαλύτερο μέρος της έκθεσης προς τον

³⁸ Σύμφωνα με πληροφορίες βουλευτή, μέλους της επιτροπής, που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπή

εν λόγω όμιλο αφορά τις εταιρείες “Focus Maritime” (€254 εκατομ.) και “Terra Stabile” (€238,9 εκατομ.). Ο έλεγχός μας κατέδειξε εκ πρώτης όψεως σημαντικές αδυναμίες/παραλείψεις τόσο κατά την έγκριση όσο και κατά την παρακολούθηση της έκθεσης στις προαναφερόμενες δύο εταιρείες. Οι εν λόγω αδυναμίες/παραλείψεις παρατίθενται πιο κάτω:

- Αρχικά η τράπεζα είχε εγκρίνει όριο ύψους €80 εκατομ. προς την εταιρεία “Focus Maritime” (τον Φεβρουάριο του 2007), με σκοπό τη συμμετοχή της εταιρείας στην έκδοση μετατρέψιμων χρεογράφων της εταιρείας “NewLead Holdings Ltd”. Το όριο στη συνέχεια αυξήθηκε μέχρι τα €240 εκατομ. ώστε ο πελάτης να λαμβάνει κερδοσκοπικές θέσεις στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος κ.ά. Η τράπεζα δεν καθόρισε μέγιστο περιθώριο ασφάλειας η παραβίαση του οποίου θα καθιστούσε την υποχρέωση του πελάτη άμεσα πληρωτέα (margin call). Πέραν τούτου, το περιθώριο ασφάλειας έπρεπε να διασφαλίζεται με την ενεχυρίαση μετρητών.

Συναφώς, η μη εφαρμογή της προαναφερόμενης συνετής τραπεζικής πρακτικής οδήγησε στις συνεχείς αυξήσεις του υπολοίπου της τραπεζικής υποχρέωσης του πελάτη λόγω αρνητικών μεταβολών στην ισοτιμία του ιαπωνικού γεν. Συγκεκριμένα, λόγω της πορείας του ιαπωνικού γεν, η τράπεζα είχε αυξήσει το όριο του εν λόγω τρεχουμένου από €200 εκατομ. σε €240 εκατομ. ώστε να καλύψει υπερβάσεις που προέκυψαν λόγω των ζημιών. Κατά την ημερομηνία του ελέγχου μας οι συναλλαγματικές ζημιές αυξήθηκαν, με αποτέλεσμα το υπόλοιπο να

κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 14 Απριλίου 2014 το ποσό αυτό στη συνέχεια ανήλθε σε €729 εκατομ. περίπου.

υπερβαίνει το όριο και να ανέρχεται σε €254 εκατομ.

Σημειώνεται ότι μέγιστο περιθώριο ασφάλειας δεν είχε καθοριστεί ούτε στην περίπτωση της εταιρείας “Terra Stabile”.

- Οι συμβάσεις των τραπεζικών διευκολύνσεων που χορηγήθηκαν προς τις εταιρείες “Focus Maritime” και “Terra Stabile” δεν κατοχυρώνουν το δικαίωμα της τράπεζας να μετατρέψει την υποχρέωση του πελάτη σε ευρώ σε προκαθορισμένη συναλλαγματική ισοτιμία, ούτως ώστε ο πιστωτικός κίνδυνος που αναλήφθηκε να περιοριστεί.
- Δεν καθορίστηκαν όρια διασποράς των εξασφαλίσεων που λήφθηκαν έναντι του ορίου που χορηγήθηκε προς την εταιρεία “Focus Maritime”, με αποτέλεσμα το 85% των εξασφαλίσεων να αποτελείται από το μετατρέψιμο ομόλογο που εξέδωσε η εταιρεία “NewLead Holdings Ltd”. Συνεπώς, σε περίπτωση που η εν λόγω εταιρεία βρεθεί σε δεινή οικονομική κατάσταση, τότε η τράπεζα θα βρεθεί αντιμέτωπη με σημαντικό ακάλυπτο ποσό. Όρια διασποράς εξασφαλίσεων δεν έχουν τεθεί ούτε για την εταιρεία “Terra Stabile”.
- Το ελάχιστο ποσοστό κάλυψης των εξασφαλίσεων (MVC) είναι κατά πολύ χαμηλότερο από το ελάχιστο που είχε καθοριστεί στις αρχικές εγκρίσεις. Συγκεκριμένα, ανέρχεται σε 40,1% και 68,6% για τη “Focus Maritime” και την “Terra Stabile” αντίστοιχα, ενώ το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό κάλυψης ήταν της τάξης του 100% περίπου.

Η Κεντρική Τράπεζα εκφράζει τις ανησυχίες της για την πρακτική που ακολουθήθηκε κατά την έγκριση των εν λόγω διευκολύνσεων. Συνεπώς, αναμένει λεπτομερείς

εξηγήσεις από την ανώτατη διεύθυνση της τράπεζας και τη διεύθυνση διαχείρισης κινδύνων για τους λόγους που οδήγησαν στην έγκριση των εν λόγω διευκολύνσεων χωρίς να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για μείωση του πιστωτικού κινδύνου που αναλήφθηκε. Τονίζεται ότι, ως αποτέλεσμα των εν λόγω παραλείψεων, η τράπεζα να κινδυνεύει υποστεί σημαντικές ζημιές της τάξης των €220 εκατομ.

6.3 Όμιλος Κούμπα:

Ο όμιλος Κούμπα απολαμβάνει συνολικές χρηματοδοτήσεις από το κατάστημα Ελλάδος που ανέρχονται σε €30,4 εκατομ. και από ολόκληρο τον όμιλο MPB σε €100,95 εκατομ., και αδυνατεί να αποπληρώνει τις υποχρεώσεις του που παρουσίαζαν καθυστερημένους τόκους. Στην προσπάθειά της η τράπεζα να αποφύγει συμπερίληψη του εν λόγω ομίλου ως μη εξυπηρετούμενου, καθώς και στην αποφυγή διενέργειας πιθανής πρόβλεψης, η τράπεζα κατά το Σεπτέμβριο του 2010 εξαγόρασε για €8,8 εκατομ. το 100% της B.E.K. A.E., εταιρείας του ομίλου Κούμπα, η οποία ασχολείται με επενδύσεις σε εμπορικά ακίνητα, με βάση την εσωτερική αξία της τελευταίας. Παρά ταύτα, λίγους μήνες αργότερα, δηλαδή την 31^η Δεκεμβρίου 2010, διέγραψε €6.729 χιλ. ως υπεραξία από την επένδυσή της στη B.E.K. A.E., η οποία είναι πλέον θυγατρική της τράπεζας. Συναφώς, αντί να εξαγοράσει την B.E.K. A.E. στην πραγματική της αξία, η τράπεζα υπέστη ζημιά €6.729 χιλ. από την επένδυσή της την οποία διέγραψε ως υπεραξία και αποφεύγοντας τη διενέργεια πρόβλεψης έναντι του ομίλου Κούμπα.

Αυτή η ενέργεια δείχνει προνομιακή μεταχείριση προς τον όμιλο Κούμπα, καθώς και προσπάθεια της τράπεζας για μείωση των προβλέψεων και ωραιοποίηση προβληματικού δανεισμού προς τον εν λόγω όμιλο.

6.4 Δάνεια που δόθηκαν για συμμετοχή στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της MIG και άλλων εταιρειών.

Όσον αφορά τα δάνεια που δόθηκαν για συμμετοχή στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας MIG, παρατηρείται ότι σημαντικό μέρος των δανείων έληξε τον Ιούλιο του 2010 χωρίς να αποπληρωθούν πλήρως. Παρά τις προσπάθειες της τράπεζας για βελτίωση της θέσης της και τις αναδιαρθρώσεις που έχουν γίνει, η κατάσταση εξακολουθεί να παραμένει ιδιαίτερα ανησυχητική, καθώς οι εν λόγω πελάτες αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και η αποπληρωμή των δανείων τους έχει μεταφερθεί σε βάθος χρόνου, υπάρχουν σημαντικά ελλείμματα στις εξασφαλίσεις, ενώ και η τιμολόγηση των δανείων κρίνεται ως ιδιαίτερα χαμηλή σε σχέση και με τον κίνδυνο που είναι εκτεθειμένη η τράπεζα. Συναφώς, απαιτείται η διενέργεια πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις, που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και με βάση τις τιμές κλεισίματος των μετοχών κατά το 2010 είναι ύψους €45 εκατομ. Η τράπεζα έχει μέχρι στιγμής προβεί σε γενική πρόβλεψη ύψους €16 εκατομ. και ως εκ τούτου θα πρέπει να αυξήσει το ποσό της πρόβλεψης στο ύψος της εκτίμησης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, λαμβάνοντας υπόψη και την περαιτέρω μείωση της αξίας των μετοχών που κατέχει ως εξασφάλιση. Σημειώνεται ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απέστειλε στην τράπεζα επιστολή, ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 2010, στην οποία τόνιζε τις ανησυχίες της για τα εν λόγω δάνεια και την ανάγκη διενέργειας πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις.

Επιπρόσθετα, πέραν των πιο πάνω, σημειώνεται με μεγάλη ανησυχία ότι μεγάλο μέρος των εν λόγω δανείων καθίστανται πληρωτέα τον Ιούλιο του 2012. Έχοντας

υπόψη ότι και σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις οι πελάτες αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, καθώς και το γεγονός ότι το άνοιγμα στις εξασφαλίσεις που έχει δημιουργηθεί είναι ιδιαίτερα σημαντικό, είναι πιθανό, με βάση τα σημερινά δεδομένα και αν δεν προκύψει σημαντική βελτίωση της κατάστασης, να καταστεί αναγκαία η διενέργεια περαιτέρω πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις που θα υπερβαίνει τα €200 εκατομ. Ως εκ τούτου, καθίσταται επιτακτική ανάγκη η τράπεζα να λάβει άμεσα μέτρα που χρειάζονται για βελτίωση της κατάστασης και αποφυγή δυσάρεστων εξελίξεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα στα πλαίσια ελέγχου που διενεργήθηκε από το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου υπάρχει αριθμός περιπτώσεων για τις οποίες οι σημαντικές αδυναμίες/ελλείψεις στις συμβάσεις/νομικά έγγραφα των δανείων παραμένουν μέχρι σήμερα. Σημειώνεται ότι σε κάποιες από αυτές τις περιπτώσεις, όπως η Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου και η Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας, το εμπλεκόμενο δικηγορικό γραφείο είναι το γραφείο “Βγενόπουλος & Συνεργάτες”.

Τέλος, σημειώνεται ότι ο υπολογισμός της εξασφαλιστικής αξίας ενεχυριασμένων μετοχών μη εισηγμένων εταιρειών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών οδηγιών της Κεντρικής Τράπεζας, δηλαδή να ισούται με το 50% της καθαρής θέσης της εταιρείας [...]».

Εκτός από τα πιο πάνω, εντύπωση δημιούργησαν στην επιτροπή και τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο πιο πάνω πόρισμα αναφορικά με τις χορηγήσεις που πραγματοποιήθηκαν για αγορά μετοχών, χωρίς άλλη πηγή αποπληρωμής μεταξύ άλλων και προς την οικογένεια του Μιχάλη Σάλλα, ο οποίος ως γνωστό σχετίζεται με την

Τράπεζα Πειραιώς, στις οποίες την κυριότητα περιήλθαν τα υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα την άνοιξη του 2013. Για το σκοπό αυτό βουλευτής μέλος της επιτροπής με επιστολή προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ κάλεσε τον τελευταίο όπως καταθέσει περαιτέρω στοιχεία για το ζήτημα αυτό. Συναφώς, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, με επιστολή του, ημερομηνίας 24 Απριλίου 2013, η οποία στη συνέχεια κατατέθηκε στην επιτροπή από το μέλος της, ανέφερε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«Σύμφωνα με τα ευρήματα του επιτόπιου ελέγχου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στο υποκατάστημα της Λαϊκής Τράπεζας στην Ελλάδα τον Ιούνιο του 2011, διαπιστώθηκε ότι μεγάλος αριθμός χορηγήσεων είχε ως αρχικό σκοπό τη χρηματοδότηση επενδύσεων σε μετοχές. Πηγή αποπληρωμής κατά την εγκριτική διαδικασία των εν λόγω δανείων δεν ήταν άλλη από τη χρηματοδοτούμενη επένδυση. Η επενδυτική φύση των εν λόγω δανείων σε συνδυασμό με τη μη αξιολόγηση ύπαρξης άλλης πηγής αποπληρωμής, καθώς και την εφαρμογή προγράμματος αποπληρωμής όπου ολόκληρο ή σημαντικό μέρος του κεφαλαίου καθίστατο πληρωτέο στη λήξη του αποτελούσε σημαντικό κίνδυνο για την τράπεζα. Στις χορηγήσεις για αγορά μετοχών χωρίς άλλη πηγή αποπληρωμής που εντοπίστηκε κατά τον προαναφερόμενο έλεγχο συμπεριλαμβάνονταν εταιρείες συμφερόντων της οικογένειας του Μιχάλη Σάλλα.

Συγκεκριμένα, αρχικά δόθηκε όριο σε ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό (ΑΑΛ) ύψους €150 εκατομ. για την αγορά μετοχών της Τράπεζας Πειραιώς σε εταιρείες συμφερόντων του Μιχάλη Σάλλα (“ΚΑΕΟ Enterprises”, “Shent Enterprises”, “Benidver Investments”). Στη συνέχεια οι δύο τελευταίες εταιρείες μεταφέρθηκαν στα δύο παιδιά του Μιχάλη Σάλλα, Γεώργιο και Μυρτώ, διατηρώντας στο όνομα του Μιχάλη Σάλλα την

εταιρεία “ΚΑΕΟ Enterprises”.

Κατά τη στιγμή του ελέγχου, τα συνολικά όρια των τριών ΑΑΛ ανέρχονταν στα €150 εκατομ. (€50 εκατομ. η καθεμιά), με συνολικά χρεωστικά υπόλοιπα €112,5 εκατομ. Οι παρεχόμενες εξασφαλίσεις αφορούσαν εγγυητική επιστολή ύψους €7,5 εκατομ. από την Τράπεζα Πειραιώς, χωρίς να έχουν ληφθεί οι προσωπικές εγγυήσεις των μετόχων των εταιρειών. Κατά την εποπτική αξιολόγηση των κινδύνων και των ελάχιστων απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απαίτησε από την τράπεζα τη διενέργεια προβλέψεων σχετικά με τις προαναφερόμενες χορηγήσεις συνολικού ύψους €87,8 εκατομ.

Στη συνέχεια εντοπίστηκαν στην Κύπρο δύο εταιρείες με τελικό δικαιούχο τον κ. Τσατσόπουλο, στέλεχος του ομίλου Πειραιώς, “Sidabel και Dimaline”, οι οποίες διατηρούσαν συνολικά χρεωστικά υπόλοιπα σε ΑΑΛ ύψους €21,5 εκατομ., με μοναδική εξασφάλιση την ενεχυρίαση 12,8 εκατομ. μετοχών της Τράπεζας Πειραιώς. Για αυτούς τους λογαριασμούς απαιτήθηκε από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου πρόσθετη πρόβλεψη ύψους €18,16 εκατομ.».

Περισσότερες τέτοιες περιπτώσεις χορηγήσεων αναφέρονται και στην Ετήσια Έκθεση της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου της “Marfin Laiki Bank” για το 2011, η οποία κοινοποιήθηκε στο διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας, την ΚΤΚ και τους ελεγκτές της, δηλαδή τις εταιρείες “PricewaterhouseCoopers” (PwC) και “Grant Thornton”. Στην εν λόγω έκθεση καταγράφεται ότι περιπτώσεις έγκρισης χορηγήσεων που ενέχουν υψηλούς κινδύνους χωρίς επαρκή ανάλυση εντοπίστηκαν στη ΜΕΒ, ενώ υπήρξαν επίσης περιπτώσεις που ο σκοπός της εκταμίευσης εσκεμμένα παραποιήθηκε με τη

συγκατάθεση της εγκριτικής αρχής. Τέτοια παραδείγματα, όπως επίσης αναφέρεται, αποτελούν οι χορηγήσεις προς “Alter”, του ομίλου Κούμπα, Πηλαδάκη και Τοπούζογλου, η τελευταία ύψους €50 εκατομ., η οποία δε χρησιμοποιήθηκε για αναπτυξιακό έργο, όπως αναφερόταν στη σχετική αίτηση, αλλά για την αγορά ομολόγων της MIG.

Στην ίδια έκθεση καταγράφονται επίσης τα ακόλουθα:

«[...] In MEB, incidents of material omissions in security documentation (e.g. re MIG loans) have been noted in the past. Those could be attributed to the occasional sacrifice of prudent banking for the sake of increased short term profitability and / or other commercial benefits. [...]»^{39 40}.

Ας σημειωθεί ότι στην προρρηθείσα έκθεση εμπεριέχονται εκτενείς αναφορές σε παραλείψεις και προβλήματα που γενικότερα παρατηρούνταν στις εργασίες της τράπεζας και ειδικότερα σε όσες από αυτές διεξάγονταν στην Ελλάδα. Χαρακτηριστικά, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι στην περίληψη (executive summary) της έκθεσης αυτής περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων το ακόλουθο απόσπασμα:

«[...] Furthermore, the impact on the credit provisions charge and to a lesser

³⁹ «[...] Στη ΜΕΒ, καταγράφηκαν στο παρελθόν περιπτώσεις ουσιαστικών παραλείψεων στην τεκμηρίωση (π.χ. σε δάνεια που αφορούσαν την MIG. Αυτές οφείλονταν στην περιστασιακή πρακτική θυσιασμού της ορθής τραπεζικής πρακτικής προς όφελος της αύξησης της βραχυπρόθεσμης κερδοφορίας και/ή άλλων εμπορικών ωφελημάτων. [...]».

⁴⁰ Marfin Popular Bank Public Co Ltd 's Annual Report 2010 (σελ. 13) όπως αυτό επισυνάπτεται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd προς τον Αναπλ. Γενικό Διευθυντή της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013.

degree to our liquidity position, would have been less severe had prudent lending criteria always been adhered to. Top management in Greece had shown disregard to the principles of diversification and violated the good lending criteria when approving outside credit exposures in the Greek loan portfolio. In few cases conflict of interest was also noted as some cases were directly or indirectly connected to MIG. Most of these cases resulted to heavy provisions. Furthermore, our liquidity problem was exacerbated by the disbursement of loans, even during times of extreme difficulty [...]»⁴¹.

Στοιχεία αναφορικά με τα δανειακά ανοίγματα της ΜΕΒ απαντούν και στο υπόμνημα που κατέθεσε στην επιτροπή ο πρώην βουλευτής της Βουλής των Ελλήνων κ. Δημήτριος Τσιρώνης ο οποίος κλήθηκε και παρευρέθηκε σε συνεδρία της επιτροπής, όπως αναλύεται σε κατοπινότερο στάδιο της παρούσας έκθεσης με τίτλο “Η παραχώρηση δανείων στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου του Αγίου Όρους και σε άλλες ιερές

⁴¹ «[...] Περαιτέρω, οι επιπτώσεις επί των προβλέψεων επισφαλειών για τις χορηγήσεις και σε μικρότερο βαθμό στην ρευστότητα μας, θα ήταν λιγότερο σοβαρές εάν εφαρμόζονταν πάντοτε οι κανόνες της ορθής τραπεζικής πρακτικής στις χορηγήσεις. Η ανώτατη διοίκηση στην Ελλάδα, επέδειξε περιφρόνηση προς τις αρχές της διασποράς του κινδύνου και παραβίασαν τα κριτήρια χορηγήσεων κατά την έγκριση χορηγήσεων που εξέθεσαν την τράπεζα σε επισφάλεις στο Ελληνικό χαρτοφυλάκιο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, παρατηρήθηκε σύγκρουση συμφερόντων αφού ήταν άμεσα ή έμμεσα συνδεδεμένες στην MIG. Οι πλείστες των εν λόγω περιπτώσεων κατέληξαν σε σοβαρές προβλέψεις επισφαλειών. Περαιτέρω, το πρόβλημα ρευστότητας της τράπεζας επιδεινώθηκε από τις χορηγήσεις δανείων ακόμα και σε καιρούς μέγιστης δυσκολίας.[...]» (σε ελεύθερη μετάφραση).

μονές”.

Όπως καταγράφεται στην ετήσια έκθεση του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Λαϊκής Τράπεζας για το 2011, σε κάποιες αιτήσεις δανείων υπάρχει θέμα που αφορά ανεπαρκή τεκμηρίωση των αιτούντων στην ικανότητα αποπληρωμής, μερικά με μη υποβολή ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων και άλλες λίγες εξαιρέσεις όπου οι εγκρίσεις χορηγούνταν από κάποια κατώτερη εγκριτική αρχή. Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις, συγκεκριμένα στην Ελλάδα, ιδίως όσον αφορά τις κερδοσκοπικές επενδύσεις, όπου οι εγκρίσεις είχαν χορηγηθεί παρά την προφανή απουσία μιας ικανοποιητικής αποπληρωμής. Επιπροσθέτως των πιο πάνω, σε κάποιες περιπτώσεις που χρειαζόταν έγκριση δανείων δεν παρουσιαζόταν ο συνολικός δανεισμός κάποιου ομίλου ηθελημένα ή αθέλητα, π.χ. Σάλας (€113 εκατομ. ηθελημένα), για να αποφύγουν σχετική εξέταση από τη σωστή εγκριτική αρχή, ώστε η έγκριση να είναι στα πλαίσια της διαχείρισης των ελληνικών ορίων. Από την ίδια έκθεση διαπιστώνεται ότι υποθέσεις εγκρίσεων δανείων υψηλού κινδύνου που δεν είχαν επαρκώς αναλυθεί ήταν εμφανείς στη ΜΕΒ (π.χ. Alter, Koumbas, Piladakis). Επιπλέον, εντοπίστηκαν περιπτώσεις στις οποίες, όπως διαπιστώθηκε, ο σκοπός παραχώρησης του δανείου είχε παραποιηθεί εσκεμμένα με την κατανόηση και συγκατάθεση της εγκριτικής αρχής. Μια περίπτωση, για παράδειγμα, είναι η υπόθεση Τοπούζογλου, όπου κεφάλαια €50 εκατομ. είχαν χορηγηθεί από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος (IBG) όχι για αναπτυξιακό έργο, όπως καταγράφεται στην αίτηση, αλλά για αγορά μετοχών της MIG.

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη ενώπιον της επιτροπής για τα ζητήματα που αφορούν τη ΜΕΒ, ο τελευταίος Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων της

“Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Μιχάλης Αθανασίου ανέφερε ότι «[...] το 2008 η “Marfin Egnatia” ως θυγατρική είχε €11,4 δις καταθέσεις και είχε €12,8 δις δάνεια. Αν έρθουμε τέλος του 2010, πήγαν €13,9 δις τα δάνειά τους, ενώ οι καταθέσεις τους πήγαν στο €9,7 δις. Άρα, μπορεί κάποιος να υποθέσει ότι συνέχιζαν και δάνειζαν σε μια οικονομία που πήγαινε έτσι (δείχνει προς τα κάτω), τη στιγμή που έχαναν και καταθέσεις. Η ερώτηση η επόμενη είναι “ποιος έκανε support αυτό το δανεισμό;”. Η απάντηση είναι διπλή, η Κύπρος συν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.». Επιπρόσθετα, ο ίδιος προσκεκλημένος ανέφερε τα ακόλουθα: «Οι gross δανεισμοί τέλος του 2010 στη “Marfin Egnatia” ήταν €13,9 δις. Οι καταθέσεις τους ήταν €9,7 δις, άρα απ’ εδώ βλέπετε ότι υπάρχει ένα gap €4,1 δις. Πώς μπορεί να καλύψεις αυτό το gap; Μπορεί να το καλύψεις με πολλούς τρόπους. Ένας είναι το ότι, αν έχει περιουσιακά στοιχεία η θυγατρική μας στην Ελλάδα, θα μπορούσε να τα έπαιρνε η ίδια η θυγατρική στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και να έπαιρνε ρευστότητα. Το έκαμνε αυτό μέχρι ενός σημείου και έπαιρνε, νομίζω, κοντά στα €4 δις»⁴².

Σχετική είναι και η δήλωση του εκπροσώπου του ελεγκτικού οίκου PwC της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Στέλιου Κωνσταντίνου ότι «[...] για το θέμα της μεταφοράς των καταθέσεων ή της χρηματοδότησης της ΜΕΒ, ναι, ήταν ξεκάθαρο στις οικονομικές καταστάσεις ότι, όταν είχε αρχίσει η ανάγκη για ρευστότητα στην Ελλάδα, χρηματοδοτείτο μέσω της Κύπρου, αλλά φαινόταν ξεκάθαρα μέσα στις οικονομικές καταστάσεις αυτή η έκθεση που υπήρχε προς την Ελλάδα. Υπάρχουν δυο-τρεις

⁴² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 15.

σημειώσεις που δείχνουν βασικά τόσο τα δάνεια...»⁴³.

Διευκρινίζοντας περαιτέρω, ο κ. Μ. Αθανασίου, ανέφερε ότι όταν έγινε η διασυνοριακή συγχώνευση, υπήρχε ένα χάσμα μεταξύ δανείων και καταθέσεων της ΜΕΒ, ύψους €4,1 δις, το οποίο μερικούς μήνες μετά μεταφέρθηκε εξ ολοκλήρου στη μητρική, καθώς στην Ελλάδα συνέχιζαν να χάνουν καταθέσεις το 2011. Παράλληλα, σύμφωνα με τους πιο πάνω προσκεκλημένους μειώθηκε η αξία των εξασφαλίσεων και έτσι η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” αναγκάστηκε να αντικαταστήσει τη χρηματοδότηση από την ΕΚΤ με ΕΛΑ, καθώς εντός περιόδου έξι μόλις μηνών η εν λόγω χρηματοδότηση εξαλείφθηκε εντελώς και το χάσμα διευρύνθηκε, αφού απωλέσθησαν κι άλλες καταθέσεις. Με τα πιο πάνω συμφώνησε και η Γενική Διευθύντρια Οικονομικής Διαχείρισης της τράπεζας κ. Αννίτα Φιλιππίδου⁴⁴.

4.3. Παραχώρηση δανείων στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου του Αγίου Όρους και σε άλλες ιερές μονές

Στα πλαίσια της εξέτασης από την επιτροπή του γενικότερου θέματος της χορήγησης δανείων από τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και με αφορμή πληροφορίες που περιήλθαν στην αντίληψη της επιτροπής ότι αριθμός δανείων παραχωρήθηκαν από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, ενδεχομένως, με ευνοϊκούς όρους σε μονές, περιλαμβανομένης της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου του Αγίου Όρους, η επιτροπή κάλεσε ενώπιόν της αριθμό προσώπων, προκειμένου να ενημερωθεί σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα.

⁴³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 71.

⁴⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 16.

Τα πιο πάνω επιβεβαίωσε ενώπιον της επιτροπής ο πρώην Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” κ. Μ. Σαρρής, ο οποίος πρόσθεσε ότι επί προεδρίας του είχε διαταχθεί ειδική έρευνα για την εξακρίβωση των περιστάσεων υπό τις οποίες παραχωρήθηκαν τα εν λόγω δάνεια, τα οποία σύμφωνα με τον ίδιο ανέρχονταν σε περίπου €4 δις⁴⁵.

Στα πλαίσια της εξέτασης των θεμάτων που αφορούν το δανεισμό των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και βάσει του πορίσματος των ειδικών ελέγχων που διεξήγαγε η ΚΤΚ στη ΜΕΒ το 2009, το οποίο επισυνάπτεται στην επιστολή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 6 Ιουλίου 2009, προς τον τότε Διευθύνοντα Σύμβουλο του ομίλου ΜΡΒ (Παράρτημα 5), όπως κατατέθηκε στην επιτροπή, προκύπτει ότι τα εν λόγω δάνεια προς την Ιερά Μονή Βατοπεδίου ήταν εις γνώση της ΚΤΚ από την ημερομηνία των ελέγχων αυτών, γεγονός που επιβεβαίωσε ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Μ. Στυλιανού, ο οποίος είχε επισημάνει στην επιτροπή ότι «[...] τα δάνεια της μονής [...] είχαν δοθεί πριν τον πρώτο μας έλεγχο»⁴⁶. Στο ίδιο πιο πάνω πόρισμα καταγράφεται ότι παρόμοιου τύπου χορηγήσεις είχαν παραχωρηθεί στην Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας και στη Μονή Εμμανουήλ ύψους €83,3 εκατομ. και €60 εκατομ., αντίστοιχα. Τα όσα αναφέρονται στο εν λόγω πόρισμα για τις πιο πάνω μονές είναι τα ακόλουθα⁴⁷: «[...] Για την Ιερά Μονή Σίμωνος

⁴⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Μαΐου 2013, σελ. 40.

⁴⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 47.

⁴⁷ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 11 και 12.

Πέτρας σύνολο χορηγήσεων ύψους €83,3 εκατομ. με επιτόκιο τριμηνιαίο Euribor + 1% από ΜΕΒ (€61,3 εκατομ.) και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος (ΕΤΕ) (€22 εκατομ.), από το οποίο ποσό ύψους €50,25 εκατομ. χορηγήθηκε για αγορά μετοχών της MIG με αποπληρωμή εφάπαξ στη λήξη του, πέντε έτη από την εκταμίευση, από τη ρευστοποίηση μετοχών. Το υπόλοιπο ποσό της χορήγησης δόθηκε για σκοπούς κεφαλαίου κίνησης (€7 εκατομ.) και για εξόφληση δανείου με άλλη τράπεζα ύψους €26 εκατομ. που είχε δοθεί για αγορά ακινήτων. Η αποπληρωμή του ποσού αυτού είναι σε τριμηνιαίες δόσεις με λήξη τα τριάντα χρόνια από την εκταμίευση. Εξασφαλίσεις αποτελούν δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €10 εκατομ., προσημειώσεις ακινήτων ύψους €37,35 εκατομ. και μετοχές MIG €17,9 εκατομ. (αποτίμηση 19 Μαρτίου 2009). Επίσης, έχει εγκριθεί χορήγηση ύψους €40 εκατομ. με επιτόκιο μηνιαίο Euribor + 1% για επένδυση στο προϊόν “Chooser deposit” το οποίο προσφέρει η τράπεζα και στοχεύει στην επίτευξη κέρδους από τις μεταβολές στις ισοτιμίες των νομισμάτων.

Μονή Εμμαούς σύνολο χορηγήσεων ύψους €60 εκατομ., με επιτόκιο τριμηνιαίο Euribor + 1% από ΜΕΒ (€35 εκατομ.) και ΕΤΕ (€25 εκατομ.), από το οποίο τα €35,4 εκατομ. χρηματοδότησαν αγορά ακινήτων και τα υπόλοιπα €24,6 εκατομ. δόθηκαν ως κεφάλαιο κίνησης και για άλλες επενδύσεις. Ως εξασφάλιση για το σύνολο των χορηγήσεων η τράπεζα κατέχει προσημειώσεις επί ακινήτων ύψους €55,77 εκατομ., εκχώρηση ενοικίων περίπου €2 εκατομ. το χρόνο και μετοχές ομίλου (κυρίως MIG) αξίας περίπου €5 εκατομ.. Η αποπληρωμή για το μέρος των χορηγήσεων που χρηματοδότησαν τα ακίνητα (€35,4 εκατομ.) είχε καθοριστεί σε σαράντα έτη με πενταετή περίοδο χάριτος και τριμηνιαίες δόσεις για την υπόλοιπη περίοδο. Όσον αφορά τη

χορήγηση για επενδυτικούς σκοπούς και κεφάλαιο κίνησης, η αποπληρωμή θα γίνει εφάπαξ στη λήξη, σαράντα έτη μετά την εκταμίευση. Η μεγάλη περίοδος που είχε καθορισθεί με εφάπαξ ποσό στη λήξη ενδεχομένως να υποδηλοί δυσκολίες στην αποπληρωμή της χορήγησης. Επίσης, έχει εγκριθεί χορήγηση ύψους €20 εκατομ. προς την εταιρεία “Elloria Maritime S.A.” του ομίλου της Μονής Εμμαούς, με επιτόκιο μηνιαίο Euribor + 1% για επένδυση στο προϊόν “Chooser deposit” το οποίο προσφέρει η τράπεζα και στοχεύει στην επίτευξη κέρδους από τις μεταβολές στις ισοτιμίες των νομισμάτων[...]».

Βάσει των πιο πάνω, αλλά και άλλων ισχυρισμών που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής για το θέμα αυτό από μέλος πρώην διοικητικού συμβουλίου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο να ακούσει τον πρώην βουλευτή της Βουλής των Ελλήνων κ. Δημήτριο Τσιρώνη, ο οποίος το 2010 διετέλεσε πρόεδρος της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου (στο εξής “η Ειδική Επιτροπή”) και προηγουμένως μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής για τη Διερεύνηση του Συνόλου του Σκανδάλου της Μονής Βατοπεδίου του εν λόγω κοινοβουλίου. Τα όσα κατέθεσε στην επιτροπή ο εν λόγω προσκεκλημένος περιλαμβάνονται στο υπόμνημά του προς την επιτροπή το οποίο επισυνάπτεται αυτούσιο στο Παράρτημα 7 της παρούσας έκθεσης μαζί με τα αποσπάσματα του πορίσματος της Ειδικής Επιτροπής και του πορίσματος της Εξεταστικής Επιτροπής για τη Διερεύνηση του Συνόλου του Σκανδάλου της Μονής Βατοπεδίου, τα οποία επίσης κατέθεσε ο ίδιος προσκεκλημένος.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω και σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε ο εν λόγω πρώην βουλευτής στην επιτροπή, η πιο πάνω Ειδική Επιτροπή, αφού ολοκλήρωσε τις εργασίες της, ενημέρωσε γραπτώς τα Υπουργεία Οικονομικών και Δικαιοσύνης της Ελλάδας, αλλά και τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου για τα όσα περιήλθαν στην αντίληψή της αναφορικά με το ρόλο του ομίλου MIG και την εμπλοκή του με την τότε MPB, καθώς επίσης για τους κινδύνους που ελλόχευαν τόσο για την κυπριακή όσο και για την ελληνική οικονομία. Στην εν λόγω επιστολή που απευθύνεται προς τον τότε Πρόεδρο του Αρείου Πάγου κ. Γεώργιο Καλαμίδα, ημερομηνίας 18 Οκτωβρίου 2010, με τίτλο “Παράπλευρες Σκανδαλώδεις Υποθέσεις με το σκάνδαλο της Μονής Βατοπεδίου (Ευρήματα για το ρόλο της MIG και της MARFIN μέσω της διερεύνησης του σκανδάλου του Βατοπεδίου)”, αντίγραφο της οποίας κατατέθηκε στην επιτροπή και επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση ως Παράρτημα 8, αναφέρονται χαρακτηριστικά τα ακόλουθα: «Η διερεύνηση του σκανδάλου της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου από την Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προκαταρκτικής Εξέτασης για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου [...] αποκάλυψε ένα παράπλευρο οικονομικό και χρηματιστηριακό σκάνδαλο με επίκεντρο τον επιχειρηματικό όμιλο (MIG) και τις συνδεδεμένες τράπεζες του ομίλου “Marfin”, με πιθανές απρόβλεπτες συνέπειες για τη σταθερότητα του ελληνικού και κυπριακού τραπεζικού συστήματος και τα συμφέροντα των καταθετών και των επενδυτών».

Στην ίδια επιστολή η εν λόγω Ειδική Επιτροπή αναφέρεται σε ευθύνες των ελλαδικών εποπτικών αρχών και στο συστημικό κίνδυνο από μόχλευση (leverage) σε μετοχοδάνεια (δηλαδή δάνεια που δίνονται για αγορά μετοχών με εξασφάλιση τις ίδιες

τις μετοχές) της MPB για τη χρηματοπιστηριακή στήριξη της μετοχής του επιχειρηματικού ομίλου MIG, δίνοντας τέτοια δάνεια σε επώνυμους εφοπλιστές και επιχειρηματίες, αλλά και επιχειρήσεις οι οποίες είναι μετοχικά συνδεδεμένες με τον όμιλο MIG. Τα εν λόγω μετοχοδάνεια, όπως καταγράφεται στην επιστολή, «είναι τριπλάσια των ιδίων κεφαλαίων του ομίλου “Marfin”, δόθηκαν με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους για τους δανειζομένους λόγω των στενών δεσμών μεταξύ της MIG και της Marfin και η εξόφλησή τους έχει ορισθεί να γίνει εφάπαξ μέσα στα επόμενα λίγα χρόνια [...] καταβάλλοντας μόνο τόκους στο μεσοδιάστημα. [...] Με δεδομένο ότι η μετοχή της MIG στο ΧΑΑ έχει απωλέσει σχεδόν το 90% της αρχικής τιμής της στην οποία διενεργήθηκε η αύξηση κεφαλαίου το καλοκαίρι του 2007, τα δάνεια αυτά παρουσιάζουν τεράστια ανοίγματα κάλυψης με αυξημένους κινδύνους για τη βιωσιμότητα της τράπεζας [...]».

Παρόμοιες αναφορές στις ευθύνες των ελλαδικών εποπτικών αρχών υπάρχουν και στα αποσπάσματα του πορίσματος της Ειδικής Επιτροπής, όπου αναφέρονται τα ακόλουθα: «Σημαντικές ευθύνες προκύπτουν όμως και για τα αρμόδια εποπτικά όργανα του κράτους (Τράπεζα της Ελλάδος, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) τα οποία, αντί να ασκήσουν ενεργά τον εποπτικό τους ρόλο, αρκούνται στην επιβολή κάποιων μικροπροστίμων ή στην απλή διαβίβαση στοιχείων στην Προκαταρκτική Επιτροπή, τα οποία αποστέλλουν οι ίδιες οι τράπεζες, χωρίς να αναλαμβάνουν να “διακινδυνεύσουν” τη γνωμοδότηση περί εγκυρότητας και πληρότητας των νομιμοποιητικών εγγράφων, καθώς και της νομιμότητας των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν βάσει αυτών, όπως θα έπρεπε ως ελεγκτές του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου [...]»⁴⁸. Αξιοσημείωτη για το

⁴⁸ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης

θέμα αναφορά του πορίσματος της Ειδικής Επιτροπής είναι επίσης η ακόλουθη: «[...] Οι συγκεκριμένες τραπεζικές πρακτικές και ο ιδιαίτερα “ανεκτικός” ρόλος της ΤΤΕ σε σχέση με την πιστή εφαρμογή κανόνων της τραπεζικής νομοθεσίας για τη διαμόρφωση της πραγματικής εικόνας επάρκειας των κεφαλαίων της τράπεζας προβλημάτισαν ιδιαίτερα τα μέλη της Προκαταρκτικής Επιτροπής [...]»⁴⁹.

Περαιτέρω, στο εν λόγω πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής γίνεται αναφορά και στις κυπριακές αρχές και πιο συγκεκριμένα στις δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν σε σχέση με το άνοιγμα των λογαριασμών των κυπριακών εταιρειών. Ειδικότερα, στην ενότητα του πορίσματος που τιτλοφορείται “Άνοιγμα λογαριασμών Κυπριακών Εταιρειών” αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: «Η πιο σημαντική από όλες τις διαπιστώσεις που μπορεί να κάνει κάποιος που θα επιχειρήσει να διερευνήσει σε βάθος αυτή την υπόθεση είναι οι δυσκολίες, οι πολύπλοκες διαδικασίες και το τείχος που θα συναντήσει στο άνοιγμα των λογαριασμών των κυπριακών εταιρειών από τις αρμόδιες κυπριακές αρχές, ακόμη και όταν ζητηθεί δικαστική συνδρομή, παρά το γεγονός ότι διμερείς διακρατικές συμφωνίες ή κοινοτικοί κανόνες επιτρέπουν τη συνεργασία και την παροχή ή την ανταλλαγή τέτοιου είδους πληροφοριών μεταξύ των δύο χωρών (Ελλάδας - Κύπρου). Το γεγονός αυτό δεν έχει μέχρι σήμερα επιτρέψει να εξαχθούν ολοκληρωμένα

Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 41.

⁴⁹ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 46.

συμπεράσματα ως προς τις διαδρομές του χρήματος που διακινήθηκε προς πολλές και άγνωστες κατευθύνσεις [...]».

Παράλληλα, σημειώνεται ότι σε αίτημα δικαστικής συνδρομής, η κυπριακή Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ) ανέφερε ότι στην Κύπρο έχουν λογαριασμό εταιρείες που ανήκουν ή σχετίζονται με τον όμιλο ΠΑΠΙΣΤΑ, οι οποίες και κατονομάστηκαν. Αναφέρεται δε ότι ζητήθηκε από τη ΜΟΚΑΣ η αποστολή της κίνησης των λογαριασμών των εν λόγω εταιρειών και ότι στο στάδιο εκείνο αναμένονταν οι σχετικές πληροφορίες⁵⁰.

Αναφορικά με τη σχέση της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και του ομίλου “Marfin”, η προαναφερθείσα επιστολή της Ειδικής Επιτροπής προς τον τότε Πρόεδρο του Αρείου Πάγου κ. Γεώργιο Καλαμίδα, ημερομηνίας 18 Οκτωβρίου 2010, αναφέρει ανάμεσα σε άλλα ότι η μονή «έλαβε από τη “Marfin” δάνεια συνολικού ύψους €157 εκατομ., εκ των οποίων €115 εκατομ. χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοπιστηριακή στήριξη των μετοχών της MIG και των θυγατρικών της, μέσω των κυπριακών εταιρειών Rassadel και Madeus του Κυπρίου επενδυτικού συμβούλου Α. Κοιρανίδη.».

Η προρρηθείσα επιστολή καταλήγει ως ακολούθως:

«- Στο επόμενο διάστημα το πρόβλημα αποπληρωμής των μετοχοδανείων θα δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα επάρκειας κεφαλαίων. Ήδη ο όμιλος MIG - σε άμεση συσχέτιση κινδύνου με τον Όμιλο Marfin- δημοσίευσε στα οικονομικά

⁵⁰ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 48.

αποτελέσματα Α΄ εξαμήνου 2010 ζημιές ύψους €1,4 δις με τεράστια απομείωση της καθαρής του θέσης.

- Η συνέχιση της ανεξέλεγκτης λειτουργίας του ομίλου “Marfin” θέτει σε κίνδυνο το τραπεζικό και το χρηματιστηριακό σύστημα σε Ελλάδα και Κύπρο (η “Marfin Popular Bank” είναι η 2^η μεγαλύτερη τράπεζα της Κύπρου).
- Οι παραβάσεις του τραπεζικού και χρηματιστηριακού κανονιστικού πλαισίου, καθώς και οι ενδείξεις συνέργειας και ηθικής αυτουργίας φυσικών και νομικών προσώπων έχουν τεκμηριωθεί με τεχνική επάρκεια και ακρίβεια, με στόχο τη διαβίβασή τους στους αρμόδιους διοικητικούς και δικαστικούς φορείς προς περαιτέρω ενέργειες».

Βάσει των στοιχείων που προέκυψαν από την πιο πάνω επιστολή, ότι δηλαδή διαχειριστής των κεφαλαίων της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου ήταν ο Κύπριος υπήκοος κ. Α. Κοιρανίδης, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και στην αγορά ακινήτων στην Ελλάδα μέσω των κυπριακών εταιρειών “Rassadel” και “Madeus”, η επιτροπή πραγματοποίησε στις 15 Οκτωβρίου 2013 συνεδρία στην παρουσία του κ. Α. Κοιρανίδη, με σκοπό να ακούσει τις απόψεις του επί των θεμάτων που ηγέρθηκαν.

Ο πιο πάνω προσκεκλημένος της επιτροπής στα πλαίσια της συνεδρίας αυτής δήλωσε πως οι εταιρείες “Rassadel” και “Madeus” είναι εταιρείες κυπριακής εγγραφής με ιδιοκτήτη, δηλαδή μέτοχο και διευθυντή, τον ίδιο και πως αυτές λειτουργούσαν με σκοπό τη διαχείριση δικών του επενδύσεων οι οποίες εξυπηρετούσαν επενδύσεις αποκλειστικά και μόνο της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου⁵¹. Σύμφωνα με τα λεχθέντα του, οι εταιρείες

⁵¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 21.

αυτές διαχειρίζονταν χρήματα τα οποία η Ιερά Μονή Βατοπεδίου έδινε στον ίδιο, για να χρησιμοποιηθούν σε συγκεκριμένες επενδύσεις, διευκρινίζοντας περαιτέρω ότι «[...] αυτές οι εταιρείες δε δανείστηκαν ποτέ χρήματα, οι μόνες συναλλαγές τις οποίες έκαναν ήταν μέσω του τραπεζικού λογαριασμού τους, έπαιρναν χρήματα από τη Μονή Βατοπεδίου τα οποία επένδυαν σε συγκεκριμένες επενδύσεις βάσει ενός επιχειρηματικού επενδυτικού σχεδίου το οποίο εγκρινόταν από τη μονή. [...]».

Πιο συγκεκριμένα, ο ίδιος δήλωσε τα ακόλουθα: «[...] Η Μονή Βατοπεδίου είχε κάποια χρήματα προς επένδυση τα οποία εγώ, ο σύμβουλος της μονής, τους εισηγήθηκα, επειδή δεν ήθελαν ούτε ήξεραν οι πατέρες να τα διαχειρίζονται, ότι ήταν καλύτερο να γίνουν εταιρείες ξεχωριστές, επενδυτικές, να βάλουν κάποιον άνθρωπο της εμπιστοσύνης τους στον οποίο να δίνουν τα χρήματα και να επενδύονται αυτά τα χρήματα με βάση το επενδυτικό πλάνο το οποίο θα εγίνετο και για το ποιος θα διεύθυνε και έτσι και έγινε. Άρα, αυτές οι δύο εταιρείες ενεγράφησαν στο όνομά μου, ήταν υφιστάμενες εταιρείες, αγοράστηκαν από δικηγορικό γραφείο εδώ στην Κύπρο, όπως συνηθίζεται, ήταν εταιρείες επενδυτικές, η “Rassadel” και “Madeus”. Τα ονόματα τα κληρονομήσαμε, όπως ήταν τα πήραμε, και ενεγράφηκα ως μέτοχος και σ’ αυτές τις εταιρείες έδινε χρήματα η μονή από πόρους τους οποίους εξασφάλιζε η μονή και γίνονταν οι επενδύσεις από εκεί. Τα κέρδη αποδίδονταν στη μονή, οι ζημιές έβγαιναν έναντι της απομείωσης του χαρτοφυλακίου. Αυτές οι δύο εταιρείες ουδέποτε είχαν cheque book, ουδέποτε διακίνησαν ένα ευρώ μετρητά ή μέσω επιταγής. Όλα τα χρήματα έμπαιναν από τη Μονή Βατοπεδίου ως εμβάσματα μέσω του τραπεζικού λογαριασμού και εμβάζονταν στους επενδυτικούς λογαριασμούς των εταιρειών της

Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων στην Ελλάδα, όπου γίνονταν οι επενδύσεις με βάση τις οδηγίες τις δικές μας [...]».

Ωστόσο, στο πιο πάνω αναφερθέν πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής καταγράφεται ότι σύμφωνα με τα όσα δήλωσε ο κ. Α. Κοιρανίδης σε αυτή είχε καταρτιστεί Σύμβαση Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών μεταξύ της “Rassadel” και της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου, η οποία μάλιστα είχε δοθεί και στην ΤΤΕ. Εντούτοις, τόσο η ΤΤΕ όσο και η ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δήλωσαν μέσω επίσημων επιστολών τους στην εν λόγω Ειδική Επιτροπή ότι δεν είχε περιέλθει στην κατοχή τους τέτοια Σύμβαση Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών και ότι δε γνώριζαν την ύπαρξη τέτοιου εγγράφου. Αντιθέτως, όπως αναφέρεται, η Τράπεζα της Ελλάδος και η ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δήλωσαν την ύπαρξη τέτοιας σύμβασης μεταξύ της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και της εταιρείας “Madeus”, η οποία τους διαβιβάστηκε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου την 1^η Σεπτεμβρίου 2010, αναφέροντας επιπρόσθετα ότι η τελευταία ερευνούσε από το 2008 την τυχόν τέλεση αξιόποινων πράξεων από τον κ. Α. Κοιρανίδη⁵².

Σημειώνεται ότι βάσει των πιο πάνω η επιτροπή κάλεσε την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου να την ενημερώσει σχετικά. Η τελευταία ανταποκρίθηκε στο εν λόγω αίτημα της επιτροπής με την επιστολή της, ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 2014, το περιεχόμενο της οποίας αναλύεται στο τέλος της παρούσας ενότητας.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω και σε σχέση με την ιδιοκτησία των εταιρειών

⁵² Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ 39-40.

“Rassadel” και “Madeus”, τα αποσπάσματα του πορίσματος της Ειδικής Επιτροπής που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τις ακόλουθες αναφορές: «[...] Κανείς δεν μπορεί πλέον να είναι βέβαιος σήμερα για τους πραγματικούς ιδιοκτήτες των δύο εταιρειών “Rassadel” και “Madeus”, που έως σχετικά πρόσφατα εθεωρείτο σχεδόν βέβαιο ότι ανήκαν στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου. Εταιρείες μέσω των οποίων διακινήθηκαν τεράστια ποσά προς άγνωστους προορισμούς από δάνεια που έλαβαν κυρίως από τη “Marfin Egnatia Τράπεζα”, καθώς και από την αξιοποίηση των ανταλλαχθέντων ακινήτων μεταξύ δημοσίου και Ιεράς Μονής Βατοπεδίου από τις εταιρείες του ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ [...]». Πέραν αυτού, αξίζει να σημειωθεί ότι η πιο πάνω Ειδική Επιτροπή αναφέρει στο πόρισμά της ότι το ιδρυτικό έγγραφο της εταιρείας “Rassadel”, το οποίο κατατέθηκε σε αυτή, δεν έφερε ημερομηνία σύνταξης και υπογραφής του από τους εταίρους, παρατηρώντας περαιτέρω ότι η αποστολή αυτού στην εν λόγω Ειδική Επιτροπή δεν πραγματοποιήθηκε από τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη, όπως άλλωστε θα έπρεπε, αλλά από το δικηγορικό γραφείο που είχε εγγράψει αρχικά την εταιρεία⁵³.

Περαιτέρω, στα ίδια πιο πάνω αποσπάσματα, παρά τα προαναφερθέντα σχετικά με την ιδιότητα του κ. Α. Κοιρανίδη ως μετόχου στις δύο εταιρείες, περιέχεται αναφορά σε αντιφατικές δηλώσεις του κ. Κοιρανίδη σε σχέση με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των

⁵³ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 38.

δύο εταιρειών⁵⁴. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι ο κ. Α. Κοιρανίδης «είχε παρουσιαστεί ενώπιον δύο εξεταστικών επιτροπών (1 Δεκεμβρίου 2008 και 9 Μαρτίου 2010), δηλώνοντας ως ο αποκλειστικός ιδιοκτήτης και μόνος μέτοχος των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus”, μέσω των οποίων είχε συνάψει με την Ιερά Μονή Βατοπεδίου συμφωνίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών», αναφορές οι οποίες εκ των υστέρων ανασκευάστηκαν, όπως επίσης αναφέρεται, δεδομένου ότι ο ίδιος ακολούθως ισχυρίστηκε ότι οι εν λόγω εταιρείες ανήκουν στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου.

Με αφορμή τα πιο πάνω, η επιτροπή κάλεσε το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη να καταθέσει τα σχετικά στοιχεία. Συναφώς, το εν λόγω τμήμα, ανταποκρινόμενο στο αίτημα της επιτροπής με επιστολή του, ημερομηνίας 25 Ιουνίου 2013, απέστειλε σε αυτήν τα πιστοποιητικά μετόχων για τις πιο πάνω εταιρείες από την ημερομηνία εγγραφής τους και τα οποία επισυνάπτονται ως Παράρτημα 9 στην παρούσα έκθεση.

Στα εν λόγω πιστοποιητικά ο κ. Α. Κοιρανίδης παρουσιάζεται ως μόνος μέτοχος στις εταιρείες “Rassadel” και “Madeus”. Περαιτέρω, σύμφωνα με αυτά οι εν λόγω εταιρείες δεν έχουν υποβάλει ετήσια έκθεση στο Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη από την ημερομηνία της εγγραφής τους.

Όσον αφορά τον τρόπο που η Ιερά Μονή Βατοπεδίου βρέθηκε να επενδύει χρηματικά ποσά σε χρηματιστηριακούς τίτλους και τη συνεργασία της με τον κ. Α.

⁵⁴ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 40-41.

Κοιρανίδη, ο τελευταίος κατέθεσε στα πλαίσια της πιο πάνω αναφερθείσας συνεδρίας της επιτροπής ότι η μονή «[...] είχε στα χέρια της κεφάλαια, μετρητά, €50 εκατομ. και αρκετά άλλα ακίνητα, εμπορεύσιμα ακίνητα, με τα οποία βρέθηκε χωρίς να το θέλει, λόγω της επιβολής της ανταλλαγής που έγινε και αυτά τα χρήματα έπρεπε με κάποιο τρόπο να επενδυθούν [...]». Πιο συγκεκριμένα, ο ίδιος δήλωσε ότι «[...] ως αποτέλεσμα της ανταλλαγής της λίμνης Βιστωνίδας που επιβλήθηκε στη μονή από το ελληνικό δημόσιο και την έναρξη της δημοπράτησης των ακινήτων τα οποία ανταλλάχθηκαν, προέκυψαν €50 εκατομ. μόνο από την πώληση του ολυμπιακού ακινήτου, τα οποία κατατέθηκαν στη “Marfin Laiki” [...]»⁵⁵.

Από τη συζήτηση που διεξήχθη ενώπιον της επιτροπής προέκυψε ότι τα €50 εκατομ. που περιήλθαν στην κατοχή της μονής, όπως έχει προαναφερθεί, δε χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά χρηματιστηριακών τίτλων, αλλά για κατάθεση στην υπό αναφορά τράπεζα⁵⁶. Ο πιο πάνω προσκεκλημένος κατέθεσε στην επιτροπή πως αυτό αποτέλεσε δική του συμβουλή, αφού «[...] Καταρχήν, δέχτηκε η “Marfin” το δάνειο καταθέσεων να είναι λιγότερο από 1% διαφορά από δανειστικό επιτόκιο, άρα δεν πληρώναμε πολύ περισσότερους τόκους, και η συμβουλή όλων -ήταν ομόφωνο- όλων των συμβούλων που ήμαστε μαζί, ότι ήταν καλύτερα να έχουμε τα μετρητά σε λογαριασμό δικό μας, παρά να τα... Διότι προβλέπαμε ότι τα μετρητά θα αποκτούσαν πολύ μεγαλύτερη αξία στο μέλλον. Και έτσι και έγινε, παρ’ όλο που τα πράγματα

⁵⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 29.

⁵⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 29.

δούλεψαν ανάποδα στο τέλος [...]»⁵⁷.

Αναφορικά με τον τρόπο που προέκυψε η συνεργασία μεταξύ της μονής και της ΜΕΒ, ο ίδιος εξέφρασε άγνοια για τον τρόπο που αυτή προέκυψε, αλλά εξέφρασε την πεποίθηση πως η πιο πάνω τράπεζα πιθανόν να προσέγγισε τη μονή, προσφέροντας αρκετά ελκυστικούς όρους, προκειμένου να εξασφαλίσει την κατάθεση του ποσού των €50 εκατομ., όπως έπραξαν και άλλες τράπεζες⁵⁸.

Από όσα κατέθεσε στην επιτροπή ο κ. Ά. Κοιρανίδης προκύπτει πως η “Marfin Laiki Bank” αποτελούσε τον κύριο χρηματοδότη της Μονής Βατοπεδίου και πως η τελευταία δανείστηκε μεγάλα ποσά, με σκοπό να τα επενδύσει. Απαντώντας σε σχετικά ερωτήματα των βουλευτών μελών της επιτροπής, ο εν λόγω προσκεκλημένος εξέφρασε την άποψη πως τα δάνεια αυτά ήταν επαρκώς εξασφαλισμένα και πως η χορήγηση ενός τραπεζικού δανείου με τους τότε συμφωνηθέντες όρους θεωρείτο κατά την άποψή του μια εξαιρετικά καλή τραπεζική πράξη για το δανειστή.

Μεγαλύτερη λεπτομέρεια σε σχέση με το θέμα των πηγών χρηματοδότησης της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου περιέχεται στο πόρισμα της προαναφερθείσας Ειδικής Επιτροπής, στο οποίο αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «[...] οι κύριες πηγές κεφαλαίων της μονής τα οποία διαχειρίστηκαν οι κυπριακές εταιρείες του Ά. Κοιρανίδη, “Rassadel” και “Madeus”, προήλθαν στο μεγαλύτερο μέρος τους από δάνεια (συνολικά €173.600.811), εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος τους (€156.920.780) χορηγήθηκε από την “Marfin Egnatia Τράπεζα” και τη θυγατρική της, την Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος, ενώ τα

⁵⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 30.

⁵⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 30.

υπόλοιπα αφορούσαν σε χρηματοδοτήσεις κυρίως της Εμπορικής Τράπεζας. [...]»⁵⁹.

Σε σχέση με τους λόγους που οι πλείστες επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν στον όμιλο της MIG, ο πιο πάνω προσκεκλημένος δήλωσε στην επιτροπή τα ακόλουθα: «[...] Όταν έγινε αυτή η συμφωνία με τη MIG και δόθηκε το δάνειο με αυτούς τους ευνοϊκούς όρους και την κατάθεση που σας είπα κ.τ.λ., εκεί έγινε η συμφωνία ότι όλες οι επενδύσεις θα γίνονταν από την Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδας, οι οποίοι ενεργούσαν ως χρηματιστές, οι οποίοι είναι του ομίλου της MIG. Η συμφωνία ήταν ξεκάθαρη, εμείς, η “Rassadel” αποφάσιζε και έδινε εντολές για το πού θα επενδύονταν τα χρήματα, η Επενδυτική Τράπεζα έδινε advice, όπως γίνεται σε όλες τις πράξεις ενός χρηματιστή με έναν επενδυτή. [...] Έγιναν και άλλες επενδύσεις, όμως η συντριπτική πλειοψηφία, έχετε δίκαιο, έγινε σε εταιρείες του ομίλου, δηλαδή στη “Vivartia”, στη “Singular”, στη MIG, στη... Έγιναν όμως και στον ΟΤΕ, αγοράστηκε ακίνητο στη Σερβία. Έγιναν και άλλες... [...] Όμως όντως η συντριπτική πλειοψηφία των επενδύσεων έγιναν στον όμιλο της MIG, που βέβαια δεν υπήρχε δέσμευση ότι θα γίνονταν εκεί μόνο, απλώς υπήρχε περισσότερη πληροφόρηση από εκεί προς εμάς και εμείς... Όπως γινόταν σε άλλες περιπτώσεις χρηματιστών. [...] δεν υπήρχε καμία δέσμευση, ήταν στην απόλυτη κρίση τη δική μας πού θα επενδύονταν, με οδηγίες δικές μας. Όμως αυτοί μας συμβούλευαν και ήταν μέρος της σύμβασης η οποία υπογράφηκε [...]»⁶⁰.

⁵⁹ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 43.

⁶⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 31-34.

Σύμφωνα με το πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής το οποίο βασίζεται στις σχετικές εκθέσεις της ΤτΕ, οι επενδυτικές τοποθετήσεις που πραγματοποιήθηκαν από τις εταιρείες “Rassadel” και “Madeus” για λογαριασμό της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου ήταν οι ακόλουθες⁶¹:

- «• €30,2 εκατομ. τοποθετήθηκαν από την στην αύξηση κεφαλαίου της MIG ύψους €5,2 δις, η οποία ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο 2007.
- €30 εκατομ. χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά μετοχών του ΟΤΕ κατά την προεκλογική περίοδο από τις 12 Σεπτεμβρίου 2007 μέχρι 14 Σεπτεμβρίου 2007 και οι οποίες πωλήθηκαν μετεκλογικά στις 20 Σεπτεμβρίου 2007. Από το προϊόν της πώλησης ποσό €20 εκατομ. τοποθετήθηκε ισομερώς μέσω του private banking της “Marfin Popular Bank” στην Κύπρο σε δύο Hedge Funds. Το πρώτο από τα δύο Hedge Funds διαχειρίζεται θυγατρική της “Marfin” με διαχειριστή κορυφαίο στέλεχος της “Marfin”, ενώ στο δεύτερο Hedge Fund η “Marfin” ελέγχει ποσοστό 30% της εταιρείας διαχείρισης.
- €6,3 εκατομ. τοποθετήθηκαν σε μετοχές του ΥΓΕΙΑ του ομίλου MIG.
- €4,79 εκατομ. τοποθετήθηκαν σε μετοχές της “Marfin Popular Bank Κύπρου”, το βασικό τραπεζικό βραχίονα της MIG.
- €10,4 εκατομ. χρησιμοποιήθηκαν για αγορές μετοχών της VIVARTIA, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο εξαγοράς από τη MIG το καλοκαίρι του 2007, όταν

⁶¹ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 44.

πραγματοποιήθηκε η αύξηση κεφαλαίου της MIG.

- €4 εκατομ. διατέθηκαν για συμμετοχή στην εταιρεία “Singular Logic” του ομίλου MIG.
- €21 εκατομ. χρηματοδότησαν την αγορά ακινήτου από την “Torcaso Investment Ltd” (€6 εκατομ.) και τη συμμετοχή της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου στην εταιρεία ΠΑΠΙΣΤΑΣ Συμμετοχική ΑΕ μέσω της “Madeus Ltd”, επίσης συμφερόντων της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου(€15 εκατομ.).
- €0,6 εκατομ. χρηματοδότησαν την εταιρική συμμετοχή της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου στην ΑΝΘΕΜΙΑΣ (την κατασκευαστική εταιρεία που αγόρασε οικόπεδα που ανταλλάχθηκαν με το ελληνικό δημόσιο στην περιοχή της Θεσσαλονίκης).
- €21,7 εκατομ. εξόφλησαν προηγούμενα δάνεια (€20,4 εκατομ. αφορούσαν χορηγήσεις της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος).
- €22,7 εκατομ. τοποθετήθηκαν σε επιπλέον αγορές μετοχών της MIG.».

Συνολικά, όπως αναφέρει η Ειδική Επιτροπή, «η συνολική επενδεδυμένη θέση της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου στη MIG και στις εταιρείες του ομίλου της ανήλθε σε €115,5 εκατομ., ενώ κατά την ημερομηνία σχετικού πορίσματος της ΤτΕ (3 Μαΐου 2010) η υπολειπόμενη επενδυτική θέση ανερχόταν σε €69,2 εκατομ. από τα οποία τα €56 εκατομ. αφορούν στη μετοχή της MIG [...]».

Γενικότερα, η Ειδική Επιτροπή αναφέρει τα ακόλουθα: «Βάσει της τραπεζικής και χρηματιστηριακής νομοθεσίας προκύπτουν σοβαρά θέματα παραβάσεων αναφορικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, καθώς η συγκεκριμένη δραστηριότητα της τράπεζας “Marfin” εντάσσεται στις παρεπόμενες επενδυτικές υπηρεσίες και κατά

συνέπεια προϋπέθετε την κατάρτιση ειδικού τύπου σύμβασης για την παροχή επενδυτικών συμβουλών, την αξιολόγηση μέσω ελέγχων συμβατότητας και καταλληλότητας της “Rassadel” και της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου ως τελικού αποδέκτη των επενδύσεων και την έγγραφη αποδοχή του πελάτη-επενδυτή αναφορικά με την κατανόηση των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Παράλληλα, προκύπτουν σοβαρά θέματα σύγκρουσης συμφερόντων για τα υπόχρεα πρόσωπα και τη διοίκηση της τράπεζας “Marfin” η οποία, έχοντας στενούς δεσμούς με τον όμιλο MIG, μεσολάβησε και ενέκρινε τη δανειοδότηση της IM, ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, με υπέρογκα ποσά για κάλυψη επενδυτικών κινήσεων, με στόχο τελικά την επωφελή για τους μετόχους της MIG και ταυτόχρονα εκτελεστικά μέλη της διοίκησης της “Marfin” χρηματιστηριακή στήριξη των συνδεδεμένων με την MIG εταιρειών και την επιτυχή αύξηση κεφαλαίου της ίδιας της MIG. Η εταιρεία “Rassadel”, όπως προέκυψε από τις συμβάσεις δανείων μεταξύ της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και της “Marfin Egnatia Bank” που προσκομίστηκαν στο πλαίσιο των εξεταστικών της Βουλής, φαίνεται να δρα ως εγγυητής σε συμβάσεις δανείων προς την Ιερά Μονή Βατοπεδίου ύψους συνολικά €147,9 εκατομ. Αποτελεί εντύπωση το γεγονός ότι μια εταιρεία με μετοχικό κεφάλαιο μόλις 1.000 κυπριακών λιρών και δρώντας ως επενδυτικός σύμβουλος μιας μονής μπορούσε να έχει τις προϋποθέσεις ρόλου φερέγγυου εγγυητή έναντι τόσο μεγάλου ύψους δανείων, γεγονός που σχολιάστηκε ως μη συνετή τραπεζική πρακτική και από το Διοικητή της ΤΤΕ κ. Γ. Προβόπουλο στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής την 31^η Αυγούστου 2010. Επίσης, μεγάλη εντύπωση προκαλεί η μεγάλη απόκλιση μεταξύ των προβλεπόμενων σκοπών της χρηματοδότησης της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου, βάσει των

αναφερόμενων ορίων στις συμβάσεις χορηγήσεων της “Marfin Egnatia Bank” και της πραγματικής χρήσης των κεφαλαίων, όπως προέκυψαν από τις αναλύσεις των λογαριασμών της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus” που ερεύνησαν οι ελεγκτές της ΤΤΕ»⁶².

Εκφράζοντας τις απόψεις του αναφορικά με τον κίνδυνο που ενδεχομένως να παρουσίαζαν οι εν λόγω επενδυτικές επιλογές, ο κ. Α. Κοιρανίδης κατέθεσε στην επιτροπή τα εξής: «[...] Πρέπει να πω ότι όντως αυτό το πράγμα, ότι επενδύονταν και το exposure ήταν στον όμιλο της MIG, ήταν ένα πράγμα που εμένα και άλλους μας προβλημάτιζε, όμως από την άλλη, επειδή όλες οι εταιρείες που επενδύαμε ήταν public companies και δεν ήταν ιδιωτικές εταιρείες οι οποίες ελέγχονταν αποκλειστικά και μόνο από αυτούς, θεωρήσαμε ότι υπήρχε το spread μέσω του χρηματιστηρίου. Όμως ουδέποτε διερωτήθηκα αν υπήρχε σύγκρουση συμφερόντων εσωτερικά από την τράπεζα. Αλίμονο τώρα ο κάθε άνθρωπος που πάει και δανείζεται από την τράπεζα, για να κάνει μία πράξη, αν αρχίσει να σκέφτεται πώς σκέφτεται η τράπεζα, για να δει αυτό το πράγμα. Όμως αυτό το πράγμα με προβλημάτισε, το ότι από πλευράς της μονής υπήρχε συγκέντρωση των επενδύσεων σε έναν όμιλο. Δηλαδή από τα €130 εκατομ., €140 εκατομ. που είχαμε επενδύσει σε ακίνητα τα ογδόντα ήταν σ’ αυτό τον ευρύτερο όμιλο της MIG. Και αυτό ήταν ένα exposure το οποίο και εμένα δε με πολυανάπαυε ως

⁶² Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 45.

σύμβουλο [...]»⁶³.

Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί πως, κληθείς να σχολιάσει κατά πόσο οι εγγυήσεις που έπαιρνε η υπό αναφορά τράπεζα δικαιολογούσαν τη χορήγηση των δανείων, ο κ. Α. Κοιρανίδης απάντησε ότι για το θέμα αυτό πρέπει να λογοδοτήσουν αυτοί που χορήγησαν τα δάνεια, συμπληρώνοντας ότι «[...] υπάρχουν τράπεζες που είναι πολύ πιο συντηρητικές από άλλες· υπάρχουν τράπεζες οι οποίες είναι πολύ πιο risk seekers [...]»⁶⁴.

Σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση των υπό συζήτηση επενδύσεων, ο κ. Α. Κοιρανίδης ανέφερε στην επιτροπή πως η αξία τους έχει μειωθεί δραματικά και πιο συγκεκριμένα στο ένα τρίτο της αξίας αγοράς τους, ενώ υπάρχει η κατάθεση των €50 εκατομ. Στο ζήτημα που ηγέρθη από την επιτροπή αναφορικά με το κατά πόσο η μονή κλήθηκε να καλύψει τη διαφορά από τη μείωση στην τιμή των μετοχών οι οποίες θα αποτελούσαν εξασφαλίσεις ως ήταν η υποχρέωση του δανειολήπτη, ο εν λόγω προσκεκλημένος κατέθεσε πως όντως η μονή κλήθηκε να πληρώσει τη διαφορά, αλλά δεν το έπραξε, δηλώνοντας χαρακτηριστικά «[...] από το μη έχοντα ουκ αν λάβοις [...]»⁶⁵.

Συνεπώς, την επιτροπή απασχόλησε η σημερινή κατάσταση του δανεισμού της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και για το σκοπό

⁶³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 34.

⁶⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 36.

⁶⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 55.

αυτό κάλεσε την Ειδικό Διαχειριστή να της δώσει τις σχετικές πληροφορίες. Ως εκ τούτου, με επιστολή της Ειδικού Διαχειριστού της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013 η επιτροπή ενημερώθηκε ότι με βάση τα υπόλοιπα της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2012 ο συνολικός δανεισμός της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου ανέρχεται στα €119,141 εκατομ., οι εξασφαλίσεις στα €18,543 εκατομ., οι προβλέψεις στα €77,296 εκατομ. και οι καθυστερήσεις στα €7,399 εκατομ. Επίσης, στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι το σύνολο του εν λόγω δανεισμού την 31^η Δεκεμβρίου 2012 είχε καταταγεί στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Παράλληλα, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ανταποκρινόμενη στο αίτημα της επιτροπής να ενημερώσει την τελευταία σε σχέση με τα όσα περιήλθαν στην αντίληψή της για τη συνεργασία της με τις ελληνικές αρχές, όπως προαναφέρθηκε, απέστειλε επιστολή προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 2014, αναφέροντας ότι παρείχε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της Ελλάδας επανειλημμένα πληροφορίες που της ζητήθηκαν αναφορικά με θέματα τα οποία διερευνούνταν από τις ελληνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών αναφορικά με το Βατοπέδι. Συμπληρώνει ωστόσο ότι ουδέποτε διενήργησε οποιαδήποτε ειδική έρευνα για δάνεια του ομίλου “Marfin” προς την Ιερά Μονή Βατοπεδίου. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου διενήργησε, όπως αναφέρεται στην ίδια επιστολή, αυτεπάγγελτη έρευνα για ενδεχόμενη παράβαση του περί των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) Νόμου από το συνεργάτη του Βατοπεδίου κ. Α. Κοιρανίδη, με αφορμή τηλεοπτικές παρουσιάσεις του. Για τους σκοπούς της έρευνας αυτής, όπως επίσης επισημαίνεται, λήφθηκαν στοιχεία τόσο από

την Κύπρο όσο και από την Ελλάδα. Ωστόσο, όπως περαιτέρω αναφέρεται στην ίδια επιστολή, πριν από την ολοκλήρωση της διερεύνησης μεσολάβησε δικαστική απόφαση με την οποία κρίθηκε ότι η σύνθεση/διορισμοί των μελών του συμβουλίου της επιτροπής από το Υπουργικό Συμβούλιο ήσαν λανθασμένοι και παράνομοι, με αποτέλεσμα να επηρεαστούν πέραν των ογδόντα υποθέσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν και αυτή.

Στη συνέχεια, σύμφωνα πάντα με την ίδια επιστολή, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου σημειώνει ότι στις 14 Νοεμβρίου 2011 εξέτασε ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 4 του περί των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) Νόμου από τον κ. Α. Κοιρανίδη, αλλά με βάση τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της έκρινε μεταξύ άλλων ότι «θα ήταν δύσκολο να στοιχειοθετηθεί» ότι οι ενέργειες του κ. Α. Κοιρανίδη ενέπιπταν στις πρόνοιες του εν λόγω νόμου και ειδικότερα στις διατάξεις που ρυθμίζουν την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών χωρίς την κατοχή άδειας. Περαιτέρω, αναφέρει ότι απέστειλε επιστολή στις 26 Ιανουαρίου 2011 στην ΚΤΚ, για να ενημερωθεί κατά πόσο τίθεται θέμα παραπλανητικών οικονομικών καταστάσεων της ΜΡΒ, διότι ενδεχομένως να μην προέβη στις απαραίτητες προβλέψεις αναφορικά με επισφάλειες που προέκυψαν από δάνεια τα οποία ενδεχομένως να είχε δώσει για απόκτηση μετοχών της MIG. Η ΚΤΚ, όπως αναφέρει στην επιστολή της η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, απάντησε ότι η ΜΡΒ τελεί υπό την εποπτεία της και ότι διενεργεί όλους τους ελέγχους για πιθανούς κινδύνους. Τέλος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δηλώνει ότι διόρισε ερευνητές λειτουργούς, με σκοπό τη διερεύνηση ενδεχόμενης παράβασης της νομοθεσίας περί των Προϋποθέσεων Διαφάνειας (Κινητές

Αξίες προς Διαπραγμάτευση σε Ρυθμιζόμενη Αγορά) Νόμου από τη “Cyprus Popular Bank Co Ltd”.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι στο πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων περιλαμβάνεται αναφορά σε «αποδεδειγμένη ψευδορκία» του κ. Α. Κοιρανίδη στην οποία προέβη μέσω των καταθέσεών του, «καθώς και σε πλήθος αντιφατικών στοιχείων που προέκυψαν μέσω της στοιχειοθετημένης έρευνας της Προανακριτικής Επιτροπής επί συγκεκριμένων παραβάσεων σε Ελλάδα και Κύπρο», που εκλαμβάνονται από την Ειδική Επιτροπή «ως ιδιαίτερα ενοχοποιητικό στοιχείο για τον Α. Κοιρανίδη, αλλά και τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς, το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο άμεσης εισαγγελικής έρευνας»⁶⁶.

5. Ο ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ, Η ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΕ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ (ΕΛΑ) ΚΑΙ Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕ €1,8 ΔΙΣ

5.1 Διατραπεζικός δανεισμός

Σύμφωνα με σχετική επιστολή που κατέθεσε ενώπιον της επιτροπής η Ειδικός Διαχειριστής της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, ημερομηνίας 30 Οκτωβρίου 2013, παρατίθενται τα ακόλουθα στοιχεία που αφορούν το διατραπεζικό δανεισμό στον οποίο είχε προβεί η Λαϊκή Τράπεζα στην Κύπρο, στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένου και του δανεισμού από κεντρικές τράπεζες, καθώς επίσης και

⁶⁶ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 41.

την άντληση έκτακτης ρευστότητας [Emergency Liquidity Assistance (ELA)].

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Ο διατραπεζικός δανεισμός της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όπως κατατέθηκε από την Ειδικό Διαχειριστή της

ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ (ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΕΛΑ)									
Χώρα	2006	2007	2008	2009	2010	2011	1^ο τρ. 2012	2^ο τρ. 2012	3^ο τρ. 2012
	€'000								
Κύπρος*	222	430	1,434	3,006	2,915	↑6,477	6,049	↑9,695	10,058
Ελλάδα	444	1,932	5,007	7,145	7,509	↓3,784	2,409	↓645	78
Άλλες χώρες	86	347	422	320	225	41	23	24	22
Σύνολο**	752	2,709	6,863	10,471	10,649	10,302	8,481	10,364	10,158
**Περιλαμβανομένων υποχρεώσεων προς Κεντρικές Τράπεζες ΚΤΚ Τράπεζα της Ελλάδας									
	N/A	N/A	N/A	2,690	2,501	6,321	5,806	9,360	9,907
	N/A	N/A	N/A	3,300	4,444	2,972	1,967	503	---
*Περιλαμβανόμενου δανεισμού									

μέσω									
ΚΤΚ/ΕΛΑ	N/A	N/A	N/A	2,690	2,501	↑6,321	5,806	↑9,360	9,907

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω στοιχεία και μετά από μια προσεκτική μελέτη, διαφαίνεται μια διαχρονική αύξηση του διατραπεζικού δανεισμού της Λαϊκής Τράπεζας, καθότι το 2006 ανερχόταν στο συνολικό ποσό των μόλις €752 εκατομ., ενώ το τρίτο τρίμηνο του 2012 εκτοξεύτηκε στα €10,2 δις. Από τα στοιχεία που παρατίθενται επίσης πιο πάνω είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι το 2011 σε σύγκριση με το 2010 ο διατραπεζικός δανεισμός στην Ελλάδα είχε μειωθεί κατά €3,7 δις, ενώ για την ίδια χρονική περίοδο ο διατραπεζικός δανεισμός στην Κύπρο είχε αυξηθεί περίπου κατά €3,6 δις.

Περαιτέρω, από τα εν λόγω στοιχεία διαφαίνεται επίσης ότι υπήρχε μια διαχρονική τάση μείωσης του διατραπεζικού δανεισμού στην Ελλάδα, φθάνοντας το τρίτο τρίμηνο του 2012 στο πολύ χαμηλό επίπεδο των μόλις €78 εκατομ., αυξάνοντας αντίθετα θεαματικά το ύψος του διατραπεζικού δανεισμού για την Κύπρο στο πολύ υψηλό επίπεδο των €10 δις την αντίστοιχη χρονική περίοδο.

Συγκρίνοντας επίσης τα εν λόγω στοιχεία, δεν είναι καθόλου άσχετη και η αυξητική τάση που παρατηρήθηκε στην άντληση έκτακτης ρευστότητας ΕΛΑ. Από τα εν λόγω στοιχεία διαφαίνεται ενδεχομένως ότι μεγάλα ποσά τα οποία αντλούσε η Λαϊκή Τράπεζα στην Κύπρο ως έκτακτη ρευστότητα ΕΛΑ μεταφέρονταν για μείωση του διατραπεζικού δανεισμού στην Ελλάδα. Από τη σύγκριση των στοιχείων αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, ενώ ο ΕΛΑ το 2010 ανερχόταν στο ποσό των €2,501 δις, αυξήθηκε το 2011 στα €6,321 δις, δηλαδή παρατηρήθηκε μια αύξηση €3,820 δις, ενώ ταυτόχρονα την

αντίστοιχη χρονική περίοδο ο διατραπεζικός δανεισμός στην Ελλάδα μειώθηκε περίπου κατά το ίδιο ποσό, δηλαδή κατά €3,725 δις. Περαιτέρω, όσον αφορά την αύξηση ELA κατά €1,8 δις στις 18 Μαΐου 2012 και από τη σύγκριση των πιο πάνω στοιχείων (βλ. 1^ο τρίμηνο 2012 με 2^ο τρίμηνο 2012) διαφαίνεται επίσης ότι υπήρξε ταυτόχρονη μείωση του διατραπεζικού δανεισμού στην Ελλάδα κατά το ίδιο περίπου ποσό, που αφορά την άντληση σε ELA.

5.2. Έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (ELA) και κρατική στήριξη με €1,8 δις

Σύμφωνα με τις διαδικασίες που υποστηρίζουν τις λειτουργίες του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ και ειδικότερα το άρθρο 14.4 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και της ΕΚΤ αναφορικά με την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα προς μεμονωμένα πιστωτικά ιδρύματα, τα πιστωτικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν χρηματοδότηση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες όχι μόνο μέσω της διενέργειας πράξεων νομισματικής πολιτικής, αλλά σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μέσω της παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα.

Ως έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα νοείται η παροχή εκ μέρους εθνικής κεντρικής τράπεζας του ευρωσυστήματος χρήματος κεντρικής τράπεζας ή/και κάθε άλλης μορφής στήριξης η οποία ενδέχεται να επιφέρει αύξηση του χρήματος κεντρικής τράπεζας προς φερέγγυο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή προς όμιλο φερέγγυων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που αντιμετωπίζει προσωρινά προβλήματα ρευστότητας, χωρίς ωστόσο η ενέργεια αυτή να εντάσσεται στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

Η έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα παρέχεται με ευθύνη της ενδιαφερόμενης

εθνικής κεντρικής τράπεζας η οποία αναλαμβάνει συνεπακόλουθα το κόστος και τους κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν από την τακτική αυτή. Εντούτοις, βάσει του άρθρου 14.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, δηλαδή του καταστατικού του ΕΣΚΤ, ανατίθεται στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ η αρμοδιότητα περιστολής των πράξεων παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, εφόσον το διοικητικό συμβούλιο αποφανθεί ότι οι εν λόγω πράξεις παρακωλύουν τους στόχους και τα καθήκοντα του ευρωσυστήματος.

Στην πιο πάνω περίπτωση, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ αποφασίζει με πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψήφων, ενώ, προκειμένου να είναι σε θέση να αξιολογήσει ορθώς κατά πόσον τίθεται θέμα παρακώλυσης των στόχων και καθηκόντων του ευρωσυστήματος, το εν λόγω διοικητικό συμβούλιο πρέπει να ενημερώνεται εγκαίρως για τη διενέργεια τέτοιων πράξεων.

Σημειώνεται ότι οι σχετικές διαδικασίες θεσπίστηκαν το 1999 και έκτοτε αναθεωρούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, τα δε βασικά χαρακτηριστικά τους συνοψίζονται παρακάτω:

Στα πλαίσια που καθορίζονται πιο πάνω, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες πρέπει να παρέχουν στην ΕΚΤ λεπτομερή στοιχεία για κάθε πράξη έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, το αργότερο εντός δύο εργάσιμων ημερών από τη διενέργεια της κάθε πράξης. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής:

1. Τον αντισυμβαλλόμενο προς τον οποίο χορηγήθηκε ή πρόκειται να χορηγηθεί έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα.
2. Την αξία και την ημερομηνία λήξης της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα είτε που

χορηγήθηκε είτε που πρόκειται να χορηγηθεί.

3. Το νόμισμα, στο οποίο χορηγήθηκε ή πρόκειται να χορηγηθεί έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα.
4. Τις εξασφαλίσεις/εγγυήσεις έναντι των οποίων χορηγήθηκε ή πρόκειται να χορηγηθεί έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα, περιλαμβανομένης της αποτίμησης των παρεχόμενων εξασφαλίσεων και τυχόν περικοπών αποτίμησης που εφαρμόζονται σε αυτές και, όπου κρίνεται σκόπιμο, λεπτομερών στοιχείων σχετικά με τις παρεχόμενες εγγυήσεις.
5. Το επιτόκιο που θα καταβληθεί από τον αντισυμβαλλόμενο επί του ποσού της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα που χορηγήθηκε ή που πρόκειται να χορηγηθεί.
6. Τους ειδικούς λόγους για τους οποίους χορηγήθηκε ή πρόκειται να χορηγηθεί έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (π.χ. κάλυψη διαφορών αποτίμησης, εκροές καταθέσεων κ.λπ.).
7. Τη βραχυμεσοπρόθεσμη αξιολόγηση εκ μέρους του φορέα προληπτικής εποπτείας σχετικά με την κατάσταση ρευστότητας και το βαθμό φερεγγυότητας του πιστωτικού ιδρύματος που λαμβάνει την έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα, περιλαμβανομένων των κριτηρίων που χρησιμοποιήθηκαν, προκειμένου να εξαχθούν θετικά συμπεράσματα όσον αφορά τη φερεγγυότητά του.
8. Όπου κρίνεται σκόπιμο, μια αξιολόγηση των διασυνοριακών προεκτάσεων ή/και των πιθανών συστημικών επιδράσεων της κατάστασης που επέβαλε/επιβάλλει την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα.

Επιπλέον, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και εφόσον κρίνεται σκόπιμο, το

διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες από την αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα ή/και να διευρύνει τις απαιτήσεις υποβολής πληροφοριών/στοιχείων ή/και να τις καταστήσει πιο αυστηρές.

Σε περίπτωση που το συνολικό ποσό των σχεδιαζόμενων πράξεων παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα προς ένα συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή όμιλο χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση και συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων του στο εξωτερικό υπερβαίνει το όριο των €500 εκατομ., η ενδιαφερόμενη εθνική κεντρική τράπεζα οφείλει να ενημερώσει σχετικώς την ΕΚΤ το ενωρίτερο δυνατόν πριν από την παροχή της αιτούμενης ενίσχυσης.

Περαιτέρω, σε περίπτωση που το συνολικό ποσό των σχεδιαζόμενων πράξεων έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα αναμένεται να υπερβεί το όριο των €2 δις, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ εξετάζει κατά πόσο η διενέργεια των εν λόγω πράξεων δημιουργεί κίνδυνο παρακώλυσης των στόχων και των καθηκόντων του ευρωσυστήματος.

Σημειώνεται ότι, κατόπιν σχετικού αιτήματος της ενδιαφερόμενης εθνικής κεντρικής τράπεζας, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ είναι δυνατό να αποφασίσει να θεσπίσει όριο και να μην προβάλλει αντιρρήσεις για τις σχεδιαζόμενες πράξεις έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, το ποσό των οποίων δεν υπερβαίνει το εν λόγω όριο και οι οποίες διενεργούνται εντός προκαθορισμένου σύντομου χρονικού διαστήματος.

Σκοπός των διαδικασιών αυτών είναι να διασφαλιστεί επαρκώς η άσκηση των λειτουργιών του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ δυνάμει του άρθρου 14.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ όσον αφορά την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα

προς μεμονωμένα πιστωτικά ιδρύματα. Οι διαδικασίες είναι δεσμευτικές για όλες τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και η αποτελεσματικότητά τους εξετάζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Όπως είναι γνωστό, σημαντικό ρόλο στην κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου αποτέλεσε η αυξανόμενη και χωρίς όρια άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα.

Στο σημείο αυτό είναι αξιοσημείωτο και βαρύνουσας σημασίας να αναφερθούν οι αναφορές/δηλώσεις των αρμόδιων στελεχών και αξιωματούχων οι οποίοι παρευρέθηκαν σε ορισμένες από τις συνεδρίες της επιτροπής και κατέθεσαν τις απόψεις τους ενώπιόν της αναφορικά με τη χρήση/άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα.

Πιο συγκεκριμένα, ο Πρόεδρος του τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας κ. Α. Φιλίππου ανέφερε μεταξύ άλλων ότι μετά την έκδοση του σχετικού διατάγματος που ήταν προϊόν της ψηφισθείσας από τη Βουλή των Αντιπροσώπων νομοθεσίας που αφορά τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων του 2012, με την οποία παρείχε στη Λαϊκή Τράπεζα κρατική εγγύηση ύψους €1,8 δις, το πρώτο σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στην ΚΤΚ ήταν περί τα τέλη Αυγούστου 2012. Συνεπώς, ανέφερε το εν λόγω σχέδιο «...προέβλεπε τη δημιουργία ενός NAMA, National Asset Management Company, για το “κακό” μέρος των εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας...[...]»⁶⁷, το οποίο απορρίφθηκε από την ΚΤΚ τρεις μήνες μετά την παρουσίασή του αυτή. Σύμφωνα με τον ίδιο, το Φεβρουάριο του 2013 πραγματοποιήθηκε νέα προσπάθεια για σχέδιο αναδιάρθρωσης, στα πλαίσια του

⁶⁷ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2013, σελ. 26.

οποίου χρησιμοποιήθηκαν οι εμπειρογνώμονες που εισηγήθηκε η ΚΤΚ, οι οποίοι εργάζονταν για λογαριασμό της ίδιας. Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν η υποβολή μιας αναφοράς (report) στη Λαϊκή Τράπεζα στις 12 Μαρτίου 2013, η οποία στάλθηκε ακολούθως στην ΚΤΚ και η οποία δεν αναφερόταν σε διάλυση (resolution) της τράπεζας. Αντίθετα, η λύση της διάλυσης είχε αποκλειστεί, καθώς δεν αποτελούσε την καλύτερη λύση, όπως ο ίδιος επισήμανε, και η τράπεζα θα παρέμενε εν ζωή. Όπως είναι γνωστό, το πρώτο σχέδιο αναδιάρθρωσης απορρίφθηκε από την ΚΤΚ στα μέσα Ιανουαρίου 2013, ενώ το δεύτερο παρέμεινε αναξιποίητο, καθώς λίγες μέρες μετά την κατάθεσή του στην πιο πάνω αρχή πραγματοποιήθηκε η σύνοδος του Eurogroup με όλες τις γνωστές αποφάσεις και συνέπειές της για τη Λαϊκή Τράπεζα.

Αξιοσημείωτη ήταν και η δήλωση μέλους του τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας που επισήμανε ότι «...αν δεν έπαιρνε ELA η τράπεζα... αυτόματα ήταν bankrupt [...]»⁶⁸.

Περαιτέρω, σε ερώτημα που τέθηκε από μέλη της επιτροπής αναφορικά με το ενδεχόμενο το κράτος να κλήθηκε να στηρίξει τη Λαϊκή Τράπεζα με €1,8 δις, ώστε η Λαϊκή Τράπεζα να καταστεί δυνατό να συνεχίσει να αντλεί ELA, ο τελευταίος πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας κ. Α. Φιλίππου εξέφρασε την πεποίθηση ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν αποτέλεσε τη βάση για την έγκριση παροχής ELA προς την τράπεζα και ότι για σκοπούς ρευστότητας ήταν εντελώς άχρηστο. Σε πλήρη σύμπνοια με την πιο πάνω τοποθέτηση, η Γενική Διευθύντρια Οικονομικής Διαχείρισης της Λαϊκής Τράπεζας κ. Α. Φιλίππίδου δήλωσε ότι το ποσό των €1,8 δις η

⁶⁸ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2013, σελ. 22.

Λαϊκή το χρειαζόταν, για να ικανοποιήσει το κριτήριο του 9% σε σχέση με το δείκτη κεφαλαιουχικής βάσης, όπως ήταν υποχρεωμένη.

Αναλυτικότερα, σε τοποθετήσεις τους τα πιο πάνω στελέχη της Λαϊκής Τράπεζας, καθώς και ο τελευταίος Γενικός Διευθυντής της Υπηρεσίας Διαχείρισης Κινδύνου της Λαϊκής Τράπεζας κ. Μ. Αθανασίου ανέφεραν ότι προς το τέλος του 2011 η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών διεκπεραίωσε μια προσομοίωση ακραίων καταστάσεων (stress test) στις τράπεζες, από την οποία διαφάνηκαν ζημιές τεράστιων ποσών για τις δύο κυπριακές τράπεζες, όπως εκπορεύονταν κυρίως από κυβερνητικά ομόλογα και τα χαρτοφυλάκιά τους. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, όπως πρόσθεσαν, όλες οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα έπρεπε να ανακεφαλαιοποιηθούν μέχρι 30 Ιουνίου και ως εκ τούτου μέχρι 20 Ιανουαρίου 2012 θα έπρεπε να καταθέσουν πλάνο ανακεφαλαιοποίησης της τράπεζας.⁶⁹ Αξίζει επίσης να αναφερθεί η δήλωση του κ. Μ. Αθανασίου ότι από το τέλος του 2011 η τράπεζα βασικά δεν είχε δείκτες κεφαλαιουχικής επάρκειας.⁷⁰

Επιπρόσθετα, ο κ. Μ. Αθανασίου δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: «Άρα θεωρώ ότι είναι σωστό να λέμε ότι το €1,8 δις χρειαζόταν, για να έχει η τράπεζα επαρκή ίδια κεφάλαια και νομίζω ότι, αν δεν έμπαινε το €1,8 δις, για να πετύχει τα ίδια κεφάλαια που χρειαζόταν, δε θα μπορούσε μετά να παίρνει και ELA. Σωστό; Νομίζω είναι ένα εύλογο συμπέρασμα να προκύψει τούτο το πράγμα. Δε θα λειτουργούσε, αφού δε θα πετύχαινε το 9%. Είναι πως διασυνδέεται το κεφάλαιο, η κεφαλαιουχική επάρκεια με τη

⁶⁹ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 17-25.

⁷⁰ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 21.

ρευστότητα. Το €1,8 δις δε χρησιμοποιήθηκε για σκοπούς ρευστότητας, γιατί δεν ήταν ποτέ αποδεκτό από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αν ήταν αποδεκτό, το ELA θα μειωνόταν από το 9% κατά €1,8 δις. [...]»⁷¹. Ο ίδιος, δήλωσε επίσης, μεταξύ άλλων, ενώπιον της επιτροπής αναφορικά με την κρατική ενίσχυση της Λαϊκής από την αναδοχή δικαιωμάτων προτίμησης της τράπεζας από το κράτος ποσού ύψους €1,8 δις και ειδικότερα σε σχέση με την αύξηση του ELA τα ακόλουθα: «Εγώ θα αρχίσω με τα γεγονότα, διότι δεν είναι σωστό να κρίνεις μετά, πρέπει να κρίνεις με τα γεγονότα που ήταν μπροστά σου. Τι είχαμε εκείνη την εποχή; Έγιναν οι εκλογές στην Ελλάδα στις αρχές Μαΐου. Βγήκε ένα αποτέλεσμα, το οποίο δημιούργησε τεράστια ανασφάλεια, υπήρξε μια τεράστια αιμορραγία από πλευράς Ελλάδας, χάσαμε γύρω στα €1,3 δις καταθέσεις σε περίοδο ενάμιση μήνα, γι' αυτό και πετάχτηκε απότομα το ELA εκείνη την περίοδο, από €3,5 δις στο €6 δις και κάτι [...]»⁷². Η Βουλή των Αντιπροσώπων ενημερώθηκε για την ανάγκη κρατικής ενίσχυσης προς αυτή την τράπεζα στις 18 Μαΐου 2012, ημερομηνία κατάθεσης του νομοσχεδίου. Στα πλαίσια της εξέτασης του εν λόγω νομοσχεδίου, ο τότε Υπουργός Οικονομικών, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και οι εκπρόσωποι της Λαϊκής Τράπεζας δήλωναν στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, αλλά και ενώπιον πολλών άλλων μελών του σώματος την εκτίμησή τους ότι θα υπήρχε συμμετοχή ή εμπλοκή των υφιστάμενων μετόχων και ιδιωτών επενδυτών. Ωστόσο, εκ των υστέρων, διαφάνηκε ότι η εκτίμηση αυτή απείχε

⁷¹ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 21.

⁷² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 27.

πολύ από την πραγματικότητα [...]»⁷³.

Σε σχέση με το πιο πάνω ζήτημα, ο τότε εκτελεστικός διευθυντής της Λαϊκής Τράπεζας κ. Χρ. Στυλιανίδης δήλωσε ότι στη χρονική στιγμή εκείνη πράγματι πίστευε ότι οι ιδιώτες θα συμμετείχαν στην ανακεφαλαιοποίηση αυτή της τράπεζας, συνεχίζοντας ως ακολούθως: «[...] Εάν γνώριζα το τι θα ακολουθούσε τη στήριξη της Λαϊκής, με πολλές δηλώσεις διαφόρων, δηλώσεις ότι η τράπεζα κινδυνεύει με χρεοκοπία, τότε την επόμενη της 21^{ης} θα έπρεπε κανονικά η Λαϊκή να είχε καταρρεύσει[...]»⁷⁴.

Περαιτέρω, για το συγκεκριμένο αυτό θέμα ο πρώην πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας δήλωσε ενώπιον της επιτροπής τα εξής: «[...] έγινε μια σοβαρή προσπάθεια να βρεθούν επενδυτές από τον ιδιωτικό τομέα για την τράπεζα. Αυτή ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία λόγω της έκθεσης στην Ελλάδα. Το ξέραμε από τον Ιανουάριο του 2012 και κάναμε έντονες προσπάθειες, αυτό που έγινε σε σαράντα οκτώ ώρες υπό την απειλή του όπλου να το κάμουμε σταδιακά και με τη βοήθεια συμβούλων και με τη βοήθεια της Ελλάδας, διότι δε μας εδόθη. Επομένως, το €1,8 δις ήταν υποχρέωση του κράτους. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όπως όλοι οι πρόεδροι, υπέγραψαν συμφωνία αρχηγών κρατών που έλεγε: “Για τις τράπεζες που έχουν πρόβλημα, θα πάτε πρώτα στους υπάρχοντες μετόχους, μετά σε καινούριους μετόχους· αν δεν τα βρείτε, πρέπει να τα δώσει το κράτος.” [...]»⁷⁵.

Την επιτροπή, μέσα στα πλαίσια της άσκησης του κοινοβουλευτικού της ελέγχου,

⁷³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ. 67-69.

⁷⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ. 67-69.

⁷⁵ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 75.

απασχόλησαν οι καταγγελίες που τέθηκαν ενώπιόν της σε σχέση με την τροφοδότηση της ΜΕΒ, με ρευστότητα από τη Λαϊκή Τράπεζα. Ειδικότερα, καταβλήθηκε προσπάθεια από την επιτροπή να εξετάσει κατά πόσο ευσταθούσαν οι ισχυρισμοί ότι για την ενίσχυση της ρευστότητας της ΜΕΒ, η οποία αντιμετώπιζε προβλήματα σ' αυτό το θέμα, τεράστια κεφάλαια διοχετεύονταν από τη Λαϊκή Τράπεζα μέσω ξένων τραπεζών, όπως από Γερμανία, Ελλάδα, Πορτογαλία -ακόμη μέσω και της Τράπεζας Πειραιώς- προς τη ΜΕΒ.

Για το συγκεκριμένο αυτό θέμα ο πρόεδρος του πρώην διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας, κ. Μ. Σαρρής, δήλωσε ενώπιον της επιτροπής ότι «... είναι γεγονός ότι στον ελληνικό χώρο υπήρχε ένα μεγάλο χάσμα μεταξύ δανείων και καταθέσεων. Δηλαδή, για να σας δώσω έτσι αριθμούς γενικούς, ενώ το χαρτοφυλάκιο ήταν περίπου €12 δις, οι καταθέσεις στα υποκαταστήματα της Λαϊκής στην Ελλάδα ήταν περίπου €6 δις. Επομένως, με τον έναν τρόπο ή τον άλλο ο όμιλος αιμοδοτούσε τη δανειοδότηση στην Ελλάδα [...]».⁷⁶

Αναφορικά με την άντληση/απορρόφηση ΕΛΑ από τη Λαϊκή Τράπεζα και σε συνάρτηση με τη συγχώνευση το Μάρτιο του 2011 της θυγατρικής της Λαϊκής Τράπεζας στην Ελλάδα με τη μητρική εταιρεία στην Κύπρο, που επέδρασε αρνητικά στη σημερινή κατάσταση της κυπριακής οικονομίας, αφού η εν λόγω μετατροπή σήμαινε ότι η ευθύνη για τις καταθέσεις που είχαν πραγματοποιηθεί στη Λαϊκή Τράπεζα στην Ελλάδα μεταφέρθηκαν από το Ελληνικό Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων στο αντίστοιχο κυπριακό, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ κ. Πανίκος Δημητριάδης για το ειδικό αυτό θέμα

⁷⁶ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ. 36 και 43.

δήλωσε μεταξύ άλλων ότι «...μια ελληνική τράπεζα, η οποία ήταν και προβληματική τράπεζα και ήταν γνωστά τα προβλήματά της και μέχρι τότε την ευθύνη για την εποπτεία της είχε η Τράπεζα της Ελλάδος και επίσης οι καταθέσεις τους ήταν ευθύνη του Ελληνικού Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων, μετατράπηκε με αυτή την απορρόφηση σε ευθύνη του κυπριακού κράτους [...]»⁷⁷.

Ειδικότερα, όσον αφορά την έγκριση για άντληση/απορρόφηση έκτακτης ρευστότητας ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε μεταξύ άλλων ενώπιον της επιτροπής τα ακόλουθα: «Υπάρχουν δύο τμήματα της Κεντρικής Τράπεζας τα οποία ασχολούνται με το θέμα αυτό. Το ένα τμήμα είναι το τμήμα της εποπτείας, το οποίο πρέπει να διαπιστώσει τη φερεγγυότητα της τράπεζας, διότι, εάν η τράπεζα δεν είναι φερέγγυα, δεν μπορεί να δοθεί ELA, και το δεύτερο είναι το τμήμα το οποίο ασχολείται με το θέμα των εχεγγύων, των collaterals, τα οποία έρχονται στο τμήμα αγορών, των εξασφαλίσεων, το οποίο παίρνει τις εξασφαλίσεις, ούτως ώστε να δίνει το ELA βάσει εξασφαλίσεων και αυτές οι εξασφαλίσεις υπόκεινται σε πολύ μεγάλα haircuts, ούτως ώστε να υπάρχει πλήρης κάλυψη της Κεντρικής Τράπεζας, όταν δίνεται αυτή η ρευστοτική στήριξη. Επίσης φυσικά είναι και το νομικό τμήμα της τράπεζας που κάνει τα έγγραφα για την παροχή του ELA, διότι ουσιαστικά είναι ένα δάνειο της Κεντρικής Τράπεζας προς τη συγκεκριμένη εμπορική τράπεζα. [...] Πρώτα πρέπει να πάρουμε το non-objection της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Δηλαδή η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει το δικαίωμα να φέρει ένσταση ή όχι. Αν φυσικά φέρει ένσταση, τότε σταματά, δεν μπορεί να δοθεί η ρευστότητα και μετά, όταν πάρουμε το non-

⁷⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 78.

objection, δίδεται η ρευστότητα και ανανεώνεται αυτό κάθε δύο βδομάδες. [...]»⁷⁸.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η δήλωση του τέως Διοικητή της ΚΤΚ ότι η απόφαση για χορήγηση έκτακτης ρευστότητας λαμβάνεται από το Διοικητή, βάσει των συστάσεων που κάνουν τα αρμόδια τμήματα της ΚΤΚ. Δήλωσε επίσης σχετικά ότι για όλες τις εκτελεστικές πράξεις της ΚΤΚ αρμοδιότητα έχει ο Διοικητής και πως το διοικητικό συμβούλιο εποπτεύει και λαμβάνει γνώση για πολλές από τις αποφάσεις του⁷⁹.

Περαιτέρω, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε τα εξής ενώπιον της επιτροπής: «Το ELA, όπως ανέφερα και στην Ερευνητική Επιτροπή, δεν έχει καμιά μα καμιά σχέση με τη φερεγγυότητα της τράπεζας. Καμιά απολύτως σχέση. Είναι θέμα ρευστότητας και το ELA ουσιαστικά αντικαθιστά τις καταθέσεις οι οποίες φεύγουν για τον άλφα ή βήτα λόγο. Πολλές φορές οι καταθέσεις φεύγουν, όχι γιατί οι καταθέτες ανησυχούν για τη φερεγγυότητα της τράπεζας, αλλά μπορεί να ανησυχούν για τη φερεγγυότητα της χώρας. Μπορεί απλά να έχουν δει τον ήλιο εκείνη την ημέρα να έχει βγει ανάποδα! [...] η ρευστοτική στήριξη της τράπεζας δεν έχει σχέση με τη φερεγγυότητα [...]. Η φερεγγυότητα της τράπεζας κρίνεται από την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων της. [...]»⁸⁰ από τη στιγμή που το κυπριακό κράτος στήριξε τη Λαϊκή με αυτά τα €1,8 δις, τα οποία ήταν χρήματα τα οποία ουσιαστικά δεν είχαν ουσιαστικό αντίκρισμα, διότι το κυπριακό κράτος δεν είχε πρόσβαση στις διεθνείς αγορές το Μάιο του 2012, δημιουργήθηκαν αμφιβολίες ως προς τη βιωσιμότητα της τράπεζας, διότι ένα κράτος το

⁷⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 39-42.

⁷⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 43.

⁸⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 36.

οποίο δεν ήταν φερέγγυο εγγυόταν τη φερεγγυότητα ενός συστημικού τραπεζικού ιδρύματος. Από εκείνη τη στιγμή είμαστε και εμείς υπόχρεοι και πιστεύω ενεργήσαμε με τον τρόπο, ώστε να πείσουμε το κράτος να κάνει την αίτηση για το πρόγραμμα, απ' εκείνη τη στιγμή η ασφαλιστική δικλίδα για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ήταν αυτό το πρόγραμμα, ότι αυτής της τράπεζας θα αντιμετωπιστούν τα προβλήματά της μέσω του προγράμματος που θα πάρει τη στήριξη το κυπριακό κράτος. Είναι γι' αυτό το λόγο που συνέχιζε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να δίνει ρευστοτική στήριξη και στις δύο κυπριακές τράπεζες [...]»⁸¹.

Τέλος, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, αναφορικά με τα προβλήματα που αντιμετώπιζε η Λαϊκή Τράπεζα δήλωσε τα ακόλουθα: «3 Μαΐου 2012 ήρθα στην Κύπρο. 3 Μαΐου 2012 ανέλαβα και αμέσως, μόλις ανέλαβα, ήρθαν τα προβλήματα της Λαϊκής να με βρουν και ήθελε η Λαϊκή στήριξη κ.λπ.... Αντιλήφθηκα αμέσως ότι η κυπριακή οικονομία χρειαζόταν πρόγραμμα στήριξης. Δε θέλω να αυξήσω τη δική μου σημασία, αλλά σίγουρα συνέβαλα στο να πειστεί ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας να υποβάλει την αίτηση για το πρόγραμμα και όπως επίσης συνέβαλλα συνεχώς στην ενθάρρυνση, ας το πούμε, της κυβέρνησης να ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις. Αν θυμάστε, το Νοέμβριο εμείς πρώτοι συμφωνήσαμε με την τρόικα για το πρόγραμμα στήριξης του τραπεζικού τομέα κ.λπ. Αλλά ένα σημαντικό στοιχείο [...] όλη αυτή την περίοδο [...] συζητούσαμε για ένα πρόγραμμα στήριξης bail-out, όχι bail-in €10 δις [...]»⁸².

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα ενώπιον της επιτροπής στοιχεία και ειδικότερα τα

⁸¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 45.

⁸² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 46.

στοιχεία που εξάγονται από σχετική επιστολή της Ειδικής Διαχειρίστριας της Λαϊκής Τράπεζας, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2013, η οποία προέβη σε διαχρονική επισκόπηση αναφορικά με την πορεία άντλησης ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα ανέφερε ότι: «Μετά το ξέσπασμα της κρίσης του 2008 που ακολούθησε την κατάρρευση της “Lehman Brothers”, το τραπεζικό σύστημα κλονίστηκε και οι τράπεζες άρχισαν να μην εμπιστεύονται η μια την άλλη, με αποτέλεσμα να σταματήσουν σε μεγάλο βαθμό οι διατραπεζικές τοποθετήσεις». Όπως αναφέρεται στην ίδια επιστολή, η ΕΚΤ, λειτουργώντας ως “lender of last resort” (δανειστής έσχατης ανάγκης), άρχισε να παρέχει σε όλες τις τράπεζες της ευρωζώνης άπλετη ρευστότητα με χαμηλό κόστος (το βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ που τώρα βρίσκεται στο 0,75%) έναντι εξασφαλίσεων. Οι εξασφαλίσεις αυτές περιλαμβάνουν ομόλογα, καλυμμένα ομόλογα, τιτλοποιήσεις απαιτήσεων από ομολογιακά και επιχειρηματικά δάνεια, διάφορα άλλα eligible credit claims (δάνεια) κ.λπ., ενώ η ρευστότητα παρέχεται σε πολύ χαμηλή τιμή, παρ’ όλο που υπάρχουν αυστηρά κριτήρια για την πιστοληπτική διαβάθμιση των ομολόγων, καλυμμένων ομολόγων κ.λπ., που γίνονται αποδεκτά από την ΕΚΤ.

Όπως περαιτέρω αναφέρεται, η ΚΤΚ ως μέρος του ευρωσυστήματος αποτελεί κατά τον ίδιο τρόπο “lender of last resort” στις κυπριακές τράπεζες, σε περίπτωση που αυτές χρήζουν ρευστότητας, αλλά των οποίων τα στοιχεία ενεργητικού δεν επαρκούν προς υποθήκευση από την ΕΚΤ.

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι τα κριτήρια των στοιχείων ενεργητικού που γίνονται αποδεκτά από την ΚΤΚ για παροχή ρευστότητας είναι χαλαρότερα από αυτά που απαιτεί η ΕΚΤ, αλλά το κόστος δανεισμού του μηχανισμού αυτού (ELA) είναι υψηλότερο

και ανέρχεται στο 2,5%.

Η Λαϊκή Τράπεζα, βασιζόμενη στους κανόνες του ευρωσυστήματος, μετά από τις σταδιακές υποβαθμίσεις της Ελλάδας και των ελληνικών καλυμμένων ομολόγων, ομολόγων και τιτλοποιήσεων που κατείχε και που βάσει αυτών αντλούσε μέχρι τότε ρευστότητα από την ΕΚΤ, τα οποία δεν ήταν πλέον αποδεκτά βάσει των κριτηρίων της ΕΚΤ, αλλά και συνεπεία της απώλειας καταθέσεων στην Ελλάδα ένεκα της κατάστασης της χώρας, άρχισε σύμφωνα με την Ειδικό Διαχειριστή το Σεπτέμβριο του 2011 να αντλεί ELA από την ΚΤΚ, παράλληλα με τα εναπομείναντα περιθώρια δανεισμού της από την ΕΚΤ, ο οποίος ήταν ακόμα αποδεκτός για άντληση ρευστότητας. Η ίδια σημειώνει στην επιστολή της προς την επιτροπή ότι ο δανεισμός της Λαϊκής Τράπεζας γενικά, αλλά και όσον αφορά υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες παρουσιάζεται στις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις της Λαϊκής Τράπεζας του 2011 (Σημείωση 31), ενώ το επίπεδο των “Υποχρεώσεων προς Κεντρικές Τράπεζες” παρουσιάζεται στις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις του 2009 (Σημείωση 32).

Σημειώνεται ότι για την περίοδο από την 31^η Δεκεμβρίου 2011 και κάθε τρίμηνο μέχρι την 30^η Σεπτεμβρίου 2012 το σύνολο των οφειλών σε κεντρικές τράπεζες και άλλες τράπεζες παρουσιάζεται στη σελίδα 5 των Συνοπτικών Ενδιάμεσων Οικονομικών Καταστάσεων ως “Οφειλές σε Κεντρικές και άλλες Τράπεζες”. (Δεν παρέχεται ανάλυση, λόγω της συνοπτικότητας των Ενδιάμεσων Οικονομικών Καταστάσεων).

Σύμφωνα με την ίδια, η στήριξη της τράπεζας από το ευρωσύστημα που άρχισε από το τέλος του 2008 μέσω της ΕΚΤ διαγράφεται λεπτομερειακά στις εν λόγω σημειώσεις, στις οποίες παρουσιάζεται επίσης και η στήριξη από την ΚΤΚ δηλαδή ELA,

αφού η ΚΤΚ αποτελεί μέρος του ευρωσυστήματος.

Πέραν των πιο πάνω αναφορών, θα πρέπει να σημειωθεί, πάντα σύμφωνα με την Ειδικό Διαχειριστή, ότι η τράπεζα είχε δώσει πληροφορίες στους μετόχους και στο επενδυτικό κοινό αναφορικά με το δανεισμό της τράπεζας, οι οποίες περιέχονται στο Ενημερωτικό Δελτίο Αύξησης Κεφαλαίου €1,8 δις, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2012 (σελίδες 70-73).

Όπως εξάγεται από έρευνα της επιτροπής, στη σελίδα 72 του Ενημερωτικού Δελτίου του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας, γίνεται σχετική αναφορά, σύμφωνα με την οποία η συνολική χρηματοδότηση του ομίλου κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2011 μέσω διάφορων προγραμμάτων της ΕΚΤ και του Ευρωσυστήματος ανήλθε στα €9,2 δις (ή 27,5% επί του συνόλου του ισολογισμού). Αναφέρεται επίσης ότι η χρηματοδότηση αυτή είναι καλυμμένη με την ενεχυρίαση στοιχείων ενεργητικού της.

Περαιτέρω και σύμφωνα με άλλα στοιχεία που κατατέθηκαν από την Ειδικό Διαχειριστή της Λαϊκής Τράπεζας, όπως αυτά εξάγονται από επιστολή της προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 30 Οκτωβρίου 2013, τα συνολικά ποσά άντλησης του ΕΛΑ φαίνονται στον Πίνακα 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Ο δανεισμός της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” από άλλες τράπεζες περιλαμβανομένης της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	1 ^ο τρ. 2012	2 ^ο τρ. 2012	3 ^ο τρ. 2012
	(€)								
Δανεισμός* από άλλες τράπεζες	-222	-430	-1,434	-3,006	-2,915	-6,477	-6,049	-9,695	-10,058
*Περιλαμβανομένου δανεισμού μέσω ΚΤΚ/ΕΛΑ	N/A	N/A	N/A	-2,690	-2,501	-6,321	-5,806	-9,360	-9,907

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα αναλυτικά στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής κατά χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από την 27^η Σεπτεμβρίου 2011, ημερομηνία κατά την οποία ο εν λόγω δανεισμός ανερχόταν στο ποσό των μόλις €300 εκατομ., παρατηρείται ότι ο ΕΛΑ ανήλθε την 28^η Μαρτίου 2013 στο ποσό των €9,1 δις. Ειδικότερα, η διακύμανση του ΕΛΑ της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd παρατίθεται αναλυτικά στον πιο κάτω πίνακα.

Πίνακας 3: Η διακύμανση του ELA της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όπως κατατέθηκε στην επιτροπή από την Ειδικό Διαχειριστή με την επιστολή της ημερομηνίας 25 Απριλίου 2013.

Όμιλος Λαϊκής Τράπεζας - Δανεισμός ELA		
Ημερομηνία	Αύξηση/Μείωση	Υπόλοιπο
		(€)
		εκατομ.
27.09.2011	---	300
29.09.2011	190	490
05.10.2011	1.010	1.500
17.10.2011	300	1.800
18.10.2011	150	1.950
20.10.2011	550	2.500
09.11.2011	500	3.000
15.11.2011	300	3.300
17.11.2011	1.300	4.600
30.11.2011	-1.300	3.300
06.12.2011	200	3.500
18.01.2012	200	3.700
10.02.2012	200	3.900
13.02.2012	200	4.100

Όμιλος Λαϊκής Τράπεζας - Δανεισμός ELA		
Ημερομηνία	Αύξηση/Μείωση	Υπόλοιπο
	(€)	
	εκατομ.	
24.02.2012	400	4.500
28.02.2012	700	5.200
08.03.2012	-300	4.900
12.03.2012	-600	4.300
19.03.2012	-300	4.000
20.04.2012	-200	3.800
23.05.2012	300	4.100
25.05.2012	1.300	5.400
29.05.2012	300	5.700
01.06.2012	200	5.900
07.06.2012	300	6.200
12.06.2012	200	6.400
13.06.2012	300	6.700
15.06.2012	300	7.000
19.06.2012	200	7.200
27.06.2012	820	8.020
03.07.2012	1.800	9.820

Όμιλος Λαϊκής Τράπεζας - Δανεισμός ELA		
Ημερομηνία	Αύξηση/Μείωση	Υπόλοιπο
	(€)	
	εκατομ.	
06.07.2012	-200	9.620
03.08.2012	-120	9.500
07.08.2012	100	9.600
10.08.2012	85	9.685
28.08.2012	-85	9.600
21.09.2012	300	9.900
19.10.2012	-100	9.800
15.11.2012	100	9.900
23.11.2012	50	9.950
07.12.2012	-150	9.800
21.12.2012	-400	9.400
25.01.2013	-300	9.100
22.02.2013	100	9.200
12.03.2013	200	9.400
15.03.2013	100	9.500
26.03.2013	-500	9.000
28.03.2013	100	9.100

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι στις 26 Οκτωβρίου 2011, σε συνάντηση που είχαν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ προέβησαν σε σχετική δήλωση κατά την οποία, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2011 σχετικά με τις σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της ζώνης του ευρώ, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αφού συζήτησαν την επικρατούσα κατάσταση, υπογράμμισαν την κοινή τους βούληση να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την υπέρβαση της κρίσης και την αντιμετώπιση σε πνεύμα αλληλεγγύης των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και η ζώνη του ευρώ. Περαιτέρω, σημείωσαν με ικανοποίηση τη συναίνεση επί των μέτρων αποκατάστασης της εμπιστοσύνης στον τραπεζικό τομέα στην οποία κατέληξε το συμβούλιο (ECOFIN) στις 22 Οκτωβρίου 2011. Βάσει αυτών συμφώνησαν σε μια σειρά μέτρων που στόχο είχαν μεταξύ άλλων την ενίσχυση του προληπτικού ελέγχου του τραπεζικού τομέα της ΕΕ, την ανάγκη να διασφαλιστεί η μεσοπρόθεσμη χρηματοδότηση των τραπεζών, με στόχο την αποφυγή της πιστωτικής ασφυξίας και τη διασφάλιση της ροής πιστώσεων στην πραγματική οικονομία, καθώς επίσης την ανάγκη να ενισχυθούν η ποιότητα και η ποσότητα των κεφαλαίων των τραπεζών, ώστε να αντέξουν τους κλυδωνισμούς, καθώς και να επιτευχθεί η ενίσχυση αυτή με αξιόπιστο και εναρμονισμένο τρόπο.

Ως εκ τούτου και σύμφωνα με την πιο πάνω δέσμη μέτρων, το συμβούλιο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ, ειδικότερα όσον αφορά την κεφαλαιοποίηση των τραπεζών και τη χρηματοδότηση της κεφαλαιακής ενίσχυσής τους, σημειώνει ότι οι τράπεζες θα πρέπει πρωτίστως να χρησιμοποιήσουν ιδιωτικούς κεφαλαιακούς πόρους μεταξύ άλλων μέσω αναδιάρθρωσης και μετατροπής του χρέους σε μετοχικούς τίτλους.

Περαιτέρω, οι τράπεζες θα πρέπει να υπόκεινται σε περιορισμούς ως προς την καταβολή μερισμάτων και πρόσθετων παροχών (bonus payments), μέχρι που να επιτευχθεί ο στόχος της ανακεφαλαιοποίησής τους.

Τέλος, σημειώνεται ότι ένα από τα πιο σημαντικά μέτρα που λήφθηκαν είναι ότι, εάν και εφόσον χρειαστεί, οι εθνικές κυβερνήσεις θα πρέπει να παρέχουν σχετική στήριξη και, σε περίπτωση που αυτή δεν μπορεί να παρασχεθεί, η ανακεφαλαιοποίηση θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί μέσω δανείου από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) - European Financial Stability Facility (EFSF), εφόσον πρόκειται για κράτη μέλη της ευρωζώνης, μέτρο το οποίο η Κυπριακή Δημοκρατία δεν είχε υιοθετήσει, ειδικότερα από το Μάρτιο του 2012, ημερομηνία κατά την οποία η Λαϊκή Τράπεζα είχε υποστεί σημαντικές ζημιές λόγω της διαγραφής της ονομαστικής αξίας των ΟΕΔ με απόφαση του Eurogroup, το γνωστό κούρεμα των ελληνικών ομολόγων, το οποίο είχε στοιχίσει σ' αυτήν περίπου €2,5 δις.

6. ΟΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

6.1. Η εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης του θέματος της επέκτασης των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό, ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου κ. Α. Ηλιάδης ανέφερε τα εξής: «[...] Η Τράπεζα Κύπρου πάντα είχε σαν στόχο να στηρίξει την οικονομία, [...] πάντα μέσα στη στρατηγική της ήταν και το πώς θα μπορέσει να βοηθήσει γενικότερα τον κυπριακό ελληνισμό και αυτός ήταν ο λόγος που το 1955 πήγε στο Λονδίνο και έκανε τα καταστήματα εκεί. Για τον ίδιο λόγο και για εξυπηρέτηση της

παροικίας και του ελληνισμού στην Ελλάδα επεκτάθηκε το 1990 στην Ελλάδα και σαν πολιτική της είχε να πάει εκεί όπου υπάρχουν οι Έλληνες, για να μπορέσει να τους εξυπηρετήσει.⁸³[...] Στρατηγικά, επομένως, η τράπεζα αποφάσισε να πάει στις αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ανατολικής Ευρώπης, σε συγκεκριμένες οικονομίες, στη Ρωσία, στην Ουκρανία και στη Ρουμανία, με σκοπό η παρουσία της εκεί να αξιοποιήσει σε κάποιο βαθμό τα οφέλη που είχαν οι οικονομίες αυτές από την ανάπτυξή τους, αλλά ιδιαίτερα για να μπορέσουμε μέσα από αυτή την παρουσία μας, την επικράτηση του ονόματός μας σ' αυτές τις αγορές, να φέρουμε περισσότερες δουλειές στην Κύπρο και όχι μόνο δουλειές όσον αφορά το offshore αλλά και για τον τουρισμό. [...] Επομένως, η κίνηση αυτή της τράπεζας είχε σκοπό να εξασφαλίσει και να αυξήσει αυτή τη δουλειά η οποία ερχόταν από το εξωτερικό. Στη Ρωσία μπήκαμε το 2007, αν δεν κάνω λάθος, στην αρχή του 2007 με το άνοιγμα καταστημάτων. Η άδεια που είχαμε ήταν άδεια για παραχώρηση χορηγήσεων για άνοιγμα καταστημάτων, αλλά χωρίς να μπορούμε να αντλούμε καταθέσεις retail. Καταθέσεις μόνο wholesale. Μεγάλες καταθέσεις. Αυτό δεν είναι φυσιολογικός τρόπος επέκτασης μίας τράπεζας και μας απασχολούσε πάντοτε, διότι αν μία τράπεζα είναι με ένα πόδι, κάποια στιγμή - και το απέδειξε η κρίση - θα σκόνταφτε, αν δεν είχε βάση καταθέσεων. Είναι για αυτό το λόγο που κάποια στιγμή είπαμε ότι θέλουμε δίκτυο, να έχουμε παρουσία, αφετέρου δε να μπορούμε να αντλούμε [καταθέσεις]... αυτά καταγράφονται, [...] μέσα στις μελέτες που έγιναν και στα πρακτικά που υπάρχουν.»⁸⁴

⁸³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 48.

⁸⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 53.

Σχολιάζοντας τον τρόπο με τον οποίο η Τράπεζα Κύπρου πραγματοποιούσε τις εν λόγω επενδύσεις, ο κ. Ηλιάδης ανέφερε τα ακόλουθα: «Είναι μετρημένα τα βήματα που γίνονται κάθε φορά και το πώς θα έκανε αυτά τα βήματα η τράπεζα γινόταν μετά από μελέτες της οικονομίας στον τόπο στον οποίο θα απευθυνόταν, μετά από πολύ προβληματισμό από όλο το διοικητικό συμβούλιο και την εκτελεστική διεύθυνση για τα βήματα τα οποία θα κάνει και μετά από συμβουλές, ιδιαίτερα για τις νέες οικονομίες, των συμβούλων τους οποίους χρησιμοποιούσε, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της “Uniastrum” χρησιμοποίησε την “JP Morgan”, την “White & Case”, τους ελεγκτές, την “Ernst & Young”. [...]»⁸⁵ και τους εσωτερικούς νομικούς συμβούλους, τους κ. Χρυσάφινη και Πολυβίου. Ο κ. Α. Ηλιάδης, ανέφερε επίσης τα εξής: «[...] Όλοι αυτοί εξέτασαν όλες τις πτυχές, εξέτασαν τη ρωσική οικονομία. Το πόσες μελέτες έγιναν και με τα δεδομένα που υπάρχουν είναι καταγεγραμμένα στα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου και υπάρχει σωρεία εγγράφων τα οποία είναι στην τράπεζα»⁸⁶. Σχετικές με το θέμα είναι επίσης οι αναφορές του πρώην μέλους του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου κ. Χ. Παντζιαρή⁸⁷, οποίος προέβη σε αναφορά σε ορισμένα σημεία από το πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου της 26^{ης} Ιουνίου 2008 (αρ. πρακτ. 350/2008). «[...] [Αναφορικά με την αγορά την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”] Έγινε ενδελεχής οικονομικός, νομικός και λειτουργικός έλεγχος (financial, legal and operational due diligence), ο οποίος ήταν λεπτομερέστατος και διήρκησε πάρα

⁸⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 48.

⁸⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 49.

⁸⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 49.

πολύ χρόνο. [...] Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου εξέφρασε ικανοποίηση για την πολύ προσεκτική δουλειά που έγινε στην αξιολόγηση από πλευράς της Τράπεζας Κύπρου και επιφυλάχθηκε για τη θέση της, αφού λάβει και εξετάσει όλα τα χρέη. [...] Ο κ. G. Andronikashvili της “JP Morgan” προέβη σε λεπτομερή παρουσίαση στη ρωσική οικονομία και αναφέρθηκε επίσης στο ρωσικό τραπεζικό τομέα και ειδικότερα στη ραγδαία ανάπτυξη του τραπεζιτικού τομέα, καθώς και στην τεράστια προοπτική για διεύρυνση στην αγορά. Ο κ. W. Schuster της “JP Morgan” σημείωσε ότι το αντίτιμο του δικαιώματος εξαγοράς αντιπροσωπεύει ένα ελκυστικό πολλαπλασιαστή εξαγοράς 3,1%⁸⁸ εξαγοράς προς λογιστική αξία το οποίο θεωρείται λογικό. Ο κ. Schuster πρόσθεσε επίσης: Η κίνηση αποτελεί εξαιρετικό επίτευγμα εξαγοράς (extraordinary achievement buy). Η Τράπεζα Κύπρου με την εξαγορά έχει σημαντική προοπτική την οποία έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει προς όφελος της. Η τιμή εξαγοράς είναι τέτοια η οποία δε θα προκαλέσει αρνητική κριτική. Οι σύμβουλοι “JP Morgan & Co” σχολίασαν θετικότερα τους δύο ιδιοκτήτες, τις ικανότητές τους, τα προσόντα τους, την προσωπικότητά τους και την αναγνώρισή τους στη ρωσική τραπεζική αγορά. Αυτά είναι μερικά από τα όσα ελέχθησαν και καταγράφηκαν στα πρακτικά». Σχετικό με τις πιο πάνω αναφορές του κ. Ηλιάδη και του κ. Παντζιάρη είναι το μέρος της έκθεσης της “Alvarez & Marsal”⁸⁸, στο

⁸⁸ Σύμφωνα με την παράγραφο 1.1.2 των όρων εντολής που η ΚΤΚ έδωσε στην “Alvarez & Marsal”, της ζητήθηκε να προβεί στη διεξαγωγή έρευνας που θα βοηθούσε τον τότε Διοικητή της ΚΤΚ να λάβει όλες τις αναγκαίες νομικές και ρυθμιστικές θεραπείες, είτε αυτές αφορούσαν την άσκηση ελέγχου από την ΚΤΚ ή τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από μερικές συστημικές τράπεζες της Κύπρου για να [...] επενδύσουν στο εξωτερικό υπό τη μορφή δικτύου υποκαταστημάτων και/ή

οποίο αναφέρεται ότι η Τράπεζα Κύπρου, υλοποιώντας την απόφασή της να επεκταθεί στη ρωσική αγορά, ήταν η πρώτη κυπριακή τράπεζα που το έπραξε με το άνοιγμα υποκαταστήματος στη Μόσχα το έτος 2007, ενώ το 2008 ο όμιλος της Λαϊκής Τράπεζας δραστηριοποιήθηκε επίσης στην εν λόγω αγορά με την εξαγορά της “CB Rosprombank LLC”, γεγονός που την κατέστησε ως τον πρώτο τραπεζικό οργανισμό σε Κύπρο και Ελλάδα που προχώρησε στην εξαγορά ρωσικής τράπεζας⁸⁹. Η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι, ενόψει της επέκτασης άλλων κυπριακών και ξένων τραπεζών στη Ρωσία, η Τράπεζα Κύπρου επιθυμούσε επίσης να δημιουργήσει δίκτυο καταστημάτων στη Ρωσία. Ενόψει της πολυπλοκότητας της ρωσικής νομοθεσίας που απαιτούσε την έκδοση άδειας για κάθε τοποθεσία εντός της Ρωσίας όπου μια τράπεζα επιθυμούσε να δραστηριοποιηθεί με υποκατάστημα, η Τράπεζα Κύπρου προχώρησε στη διεξαγωγή έρευνας δέουσας επιμέλειας (due diligence work) προς εξεύρεση μιας ρωσικής τράπεζας με εδραιωμένο δίκτυο καταστημάτων για σκοπούς εξαγοράς της.

Αναφορικά με την κατάσταση της ρωσικής αγοράς κατά τον ουσιώδη χρόνο, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι, παρ’ όλο που ο τραπεζικός τομέας και

θυγατρικές τράπεζες, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997 έως και (αρ. 2) του 2011. Συνεπώς, η έκθεση της “Alvarez & Marsal” παραθέτει τα ευρήματα, τα συμπεράσματα και τις εισηγήσεις της που βασίζονται στην έρευνα που διεξήγαγε μέχρι την 26^η Φεβρουαρίου 2013 σε σχέση με την εξαγορά του 80% του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας “Uniastrum” στη Ρωσία.

⁸⁹ Η τράπεζα “Barclays” είχε επίσης εξαγοράσει την ρωσική τράπεζα “Exrobank” έναντι ποσού \$745 εκατομ. σε μετρητά την 1^η Ιουλίου 2008 με πολλαπλασιαστική τιμή αγοράς προς λογιστική αξία 4, έπειτα από την αύξηση του κεφαλαίου της (price to book value multiple of 4).

η ρωσική οικονομία παρουσίασαν δυναμική ανάπτυξη κατά το έτος 2007, με συνολική ανάπτυξη για τη ρωσική οικονομία της τάξης του 7% κατά το 2007 την περίοδο 1990-2007 και 8% κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008, εντούτοις ο οίκος “Standard & Poor’s” αξιολόγησε αρνητικά την πιστοληπτική ικανότητα της Ρωσίας στις 23 Οκτωβρίου 2008. Παράλληλα, αναφέρεται ότι η Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank), κατέγραψε επίσης επιβράδυνση της ρωσικής οικονομίας την 1^η Νοεμβρίου 2008, ενώ ο οίκος “FITCH” στην εκτίμησή του για τη ρωσική οικονομία κατέγραψε επίσης σοβαρή επιδείνωση των ρωσικών κεφαλαιαγορών.

Όσον αφορά το ιστορικό της τράπεζας “Uniastrum”, σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal”, η εν λόγω τράπεζα ιδρύθηκε το 1994 και εξασφάλισε άδεια άσκησης τραπεζικών εργασιών στη Ρωσία το Μάιο του 2005. Η τράπεζα, αναφέρεται, την 31^η Δεκεμβρίου 2007 διέθετε 209 γραφεία με 43 υποκαταστήματα σε 41 περιοχές, κεντρικά γραφεία στη Μόσχα και εργοδοτούσε 3 413 υπαλλήλους, διαθέτοντας το 9^ο μεγαλύτερο δίκτυο καταστημάτων στη Ρωσία το 2007, παρ’ όλο που μερικά από τα υποκαταστήματά της ήταν μικρά γραφεία ή κιόσκια. Κατά το 2008 οι κύριες εργασίες της “Uniastrum”, αναφέρεται, αποτελούνταν από τη λήψη καταθέσεων, τη διενέργεια χορηγήσεων, την έκδοση εγγυήσεων, συνάλλαγμα και τη διενέργεια επενδύσεων σε αξίες. Στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” καταγράφει ότι το 2001 η “Uniastrum” ίδρυσε την επιχείρηση μεταφοράς χρημάτων “Unistream”, η οποία το 2006 ανεξαρτητοποιήθηκε από αυτήν, έπειτα από την εξασφάλιση ξεχωριστής άδειας τραπεζικών εργασιών. Κατά την ανεξαρτητοποίηση της εν λόγω εταιρείας από τη “Uniastrum”, αναφέρεται ότι μεταφέρθηκαν στοιχεία ενεργητικού σε αυτή που

αποτελούνταν από 75 γραφεία (cash desks), 145 σημεία εξυπηρέτησης και συμφωνιών αντιπροσώπευσης, καθώς και 200 υπάλληλοι που προηγουμένως ανήκαν στην “Uniastrum”. Έπειτα από τον εν λόγω διαχωρισμό των εταιρειών, τα κέρδη της “Unistream” δεν περιλαμβάνονταν στον ισολογισμό της “Uniastrum”, η οποία όμως συνέχισε να λαμβάνει προμήθεια επί των συναλλαγών της πρώτης, αφού οι εν λόγω συναλλαγές συνέχισαν να παρέχονται από το δίκτυο υποκαταστημάτων της “Uniastrum”. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, η Τράπεζα Κύπρου επέλεξε την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, αφού η εν λόγω τράπεζα:

1. διέθετε ένα εδραιωμένο δίκτυο υποκαταστημάτων,
2. απλή δομή ιδιοκτησίας που αποτελείτο από δύο μετόχους που κατείχαν πλειοψηφικό κεφάλαιο,
3. παρουσίαζε προοπτική κερδοφορίας και
4. υπήρχε επίσης η δυνατότητα διατήρησης της ρωσικής τραπεζικής γνώσης μέσω της συνέχισης της στήριξης των καινούριων της ιδιοκτητών, δηλαδή της Τράπεζας Κύπρου, από τους δύο κύριους μετόχους, οι οποίοι θα διατηρούσαν την εργασία τους στην τράπεζα “Uniastrum”.

Ιδιαίτερα διαφωτιστική αναφορικά με τους λόγους που η Τράπεζα Κύπρου επέλεξε να εξαγοράσει την τράπεζα “Uniastrum”, είναι η ακόλουθη αναφορά του πρώην Διευθύνοντος Σύμβουλου της Τράπεζας Κύπρου κ. Α. Ηλιάδη⁹⁰: «Η συγκεκριμένη τράπεζα, την οποία μελετήσαμε και εξαγοράσαμε, είχε περισσότερες καταθέσεις από χορηγήσεις. Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις της τη στιγμή της εξαγοράς [της] ήταν, αν

⁹⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 53.

θυμάμαι καλά, πέραν του €1 δις, ενώ οι χορηγήσεις της ήταν κάπου λίγο περισσότερο από τα €900 εκατομ. 87% των καταθέσεων ήταν οι χορηγήσεις. Άρα, ήταν μία υγιής κατάσταση η οποία θα μπορούσε μέσω του ονόματος [της]... Και μάλιστα εκείνη την περίοδο έπιασε το βραβείο για το “Best Russian Brand” στο banking sector η “Uniastrum”. Άρα, ήταν μία σχετικά μικρή επένδυση, η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει την παρουσία της τράπεζας, το όνομα της τράπεζας, και στο να φέρουμε και τουρισμό και offshore business στην Κύπρο, που είναι απ’ εκεί που δημιουργήθηκε αυτή η ευημερία. [...] η προσπάθειά μας ήταν κάθε τμήμα να γίνει με πολύ μεγάλη ανάλυση με τις μελέτες που γίνονταν με τις συμβουλές των ξένων οίκων και επίσης με πολύ προσεκτικά βήματα [...]». Ο κ. Ηλιάδης ανέφερε επίσης τα εξής: «[...] Η “Uniastrum” επομένως ήταν μία τράπεζα η οποία είχε περισσότερες καταθέσεις από χορηγήσεις. Σημειώστε ότι στη Ρωσία η τράπεζα η οποία ξεκινήσαμε, μέσα σε δύο χρόνια είχε €600 εκατομ. χορηγήσεις χωρίς να είχε καταθέσεις. Φαντάζεστε τι θα γινόταν ή τι δυσκολίες θα αντιμετωπίζαμε, αν συνεχίζαμε να επεκτεινόμαστε και είχαμε πολύ περισσότερες χορηγήσεις χωρίς να καταφέρουμε, γιατί το να πιάσεις καταθέσεις ήταν πολύ πιο δύσκολο από τις χορηγήσεις. Το ότι σήμερα ή αργότερα μετά την εξαγορά η “Uniastrum” είχε περισσότερες χορηγίες από τις καταθέσεις ήταν, γιατί κυρίως μεταφέραμε και τα δάνεια που είχαμε στην “Bank Kirra”, ένα μεγάλο stock, τα καταστήματά μας δηλαδή που είχαμε στη Ρωσία και τα μεταφέραμε και τα δώσαμε για διαχείριση στη “Uniastrum”. Επομένως, αυτός είναι ο λόγος. Η επένδυση - και αν δείτε στα πρακτικά, τα 576 εκατομ. δολάρια της επένδυσης ήταν €371 εκατομ., άρα μιλούμε για €371 εκατομ. - η επένδυση ήταν το 70% των κερδών του χρόνου που έγινε».

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η βασική ομάδα που προέβη σε όλες σχεδόν τις διαπραγματεύσεις για την εξαγορά της “Uniastrum” εκ μέρους της Τράπεζας Κύπρου αποτελείτο από τους κ. Ηλιάδη, Κυπρή και Χατζημιτσή, ενώ για σκοπούς διενέργειας της εξαγοράς της ρωσικής τράπεζας η Τράπεζα Κύπρου διατήρησε τις υπηρεσίες του οίκου “JP Morgan” που ξεκίνησε άμεσα τις εργασίες δέουσας επιμέλειας (due diligence work). Το Μάρτιο του 2008, αναφέρεται, η Τράπεζα Κύπρου προσέλαβε επίσης τον οίκο “Ernst & Young” για τη διενέργεια χρηματοοικονομικής και φορολογικής δέουσας επιμέλειας (financial and tax due diligence). Σύμφωνα με τους όρους εντολής του, ο οίκος “Ernst & Young” εργοδοτήθηκε, για να «παρέχει στην Τράπεζα Κύπρου επαρκή πληροφόρηση, ούτως ώστε να δύναται να αποφασίσει αν θα προχωρούσε με την εξαγορά ή αν θα προέβαινε σε επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας εξαγοράς [της “Uniastrum”]» [σε ελεύθερη μετάφραση].

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η έκθεση του οίκου “Ernst & Young”, κατέγραψε τα ακόλουθα αναφορικά με την τράπεζα “Uniastrum”:

1. Οι μέτοχοι της εν λόγω τράπεζας έλεγχαν πολλές άλλες εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της εταιρείας μεταφοράς χρημάτων “Unistream” η οποία ανεξαρτητοποιήθηκε από την “Uniastrum”, επισημαίνοντας, παράλληλα, ότι €43,6 εκατομ. από τα κέρδη της τράπεζας για το 2007 προήλθαν από την πώληση μετοχών της “LLC Unistream Properties”.
2. Οι εν λόγω μέτοχοι ήταν επίσης ανώτερα στελέχη της “Uniastrum” και συνεπώς διέθεταν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη λειτουργία της, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη χορήγηση δανείων.

3. Δεν ήταν καθαρή η έκθεση της τράπεζας σε συναλλαγές με πρόσωπα συνδεδεμένα με τους μετόχους.
4. Το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων την 31^η Δεκεμβρίου περιλάμβανε σημαντική συγκέντρωση χορηγήσεων σε Οντότητες Ειδικού Σκοπού (Special Purpose Entities - SPE's) με ασαφή ή μη δηλωμένο σκοπό, όπως αρμενικές οντότητες και συνδεδεμένα πρόσωπα.
5. Στις οικονομικές καταστάσεις του 2006, η “Uniastrum” παρουσίαζε σημαντικό κενό στη βραχυπρόθεσμη ρευστότητά της ύψους €42 εκατομ., που αυξήθηκε σε €177 εκατομ. την 31^η Δεκεμβρίου 2007.
6. Υπήρχαν σημαντικές αδυναμίες στη διαδικασία χορήγησης δανείων, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης των δανειστών.
7. Γύρω στο τέλος του έτους 2007, είκοσι πέντε από τα σαράντα τρία υποκαταστήματα της τράπεζας παρουσίαζαν ζημιές.
8. Η αύξηση στην πραγματική αξία (equity) της “Uniastrum” κατά €64 εκατομ. το 2006 οφειλόταν στην επανεκτίμηση των ακινήτων που αγόρασε ένα συνδεδεμένο σε αυτήν μέρος.
9. Γινόταν ανεπίσημη καταβολή ποσοστού μέχρι και 40% των μισθών του προσωπικού της “Uniastrum”, ώστε η τράπεζα να μην επωμίζεται την ανάλογη φορολογία.

Η “Alvarez & Marsal”, επισημαίνει ότι, παρ’ όλο που ο οίκος “Ernst & Young” επισήμανε ότι η θέση της “Uniastrum” δεν ήταν καθαρή σε ό,τι αφορούσε τις χορηγήσεις

σε συνδεδεμένα πρόσωπα, εντούτοις δεν προέβη στην κατάρτιση έκθεσης δέουσας επιμέλειας (due diligence report) αναφορικά με το θέμα.

Σε ό,τι αφορούσε τα αμοιβαία κεφάλαια που διαχειριζόταν η “Uniastrum”, η έκθεση του οίκου “Ernst & Young” που αναφέρεται πιο πάνω επισήμανε τα ακόλουθα:

1. Η συνολική καθαρή αξία των αμοιβαίων κεφαλαίων της “Uniastrum” σημείωσε πτώση της τάξης του 659% την περίοδο Δεκεμβρίου 2007- Σεπτεμβρίου 2008.
2. Η τιμή μονάδας για κάθε ένα από τα δεκατέσσερα ταμεία αμοιβαίων κεφαλαίων μειώθηκε κατά 85%, γεγονός του η διεύθυνση της τράπεζας απέδωσε στην πτώση της αγοράς των αξιών στη Ρωσία, καθώς και στην κρίση ρευστότητας που αντιμετώπιζε η χώρα.
3. Υπήρχε αρνητική εικόνα στον τύπο αναφορικά με τα αμοιβαία κεφάλαια που διαχειριζόταν η “Uniastrum”, ενώ παράλληλα διαπιστώθηκε ότι η σχετική άδεια της τράπεζας είχε ανασταλεί για δύο εβδομάδες το Δεκέμβριο του 2008.
4. Ύπαρξη εκκρεμοτήτων αναφορικά με συμφωνίες επαναγοράς (repo transactions).
5. Εκκρεμότητες θεμάτων που αφορούσαν τη ρευστότητα των γραμματίων της “Utrade LLC”.

Υπό το φώς των πιο πάνω και ενόψει των αναμενόμενων ζημιών που θα προέκυπταν από τα αμοιβαία κεφάλαια της “Uniastrum”, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι αποφασίστηκε να κατατεθούν \$67.095.992 σε λογαριασμό “Escrow”, το υπόλοιπο του οποίου θα αποδεσμευόταν προς τους πωλητές μετά την 31^η Οκτωβρίου 2011. Η έκθεση της A&M επεξηγεί ότι ο εν λόγω λογαριασμός “Escrow” δημιουργήθηκε, για να παρέχει προστασία στην Τράπεζα Κύπρου από επιλεγμένα μη

εξυπηρετούμενα δάνεια και από τις ζημιές που θα προέκυπταν από τα αμοιβαία κεφάλαια. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι με τη χρήση μαθηματικής φόρμουλας κατατέθηκαν στον εν λόγω λογαριασμό χρήματα που δεσμεύτηκαν από το χρηματικό ποσό της εξαγοράς της “Uniastrum” για σκοπούς κάλυψης τυχόν ζημιών που θα προέκυπταν από τις επισφάλειες της τράπεζας. Σύμφωνα με τις αναφορές της “Alvarez & Marsal”, ο λογαριασμός “Escrow” προσαρμόζει το ποσό που αποκόπτεται από την τιμή πώλησης, για να καλυφθούν οι ενδεχόμενες ζημιές που θα προκύψουν με πολλαπλασιαστή 1x, ενώ στην προκειμένη περίπτωση η χρήση μεγαλύτερου πολλαπλασιαστή ενδεχομένως να ήταν πιο κατάλληλη για την προστασία των συμφερόντων της Τράπεζας Κύπρου. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, το ποσό που κατατέθηκε στον πρώτο λογαριασμό “Escrow” που αφορούσε τα επισφαλή δάνεια κάλυπτε μόνο το 60% του συνόλου των εν λόγω δανείων και ανερχόταν συνολικά σε \$226.615.884, ενώ κατατέθηκε επίσης σε δεύτερο λογαριασμό “Escrow” ποσό \$67.095.992 που αφορούσε τα αμοιβαία κεφάλαια της “Uniastrum”.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, συγκεκριμένα ευρήματα της έκθεσης δέουσας επιμέλειας που συνέταξε ο οίκος “Ernst & Young” δεν τέθηκαν ενώπιον του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας κατά τη συνεδρία στην οποία προγραμματίστηκε η έγκριση της εξαγοράς της “Uniastrum”. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι δεν αναφέρθηκαν στο διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου τα ακόλουθα:

1. Το 1/3 των συνολικών εισπράξεων από προμήθειες και δικαιώματα της τράπεζας προέρχονταν από συναλλαγές μέσω της εταιρείας “Unistream”.

2. Έγινε πρόταση από τον οίκο “Ernst & Young” όπως υπογραφούν επίσημες συμφωνίες με τη “Unistream” προς διασφάλιση των συμφερόντων της Τράπεζας Κύπρου.
3. Το εύρημα ότι οι μέτοχοι της “Uniastrum” έλεγχαν ή είχαν στην ιδιοκτησία τους πολλές άλλες εταιρείες και συνεπώς ότι είχαν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τις αποφάσεις της τράπεζας, ειδικότερα σε ό,τι αφορούσε τις χορηγήσεις.
4. Είκοσι πέντε από τα σαράντα τρία υποκαταστήματα της “Uniastrum” ήταν ζημιογόνα για την τράπεζα.

Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η πιο πάνω έκθεση δέουσας επιμέλειας κατέστη διαθέσιμη στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου τη μέρα πριν από τη συνεδρία κατά την οποία θα αποφαιζόταν η εξαγορά της “Uniastrum”, μεταξύ των ωρών 9:30 π.μ. μέχρι και τις 6 μ.μ. μόνο, ενέργεια που οδήγησε μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όπως ο κ. Ξενοφώντος, να διαμαρτυρηθούν ότι δεν είχαν στη διάθεσή τους επαρκή χρόνο, για να προβούν στη δέουσα εξέταση των εν λόγω εγγράφων.

6.1.1. Η δυνατότητα υπαναχώρησης και η επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Σε ερώτηση που τέθηκε από βουλευτή⁹¹ προς τον πρώην Διευθύνοντα Σύμβουλο του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κατά πόσο «μετά την κατάρρευση της “Lehman Brothers” τον Οκτώβριο του 2008 υπήρχε οποιαδήποτε αλλαγή στις εισηγήσεις των συμβούλων σας, όπως της “JP Morgan” κ.λπ., σε σχέση είτε με την αγορά της

⁹¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 13, σελ. 61.

“Uniastrum” είτε σε σχέση με το τίμημα πώλησης», ο κ. Ηλιάδης απάντησε τα εξής: «Και τα δύο σημεία αυτά ήταν σημεία προβληματισμού. Και το θέμα της τιμής και το κατά πόσο προχωρούμε με την αγορά ή όχι. Έγινε εκτενής συζήτηση με το ΔΣ και είναι καταγραμμένα πράγματα και στα πρακτικά του ΔΣ τότε, διότι εθίγηκαν θέματα και συζητήθηκε το θέμα κατά πόσο έπρεπε να προχωρήσουμε και κατά πόσο η τιμή έπρεπε να τύχει επαναδιαπραγμάτευσης. Σας αναφέρω ότι και όσον αφορά την τιμή, είναι δυο-τρεις φορές που έγινε επαναδιαπραγμάτευση. Μεταξύ Ιουνίου και Οκτωβρίου που λήφθηκαν και οι άδειες των κεντρικών τραπεζών και τελείωσε η εξαγορά η τιμή ήταν καλύτερη και οι εξασφαλίσεις που είχαμε αντί 60 εκατομ. δεσμευμένη κατάθεση για τυχόν κινδύνους που θα υπήρχαν στην πορεία πιάσαμε και αυξήσαμε σε 197 εκατομ. το ποσό το οποίο θα ήταν δεσμευμένο για τρία χρόνια, ούτως ώστε, αν υπήρχαν κίνδυνοι, να τα πάρουμε να καλύψουμε». Αναφορικά με το θέμα της υπαναχώρησης ή της επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς της τράπεζας “Uniastrum”, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι η Τράπεζα Κύπρου ζήτησε νομική συμβουλή από τον οίκο “White & Case” αναφορικά με τις πρόνοιες της Συμφωνίας Αγοράς - Πώλησης (Sale-Purchase Agreement - SPA) που ενδεχομένως να της επέτρεπαν να υπαναχωρήσει από τη συναλλαγή ή να επαναδιαπραγματευθεί την τιμή αγοράς με τη “Uniastrum” υπό το φως της κρίσης που αντιμετώπιζε ο τραπεζικός τομέας και των δυσμενών επιπτώσεων της επί της “Uniastrum”. Η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι σύμφωνα με τη γνωμάτευση του οίκου “White & Case”, παρ’ όλο που η συμφωνία αγοράς - πώλησης δεν προέβλεπε ρητά για υπαναχώρηση από την εν λόγω συμφωνία, η Τράπεζα Κύπρου ενδεχομένως να μπορούσε είτε να υπαναχωρήσει είτε να επαναδιαπραγματευθεί τη

συμφωνία με την επίκληση των εξής συγκεκριμένων προνοιών της συμφωνίας αποδεικνύοντας την πραγματική δυσμενή αλλαγή στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της “Uniastrum” και με την επίκληση της παροχής παραπλανητικής εγγύησης από τους πωλητές. Περαιτέρω, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι ο οίκος “White & Case” εκτός από τα αναφερθέντα πιο πάνω συμβούλευσε την τράπεζα να ζητήσει γνωμάτευση από Βρετανούς δικηγόρους αναφορικά με τη δυνατότητα υπαναχώρησης ή επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς, κάτι που η τράπεζα δεν έπραξε. Αναφορικά με το θέμα της υπαναχώρησης ή επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς της “Uniastrum”, σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η “Alvarez & Marsal” κατά τη διεξαγωγή των ερευνών της, προέκυψε ότι:

1. ουδέποτε έγινε συζήτηση στο διοικητικό συμβούλιο αναφορικά με τα όπλα που η Τράπεζα Κύπρου διέθετε για υπαναχώρηση από τη συμφωνία⁹²,
2. το διοικητικό συμβούλιο έκρινε ότι η ενδεχόμενη υπαναχώρηση από τη συμφωνία θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις στη φήμη και την εικόνα της Τράπεζας Κύπρου γεγονός που, σύμφωνα με την εκτίμησή τους, δύσκολα θα μπορούσε να διαχειριστεί η τράπεζα,
3. ουδέποτε τέθηκε επίσημα ως επιλογή της τράπεζας το ενδεχόμενο επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας,⁹³

⁹² Δήλωση που έγινε από τον κ. Χατζημισή κατά τη διάρκεια συνέντευξής του με την “Alvarez & Marsal”.

⁹³ Δήλωση που έγινε από τον κ. Κυπρή κατά τη διάρκεια συνέντευξής του με την “Alvarez & Marsal”.

4. το δικηγορικό γραφείο “Χρυσ αφίνης και Πολυβίου” κατά τον ουσιώδη χρόνο εκτίμησε ότι η αλλαγή στο οικονομικό περιβάλλον δεν αποτελούσε αιτία για τερματισμό της συμφωνίας αφού δεν επήλθαν ουσιαστικές αλλαγές στη “Uniastrum”, και ότι η προσπάθεια υπαναχώρησης από τη συμφωνία ενδεχομένως να οδηγούσε σε πολυετή δικαστική διαμάχη,
5. ο κ. Ηλιάδης συμφώνησε ότι δεν υπήρξε ουσιαστική αλλαγή στη “Uniastrum” που να δικαιολογεί υπαναχώρηση από τη συμφωνία εξαγοράς,
6. ο κ. Καρυδάς εξέφρασε την εκτίμηση ότι, αν η τράπεζα επιθυμούσε να υπαναχωρήσει από τη συμφωνία εξαγοράς, τότε θα έβρισκε έναν τρόπο, για να το πράξει, αναφέροντας παράλληλα ότι ο μόνος που εξέφρασε άποψη υπέρ της υπαναχώρησης της Τράπεζας Κύπρου από τη συμφωνία εξαγοράς της “Uniastrum” ήταν το μέλος του διοικητικού συμβουλίου, κ. Ξενοφώντος.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το ενδεχόμενο επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς της “Uniastrum”, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι οι ανώτεροι αξιωματούχοι της Τράπεζας Κύπρου εκτιμούσαν ότι η συμφωνία ήταν πολύ συμφέρουσα για την τράπεζα, αφού η τιμή αγοράς γινόταν με πολλαπλασιαστική 3,1x επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της “Uniastrum” έναντι 3,8x ή 4x που προνοείτο για την εξαγορά στην αρχή των διαπραγματεύσεων με τους πωλητές της εν λόγω τράπεζας. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η “Alvarez & Marsal”, ο κ. Ηλιάδης φαίνεται να εξέφρασε την ανησυχία ότι η περαιτέρω διαπραγμάτευση της συμφωνίας δυνατόν να απέκοπτε το σχοινί που συνέδεε την Τράπεζα Κύπρου με τους προηγούμενους ιδιοκτήτες. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, το μέλος

του διοικητικού συμβουλίου κ. Ξενοφώντος ανέφερε ότι κατά τη δική του άποψη η έκθεση δέουσας επιμέλειας παρείχε στην τράπεζα αρκετό υλικό, για να προβεί σε σημαντική μείωση της τιμής εξαγοράς της “Uniastrum” ή ακόμα και για να εγκαταλείψει την εξαγορά.

Η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι, μετά την απόφαση που έλαβε η Τράπεζα Κύπρου να προχωρήσει με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, ο οίκος “FITCH” την υποβάθμισε στη βαθμίδα BBB+ από τη βαθμίδα A- που κατείχε, αναφέροντας ότι «η πρόσφατη εξαγορά της “Uniastrum” έχει αρνητικές επιπτώσεις στο προφίλ κινδύνου του ομίλου. Ο οίκος θεωρεί την τιμή και το χρόνο της εξαγοράς ως δυσμενή, έπειτα από την σοβαρή επιδείνωση της αγοράς αξιών της Ρωσίας που επηρέασε δυσμενώς την αξία και την προοπτική της τράπεζας “Uniastrum”» [σε ελεύθερη μετάφραση]. Υπό το φώς των πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” στην έκθεσή της καταλήγει ότι, παρά τη γενικότερη επιδείνωση της παγκόσμιας οικονομίας και την επιβράδυνση της ανάπτυξης της ρωσικής οικονομίας, η Τράπεζα Κύπρου προχώρησε στην εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, χωρίς να ακολουθήσει τη νομική συμβουλή που της είχε παρασχεθεί και χωρίς να επικαλεστεί τις πρόνοιες της συμφωνίας αγοράς – πώλησης, για να επαναδιαπραγματευθεί την τιμή αγοράς ή να υπαναχωρήσει από τη συμφωνία εξαγοράς της εν λόγω τράπεζας.

Αναφορικά με το θέμα κατά πόσο υπήρξε ουσιαστική δυσμενής αλλαγή στην κατάσταση της “Uniastrum”, η έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι ο οίκος “White & Chase”, αναφερόμενος στην παράγραφο 7.2(i) της συμφωνίας αγοράς - πώλησης, εκτίμησε ότι στην έκταση που οι δυσκολίες στην τραπεζική αγορά έχουν ουσιαστικό

αντίκτυπο στα στοιχεία ενεργητικού της τράπεζας, καθώς και στα δάνειά της και, εφόσον ο εν λόγω αντίκτυπος δύναται να μετρηθεί με λογιστικούς όρους κατά τη διάρκεια της χρηματοοικονομικής επισκόπησης της “Uniastrum”, η εν λόγω παράγραφος ενδεχομένως να επιτρέπει στον αγοραστή να μην προχωρήσει με το κλείσιμο της συμφωνίας. Η “Alvarez & Marsal”, επισήμανε στην έκθεσή της ότι η τελική έκθεση δέουσας επιμέλειας κατέδειξε μείωση στην αξία των στοιχείων ενεργητικού της “Uniastrum” από €148,6 εκατομ. σε €119,1 εκατομ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2008 και επιπλέον €57 εκατομ. μη εξυπηρετούμενων δανείων, όπως και αύξηση της έκθεσης της τράπεζας σε δάνεια με μοναδική εξασφάλιση εγγυήσεις, κατά €70 εκατομ.

Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” καταγράφεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια των ερευνών της προκύπτει ότι η Τράπεζα Κύπρου προέβηκε σε δανεισμό της “Uniastrum” πριν την εξαγορά της. Ειδικότερα, στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι η Επιτροπή ALCO (Assets & Liabilities Committee) της Τράπεζας Κύπρου δάνεισε \$15 εκατομ. στην “Uniastrum” στις 26 Αυγούστου 2008 για 3 μήνες μέσω της Τράπεζας Κύπρου Ρωσίας, ενώ παράλληλα κατέθεσε στην εν λόγω τράπεζα 360 εκατομ. ρούβλια μέχρι τις 25 Νοεμβρίου 2008. Σύμφωνα με τα εν λόγω στοιχεία, η Τράπεζα Κύπρου Ρωσίας φαίνεται ότι κατέθεσε στη “Uniastrum” 740 εκατομ. ρούβλια για τρεις μήνες στις 17 Σεπτεμβρίου 2008, συναλλαγή που επικυρώθηκε εκ των υστέρων από την Επιτροπή ALCO στις 29 Σεπτεμβρίου 2008. Περαιτέρω, σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal” η τράπεζα “Kyrga”, δηλαδή η ρωσική τράπεζα της Τράπεζας Κύπρου, φαίνεται να αγόρασε δάνεια της “Uniastrum” έναντι ποσού €60 - €80 εκατομ. τα οποία στη συνέχεια πωλήθηκαν πίσω στη “Uniastrum” προτού η τράπεζα

“Kypra” συγχωνευθεί με την “Uniastrum”. Η “Alvarez & Marsal” αναφέρει επίσης ότι τα εν λόγω δάνεια φαίνεται να αγοράστηκαν από τον κ. Εργατούδη της Τράπεζας Κύπρου Ρωσίας κατ’ εντολή του κ. Χατζημιτσή, ενώ η εν λόγω συναλλαγή φαίνεται να εγκρίθηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή Δανείων (Executive Loans Committee) στις 30 Οκτωβρίου 2008. Αναφορικά με την εν λόγω πρακτική στην έκθεσή της, η “Alvarez & Marsal” παραθέτει τα σχόλια ενός εκ των υπαλλήλων της “Uniastrum”, ο οποίος εξέφρασε τον τρόπο του για την αγορά δανείων από την Τράπεζα Κύπρου, προφανώς για να την στηρίξει. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, ο εν λόγω υπάλληλος ανέφερε ότι συζήτησε το θέμα με τον κ. Χατζημιτσή της Τράπεζας Κύπρου, ο οποίος του είπε ότι, αν η τράπεζα δεν προέβαινε στην αγορά των εν λόγω δανείων, η συμφωνία εξαγοράς της “Uniastrum” θα εγκαταλειπόταν. Σχετική με το θέμα είναι επίσης η αναφορά του κ. Καρυδά, ο οποίος φαίνεται να ανέφερε στην “Alvarez & Marsal” ότι η “Uniastrum” χρειαζόταν κεφάλαια, για να επιβιώσει πριν την εξαγορά της από την Τράπεζα Κύπρου, όπως και όλες οι άλλες ρωσικές τράπεζες που αντιμετώπιζαν προβλήματα ρευστότητας. Στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι δεν υπάρχει πληροφόρηση αναφορικά με την έκταση της οικονομικής βοήθειας που η Τράπεζα Κύπρου προσέφερε στην “Uniastrum” πριν την εξαγορά της και κατά πόσο αυτό ήταν γνωστό στο διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας, όπως επίσης ότι δεν είναι γνωστό κατά πόσο η εν λόγω βοήθεια που έλαβε η “Uniastrum” προ της εξαγοράς της δυνατό να ενέπιπτε στην ερμηνεία της ουσιαστικής δυσμενούς αλλαγής για σκοπούς τερματισμού της συμφωνίας εξαγοράς της τράπεζας.

6.1.2 Η έγκριση της εξαγοράς της “Uniastrum” από την Κεντρική Τράπεζα της

Κύπρου (ΚΤΚ)

Σύμφωνα με τα στοιχεία που καταγράφονται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η αίτηση έγκρισης της εξαγοράς της “Uniastrum” υποβλήθηκε στην ΚΤΚ και στη ρωσική κεντρική τράπεζα στις 26 Ιουνίου 2008. Στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι ο κ. Πουλλής, εκπρόσωπος της ΚΤΚ μετέβη στη Ρωσία για σκοπούς της εξαγοράς της “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου και δήλωσε ότι συμφωνούσε με την εξαγορά της τράπεζας, αφού δεν υπήρχαν ρυθμιστικά θέματα σε εκκρεμότητα που να εμποδίζουν την ΚΤΚ από το να δώσει τη συγκατάθεσή της για την εξαγορά. Κατά την εξέταση της εν λόγω αίτησης, αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η ΚΤΚ επισήμανε τα ακόλουθα:

1. σε ό,τι αφορούσε τις γενικές προκλήσεις της “Uniastrum”, εντοπίστηκαν θέματα κακής εταιρικής διακυβέρνησης, δυσκολίες στην αναγνώριση της έμμεσης κυριότητας που είχαν οι μέτοχοι επί της τράπεζας, υψηλό ποσοστό δανείων χωρίς ξεκάθαρο σκοπό, καθώς και κακή κερδοφορία της τράπεζας,
2. κακή εσωτερική παραγωγή κεφαλαίου που δημιουργούσε δυσκολία στην κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας, και
3. τη διενέργεια της ανεπίσημης πληρωμής ποσοστού μέχρι και 40% των μισθών του προσωπικού από την τράπεζα προ του έτους 2007, με στόχο την αποφυγή της πληρωμής φόρου.

Παρ’ όλα αυτά, σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, ο κ. Πουλλής, αφού αξιολόγησε την έκθεση του Τμήματος Αδειοδότησης της ΚΤΚ, κατάρτισε περίληψη της εν λόγω έκθεσης την οποία προώθησε στον τότε Διοικητή της ΚΤΚ μαζί με την

εισήγησή του για έγκριση της εξαγοράς της τράπεζας “Uniastrum” για λήψη της τελικής απόφασης επί του θέματος. Σε ό,τι αφορούσε την τιμή της εξαγοράς της “Uniastrum” που καθορίστηκε στα €371 εκατομ., σύμφωνα με την έκθεση της A&M, ο κ. Πουλλής κατέγραψε ότι το εν λόγω ποσό δεν ήταν υπερβολικά υψηλό σε σύγκριση με άλλες παρόμοιες εξαγορές. Αναφορικά με τον πολλαπλασιαστή εξαγοράς⁹⁴ που ανερχόταν σε 3.1x, ο κ. Πουλλής εκτίμησε ότι ο εν λόγω πολλαπλασιαστής ήταν πολύ ελκυστικός σε σύγκριση με άλλες πρόσφατες εξαγορές, όπως εξαγορά ρωσικής τράπεζας στην οποία προέβη η τράπεζα “Barclays”, όπου ο εν λόγω πολλαπλασιαστής ανήλθε στο 4.1x.

Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, στη συνέντευξή του ο κ. Πουλλής ανέφερε ότι, παρ’ όλο που η ΚΤΚ δεν έχει αρμοδιότητα να αξιολογεί τις εκτιμήσεις που εφαρμόζονται στις εξαγορές, εντούτοις αναφέρει ότι πιθανώς να εξέταζαν το ενδεχόμενο διορισμού ειδικού, για να προβεί σε ανάλυση των εν λόγω αξιολογήσεων, στην περίπτωση που κρινόταν ότι οι υπολογισμοί που υποβλήθηκαν δεν ήταν λογικοί. Στην περίπτωση της “Uniastrum”, πρόσθεσε, είχε εκτιμήσει ότι, αφού ο πολλαπλασιαστής της εξαγοράς ήταν χαμηλότερος από αυτόν της περίπτωσης της εξαγοράς στην οποία προέβη η “Barclays”, η αξία που αποδιδόταν στην εξαγορά δεν ήταν παράλογη. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, ο κ. Πουλλής πρότεινε στον τότε Διοικητή της ΚΤΚ την έγκριση της αίτησης της Τράπεζας Κύπρου για την εξαγορά της “Uniastrum”, λαμβάνοντας υπόψη:

1. την αναπτυσσόμενη αγορά της Ρωσίας,
2. το σχετικό χαμηλό κόστος της εξαγοράς της “Uniastrum”,

⁹⁴ Ο πολλαπλασιαστής εξαγοράς αποτελεί τη σύγκριση της τιμής εξαγοράς με την λογιστική αξία της περιουσίας της τράπεζας (price to book value).

3. το γεγονός ότι τα πλείστα προβλήματα που αντιμετώπιζε η υπό εξαγορά τράπεζα είχαν αναγνωρισθεί και είχαν ήδη εισαχθεί ικανοποιητικές διασφαλίσεις προς αντιμετώπισή τους,
4. ότι η ρωσική κεντρική τράπεζα δεν προέβη σε αρνητικές αναφορές αναφορικά με τη “Uniastrum” και τους μετόχους της, και
5. ότι το κόστος της εξαγοράς δεν επηρέαζε αρνητικά το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας Κύπρου.

Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” η αίτηση της Τράπεζας Κύπρου για την εξαγορά της “Uniastrum” εγκρίθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, πριν από την ολοκλήρωση της τελικής έκθεσης δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young” που ολοκληρώθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2008. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, ο κ. Πουλλής κατά τη διάρκεια της συνέντευξής του ανέφερε ότι η τελική απόφαση της ΚΤΚ δυνατόν να μεταβαλλόταν, προτού ολοκληρωθεί η συναλλαγή, στην περίπτωση που υπήρχε ουσιαστική αλλαγή, γεγονός που δεν ίσχυε της περίπτωση της “Uniastrum”. Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει επίσης στην έκθεσή της, ότι στην επιστολή του κ. Πουλλή προς τον τότε Διοικητή της ΚΤΚ δε γινόταν αναφορά σε θέματα που αφορούσαν την αναπτυσσόμενη οικονομική ύφεση, συμπεριλαμβανομένης της κατάρρευσης της “Lehman Brothers” ή τις επιπτώσεις που η εν λόγω κατάσταση δυνατόν να είχε στην τιμή εξαγοράς που συμφωνήθηκε μεταξύ των μερών της συμφωνίας. Αναφορικά με τις αλλαγές που σημειώθηκαν στην αγορά έπειτα από την κατάρρευση της “Lehman Brothers”, ο κ. Πουλλής φαίνεται ότι δήλωσε στην “Alvarez & Marsal” ότι η ΚΤΚ δε θεωρούσε ότι η κατάρρευση της εν λόγω επενδυτικής τράπεζας ήταν ιδιαίτερα σχετική

στην περίπτωση της εξαγοράς της “Uniastrum”, αφού [μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο] οι κυπριακές τράπεζες παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστες από την τραπεζική κρίση του 2007. Στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” τονίζει ότι ο οίκος “FITCH” υποβάθμισε την αξιολόγηση της Τράπεζας Κύπρου από τη βαθμίδα A- στη βαθμίδα BBB+ έπειτα από την εξαγορά της “Uniastrum”, για τους λόγους που αναφέρονται στην ταυτόσημη αναφορά πιο πάνω. Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει παράλληλα ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι η εξαγορά της “Uniastrum” έτυχε επαναξιολόγησης στο μεσοδιάστημα της έκθεσης του Τμήματος Αδειοδότησης της ΚΤΚ που καταρτίστηκε στις 4 Σεπτεμβρίου 2008, και της επιστολής του κ. Πουλλή, με ημερομηνία 30 Σεπτεμβρίου 2008, προς το Διοικητή της ΚΤΚ, με την οποία εισηγείτο την έγκριση της εν λόγω αίτησης για την εξαγορά της “Uniastrum”.

Απαντώντας σε ερώτηση βουλευτή⁹⁵ κατά πόσο υπήρχε όφελος επιτυχίας (success fee) προς οποιουδήποτε συμβούλους ή αξιωματούχους της τράπεζας για την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος Τράπεζας Κύπρου, κ. Α. Ηλιάδης ανέφερε τα εξής: «Δε νομίζω ότι υπήρχαν bonus ή ήταν συνδεδεμένα οποιαδήποτε bonus με το αν θα εξαγοράζαμε ή αν δε θα εξαγοράζαμε τη “Uniastrum”. Δεν είδα πουθενά αυτό το πράγμα.[...] Success fee σε κανέναν δεν υπήρχε [...]».

Κατά τη διάρκεια της διερεύνησης της εξαγοράς της “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι έλαβε εμπιστευτικές πληροφορίες για παράνομες πληρωμές και δωροδοκίες που αφορούσαν την εξαγορά της εν λόγω τράπεζας. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal”, αναφέρει ότι οι εν λόγω φήμες

⁹⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 64.

αφορούσαν την ισχυριζόμενη πληρωμή €50 εκατομ. από τα έσοδα της εξαγοράς της “Uniastrum” σε πέντε πρόσωπα. Στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι δεν ήταν σε θέση να τεκμηριώσει τις εν λόγω φήμες, παρά τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με μεγάλο αριθμό προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των πωλητών της εν λόγω τράπεζας και των αξιωματούχων της Τράπεζας Κύπρου. Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι, παρ’ όλο που ζητήθηκαν οι καταστάσεις των προσωπικών λογαριασμών των δύο μετόχων της “Uniastrum”, για σκοπούς διακρίβωσης κατά πόσο έγιναν οποιεσδήποτε παράνομες πληρωμές από τους εν λόγω λογαριασμούς, εντούτοις τα εν λόγω πρόσωπα αρνήθηκαν να τις παραδώσουν. Ο ένας εκ των δύο μετόχων, ο κ. Zakaryan, δήλωσε ότι οι εν λόγω ισχυρισμοί για δωροδοκία και διαφθορά αναφορικά με τη “Uniastrum” ήταν αβάσιμοι και ότι καμία πληρωμή οποιουδήποτε ποσού έγινε σε αξιωματούχους της Τράπεζας Κύπρου από τους προσωπικούς λογαριασμούς των μετόχων. Η “Alvarez & Marsal” επισήμανε στην έκθεσή της ότι η λογιστική τεκμηρίωση της τράπεζας “Kypra” παραδόθηκε στους νέους της ιδιοκτήτες, όταν εξαγοράστηκε το 2010, οπότε, αν οποιεσδήποτε πληρωμές έγιναν μέσω της εν λόγω τράπεζας, οι καταστάσεις των λογαριασμών που αφορούσαν, καθώς και οι οδηγίες διενέργειας των εν λόγω πληρωμών δε θα υπήρχαν στην Τράπεζα Κύπρου αλλά ούτε και στη “Uniastrum”.

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, η “Alvarez & Marsal” προβαίνει σε συγκεκριμένες εισηγήσεις για την περαιτέρω διερεύνηση του, αναφέροντας ότι, εξαιτίας της έλλειψης δυνατότητας κλήτευσης για σκοπούς της έρευνας, μερικές ενέργειες δεν κατέστη δυνατό να ολοκληρωθούν. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal”, προτείνει:

1. τον εξαναγκασμό των μερών να παραδώσουν ή να εκδώσουν καταστάσεις τραπεζικών λογαριασμών, για σκοπούς διακρίβωσης των πληρωμών που σχετίζονται με την εξαγορά της “Uniastrum”,
2. την απόκτηση και την εξέταση των ηλεκτρονικών αρχείων πληρωμών από τη Ρωσία, και
3. την προμήθεια και την ανάλυση των πληρωμών που διενεργήθηκαν, έπειτα από την εξαγορά της “Uniastrum” από το λογαριασμό “Escrow” που ανοίχθηκε για το σκοπό αυτό.

6.2. Η επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ στην “Banca Transilvania”

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης του θέματος της επέκτασης των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ κ. Π. Δημητριάδης, σχολιάζοντας τους λόγους για τους οποίους δόθηκε εντολή στην “Alvarez & Marsal” να διεξαγάγει έρευνα αναφορικά με τις επεκτάσεις της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό, ανέφερε τα εξής:⁹⁶ «[...] Η επέκταση της Τράπεζας Κύπρου στη Ρουμανία το 2008-2009 και [η] εξαγορά της “Uniastrum” το 2008 ... Απ’ ό,τι φαίνεται υπήρχε ένας μη υγιής ανταγωνισμός όπου οι τράπεζες επεκτείνονταν πέραν των δυνατοτήτων τους και ικανοτήτων τους. Αυτός ουσιαστικά είναι και ο λόγος που φτάσαμε εδώ που φτάσαμε, διότι οι επεκτάσεις που έκαναν τόσο εκτός Κύπρου όσο και στην Κύπρο ήταν τέτοιες που δημιούργησαν αυτό το τεράστιο contingent liability για το κράτος και υποχρέωσαν το κράτος να προχωρήσει σε συνομολόγηση προγράμματος και, από ό,τι γνωρίζετε, όλα

⁹⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 79.

τα σχόλια και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από τον κ. Ο. Rehn και από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μάζ μιλούν για ένα υπερμέγεθες τραπεζικό σύστημα το οποίο δημιουργήσαμε και [το οποίο] δεν μπορούσαμε να στηρίξουμε. Αυτό είναι ένα γεγονός». Σχετική είναι η αναφορά στους όρους εντολής της “Alvarez & Marsal”, σύμφωνα με την παράγραφο 1.1.2 των οποίων η ΚΤΚ της ζήτησε «να προβεί στη διεξαγωγή έρευνας που θα βοηθούσε το Διοικητή της ΚΤΚ να λάβει όλες τις αναγκαίες νομικές και ρυθμιστικές θεραπείες, είτε αυτές αφορούσαν την άσκηση ελέγχου από την ΚΤΚ ή τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από μερικές συστημικές τράπεζες της Κύπρου, για να [...] επενδύσουν στο εξωτερικό υπό τη μορφή δικτύου υποκαταστημάτων και/ή θυγατρικών τραπεζών, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997 έως και (Αρ. 2) του 2011.».

Ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου κ. Α. Ηλιάδης, σχολιάζοντας γενικότερα την επένδυση της Τράπεζας Κύπρου στην “Banca Transilvania”, ανέφερε τα ακόλουθα:⁹⁷ «Στη Ρουμανία επεκταθήκαμε με καταστήματα για τα οποία στην πορεία είπαμε ότι θα μπορούσε να είναι καλύτερη η επέκτασή μας, αν είχαμε σχέση με μια μεγάλη τράπεζα και μέσα απ’ αυτή τη σχέση μας έφερνε πελατεία στο offshore business στην Κύπρο και διοχετεύαμε και τις εμπορικές σχέσεις και της τουριστικές σχέσεις Κύπρου-Ρουμανίας μέσα απ’ αυτή την περισσότερη παρουσία, χωρίς να έχουμε μεγάλη επένδυση» Σχολιάζοντας την έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφορικά με τις επενδύσεις της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό, ο κ. Α. Ηλιάδης

⁹⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 53.

ανέφερε χαρακτηριστικά⁹⁸ «[...] Η έκθεση της “Alvarez & Marsal” εστιάστηκε μεταξύ άλλων ειδικά για την Τράπεζα Κύπρου στις επεκτάσεις στο εξωτερικό και ιδιαίτερα στη “Uniastrum Bank” και στην “Banca Transilvania”. Διαβάζοντας την εισαγωγή της έκθεσης της “Alvarez & Marsal”, λέει “οι οδηγίες που μου δόθηκαν από την Κεντρική Τράπεζα είναι να εξετάσω τις συνθήκες κάτω από τις οποίες οι τράπεζες επεκτάθηκαν στο εξωτερικό σε θυγατρικές και σε branch”. Το πρώτο στοιχείο είναι ότι η “Banca Transilvania” δεν είναι ούτε θυγατρική ούτε branch, είναι μια απλή επένδυση. Μια εξαγορά του εννιά κόμμα κάτι τοις εκατό με €58 εκατομ. Με τραπεζικούς όρους, κύριε πρόεδρε, δεσμεύει €5 εκατομ. από το κεφάλαιο της τράπεζας. Δηλαδή από τα €2,5 δις που έχει κεφάλαιο η τράπεζα δεσμεύονται τα €5 εκατομ. Δηλαδή ήταν μια επένδυση €5 εκατομ. ουσιαστικά κεφαλαίου, του 2‰. Είναι δυνατόν ποτέ κανείς να υποθέσει ότι το 2‰ επηρέασε την κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας; Γιατί λοιπόν πληρώσαμε τόσα λεφτά, για να ασχοληθούμε με την “Banca Transilvania”; Γιατί είχε δικαστική υπόθεση πίσω; Μα, η Τράπεζα Κύπρου έχει πάρα πολλές δικαστικές. Αν θυμάστε και την “Aremis Soft” και ένα σωρό άλλα πράγματα, που θα μπορούσε... και είναι φυσικό. Η φύση της δουλειάς και οι πράξεις μπορεί να αμφισβητηθούν πολλές φορές και να καταλήξει κάτι στο δικαστήριο, το οποίο εκδικάζει την υπόθεση και καταλήγει αν η τράπεζα είχε δίκαιο ή αν δεν είχε δίκαιο. Ήταν λοιπόν μια πολύ μικρή επένδυση, δεν επηρέασε καθόλου την τράπεζα [...] όσον αφορά την ίδια την επένδυση €58 εκατομ., αν μπούμε στο “Bloomberg” σήμερα, η αξία της είναι €70 εκατομ. το 10% της “Banca Transilvania”. Και, αν αποφάσιζε σήμερα να πουλήσει την “Banca Transilvania” η

⁹⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 58.

Τράπεζα Κύπρου, θα την πουλούσε και με premium, διότι είναι μια ξενική τράπεζα και θα την πουλούσε και με premium και θα έπαιρνε γύρω στα €80 εκατομ. Τώρα, ο λόγος που η Τράπεζα Κύπρου αποφάσισε να επενδύσει κατά κάποιον τρόπο στην “Banca Transilvania” είναι ότι θεωρήσαμε κάποια στιγμή ότι η “Banca Transilvania” ήταν μια καλή τράπεζα, θα μπορούσαμε να έχουμε ένα ποσοστό το οποίο θα μπορούσε να ήταν 10% ή 20% της τράπεζας αυτής, να έχουμε μια σχέση με την τράπεζα αυτή και να υποβαθμίσουμε τη δική μας παρουσία με branch, το οποίο branch, όταν είσαι ξένη τράπεζα, έχεις μεγαλύτερες δυσκολίες να γίνεις established και να μπορέσεις να βρεις τις καταθέσεις που είναι... Εκείνο που μας ενδιέφερε σε κάθε αγορά από αυτές που μπήκαμε – και, αν πάτε στα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου όλα τα τελευταία χρόνια, θα το δείτε να καταγράφεται παντού - είναι το να μπορέσουμε μέσω της παρουσίας μας σε συγκεκριμένες χώρες να φέρουμε δουλειά στην Κύπρο και θα εξηγήσω πώς επηρέασε αυτό το πράγμα. Στη Ρουμανία ουσιαστικά εξυπηρετείτο καλύτερα ο στόχος μας να έχουμε μια παρουσία που θα ήταν πολύ μικρή επένδυση στην “Banca Transilvania” και γι’ αυτό το λόγο ξεκινήσαμε αυτή την επένδυση. Ελάχιστη επένδυση, πολύ μικρή επένδυση, που δεν ήταν καν θυγατρική και ... Επομένως, γιατί ασχολήθηκε με αυτό το πράγμα; Δεν επηρέασε καν την τράπεζα στην πορεία της». Περαιτέρω, ο κ. Ηλιάδης ανέφερε τα εξής:⁹⁹ «[...] Η παρουσία μας στο εξωτερικό δεν ήταν μεγάλη, ήταν το 10% του group μας και δεν επηρέασε [...], ήταν μικρό το exposure μας στο εξωτερικό. Το μέγεθος, δηλαδή το κομμάτι της τράπεζας ... Πάντα ακούμε Ρουμανία, Ουκρανία, Αγγλία, Αυστραλία, Channel Islands, Ρωσία κ.λπ. Εκτός της

⁹⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 61.

Ελλάδας το μέγεθος της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό ήταν 10% περίπου και το 2004 και το 2012, 10% με 12% καταθέσεις και χορηγήσεις. Άρα, δεν μπορεί να επηρέασε [...]».

6.2.1. Η αναζήτηση στρατηγικού επενδυτή απο την “Banca Transilvania” και η εκδήλωση ενδιαφέροντος επένδυσης απο την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η “Banca Transilvania” ιδρύθηκε το 1994 στη Ρουμανία και εδραιώθηκε στη ρουμανική αγορά ως μία από τις πέντε καλύτερες τράπεζες της χώρας, ενώ κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2008 προέκυψε ανάγκη περαιτέρω χρηματοδότησής της. Συνεπώς, αναφέρει η “Alvarez & Marsal”, τον Οκτώβριο του 2008 η “Banca Transilvania” προσέλαβε την εταιρεία “Merrill Lynch”, για να προβεί σε εντοπισμό στρατηγικών επενδυτών εκ μέρους της. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας, όπως αναφέρεται, εκδήλωσαν ενδιαφέρον έξι συνολικά στρατηγικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας Κύπρου. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, τον Απρίλιο του 2009 το Τμήμα Συγχωνεύσεων και Εξαγορών (Mergers & Acquisitions) της Τράπεζας Κύπρου ανέλαβε τη διεξαγωγή μελέτης δέουσας επιμέλειας (due diligence), με στόχο τη διενέργεια επένδυσης στην “Banca Transilvania”. Στη συνέχεια, σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η Τράπεζα Κύπρου απέσυρε το ενδιαφέρον της, λόγω των περιορισμών που επέβαλλε το καταστατικό της “Banca Transilvania”, το οποίο απαγόρευε σε ξένους επενδυτές να αποκτήσουν μερίδιο στην τράπεζα πέραν του 10%.

Η “Alvarez & Marsal” στην έκθεσή της επισημαίνει ότι, σύμφωνα με στοιχεία που

περιλαμβάνονται σε ηλεκτρονικές επικοινωνίες τις οποίες εξασφάλισε κατά τη διάρκεια της έρευνάς της,¹⁰⁰ παρά την επίσημη απόσυρση του ενδιαφέροντός της για τη διενέργεια επένδυσης στην “Banca Transilvania”, η Τράπεζα Κύπρου συνέχισε να ενδιαφέρεται για την απόκτηση ποσοστού μέχρι 20% στην εν λόγω τράπεζα. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, το ενδιαφέρον της Τράπεζας Κύπρου για την αγορά ποσοστού επί της “Banca Transilvania” τεκμηριώνεται επίσης και σε εσωτερικό άτυπο έγγραφο που διανεμήθηκε στα μέλη του Τμήματος Συγχωνεύσεων και Εξαγορών της Τράπεζας Κύπρου, το οποίο σκιαγραφούσε ένα μηχανισμό που προέβλεπε για την αγορά μεριδίου 20% της “Banca Transilvania” μέσω ενός ή περισσότερων εκ των ιδρυτικών προσώπων της και την αλλαγή του καταστατικού της, για να καταστεί δυνατή η αγορά του μεριδίου 20% της “Banca Transilvania”, αφού το μέγιστο ποσοστό που το καταστατικό της επέτρεπε σε ξένους επενδυτές να αποκτήσουν ήταν το 10% των μετοχών της εν λόγω τράπεζας¹⁰¹. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, οι μηχανισμοί που σύμφωνα με το πιο πάνω άτυπο έγγραφο φαίνεται να δημιουργήθηκαν για την απόκρυψη της πραγματικής ιδιοκτησίας των μετοχών της “Banca Transilvania” που αγοράζονταν για λογαριασμό της Τράπεζας Κύπρου ενδεχομένως να ευθύνονται για τον περιορισμό της αύξησης της τιμής των μετοχών της εν λόγω τράπεζας, αφού το

¹⁰⁰ Έκθεση “Alvarez & Marsal”: Bank of Cyprus – Investigation into Banka Transilvania Investment, παράγραφος 2.2.3.

¹⁰¹ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 2.2.4, όπου γίνεται αναφορά στο έγγραφο με τίτλο “Draft Non-Paper on a possible Structure and Consideration for the acquisition of 20% strategic interest in Beatrice [Banka Transilvania] and subsequent Call Options” - Τεκμήριο 5 στην εν λόγω έκθεση.

επενδυτικό κοινό στη Ρουμανία δεν ήταν ενήμερο για το ενδιαφέρον της Τράπεζας Κύπρου να αγοράσει μερίδιο επί της ρουμανικής τράπεζας.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, οι αγορές μετοχών φαίνεται να πραγματοποιήθηκαν με τη χρήση των ακόλουθων μέσων:

1. Μέσω της συνομολόγησης συμφωνίας με έναν εκ των ιδρυτών της “Banca Transilvania” να αγοράσει μετοχές της εν λόγω τράπεζας στην αγορά τις οποίες στη συνέχεια θα πωλούσε στην Τράπεζα Κύπρου σε προσυμφωνημένη τιμή.
2. Μέσω της παροχής προνομιακών δανείων σε εταιρείες ιδιοκτησίας των ιδρυτών της “Banca Transilvania”, με αντάλλαγμα να αγοράσουν μετοχές της τράπεζας τις οποίες αργότερα θα πωλούσαν στην Τράπεζα Κύπρου.
3. Μέσω της παροχής τραπεζικού δανείου σε υπάλληλο της Τράπεζας Κύπρου ο οποίος, ενεργώντας ως πληρεξούσιος αντιπρόσωπός της, θα αγόραζε από την αγορά μετοχές της “Banca Transilvania”.

6.2.2. Η παροχή προνομιακών δανείων σε εταιρείες ιδιοκτησίας των ιδρυτών της “Banca Transilvania”

Αναφορικά με το θέμα της παροχής προνομιακών δανείων σε εταιρείες ιδιοκτησίας των ιδρυτών της “Banca Transilvania” με αντάλλαγμα την αγορά μετοχών της εν λόγω τράπεζας και την μετέπειτα πώλησή τους στην Τράπεζα Κύπρου, στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι ένας εκ των ιδρυτών της “Banca Transilvania”, ο κ. Ciorcila, είχε αιτηθεί στην Τράπεζα Κύπρου την παραχώρηση δανείου ύψους €17 εκατομ., με σκοπό την αποπληρωμή άλλου δανείου που είχε συνάψει με την “Alpha Bank”. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, σε εσωτερικό σημείωμα τη τράπεζας

αναφέρεται ότι η αποπληρωμή του δανείου θα γινόταν με χρήματα που θα προέκυπταν από την πώληση άλλης εταιρείας του κ. Ciorcila, αξίας €11 εκατομ., ενώ οι πληρωμές έναντι του δανείου θα γίνονταν ως εξής:

1. €3 εκατομ. το Σεπτέμβριο του 2009.
2. €8 εκατομ. τον Μάρτιο του 2010.
3. Τελική πληρωμή €6 εκατομ. τον Ιούλιο του 2011.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αναφορά στο εν λόγω σημείωμα ότι η τελευταία πληρωμή των €6 εκατομ. προς εξόφληση του δανείου θεωρείτο αβέβαιη, αφού εξαρτάτο από εισοδήματα που θα προέκυπταν από άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες του ομίλου του κ. Ciorcila. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, ο κ. Ciorcila πρότεινε τη δέσμευση 11 788 961 επιπλέον μετοχών της “Banca Transilvania” που ανήκαν στην εταιρεία του “Casternet Ltd”, 8 918 671 μετοχές της εν λόγω τράπεζας που ανήκαν στην επίσης δικής του ιδιοκτησίας εταιρεία “Dodworth Ltd”, καθώς και 16 441 000 μετοχές άλλης εταιρείας που ανήκαν επίσης σε αριθμό εταιρειών του ομίλου του συνολικής αξίας €14 εκατομ. προς εξασφάλιση του δανείου που είχε αιτηθεί. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η αξία των μετοχών που προσφέρονταν ως εξασφάλιση όχι μόνο δεν κάλυπτε το ποσό του εν λόγω δανείου, αλλά αποτελούσε επίσης χαμηλότερη εξασφάλιση για την Τράπεζα Κύπρου από αυτή που προνοείτο στα αρχικά δάνεια του κ. Ciorcila. Υπό το φως των πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της την εκτίμηση ότι η έγκριση του εν λόγω δανείου θα εξέθετε την Τράπεζα Κύπρου σε περαιτέρω ζημιά που δε θα μπορούσε να καλυφθεί, στην περίπτωση μη πληρωμής του εν λόγω δανείου. Περαιτέρω, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι στο

εσωτερικό σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου όπου καταγράφονταν οι πιο πάνω επισφάλειες του δανείου που αιτήθηκε ο κ. Ciorcila τονιζόταν ότι με τις μετοχές της “Banca Transilvania” που θα δεσμεύονταν ως εξασφάλιση του δανείου η Τράπεζα Κύπρου θα είχε ενεχυριασμένο προς όφελός της πέραν του 10,47% του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας. Σε μεταγενέστερο σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 25 Σεπτεμβρίου 2009, επισημαίνει η “Alvarez & Marsal”, αναφέρεται επίσης ότι το δάνειο που είχε συνάψει ο κ. Ciorcila με την “Alpha Bank” καθίστατο πληρωτέο τον Οκτώβριο του 2009 και ότι η αυστηρή στάση της εν λόγω τράπεζας ήταν ασύμβατη με τη στάση της Τράπεζας Κύπρου (που ήταν πιο ανεκτική με τον εν λόγω πελάτη) και ότι εμμέσως επηρέαζε τη θέση της ως προς τα δάνεια, καθιστώντας τη δομή των δανείων του ομίλου του κ. Ciorcila μεταξύ των δυο τραπεζών «ως μη λειτουργήσιμη». Συνεπώς, στο εν λόγω σημείωμα, αναφέρει η “Alvarez & Marsal”, προτάθηκε η κατ’ εξαίρεση έγκριση του δανείου του κ. Ciorcila λόγω της ειδικής σχέσης του με την Τράπεζα Κύπρου, ενώ επισημαίνεται ότι το εν λόγω δάνειο έτυχε έγκρισης από τους κ. Κυπρή, Σιαρλή, Ηλιάδη και Καρυδά.

Υπό το φως των πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει ότι η αναχρηματοδότηση των δανείων του ομίλου του κ. Ciorcila φαίνεται να πραγματοποιήθηκε με γνώμονα το στόχο της Τράπεζας Κύπρου να αποκτήσει ένα σημαντικό ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania”.

6.2.3. Αναδιρθώσεις των δανείων του Ομίλου του κ. Ciorcila

Σε ό,τι αφορά τις αναδιρθώσεις των δανείων του ομίλου εταιρειών του κ. Ciorcila, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι σε υπόμνημα της

Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 27 Αυγούστου 2009, αναφέρεται ότι ο εν λόγω επιχειρηματίας είχε προτείνει στην Τράπεζα Κύπρου να τις πουλήσει τις μετοχές της “Banca Transilvania” που κατείχε, εάν αυτό γινόταν στα πλαίσια ενός παράλληλου διακανονισμού αναφορικά με τα δάνειά του. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει στην έκθεσή της, ότι σύμφωνα με σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 6 Αυγούστου 2009, τα δάνεια του κ. Ciorcila στην Τράπεζα Κύπρου Ρουμανίας ανέρχονταν σε €59 εκατομ., για τα οποία υπήρχαν εξασφαλίσεις αξίας €37.321.884, δηλαδή ποσοστό εξασφάλισης που κάλυπτε μόνο το 63% της οφειλής. Επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με το σημείωμα του Εταιρικού Τμήματος (Corporate Department) της Τράπεζας Κύπρου, κ. Ciorcila παρουσίαζε δυσκολία καταβολής ακόμα και των τόκων των εν λόγω δανείων. Παράλληλα, στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” καταγράφεται ότι, παρ’ όλο που η αξία των μετοχών της “Banca Transilvania”¹⁰² που είχαν ενεχυριαστεί ως εξασφάλιση των πιο πάνω δανείων είχε μειωθεί σε επίπεδο χαμηλότερο από την ελάχιστη αξία σύμφωνα με την οποία είχε συμφωνηθεί ότι θα ενεργοποιούνταν οι διαδικασίες εκποίησης τους για την αποπληρωμή των δανείων του κ. Ciorcila, εντούτοις η Τράπεζα Κύπρου δεν προχώρησε στην εκποίησή τους.

Υπό το φώς των πιο πάνω και σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η “Alvarez & Marsal”, η Τράπεζα Κύπρου φαίνεται ότι προχώρησε στη συνομολόγηση συμφωνιών με τον κ. Ciorcila που προνοούσαν την αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου εταιρειών του με παράλληλη αποδέσμευση ορισμένων περιουσιακών του στοιχείων που

¹⁰² Είχαν ενεχυριαστεί συνολικά 39 654 590 μετοχές της εν λόγω τράπεζας που κατείχαν οι εταιρείες “Castorius” και “Casternet”.

ήταν υποθηκευμένα προς όφελος της τράπεζας ως εξασφάλιση για τα δάνειά του έναντι ανταλλάγματος που αφορούσε την έμμεση πώληση 15% του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania” που ανήκε στους κ.Ciorcila και Silaghi.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η πρώτη φάση εφαρμογής της συμφωνίας αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” αφορούσε την αγορά μεριδίου 8,7% επί του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας, έπειτα από αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου “Ciorcila”. Σύμφωνα με την αναθεωρημένη συμφωνία της 28^{ης} Νοεμβρίου 2009, αναφέρει στην έκθεση της η “Alvarez & Marsal”, η Τράπεζα Κύπρου συμφώνησε την αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου “Ciorcila” μέχρι τις 30 Ιουνίου 2010, προβαίνοντας στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Άρση των προσωπικών εγγυήσεων του κ. Ciorcila και των συνεργατών του.
2. Αύξηση του επιτοκίου επί των δανείων του¹⁰³ από την 1^η Ιουλίου 2009 μέχρι την 30^η Ιουνίου 2010, ημερομηνία κατά την οποία τα εν λόγω δάνεια θα αναδιαρθρώνονταν.
3. Παραίτηση της Τράπεζας Κύπρου από τους όρους πώλησης των εγγυήσεων του κ. Ciorcila μέχρι την 30^η Ιουνίου 2010.
4. Άρση των αυστηρών ελέγχων επί της διαχείρισης τόσο στις επενδύσεις αλλά και στις θυγατρικές της εταιρείας “Powerax” που ανήκε στον όμιλο του κ. Ciorcila.
5. Έγκριση του δανείου που αναφέρθηκε πιο πάνω προς αποπληρωμή του δανείου του κ. Ciorcila στην “Alpha Bank” και τη μεταφορά των εγγυήσεων του εν λόγω

¹⁰³ Το επιτόκιο καθορίστηκε από τρίμηνο Euribor + 2% σε τρίμηνο Euribor + 3% για την εν λόγω περίοδο.

δανείου (που αποτελούνταν μεταξύ άλλων από 20 707 632 μετοχές της “Banca Transilvania”) προς όφελος της Τράπεζας Κύπρου.

Περαιτέρω, όπως αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, στις 12 Οκτωβρίου 2009 υπογράφηκε μεταξύ του κ. Χατζημιτσά εκ μέρους της Τράπεζας Κύπρου και των κ. Ciorcila και Silaghi συμφωνία αποκλειστικότητας που προνοούσε ότι οι τελευταίοι δε θα πωλούσαν μετοχές που είχαν στην κατοχή τους σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο εκτός από την Τράπεζα Κύπρου μέχρι την 30^η Ιουνίου 2010. Αναφορικά με την αναδιάρθρωση των δανείων του κ. Ciorcila, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι συνομολογήθηκε συμφωνία αναδιάρθρωσης των εν λόγω δανείων για περίοδο δέκα ετών, η οποία προνοούσε ότι για τα πρώτα τρία χρόνια δε θα καταβάλλονταν δόσεις, οι τόκοι που θα προέκυπταν κατά τα πρώτα τρία χρόνια θα κεφαλαιοποιούνταν και για τα υπόλοιπα επτά χρόνια της διάρκειας των δανείων θα γινόταν κανονική αποπληρωμή τους. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, συμφωνήθηκε περαιτέρω ότι το επιτόκιο των δανείων θα καθοριζόταν σε τρίμηνο Euribor + 3% από την 1^η Ιουλίου 2010 με δυνατότητα καθορισμού σταθερού επιτοκίου, ενώ η τράπεζα θα εξέταζε επίσης την πιθανότητα αποδέσμευσης περαιτέρω εγγυήσεων, εάν το επέτρεπαν οι συνθήκες της αγοράς. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, στην περίπτωση που δε θα γινόταν οποιαδήποτε αποδέσμευση εγγυήσεων, η Τράπεζα Κύπρου συμφώνησε ότι για τους σκοπούς αναδιάρθρωσης των δανείων του κ. Ciorcila οι ισχύουσες εξασφαλίσεις θα θεωρούνταν ως ικανοποιητικές. Επιπλέον, αναφέρεται ότι η αναδιάρθρωση των δανείων θα λάμβανε χώρα, μόνο εφόσον οι κ. Ciorcila και Silaghi διασφάλιζαν ότι η Τράπεζα Κύπρου θα αποκτούσε τουλάχιστον 8,7% του μετοχικού

κεφαλαίου της “Banca Transilvania”.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η δεύτερη φάση εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ της Τράπεζας Κύπρου και των κ. Ciorcila και Silaghi προέβλεπε την τροποποίηση του καταστατικού της “Banca Transilvania”, για να επιτραπεί στην Τράπεζα Κύπρου η αγορά ποσοστού πέραν του 10% του μετοχικού της κεφαλαίου της τράπεζας και την εξεύρεση τρόπου με τον οποίο να επιτραπεί στην Τράπεζα Κύπρου να αγοράσει τις εν λόγω μετοχές. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι η εν λόγω συμφωνία προέβλεπε ότι μέχρι την 30^η Ιουνίου 2010 η Τράπεζα Κύπρου θα έπρεπε να απολαμβάνει τα ίδια μετοχικά δικαιώματα που απολαμβάνουν οι ιδρυτικοί μέτοχοι της, να εξαιρείται από τον περιορισμό του 10% που ίσχυε για τις ξένες επενδύσεις στην εν λόγω τράπεζα μέσω αλλαγής του καταστατικού της και να διορίζει ένα εκ των μελών του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η συμφωνία προνοούσε επίσης ότι οι κ. Ciorcila και Silaghi θα διασφάλιζαν ότι η “Banca Transilvania” θα προχωρούσε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά περίπου €50 εκατομ. όχι αργότερα από την 31^η Μαΐου 2010 και ότι το 60% των νέων μετοχών θα προσφέρονταν για αγορά στην Τράπεζα Κύπρου σε τιμή που δε θα υπερέβαινε το 10% της ονομαστικής τους αξίας. Σε αυτό το στάδιο, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, η δεύτερη φάση της συμφωνίας δεν τέθηκε σε ισχύ, όταν διατάχθηκε η έρευνα αναφορικά με πιθανή χειραγώγηση της αγοράς που ξεκίνησαν οι ρουμανικές αρχές, και συνεπώς η αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου “Ciorcila” δεν πραγματοποιήθηκε.

6.2.4. Η αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” για λογαριασμό της Τράπεζας

Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Αναφορικά με την αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” για λογαριασμό της Τράπεζας Κύπρου, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι η εκτέλεση της πρώτης αγοράς μετοχών της τράπεζας από τον κ. Silaghi για λογαριασμό της Τράπεζας Κύπρου ρυθμιζόταν από συμφωνία η οποία έτυχε επικαιροποίησης και η οποία κάλυπτε μεταξύ άλλων θέματα που αφορούσαν τον αριθμό μετοχών που θα αγοράζονταν, το χρόνο εκτέλεσης της κάθε συναλλαγής, τη συμφωνηθείσα τιμή αγοράς, την τιμή που θα ανακοινωνόταν στο χρηματιστήριο του Βουκουρεστίου (προφανώς, για να συνάδει η αγορά με τους κανόνες του χρηματιστηρίου¹⁰⁴) και τυχόν επιστροφή χρημάτων στα μέρη της συμφωνίας στην περίπτωση που η τιμή που ανακοινωνόταν διέφερε από την τιμή αγοράς. Στην έκθεση της η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι σε εσωτερικό σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 4 Νοεμβρίου 2009, αναφερόταν ότι υπήρχε εξουσιοδότηση για την προσφορά προμήθειας (στον κ. Silaghi) ύψους 15% επί των συναλλαγών (για την αγορά μετοχών) αντί του 12% που είχε προηγουμένως συμφωνηθεί, εάν όλες οι συναλλαγές ολοκληρώνονταν μέχρι τη 18^η Δεκεμβρίου 2009, τονίζοντας, παράλληλα ότι οι εν λόγω συναλλαγές δε θα έπρεπε να υπερβούν το έτος 2009, αφού σε μια τέτοια περίπτωση η παροχή δανείων θα υπέκειτο στον έλεγχο των εξωτερικών ελεγκτών της τράπεζας και ενδεχομένως η φύση των συναλλαγών να

¹⁰⁴ Σύμφωνα με τους κανόνες του χρηματιστηρίου του Βουκουρεστίου, η τιμή που πληρώνεται για κάθε μετοχή δεν μπορεί να είναι υψηλότερη η χαμηλότερη από το 15% της τιμής στην οποία η εν λόγω μετοχή ή άλλη αξία έκλεισε τη μέρα πριν την πώληση (Πηγή: Έκθεση A&M με τίτλο: Bank of Cyprus - Investigation into Banka Transilvania Investment, σελίδα 24).

αποκαλυπτόταν¹⁰⁵.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, την 7^η Δεκεμβρίου, ο κ. Χριστοφόρου, υπάλληλος της Τράπεζας Κύπρου, προέβη στην αγορά 33 600 000 μετοχών της “Banca Transilvania” στην προκαθορισμένη τιμή των RON 2,40 ανά μετοχή από την πεθερά του κ. Silaghi για λογαριασμό της τράπεζας, δυνάμει πληρεξουσίου που του είχε παραχωρηθεί από τους κ. Ηλιάδη και Κυπρή στις 26 Νοεμβρίου 2009, το οποίο τον εξουσιοδοτούσε να ενεργεί εκ μέρους της τράπεζας.

Αναφορικά με τη δεύτερη αγορά μετοχών της “Banca Transilvania”, στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι η συμφωνία της 28^{ης} Νοεμβρίου 2009 προνοούσε ότι η εταιρεία “Dodworth” θα πωλούσε 8 918 671 μετοχές της “Banca Transilvania” στην Τράπεζα Κύπρου μέχρι τις 10 Δεκεμβρίου 2009 οι οποίες, όπως επισημαίνεται πιο πάνω, αρχικά θα δεσμεύονταν ως εξασφάλιση για το δάνειο των €17 εκατομ. που παραχώρησε η Τράπεζα Κύπρου στην εν λόγω εταιρεία του κ. Ciorgila προς αποπληρωμή άλλου δανείου στην “Alpha Bank” στην τιμή των RON 2,40 ανά μετοχή. Οι εν λόγω μετοχές, αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, αγοράστηκαν από τον πληρεξούσιο αντιπρόσωπο της Τράπεζας Κύπρου κ. Χριστοφόρου με χρήματα της τράπεζας που είχαν μεταφερθεί σε λογαριασμό ειδικά για τον εν λόγω σκοπό¹⁰⁶.

¹⁰⁵ Έκθεση “Alvarez & Marsal”: Bank of Cyprus - Investigation into Banca Transilvania Investment, παράγραφος 4.4.10, σελ. 25.

¹⁰⁶ Έκθεση “Alvarez & Marsal”: Bank of Cyprus - Investigation into Banca Transilvania Investment, παράγραφος 4.4.18, σελ. 27.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, στην έρευνα που ακολούθησε από τις ρουμανικές διωκτικές αρχές έγινε προσπάθεια να αποδειχθεί ενώπιον δικαστηρίου ότι η εταιρεία “Dodworth” ανήκε στον κ. Ciorcila και συνεπώς ότι οι εν λόγω συναλλαγές αποτελούσαν χειραγώγηση της αγοράς, αφού έγιναν σε συνέργεια μεταξύ των μερών. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε κατά τις έρευνές της, υπάρχουν έγγραφα της Τράπεζας Κύπρου που υποδεικνύουν ότι ο κ. Ciorcila ήταν ο πραγματικός ιδιοκτήτης της εταιρείας “Dodworth”, όπως και οι ρουμανικές διωκτικές αρχές επίσης ισχυρίζονταν. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, ο κ. Ciorcila εμφανιζόταν ως ο ιδιοκτήτης της “Dodworth” σε έγγραφα της εν λόγω εταιρείας στις 3 Φεβρουαρίου 2009, ενώ στις 30 Οκτωβρίου 2009 ο ιδιοκτήτης φαίνεται να έχει αλλάξει και εμφανιζόταν ως ιδιοκτήτης ο κ. Radu. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, το έγγραφο της 30^{ης} Οκτωβρίου 2009 που τεκμηριώνει την αλλαγή ιδιοκτησίας της εταιρείας πιστοποιήθηκε από τον ελεγκτικό οίκο “Ιωαννίδης & Σία”, αλλά οι σφραγίδες επί του εν λόγω εγγράφου υποδηλώνουν ότι αυτό λήφθηκε από το Τμήμα Διεθνών Επιχειρήσεων της Τράπεζας Κύπρου στις 20 Ιανουαρίου 2011, ημερομηνία μεταγενέστερη της εξαγγελίας των ερευνών των ρουμανικών διωκτικών αρχών.

Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει στην έκθεσή της ότι δεν της παρασχέθηκε πρόσβαση στα αρχεία του εν λόγω ελεγκτικού οίκου για σκοπούς διακρίβωσης της ημερομηνίας αλλαγής ιδιοκτησίας της εταιρείας “Dodworth”. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, στην ελεγκτική έκθεση αναφορικά με τα μεγάλα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της Τράπεζας Κύπρου για την περίοδο 2006-2011 ο κ. Ciorcila

φαίνεται να όφειλε στην τράπεζα περίπου €84 εκατομ., εκ των οποίων τα €22 εκατομ. αφορούσαν την εταιρεία Dodworth, ενώ παράλληλα, ο κ. Κυπρή σε συνέντευξή του με την “Alvarez & Marsal” αναφέρθηκε σε σύσκεψη που έγινε με τον κ. Ciorcila αναφορικά με τις οφειλές του προς την τράπεζα, συμπεριλαμβανομένων και των δανείων της εταιρείας “Dodworth” της οποίας πίστευε ότι ήταν επίσης ιδιοκτήτης.

Υπό το φως των πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της πως δημιουργείται εύλογη υποψία ότι η αλλαγή του ιδιοκτήτη της εταιρείας “Dodworth” πιθανώς να αποτελούσε μια προσπάθεια αποστασιοποίησης του κ. Ciorcila από την εν λόγω εταιρεία και κατ’ επέκταση από την ιδιοκτησία των μετοχών της “Banca Transilvania” που πωλήθηκαν στην Τράπεζα Κύπρου, για σκοπούς παραπλάνησης της δικαστικής διαδικασίας στη Ρουμανία.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η τελευταία συναλλαγή με την οποία η Τράπεζα Κύπρου απέκτησε μετοχές της “Banca Transilvania”, αφορούσε την εξαγορά της εταιρείας “Salecom Ltd”, που είχε εγγραφεί στην Κύπρο και η οποία ήταν θυγατρική εταιρεία της “Casternet Ltd”, ιδιοκτησίας του κ. Ciorcila. Η εν λόγω εξαγορά, επισημαίνεται στην έκθεση, περιλαμβάνόταν επίσης στην αναθεωρημένη συμφωνία της 28^{ης} Νοεμβρίου 2009, στην οποία γινόταν αναφορά τόσο στον αριθμό των μετοχών της “Banca Transilvania” που θα αποκτούνταν από την Τράπεζα Κύπρου, αλλά και την τιμή αγοράς τους, που είχε καθοριστεί επίσης στα RON 2,40 ανά μετοχή.

Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει στην έκθεσή της ότι ο κ. Ciorcila χρησιμοποίησε μέρος των εσόδων από την πώληση των μετοχών της “Banca Transilvania” στην Τράπεζα Κύπρου για την αγορά μετοχών της εν λόγω τράπεζας, χωρίς όμως να

αναφέρεται ο ακριβής λόγος για την πράξη. Σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, σε εσωτερικό σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου Ρουμανίας με ημερομηνία 10 Μαρτίου 2010 και με οποίο ζητείτο από τη μητρική εταιρεία η έγκριση των ενεργειών της καταγραφόταν ότι αναφορικά με τα 60 263 108 μετοχές της “Banca Transilvania” που ήταν δεσμευμένες ως εξασφάλιση για τα δάνεια των εταιρειών “Casternet” και “Dodworth” του ομίλου “Ciorcila” βρισκόταν σε εξέλιξη διαδικασία ανταλλαγής τους με μετοχές της Τράπεζας Κύπρου, καθώς και με εταιρική εγγύηση της “Peramant Ltd”, άλλης εταιρείας συμφερόντων του κ. Ciorcila. Οι πιο πάνω ενέργειες, αναφέρει στη έκθεσή της η “Alvarez & Marsal”, εγκρίθηκαν από τους κ. Ηλιάδη και Σιαρλή.

Σύμφωνα με στοιχεία που συλλέχθηκαν από την “Alvarez & Marsal” κατά τη διεξαγωγή της έρευνάς της, ο κ. Ισαακίδης, υπάλληλος της Τράπεζας Κύπρου στη Ρουμανία, προέβη στην αγορά 3 541 500 μετοχών της “Banca Transilvania”, για λογαριασμό της τράπεζας που τον εργοδοτούσε. Σύμφωνα με επιστολή του κ. Πεχλιβανίδη προς τον εισαγγελέα των ρουμανικών αρχών, αναφέρει στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal”, του είχε δοθεί εξουσιοδότηση, για να αγοράσει τις εν λόγω μετοχές και να τις πωλήσει στις 15 Δεκεμβρίου στην Τράπεζα Κύπρου. Η εν λόγω αγορά μετοχών μέσω αντιπροσώπου, αναφέρει η “Alvarez & Marsal”, προφανώς έγινε με στόχο την απόκρυψη της πραγματικής ταυτότητας του αγοραστή των μετοχών. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, το εν λόγω συμπέρασμα συνάγεται επίσης και από το εσωτερικό σημείωμα της 4^{ης} Νοεμβρίου 2009 στο οποίο αναφερόταν ότι όλες οι συναλλαγές (δηλαδή οι αγορές μετοχών) θα έπρεπε να ολοκληρωθούν πριν τη 18^η Δεκεμβρίου 2009, διότι, στην περίπτωση που οι συναλλαγές υπερέβαιναν το έτος 2009,

η παροχή δανείων θα υπέκειτο στον έλεγχο των εξωτερικών ελεγκτών της τράπεζας και ενδεχομένως η φύση των συναλλαγών να αποκαλυπτόταν.

Στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει επίσης ότι τα δάνεια που δίδονταν σε αντιπρόσωπους της Τράπεζας Κύπρου για σκοπούς αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” εγκρίνονταν με ελλιπή στοιχεία και χωρίς εξασφαλίσεις και συνεπώς κατά παράβαση του Εγχειριδίου Διαχείρισης Κινδύνων Δανεισμού (Credit Risk Manual). Αναφορικά με την έγκριση του δανείου προς τον κ. Ισαακίδη που αναφέρεται πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι εγκρίθηκε από τους ανώτερους διευθυντές της τράπεζας κ. Καρυδά και Σιαρλή, παρακάμπτοντας τους εσωτερικούς ελέγχους και τις διαδικασίες ξεπλύματος βρόμικου χρήματος που ήταν σε ισχύ στην τράπεζα.

6.2.5. Η αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” και το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι στα πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου δεν υπάρχει πουθενά αναφορά στην αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου “Ciorcila”, αλλά ούτε και στην αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” ή στο γεγονός ότι οι εν λόγω μετοχές που εξασφάλισε η Τράπεζα Κύπρου αγοράστηκαν από τον κ. Ciorcila με προμήθεια 15% ανά μετοχή. Αναφορικά με τη διενέργεια της επένδυσης της Τράπεζας Κύπρου στην “Banca Transilvania”, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι οι ανώτεροι διευθυντές είχαν ήδη ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις για την αγορά μεριδίου πέραν του 5% του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας, προτού αποταθούν στο διοικητικό συμβούλιο για έγκριση της επένδυσης, παρακάμπτοντας με τον τρόπο αυτό την εξουσία και το σκοπό του

διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.

6.2.6. Η υπόθεση χειραγώγησης της αγοράς στη Ρουμανία

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, παρ’ όλο που η στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της χειραγώγησης της αγοράς διαφέρει από κράτος σε κράτος, εντούτοις σε ηλεκτρονικό της μήνυμα η εταιρεία “JP Morgan & Co” εξέφρασε ανησυχία αναφορικά με τον τρόπο αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” από την Τράπεζα Κύπρου, επισημαίνοντας παράλληλα ότι οι εν λόγω μέθοδοι πιθανόν να μη συνάδουν με το πνεύμα των ρουμανικών κανονισμών. Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι, παρά την πιο πάνω συμβουλή, η Τράπεζα Κύπρου προχώρησε με το σχέδιό της για την αγορά των εν λόγω μετοχών της “Banca Transilvania”. Έπειτα από την εξασφάλιση ποσοστού 9,7% επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania” από την Τράπεζα Κύπρου με τις πιο πάνω μεθόδους, η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει στην έκθεσή της ότι οι ρουμανικές διωκτικές αρχές ξεκίνησαν τη διερεύνηση υπόθεσης χειραγώγησης της αγοράς εναντίον δύο εκ των ιδρυτικών στελεχών της “Banca Transilvania”, του Διευθύνοντος Συμβούλου της κ. Ciorgila και του κ. Silaghi, καθώς και των υπαλλήλων της Τράπεζας Κύπρου κ. Χριστοφόρου και Ισαακίδη με την κατηγορία ότι ενήργησαν στη βάση εκ των έσω πληροφόρησης.

Εκτός από τα θέματα χειραγώγησης της αγοράς για τα οποία διεξάγεται δίκη στη Ρουμανία, στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” εκφράζει ανησυχία αναφορικά με τον τρόπο που αποκτήθηκε μερίδιο 9,7% επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania” από την Τράπεζα Κύπρου και επισημαίνει ότι τα ακόλουθα θέματα θα πρέπει να τύχουν περαιτέρω διερεύνησης αναφορικά με τη νομιμότητά τους:

1. Η συμφωνία που φαίνεται να συνομολογήθηκε μεταξύ της Τράπεζας Κύπρου και του κ. Silaghi για την αγορά 3% μεριδίου επί της “Banca Transilvania” για σκοπούς μεταπώλησής του στην Τράπεζα Κύπρου σε προσυμφωνημένη τιμή επέτρεπε στον κ. Silaghi να αποκομίσει όφελος από πληροφορίες οι οποίες δεν ήταν δημοσιευμένες, όπως για παράδειγμα, τον αριθμό μετοχών της “Banca Transilvania” που προτίθετο να αγοράσει η Τράπεζα Κύπρου.
2. Η συμφωνία που φαίνεται να συνομολογήθηκε μεταξύ της Τράπεζας Κύπρου και του κ. Ciorcila για την αναδιάρθρωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων του τελευταίου έναντι ανταλλάγματος που αφορούσε στην πώληση μεριδίου 5% επί της “Banca Transilvania” που αυτός κατείχε στην Τράπεζα Κύπρου σε προκαθορισμένη τιμή, καθώς επίσης για τη μετέπειτα διασφάλιση ότι η “Banca Transilvania”, μετά από τη διενέργεια αλλαγής στο καταστατικό της, θα προέβαινε στην έκδοση μετοχών τις οποίες θα αγόραζε η Τράπεζα Κύπρου, για να αυξήσει το μερίδιό της επί της “Banca Transilvania” σε 20%.
3. Η υπογραφή συμφωνιών αποκλειστικότητας με τους κ. Silaghi και Ciorcila και της Τράπεζας Κύπρου που προνοούσαν ότι οι πρώτοι δε θα πωλούσαν σε κανέναν το μερίδιό τους επί της “Banca Transilvania” παρά μόνο στην Τράπεζα Κύπρου μέχρι τις 30 Ιουνίου 2010.
4. Η αποδεδειγμένη εξασφάλιση ποσοστού επί της “Banca Transilvania” ύψους 9,1% στις 7 Δεκεμβρίου 2009 από την Τράπεζα Κύπρου, χωρίς όμως να προβεί σε σχετική ανακοίνωση μέχρι την 8^η Δεκεμβρίου 2014, ημερομηνία κατά την οποία ενημέρωσε τη ρουμανική αρχή ότι προτίθετο να αγοράσει ποσοστό πέραν του 5%

επί της “Banca Transilvania”. Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” επισημαίνεται επίσης ότι τη 16^η Δεκεμβρίου 2009 η Τράπεζα Κύπρου ανακοίνωσε ότι απέκτησε σημαντικό ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania”, ενώ σύμφωνα με τους ρουμανικούς κανόνες θα έπρεπε να το είχε πράξει εντός τριών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της επένδυσης.

Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, η Τράπεζα Κύπρου φαίνεται να μην αποκάλυψε στο ρουμανικό δικαστήριο την αλληλουχία των γεγονότων που οδήγησαν στην αγορά των μετοχών της “Banca Transilvania” ούτε όμως και τη φύση των συμφωνιών που από τα στοιχεία που συνελέγησαν φαίνεται να συνομολογήθηκαν μεταξύ των ιδρυτικών στελεχών της “Banca Transilvania” και της Τράπεζας Κύπρου. Αντιθέτως, στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι η Τράπεζα Κύπρου φαίνεται να παρουσίασε μια πλασματική εικόνα των γεγονότων ενώπιον του ρουμανικού δικαστηρίου, με στόχο τη δημιουργία της εντύπωσης ότι τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου δε γνώριζαν ότι οι μετοχές της “Banca Transilvania” που απέκτησε η τράπεζα είχαν αγοραστεί εμμέσως από τους κ. Silaghi και Ciorcila¹⁰⁷.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης της επένδυσης της Τράπεζας Κύπρου στην “Banca Transilvania”, ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος Τράπεζας Κύπρου, κ. Α. Ηλιάδης ανέφερε τα εξής:¹⁰⁸ «Η επένδυσή μας στην “Banca Transylvania” ήταν €58 εκατομ. Αν

¹⁰⁷ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 2.3.7.4, σελ. 9, επισημαίνεται ότι τα ενώπιον της στοιχεία βρίσκονται σε αντίθεση με την ένορκη δήλωση του κ. Καρυδά ενώπιον του ρουμανικού δικαστηρίου, αναφορικά με την αγορά μετοχών της “Banca Transilvania”.

¹⁰⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 53.

την πουλήσει η τράπεζα σήμερα, θα πάρει αρκετά περισσότερα πιστεύω. Ήδη η χρηματιστηριακή αξία νομίζω είναι μεγαλύτερη, αλλά, σαν πακέτο να το πουλήσει σήμερα, θα πάρει πολύ περισσότερα. Ο επηρεασμός των κεφαλαίων απ' αυτή την επένδυση είναι μόνο €5 εκατομ., άρα δε νομίζω, κύριε πρόεδρε, ότι ουσιαστικά αυτό αποτελούσε παράγοντα που επηρέαζε τα κεφάλαια της τράπεζας σ' αυτή την πορεία. [...]». Ωστόσο, σύμφωνα με στοιχεία¹⁰⁹ που κατατέθηκαν ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, προκύπτει ότι το υπόλοιπο των δανείων του κ. Ciorcila που σύμφωνα με την έκθεση της "Alvarez & Marsal" ενδεχομένως να αποτελούσαν μέρος της συναλλαγής με την οποία η Τράπεζα Κύπρου απέκτησε ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου της "Banca Transilvania" ήταν €84.072.058 την 31^η Δεκεμβρίου 2011 ενώ έγιναν προβλέψεις σε σχέση με αυτά για το 2012 ύψους €46.000.000. Επισημαίνεται επίσης ότι στην εν λόγω έκθεση γίνεται αναφορά σε αριθμό κακών χειρισμών που ενδεχομένως να οδήγησαν στην επισφάλεια των εν λόγω χορηγήσεων.

Σχολιάζοντας πώς επηρέασε η επέκταση της τράπεζας στο εξωτερικό την πορεία της τράπεζας κατά τα τελευταία δέκα έτη, ο κ. Α. Ηλιάδης, ανέφερε τα ακόλουθα:¹¹⁰ «[...] Τώρα, για το γενικότερο πρόβλημα που σας απασχολεί, επειδή με ρωτήσατε και την

¹⁰⁹ Επιστολή της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 2 Ιανουαρίου 2013, προς τον κ. Γιάννη Κυπρή, Διευθύνοντα Σύμβουλο, με θέμα «Χρηματοδοτήσεις που παραχωρήθηκαν την περίοδο 2006-2011 και παρουσίαζαν προβλήματα κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων τους», σελίδα 34.

¹¹⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 60.

περασμένη φορά που ήμουν εδώ, κύριε πρόεδρε, έκατσα και προβληματίστηκα πώς θα μπορέσω να το πω απλά, για να μπορέσει να είναι ξεκάθαρο το πώς επηρέασε η επέκταση της τράπεζας στο εξωτερικό την ίδια την πορεία της τράπεζας των τελευταίων δέκα χρόνων. Έκατσα και έβαλα τα πράγματα κάτω και είδα ότι ουσιαστικά από το 2004 το ΑΕΠ της Κύπρου ήταν 12,9%, €13 δις το 2004. Το 2008 έφτασε στο 17,5%. Αυτό σημαίνει ένα 34% αύξηση. Αν πάμε στους επιμέρους τομείς, θα δείτε ότι διψήφιο ποσοστό επέκτασης είχαν κάποιοι συγκεκριμένοι τομείς, που ήταν το offshore business ουσιαστικά, ήταν η δικηγορία, οι τράπεζες και η λογιστική... Και ο δεύτερος τομέας ήταν η δευτερογενής κατοικία, η οποία επίσης έφερε και πολλά έσοδα. Τα έσοδα στα ταμεία της κυβέρνησης από €80 εκατομ. βγήκαν πάνω από €1 δις το χρόνο απλώς με μεταβιβάσεις. Λοιπόν, όλα αυτά τα έσοδα αύξησαν το ΑΕΠ. Σε πραγματικούς όρους αυξήθηκε κατά 17% στο 15,2% από 13%. Είδα επίσης τις προβλέψεις για το 2014. Οι προβλέψεις για το 2014 υπολογίζουν ότι θα είναι σε πραγματικούς όρους πάλι στα €13 δις το ΑΕΠ της Κύπρου. Ε, τι πάθαμε; Ουσιαστικά, επιστρέφουμε στο 2004[...]

6.3. Η επέκταση της Ελληνικής Τράπεζας στο εξωτερικό

Αναφορικά με την επέκταση της Ελληνικής Τράπεζας στο εξωτερικό ο πρόεδρος της, κ. Α. Παναγιώτου ανέφερε τα εξής:¹¹¹ «[...] Όταν αποφασίσαμε να πάμε [...] Ρωσία [...] πουθενά αλλού δεν έχουμε, έχουμε μόνο γραφεία ως αντιπροσωπίες, αλλά ως θυγατρική έχουμε μία στη Ρωσία- η προετοιμασία μας άρχισε από το 2006. Είχαμε αναθέσει τότε σε ξένο οίκο να κάνει μία μελέτη κατά πόσο θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε και με βάση την εμπειρία την οποία είχαμε αποκτήσει λειτουργώντας

¹¹¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 88-90.

εκεί γραφείο αντιπροσωπίας τα δέκα τελευταία χρόνια. Επίσης, λειτουργώντας στην Κύπρο το Κέντρο Διεθνών Επιχειρήσεων, οι πλείστοι πελάτες μας είναι Ρώσοι και με την παρότρυνση και των ιδίων να δημιουργήσουμε τράπεζα στη Μόσχα προχωρήσαμε, ετοιμάσαμε τις σχετικές μελέτες, πάρα πολλές μελέτες γύρω απ' αυτό το θέμα με διαφορετικούς εμπειρογνώμονες και τελικά, μετά που πήραμε την άδεια τόσο από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου όσο και την Τράπεζα της Ρωσίας, λειτουργήσαμε την τράπεζά μας σε ιδιόκτητο κτίριο το Γενάρη του 2001. Αλλά, λόγω της κατάστασης που επικρατεί και ιδιαίτερα λόγω και του περιορισμένου κεφαλαίου που έχει η τράπεζά μας, πάμε πάρα πολύ προσεκτικά, τα δάνεια που έχουμε δώσει μέχρι στιγμής δεν υπερβαίνουν... Συγκεκριμένα, είναι €10,8 εκατομ., δεν υπάρχει καμία επισφάλεια και λειτουργούμε με έναν αριθμό προσώπων, με τριάντα δύο ... Στη Ρωσία λειτουργούμε κανονικά, αλλά αντιμετωπίζουμε αντιλαμβάνεστε αρκετά προβλήματα.[...] Είναι οργανική ουσιαστικώς ανάπτυξη. Είχαμε προτάσεις, για να αγοράσουμε, τις απορρίψαμε και δημιουργήσαμε εκ του μηδενός την τράπεζά μας και με βάση τα πρότυπα τα δικά μας με τα οποία λειτουργούμε στην Κύπρο με την εποπτεία βέβαια και των δύο τραπεζών, της Κεντρικής Τράπεζας της Ρωσίας, ενώ ενημερώνεται και πλήρως η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, αποστέλλονται τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου και οτιδήποτε άλλο σχετικό χρειάζεται αποστέλλεται στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, για να είναι πλήρως ενήμερη».

7. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΠΕΛΑΤΩΝ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

7.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”

Η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, με επιστολή της¹¹², ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, ενημέρωσε την επιτροπή ότι το ύψος του συνολικού δανεισμού που παραχώρησε σε ξένο νόμισμα ανερχόταν σε €2 δις περίπου, κυρίως σε αμερικανικά δολάρια. Από τα ίδια στοιχεία φαίνεται ότι τέτοια δάνεια είχαν δοθεί για στεγαστικούς σκοπούς τόσο σε Κυπρίους όσο και σε ξένους υπηκόους στο ναυτιλιακό τομέα, αλλά και στην τουριστική βιομηχανία.

7.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ με επιστολή της¹¹³, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012, επισημαίνει μεταξύ άλλων ότι τα δάνεια που έχουν παραχωρηθεί από αυτή σε ξένο νόμισμα αποτελούν μόνο το 10% του χαρτοφυλακίου της στην Κύπρο και πως το μεγαλύτερο μέρος αυτών παραχωρήθηκε για επιχειρηματικούς σκοπούς. Πολύ μικρός αριθμός δανείων, όπως επίσης αναφέρεται, έχει χορηγηθεί για στεγαστικούς σκοπούς σε κατοίκους εξωτερικού σε στερλίνες ή ελβετικά φράγκα. Τέλος, στην ίδια επιστολή επισημαίνεται ότι, παρ’ όλο που τα δάνεια σε ξένο νόμισμα δε θεωρούνται επενδυτικό προϊόν από την ίδια, εντούτοις η τράπεζα ενημερώνει τους πελάτες της για τους σχετικούς κινδύνους που εμπερικλείει η εν λόγω δανειοδότηση με βάση σχετικές οδηγίες της ΚΤΚ.

7.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ

¹¹² Επιστολή “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹¹³ Επιστολή Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012.

Η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ με επιστολή της¹¹⁴, η οποία στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 10 Δεκεμβρίου 2012, αναφέρει ότι την 30^η Σεπτεμβρίου 2012 το ύψος του δανεισμού - δάνεια και τρεχούμενοι λογαριασμοί- που παραχωρήθηκε από αυτή σε ξένο νόμισμα ανερχόταν σε €576 εκατομ.

7.4. Alpha Bank Cyprus Ltd

Η “Alpha Bank Cyprus Ltd” με επιστολή της¹¹⁵, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, επισημαίνει ότι η ίδια έχει συνολογήσει δανειακές συμβάσεις σε ξένο νόμισμα τόσο σε φυσικά όσο και σε νομικά πρόσωπα. Στην περίπτωση των φυσικών προσώπων, όπως περαιτέρω αναφέρεται, η πλειοψηφία αποτελείται από Βρετανούς υπηκόους και αφορούν κυρίως στεγαστικά δάνεια για την αγορά ακινήτων σε έργα που κατασκευάζονται στην Κύπρο από εταιρείες ανάπτυξης γης, ενώ στις περιπτώσεις των νομικών προσώπων τα δάνεια αφορούν κυρίως τη χρηματοδότηση των εταιρειών ανάπτυξης γης για την κατασκευή των έργων αυτών. Η εν λόγω τράπεζα αναφέρει επίσης ότι σε δανειακές συμβάσεις αυτού του είδους περιέχεται αναφορά στον κίνδυνο που προκύπτει από την πιθανότητα δυσμενούς διαφοροποίησης της σχετικής ισοτιμίας και το ενδεχόμενο τελικά να απαιτηθεί μεγαλύτερο ποσό για την αποπληρωμή του χρέους, καθώς επίσης ότι οι πιστούχοι υπέγραψαν δήλωση ότι είναι ενήμεροι για το γεγονός της έκθεσής τους σε συναλλαγματικό κίνδυνο λόγω του ενδεχομένου

¹¹⁴ Επιστολή Ελληνικής Τράπεζας, η οποία στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 10 Δεκεμβρίου 2012.

¹¹⁵ Επιστολή “Alpha Bank Cyprus Ltd” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

ανατίμησης του νομίσματος δανεισμού έναντι του ευρώ, δηλαδή του νομίσματος στο οποίο αποτιμάται το περιουσιακό στοιχείο, η αγορά του οποίου χρηματοδοτείται με τη σχετική δανειακή σύμβαση.

Τέλος, για το θέμα αυτό η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου με υπόμνημά της¹¹⁶, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012, επισήμανε ότι το θέμα του δανεισμού σε ξένο συνάλλαγμα, ειδικά όταν το δάνειο γίνεται από καταναλωτές, έχει απασχολήσει τα ευρωπαϊκά σώματα. Ωστόσο, η ίδια επιτροπή στο εν λόγω υπόμνημά της, επικαλούμενη στενά χρονικά πλαίσια, ανέφερε ότι δεν κατέστη δυνατό να ενημερωθεί πλήρως αναφορικά με το ζήτημα του κατά πόσο τα δάνεια σε ξένο συνάλλαγμα θεωρούνται επενδυτικό προϊόν, ανάλογο ίσως με τα αξιόγραφα κεφαλαίου, και ως εκ τούτου επιφυλάχθηκε να επανέλθει επί του θέματος αυτού. Περαιτέρω, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου επισήμανε ότι, επειδή τα δάνεια αυτού του είδους παραχωρήθηκαν από τις τράπεζες, για τις οποίες αρμόδια εποπτική αρχή είναι η ΚΤΚ, η ίδια δε φαίνεται να έχει οποιαδήποτε αρμοδιότητα, ακόμη και αν κριθεί ότι τα δάνεια αυτά αποτελούν επενδυτικά προϊόντα, όπως ισχύει και στην περίπτωση των αξιογράφων κεφαλαίου.

8. ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ, ΔΑΝΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΠΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΕΩΝ

¹¹⁶ Επιστολή της προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου προς τον πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με επιστολή¹¹⁷ της, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, κοινοποίησε στην επιτροπή τα ακόλουθα: «Ο συνεργατισμός συνεχίζει τον κοινωνικοοικονομικό του ρόλο, χρηματοδοτώντας κυρίως τις ανάγκες των μελών του, αλλά και τις μικρές επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, από σύνολο δανείων €11,95 δις στις 30/11/2012 έχουν παραχωρηθεί σε μέλη του €9,89 δις, δηλαδή ποσοστό 82,76%. Επίσης, έχουν παραχωρηθεί στον τομέα του εμπορίου δάνεια ύψους €344,75 εκατομ. ή ποσοστό 2,88% σε 3 499 επιχειρήσεις, στον τομέα της οικοδομικής βιομηχανίας δάνεια ύψους €654,33 εκατομ. ή ποσοστό 5,47% σε 3 391 επιχειρήσεις και στον τομέα της τουριστικής βιομηχανίας δάνεια ύψους €131,44 εκατομ. ή ποσοστό 1,10% σε 1 070 επιχειρήσεις [...]».

Παράλληλα, με μεταγενέστερη επιστολή της, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2013, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ ενημέρωσε την επιτροπή ότι οι χορηγήσεις που παραχωρήθηκαν από αυτήν κατά τομέα με χρονικό σημείο αναφοράς την 31^η Δεκεμβρίου 2012 έχουν ως ακολούθως:

Πίνακας 4: Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού κατά οικονομικό τομέα την 31^η Δεκεμβρίου 2012.

Τομείς	€ εκατομμύρια	%
Κυβέρνηση και αρχές	780	52

¹¹⁷ Επιστολή Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος (Αυτεπάγγελτη εξέταση με απόφαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως)».

τοπικής αυτοδιοίκησης		
Τράπεζες και ασφαλιστικές	74	5
Εμπόριο και βιομηχανία	188	12
Υπηρεσίες	232	15
Ιδιώτες/Στεγαστικά	166	11
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	31	2
Γεωργία	23	2
Άλλοι τομείς	12	1
Σύνολο	1506	100

Επιπρόσθετα, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με επιστολή της¹¹⁸, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, ενημέρωσε την επιτροπή ότι κατά τη χρονική περίοδο 2008-2012 δεν προέβη σε προνομιακές διαγραφές χρεών προς οποιοδήποτε πρόσωπο ή εταιρεία, καθώς επίσης ότι κατά την ίδια χρονική περίοδο είχε χορηγήσει χαμηλότοκα δάνεια στις ακόλουθες κατηγορίες πελατών:

1. Δάνεια προς το προσωπικό της βάσει συμβατικών υποχρεώσεων χωρίς καμιά απόκλιση από αυτές.
2. Δάνεια σε δικαιούχους του Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών, σημειώνοντας ότι η τράπεζα χρεώνει τα δάνεια με τα εκάστοτε επιτόκια της αγοράς και η Κυπριακή Δημοκρατία επιδοτεί το επιτόκιο με 3,5%.

¹¹⁸ Επιστολή Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

3. Δάνεια σε συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα βάσει των σχεδίων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και των Ειδικών Κυβερνητικών Τίτλων.

Για το ίδιο θέμα, ο Έφορος Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών κ. Κ. Λύρας είχε δηλώσει στην επιτροπή ότι «το συνεργατικό κίνημα ήταν πολύ συνεπές, διότι ήταν υποχρεωμένες οι συνεργατικές εταιρείες, διότι στους κανονισμούς τους περιλάμβανε το 70% και στα δάνεια αυτά υπάρχουν υποθήκες και εξασφαλίσεις με 70%¹¹⁹».

Σε ό,τι αφορά τις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις του συνεργατισμού, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με επιστολή της, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2013, αναφέρει ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνειά της (δάνεια με καθυστέρηση πέραν των ενενήντα ημερών) την 31^η Δεκεμβρίου 2012 ανέρχονταν σε €193,5 εκατομ., από τα οποία €108,16 εκατομ. αφορούν χορηγήσεις προς δήμους και εταιρείες και €85,34 εκατομ. χορηγήσεις προς ιδιώτες (δάνεια Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών, καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες).

Γενικότερα για το συνεργατισμό, η Υπηρεσία Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών με επιστολή της, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, αναφέρει ότι το συνολικό ποσό των μη εξυπηρετούμενων δανείων στο συνεργατισμό, δηλαδή δάνεια στα οποία παρατηρείται καθυστέρηση καταβολής της συμφωνημένης δόσης πέραν των τριών μηνών και που δεν καλύπτονται από εμπράγματα εξασφαλίσεις, ανερχόταν στις 30 Σεπτεμβρίου 2012 στο 14,56% ή €1,66 δις από το συνολικό ποσό χορηγήσεων που είναι €11,39 δις.

¹¹⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 29.

8.1. Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού βάσει των συμφωνιών που συνήφθησαν με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

Στα πλαίσια της εξέτασης του γενικότερου θέματος των χορηγήσεων που παραχωρήθηκαν από το συνεργατισμό, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με την προαναφερθείσα επιστολή της, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι κατά τα έτη 2010 και 2011 συνήψε δυο δανειακές συμφωνίες με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, με σκοπό τη χρηματοδότηση πολύ μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αυτοεργοδοτούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών. Σύμφωνα με την ίδια επιστολή, τα δύο αυτά σχέδια προνοούσαν χρηματοδότηση των επιχειρήσεων με ευνοϊκούς όρους και το συνολικό ποσό που εξασφαλίστηκε ανέρχεται σε €58 εκατομ.

Στη βάση αυτής της ενημέρωσης και αφού περιήλθαν στην αντίληψη της επιτροπής πληροφορίες ότι ενδεχόμενες ατασθαλίες πιθανό να πραγματοποιήθηκαν κατά την παραχώρηση δανείων από συνεργατικά ιδρύματα προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η επιτροπή κάλεσε τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ να καταθέσει περισσότερες λεπτομέρειες σε σχέση με αυτά. Συναφώς, η τελευταία με την επιστολή της¹²⁰, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι το Μάρτιο του

¹²⁰ Επιστολή Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, προς τον πρόεδρο της επιτροπής με θέμα «Ενημερωτικό υπόμνημα σχετικά με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα στα πλαίσια συμφωνίας μεταξύ της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του

2010 συνήψε συμφωνία δανείου ύψους €50 εκατομ. με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων εκ μέρους και για λογαριασμό του συνεργατικού κινήματος για χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων με ευνοϊκούς όρους επιτοκίου και χρονοδιαγραμμάτων αποπληρωμής. Ερωτηθείς για τα κριτήρια με τα οποία λαμβάνονταν οι αποφάσεις για τέτοια δάνεια, ο πιο πάνω εκπρόσωπος δήλωσε πως λαμβάνονταν υπόψη οι εξασφαλίσεις του πελάτη, το ιστορικό του, οι προοπτικές του έργου που χρηματοδοτείτο και άλλα τραπεζικά κριτήρια. Ίδιου τύπου συμφωνία, όπως επίσης αναφέρεται στην επιστολή, συνήφθη και με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, με σκοπό τη χρηματοδότηση από τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα πολύ μικρών επιχειρήσεων ύψους €8 εκατομ.

Στην εν λόγω επιστολή για τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αναφέρονται μεταξύ άλλων οι όροι και οι προϋποθέσεις που προβλέπονταν από τους δύο πιο πάνω ευρωπαϊκούς φορείς, καθώς επίσης οι στόχοι και τα κριτήρια που έπρεπε να ικανοποιούν οι δανειζόμενες επιχειρήσεις. Στην επιστολή αυτή αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι δεκατέσσερα από τα 250 δάνεια που παραχωρήθηκαν στα πλαίσια της πιο πάνω χρηματοδότησης, δηλαδή ποσοστό 5,6% του συνολικού ποσού των €2,8 εκατομ., είχαν παραχωρηθεί σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις στις οποίες είχαν συμφέρον μέλη των επιτροπείων των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων και ότι από τα εν λόγω δεκατέσσερα δάνεια τα δύο είχαν ήδη εξοφληθεί. Περαιτέρω, στην επιστολή αυτή επισυνάπτεται παράρτημα με την κατάσταση των δώδεκα δανείων που παραχωρήθηκαν σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις

που είχαν σχέση με μέλη των επιτροπείων των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

Σχετικά με τη χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, στην προαναφερθείσα επιστολή, αφού επισημάνθηκαν ορισμένα στοιχεία και χαρακτηριστικά του σχεδίου που αφορούν τους όρους και τις προϋποθέσεις τους, αναφέρεται ότι από το σχέδιο αυτό παραχωρήθηκαν 135 δάνεια συνολικού ύψους €2,9 εκατομ., από τα οποία το ένα δόθηκε σε επιχείρηση που είχε συμφέρον μέλος της επιτροπείας του συνεργατικού πιστωτικού ιδρύματος που το παραχώρησε.

Τέλος, για το θέμα αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι από τα παραρτήματα που επισυνάφθηκαν στην προαναφερθείσα επιστολή καταδεικνύεται ότι από τα πιο πάνω δώδεκα δάνεια του σχεδίου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων έξι από αυτά συνολικής αξίας €810.000 δεν εξυπηρετούνται.

Μετά την ανάδειξη του θέματος αυτού από την επιτροπή και το διορισμό του νέου προέδρου της επιτροπείας της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ, ο εν λόγω πρόεδρος με επιστολή του, ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2014, ενημέρωσε την επιτροπή ότι ζήτησε εγγράφως από την Επιτροπή Ελέγχου της τράπεζας να προχωρήσει σε έρευνα αναφορικά με το θέμα.

8.2. Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού σε αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης

Με επιστολή της η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι οι χορηγήσεις της προς την κυβέρνηση και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης την 31^η Δεκεμβρίου 2012 ανέρχονταν σε €780 εκατομ., δηλαδή 52% του συνόλου των χορηγήσεων της. Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επιτροπής για το ζήτημα αυτό, ο τότε γενικός διευθυντής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ

κ. Ε. Χλωρακιώτης δήλωσε τα ακόλουθα: «Σε ό,τι αφορά τα δάνειά μας σε δήμους, που πρώτιστα τα δίνει η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, είναι γεγονός ότι η πολιτική του κινήματος ήταν -και το θεωρούσε μέσα στα πλαίσια της πολιτικής του- να δανειοδοτεί δημαρχεία, ημικρατικούς οργανισμούς και το κράτος το ίδιο. Αυτό είναι γνωστό ότι αποτελούσε πάγια, πολύχρονη, εφαρμοζόμενη πολιτική του κινήματος. [...] Ως Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα έχουμε περίπου €217 εκατομ. σύνολο στα δημαρχεία. Πρέπει να πω ότι έχουμε ικανοποιητικές δομές στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Έχουμε μία μονάδα του risk management η οποία εξετάζει όλα αυτά τα δάνεια. Όπως είναι γνωστό, υπάρχουν δάνεια στα δημαρχεία που είναι με κυβερνητική εγγύηση και δάνεια που είναι με υποθήκες δικές των δημαρχείων. Επιπρόσθετα, έχουμε ή απαιτούμε πάντοτε την εκχώρηση της επιδότησης του κράτους η οποία πάνω σε ετήσια βάση ανάλογα με το δημαρχείο δίδεται και εκείνο χρησιμεύει για την εξυπηρέτηση των δανείων τα οποία δίνονται προς τα δημαρχεία.[...] Η συντριπτική πλειοψηφία των δανείων τούτων μέχρι σήμερα εξυπηρετούνται¹²¹».

Σε κατοπινότερο στάδιο των συνεδριάσεων της επιτροπής, εκπρόσωπος της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ ανέλυσε περαιτέρω το εν λόγω ζήτημα στην επιτροπή, δηλώνοντας τα εξής: «Έχουμε σήμερα ένα χαρτοφυλάκιο ως συνεργατισμός προς τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης €363 εκατομ., εκ των οποίων τα €235 εκατομ. είναι εξασφαλισμένα με κυβερνητική εγγύηση, τα €37 εκατομ. με υποθήκες ή δεσμεύσεις καταθέσεων και €91 εκατομ. με άλλες μη εμπράγματες εξασφαλίσεις. Υπάρχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια τα οποία ανέρχονται σήμερα σε €25 εκατομ. από τα €363

¹²¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 29.

εκατομ. και από αυτά τα €206 εκατομ. είχαν γίνει βάσει κάποιας διευθέτησης το 2006-2007, για αναχρηματοδότηση των υφιστάμενων δανείων των δήμων με κυβερνητική εγγύηση [...]»¹²². Τα πιο πάνω κατατέθηκαν και γραπτά από τον πιο πάνω εκπρόσωπο με λεπτομερή ανάλυση για κάθε τοπική αρχή σε σχετικό παράρτημα της επιστολής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013¹²³.

Με νεότερη επιστολή της η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, κατέθεσε στην επιτροπή αναλυτικό πίνακα με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα σε αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Από τον πιο πάνω πίνακα φαίνεται ότι είκοσι επτά δημοτικές και 128 κοινοτικές αρχές έλαβαν ένα ή περισσότερα δάνεια από συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα, συνολικού ύψους €410.307.903 με υπόλοιπα στις 30 Σεπτεμβρίου 2013 ύψους €362.670.684 και καθυστερήσεις ύψους €7.938.265, ενώ τα συνολικά υπόλοιπα των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανέρχονται σε €25 εκατομ. περίπου.

Περαιτέρω, ερωτηθείς σε σχέση με χρηματικά ποσά που διακινήθηκαν προς αθλητικά σωματεία, ο τέως γενικός διευθυντής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ ανέφερε ότι «σε ό,τι αφορά προϋπολογισμούς και ποιοι εντάσσαμε μέσα στους

¹²² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 8.

¹²³ Επιστολή Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, προς τον πρόεδρο της επιτροπής με θέμα «Ενημερωτικό υπόμνημα σχετικά με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα στα πλαίσια συμφωνίας μεταξύ της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων».

προϋπολογισμούς σε αθλητικά σωματεία κ.λπ., εμείς ως Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα δεν έχουμε τέτοιες χρηματοδοτήσεις ή στηρίξεις αθλητικών σωματείων πέραν μικροποσών, να δώσουμε για μια εκδήλωση €1.000, €500, €1.500 κ.λπ.»¹²⁴.

Παρ' όλο που οι εκπρόσωποι της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ δεν ήταν δυνατό να διαφωτίσουν περαιτέρω την επιτροπή, από τα στοιχεία που κατατέθηκαν σε αυτή και πιο συγκεκριμένα από την έκθεση και τις οικονομικές καταστάσεις του Συνεργατικού Ταμιευτηρίου Λεμεσού Λτδ για το έτος που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2012 προκύπτει ότι είχαν δαπανηθεί για σκοπούς προβολής και δημοσιότητας προς σωματεία €429.607 το 2012 και €719.629 το 2011. Παρομοίως, από τις αντίστοιχες οικονομικές καταστάσεις της Συνεργατικής Πιστωτικής Εταιρείας Μακράσucas τα αντίστοιχα ποσά ανέρχονταν σε €81.065 και €72.805.

9. ΔΑΝΕΙΑ/ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Στα πλαίσια της εξέτασης του γενικότερου θέματος της χορήγησης δανείων από τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και με αφορμή πληροφορίες που περιήλθαν στην αντίληψη της επιτροπής ότι αριθμός δανείων παραχωρήθηκε ενδεχομένως με ευνοϊκούς όρους, η επιτροπή με επιστολές της, ημερομηνίας 4 και 20 Δεκεμβρίου 2012¹²⁵, προς όλους τους εμπλεκόμενους ζήτησε όπως ενημερωθεί σχετικά με τις χορηγήσεις δανείων και τους όρους με βάση τους οποίους παραχωρήθηκαν τα εν λόγω δάνεια.

9.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”

¹²⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 24.

¹²⁵ Επιστολές του προέδρου της επιτροπής προς πίνακα αποδεκτών, ημερομηνίας 4 και 20 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

Η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” με επιστολή της, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012¹²⁶, αφού ενημέρωσε την επιτροπή ότι η ίδια δεν προβαίνει σε προνομιακές διαγραφές χρεών, επεξηγεί περαιτέρω ότι οποιοσδήποτε διαγραφές χρεών γίνονται σύμφωνα με τις σχετικές εσωτερικές διαδικασίες της τράπεζας και πως οι προτάσεις για διαγραφές που απασχολούν τα αρμόδια εγκριτικά όργανα της τράπεζας προκύπτουν μέσα από διαπραγματεύσεις με τους πελάτες της και αφού ληφθούν υπόψη όλα τα δεδομένα, ιδιαίτερα όσον αφορά τις εξασφαλίσεις και την ικανότητα αποπληρωμής, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη το καλώς νοούμενο συμφέρον της τράπεζας.

Για τις πιο πάνω αναφερθείσες εσωτερικές διαδικασίες η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” επισημαίνει ότι, όταν διαπιστωθεί ότι εξαντλήθηκαν όλες οι προσπάθειες για είσπραξη του χρέους, οι οποίες ποικίλουν ανάλογα σε κάθε περίπτωση και σχετίζονται με το στάδιο της νομικής διαδικασίας και τη δυνατότητα του χρεώστη να αποπληρώσει, γίνεται εισήγηση/αίτημα για διαγραφή, όπου προσδιορίζονται όλες οι ενέργειες που έγιναν, τα αποτελέσματα των ενεργειών αυτών και οι λόγοι του αιτήματος για διαγραφή. Ακολούθως, το αίτημα τυγχάνει εξέτασης από τις αρμόδιες αρχές και μόνο κατόπιν έγκρισης γίνεται διαγραφή, αφού έχουν εξαντληθεί τα νομικά μέτρα. Συνεχίζοντας επί του ιδίου θέματος, η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” στην ίδια επιστολή της αναφέρει επίσης ότι η εκάστοτε πολιτική της τράπεζας για διαγραφές κοινοποιείται στην ΚΤΚ με εξαμηνιαίες καταστάσεις, ενώ για διαγραφές που

¹²⁶ Επιστολή της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

υπερβαίνουν το ποσό των €50.000 είναι απαραίτητη και η έγκριση της ΚΤΚ.

Στην ίδια επιστολή η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” αναφέρεται και στην πολιτική της αναφορικά με τη χορήγηση δανείων, με την οποία ενημερώνει την επιτροπή πως τα δάνεια σε πελάτες παραχωρούνται με βάση τις εσωτερικές διαδικασίες της τράπεζας και αφού υπάρξει σχετική αξιολόγηση του κινδύνου του πελάτη, της εξασφάλισης, του σκοπού, του είδους του δανείου και αφού ληφθεί σχετική έγκριση από τα αρμόδια εγκριτικά κλιμάκια της τράπεζας.

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι δάνεια προς το προσωπικό της τράπεζας παραχωρούνται στη βάση είτε συμβατικών υποχρεώσεων είτε ειδικών σχεδίων που κατά καιρούς εκδίδει η τράπεζα για το προσωπικό της είτε βάσει της κατά καιρούς πολιτικής που εγκρίνει το διοικητικό συμβούλιο για δανειοδοτήσεις του προσωπικού, ενώ οποιαδήποτε εμπορικά δάνεια τόσο των μελών του διοικητικού συμβουλίου όσο και του προσωπικού εγκρίνονται στη βάση των κανονικών διαδικασιών έγκρισης της τράπεζας. Οι δανεισμοί προς μέλη του διοικητικού συμβουλίου και συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα υπόκεινται σε διατάξεις και περιορισμούς της ΚΤΚ.

Ο τελευταίος γενικός διευθυντής της Υπηρεσίας Διαχείρισης Κινδύνου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” ανέφερε στην επιτροπή τα εξής: ¹²⁷«[...] Συνήθως μια τράπεζα δεν έχει πολιτική διαγραφής χρεών. Αυτό το οποίο γίνεται είναι, όταν ένα δάνειο καταλήξει προβληματικό, πηγαίνει στο Τμήμα Επανάκτησης (Recoveries), το οποίο εξαντλεί όλες τις δυνατότητες, για να μπορέσει να πάρει όσα λεφτά μπορεί από τον πελάτη. Σε περιπτώσεις οι οποίες είτε θα έρθουν σε ένα συμβιβασμό με τον πελάτη

¹²⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ 37.

και θα υπάρξει μία μικρή διαγραφή, εγκρίνονται. Όσον αφορά τη Λαϊκή Τράπεζα για το 2012 που γνωρίζω, ήταν ρητό στις οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας ότι απαγορεύονταν οποιεσδήποτε διαγραφές πέραν των €50.000».

Ο κ. Μ. Χατζηγιαννάκης, μέλος του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας, δήλωσε ότι¹²⁸ «υπάρχει ένα χαρτοφυλάκιο στην τράπεζα, το ελλαδικό κομμάτι κυρίως, το οποίο ήταν ιδιαίτερα μεγάλο και ιδιαίτερα ανασφάλιστο ή/και με εξειδικευμένους όρους...». Συνεχίζοντας, ο ίδιος ανέφερε τα ακόλουθα: «...Το διοικητικό συμβούλιο (αναφέρεται στο τελευταίο διοικητικό συμβούλιο της Λαϊκής Τράπεζας) όταν μπήκε, είχε δύο βασικούς σκοπούς: Ο ένας σκοπός ήταν να δημιουργήσει το πλαίσιο αναδιοργάνωσης σε ιδιωτικό και στρατηγικό επίπεδο και το δεύτερο ήταν να κοιτάξει αυτά τα μεγάλα θέματα που αφορούν σε δανεισμούς χωρίς εξασφαλίσεις ή ας πούμε μπορεί να μην ήταν συνήθεις, να ήταν αδικαιολόγητοι ή μη συνήθεις πρακτικές».

Όσον αφορά το δανειακό χαρτοφυλάκιο της Ελλάδας και την αναφορά για το εν λόγω θέμα στην έκθεση της PwC, ο πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας κ. Μ. Σαρρής ανέφερε τα εξής:¹²⁹ «[...] Ενώ οι προβλέψεις για το 2010 ήταν €266 εκατομ., οι προβλέψεις μέχρι τον Ιούνιο του 2012 πήγαν στα €2 δις, δηλαδή σχεδόν δεκαπλασιάστηκαν. Και δόθηκαν και οδηγίες να γίνει έρευνα των περιστάσεων υπό τας οποίας έγιναν αυτά τα δάνεια, [...]. Αυτό όσον αφορά το ερώτημά σας τι έγινε με την έκθεση η οποία έδειξε ότι το χαρτοφυλάκιο, ιδιαίτερα της Ελλάδος, ήταν χειρότερο

¹²⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2013.

¹²⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 69.

απ' ό,τι απεικονιζόταν ιστορικά. Το δεύτερο, είναι γεγονός ό,τι, όταν γίνονταν τα δάνεια στην Ελλάδα, γίνονταν από καταθέσεις Ελλήνων στις κυπριακές τράπεζες στην Ελλάδα. Όταν άρχισε η μεγάλη εκροή των καταθέσεων από τις ελληνικές τράπεζες, που είναι γνωστό, που φημολογείτο η δραχμοποίηση, οι κυπριακές τράπεζες, και μπορώ να αναφερθώ ιδιαίτερα στη Λαϊκή, βρέθηκαν στο εξής πρόβλημα: Είχαν ένα χαρτοφυλάκιο, παραδείγματος χάριν, των €12 δις, ενώ οι καταθέσεις από Έλληνες καταθέτες ήταν περίπου €6 δις. Επομένως, [...] υπήρξε -μπορεί να συμφωνεί κανένας ή να διαφωνεί- ανάγκη να χρηματοδοτηθούν τα ελληνικά δάνεια με καταθέσεις Κυπρίων και αυτά αντικατοπτρίζονταν στις καταστάσεις της τράπεζας [...] χάθηκαν πολλές καταθέσεις στην Ελλάδα και ως αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος ένα μεγάλο έλλειμμα μεταξύ καταθέσεων και δανείων καλύπτετο από καταθέσεις από τις κυπριακές τράπεζες, από την Κύπρο, τη Λαϊκή [...].».

Σχετικά με το θέμα της παραχώρησης δανείων, η Ειδικός Διαχειριστής με επιστολή της, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013¹³⁰, κοινοποίησε στην επιτροπή στοιχεία αναφορικά με δάνεια που δόθηκαν σε συμβούλους, σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της ανώτατης εκτελεστικής διεύθυνσης, καθώς και διαγραφές χορηγήσεων συγκεκριμένων ομάδων ατόμων, όπως μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της ανώτατης εκτελεστικής διεύθυνσης, αλλά και πρόσωπα που θεωρούνται πολιτικά εκτεθειμένα. Ενδεικτικά στοιχεία από τα πιο πάνω παρατίθενται στο Παράρτημα 10 της παρούσας έκθεσης.

¹³⁰ Επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Αξιών ημερ. 15 Οκτωβρίου 2013».

Όσον αφορά τη παραχώρηση δανείων με προνομιακούς όρους, όπως η τιμολόγηση, η χρονική διάρκεια και οι εξασφαλίσεις, καθορίζονται από πάρα πολλούς παράγοντες, με αποτέλεσμα να καθίσταται δύσκολη η εξαγωγή στοιχείων που να δείχνουν εύκολα και αδιαμφισβήτητα ότι ένα δάνειο παραχωρήθηκε με προνομιακούς όρους. Παρά το πιο πάνω γεγονός, η Ειδικός Διαχειριστής κατέθεσε στην επιτροπή πληροφόρηση σχετικά με στοιχεία για μετοχοδάνεια από τη ΜΕΒ, δάνεια από τη ΜΕΒ, άλλα δάνεια από την Ελλάδα που παραχωρήθηκαν με ευνοϊκούς όρους και δάνεια που υπήρχαν στα βιβλία της τράπεζας στην Κύπρο στις 28 Μαρτίου 2013 σε ευρώ και το συνολικό επιτόκιο ήταν κάτω από 5% για ποσά πάνω από €500.000, όπως καταγράφονται στους πιο κάτω πίνακες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Δάνεια με εξασφαλίσεις μετοχές MIG και με ελάχιστη χρηματική εξασφάλιση, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ (€)		
			ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΑΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΛΑΙΚΗ	ΖΟΛΩΤΑΣ/	1,464,844	128,700	52,855	85,575

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ (€)		
			ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΆΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ	ΦΥΣΤΕΣ ΙΟΝΙΑ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ				
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΔΕΡΜΑΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ	1,156,087	57,636		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	GOURDOMICH ALIS VENTURES	504.177	44.380		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	SIMON HOLDING	531.199	32.175		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΑΛΑΠΟΤΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	544,857	42,852		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΖΕΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	487,457	32,175		
ΛΑΙΚΗ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ	538,791	16,087		1,216

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ (€)		
			ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΑΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ	ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ (LEGEND)				
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ	510,973	32,175		
ΛΑΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ	ΕΛΛΗΝΑΣ ΝΙΚΟΣ	502,528	32,014		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΠΟΛΥΠΛΑ- ΤΑΝΟΣ ΝΑΟΥΣΗΣ	519,287	16,087		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΘΗΛΥΖΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	420,246	35,561		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΜΠΑΦΑΛΟΥΚΟ Σ ΝΙΚΟΛ.	476,424	25,691		12,012

			ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ		
			(€)		
ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΑΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
IBG	ΕΛΛ. ΘΕΑ -ΕΛΛΗΝΙΚΗ	315,918	16,087		7,500
ΛΑΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ	ΚΟΥΜΠΑΣ ΑΝ. ΕΤΑΙΡΕΙΑ	20,769,913	2,037,750	48,924	2,985,142
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΜΑΛΑΜΑΤΙΝΑΣ ΔΙΟΝΥΣ.	13,492,935	640,298		6.66
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΤΡΙΓΚΟΓΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	12,358,524	271,003	36,168	38,925
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΥΜΠΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	11,000,372	171,600	210,000	
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΠΟΝΗΡΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	3,279,487	41,844	470,287	
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	FARMHOUSE	5.056.405	132.585		17.014

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ (€)		
			ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΑΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	1,134,376	78,078		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΜΠΕΝΡΟΥΜΠΗ ΑΛΙΚΗ	588.408		65.385	2.289
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΥΜΠΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ	1,105,544	32,175		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΥΜΠΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	1,102,064	32,175		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΑΛΕΞΗΣ	449,060	35,561		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΤΣΙΦΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	435,984	16,087	2,592	7,952
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΡΙΓΑΔΙΑ	44.885.909	1.607.548		751.509

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ (€)		
			ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΆΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	AMADEUS MARITIME	41.230.136		501.780	1.265
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ALMIRANTE	39.832.399		586.825	834.695
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	MAGNUM	24.220.904	960.531		66
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	PROSPERITY MARITIME	22.620.122		194.974	
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	UNIMAR SPIRIT	18.507.514		159.524	
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	THEOCHARAKI S / MEGABRIT	14.125.662	1.457.152		1.190
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΤΗΤΩΡ ΑΣΤΙΚΗ	14.940.599	429.000	15.500	429.419

			ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ		
			(€)		
ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΆΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	SIVET HOLDINGS	12.555.934		227.673	
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	LEADER FINANCE	12.617.741	456.212		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	BENIAMΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	11,956,425	658,729		310,791
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	SUNNY VIEW TRUST	11.917.246		220.153	654.879
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΘΕΟΧΑΡΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	6,034,279	386,100		41
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	DERBY SHIPPING	5.278.947		91.999	134.560
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	DST SHIPPING GROUP	3.609.093	240.240		116

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ (€)		
			ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΑΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΖΟΛΟΤΑΣ / TERRA NORMA	3.628.240		45.789	60.514
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΑΜΠΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	2.042.148	160.875		
ΛΑΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ	ΚΤΩΡΙΔΗΣ ΝΑΣΟΣ	3.355.389	214.500	40.345	

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Χαμηλότοκα δάνεια με επιτόκιο μεταξύ 0%-1%, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
IRVA INVESTICIJE LTD	7/5/2012	7/5/2012	0	6.004.932

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
BELGRADE				
IRVA INVESTICIJE LTD BELGRADE	7/5/2012	7/5/2012	0	2.960.313
IRVA INVESTICIJE LTD BELGRADE	7/5/2012	7/5/2012	0	1.794.495
IRVA INVESTICIJE LTD BELGRADE	7/5/2012	7/5/2012	0	662.249
PATERAKIS ANDREAS V.	10/6/2008	12/6/2013	0,68	5.000.000
KINOTIKO SYMVOULIO PANO PLATRON	24/11/2006	6/1/2022	0,7	559.893
OBAFEMI HOLDINGS	15/6/2012	6/5/2037	0,72	6.810.445
CHRYSSSES DEMETRIADES AND CO	16/2/2009	11/2/2039	0,73	17.365.641
KARAHANAS ANTHONY	14/11/2005	14/11/2015	0,81	800.835
DINOS ANTONIOU & CO LTD AND GLOBAL.	14/1/2008	28/2/2023	0,87	1.123.707
SYMV. APOHETEFS. L/SOU AMATHOUN.	19/5/2006	15/8/2023	0,89	3.758.920

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
ΙΑΤΡΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ Ε.Π.Ε	12/6/2012	15/6/2017	0,93	1.000.000
LATRAVIA LTD	9/4/2008	18/4/2013	0,95	650.001
LION INVEST & TRADE	11/4/2008	18/4/2013	0,95	4.000.000
ZOUNINI	11/4/2008	18/4/2013	0,95	2.000.000

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Χαμηλότοκα δάνεια με επιτόκιο μεταξύ 1%-2%, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
ΠΡΟΤΟΡΑΠΑΣ CONSTANTINOS	3/10/2005	5/10/2017	1	700.617
ΑΝΤΟΝΙΟΥ ΤΑΣΣΟΣ ΣΑΒΒΑ	8/3/2010	30/6/2013	1,18	515.148
ΟΡΦΑΝΙΔΕΣ ΦΙΛΙΠΠΕ ΙΟΑΝΝΙ	8/5/2009	27/4/2013	1,18	808.361
ΜΑΡΚΙΤΑΝΙΣ ΓΡΕΓΟΡΙΣ	13/7/2009	28/5/2015	1,19	2.014.517

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
AND MAGDA				
PAPETTAS ANTONIOS	5/12/2011	30/7/2013	1,19	1.094.662
PARASKEVA STELIOS G.	16/8/2010	23/8/2013	1,19	500.835
NICOLAOU ANDREAS K.	12/10/2009	5/10/2013	1,2	899.833
GEORGIΟΥ GEORGIOS KYRIACOU	21/5/2009	19/8/2013	1,21	596.554
MAVROKORDATOS CHRISTOS	17/8/2009	3/11/2013	1,22	920.059
ELEFThERIOU ADAMOS & MALAMO	9/2/2010	27/7/2013	1,23	517.602
EXCELSIOR HOTEL ENTER.	7/8/2009	17/8/2014	1,23	4.155.016
PETRIDES STYLIANOS PETROU	22/10/2009	13/10/2013	1,23	892.299
CYBARCO (AKAMAS BAY VILLAS)	15/11/2010	28/10/2019	1,35	4.761.922
CYBARCO (AKAMAS BAY VILLAS)	2/5/2012	28/10/2019	1,35	1.134.366
IOANNOU ANDREAS	5/10/2009	25/9/2013	1,37	637.475

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
ODYSSEA				
CYBARCO (AKAMAS BAY VILLAS)	9/10/2009	28/10/2019	1,42	3.432.501
ROTIS ERACLIS	8/2/2010	2/2/2025	1,42	607.268
DEMOS LIVADION	28/7/2005	25/9/2017	1,49	1.293.007
KINOTIKO SYMVOULIO KITIOU	1/3/2006	28/3/2019	1,49	1.247.927
KINOTIKO SYMVOULIO MAZOTOU	2/3/2006	1/3/2019	1,49	836.343
PAG HOLDINGS LIMITED	15/9/2008	7/10/2013	1,68	753.584
VASOS HARTOUPALLOS & SONS (AISERKITES)	11/3/2010	5/11/2013	1,68	582.203
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	24/6/2008	24/6/2018	1,68	1.000.000
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	16/9/2008	16/9/2018	1,68	1.000.000
OLYMPIA DEVELOPMENT A.E.	17/3/2010	17/3/2015	1,69	100.299.30 5

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	3/12/2008	3/12/2018	1,69	1.000.000
CYPROMETAL	26/4/2010	10/7/2013	1,71	686.159
OCEANLINK HOLDINGS	28/8/2008	28/8/2013	1,71	7.743.310
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	27/5/2008	27/5/2018	1,71	1.000.000
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	22/8/2008	22/8/2018	1,71	1.000.000
LA TOUR LIMITED	22/5/2003	31/8/2013	1,72	729.763
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	16/2/2009	16/2/2019	1,72	1.000.000
OLYMPIC INSURANCE CO LTD	26/4/2010	23/10/2013	1,73	828.643
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	3/11/2008	3/11/2018	1,73	1.000.000
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	4/2/2009	4/2/2019	1,73	1.000.000
ANTONIOU LATOUROS	13/12/2002	13/5/2013	1,75	3.286.296

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
ANTONIS KOSTA				
ΚΟΥΜΠΑΣ ΑΝΟΝΙΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	30/9/2011	30/9/2018	1,89	72.781.220
DEMARI DEVELOPERS	27/2/2008	10/4/2013	1,91	3.939.601
ZOGORA FINANCE LIMITED	7/12/2009	15/3/2013	1,93	555.433

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Χαμηλότοκα δάνεια με επιτόκιο μεταξύ 2%-3%, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
MEDILENS DOO BEOGRAD	22/4/2008	22/4/2018	2,12	798.025
MATERO LIMITED	18/3/2009	10/4/2019	2,19	833.205
ΚΟΥΜΠΑΣ ΑΝΟΝΙΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	26/6/2009	30/6/2013	2,32	28.465.991
TERRA STABILE	6/3/2009	30/7/2026	2,32	16.977.487

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
TERRA STABILE	6/3/2009	30/7/2020	2,32	4.485.457
CYPRUS FOOTBALL ASSOCIATION	26/7/2010	21/7/2017	2,36	739.188
GEROSKIPOU MUNICIPALITY	10/6/2010	26/10/2025	2,45	1.660.778
DEMETRIADES VASSOS POLYDOROU	11/3/2010	25/2/2035	2,5	538.333
ERAMALL HOLDINGS	17/1/2011	14/1/2020	2,5	874.252
SYMEOU, KONNARIS & CO	23/9/2010	3/10/2035	2,5	2.198.289
LAKEMIA ΚΤΙΜΑΤΙΚΙ	24/1/2007	16/7/2016	2,65	843.679
PROTEAS YACHTING	23/7/2012	23/5/2022	2,68	788.886
MARFIN EGNATIA FIN	14/6/2012	4/2/2014	2,71	500.001
PROTEAS CONSULTING	19/1/2012	23/1/2022	2,73	648.701
C. KASINOS CONSTRUCTIONS	8/6/2005	21/6/2022	2,75	805.801
MYLONA-CHRISTOU AVGI CONSTANTINOU	5/9/2007	31/12/2027	2,85	749.819
ASHIOTIS ANTHONY T.	29/4/2011	28/4/2035	2,89	693.092

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
G. & C. CHAPPAS ESTATES LTD	16/11/2006	13/5/2024	2,9	1.889.644
YIANNAKIS SAVVIDES & SONS LTD	7/8/2009	28/10/2018	2,96	692.287

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Χαμηλότοκες πιστωτικές διευκολύνσεις που παραχωρήθηκαν σε πρόσωπα με επιτόκιο κάτω από 3% και χωρίς ημερομηνία αποπληρωμής, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
ANTONIOU LATOUROS ANTONIS KOSTA	24/11/1995	1,34	2.548.404
BENTECH INVEST LIMITED	28/6/2005	1,71	1.443.768
CHRYSSSES DEMETRIADES AND CO. LLC	19/12/2008	0,76	997.017

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
NICOLAΟΥ MICHALIS LOIZΟΥ	21/11/2008	1,21	631.919
COSTA & CO. MANAGEMENT	10/7/2006	2,84	609.991
THEOPHANIS ΚΥΤΗΡΕΟΤΙΣ TRADING	17/12/1998	2,71	597.692

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι δεν εντοπίστηκαν διαγραφές δανείων προς όφελος δημοσιογράφων ή ατόμων που σχετίζονται με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Από τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής με την πιο πάνω αναφερόμενη επιστολή, προκύπτει ο πιο κάτω πίνακας στον οποίο καταγράφονται οι καθαρές ειλημμένες υποχρεώσεις του ομίλου από τα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς τους συμβούλους και συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα την περίοδο 2006-2012:

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Οι καθαρές ειλημμένες υποχρεώσεις του ομίλου από τα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς τους συμβούλους και συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα την περίοδο 2006-2012

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
2006	152	£ 127.106.000	£33.389.000
2007	98	£178.206.000	£53.636.000
2008	96	€449.699.000	€103.201.000

2009	96	€494.768.000	€120.648.000
2010	102	€471.941.000	€94.178.000
2011	92	€508.993.000	€114.249.000
2012	92	€32.034.000	€11.684.000

Σύμφωνα με τις συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα της Λαϊκής Τράπεζας, όπως καταγράφονται στον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης¹³¹ που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και καταγράφεται και στον πιο κάτω πίνακα, υπήρχε διαχρονικά μια ανοδική τάση στο σύνολο των δανείων και άλλων χορηγήσεων που παραχωρούνταν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε συνδεδεμένα με την τράπεζα πρόσωπα που παραχωρήθηκαν κατά τα έτη 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	€000						
Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και							

¹³¹ Κώδικες Εταιρικής Διακυβέρνησης της Λαϊκής Τράπεζας για τα έτη 2005-2011 όπως κατατέθηκαν στην επιτροπή με επιστολή του γενικού διευθυντή του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.

συνδεδεμένα πρόσωπα:							
- πέραν του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου	56.568	45.499	110.367	271.744	307.732	323.610	395.169
- λιγότερο του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου	3.551	2.296	2.727	8.339	9.073	12.721	5.201
Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη και συνδεδεμένα πρόσωπα	934	2.042	263	7.153	12.926	12.653	18.238
Σύνολο δανείων και άλλων χορηγήσεων	61.053	49.837	113.357	287.236	329.731	348.984	418.608

Οι επιστολές της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd", ημερομηνιών 19

Δεκεμβρίου 2012 και 16 Ιανουαρίου 2013¹³² προς την ΚΤΚ καταγράφουν τις διαγραφές χορηγήσεων πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων ως ακολούθως:

- Αριστοφάνης Γεωργίου¹³³ (δικηγόρος και πρώην βουλευτής). Έχει σχέση “secretary” με την εταιρεία G.Z. (ZENIOS TRAVEL) LTD, για την οποία έχει διαγραφεί ποσό €39.000 το 2012. Πρέπει να σημειωθεί ότι η σχέση “secretary” ίσως να μη θεωρείται λόγος σύνδεσης για σκοπούς καθορισμού των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων με βάση τον ορισμό της επιστολής της ΚΤΚ.
- Αντρέας Γεωργίου¹³⁴ (δικηγόρος και πρώην βουλευτής). Έγινε συμφωνία τον Οκτώβρη του 2007 για διευθέτηση με την καταβολή €171.000 από το υπόλοιπο των €183.000 με βάση τη δικαστική απόφαση. Η είσπραξη έγινε με την άμεση καταβολή €137.000 και αποπληρωμή του υπόλοιπου σε περίοδο τεσσάρων

¹³² Επιστολές της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” προς τον Ανώτερο Διευθυντή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 19 Δεκεμβρίου 2012 και 16 Ιανουαρίου 2013, με θέμα «(1) Δάνεια σε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της ανώτερης εκτελεστικής διεύθυνσης και (2) διαγραφές χορηγήσεων συγκεκριμένων ομάδων ατόμων», οι οποίες κοινοποιήθηκαν στην επιτροπή με την επιστολή της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Αξιών ημερ. 15/10/2013».

¹³³ Κατ’ εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Αρ. Γεωργίου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

¹³⁴ Κατ’ εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Α. Γεωργίου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

χρόνων με επιτόκιο 7,5%. Οι υπόλοιπες €71.000 που παρέμειναν διαγράφηκαν. Στο ποσό της διαγραφής συμπεριλαμβάνεται και ποσό που αφορούσε διαφορά μεταξύ του υπολοίπου στο σύστημα της τράπεζας με το ποσό της δικαστικής απόφασης.

- Σοφοκλής Χατζηγιάννης¹³⁵ (δικηγόρος και πρώην βουλευτής). Για τη χορήγηση δεν υπήρχαν εξασφαλίσεις, μόνο προσωπικές εγγυήσεις και οι εγγυητές δεν είχαν ακίνητη περιουσία στο όνομά τους στις ελεύθερες περιοχές. Το 2008 σε διαπραγμάτευση που έγινε με τον πελάτη συμφωνήθηκε η καταβολή του ποσού των €46.000 χωρίς τόκους και η διαγραφή των υπόλοιπων €54.000 στις 14 Σεπτεμβρίου 2010.
- Αιμιλίου Πόλα (πρώην σύζυγος του Νίκου Αιμιλίου, γενικού διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών). Χορηγήθηκε δάνειο τον Ιούνιο του 2008 για αγορά και ανακαίνιση διαμερίσματος. Το χρέος διευθετήθηκε τον Ιούνιο του 2010 με την πληρωμή €218.000 και τη διαγραφή των υπόλοιπων €18.500. Το ποσό της διαγραφής αντιπροσωπεύει τη διαφορά του τόκου και τα διάφορα έξοδα.
- C&D Palas Developers Ltd. Στην εταιρεία αυτή είναι μέτοχος ο Νέαρχος Παλάς, πρέσβης. Οι διευκολύνσεις που παραχωρήθηκαν δεν καλύπτονταν από εμπράγματα εξασφάλιση. Έγινε διευθέτηση το 2012 για πληρωμή €77.000 και

¹³⁵ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Σ. Χατζηγιάννη περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

διαγραφή των υπόλοιπων €14.000.

- ERE (Middle East) Ltd που ανήκει κατά 51% σε εταιρείες που ελέγχονται από τον κ. Γιώργο Βασιλείου¹³⁶ (πρώην πρόεδρο της Δημοκρατίας). Εκκρεμεί στη Διεύθυνση Είσπραξης Χρεών η υλοποίηση της γραπτής συμφωνίας του Ιουλίου 2011 με τον κ. Βασιλείου, ως έναν από τους εγγυητές, βάση της οποίας θα διαγραφεί ποσό USD 5,8 εκατομ. το οποίο αφορά τόκους από τον Αύγουστο 2008 μέχρι τον Μάιο 2011 πλέον τους τόκους μέχρι το κλείσιμο της υπόθεσης. Η διαγραφή θα γίνει μετά την είσπραξη συνολικού ποσού USD 21 εκατομ. μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2014 (είσπραξαμε USD 15 εκατομ. στις 29 Ιουλίου 2011 και αναμένεται είσπραξη USD 6 εκατομ. μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2014).

9.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ με επιστολή της, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012¹³⁷, ενημέρωσε την επιτροπή ότι όλες οι προβληματικές υποθέσεις σε σχέση με δάνεια εξετάζονται από την τράπεζα με προκαθορισμένες διαδικασίες, λαμβανομένων όλων των δυνατών μέτρων για μεγιστοποίηση του λαβείν της, με καθαρά επιχειρηματικά κριτήρια και κύριο γνώμονα τα συμφέροντα της τράπεζας. Κάθε περίπτωση, όπως περαιτέρω επισημαίνεται, εξετάζεται από την τράπεζα χωριστά και αξιολογείται με βάση τις ιδιαιτερότητές και τα δεδομένα της, ενώ όπου διαπιστωθεί ότι

¹³⁶ Ο κ. Γ. Βασιλείου, με δημόσιες δηλώσεις του, έδωσε ανάλογες εξηγήσεις στις οποίες παραπέμπουμε.

¹³⁷ Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ κ. Γ. Κυπρή προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012.

έχουν εξαντληθεί όλα τα δυνατά μέτρα η τράπεζα μπορεί να προβεί και σε διαγραφές οφειλών.

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι η τράπεζα στην Κύπρο κατά τα τελευταία πέντε χρόνια προέβη στις διαγραφές οφειλών που φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα και πως υπάρχουν περιπτώσεις που, ακόμη και μετά από τη διαγραφή των οφειλών, εισπράττονται πρόσθετα ποσά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Διαγραφές οφειλών πελατών της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και αντίστοιχες εισπράξεις

Έτος	Διαγραφές εκατομ. (€)	Εισπράξεις εκατομ. (€).
2008	20,7	23,2
2009	19,5	12,9
2010	32,2	4,7
2011	8,3	3,5
2012 (9 μήνες)	6,3	2,2
Σύνολο	87,0	46,5

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι η διαδικασία ανάκτησης προβληματικών χρεών είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα και πολλές φορές έχει ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση τόκων και άλλων χρεώσεων που συχνά αποτελούν μεγάλο μέρος του ποσού που διαγράφεται.

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι η τράπεζα αποστέλλει στην ΚΤΚ ανά εξαμηνία κατάσταση με τις διαγραφές πέραν των €170.000 και συνεπώς, όπως η τράπεζα σημειώνει, υπάρχει πλήρης διαφάνεια προς τις εποπτικές αρχές. Παράλληλα, η τράπεζα αναφέρει ότι για μεγάλα ποσά διαγραφών η ίδια διερευνά αρχικά κατά πόσο ορθά παραχωρήθηκαν τα δάνεια και με επαρκείς εξασφαλίσεις με βάση τα δεδομένα που ίσχυαν τη στιγμή που παραχωρήθηκαν και έπειτα τα δεδομένα που αφορούν τη διαγραφή των δανείων αυτών.

Αναφορικά με τον τρόπο χορήγησης των δανείων, η πιο πάνω τράπεζα στην ίδια επιστολή επισημαίνει ότι οι όροι του κάθε δανείου εξαρτώνται από το είδος του δανείου, τα δεδομένα του κάθε πελάτη και τις συνθήκες της αγοράς τη δεδομένη στιγμή της παραχώρησης ή αναθεώρησης των δανείων και ότι χρηματοδοτήσεις προς μέλη του διοικητικού συμβουλίου και προς συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα παραχωρούνται με συνήθεις εμπορικούς όρους που ισχύουν για συγκρίσιμες συναλλαγές με πελάτες παρόμοιας πιστοληπτικής ικανότητας κατά το χρόνο χορήγησής τους. Συνεχίζοντας, στην ίδια επιστολή η τράπεζα αναφέρει σχετικά ότι όπου διαπιστώνονται αποκλίσεις ή παρατυπίες γίνονται οι σχετικές διορθώσεις ή άλλες δέουσες ενέργειες, ενώ παράλληλα, για τα δάνεια αυτά υποβάλλονται τριμηνιαίες αναλυτικές καταστάσεις στην ΚΤΚ, ενώ επίσης σχετικά συνολικά στοιχεία δημοσιοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας.

Ο πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, κ. Θ. Αριστοδήμου¹³⁸ ανέφερε χαρακτηριστικά: «[...] Στις δικές μου εταιρείες προσωπικά ή σε συνδεδεμένα με εμένα πρόσωπα όλες οι δανειοδοτήσεις που είχαν δοθεί ήταν με πλήρεις εξασφαλίσεις, με επιτόκια πάνω από τους μέσους όρους των χρεωστικών επιτοκίων που δάνειζαν οι τράπεζες. Όσο δε αφορά τις καταθέσεις μου, διότι είχα και καταθέσεις και εγώ προσωπικά και συνδεδεμένα με εμένα πρόσωπα, στις καταθέσεις μου, επιστώνοντο με λιγότερα από τους μέσους όρους των επιτοκίων που εδίδοντο σε παρόμοιες καταθέσεις και παρακαλώ Κεντρική Τράπεζα, ελεγκτές, τους οποιουσδήποτε να τα ζητήσουν και να δημοσιοποιηθούν, διότι αυτό το θέμα έχει γίνει και ένα θέμα γενικότερα το οποίο παρουσιάζεται και δημιουργεί αναστάτωση στον κόσμο με παραπληροφόρηση και δεν είναι σωστό ούτε η παραπληροφόρηση να υπάρχει». Ωστόσο, με βάση την επιστολή του Γενικού Ελεγκτή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Κ. Τσολάκη, ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2013, το εν λόγω πρόσωπο έλαβε δάνεια ως αυτά περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 11, μαζί με άλλα δάνεια¹³⁹.

Ο Γενικός Ελεγκτής του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Κ. Τσολάκης, ανταποκρινόμενος σε αιτήματα της επιτροπής με την επιστολή του, ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2013¹⁴⁰, προς τον πρόεδρο της επιτροπής, κοινοποίησε στην τελευταία

¹³⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 67.

¹³⁹ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Θ. Αριστοδήμου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

¹⁴⁰ Επιστολή του Γενικού Ελεγκτή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου προς τον πρόεδρο της

μεταξύ άλλων καταστάσεις με χορηγήσεις της τράπεζας προς τους συμβούλους του συγκροτήματος κατά τα έτη 2006 μέχρι 2012 και καταστάσεις με διαγραφές χρεών πολιτικών προσώπων. Ενδεικτικά στοιχεία από τον κατατεθέντα κατάλογο περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 11. Παράλληλα, οι εν λόγω διευκολύνσεις με επιτόκια ύψους κάτω του 4% περιλαμβάνονται στον ακόλουθο Πίνακα ο οποίος συντάχθηκε βάσει της εξαμηνιαίας αναλυτικής κατάστασης πιστωτικών διευκολύνσεων σε συμβούλους και σε συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα που κατατέθηκε με την πιο πάνω επιστολή:

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Πιστωτικές διευκολύνσεις (με επιτόκιο κάτω του 4%) που παραχωρήθηκαν σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και αξιωματούχους της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ και σε συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΧΑΤΖΗΠΑΠΑΣ Κ.	2007	3,89	£20.000	MORTGAGES
		3,33	£8.000	MORTGAGES
	2008	2,72	€40.000	MORTGAGES
		1,56	€14.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ
		2,33	€12.000	BOC

επιτροπής, ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2013.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2009	1,56	€43.000	MORTGAGES
		0,89	€11.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,33	€10.000	ΒΟC
		1,56	€31.000	
	2010	1,56	€48.000	MORTGAGES
		0,89	€8.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,33	€8.000	ΒΟC
		1,56	€26.000	
	2011	0,89	€4.000	MORTGAGES
		1,33	€5.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,56	€21.000	ΒΟC
	2012	1,36	€51.000	ΒΟC SHARES
0,78		€1.000	MORTGAGES	
1,17		€3.000		
1,36		€16.000		
ΧΑΤΖΗΠΑΠΑ ΕΛΕ.	2007	3,78	£8.000	MORTGAGES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ Θ. ¹⁴¹ ARISTO DEVELOPERS A.E. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	Euribor + 2,25	£1.288.000	MORTGAGES
		Euribor + 2,25	£114.000	
		Euribor + 2,25	£2.157.000	
		Euribor + 2,25	£536.000	
		Euribor + 1,60	£4.682.000	
	2008	BEX – 2,25	€2.200.000	MORTGAGES
		BEX – 2,25	€3.071.000	
		Euribor + 1,40	€8.000.000	
	2009	BEX – 2,25	€2.200.000	MORTGAGES, CORPORATE GUARANTEE BY ARISTO DEVELOPERS
ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ Θ. ¹⁴²	2007	Euribor + 1,50	£499.000	Alexandra

¹⁴¹ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Θ. Αριστοδήμου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
P.P. GOLDEN STALES (ΕΛΛΑΔΑ)				Beach Shares
ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ Θ. DCI HOLDINGS TWO LTD	2009	3,93	€85.958.000	ARISTO DEVELOPERS SHARES, DOLPHIN CAPITAL ATLANTIS SHARES
ΗΛΙΑΔΗΣ Α. ΚΥΠΡΟΣ	2007	3,89	£261.000	MORTGAGES
	2008	2,72	€199.000	MORTGAGES, ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ BOC
	2009	1,56	€271.000	BOC SHARES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC
	2010	1,56	€288.000	ΧΩΡΙΣ
	2011	1,56	€295.000	ΧΩΡΙΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΗΛΙΑΔΗΣ Α. ΕΛΛΑΔΑ [2009 Euribor = 0,70% The 2,60 is Euribor (0,70%) + 1,90%]	2007	3,00	£67.000	MORTGAGES
	2008	3,00	€106.000	MORTGAGES
		3,69	€81.000	
	2009	3,00	€92.000	MORTGAGES
		1,47	€72.000	
1,97		€54.000		
	1,97	€62.000		
	2,60	€750.000		
ΗΛΙΑΔΗΣ (ΕΛΛΑΔΑ) ΜΑΡΑΘΟΥΝΤΑ Α.Ε.	2010	3,00	€77.000	MORTGAGES
		2,91	€1.928.000	
	2011	3,27	€1.859.000	MORTGAGES
	2011	2,08	€2.260.000	MORTGAGES
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΥ.	2007	3,89	£20.000	MORTGAGES
		3,89	£35.000	LIFE INSUR. BOC SHARES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΜΟΥΣΚΗΣ ΧΡ. ¹⁴²	2007	Euribor + 1,9	€6.376.000	MORTGAGES
Γ.Μ. ΞΕΝΟΔΟΧ. – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε (ΕΛΛΑΔΑ)	2008	Euribor + 1,5	€9.805.000	MORTGAGES
	2009	Euribor + 2,35	€8.715.000	MORTGAGES
	2010			
	2011			
	2012			
	ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ Χ.	2007	3,89	£393.000
ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ Α	2009	1,46	€262.000	MORTGAGES
		1,46	€266.000	
	2010	1,79	€251.000	MORTGAGES
		1,79	€255.000	
	2011	2,21	€240.000	MORTGAGES
		2,21	€244.000	
2012	1,11	€228.000	MORTGAGES	

¹⁴² Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάφει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Α. Γεωργίου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		1,11	€232.000	
ΚΥΠΡΗ Γ. (ΚΥΠΡΟΣ)	2007	3,89	£108.000	MORTGAGES
	2008	2,72	€132.000	MORTGAGES,
		2,72	€11.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ
		3,50	€159.000	BOC
	2009	1,56	€156.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,56	€8.000	BOC
		3,25	€217.000	
	2010	1,56	€166.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,56	€5.000	BOC
		3,25	€200.000	MORTGAGES BOC SHARES
	2011	1,56	€170.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,56	€2.000	BOC
3,25		€182.000	MORTGAGES BOC SHARES	
2012	3,36	€186.000	MORTGAGES	
	2,00	€83.000	BOC SHARES	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		3,00	€163.000	
		3,42	€533.000	
ΚΥΠΡΗ Γ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2009	2,15	€96.000	MORTGAGES
		2,15	€37.000	
	2010	2,15	€90.000	MORTGAGES
		2,15	€35.000	
	2011	2,15	€83.000	MORTGAGES
		2,15	€32.000	
	2012	1,90	€76.000	MORTGAGES
		1,90	€30.000	
ΤΣΙΑΚΟΥΡΗΣ Α.	2007	3,89	£53.000	MORTGAGES
		1,00	£33.000	BOC SHARES
	2008	2,72	€95.000	MORTGAGES,
		3,00	€6.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ
		1,00	€57.000	BOC, BOC SHARES
	2009	1,56	€106.000	MORTGAGES,
1,00		€57.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
				BOC
ΣΙΑΡΛΗ Β.	2007	3,89	£49.000	MORTGAGES BOC SHARES
	2008	2,87	€87.000	MORTGAGES,
		3,50	€51.000	BOC SHARES
		3,50	€183.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ BOC, LIFE INSURANCE.
	2009	1,56	€97.000	MORTGAGES
		3,25	€88.000	BOC SHARES ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ BOC
2010	1,56	€130.000	MORTGAGES	
	3,90	€240.000	BOC SHARES ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ BOC	
2011	1,56	€97.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΣΕΙΡΑΔΑΚΗΣ ΙΩΑ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,70	£19.000	MORTGAGES
	2008	2,70	€29.000	MORTGAGES
	2009	2,70	€25.000	MORTGAGES
		2,60	€12.000	
		2,20	€70.000	
	2010	2,70	€22.000	MORTGAGES
		2,60	€8.000	
		2,20	€65.000	
	2011	2,70	€18.000	MORTGAGES
		2,60	€5.000	
2,20		€61.000		
2012	2,70	€14.000	MORTGAGES	
	2,60	€1.000		
	1,95	€57.000		
ΧΑΤΖΗΜΙΤΣΗΣ ΧΡ.	2007	3,89	£47.000	MORTGAGES
	2008	2,72	€85.000	MORTGAGES, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ BOC

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2009	1,56	€94.000	MORTGAGES
		3,99	€485.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC
	2010	1,56	€100.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC
		2011	1,56	€102.000
2012	1,36	€102.000	MORTGAGES	
	3,36	€445.000	BOC SHARES	
ΕΡΓΑΤΟΥΔΗΣ Μ.	2007	3,89	£55.000	BOC SHARES
		3,89	£16.000	
	2008	2,72	€80.000	MORTGAGES,
		3,50	€26.000	BOC SHARES
		3,50	€14.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ
2,72	€35.000	BOC		
3,50	€169.000			

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		3,50	€19.000	
		2,72	€24.000	
	2009	1,56	€80.000	MORTGAGES
		2,00	€23.000	BOC SHARES
		2,00	€12.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,56	€32.000	BOC
		2,35	€398.000	
		3,25	€158.000	
		1,56	€20.000	
	2010	1,56	€80.000	MORTGAGES
		2,00	€19.000	BOC SHARES
		2,00	€10.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,56	€28.000	BOC
		2,35	€376.000	
3,25		€146.000		
1,56		€17.000		
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΝΙΚ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,70	£47.000	MORTGAGES
		0,00	£6.000	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2008	2,70	€78.000	MORTGAGES
		0,00	€9.000	
		2,60	€13.000	
	2009	2,70	€75.000	MORTGAGES
		0,00	€7.000	
		2,60	€10.000	
	2010	2,70	€72.000	MORTGAGES
		0,00	€6.000	
		2,60	€6.000	
	2011	2,70	€69.000	MORTGAGES
0,00		€4.000		
2,60		€3.000		
2012	2,70	€66.000	MORTGAGES	
	0,00	€2.000		
ΤΑΛΑΡΟΣ ΙΩΑΝ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,60	£6.000	ΧΩΡΙΣ
		0,00	£8.000	
	2008	2,60	€8.000	ΧΩΡΙΣ
	0,00	€12.000		

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΡ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,60	£4.000	ΧΩΡΙΣ
	2008			
	2009			
ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ ΑΘΑ.	2007	2,70	£25.000	MORTGAGES, LIFE INSURANCE
	2008	2,70	€41.000	MORTGAGES, LIFE INSURANCE
	2009	2,70	€38.000	MORTGAGES, LIFE INSURANCE
	2010	2,70	€35.000	MORTGAGES, LIFE INSURANCE
	2011			
	2012	2,70	€29.000	MORTGAGES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΝΤΕΡ ΚΡΙΚΟΡΙΑΝ ΜΙΑΤΟΣ (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,70	£17.000	MORTGAGES
		0,00	£3.000	
	2008	2,70	€24.000	MORTGAGES
		0,00	€1.000	
	2009	2,70	€20.000	MORTGAGES
	2010	2,70	€15.000	MORTGAGES
		1,79	€102.000	
	1,79	€59.000		
2011	2,70	€10.000	MORTGAGES	
	2,21	€84.000		
	2,21	€54.000		
2012	2,70	€5.000	MORTGAGES	
	1,12	€62.000		
	1,12	€48.000		
ΚΑΡΥΔΑΣ Ν.	2007	3,89	£47.000	MORTGAGES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		2,22	£26.000	
	2008	2,72	€85.000	MORTGAGES
		1,56	€40.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ BOC
	2009	1,56	€94.000	MORTGAGES
		0,89	€36.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,56	€21.000	BOC
		1,56	€19.000	
	2010	1,56	€100.000	MORTGAGES
		0,89	€32.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,56	€17.000	BOC, BOC
		1,56	€17.000	SHARES
	2011	1,56	€102.000	MORTGAGES
		0,89	€28.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,56	€25.000	BOC, BOC
		1,56	€15.000	SHARES
	2012	1,36	€102.000	MORTGAGES
		1,78	€24.000	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		1,36	€22.000	
		1,36	€13.000	
ΚΑΝΑΡΗΣ Π.	2007	3,89	£47.000	ΧΩΡΙΣ
ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ ΗΛΙΑΣ	2012	2,66	€85.000	BLOCKED
		3,82	€1.672.000	DEPOSIT
ΚΥΡΙΤΣΗΣ ΣΠΥ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,60	£14.000	MORTGAGES
		0,00	£7.000	
	2008	2,60	€17.000	MORTGAGES
		2,70	€79.000	
		0,00	€8.000	
	2009	2,60	€10.000	MORTGAGES,
		2,70	€76.000	LIFE
		0,00	€5.000	INSURANCE
	2010	2,60	€3.000	MORTGAGES
		2,70	€72.000	
0,00		€1.000		
2011	2,70	€69.000	MORTGAGES	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2012	2,70	€65.000	MORTGAGES
		2,60	€11.000	
ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ Α.	2007			
UNICARS LTD	2008	3,50	€720.000	ASSIGNED INVOICES BONDED CARS
	2009	3,50	€684.000	ASSIGNED INVOICES BONDED CARS, MORTGAGES
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Π.	2012	3,85	€46.000	MORTGAGES BOC SHARES
ΓΑΛΑΤΑΡΙΩΤΗΣ Κ. ¹⁴³	2008	1,87	€5.062.000	MORTGAGES

¹⁴³ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Κ. Γαλαταριώτη περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
L'UNION NATIONALE (Tourist & Sea Resorts) Ltd		1,87	€5.532.000	70% ON LBDs
		1,87	€2.105.000	
		1,87	€1.482.000	
		1,87	€4.151.000	
		1,87	€2.572.000	
		1,87	€3.850.000	
	2009	3,80	€5.051.000	MORTGAGES
		3,80	€5.519.000	
		3,80	€2.044.000	
		3,80	€1.477.000	
		3,80	€4.142.000	
		3,80	€2.566.000	
		3,80	€3.841.000	
ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Α. (ΣΥΝΔΕΔ. ΜΕ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ)	2008	1,56	€63.000	ΧΩΡΙΣ
	2009	0,89	€60.000	MORTGAGES LIFE INSURANCE
	2010	0,89	€56.000	MORTGAGES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
				LIFE INSURANCE
	2011	0,89	€52.000	MORTGAGES LIFE INSURANCE
	2012	0,78	€48.000	MORTGAGES LIFE INSURANCE
ΠΟΥΑΓΚΑΡΕ ΧΑΡΗΣ	2010	1,56	€70.000	LIFE
		3,81	€101.000	INSURANCE
		3,82	€146.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		3,95	€84.000	BOC, BOC
		1,56	€25.000	SHARES
		1,56	€25.000	
		0,89	€6.000	
		3,50	€97.000	
	2011	1,56	€71.000	LIFE
	1,56	€22.000	INSURANCE	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		1,56	€22.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		0,89	€3.000	BOC, BOC
		3,50	€93.000	SHARES
	2012	1,36	€71.000	LIFE
		3,79	€27.000	INSURANCE
		3,11	€94.000	BOC SHARES
		3,11	€118.000	MORTGAGES
	1,36	€18.000		
	1,36	€18.000		
	3,50	€89.000		
ΣΤΡΑΠΑΤΣΑΚΗΣ ΝΙΚ.	2008	2,60	€22,000	ΧΩΡΙΣ
	2009	2,60	€7.000	ΧΩΡΙΣ
ΣΤΡΑΠΑΤΣΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΧΡΗΣΤΟΣ)	2012	0,81	€120.000	MORTGAGE CASH COLLATERAL
ΣΤΡΟΜΠΟΛΑΣ ΝΙΚΟ	2008	2,60	€21.000	ΧΩΡΙΣ
		0,00	€15.000	
	2009	2,60	€22.000	ΧΩΡΙΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		0,00	€12.000	
	2010	0,00	€9.000	MORTGAGES
		3,81	€137.000	
	2011	0,00	€6.000	MORTGAGES
	2012	0,00	€5.000	MORTGAGES
		2,99	€125.000	
ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ	2010	1,56	€41.000	ΧΩΡΙΣ
ΔΑΜΤΣΑΣ Κ.	2011	1,56	€42.000	ΧΩΡΙΣ
	2012	1,36	€42.000	ΧΩΡΙΣ
	2008	3,75	€98.000	BOC SHARES
ΔΑΜΤΣΑΣ Κ. (ΜΟΥΖΟΥΡΙΔΟΥ ΣΤΕΛΛΑ)	2011	1,56	€30.000	MORTGAGES
		0,89	€3.000	LIFE
		1,33	€9.000	INSURANCE
	2012	1,36	€30.000	MORTGAGES
		1,17	€2.000	LIFE
		1,36	€35.000	INSURANCE
ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ	2008	2,72	€54.000	MORTGAGES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΥΡΙΑΚΟΣ		2,72	€34.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2009	1,56	€61.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC, MORTGAGES, CORPORATE GUARANTEE BY ARISTO DEVELOPERS
		1,56	€31.000	
2010	1,56	€69.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC, MORTGAGES, CORPORATE GUARANTEE BY ARISTO DEVELOPERS	
	1,56	€27.000		
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ Γ. (ΚΥΠΡΟΣ)	2010	1,59	€69.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		0,89	€39.000	ΒΟC

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
				MORTGAGES
	2011	1,59 0,89	€71.000 €35.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC MORTGAGES LIFE INSURANCE
	2012	1,36 0,78 1,36	€71.000 €31.000 €20.000	BOC SHARES MORTGAGES LIFE INSURANCE
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ Γ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2012	1,95	€116.000	MORTGAGES
ΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΦΟΙ.	2008	2,72 1,56 3,50	€47.000 €29.000 €195.000	MORTGAGES
	2009	1,56 0,89	€54.000 €26.000	MORTGAGES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2010	1,56	€69.000	MORTGAGES
		0,89	€22.000	
		1,95	€57.000	
	2011	1,56	€71.000	MORTGAGES
		0,89	€18.000	
		1,95	€53.000	
	2012	1,36	€71.000	BOC SHARES
		0,78	€14.000	MORTGAGES
		3,21	€50.000	
ΕΙΣΟΔΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑΣ	2010	1,56	€69.000	MORTGAGES
		1,33	€1.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		3,50	€190.000	BOC, LIFE INSURANCE
	2011	1,56	€71.000	MORTGAGES
				ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
				BOC, LIFE INSURANCE
2012	1,36	€71.000	MORTGAGES	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		3,50	€168.000	BOC SHARES LIFE INSURANCE
ΕΙΣΟΔΙΟΥ ΑΡΤΕΜΗΣ	2010	1,56	€41.000	MORTGAGES
		0,89	€1.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,33	€13.000	BOC
	2011	1,56	€42.000	MORTGAGES
		1,33	€10.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC
	2012	1,36	€42.000	MORTGAGES
	1,17	€8.000	BOC SHARES LIFE INSURANCE	
ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΧΡΙΣΤ.	2009	1,56	€56.000	MORTGAGES
		3,25	€1.000	
	2010	1,56	€69.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2011	1,56	€71.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2012	1,36	€71.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
ΣΟΦΡΩΝΙΟΥ ANNA	2010	1,56	€37.000	ΒΟC SHARES
		2,00	€13.000	MORTGAGES
		1,33	€7.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		0,89	€59.000	ΒΟC
	2011	1,56	€41.000	ΒΟC SHARES
		2,00	€10.000	MORTGAGES
		1,33	€5.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		0,89	€56.000	ΒΟC
2012	1,36	€41.000	ΒΟC SHARES	
	1,75	€8.000	MORTGAGES	
	1,17	€3.000		
	0,78	€52.000		

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		3,75	€74.000	
ΤΣΟΛΑΚΗΣ Κ.	2012	1,36	€49.000	BOC SHARES
		0,78	€25.000	MORTGAGES
ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΑΡΙΣ.	2008	2,72	€106.000	BOC SHARES
		3,50	€50.000	MORTGAGES,
		3,50	€244.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ
		3,50	€17.000	BOC, LIFE
		2,72	€9.000	INSURANCE
		2,72	€14.000	
		1,55	€23.000	
	2009	1,56	€73.000	BOC SHARES
		2,00	€44.000	MORTGAGES,
		3,50	€234.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ
		2,00	€14.000	BOC, LIFE
		1,56	€35.000	INSURANCE
		1,56	€28.000	
	2010	0,89	€20.000	
1,56		€78.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		2,00	€37.000	BOC,
		3,50	€223.000	MORTGAGESB
		2,00	€10.000	OC SHARES
		1,56	€34.000	
		3,50	€186.000	
		1,56	€28.000	
		0,89	€16.000	
	2011	1,56	€80.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		2,00	€31.000	BOC,
		2,00	€6.000	MORTGAGESB
		1,56	€34.000	OC SHARES
		3,50	€190.000	
		1,56	€27.000	
		0,89	€12.000	
	2012	1,36	€85.000	MORTGAGESB
		3,36	€22.000	OC SHARES
		1,75	€24.000	LIFE
		2,85	€201.000	INSURANCE

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		3,35	€128.000	
		1,36	€32.000	
		3,45	€165.000	
		3,50	€180.000	
		1,36	€24.000	
		0,78	€8.000	
ΠΑΝΤΕΛΙΔΟΥ Μ.	2010	1,59	€40.000	MORTGAGES
		0,89	€36.000	
		1,33	€11.000	
	2011	1,59	€42.000	MORTGAGES
		0,89	€31.000	
		1,33	€8.000	
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Α.	2012	1,36	€33.000	MORTGAGES
		0,78	€47.000	
		2,26	€7.000	
ΒΡΥΩΝΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	2012	3,94	€35.000	ΧΩΡΙΣ
ΚΡΙΘΑΡΙΩΤΗ ΒΑΣΙΛ.	2009	2,30	€416.000	MORTGAGES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
(ΤΣΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ)		2,30	€442.000	
ΤΣΑΚΟΣ SHIPPING & TRADING SA		2,25	€2.608.000	
ΤΣΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	2010	2,29	€4.262.000	MORTGAGES
ΤΣΑΚΟΣ SHIPPING & TRADING SA		2,29	€2.841.000	
	2011 €	2,51	€3.474.000	MORTGAGES
		2,51	€2.316.000	
	2012 €	2,31	€2.502.000	MORTGAGES
		2,31	€1.668.000	
ΤΣΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	2012	2,05	€370.000	MORTGAGES
(ΚΡΙΘΑΡΙΩΤΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ)		2,05	€390.000	
ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ Φ.	2009	1,75	€318.000	MORTGAGES
			€1.360.000	VALUE OF
			€180.000	FLOATING
			€860.000	CHARGES,
			€387.000	BLOCKED

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		2,66	€750.000 €135.000	DEPOSIT, LESS CORPORATE GUARANTEE
	2010	1,89	€93.000 €577.000 €946.000	MORTGAGES VALUE OF FLOATING CHARGES,
		2,97	€750.000	BLOCKED DEPOSIT, LESS CORPORATE GUARANTEE
SCRAP METAL	2012	2,45	€750.000	MORTGAGES

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται επίσης ότι σε σχέση με τις χορηγήσεις που ενδεχομένως παραχωρήθηκαν με ευνοϊκούς όρους προς πολιτικά πρόσωπα, κρατικούς αξιωματούχους, μέλη ημικρατικών οργανισμών, αθλητικά σωματεία, κόμματα, δημοσιογράφους, μέσα μαζικής ενημέρωσης, ιδιοκτήτες μέσων μαζικής ενημέρωσης κατά τα έτη 2006 μέχρι 2011, με βάση την ανάλυση των στοιχείων των πελατών από τις

αρμόδιες υπηρεσίες της τράπεζας, δεν προκύπτει χορήγηση διευκολύνσεων με ευνοϊκή τιμολόγηση ή μη τήρηση των κριτηρίων δανεισμού.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των στοιχείων που συνόδευαν την πιο πάνω επιστολή, υπήρχαν δέκα περιπτώσεις κατά τις οποίες η τράπεζα προχώρησε σε διαγραφή μέρους ή ολόκληρου του ποσού της χορήγησης που παραχωρήθηκε, όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα:

Πίνακας 14: Διαγραφές χορηγήσεων Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

	Όνομα	Υποχρεώσεις	Εξασφαλίσεις	Άνοιγμα
		€		
1.	Tamasos Hotel Enterprises Ltd	2,7 εκατομ.	0	2,7 εκατομ.
2.	Cycan Industries Ltd	1,3 εκατομ.	0	1,3 εκατομ.
3.	Atrotos Ltd	1,237 εκατομ.	780 χιλ.	420 χιλ.
4.	Ξενοφώντος Μαρία	530 χιλ.	173 χιλ.	357 χιλ.
5.	Τίμης Ευθυμίου	603 χιλ.	381 χιλ.	222 χιλ.
6.	ΠΕΟ	531 χιλ.	0	531 χιλ.
7.	Πρόδρομος Προδρόμου ¹⁴⁴	155 χιλ.	52 χιλ.	103 χιλ.

¹⁴⁴ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει

	Όνομα	Υποχρεώσεις	Εξασφαλίσεις	Άνοιγμα
		€		
8.	Σοφοκλής Χατζηγιάννης	58 χιλ.	0	58 χιλ.
9.	MAIROZA ESTATES LTD	4,264 εκατομ.		
10.	K. K. NEW EXTRA LTD	1,754 εκατομ.		

1. Με απόφαση του Δ.Σ. ημερομηνίας 24 Απριλίου 2012 εγκρίθηκε η διαγραφή των υποχρεώσεων ύψους €2,7 εκατομ. πλέον τόκους, νοουμένου ότι θα καταβληθεί ποσό ύψους €361.000 έναντι των υποχρεώσεων της ΠΕΟ για πλήρη εξόφληση. Στο ποσό της διαγραφής περιλαμβάνεται πρόσθετη επιβάρυνση επιτοκίου ύψους €764.000 περίπου.
2. Η πρωτοφειλέτης εταιρεία ήταν σε αδράνεια, χωρίς περιουσιακά στοιχεία και δεδομένης της απαλλαγής των εγγυητών της, αφού κατέβαλαν τα ποσά που καθορίστηκαν, το Δ.Σ. αποφάσισε στις 14 Ιουλίου 2011 να εγκρίνει τη διαγραφή των υποχρεώσεων που παρέμειναν, ύψους €1,3 εκατομ. περίπου.
3. Με απόφαση του Δ.Σ., ημερομηνίας 21^{ης} Φεβρουαρίου 2006, εγκρίθηκε η διευθέτηση των υποχρεώσεων των πελατών έναντι καταβολής ποσού ύψους

στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Π. Προδρόμου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

€769.000 από τους πελάτες πλέον ποσό ύψους €34.000 περίπου από διαφημίσεις της Τράπεζας Κύπρου στην εφημερίδα «Η Μάχη» και τη διαγραφή ποσού ύψους €434.000 περίπου. Λόγω καθυστέρησης στην υλοποίηση του πλαισίου διευθέτησης, εγκρίθηκε, τον Ιούλιο του 2006, η αύξηση του ποσού των διαφημίσεων σε €50.400, για να καλυφθεί μέρος των τόκων που προέκυψαν. Το 2010 εγκρίθηκε πρόσθετη διαγραφή ποσού ύψους €11.000 η οποία αφορούσε τόκους επί του ποσού των διαφημίσεων, το οποίο καταβαλλόταν σταδιακά από την τράπεζα με βάση τις διαφημίσεις που καταχωρούνταν. Η συνολική διαγραφή ανήλθε στις €445.000 περίπου.

4. Τον Ιούλιο του 2007 οι υποχρεώσεις ανέρχονταν σε €1,275 εκατομ. και οι πελάτες κατέβαλαν την περίοδο 2007-2008 ποσό ύψους €893.000 έναντι των υποχρεώσεων τους και €21.000 περίπου σε δικηγορικά έξοδα. Η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση της Τράπεζας αποφάσισε στις 27 Νοεμβρίου 2007 τη διαγραφή ποσού ύψους €344.000 που αφορούσε εξ ολοκλήρου μη δικαστικά εισπράξιμα/διεκδικήσιμα ποσά και τόκους.
5. Με απόφαση της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης της Τράπεζας, ημερομηνίας 7 Ιανουαρίου 2008, εγκρίθηκε η διευθέτηση των υποχρεώσεων του πελάτη έναντι καταβολής συνολικού ποσού ύψους €510.000 περίπου και η διαγραφή του υπόλοιπου ποσού ύψους €93.000 περίπου, ενώ είχε προηγηθεί διαγραφή ποσού ύψους €100.000 περίπου το Μάρτη του 2007, το οποίο ήταν μη δικαστικά εισπράξιμο. Η τελική συνολική διαγραφή πλέον τόκους ήταν €199.000, εκ των οποίων €107.000 ήταν μη δικαστικά εισπράξιμες.

6. Με αποφάσεις του Δ.Σ. του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, ημερομηνίας 7 Μαρτίου 2012 και 24 Απριλίου 2012, εγκρίθηκε η διευθέτηση των υποχρεώσεων έναντι καταβολής ποσού ύψους €361.000 το οποίο περιλαμβάνει κεφάλαιο πλέον τόκους προς 6% περίπου. Η διαγραφή ανήλθε σε €190.000 περίπου, εκ των οποίων €170.000 αφορούσαν πρόσθετη επιβάρυνση επιτοκίου.
7. «Με αποφάσεις του ΑΕΔΣ, ημερομηνίας 26 Φεβρουαρίου 2009 και 7 Ιουλίου 2009, εγκρίθηκε η καταβολή ποσού ύψους €67.000 για πλήρη διευθέτηση των σχετικών υποχρεώσεων. Η διαγραφή ποσού ύψους €85.000 πλέον τόκους περιλάμβανε €32.000 μη δικαστικά διεκδικήσιμα ποσά και €23.000 πρόσθετη επιβάρυνση επιτοκίου».
8. Με απόφαση του Διευθυντή της Υπηρεσίας Recoveries Διοίκησης, ημερομηνίας 23 Απριλίου 2007, εγκρίθηκε η διευθέτηση των υποχρεώσεων έναντι καταβολής ποσού ύψους €26.000 περίπου. Η διαγραφή ποσού ύψους €32.000 περίπου περιλάμβανε μη δικαστικά διεκδικήσιμα ποσά ύψους €4.400 περίπου και πρόσθετη επιβάρυνση επιτοκίου €10.250 περίπου.
9. Εγκρίθηκε η εισήγηση της Υπηρεσίας Recoveries Λεμεσού για διευθέτηση των υποχρεώσεων των εταιρειών Mairoza Estates Ltd και M. Zakakiotis & Sons Ltd έναντι καταβολής ποσού ύψους €3 εκατομ. περίπου πλέον τόκους από 30 Νοεμβρίου 2008 και η διαγραφή του υπόλοιπου ύψους €1,2 εκατομ. περίπου.
10. Εγκρίθηκε η εισήγηση της Υπηρεσίας Recoveries Λεμεσού για διευθέτηση των υποχρεώσεων έναντι καταβολής ποσού ύψους €1.250.000 και η διαγραφή του υπολοίπου.

Ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος κ. Α. Ηλιάδης απέστειλε στην επιτροπή σημείωμα¹⁴⁵ στο οποίο αναφέρεται μεταξύ άλλων σε δάνειο που χορηγήθηκε στον ίδιο την 21^η Δεκεμβρίου 2009 από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ Ελλάδας, αρχικού ποσού €2 εκατομ. Το επιτόκιο του εν λόγω δανείου, όπως αναφέρεται, είναι το εκάστοτε τριμηνιαίο επιτόκιο Euribor πλέον προσαύξηση 1.90% και αυτό είναι το επιτόκιο που χρέωνε στους πελάτες της η τράπεζα, την εν λόγω περίοδο, για στεγαστικούς σκοπούς. Όπως επίσης αναφέρεται, το εν λόγω δάνειο είναι πλήρως εξασφαλισμένο με υποθήκη μεγαλύτερης αξίας και αποπληρώνεται ανελλιπώς.

Από το υλικό που κατατέθηκε στην επιτροπή από το Γενικό Ελεγκτή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου¹⁴⁶ και συγκεκριμένα από τις αναλυτικές καταστάσεις των πιστωτικών διευκολύνσεων σε συμβούλους και σε συνδεδεμένα πρόσωπα φαίνεται ότι κατά το έτος 2008 ο κ. Α. Ηλιάδης είχε δύο δάνεια στην τράπεζα στην Κύπρο ύψους €290.000 και €970.000 με επιτόκια 4,75% και 7,50%, αντίστοιχα, και άλλα τέσσερα δάνεια στην Ελλάδα για μικρότερα ποσά. Κατά το έτος 2009, όπως επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία, τα δάνεια του κ. Ηλιάδη στην Ελλάδα αυξάνονται από τέσσερα σε πέντε. Το ύψος του νέου δανείου, όπως φαίνεται, ανέρχεται σε €750.000 με επιτόκιο 2,60%. Κατά την ίδια χρονιά τα δάνεια του ιδίου στην Κύπρο αυξάνονται σε τρία, ενώ το νέο δάνειο φαίνεται να έχει εξοφληθεί πλήρως κατά την ίδια χρονιά. Κατά

¹⁴⁵ Σημείωμα του πρώην Διευθύνοντος Συμβούλου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Α. Ηλιάδη προς τον πρόεδρο της επιτροπής.

¹⁴⁶ Επιστολή του Γενικού Ελεγκτή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Κ. Τσολάκη προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2013.

το έτος 2010, όπως φαίνεται από τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, τα δύο δάνειά του στην Κύπρο έχουν εξοφληθεί πλήρως, ενώ στην Ελλάδα το δάνειο που συνήψε κατά το έτος 2009 αυξάνεται από €750.000 σε €1.928.000, ενώ από τα άλλα τέσσερα δάνεια φαίνεται ότι έχουν εξοφληθεί τα τρία δάνεια. Τέλος, κατά το έτος 2011 το εν λόγω πρόσωπο φαίνεται να έχει ένα μόνο δάνειο με την τράπεζα στην Ελλάδα ύψους €1.859.000 με επιτόκιο 3,27%.

Ο πρώην Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Ε. Ιωάννου κατέθεσε στην επιτροπή σημείωμα, ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 2013¹⁴⁷, και σχετικά με τις πολιτικές που ακολουθούνταν για τη χορήγηση δανείων σε πελάτες κατά το έτος 2007 αναφέρει μεταξύ άλλων ότι όλες οι συναλλαγές με μέλη του διοικητικού συμβουλίου και με τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα γίνονται με συνήθεις εμπορικούς όρους. Όσον αφορά τα βασικά διευθυντικά στελέχη και τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα, αριθμός πιστωτικών διευκολύνσεων έχει χορηγηθεί με βάση τους ισχύοντες όρους, όπως και για το υπόλοιπο προσωπικό της τράπεζας. Οι αιτήσεις για χορήγηση δανείων σε τέτοια πρόσωπα υποβάλλονταν για έγκριση στην ολομέλεια του διοικητικού συμβουλίου και η συζήτηση και η απόφαση λαμβανόταν στην απουσία του ενδιαφερομένου. Περαιτέρω, αναφέρει ότι τα δάνεια και οι σχετικές προβλέψεις διαγράφονται, όταν δεν είναι εφικτή η είσπραξή τους. Το διοικητικό συμβούλιο ενέκρινε

¹⁴⁷ Σημείωμα του πρώην Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Ε. Ιωάννου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 2013, με τίτλο «Σημείωμα σχετικά με την πρόσκληση να παραστώ στη συνεδρία της Τρίτης 15 Οκτωβρίου, 2013 σε σχέση με το θέμα 2(β)».

τις διαγραφές για δάνεια πέραν ενός συγκεκριμένου ορίου, ενώ για τις υπόλοιπες διαγραφές λάμβανε γνώση.

Αναφορικά με τις συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, όπως καταγράφονται στον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης¹⁴⁸ που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, το σύνολο των δανείων και άλλων χορηγήσεων παρουσιάζει αύξηση από το 2008, ενώ μετά φαίνεται να κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα, όπως καταγράφεται και στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε συνδεδεμένα με την τράπεζα πρόσωπα

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	€ 000						
Δάνεια και απαιτήσεις από μέλη του διοικητικού συμβουλίου και συνδεδεμένα							

¹⁴⁸ Κώδικες Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ για τα έτη 2005-2011 όπως κατατέθηκαν στην επιτροπή με επιστολή του γενικού διευθυντή του ΧΑΚ ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
πρόσωπα:							
- πέραν του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας ανά σύμβουλο	70.689	71.542	70.583	196.079	187.737	184.753	224.042
- λιγότερο του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας	18.842	12.688	11.904	24.569	23.454	57.821	58.680

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ανά σύμβουλο							
Δάνεια και απαιτήσεις από βασικά διευθυντικά στελέχη και συνδεδεμένα πρόσωπα	1.310	523	513	2.657	2.581	1.769	1.690
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων	90.841	84.753	83.000	223.305	213.772	244.343	284.412
Δάνεια και απαιτήσεις:							
- μέλη διοικητικού συμβουλίου και βασικά διευθυντικά στελέχη	6.568	4.806	5.744	7.321	8.576	7.330	7.970

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
-συνδεδεμένα πρόσωπα	84.273	79.947	77.256	215.984	205.196	237.013	276.442

9.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ

Η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ με υπόμνημά της το οποίο στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 10 Δεκεμβρίου 2012¹⁴⁹ αναφέρει ότι η ίδια δε διενεργεί “προνομιακές” διαγραφές χρεών. Στο ίδιο υπόμνημα η εν λόγω τράπεζα επισημαίνει επίσης τα ακόλουθα: «Γενικά, η διαδικασία διαγραφής χρεών διέπεται από την πολιτική διαγραφής χρεών της τράπεζας. Υπάρχει Επιτροπή Διαγραφής Χρεών η οποία λειτουργεί μέσα στα πλαίσια της πολιτικής αυτής και βάσει των ορίων που της εκχωρούνται από το διοικητικό συμβούλιο. Για ορισμένες περιπτώσεις που είναι εκτός των ορίων ή όρων εντολής της Επιτροπής Διαγραφών, αυτές παραπέμπονται για διαγραφή στο διοικητικό συμβούλιο. Οι διαγραφές είναι κατά κανόνα επιχειρηματικές αποφάσεις τη δεδομένη στιγμή και ανάλογα με όλα τα στοιχεία και παραμέτρους που περιβάλλουν την υπό διαγραφή υπόθεση. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει πιθανότητα οποιασδήποτε είσπραξης η τράπεζα ακολουθεί τα διεθνή λογιστικά πρότυπα που επιβάλλουν τη διαγραφή τέτοιων μη εισπράξιμων ποσών».

Επιπροσθέτως των πιο πάνω και σε σχέση με το θέμα της χορήγησης

¹⁴⁹ Υπόμνημα τews Ανώτερου Γενικού Διευθυντή του Ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας κ. Μ. Κληρίδη το οποίο στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 10 Δεκεμβρίου 2012.

χαμηλότοκων δανείων, η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ αναφέρει ότι ο όρος “χαμηλότοκο δάνειο” είναι σχετικός και ότι το ζήτημα αυτό δεν την αφορά, καθώς αυτή δεν έχει παραχωρήσει διευκολύνσεις καθ’ υπέρβαση των γενικά ακολουθούμενων αρχών, σύμφωνα με τις οποίες ο καθορισμός του τελικού επιτοκίου των πελατών καθορίζεται με βάση την τιμολογιακή πολιτική της κάθε τράπεζας. Η τιμολογιακή πολιτική, όπως επίσης αναφέρεται, είναι άμεσα συνυφασμένη με το κόστος του χρήματος και επιπλέον με το ύψος και το είδος των εξασφαλίσεων, καθώς επίσης και τη φερεγγυότητα του πελάτη.

Στην ίδια επιστολή σχετικά με τις διαγραφές δανείων από την τράπεζα, καθώς και τη χορήγηση δανείων με μηδαμινά επιτόκια αναφέρεται ότι η ΚΤΚ ενημερώνεται για όλες τις διαγραφές και πραγματοποιεί ελέγχους στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών για σχεδόν όλα τα άλλα θέματα βάσει πλαισίου εποπτείας.

Ο Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής της Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ κ. Μ. Κεραυνός ανέφερε¹⁵⁰ στην επιτροπή τα εξής: «Ευνοϊκά δάνεια και ρυθμίσεις με ευνοϊκούς όρους δανείων δεν έχουμε ούτε σε συμβούλους ούτε σε πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, όπως έχει καθοριστεί με νομοθεσία το Σεπτέμβρη που πέρασε απ’ εδώ, από τη Βουλή, και καθορίζει με μεγάλη λεπτομέρεια ποια είναι αυτά τα άτομα. [...] Όσον αφορά τις διαγραφές δεν υπάρχουν ευνοϊκές διαγραφές. Η διαγραφή είναι πρακτική στις τράπεζες, όταν διευθετούνται, γίνονται ρυθμίσεις, εκτελούνται δάνεια κ.λπ. Δεν υπάρχουν ευνοϊκές διαγραφές. Να σας πω ότι υπάρχει εγκριμένη δανειοδοτική πολιτική από το διοικητικό συμβούλιο κοινοποιημένη βεβαίως και στην εποπτική αρχή

¹⁵⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ 9-10.

που εγχειρίδιο κρατά ο κάθε λειτουργός, καθορίζει τα πάντα, δεν έχει παράμετρο που αφορά ή πιστωτικό κριτήριο που να μην περιλαμβάνεται και είναι απόλυτα καθοδηγητικό πλαίσιο από το οποίο δεν μπορεί να βγει κανένας ούτε υπάρχει περίπτωση να αποφασίσει ένα άτομο».

Στη συνέχεια η επιτροπή με επιστολή της, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013 προς την τράπεζα¹⁵¹ ζήτησε όπως κατατεθεί σε αυτή κατάλογος δανείων ύψους άνω των €100.000 που παραχωρήθηκαν από την τράπεζα κατά την περίοδο 2006-2013 με επιτόκιο χαμηλότερο από το μέσο όρο επιτοκίων. Στην εν λόγω επιστολή ζητήθηκε όπως για τα υπό αναφορά δάνεια συμπεριληφθούν συγκεκριμένες πληροφορίες, όπως το ύψος του επιτοκίου, οι εξασφαλίσεις, το συνολικό ποσό χορήγησης και το κατά πόσο είναι εξυπηρετούμενα ή όχι.

Στην απαντητική επιστολή της τράπεζας ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 2013¹⁵², αναφέρεται ότι το σύνολο των δανείων για ποσά μεγαλύτερα των €100.000 που παραχωρήθηκαν από την τράπεζα κατά την περίοδο 2006-2013 και με επιτόκιο χαμηλότερο από το μέσο όρο επιτοκίων αριθμούν σε 7 100 περίπου. Περαιτέρω αναφέρεται ότι οι τράπεζες παραχωρούν δάνεια σε διάφορες κατηγορίες πελατών ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας, όπως είναι οι τομείς της παιδείας, της υγείας, της

¹⁵¹ Επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων προς το Διευθύνοντα Σύμβουλο της Ελληνικής Τράπεζας Λτδ, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁵² Επιστολή του Ανώτερου Γενικού Διευθυντή της Ελληνικής Τράπεζας κ. Μ. Κληρίδη προς τη Γενική Διευθύντρια της Βουλής, ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

μεταποίησης, της γεωργίας, της ανάπτυξης γης, αλλά και άλλα τυποποιημένα σχέδια όπως στεγαστικής πίστης, καταναλωτικής πίστης επαγγελματικής στέγης και αγοράς αυτοκινήτου. Για τις πιο πάνω αναφερόμενες χορηγήσεις δανείων, οι τράπεζες, στην προσπάθεια τους να τιμολογήσουν ορθολογικά το κάθε είδος πίστης έχουν δημιουργήσει αριθμό βασικών επιτοκίων και περιθωρίων ανάλογα με τον πιστωτικό κίνδυνο του προϊόντος και του πελάτη. Το συνολικό επιτόκιο αποτελείται από το βασικό επιτόκιο της τράπεζας, που αντανακλά το κόστος του χρήματος και το περιθώριο το οποίο αντανακλά τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνεται κάθε φορά. Σημειώνεται επίσης ότι η δανειοδοτική και τιμολογιακή πολιτική της τράπεζας εγκρίνεται από το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ευρύτερης στρατηγικής κατεύθυνσης της τράπεζας.

Στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται επίσης ότι τα βασικά επιτόκια κυμαίνονται ανάλογα με το κόστος του χρήματος σε τοπικό επίπεδο, καθώς και ανάλογα με τη νομισματική πολιτική που ασκεί η ΕΚΤ σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Το ύψος των βασικών επιτοκίων καθορίζεται επίσης ανάλογα με τη στρατηγική της τράπεζας για διεξόδυση σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας ή και για διευκόλυνση ομάδων πελατών.

Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι τα περιθώρια των δανείων (spreads) αναθεωρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή και ad hoc ανάλογα με καθορισμένες πολιτικές ή και οδηγίες των εποπτικών αρχών. Επιπλέον αναφέρεται ότι υπάρχουν πολλά είδη επιτοκίων και δε διευκρινίζεται επαρκώς ο ακριβής ορισμός μέσος όρος επιτοκίων, ο οποίος δε χρησιμοποιείται στην πιστωτική πολιτική της τράπεζας.

Στην ίδια επιστολή η τράπεζα διαβεβαιώνει την επιτροπή ότι είναι πάγια και σταθερή πολιτική της διοίκησης της η τιμολόγηση των παρεχόμενων δανείων να είναι πάντοτε στα πλαίσια της εγκριμένης πολιτικής και να εφαρμόζεται πάντοτε η νενομισμένη διαδικασία εγκρίσεων, ενώ τα μεγάλα ποσά δανείων εγκρίνονται από το διοικητικό συμβούλιο. Ειδικά για τα δάνεια που παραχωρούνται στους συμβούλους και στα συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα απαιτείται έκθεση της ανεξάρτητης υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου και της Επιτροπής Ελέγχου του διοικητικού συμβουλίου ότι δεν υπάρχει ευνοϊκή μεταχείριση. Επίσης, αναφέρεται ότι όλα τα δάνεια παραχωρούνται πάντοτε με τις αναγκαίες εξασφαλίσεις, σύμφωνα με τις συνήθεις τραπεζικές πρακτικές, την εγκεκριμένη πολιτική της τράπεζας και τις οδηγίες της ΚΤΚ.

Αναφορικά με τις χορηγήσεις προς το προσωπικό των τραπεζών (συμβατικά δάνεια) σημειώνεται ότι τα επιτόκια είναι χαμηλότερα από την εγκεκριμένη τιμολογιακή πολιτική για συγκεκριμένες κατηγορίες δανείων, όπως είναι οι χορηγήσεις στεγαστικής πίστης και αγοράς αυτοκινήτου, τα οποία καθορίζονται στις συλλογικές συμβάσεις και δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα €100.000.

Τέλος, η τράπεζα διαβεβαιώνει την επιτροπή ότι αυτή ενεργεί στα πλαίσια των οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών της εποπτικής αρχής, αλλά και σε πλήρη συμμόρφωση με την τιμολογιακή και δανειοδοτική πολιτική της, η οποία εγκρίνεται από το διοικητικό συμβούλιο και γνωστοποιείται στην εποπτική αρχή.

Σε δεύτερη απαντητική επιστολή της τράπεζας προς την επιτροπή, ημερομηνίας 17 Ιανουαρίου 2014¹⁵³, αναφέρεται περαιτέρω ότι η τράπεζα διατηρεί 1 449 δάνεια

¹⁵³ Επιστολή του Διευθυντή του Γραφείου του Ανώτατου Εκτελεστικού Διευθυντή της Ελληνικής

(εξαιρούνται τα συμβατικά δάνεια του προσωπικού), συνολικού ύψους €156,3 εκατομ. τα οποία τιμολογούνται με τελικά επιτόκια κάτω του 3%. Η συντριπτική πλειοψηφία των εν λόγω δανείων, ποσοστό 72,5%, αφορά σε στεγαστικά δάνεια τα οποία φέρουν επιτόκια άμεσα συνδεδεμένα είτε με το επιτόκιο της ΕΚΤ, το οποίο στο παρόν στάδιο ανέρχεται στο 0,25%, είτε με το ευρωπαϊκό επιτόκιο αναφοράς Euribor 3 ή 6 μηνών, τα οποία στο παρόν στάδιο ανέρχονται στο 0,282% και 0,39%, αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι όλα τα στεγαστικά δάνεια ήταν κατά την ημερομηνία χορήγησής τους πλήρως εξασφαλισμένα με εμπράγματα εξασφάλιση. Επίσης αναφέρεται ότι ποσοστό 20% των δανείων με επιτόκια κάτω του 3% αφορά δάνεια που χορηγήθηκαν σε δήμους και κοινότητες, καθώς επίσης σε δημόσια εταιρεία, με εξασφάλιση κυβερνητικές εγγυήσεις.

Τέλος, στην πιο πάνω αναφερόμενη επιστολή σημειώνεται ότι, λόγω των γεγονότων του Μαρτίου του 2013, η τράπεζα προχώρησε στη διακοπή μονομερώς της παροχής χαμηλότοκων συμβατικών δανείων προς το προσωπικό της, όπως αυτά περιλαμβάνονται στη συλλογική σύμβαση μεταξύ των τραπεζών και της συντεχνίας των τραπεζικών υπαλλήλων (ΕΤΥΚ) και περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες δανείων:

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: Τύποι δανείων που παραχωρούνταν στο προσωπικό της τράπεζας μέχρι το Μάρτιο του 2013

	Κατηγορία Δανείου	Επιτόκιο	Μέγιστο Ποσό
1.	Στεγαστικό δάνειο	0,56%	€ 85.000

Τράπεζας κ. Ν. Χατζημάρκου προς τη Γενική Διευθύντρια της Βουλής, ημερομηνίας 17 Ιανουαρίου 2014, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

2.	Δάνειο αυτοκινήτου	0,83%	€16.000
3.	Δάνειο γάμου	0,83%	3 μηνιαίοι μισθοί
4.	Δάνειο καθαριστριών	0,83%	4 ετήσιοι μισθοί
5.	Χρηματοδοτήσεις	0,83%	€17.000
6.	Δάνειο για την απόκτηση διπλώματος από το American Institute of Bankers	Άτοκο	€10.250
7.	Φοιτητικό δάνειο	0,97%	€35.000

Η πιο πάνω ενέργεια της τράπεζας προκάλεσε την αντίδραση της ΕΤΥΚ η οποία προσέφυγε στο Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το οποίο εξέδωσε σχετική απόφαση την 31^η Δεκεμβρίου 2013, σύμφωνα με την οποία διαπιστώνεται παραβίαση των όρων εργοδότησης εκ μέρους της τράπεζας.

Αναφορικά με τις συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα του ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας, όπως καταγράφονται στις ετήσιες εκθέσεις¹⁵⁴ της οι οποίες κατατέθηκαν στην επιτροπή από εκπροσώπους της, το σύνολο των δανείων και άλλων χορηγήσεων κυμαινόταν διαχρονικά στα ίδια επίπεδα με εξαίρεση το έτος 2011 κατά το οποίο παρατηρείται αύξηση, όπως καταγράφεται και στον πιο κάτω πίνακα:

¹⁵⁴ Ετήσιες Εκθέσεις της Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ για τα έτη 2008 έως 2011.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε συνδεδεμένα με την τράπεζα πρόσωπα

	2008	2009	2010	2011
	€ 000			
Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και συνδεδεμένα πρόσωπα:				
- πέραν του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας ανά σύμβουλο	13.940	13.069	11.849	17.306
- λιγότερο του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας ανά σύμβουλο	1.253	1.165	4.881	4.663
Δάνεια και χορηγήσεις βασικά διευθυντικά στελέχη που δεν είναι διοικητικοί σύμβουλοι και σε συνδεδεμένα πρόσωπα	1.156	793	589	1.216
Σύνολο	16.348	15.027	17.319	23.185

Τέλος σε σχέση με δημοσιεύματα που αφορούσαν διαγραφή χρέους του βουλευτή κ. Νίκου Κουτσού ο τελευταίος σε συζήτηση ενώπιον της επιτροπής δήλωσε ότι εξέδωσε δύο ανακοινώσεις για το θέμα οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 12. Όπως

ανέφερε στην επιτροπή ο εν λόγω βουλευτής η τράπεζα απαιτούσε ένα ποσό από τον ίδιο το οποίο αυτός αμφισβήτησε και η υπόθεση έληξε οριστικά στο δικαστήριο με εξώδικη ρύθμιση .

9.4. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) με επιστολή της, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012¹⁵⁵, αναφέρει ότι ουδείς ιδιώτης, επιχείρηση ή όμιλος εταιρειών έχει λάβει από αυτήν προνομιακά ή χαμηλότοκα δάνεια, εκτός από αυτά που χορηγούνται στο προσωπικό της τράπεζας βάσει σχετικών συλλογικών συμβάσεων. Στην ίδια επισήμανση προέβη και η “Alpha Bank Cyprus Ltd” με δική της επιστολή, ημερομηνίας επίσης 10 Δεκεμβρίου 2012¹⁵⁶.

Η “Alpha Bank Cyprus Ltd”, στην επιστολή της, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, επισημαίνει επίσης ότι δεν έχει προβεί σε προνομιακή διαγραφή χρεών σε πολιτικά είτε σε άλλα πρόσωπα. Περαιτέρω, σημειώνει ότι όπου διαγράφονται χρέη, αυτό γίνεται με κριτήρια αμιγώς επιχειρηματικά και βάσει καθορισμένης διαδικασίας. Κατά κανόνα, όπως αναφέρεται στην ίδια επιστολή, θέμα διαγραφής χρεών για την τράπεζα τίθεται στις περιπτώσεις όπου έχουν εξαντληθεί όλα τα μέσα που η τράπεζα έχει στη διάθεσή της για είσπραξη του λαβείν της, καθώς επίσης σε περιπτώσεις που για οποιοδήποτε λόγο η οφειλή παραμένει ανεξασφάλιστη. Τότε η τράπεζα μπορεί να καταλήξει σε

¹⁵⁵ Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) κ. Ν. Μπέη προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.

¹⁵⁶ Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου της “Alpha Bank Cyprus Ltd” κ. Γ. Γεωργίου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.

συμφωνία με τον οφειλέτη, ώστε να διαγραφεί ένα ποσοστό της οφειλής με αντάλλαγμα την πληρωμή του υπολοίπου. Εν πάση περιπτώσει, όπως επεξηγείται στην εν λόγω επιστολή, η οποιαδήποτε απόφαση για διαγραφή χρεών λαμβάνεται ανάλογα με το ποσό από το αρμόδιο Συμβούλιο Καθυστερήσεων της τράπεζας, ενώ, στις περιπτώσεις που το υπό συζήτηση ποσό υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίζουν οι κανονισμοί της τράπεζας, το ζήτημα παραπέμπεται για απόφαση στα αρμόδια όργανα του ομίλου στην Αθήνα.

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με επιστολή της, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012¹⁵⁷, ενημέρωσε την επιτροπή πως αυτή δεν προέβη σε προνομιακές διαγραφές χρεών προς οποιοδήποτε πρόσωπο ή εταιρεία κατά την περίοδο 2008-2012. Παράλληλα, αναφέρει ότι η τράπεζα έχει χορηγήσει χαμηλότοκα δάνεια κατά την περίοδο 2008-2012 στις πιο κάτω κατηγορίες πελατών:

1. Δάνεια προς το προσωπικό της τράπεζας βάσει συμβατικών υποχρεώσεων χωρίς καμιά απόκλιση.
2. Δάνεια σε δικαιούχους του Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών, για τα οποία η τράπεζα χρεώνει τα δάνεια με τα εκάστοτε επιτόκια της αγοράς και η Δημοκρατία επιδοτεί το επιτόκιο με 3,5%.
3. Δάνεια σε ΣΠΙ βάσει των σχεδίων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και των Ειδικών Κυβερνητικών Τίτλων.

¹⁵⁷ Επιστολή του Επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ κ. Μ. Ξενίδη προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

Η Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (ΥΕΑΣΕ) με επιστολή της, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012¹⁵⁸, κοινοποίησε στην επιτροπή τις απαντήσεις των πέντε μεγαλύτερων ΣΠΙ της Κύπρου (Συνεργατικό Ταμειυτήριο Λεμεσού, ΣΠΕ Στροβόλου, Συνεργατική Μακράσucas, Συνεργατική Οικοδομική Εταιρεία Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου Λτδ και Συνεργατικό Ταμειυτήριο Δασκάλων Κύπρου Λτδ) στα ερωτήματα που τέθηκαν με την επιστολή της επιτροπής, ημερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 2012, σχετικά με το θέμα των δανείων.

Συγκεκριμένα, καταγράφεται ότι τα πέντε μεγαλύτερα ΣΠΙ δεν έχουν παραχωρήσει προνομιακά χαμηλότοκα δάνεια, καθώς και ότι κανένας πελάτης τους δεν έχει τύχει προνομιακής διαγραφής χρεών, ενώ οποιεσδήποτε διαγραφές πραγματοποιούνται, γίνονται στα πλαίσια των προνοιών της νομοθεσίας και αφού ενημερωθεί εκ των προτέρων η ΥΕΑΣΕ, η οποία δίνει τη σχετική έγκριση για διαγραφή.

Ο Έφορος της Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών, κ. Κ. Λύρας ανέφερε στην επιτροπή τα εξής¹⁵⁹: «[...] Όσον αφορά τα δάνεια σε υπαλλήλους με βάση σχέδια κ.λπ., είναι με βάση τις συλλογικές συμβάσεις. [...] Είναι πολύ μικρά, είναι καθορισμένα και περιορισμένα. [...] Επειδή επικρατεί η εντύπωση ότι αξιωματούχοι δανείζονται με ευνοϊκούς όρους κ.λπ., τονίζω ότι είναι μέσα στη νομοθεσία του συνεργατισμού που απαγορεύει... στο συνεργατισμό δεν μπορεί είτε αξιωματούχος είτε υπάλληλος να

¹⁵⁸ Επιστολή του Εφόρου Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών κ. Κ. Λύρα προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁵⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 39-40.

παίρνει οποιαδήποτε ευνοϊκή μεταχείριση σε σύγκριση με τους πελάτες της συνεργατικής.»

Ο πρόεδρος της Επιτροπείας της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ κ. Γ. Ιωσήφ ανέφερε¹⁶⁰ ότι «υπάρχει σχετική οδηγία που απαγορεύει στις καταθέσεις οποιουδήποτε αξιωματούχου ή υπαλλήλου ευνοϊκότερο επιτόκιο από αυτό που παίρνουν τα υπόλοιπα μέλη και το ίδιο στο δανεισμό, απαγορεύεται το ευνοϊκότερο επιτόκιο».

Με την επιστολή της ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ¹⁶¹ κατέθεσε στοιχεία σε σχέση με τις χορηγήσεις των ΣΠΙ προς γραμματείς, διευθυντές και αξιωματούχους ΣΠΙ με ημερομηνία αναφοράς την 20^η Σεπτεμβρίου 2013. Από τα στοιχεία αυτά διαφαίνεται ότι ΣΠΙ είχαν παραχωρήσει δανειακές διευκολύνσεις προς τέτοια πρόσωπα ή και σε συνδεδεμένα με αυτά πρόσωπα με μειωμένες εξασφαλίσεις και ότι υπάρχουν δάνεια που δεν εξυπηρετούνται. Περαιτέρω, στην ίδια επιστολή επισυνάπτονται στοιχεία με ημερομηνία αναφοράς την 30^η Ιουνίου 2013 για χρηματοδοτικά ανοίγματα που παραχωρήθηκαν σε συμβούλους και αξιωματούχους της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα και εταιρείες. Τα εν λόγω στοιχεία υποβλήθηκαν εκ νέου από την τράπεζα με

¹⁶⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 41.

¹⁶¹ Επιστολή του προϊσταμένου της Υπηρεσίας Χορηγήσεων της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Προσκόμιση στοιχείων στα πλαίσια της εξέτασης της Επιτροπής με θέμα “Η λειτουργία των Θεσμών του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος”».

την επιστολή της, ημερομηνίας 5 Δεκεμβρίου 2013¹⁶², και με ημερομηνία αναφοράς την 30^η Σεπτεμβρίου 2013, όπως φαίνονται στον πίνακα πιο κάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: Χρηματοδοτικά ανοίγματα που παραχωρήθηκαν σε συμβούλους και αξιωματούχους της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και σε συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα και εταιρείες

	Θέση	Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα	Ποσό 30/6/2013 €	Ποσό 30/9/2013 €
1.	Εκτελεστικό μέλος Δ.Σ.	Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα	330.000	-
		ΣΠΕ Στροβόλου	14.463.000	14.451.000
		ΣΠΕ Λήδρα	254.000	247.000
2.	Εκτελεστικό μέλος Δ.Σ.	Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα	48.000	40.000

¹⁶² Επιστολή του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας Χορηγήσεων της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 5 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Προσκόμιση στοιχείων στα πλαίσια της εξέτασης της Επιτροπής με θέμα “Η λειτουργία των Θεσμών του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος”».

	Θέση	Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα	Ποσό 30/6/2013 €	Ποσό 30/9/2013 €
3.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Στροβόλου	1.278.000	863.000
4.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Παραλιμνίου	3.041.000	901.000
5.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Μακράσucas	551.000	279.000
6.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΟΤΑΔΥΚ Λτδ	208.000	203.000
7.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Αλληλεγγύης	790.000	494.000
8.	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος	Συν. Ταμ. Λευκωσίας	25.000	20.000
9.	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Γερίου	139.000	123.000
10.	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος	Συν. Ταμ. Δασκάλων Κύπρου	163.000	44.000
11.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Ανατολικής Λεμεσού	10.000	10.000
12.	Μη εκτελεστικό μέλος	Σ.Τ. Λεμεσού	884.964	363.000

	Θέση	Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα	Ποσό 30/6/2013 €	Ποσό 30/9/2013 €
13.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Καϊμακλίου	0	-
14.	Μη εκτελεστικό μέλος	Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα	0	-
15.	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος	Σ.Τ. Αστυνομικών Κύπρου	0	-

Στη συνεδρία της επιτροπής στις 3 Δεκεμβρίου 2013 ο εκπρόσωπος της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ κ. Σ. Λίγγης ανέφερε ότι κατατέθηκαν στοιχεία μόνο για δάνεια προς γραμματείς και μέλη της εκτελεστικής διεύθυνσης των ΣΠΙ, διότι δεν υπήρχαν ακόμη στο στάδιο εκείνο στοιχεία για τα μέλη των επιτροπείων, όπως ήταν το αρχικό αίτημα της επιτροπής.

Τέλος, σημειώνεται ότι την επιτροπή απασχόλησε επίσης ο δανεισμός που παραχωρήθηκε προς σωματεία και άλλους οργανισμούς, κυρίως αθλητικά σωματεία, όμως στοιχεία δεν κατατέθηκαν ενώπιόν της, παρ' όλο που ζητήθηκαν επανειλημμένα από τους αρμοδίους.

10. ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΩΦΕΛΗΜΑΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΩΝ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

10.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”

Στοιχεία σχετικά με τις αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, περιλαμβάνονται τόσο στις ετήσιες εκθέσεις της όσο και στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: Οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, όπως καταγράφονται στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	000					
	(£)	(£)	(€)	(€)	(€)	(€)
Δικαιώματα ως μέλη προς διοικητικούς συμβούλους	20	85	190	110	187	294
Σύνολο απολαβών διοικητικών συμβούλων υπό εκτελεστική ιδιότητα	249	861	1.871	1.939	1.900	2.094

Δικαιώματα για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς διοικητικούς συμβούλους υπό μη εκτελεστική ιδιότητα	128	194	320	429	382	263
Σύνολο αμοιβών άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών	477	563	1.212	1.631	2.081	2.081
Παροχές βασικών διευθυντικών στελεχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών	-	568	1.381	-	-	-
Σύνολο αμοιβών βασικών διευθυντικών στελεχών	874	2.271	4.974	4.109	4.550	4.732

Η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” με επιστολή¹⁶³ της, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, ενημέρωσε την επιτροπή ότι τα συμβόλαια των μελών του διοικητικού συμβουλίου, σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοια, δεν περιλαμβάνουν πρόνοιες για φιλοδωρήματα. Με την εν λόγω επιστολή η πιο πάνω τράπεζα κατέθεσε επίσης πίνακες με τις αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου της, οι οποίοι επισυνάπτονται στην παρούσα έκθεση ως Παράρτημα 13.

Περαιτέρω, με μεταγενέστερη επιστολή της, ημερομηνίας 8 Φεβρουαρίου 2013, κατέθεσε λεπτομερή στοιχεία αναφορικά με την πολιτική αμοιβών της τράπεζας, η οποία όπως επισημαίνεται διαφοροποιήθηκε το 2011. Χαρακτηριστικά, αναφέρεται ότι στις 25

¹⁶³ Επιστολή CPB Public Co Ltd προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

Φεβρουαρίου 2010 το διοικητικό συμβούλιο της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” ενέκρινε την καταβολή «normal bonus» σε 725 περίπου μέλη του προσωπικού της, συνολικού ύψους €1,4 εκατομ., ενώ επιπρόσθετα στις 15 Ιουνίου του ίδιου έτους η Εκτελεστική Επιτροπή Κύπρου της τράπεζας ενέκρινε την καταβολή ειδικού φιλοδωρήματος («exceptional bonus») σε 32 μέλη του προσωπικού ύψους 319 000 ευρώ. Στην ίδια επιστολή αναφέρονται επίσης και άλλα παραδείγματα καταβολής φιλοδωρημάτων και άλλων ωφελημάτων.

Ανάμεσα στα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής από την Ειδικό Διαχειριστή της τράπεζας, με την επιστολή της¹⁶⁴ ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013, περιλαμβάνονται τα εγκεκριμένα πρακτικά της συνεδρίας της Εκτελεστικής Επιτροπής της τότε Marfin Popular Bank Public Co Ltd, που πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 2010, κατά την οποία αποφασίστηκε, μετά από εισήγηση του Διευθυντή Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού, η παραχώρηση κανονικού φιλοδωρήματος (normal bonus) ύψους €1.486.000 σε 743 υπαλλήλους, ειδικού φιλοδωρήματος (exceptional bonus) ύψους €219.000 σε 31 υπαλλήλους, δικαίωμα προαίρεσης αγοράς 9 047 000 μετοχών (stock options) σε 374 υπαλλήλους και 670 000 μετοχών σε εννιά υπαλλήλους άλλης εταιρείας του ομίλου.

Επιπρόσθετα, λεπτομερή στοιχεία σε σχέση με τις αμοιβές και τα φιλοδωρήματα των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των στελεχών της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” κατατέθηκαν από την Ειδικό Διαχειριστή με επιστολές της, ημερομηνιών

¹⁶⁴ Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

8¹⁶⁵ και 11¹⁶⁶ Νοεμβρίου 2013. Από τα στοιχεία αυτά διαφαίνεται ότι για τα έτη 2007 έως 2012 η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” κατέβαλε φιλοδωρήματα σε μετρητά συνολικού ύψους €17.860.942 σε 2 546 εργαζομένους της στην Κύπρο και €33.293.807 σε 1 820 εργαζομένους της στην Ελλάδα και τα οποία, σύμφωνα με τις δηλώσεις εκπροσώπου της Ειδικού Διαχειριστή¹⁶⁷, υπόκεινταν στη νενομισμένη φορολόγηση. Από τα ίδια πιο πάνω στοιχεία διαπιστώνεται ότι τα υψηλότερα ποσά σε φιλοδωρήματα σε μετρητά καταβλήθηκαν το 2008 για το έτος 2007. Στον πίνακα που ακολουθεί, έχουν συγκεντρωθεί τα δέκα ψηλότερα ποσά σε φιλοδωρήματα σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

¹⁶⁵ Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτική Θεσμών και Αξιών ημερ. 15/10/2013».

¹⁶⁶ Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτική Θεσμών και Αξιών ημερ. 15/10/2013».

¹⁶⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 51.

Πίνακας 20: Τα δέκα υψηλότερα ποσά που δόθηκαν από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” σε προσωπικό της στην Κύπρο και στην Ελλάδα, όπως καταγράφονται στους πίνακες που επισυνάπτονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013.

Κύπρος			Ελλάδα		
A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)	A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)
1.	Group Chief Executive Officer	302.000	1.	Director Investment Banking	3.350.375
2.	Deputy Group Chief Executive Officer	302.000	2.	Director Group Corporate	1.875.000
3.	General Manager	302.000	3.	Group Chief Executive	1.850.000

Κύπρος			Ελλάδα		
A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)	A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)
	Greece			Officer	
4.	Group Director – Inter Bus Banking & RU	252.000	4.	Chief Executive Officer IBG	1.775.000
5.	Chief Executive Officer – Romania	212.000	5.	General Manager IBG	1.628.500
6.	Group Chief Financial Officer	202.000	6.	Director Group Treasury	800.000
7.	Vice Chairman of Board of Directors	152.000	7.	Δεν αναφέρεται	660.000

Κύπρος			Ελλάδα		
A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)	A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)
8.	Group Director – Organisation	146.632	8.	Director Group Strategic Develop. Div.	600.000
9.	Group Director – Administration	131.754	9.	Director Group Legal	550.000
10.	Director – Treasury	127.000	10.	Δεν αναφέρεται	515.000

Από την επεξεργασία των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν ενώπιον της επιτροπής, συνάγεται ότι το σύνολο των φιλοδωρημάτων σε μετρητά που παραχώρησε η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” στους εργαζόμενους της στην Ελλάδα για τα υπό αναφορά έτη ήταν κατά πολύ υψηλότερα σε σύγκριση με αυτά που παραχωρούνταν στους

εργαζομένους της στην Κύπρο.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τον πιο πάνω εκπρόσωπο της Ειδικού Διαχειριστή «[...] Επιπρόσθετα, υπήρχε κάποιο άλλο σχέδιο επιβράβευσης κάποιων στελεχών το οποίο ονομάζεται restricted stock scheme, το οποίο με βάση τα στοιχεία που μου έχουν σταλεί κόστισε στην τράπεζα €1,1 εκατομ. και δόθηκε το 2011. Επιπρόσθετα, η τράπεζα πλήρωσε το φόρο εισοδήματος διότι βάσει της γνωμάτευσης του φόρου θα έπρεπε οι συνάδελφοι που ωφελήθηκαν απ' αυτό το ωφέλημα να φορολογηθούν βάσει του tax bank που ενέπιπτε ο καθένας το οποίο συνολικά ήταν €223.000 φόρος, τα οποία πληρώθηκαν τελικά από την τράπεζα για το 2011.»¹⁶⁸.

Επιπρόσθετα, ο τότε διευθυντής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Π. Βότσης, δήλωσε πως κατά τις χρονιές που εξετάζονται στην παρούσα έκθεση, υπήρξε πρόεδρος διοικητικού συμβουλίου, ο οποίος, όταν ανέλαβε τη διοίκηση της τράπεζας, παραχώρησε φιλοδώρημα ύψους €2.000 σε όλο το προσωπικό της τράπεζας, τον οποίο και κατονόμασε¹⁶⁹.

Σύμφωνα με την αναφορά του τελευταίου διευθύνοντα συμβούλου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Χρ. Στυλιανίδη, οι αποφάσεις που αφορούσαν τα φιλοδωρήματα λαμβάνονταν από την Επιτροπή Αμοιβών του διοικητικού συμβουλίου της¹⁷⁰. Τα λεχθέντα αυτά επιβεβαίωσε σε μεταγενέστερο στάδιο και ο προαναφερόμενος διευθυντής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού της τράπεζας,

¹⁶⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 52.

¹⁶⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 59.

¹⁷⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 41.

συμπληρώνοντας περαιτέρω ότι τα φιλοδωρήματα που λάμβαναν τα στελέχη της τράπεζας, εξαιρουμένου του διευθύνοντος συμβούλου, ήταν δικαιολογημένα και βασισμένα στη διαχρονική τους απόδοση¹⁷¹.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη το εσωτερικό σημείωμα της τράπεζας ημερομηνίας 21 Φεβρουαρίου 2011, το οποίο κατατέθηκε στην επιτροπή ως επισυνημμένο της επιστολής¹⁷² της Ειδικού Διαχειριστή, ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013, η πιο πάνω δικαιολόγηση των φιλοδωρημάτων δημιουργεί ερωτήματα, καθώς όπως τεκμηριώνεται με το εν λόγω σημείωμα τέτοια φιλοδωρήματα παραχωρήθηκαν ακόμα και περί τα τέλη του Φεβρουαρίου του 2011, όταν η τράπεζα είχε αποφασίσει την πώληση ορισμένων δραστηριοτήτων της, στην προσπάθεια της να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις που αντιμετώπιζε. Στα πλαίσια αυτά και μετά την επίτευξη της πώλησης των εργασιών της τράπεζας στην Αυστραλία, η διοίκηση της τράπεζας είχε εισηγηθεί την απονομή φιλοδωρήματος ύψους €517.500, ενώ περαιτέρω στην πιο πάνω εισήγηση περιλαμβανόταν πρόταση όπως το εν λόγω ποσό αφαιρεθεί από τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν με την εν λόγω συναλλαγή, αντί αυτό να βαρύνει τα έξοδα του ομίλου στο λογαριασμό κερδοζημιών (profit and loss account) του.

Για το θέμα αυτό, η Ειδικός Διαχειριστής ανέφερε ενώπιον της επιτροπής¹⁷³ τα

¹⁷¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 54, 56.

¹⁷² Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁷³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 63.

structure¹⁷⁵, έχει μια λογική πίσω. Με τούτα που έβλεπα στη Λαϊκή, δε φαίνονται να έχει λογική.».

Επί του ιδίου θέματος, ο τελευταίος πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” κ. Α. Φιλίππου¹⁷⁶ ανέφερε: «[...] βγήκε στην επιφάνεια ότι ορισμένα bonuses που είχαν δοθεί παλαιότερα 2010, 2011 κ.λπ. δεν είχαν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Είχαν εγκριθεί από την Επιτροπή Αμοιβών στην οποία μετείχαν μέσα και μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οι οποίοι έδιδαν τα bonuses και ο νομικός σύμβουλος είχε γνωματεύσει ότι είναι τέτοια bonuses που μπορεί να γίνουν recover από την τράπεζα.».

Για το ίδιο θέμα ο εκπρόσωπος της Ειδικού Διαχειριστή¹³, ο οποίος ας σημειωθεί είχε εργαστεί στο Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου της τράπεζας από το Φεβρουάριο του 2010 μέχρι τον Ιούνιο του 2012, ανέφερε τα ακόλουθα: «Για το συγκεκριμένο θέμα μας είχε ζητηθεί πριν να κλείσει η Λαϊκή να κάνουμε κάποια έρευνα, για τα bonuses που έχουν δοθεί στην Κύπρο, δε βρήκαμε τυπικά έγκριση από την Επιτροπή Αμοιβών ή από το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι εγκρίσεις που είχαμε εντοπίσει ήταν από τους δύο αναπληρωτές διευθύνοντες συμβούλους [...] για όλους τους υπόλοιπους. Άρα οι δύο top άνθρωποι της Κύπρου είχαν δώσει την έγκρισή τους αλλά δεν είχε περάσει από το Διοικητικό Συμβούλιο ή την Επιτροπή Αμοιβών.».

Τέλος, στα πλαίσια της εξέτασης των ζητημάτων που προέκυψαν, η επιτροπή μελέτησε κατά πόσο τα πιο πάνω ωφελήματα των τραπεζοϋπαλλήλων, χρηματικά ή μη,

¹⁷⁵ «τη δομή του συστήματος παροχής φιλοδωρημάτων» (σε ελεύθερη μετάφραση).

¹⁷⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 53-54.

έπρεπε να τυγχάνουν φορολόγησης, κατά πόσο αυτή η φορολόγηση εισπραττόταν από τη Δημοκρατία και κατά πόσο αυτή καταβάλλετο από την τράπεζα ή τους υπαλλήλους της. Για το θέμα αυτό, ο διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων¹⁷⁷ δήλωσε, μεταξύ άλλων, ότι «[...] Ολόκληρος ο τραπεζικός τομέας, θα μπορούσα να τον χαρακτηρίσω, κατά τη διάρκεια των εργασιών του, σαν συμμορφούμενο σε σχέση με αποκοπές φόρου εισοδήματος σε μισθούς ή οτιδήποτε άλλα ωφελήματα πληρώνονταν. Κατά κύριο λόγο συμμορφώνονταν τα τραπεζικά ιδρύματα και συμμορφώνονται τα τραπεζικά ιδρύματα με αποκοπές φόρου εισοδήματος ή με αποκοπές φόρου εισοδήματος για οποιαδήποτε κονδύλια τα οποία υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος. Αυτή είναι η γενική γραμμή η οποία υπάρχει. Απ' εκεί και πέρα, θα έλεγα ειδικότερα ότι σε θέματα ωφελημάτων με την έννοια των bonuses ή οποιωνδήποτε άλλων επιπροσθέτων μισθολογικών χορηγιών από την τράπεζα προς οποιονδήποτε υπάλληλο, και εκεί τα λογιστήρια των τραπεζών προέβαιναν στην ανάλογη παρακράτηση. Σε σχέση με χορήγηση ωφελημάτων ή σε σχέση με χορήγηση μετοχών αντί χρημάτων, εκεί υπήρχε θέμα και ήταν ανάλογα με την περίπτωση κατά πόσον ο υπάλληλος ο οποίος έπαιρνε αυτό το όφελος υπό μορφή μετοχών, μπορούσε να εκποιήσει αμέσως ή μπορούσε να πουλήσει αμέσως το συγκεκριμένο δικαίωμα ή τη συγκεκριμένη μετοχή την οποία έπαιρνε.».

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς που αφορούν την καταβολή του νενομισμένου φόρου από την ίδια την τράπεζα αντί από τους υπαλλήλους που λάμβαναν τα

¹⁷⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 65.

ωφελήματα, ο εν λόγω διευθυντής ανέφερε «[...] αυτό θα πρέπει με κάποιο τρόπο να έχει υπολογιστεί στα έξοδα της τράπεζας ή να μην έχει αφαιρεθεί από τα έξοδα της τράπεζας, εάν είναι για λογαριασμό των υπαλλήλων. Δηλαδή δεν μπορεί να γίνεται πληρωμή από κάποιον άλλον για το φόρο το δικό μου -να το πω έτσι- χωρίς να έχει επιπτώσεις στο δικό μου το εισόδημα. Άρα, δεν μπορώ να γνωρίζω ποια ακριβώς ήταν η μαθηματική ή η αριθμητική κατάληξη της ιστορίας αυτής, αλλά σίγουρα εξ' όσων κάλλιο γνωρίζω, κατά κύριο λόγο τα λογιστήρια των τραπεζών έκαναν αυτές τις αποκοπές και εκεί που ένιωσαν ότι δεν μπορούσαν να το κάνουν, επικοινωνούσαν μαζί μου.». Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι ο Διευθυντής του εν λόγω Τμήματος ανέλαβε να μελετήσει περαιτέρω τις σχετικές υποθέσεις.

10.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Στοιχεία σχετικά με τις αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, περιλαμβάνονται τόσο στις ετήσιες εκθέσεις του όσο και στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του που κατέθεσε το ίδιο το Συγκρότημα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: Οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, όπως καταγράφονται στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	000					
	(£)	(£)	(€)	(€)	(€)	(€)
Αμοιβές μη εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων	475	433	678	822	813	800
Αμοιβές μη εκτελεστικού συμβούλου – υπάλληλος της εταιρίας	-	57	140	142	154	143
Αμοιβές εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων	1.061	1.705	2.706	1.782	2.188	1.551
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων	-	-	-	1.944	486	359
Σύνολο αμοιβών διοικητικών συμβούλων	1.536	2.195	3.524	4.690	3.641	2.853

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	000					
	(£)	(£)	(€)	(€)	(€)	(€)
Σύνολο αμοιβών διευθυντικών στελεχών	941	1.403	1.460	2.402	1.257	829
ΣΥΝΟΛΟ	2.477	3.598	4.984	7.092	4.898	3.682

Η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, με επιστολή της ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012¹⁷⁸, παρέπεμψε την επιτροπή στις οικονομικές καταστάσεις της αναφορικά με το ζήτημα των αμοιβών των μελών του διοικητικού της συμβουλίου και των ανώτατων στελεχών της, ενώ σημείωσε παράλληλα πως από το έτος 2008 και μετά, με εξαίρεση το έτος 2009, δεν καταβλήθηκαν φιλοδωρήματα σε αξιωματούχους της τράπεζας.

Επίσης, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, σε απαντητική προς την επιτροπή επιστολή της¹⁷⁹, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013, αναφέρει ότι από το 2010 και μετά δε λήφθηκαν φιλοδωρήματα από τα διευθυντικά στελέχη της, διότι, παρ' όλο που αυτά είχαν εγκριθεί, τα ίδια τα στελέχη τα είχαν αποποιηθεί. Η σχετική δήλωση των πιο

¹⁷⁸ Επιστολή του διευθύνοντος συμβούλου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012.

¹⁷⁹ Επιστολή της Τράπεζας Κύπρου προς την επιτροπή, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013.

πάνω μελών της διευρυμένης ανώτατης εκτελεστικής διεύθυνσης του συγκροτήματος, ημερομηνίας 20 Ιουνίου 2011, έχει επίσης κατατεθεί στην επιτροπή.

Ωστόσο, τόσο από στοιχεία που έχουν κατατεθεί στην επιτροπή και πιο συγκεκριμένα από υπόμνημα της Υπηρεσίας Ανθρώπινου Δυναμικού της τράπεζας προς το γενικό ελεγκτή του Συγκροτήματος¹⁸⁰, ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 2013, διαπιστώνεται ότι είχαν παραχωρηθεί μικτά φιλοδωρήματα σε 39 μέλη της διευθυντικής ομάδας της τράπεζας, μέχρι και το βαθμό του ανώτερου διευθυντή, συνολικού ύψους €6.739.243 για τα έτη 2006 έως 2010, συμπεριλαμβανομένου. Ο σχετικός πίνακας του εν λόγω υπομνήματος επισυνάπτεται ως Παράρτημα 14. Ενδεικτικά, στον πιο κάτω πίνακα συγκεντρώνονται τα δέκα πιο ψηλά ποσά σε φιλοδωρήματα:

Πίνακας 22: Τα δέκα υψηλότερα ποσά φιλοδωρημάτων που παραχωρήθηκαν από την Τράπεζα Κύπρου για τα έτη 2006-2010

A/A	Θέση	Συνολικό ποσό φιλοδωρημάτων για τα έτη 2006-2010 (€)
1.	Μέλος Εκτελεστικής Διεύθυνσης	1.665.955
2.	Μέλος Εκτελεστικής Διεύθυνσης	835.698
3.	Μέλος Εκτελεστικής Διεύθυνσης	815.986
4.	Γενικός Διευθυντής	379.061

¹⁸⁰ Εσωτερικό Υπόμνημα της Τράπεζας Κύπρου από την Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού προς το Γενικό Ελεγκτή του Συγκροτήματος, ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 2013.

Α/Α	Θέση	Συνολικό ποσό φιλοδωρημάτων για τα έτη 2006-2010 (€)
5.	Γενικός Διευθυντής	376.291
6.	Γενικός Διευθυντής	376.291
7.	Γενικός Διευθυντής	286.688
8.	Γενικός Διευθυντής	159.129
9.	Γενικός Διευθυντής	150.811
10.	Γενικός Διευθυντής	148.213

10.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ

Η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ, σε γραπτό υπόμνημά της που στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό μήνυμά της στις 10 Δεκεμβρίου 2012, κατέθεσε στην επιτροπή αποσπάσματα των ετήσιων εκθέσεων της τράπεζας για τα έτη 2009-2011 όπου αναλύονται οι πολιτικές αμοιβών των διοικητικών συμβούλων και της εκτελεστικής διεύθυνσης της τράπεζας, ενώ ταυτόχρονα στο εν λόγω υπόμνημα επισημαίνει ότι όλα τα θέματα που αφορούν σε αμοιβές διέπονται από την Πολιτική Αμοιβών της τράπεζας, η οποία είναι ευθυγραμμισμένη με το Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, Εσωτερικής Διακυβέρνησης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών του 2006 έως 2012 της ΚΤΚ. Περαιτέρω, η ίδια τράπεζα σημειώνει ότι κατά τα τελευταία τέσσερα χρόνια -από την ημερομηνία του υπομνήματος- δε δόθηκαν φιλοδωρήματα στα μέλη του

διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών του ομίλου της υπό αναφορά τράπεζας, όπως περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις της.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: Οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών του Ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας, όπως καταγράφονται στις ετήσιες εκθέσεις που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στην επιτροπή.

	2008	2009	2010	2011
	'000			
	(€)	(€)	(€)	(€)
Δικαιώματα έτους	326	369	322	328
Σύνολο για εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους	673	570	682	609
Σύνολο απολαβών εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων	999	939	1.004	937
Απολαβές βασικών διευθυντικών στελεχών που δεν ήταν διοικητικοί σύμβουλοι	928	969	934	1.062
ΣΥΝΟΛΟ	1.927	1.908	1.938	1.999

Επιπρόσθετα, με μεταγενέστερη επιστολή της¹⁸¹, ημερομηνίας 14 Ιανουαρίου 2013, η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ παρέθεσε λεπτομερέστερα στοιχεία αναφορικά με την πολιτική αμοιβών της τράπεζας στα οποία αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι αυτή είχε πρόσφατα αναθεωρηθεί με βάση τις πρόνοιες σχετικής οδηγίας της ΚΤΚ και σχετικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας για τις Πολιτικές και Πρακτικές Αμοιβών. Η εν λόγω αναθεώρηση, όπως επίσης αναφέρεται, έτυχε της έγκρισης του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας στις 5 Νοεμβρίου 2012. Στα πιο πάνω στοιχεία αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και του ανώτατου εκτελεστικού διευθυντή διαχωρίζονται σε τακτικές και μεταβλητές αμοιβές. Οι τελευταίες, όπως επισημαίνει η τράπεζα, παραχωρούνται σε όλο το προσωπικό του ομίλου εκτός από τα μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου, ανάλογα με τις ευθύνες τους και βασίζονται σε ένα συνδυασμό αξιολόγησης των επιδόσεων του εργαζομένου, της επιχειρηματικής μονάδας στην οποία ανήκει, των συνολικών αποτελεσμάτων της τράπεζας, τις χρηματοοικονομικές συνθήκες της αγοράς στην οποία έχουν επιτευχθεί και τους κινδύνους που έχουν αναληφθεί, ενώ αποσκοπούν στην παρακίνηση του προσωπικού και την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας. Τέλος, επισημαίνεται

¹⁸¹ Επιστολή Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 14 Ιανουαρίου 2013, με θέμα ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος (Επιστολή 20.12.12) ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΤΔ.

ότι η εν λόγω πολιτική αμοιβών τυγχάνει ετήσιας αξιολόγησης από το διοικητικό συμβούλιο ώστε αυτή να συνάδει με τους εκάστοτε στρατηγικούς στόχους της τράπεζας και να διασφαλίζει την αποφυγή παροχής κινήτρων τα οποία ωθούν σε υπερβολική ανάληψη κινδύνων, καθώς επίσης το επίπεδο ανταπόκρισης της εν λόγω πολιτικής στις εκάστοτε συνθήκες και τα δεδομένα τόσο της αγοράς όσο και της ίδιας της τράπεζας.

10.4 Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ, με επιστολή της¹⁸² ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, αναφέρει ότι οι αμοιβές των στελεχών της τράπεζας ποικίλουν, αναλόγως του κατά πόσο αυτά είναι ντόπια ή εκπατρισμένα στελέχη. Η ίδια τράπεζα, τόσο στην προαναφερθείσα επιστολή της όσο και σε μεταγενέστερη επιστολή¹⁸³, ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, σημειώνει ότι τα πρόσθετα ωφελήματα (bonuses) έχουν καταργηθεί σε όλο τον όμιλο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ από το 2009, λόγω του μεγέθους και της έκτασης της οικονομικής κρίσης.

Σε ό,τι αφορά την πολιτική αμοιβών γενικότερα, η πιο πάνω τράπεζα, με την προαναφερθείσα επιστολή της ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, ενημερώνει την επιτροπή ότι η πολιτική αμοιβών και οι κλίμακες μισθών και ωφελημάτων των υπαλλήλων καταγράφονται και διαμορφώνονται μέσω διαπραγματεύσεων και θέσπισης συλλογικών συμβάσεων εργασίας στον τραπεζικό κλάδο.

¹⁸² Επιστολή του διευθύνοντος συμβούλου της Εθνικής Τράπεζας προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.

¹⁸³ Επιστολή του διευθύνοντος συμβούλου της Εθνικής Τράπεζας προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013.

Η “Alpha Bank Cyprus Ltd”, με επιστολή της¹⁸⁴ ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, αναφέρει ότι ο καθορισμός των αμοιβών και των ωφελημάτων της εκτελεστικής διεύθυνσης της τράπεζας αποτελεί αρμοδιότητα της Επιτροπής Αμοιβών της “Alpha Bank A.E.”, του μοναδικού δηλαδή μετόχου της “Alpha Bank Cyprus Ltd”, καθώς η εν λόγω τράπεζα είναι ιδιωτική και όχι δημόσια εταιρεία. Περαιτέρω, όσο αφορά τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη της τράπεζας, η αμοιβή και τα ωφελήματά τους καθορίζονται από τις ισχύουσες συλλογικές συμβάσεις που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ της ΕΤΥΚ και της εργοδοτικής πλευράς.

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ, με επιστολή της¹⁸⁵ ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012 και η Υπηρεσία Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών με επιστολή της¹⁸⁶, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, κατέθεσαν στοιχεία για τις απολαβές και τα ωφελήματα των μελών του διοικητικού συμβουλίου της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και των ανώτατων στελεχών της. Περαιτέρω, με μεταγενέστερη επιστολή της¹⁸⁷, ημερομηνίας 1 Μαρτίου 2013, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα διευκρινίζει ότι η

¹⁸⁴ Επιστολή της “Alpha Bank” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁸⁵ Επιστολή του επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁸⁶ Επιστολή του Εφόρου Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁸⁷ Επιστολή του επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Συνεργατικής Κεντρικής

πολιτική αμοιβών που ακολουθεί δεν περιλαμβάνει οποιασδήποτε μορφής παραχώρηση κινήτρων στο προσωπικό υπό μορφή φιλοδωρημάτων και ότι οι κλίμακες μισθοδοσίας του προσωπικού της τράπεζας καθορίζονται από τις συλλογικές συμβάσεις της συντεχνίας των τραπεζικών υπαλλήλων με τον εργοδοτικό σύνδεσμο τραπεζών.

Για το θέμα της παραχώρησης φιλοδωρημάτων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προς τραπεζικά στελέχη, ο πρόεδρος της Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) ανέφερε ότι η τακτική αυτή εμφανίστηκε το 2006 με μια γενική παροχή προς όλους τους εργαζόμενους συγκεκριμένης τράπεζας, ύψους €1 000, η οποία δεν προκάλεσε αντιδράσεις. Από την επόμενη χρονιά όμως τα πράγματα διαφοροποιήθηκαν, ενώ το 2008, όπως πρόσθεσε, είχαν διαφανεί κάποιες ενστάσεις λόγω της έλλειψης διαφάνειας που χαρακτήριζε την υπό αναφορά τακτική καθώς αυτά δεν ανακοινώνονταν. Η ΕΤΥΚ, όπως σημείωσε ο ίδιος, είχε διαφωνήσει με την τακτική αυτή, με δημοσιεύματα στον εγχώριο τύπο αλλά και διαβήματα προς τις διοικήσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων, οι οποίες, σύμφωνα με τον ίδιο, αποσιωπούσαν την παραχώρηση των φιλοδωρημάτων, ειδικά από τους εκπροσώπους της ΕΤΥΚ, μάλιστα σε συγκεκριμένη τράπεζα με ειδική εγκύκλιο απαγορευόταν στους εργαζομένους της να το δηλώνουν, όπως κατήγγειλε. Επιπρόσθετα, ο πιο πάνω πρόεδρος, δήλωσε, μεταξύ άλλων, πως αποτελεί άποψη της ΕΤΥΚ ότι τα φιλοδωρήματα παραχωρούνταν με βάση τη δημιουργία πλαστών αποτελεσμάτων, τα οποία παρουσίαζαν υπερβολική κερδοφορία. Ερωτηθείς κατά πόσο η συνδικαλιστική οργάνωση του πιο πάνω

Τράπεζας προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2013, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

προσκεκλημένου λάμβανε γνώση για ζητήματα που αφορούσαν διάφορα θέματα στις τράπεζες ο τελευταίος απάντησε πως η ενημέρωση που τύγχανε ο εκπρόσωπος της ΕΤΥΚ στα διοικητικά συμβούλια ήταν ελλιπής έως ανύπαρκτη. Από παράδειγμα, όπως επισήμανε ο ίδιος ήταν το προσχέδιο του σχεδίου αναδιάρθρωσης της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ η οποία παραδόθηκε στον εκπρόσωπό τους με μαυρισμένα πάρα πολλά από τα στοιχεία που περιλάμβανε, γεγονός που τους ανάγκασε να προσφύγουν δικαστικώς, χωρίς όμως αποτέλεσμα λόγω του ότι ο τέως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας αποφάσισε να αποσύρει την αγωγή για λόγους δημοσίου συμφέροντος.

11. ΤΑ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ EUROGROUP ΤΗΣ 15^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 2013

11.1. Εκροές κεφαλαίων απο καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας

Το θέμα αυτό απασχόλησε την επιτροπή κυρίως στις συνεδρίες της οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο χρονικό διάστημα που ακολούθησε τα κρίσιμα γεγονότα του Μαρτίου του 2013, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν η απόφαση για απομείωση των καταθέσεων των καταθετών της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ.

Ένα από τα ζητήματα που απασχόλησαν την επιτροπή, ήταν το κατά πόσο η εν λόγω απόφαση για απομείωση των καταθέσεων ήταν γνωστή στους κυβερνητικούς κύκλους πριν από τη λήψη της στο Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013. Για το θέμα αυτό, ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών κ. Α. Τρόκκος, στη συνεδρία της

επιτροπής ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2011,¹⁸⁸ ανέφερε ότι γινόταν λόγος για ενδεχόμενο κούρεμα καταθέσεων σε ανεπίσημες πληροφορίες που κυκλοφορούσαν στα διεθνή μέσα ενημέρωσης οι οποίες κορυφώθηκαν με το άρθρο των Financial Times που δημοσιεύτηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2013. Περαιτέρω, ο ίδιος δήλωσε ότι επίσημα το θέμα ανέκυψε για πρώτη φορά στο Euro Working Group όπου συμμετείχε ο ίδιος και το οποίο πραγματοποιήθηκε την προηγούμενη μέρα του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013, κατά το οποίο το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασαν διιστάμενες απόψεις, καθώς το πρώτο ήταν υπέρ της απομείωσης καταθέσεων ενώ η δεύτερη υποστήριζε τη σύναψη ενός παραδοσιακού προγράμματος.¹⁸⁹

Ειδικότερα, σε σχέση με το άρθρο των “Financial Times”, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ επισήμανε ότι από τις 10 Φεβρουαρίου 2013, ημερομηνία δημοσίευσής του, παρατηρήθηκαν τεράστιες εκροές κεφαλαίων, που όμως δεν μπορούσαν να αναχαιτιστούν.¹⁹⁰ Πρόσθετα, ο ίδιος δήλωσε χαρακτηριστικά ότι «Σίγουρα αυτή η δημόσια συζήτηση, τα άρθρα “Financial Times” και επίσης η μη απάντηση του κ. Dijsselbloem, δηλαδή όταν ερωτήθηκε από δημοσιογράφους και είπε ότι “Δεν αποκλείεται αυτό το ενδεχόμενο”, αυτό έκανε τεράστια ζημιά όσον αφορά τις εκροές. [...]».¹⁹¹ Συνεχίζοντας, ο ίδιος σημείωσε πως σχετική είναι η εγκύκλιος που στάλθηκε από την ΚΤΚ, στις 11 Φεβρουαρίου 2013, σε σχέση με αυτό το θέμα προς τις εμπορικές

¹⁸⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 16.

¹⁸⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 14-16.

¹⁹⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 26.

¹⁹¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 49.

τράπεζες αφού κρίθηκε πως θα ήταν περισσότερο επιζήμιο να γίνουν από την ΚΤΚ δημόσιες δηλώσεις ότι δε θα γινόταν κούρεμα καταθέσεων, επειδή ουσιαστικά με αυτό τον τρόπο θα επιβεβαιώνονταν οι φόβοι του κοινού.¹⁹² Η εν λόγω εγκύκλιος, όπως ο ίδιος ανέφερε, αποσκοπούσε στον περιορισμό των εκροών χωρίς να παραπλανηθεί το κοινό, η οποία αναφερόταν στην αντισυνταγματικότητα οποιουδήποτε κουρέματος καταθέσεων. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αναφορά του τέως Διοικητή της ΚΤΚ ότι «Στην πράξη δεν έχει γίνει κούρεμα καταθέσεων. Έχει γίνει διάσωση διά ιδίων μέσων. Έχει γίνει bail-in. Ακόμα και το levy, το τέλος το οποίο είχε αποφασίσει το πρώτο Eurogroup δεν ήταν ουσιαστικά απομείωση.»¹⁹³.

Για το θέμα αυτό, ο τέως Υπουργός Οικονομικών, κ. Μ. Σαρρής δήλωσε τα ακόλουθα: «Μετά το πέρας των δύο Eurogroup τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο όπου συζητείτο η Κύπρος μόνο όσο αφορά το θέμα πώς να γίνει μια μελέτη για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και το θέμα της διατηρησιμότητας του χρέους, ο πρόεδρος του Eurogroup, ο οποίος ήταν γνωστό ότι [...] επηρεαζόταν σημαντικά από τη Γερμανία για να το θέσω όσο πιο διπλωματικά μπορώ, βγαίνοντας και δηλώνοντας προς τους δημοσιογράφους και ερωτηθείς επίμονα, είπε “Τίποτε δεν αποκλείεται όσον αφορά την Κύπρο”[...]. Επιπρόσθετα, υπενθύμισε στην επιτροπή ότι σχετικό άρθρο του τύπου, της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2013, έλεγε πως «[...] “Η Κύπρος είναι μια ευκαιρία. Να σταματήσουν να τιμωρούνται οι φορολογούμενοι μέσω των bail-outs και να συμμετέχουν και στη διάσωση χωρών και αυτοί οι οποίοι είχαν προνομιακή οικονομική κατάσταση για

¹⁹² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 14 και 26.

¹⁹³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 31.

τα προηγούμενα χρόνια.” [...] Επομένως, αυτοί που έχουν καταθέσεις στις τράπεζες... Επομένως, ήταν πάρα πολύ γνωστό ότι μέσα στην τρόικα, ο ισχυρός της τρόικας ήταν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο υπό την έννοια ότι κανείς άλλος δεν κινείται εκτός αν συμφωνήσει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, πίστευε ότι κάποιου είδους παρέμβαση με τις τράπεζες μη εξαιρουμένου και του κουρέματος, ήταν αναπόφευκτο. Και αυτό πίστευε και ο ισχυρός της ευρωζώνης. Αυτή ήταν η περιρρέουσα ατμόσφαιρα ανεπίσημα. Δεν μπορεί κανείς να συζητήσει κάτι τέτοιο επίσημα διότι την επόμενη ημέρα διαλύονται οι τράπεζες. Η πρώτη φορά που ετέθη στο τραπέζι επίσημα αυτή η πρόταση, δηλαδή από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο [...] και προσχώρησαν και στο άρμα και οι υπόλοιποι της τρόικας, ήταν στο πρώτο Eurogroup που τέθηκε στο τραπέζι. Μάλιστα απέφευγαν να το συζητήσουν σε όλο το Eurogroup, (14^{ης} με 15^{ης} Μαρτίου) [...] αλλά έκαναν υπεπιτροπές [...] και μας είπαν “Δεν υπάρχει λόγος να πάμε και να μιλήσουμε μπροστά σε όλους. Πρέπει να πάμε σε συμφωνία.” Και αρχίσαμε τη συζήτηση. [...] Και συζητείτο στα πλαίσια ότι “[...] Αυτοί είναι Ρώσοι, αυτοί είναι πλούσιοι, αυτοί ίσως να είναι συνδεδεμένοι και με ξέπλυμα χρήματος” δηλαδή έμπαιναν σε όλα αυτά για να δικαιολογήσουν ότι “Δε θα βοηθήσουμε το φτωχό Κύπριο ή θα τιμωρήσουμε τον φτωχό Κύπριο, αλλά κάποιον άλλο”.[...] γι’ αυτό και στις δικές μας συζητήσεις όταν μας έστειλαν πίσω στις 5 του Μάρτη, μετά το πρώτο Eurogroup στο οποίο λάβαμε μέρος για να συζητήσουμε με την τρόικα, η προσπάθειά μας ήταν να βρούμε έναν τρόπο να παρουσιάσουμε ένα σύστημα το οποίο θα βοηθούσε στο να βρεθούν αρκετά χρήματα, τα 7 δις ευρώ για να συμπληρώσουν τα 17 δις ευρώ από τα 10 δις ευρώ που θα μας έδιναν, ώστε να μην υπήρχε λόγος να πάμε σε κούρεμα. Οι υπάρχουσες πάντοτε,

πιθανότητες ότι κάποιου είδους παρέμβαση θα εγινόταν. Αυτή ήταν η πραγματικότητα.»

¹⁹⁴

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε¹⁹⁵ ότι το ΔΝΤ φαίνεται να έθεσε τους προβληματισμούς του σε σχέση με τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους και της κάλυψης των χρηματοδοτικών αναγκών από τα τέλη Νοεμβρίου με αρχές Δεκεμβρίου του 2012 και ότι θα έπρεπε να βρεθεί μια λύση σε αυτό το πρόβλημα. Για το ίδιο θέμα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε ότι το ποσό των €10 δις που προοριζόταν για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών περιλαμβανόταν στο προσχέδιο μνημονίου το οποίο έγινε το Νοέμβριο και ότι αν αυτό το ποσό δινόταν δε χρειαζόταν να γίνει καμιά τράπεζα resolved.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αναφορά του τέως Υπουργού Οικονομικών¹⁹⁶ ότι «...είναι γεγονός ότι ένας ο οποίος διάβαζε εφημερίδες ή παρακολουθούσε τι εγίνετο, αντιλαμβανόταν ότι υπήρχε τουλάχιστον ως μία από τις θέσεις μέσα στην τρόικα και μέσα στην ευρωζώνη ότι κάποιου είδους παρέμβαση με τους καταθέτες θα έπρεπε να γίνει.».

Για το ίδιο θέμα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ¹⁹⁷ έκανε λόγο για τη συμφωνία του Νοεμβρίου του 2012 στην οποία παρόλο που αναφερόταν σε διάλυση (resolution) τραπεζικών ιδρυμάτων, αυτό όπως εξήγησε δε σήμαινε κατ' ανάγκη συμμετοχή

¹⁹⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 46-48.

¹⁹⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 4 Ιουνίου 2013, σελ 32-33.

¹⁹⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 47-48.

¹⁹⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 21-22.

καταθετών. Προς ενίσχυση των λεχθέντων του, ανέφερε παραδείγματα άλλων χωρών όπου ακολουθήθηκε αυτή η μέθοδος χωρίς όμως τη συμμετοχή των καταθετών, ενώ τέλος δήλωσε ότι η μέθοδος αυτή αποτελεί ένα συνηθισμένο μηχανισμό εξυγίανσης μιας τράπεζας. Στη συνέχεια, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ επισήμανε ότι είναι η πρώτη φορά που γίνεται διάσωση με τη συμμετοχή καταθετών. Σε προηγούμενες περιπτώσεις άλλων χωρών, όπως σημείωσε, είχε γίνει διάσωση με τη συνεισφορά κατόχων χρεογράφων, ομολόγων και άλλων και είχε γίνει μεγάλο θέμα, ως εκ τούτου όταν του παρουσιάστηκε το υπό συζήτηση μνημόνιο δεν πέρασε από το μυαλό του η διάσωση με τη συνεισφορά καταθετών.

Όσον αφορά την απόφαση του Eurogroup να μην απομειωθούν οι καταθέσεις των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, αρνήθηκε να σχολιάσει¹⁹⁸ το θέμα στην επιτροπή.

Από τη συζήτηση που διεξήχθη ενώπιον της επιτροπής καθίσταται σαφές ότι παρατηρήθηκαν κύματα εκροών καταθέσεων¹⁹⁹, ειδικά κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου του 2013, όπως αναφερόταν και σε σχετικό δημοσίευμα του διεθνούς τύπου²⁰⁰.

Επί του θέματος αυτού, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ ενημέρωσε την επιτροπή ότι ο ρυθμός εξόδου κεφαλαίων από το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθείτο στενά από την ΚΤΚ και για το θέμα αυτό ενημερωνόταν το Υπουργείο

¹⁹⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 4 Ιουνίου 2013, σελ 29.

¹⁹⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 7-9.

²⁰⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 12.

Οικονομικών²⁰¹. Ωστόσο, όπως ο ίδιος περαιτέρω ανέφερε, στη χρονική εκείνη στιγμή δεν μπορούσε να επιβάλει οποιουδήποτε περιορισμούς στη διακίνηση κεφαλαίων αλλά, επειδή υπήρχε ανησυχία για το ρυθμό της απόσυρσης κεφαλαίων τόνιζε συνεχώς την ανάγκη συνομολόγησης προγράμματος στήριξης της οικονομίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, όπως ανέφερε, της ψυχολογίας του κοινού σε σχέση με το θέμα της απόσυρσης καταθέσεων αποτελεί συγκεκριμένη μέρα του Νοεμβρίου που η ΚΤΚ πληροφορήθηκε από τη Λαϊκή Τράπεζα ότι το κοινό σε παγκύπρια βάση προχωρούσε σε αποσύρσεις καταθέσεων και πιο συγκεκριμένα σε «σπάσιμο» γραμματίων. Ο ίδιος ενημέρωσε αμέσως τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον αρχηγό της αντιπολίτευσης καθιστώντας σαφές ότι είναι αναγκαίο να αντιληφθεί το κοινό ότι θα επέλθει συμφωνία για πρόγραμμα και όταν πράγματι έγινε σχετική δήλωση του τότε Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Δ. Χριστόφια, σε μια ώρα, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, σταμάτησαν οι εκροές²⁰².

Συγκεκριμένα, για το θέμα της συνομολόγησης συμφωνίας ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ ανέφερε ότι «η δική μας η στάση ως Κεντρική Τράπεζα ήταν να καταλήξουμε το συντομότερο δυνατό σε πρόγραμμα», ενώ περαιτέρω ανέφερε ότι πέραν των τακτικότερων επαφών που είχε ο ίδιος με τους τότε Υπουργό Οικονομικών και Πρόεδρο της Δημοκρατίας, υπάρχει και σχετική αλληλογραφία που ανταλλάχθηκε μεταξύ τους²⁰³.

²⁰¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 27 και 41.

²⁰² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 33-34.

²⁰³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 37.

Παρά το γεγονός ότι η επιτροπή γνώριζε εκ των προτέρων ότι η τεκμηρίωση της φημολογίας περί προνομιακής πληροφόρησης προσώπων σχετικά με την πρόθεση λήψης απόφασης από το Eurogroup για κούρεμα καταθέσεων πριν την 15^η Μαρτίου 2013, πληροφόρηση την οποία χρησιμοποίησαν προς ίδιο όφελος αποτελούσε εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα, εντούτοις η επιτροπή ζήτησε, από τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ και από τον Έφορο της Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών, με επιστολές της ημερομηνίας 27 Μαρτίου 2013²⁰⁴ και 28 Μαρτίου 2013²⁰⁵, αντίστοιχα, όπως κατατεθούν ενώπιόν της στοιχεία σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων που πραγματοποιήθηκαν από φυσικά και νομικά πρόσωπα που απέσυραν ποσά, πέραν των 100.000 ευρώ, από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στη Δημοκρατία και στα υποκαταστήματα ή/και στις θυγατρικές εταιρείες των εν λόγω ιδρυμάτων στο εξωτερικό, για την περίοδο δύο μήνες πριν από την έγκριση του ποσού του 1,8 δις ευρώ με βάση τις πρόνοιες του περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικού) (Αρ. 2) Νόμου του 2012 και του περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” Διατάγματος που τέθηκαν σε ισχύ την 18^η Μαΐου 2012, μέχρι και την ημερομηνία της επιστολής. Ακολούθως, οι πιο πάνω αρμόδιοι

²⁰⁴ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 27 Μαρτίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²⁰⁵ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον Έφορο Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών, ημερομηνίας 28 Μαρτίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

φορείς, με επιστολές τους ημερομηνίας 2²⁰⁶ και 5²⁰⁷ Απριλίου 2013 κατέθεσαν στην επιτροπή καταλόγους με σχετικά στοιχεία.

Συγκεκριμένα, ο Έφορος Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών κ. Κ. Λύρας με την επιστολή του, ημερομηνίας 2 Απριλίου 2013, κατέθεσε στην επιτροπή κατάλογο με στοιχεία, αναφορικά με τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που απέσυραν ποσά από καταθέσεις στα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα στη Δημοκρατία πέραν του ποσού των €100.000 για την περίοδο δύο μήνες πριν από την έγκριση του ποσού των 1,8 δις ευρώ, με βάση τις πρόνοιες του περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικού) (Αρ. 2) Νόμου του 2012 και του περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” Διατάγματος που τέθηκαν σε ισχύ τη 18^η Μαΐου 2012, μέχρι και την 27^η Μαρτίου 2013.

Παράλληλα, με την επιστολή του τότε Υποδιοικητή της ΚΤΚ κ. Σ. Σταυρινάκη, ημερομηνίας 5 Απριλίου 2013, κατατέθηκαν στην επιτροπή τρεις κατάλογοι με αποσύρσεις καταθέσεων πέραν των €100.000 μόνο για την περίοδο 1^{ης} και 15^{ης} Μαρτίου 2013, με την αιτιολόγηση ότι το αίτημα της επιτροπής, για τις συναλλαγές ολόκληρης της περιόδου, θα κατέληγε στη συλλογή ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών που πιθανό να μην εξυπηρετούσε τους σκοπούς της έρευνας της επιτροπής. Από τους

²⁰⁶ Επιστολή του Εφόρου Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 2 Απριλίου 2013, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²⁰⁷ Επιστολή του τότε Υποδιοικητή της ΚΤΚ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 5 Απριλίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

τρεις κατάλογους που κατατέθηκαν, ο ένας κατάλογος αφορούσε τις εκροές καταθέσεων από την Τράπεζα Κύπρου και οι άλλοι δύο κατάλογοι αφορούσαν τις εκροές καταθέσεων από τη Λαϊκή Τράπεζα, για την πιο πάνω αναφερόμενη δεκαπενθήμερη περίοδο. Επιπρόσθετα, στην εν λόγω επιστολή, ο υποδιοικητής εισηγήθηκε στην επιτροπή όπως αναδιατυπώσει το αίτημά της ούτως ώστε να μειωθεί η περίοδος για την οποία ζητούνται πληροφορίες προκειμένου να υποβληθούν τα εν λόγω στοιχεία από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Η επιτροπή εξετάζοντας τα πιο πάνω κατατεθέντα στοιχεία κρίνει ότι η πιο πάνω δικαιολογία, για τη μη κατάθεση όλων των εκροών όπως ζητήθηκε από αυτή, αποτελεί απλώς ένα πρόσχημα καθώς δε θα μπορούσε να αποτελεί εμπόδιο ο όγκος των πληροφοριών, αν λάβει κανείς υπόψη τη σημερινή πρόοδο της τεχνολογίας της πληροφορικής, άρα, δημιουργούνται εύλογα ερωτήματα σε σχέση με την απόφαση της ΚΤΚ να ανταποκριθεί ανεπαρκώς στα ερωτήματα της επιτροπής²⁰⁸, ενώ ταυτόχρονα εκφράζει τη δυσαρέσκεια της σε σχέση με την υπόδειξη του τότε Υποδιοικητή της ΚΤΚ²⁰⁹ αναφορικά με τα ζητηθέντα στοιχεία. Περαιτέρω, η επιτροπή σημειώνει ότι η ενημέρωση που έλαβε ήταν ελλιπής όσον αφορά τον προορισμό των χρημάτων, των αριθμών δελτίου ταυτότητας των φυσικών προσώπων για την ταυτοποίησή τους και άλλων καθοριστικά χρήσιμων δεδομένων που θα εξυπηρετούσαν τους σκοπούς της επιτροπής αναφορικά με την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για το κατά πόσο είχαν προνομιακή πληροφόρηση ή όχι, τα εν λόγω πρόσωπα. Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι

²⁰⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2013, σελ 46.

²⁰⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2013, σελ 39.

η επιτροπή δεν είναι σε θέση να γνωρίζει κατά πόσο οι κατάλογοι που στάλθηκαν σε αυτήν από την ΚΤΚ είναι πλήρεις όσον αφορά τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα της 1^{ης} έως της 15^{ης} Μαρτίου 2013 ή αποτελούν ενδεικτικές του συνόλου των πράξεων που πραγματοποιήθηκαν ή ακόμα και κατ' επιλογή συναλλαγές²¹⁰. Η ίδια επιφύλαξη ισχύει και για τον κατάλογο συναλλαγών που κατατέθηκαν από τον Έφορο της Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών.

Η επιτροπή, παρ' όλο που αισθανόταν έντονα την ανάγκη δημοσιοποίησης των στοιχείων αυτών για σκοπούς διαφάνειας και πλήρους ενημέρωσης των πολιτών, έκρινε ότι η δημοσιοποίηση τους θα έπληττε άδικα το κύρος και την αξιοπιστία προσώπων στη Δημοκρατία οι οποίοι για διάφορους λόγους δεν είχαν προβεί σε οποιεσδήποτε κατακριτέες πράξεις. Την ίδια άποψη είχε επίσης ο τέως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας²¹¹ όπως και ο Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα²¹². Συνεπώς, ύστερα από έντονο προβληματισμό, αποφάσισε όπως μελετήσει κατά πόσο υπάρχει η δυνατότητα επεξεργασίας των εν λόγω στοιχείων, ώστε να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα που να καταδεικνύουν κατά πόσο τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται σε αυτά ενήργησαν κατ' αυτό τον τρόπο στα πλαίσια συνήθων εμπορικών πρακτικών ή άλλων νόμιμων σκοπών, ακόμα και κατ' εξαίρεση

²¹⁰ Τον ενδοιασμό αυτό της επιτροπής συμμερίστηκε η νυν Διοικητής της ΚΤΚ κ. Χ. Γιωρκάτζη στη συνεδρία της επιτροπής, ημερομηνίας 29 Απριλίου 2014.

²¹¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ 12.

²¹² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013, σελ 43.

προκυπτουσών αναγκών ή ενήργησαν γιατί είχαν οποιοδήποτε είδους «προνομιακή» ή άλλη πληροφόρηση για την επερχόμενη απόφαση της απομείωσης των καταθέσεων.

Στην προσπάθεια αυτή, η επιτροπή κάλεσε όλους τους εμπλεκόμενους να συνεργαστούν για την εξεύρεση τέτοιων τρόπων επεξεργασίας, αλλά διαφάνηκε ότι εκτός από την πολυπλοκότητα και την υποκειμενικότητα των κριτηρίων που θα μπορούσαν να τεθούν, οι πιθανότητες απόδειξης της ύπαρξης τέτοιου είδους πληροφόρησης φαίνεται να είναι μηδαμινές. Ως εκ τούτου η επιτροπή αποφάσισε να εγκύψει σε θέματα όπως είναι η ηθική διάσταση του όλου ζητήματος της εξαγωγής χρημάτων στο εξωτερικό κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα αλλά και η πίεση προς τις αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες σε σχέση με τη διαπίστωση του κατά πόσο τα εν λόγω κεφάλαια ήταν ή έπρεπε να ήταν δηλωμένα στο φόρο εισοδήματος, είχαν ή έπρεπε να είχαν φορολογικό φάκελο και να είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο ΦΠΑ κλπ.

Ας σημειωθεί ότι το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων καθώς επίσης το Τμήμα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας με επιστολές τους ημερομηνίας 30 Απριλίου 2013²¹³ και 7 Μαΐου 2013²¹⁴, αντίστοιχα, ζήτησαν όπως τους παραχωρηθούν οι εν λόγω κατάλογοι για

²¹³ Επιστολή του Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών κ. Γ. Πούφου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 30 Απριλίου 2013, με θέμα «Κατάλογος με τις αποσύρσεις καταθέσεων (εκτός Κύπρου) πέραν των €100.000 για 6.000 φυσικά/νομικά πρόσωπα για την περίοδο 01/03/2013-15/03/2013».

²¹⁴ Επιστολή του Διευθυντή του Τμήματος Τελωνείων και Εφόρου ΦΠΑ κ. Κ. Νικολαΐδη προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 7 Μαΐου 2013, με θέμα «Κατάλογος με πρόσωπα που έχουν διακινήσει χρηματικά ποσά εκτός της Δημοκρατίας πριν το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών στις 15.3.2013».

σκοπούς επεξεργασίας τους, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους. Η Βουλή, μετά και από τη θετική γνωμάτευση του Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα²¹⁵ επί της κοινολόγησης των εν λόγω καταλόγων για σκοπούς ελέγχου, με επιστολές της, ημερομηνίας 2 Μαΐου 2013²¹⁶ και 18 Ιουνίου 2013²¹⁷, απέστειλε το εν λόγω υλικό στους πιο πάνω αναφερόμενους.

Παράλληλα, η επιτροπή, επανειλημμένα κάλεσε την ΚΤΚ να επεξεργαστεί το ρυθμό εκροών καταθέσεων ώστε να διακριβωθεί ποιες ήταν οι αιτίες για την τακτική αυτή των καταθετών, ποιοι παράγοντες έπαιξαν ουσιαστικά ρόλο ώστε οι ξένοι και Κύπριοι καταθέτες να αποσύρουν τα χρήματά τους από το σύστημα αλλά και για τον εντοπισμό ενδεχόμενων περιέργων εκροών ως ένδειξη φυγάδευσης χρημάτων λόγω «προνομιακής» πληροφόρησης²¹⁸. Περαιτέρω, η επιτροπή κάλεσε την ΚΤΚ να υποδείξει, βάσει του ιστορικού των κινήσεων των λογαριασμών από τους οποίους φαίνεται να διακινήθηκαν μεγάλα χρηματικά ποσά, ποιοι από αυτούς τους λογαριασμούς

²¹⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ. 9.

²¹⁶ Επιστολή του αναπλ. γενικού διευθυντή της Βουλής των Αντιπροσώπων προς το διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων ημερομηνίας 2 Μαΐου 2013 με θέμα: «Κατάλογος με τις αποσύρεισεις καταθέσεων (εκτός Κύπρου) πέραν των €100.000 για 6 000 φυσικά/νομικά πρόσωπα για την περίοδο 01/03/2013-15/3/2013».

217 Επιστολή της αναπλ. γενικής διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων προς το διευθυντή του Τμήματος Τελωνείων και Έφορο ΦΠΑ ημερομηνίας 18 Ιουνίου 2013 με θέμα: «Κατάλογος με πρόσωπα που έχουν διακινήσει χρηματικά ποσά εκτός της Δημοκρατίας πριν το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών στις 15.3.2013».

²¹⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 8.

παρουσίασαν μη συνήθεις εκροές ώστε να εξαχθεί συμπέρασμα σε σχέση με το κατά πόσο θα μπορούσαν ορισμένες από αυτές τις εκροές να οφείλονταν σε μη ευρεία στο κοινό πληροφόρηση.

Για το θέμα αυτό, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε ότι ζήτημα «προνομιακής πληροφόρησης» τίθεται μόνο από όσους ήταν στη συγκεκριμένη σύνοδο του Eurogroup, καθώς τόσο ο ίδιος όσο και τα διοικητικά συμβούλια των τραπεζών είχαν την ίδια πληροφόρηση η οποία σύμφωνα με τον ίδιο, έφθασε στην ΚΤΚ από λειτουργό του Υπουργείου Οικονομικών μετά από τηλεφωνική επικοινωνία που πραγματοποιήθηκε τα ξημερώματα της 16^{ης} Μαρτίου 2013²¹⁹.

Δεδομένου ότι η επιτροπή θεωρεί πως η διακρίβωση του ενδεχομένου διάφορα πρόσωπα να έτυχαν προνομιακής πληροφόρησης θα πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, δεν προχώρησε σε λεπτομερή επεξεργασία των καταλόγων που κατατέθηκαν στην επιτροπή. Ωστόσο διενήργησε μια συνοπτική επισκόπηση των κατατεθεισών συναλλαγών. Συνεπώς, η επιτροπή σημειώνει τα ακόλουθα:

α Για την περίοδο πριν από την 1^η Μαρτίου 2013 δεν κατατέθηκαν από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οποιαδήποτε στοιχεία συναλλαγών των πελατών τους. Για την περίοδο μετά τη 15^η Μαρτίου 2013, παρ' όλο που υπήρχαν πληροφορίες ότι έγιναν εκροές, δεν κατατέθηκαν στην επιτροπή οποιαδήποτε στοιχεία για συναλλαγές μεταξύ της 16^{ης} και 27^{ης} Μαρτίου 2013.

²¹⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 28.

- β. Για την Τράπεζα Κύπρου, συνολικά οι συναλλαγές στην έντυπη και ηλεκτρονική μορφή από 1^η Μαρτίου 2013 μέχρι 15 Μαρτίου 2013 ήταν 3 237²²⁰. Λόγω του ότι δεν ήταν εφικτός ο συσχετισμός των εταιρειών με φυσικά πρόσωπα, η έρευνα ασχολήθηκε μόνο με τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν από φυσικά πρόσωπα για τα οποία υπήρχαν διαθέσιμες πληροφορίες, όπως ο αριθμός δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου²²¹.
- γ. Από το σύνολο των 3 237 συναλλαγών 866 αφορούν συναλλαγές φυσικών προσώπων με αριθμό ταυτότητας. Από τις εν λόγω συναλλαγές προκύπτουν τα ακόλουθα:
- Πραγματοποιήθηκαν 765 συναλλαγές με ποσά μεγαλύτερα των €100.000 και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.
 - Πραγματοποιήθηκαν 809 συναλλαγές με ποσά μικρότερα των €500.000.
 - Πραγματοποιήθηκαν 722 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.

²²⁰ Σημείωση: Σε μερικές συναλλαγές στο "Account Name" υπήρχαν αριθμοί αντί για κάποιο όνομα.

Ενημερωθήκαμε ότι αυτοί οι λογαριασμοί απευθύνονται σε IBAN number.

²²¹ Για ποσά άνω των 500.000 ευρώ η τράπεζα ζητά από τον πελάτη της έγγραφα τα οποία να αποδεικνύουν τους λόγους μεγάλων εκροών και αν δικαιολογούνται, τότε αποδεσμεύονται. Όταν κάποιος πελάτης κάνει πολλές συναλλαγές κάτω των 500.000 ευρώ και αφού γίνει έλεγχος από την τράπεζα, τότε η τράπεζα ενημερώνει τον πελάτη της και ζητά από τον πελάτη της σχετικά δικαιολογητικά.

- Πραγματοποιήθηκαν 312 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε μηδενικό υπόλοιπο.
 - Πραγματοποιήθηκαν 61 συναλλαγές άνω των 500.000, εκ των οποίων 45 αφορούν λογαριασμούς στους οποίους απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.
- δ. Από το σύνολο των 3 237 συναλλαγών 130 αφορούν συναλλαγές φυσικών προσώπων με αριθμό διαβατηρίου. Από τις εν λόγω συναλλαγές προκύπτουν τα ακόλουθα:
- Πραγματοποιήθηκαν 96 συναλλαγές και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.
 - Πραγματοποιήθηκαν 84 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.
- ε. Για τη Λαϊκή Τράπεζα έπειτα από έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την επιτροπή, μεταξύ της έντυπης και της ηλεκτρονική μορφής των καταλόγων έχουν εντοπιστεί πολλές διαφορές. Οι συναλλαγές από 1^η Μαρτίου 2013 μέχρι 15 Μαρτίου 2013 που κατατέθηκαν σε έντυπη μορφή καταλόγου ανέρχονται σε 2 038, ενώ οι αντίστοιχες συναλλαγές στην ηλεκτρονική μορφή του καταλόγου ανέρχονται σε 7 794. Στην ηλεκτρονική μορφή υπήρχαν 5 756 περισσότερες συναλλαγές.
- στ. Υπάρχουν διαφορές στον τρόπο παρουσίασης των συναλλαγών μεταξύ των δυο μορφών. Στο ηλεκτρονικό αρχείο υπάρχουν δυο στήλες συναλλαγών (inflow and outflow amount), ενώ στο έντυπο αρχείο υπάρχει μόνο μια στήλη (outward amount). Στην έντυπη μορφή υπάρχουν συναλλαγές που δεν υπάρχουν στην

ηλεκτρονική μορφή όπως και το αντίθετο. Ακόμη, στη ηλεκτρονική μορφή υπάρχουν συναλλαγές στις οποίες παρέλειψαν να τοποθετήσουν το υπόλοιπο του λογαριασμού.

- ζ. Αυτό αφήνει να νοηθεί ότι σε όλους τους καταλόγους που αφορούν τις εκροές από τη Λαϊκή Τράπεζα πιθανό να έχουν γίνει λάθη από τις αρχές που το έχουν στείλει. Ακόμα, φαίνεται ότι και στις δυο μορφές αρχείων που έχουν κατατεθεί, ενδεχομένως τα δεδομένα να έχουν τύχει επεξεργασίας, απόκρυψης ή και διαγραφής.
- η. Η έρευνα για τις εκροές έγινε στη βάση της ηλεκτρονικής μορφής. Λόγω του ότι δεν ήταν εφικτός ο συσχετισμός των εταιρειών με φυσικά πρόσωπα, η έρευνα ασχολήθηκε με συναλλαγές όπως αυτές έχουν κατηγοριοποιηθεί στην ηλεκτρονική μορφή.
- θ. Από το σύνολο των 7 794 συναλλαγών οι 3 290 αφορούν συναλλαγές με αριθμό εγγραφής εξωτερικού (OVR – Overseas Reg No), οι 3 827 αφορούν συναλλαγές με αριθμό εγγραφής ιδιωτικής/δημόσιας εταιρείας (PPC – Private / Public Co Reg No), οι 101 αφορούν συναλλαγές λογαριασμών που έχουν ταυτότητα (PRI – Identity Card) και οι 83 αφορούν συναλλαγές με αριθμό διαβατηρίου (PSN – Passport No).
- ι. Σε σχέση με τις 3 290 συναλλαγές με αριθμό εγγραφής εξωτερικού (OVR – Overseas Reg No) σημειώνονται τα ακόλουθα:
 - Στους λογαριασμούς των 2 394 συναλλαγών παρέμειναν υπόλοιπα μικρότερα ή ίσα με €100.000.

- Σε 2 156 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο κάτω των €100.000.
 - Στις 639 συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν οι λογαριασμοί παρουσιάζουν μηδενικό υπόλοιπο.
- ια. Σε σχέση με τις 3 827 συναλλαγές με αριθμό εγγραφής ιδιωτικής/δημόσιας εταιρείας (PPC – Private / Public Co Reg No) σημειώνονται τα ακόλουθα:
- Σε 2 486 συναλλαγές οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
 - Σε 2 162 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
 - Στις 561 συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν οι λογαριασμοί παρουσιάζουν μηδενικό υπόλοιπο.
- ιβ. Σε σχέση με τις 101 συναλλαγές λογαριασμών που έχουν αριθμό ταυτότητας (PRI – Identity Card) σημειώνονται τα ακόλουθα:
- Σε 63 συναλλαγές οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
 - Σε 56 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
 - Στις 20 συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν οι λογαριασμοί παρουσιάζουν μηδενικό υπόλοιπο.
- ιγ. Σε σχέση με τις 83 συναλλαγές με αριθμό διαβατηρίου (PSN – Passport No) σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Σε 66 συναλλαγές οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
- Σε 61 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
- Στις 11 συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν οι λογαριασμοί παρουσιάζουν μηδενικό υπόλοιπο.

ιδ. Από το σύνολο των 7 794 συναλλαγών οι λογαριασμοί των 1 362 συναλλαγών δεν είχαν υπόλοιπο. Από τις υπόλοιπες 6 432 συναλλαγές που είχαν υπόλοιπο οι λογαριασμοί 5 161 συναλλαγών είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.

ιε. Από το σύνολο των 7 794 συναλλαγών οι 5 557 συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 11^{ης} και 15^{ης} Μαρτίου. Από τις εν λόγω συναλλαγές οι λογαριασμοί των 3 726 συναλλαγών παρουσιάζονται με υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000 και οι λογαριασμοί 949 συναλλαγών παρουσίαζαν μηδενικό υπόλοιπο.

Στην αλληλογραφία που κοινοποιήθηκε στην επιτροπή από το διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, με την επιστολή του ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013²²², η οποία ανταλλάχτηκε μεταξύ του ίδιου και της ΚΤΚ αναφέρεται ότι δεν κατέστη δυνατό το τμήμα του να εξασφαλίσει τους καταλόγους με τις αποσύρσεις σε ηλεκτρονική

²²² Επιστολή του Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών προς τη Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Αλληλογραφία μεταξύ του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με τον Κατάλογο με τις αποσύρσεις καταθέσεων (εκτός Κύπρου) πέρων των 100.000 ευρώ για 6.000 φυσικά/νομικά πρόσωπα για την περίοδο 01/03/2013-15/03/2013».

μορφή για την καλύτερη επεξεργασία των στοιχείων αφού όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται οι υπάλληλοι της ΚΤΚ έχουν υποχρέωση να τηρούν το επαγγελματικό απόρρητο.

Ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ²²³ σχετικά με το πιο πάνω θέμα ανέφερε στην επιτροπή ότι «[...] εμείς σίγουρα αντιλαμβανόμαστε τη σημασία να διερευνηθούν αυτά τα πράγματα, αλλά η νομοθεσία η οποία μας διέπει δε μας επιτρέπει να δώσουμε αυτά τα πράγματα λόγω του τραπεζικού απορρήτου, όμως η ΜΟΚΑΣ μπορεί να ζητήσει αυτά τα πράγματα πιστεύω. Είναι πολύ καλή η πρωτοβουλία σας, πρέπει να υπάρξει μεταξύ των αρχών κάποιος τρόπος να μπορούν να παρθούν αυτά τα πράγματα. Όμως εμείς δεν μπορούμε να το κάνουμε χωρίς να παραβιάσουμε τη νομοθεσία, διότι είναι το τραπεζικό απόρρητο και είμαστε υπόχρεοι να το τηρήσουμε. Αν υπάρχουν υπόνοιες για οικονομικό έγκλημα, τότε σίγουρα το τραπεζικό απόρρητο μπορεί να αρθεί από τα δικαστήρια.».

Για το ίδιο θέμα η εκπρόσωπος της ΜΟΚΑΣ κ. Ε. Παπακυριακού²²⁴ ανέφερε ότι «[...] ουδεμία ανάμειξη είχαμε μέχρι τώρα σ' αυτό το θέμα και δεν έχουμε εκ του νόμου αρμοδιότητα να έχουμε ανάμειξη για τις εξαγωγές χρημάτων, παρά μόνο αν μας έκαμναν αναφορά ύποπτης συναλλαγής τραπεζικά ιδρύματα, γεγονός το οποίο δεν υπάρχει ενώπιόν μας.». Παράλληλα η ίδια ανέφερε²²⁵ ότι για να μπορέσει η μονάδα της να προχωρήσει σε κάποιου είδους έρευνα «[...] Πρέπει να εντοπιστούν κάποιες

²²³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 32.

²²⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 33.

²²⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2013, σελ. 42.

ύποπτες συναλλαγές. Δηλαδή, μπορεί να ήταν νόμιμα έσοδα. Είναι θέμα του φόρου εισοδήματος να ελέγξει αυτές τις καταστάσεις και φυσικά και των τραπεζών από τις οποίες έφυγαν αυτά τα χρήματα και σύμφωνα με τις διαδικασίες ίσως μπορούν να εντοπίσουν κάποιες υποψίες και αυτές οι υποψίες θα μπορούσαν να αναφερθούν για περαιτέρω διερεύνηση.».

Η ίδια εκπρόσωπος αναλύοντας την εμπλοκή της μονάδας της στο όλο θέμα από το διάστημα, όταν η Δημοκρατία ζήτησε δανειακή στήριξη, ανέφερε²²⁶ τα εξής: «[...] Όταν η Κύπρος έκαμε αίτηση για να πάρει το δάνειο από το Eurogroup, το θέμα που ήγειραν κάποιες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο Eurogroup, κυρίως η Γερμανία και ακολούθησαν και μια, δυο άλλες χώρες είναι όχι για το όλο σύστημα της Κύπρου για το ξέπλυμα αλλά μόνο για τα προληπτικά μέτρα. Ο νόμος μας και το σύστημα χωρίζεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Τα προληπτικά μέτρα τα οποία πρέπει να εφαρμόζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα -με προεξέχουσα υποχρέωση την αρχή “γνώριζε τον πελάτη σου” και να παίρνουν όλα τα στοιχεία ταυτότητας, δικαιολογία της πηγής των χρημάτων που στέλλονται σε μια χώρα, σ’ ένα εθνικό τραπεζικό λογαριασμό- και τα κατασταλτικά μέτρα, που είναι οι αρμοδιότητες της αστυνομίας, της ΜΟΚΑΣ, για διερεύνηση πιθανής υποψίας και πάγωμα περιουσιακών στοιχείων που τα κάμνουμε εμείς και δήμευση στο τέλος, όταν κάποιος πάει ενώπιον δικαστηρίου. Αυτό το οποίο μας κατηγορήσαν είναι ότι οι τράπεζες μας στην Κύπρο, να σας το πούμε καθαρά -είναι και οι εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας εδώ- δεν εφάρμοζαν τις αρχές της πρόληψης, δηλαδή του “γνώριζε τον πελάτη σου”. Και η μοναδική αξιολόγηση που έγινε

²²⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 34.

ήταν ειδική, special assessment όπως το ονόμασαν, τόσο από την επιτροπή Moneyval όσο και από τη “Deloitte” Ιταλίας, ιδιωτικό οίκο μετά από δική τους απαίτηση, που είναι πέρα από τις διεθνείς μας υποχρεώσεις. Και έκαμα μεγάλο πόλεμο εγώ προσωπικά, για να μην έρθουν από τον ιδιωτικό τομέα, ήταν μόνο για το “know your customers” από τις τράπεζες. [...] Κάμνουμε παραπάνω πράγματα από άλλες χώρες στον τομέα αυτό και έχουμε αναγνωριστεί. Οι εκθέσεις, αν θέλετε να σας δοθούν, ήταν Κεντρική Τράπεζα η οποία είναι δημόσια κιάλας, είναι στο site της “Moneyval” μόνο για τις τράπεζες ήταν ούτε καν για οποιοδήποτε άλλο μέλος του συστήματος και της “Deloitte” μπήκαν και σε τραπεζικούς λογαριασμούς και είδαν και έκαμαν συγκεκριμένες εισηγήσεις μόνο για τις τράπεζες.[...] Σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο θέμα, εμείς εφαρμόζουμε έναν πολύ διαφορετικό νόμο από το νόμο που εφαρμόζει το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και το ΦΠΑ. Καταρχάς, βασιζόμαστε για διάφορες ενέργειές μας εκ του νόμου μόνο πάνω σε βάσιμες υποψίες για παράνομες δραστηριότητες. Δηλαδή κάποιος να είναι μπλεγμένος, να υπάρχει υποψία για απάτη, για ναρκωτικά ή ακόμα και μόνο για ξέπλυμα. Δε νομιμοποιούμαστε να ξεκινήσουμε να ζητούμε από τμήματα ή από τράπεζες στοιχεία εκτός αν έχουμε μια βάσιμη πληροφορία και από το εξωτερικό ή από οποιαδήποτε πηγή. Για το συγκεκριμένο κατάλογο, ούτε τον είδαμε ούτε νομιμοποιούμαστε να το ζητήσουμε. Αυτό το οποίο έπρεπε να συμβεί ενδεχομένως από τις τράπεζες, όταν γινόταν η εκροή αυτών των χρημάτων εκτός Κύπρου, με τους μηχανισμούς τους αν εντόπιζαν ύποπτες συναλλαγές, δηλαδή ο κ. Γιαννής Κωστή βγάζει ένα εκατομμύριο έξω και είναι άνεργος, θα μπορούσαν να μας το αναφέρουν (σ.σ. οι τράπεζες). [...] Γι’ αυτά που έχουν φύγει από την Κύπρο έχουν σίγουρα αρμοδιότητα οι τράπεζες και

υποχρέωση εκ του νόμου και στη βάση οδηγιών της Κεντρικής Τράπεζας, να ελέγχουν τις συναλλαγές που γίνονται και αν εντοπίσουν ύποπτες συναλλαγές, έχουν υποχρέωση να τις αναφέρουν στη ΜΟΚΑΣ. Το τραπεζικό απόρρητο σ' αυτή την περίπτωση δεν ισχύει, διότι είναι μέσα στο νόμο η υποχρέωσή τους. Άρα, στην περίπτωση της συνεργασίας των τραπεζών μαζί μας δεν ισχύει το απόρρητο, διότι έχουν υποχρέωση να τα αναφέρουν».

Ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Μ. Στυλιανού²²⁷ σχετικά με τον έλεγχο των εκροών από εμπορικές τράπεζες, που πραγματοποιεί η ΚΤΚ σχετικά με το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος ανέφερε ότι «Η τράπεζα έχει εποπτικές αρμοδιότητες, είναι εποπτεία που ασκεί. Γενικά γίνονται κάποιοι επιτόπιοι έλεγχοι σε σχέση με το ξέπλυμα. Τώρα τούτες τις 6 000 στους λογαριασμούς δεν ελεγχθήκαν από την πλευρά του ξεπλύματος. Αντιλαμβάνεστε, αν χρειάζεται να γίνει τούτη η δουλειά, χρειάζεται μια πιο μεγάλη ομάδα.». Συγκεκριμένα, ο ίδιος αναφερόμενος στην έκθεση που εκπόνησε η Deloitte για τις τράπεζες δήλωσε ότι ²²⁸ «Η έκθεση της “Deloitte” νομίζω έχει δημοσιοποιηθεί ένα μεγάλο μέρος εξ όσων θυμούμαι, είχε δει, σε κάποιες συναλλαγές, η Deloitte έδειξε κάποια θετικά και κάποια αρνητικά στοιχεία. [...] Η “Deloitte” είχε επιλέξει έναν αριθμό λογαριασμών. Αν θυμάμαι καλά ήταν εκατό λογαριασμοί ανά τράπεζα, με βάση κάποια κριτήρια π.χ. πολύ μεγάλοι πελάτες κλπ. και είδε τις συναλλαγές τους για μια περίοδο. Μέσα σε τούτους τους λογαριασμούς ενδεχομένως να υπήρχαν... Δεν ξέρω αν υπήρχαν και άτομα τα οποία είναι μέσα στη λίστα των 6 000 ονομάτων. Η “Deloitte”

²²⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2013, σελ 42-43.

²²⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2013, σελ 43-44.

βρήκε κάποιες συναλλαγές, ένα πολύ μικρό αριθμό που λέει ότι μπορεί να ήταν ύποπτες.».

Παράλληλα, η επιτροπή από καταγγελίες που έγιναν σε αυτή ζήτησε όπως διακριβωθεί²²⁹ κατά πόσο υπήρξαν, με οποιοδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικά ή άλλως πως εκροές χρημάτων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά την περίοδο που ακολούθησε την 15^η Μαρτίου 2013 μέχρι και την 27^η Μαρτίου 2013, όταν δηλαδή τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα παρέμειναν εκτός λειτουργίας σύμφωνα με τα διατάγματα του Υπουργού Οικονομικών ημερομηνιών 18, 20 και 25 Μαρτίου 2013 στα οποία κηρύχτηκαν ως ειδικές τραπεζικές αργίες η 19^η, η 20^η, η 21^η, η 22^η, η 26^η και η 27^η Μαρτίου 2013, γεγονός το οποίο η επιτροπή θεωρεί ιδιαίτερα σοβαρό και αποτελεί αδίκημα. Η εκπρόσωπος της ΚΤΚ²³⁰ αρνήθηκε την ύπαρξη τέτοιων εκροών, διαβεβαιώνοντας την επιτροπή ότι καθόλη εκείνη την περίοδο που τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δε λειτουργούσαν δυνάμει των σχετικών Διαταγμάτων πραγματοποιήθηκαν πληρωμές μόνο για πράξεις που αφορούσαν τη λειτουργία του κράτους. Σχετική είναι και η εμπιστευτική επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 16 Μαρτίου 2013²³¹, προς όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τα υποκαταστήματα στην Κύπρο

²²⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 7.

²³⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ 18-19.

²³¹ Επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τα υποκαταστήματα τους στην Κύπρο, ημερομηνίας 16 Μαρτίου 2013, με θέμα «Measures in accordance with the Central Bank of Cyprus Laws of 2002 to 2007», η οποία κοινοποιήθηκε στην επιτροπή με την επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς τον πρόεδρο της, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

με την οποία απαγορεύονται οποιοδήποτε είδους πληρωμές ή μεταφορές χρημάτων εντός ή εκτός της Δημοκρατίας για λόγους δημοσίου συμφέροντος και σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μεταγενέστερη επιστολή του ίδιου προς τις τράπεζες, ημερομηνίας 19 Μαρτίου 2013²³², αναφέρει ότι «[...] ...the banks need to contact the CBC for the discretionary authorisation of payments, which may be granted only in cases of payments that relate to systemic institutions, governmental services and financial organisations in Cyprus and abroad, and humanitarian reasons. [...]»²³³. Σχετικές είναι και οι αναφορές εκπροσώπου της ΚΤΚ πως κατά την περίοδο εκείνη, υποβάλλονταν αιτήματα από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στο αρμόδιο τμήμα της ΚΤΚ, οι οποίες εξετάζονταν και από την τρόικα²³⁴.

Αξίζει να σημειωθεί ότι από την 27^η Μαρτίου 2013, ημερομηνία κατά την οποία επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας σύμφωνα με τις διατάξεις του περί της Επιβολής Προσωρινών Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Πρώτου Διατάγματος μέχρι και

²³² Επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ημερομηνίας 19 Μαρτίου 2013, με θέμα «Authorisation of Payments», η οποία κοινοποιήθηκε στην επιτροπή με την επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς τον πρόεδρο της, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³³ «[...] ... οι τράπεζες πρέπει να επικοινωνούν με την ΚΤΚ για τη διακριτική έγκριση πληρωμών, οι οποίες δύναται να δοθεί μόνο σε περιπτώσεις πληρωμών που σχετίζονται με συστημικά ιδρύματα, κυβερνητικές υπηρεσίες και χρηματοπιστωτικών οργανισμών στην Κύπρο και στο εξωτερικό, και για ανθρωπιστικούς λόγους.» (σε ελεύθερη μετάφραση).

²³⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 27-28.

σήμερα έχουν εκδοθεί συνολικά είκοσι οκτώ σχετικά διατάγματα. Το τελευταίο εκδόθηκε την 28^η Μαρτίου 2014 με ισχύ τριάντα πέντε μέρες.

Η επιτροπή, με επιστολές της ημερομηνίας 11 Οκτωβρίου²³⁵, 7²³⁶ και 25²³⁷ Νοεμβρίου 2013 προς την ΚΤΚ, κάλεσε την τελευταία όπως καταθέσει στοιχεία αναφορικά με τις αποσύρσεις ποσών από καταθέσεις των δύο μεγαλύτερων τραπεζών για το χρονικό διάστημα 16 έως 27 Μαρτίου 2013, μαζί με στοιχεία ταυτοποίησης τους, τις αποσύρσεις ποσών από καταθέσεις της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” για το χρονικό διάστημα του ενός μηνός που ακολούθησε την έγκριση και παραχώρηση σε αυτή κρατικής στήριξης ύψους €1,8 δις, κατάλογο των προσώπων που εξαιρέθηκαν από την απομείωση καταθέσεων μαζί με την αιτιολόγηση της κάθε περίπτωσης και κατάλογο των συναλλαγών που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων, η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 9 του περί Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013, κατά παρέκκλιση των περιοριστικών μέτρων που τέθηκαν σε ισχύ από τη 16^η Μαρτίου 2013.

Ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, με επιστολή του ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013²³⁸,

²³⁵ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 11 Οκτωβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³⁶ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 7 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³⁷ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³⁸ Επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου

προς απάντηση των επιστολών της επιτροπής με ημερομηνίες 7 και 25 Νοεμβρίου 2013, επισήμανε ότι οι αποσύρσεις ποσών για το χρονικό διάστημα 1^{ης} μέχρι 15^{ης} Μαρτίου 2013 από καταθέσεις των δύο μεγαλύτερων τραπεζών όπως ζητήθηκαν από την επιτροπή θα δίνονταν σε αυτή ιδιοχείρως. Για τα αιτήματα της επιτροπής που αφορούν τις αποσύρσεις καταθέσεων από τα δύο μεγαλύτερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας για το χρονικό διάστημα 16 μέχρι 27 Μαρτίου 2013, τις αποσύρσεις καταθέσεων από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” για το χρονικό διάστημα που ακολούθησε την κρατική στήριξη της και τον κατάλογο των προσώπων που εξαιρέθηκαν από την απομείωση καταθέσεων ενημέρωσε την επιτροπή ότι τα στοιχεία αυτά ζητήθηκαν από τα εμπλεκόμενα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και θα αποστέλλοντο στην επιτροπή σε ευθετότερο χρόνο²³⁹.

Στην ίδια επιστολή σημειώνει ότι για τις συναλλαγές που έγιναν μεταξύ 16^{ης} και 31^{ης} Μαρτίου 2013 που δεν καλύπτονται με τον πιο πάνω κατάλογο, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ επισημαίνει ότι σύμφωνα με τις εγκυκλίους του ιδίου, με ημερομηνίες 16 Μαρτίου 2013 και 19 Μαρτίου 2013, η ΚΤΚ ενέκρινε αιτήσεις για πληρωμές από τις τράπεζες και όχι από φυσικά ή άλλα νομικά πρόσωπα, οι οποίες είχαν και την ευθύνη για την εφαρμογή των εγκυκλίων και θα έπρεπε να τηρούν τη σχετική τεκμηρίωση.

Οι εκπρόσωποι τόσο του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων όσο και της Υπηρεσίας Φ.Π.Α. του Υπουργείου Οικονομικών ενημέρωσαν την επιτροπή σε διάφορες

2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³⁹ Στο πιο πάνω αίτημα ανταποκρίθηκε η Διοικητής της ΚΤΚ κ. Χρυστάλλα Γιωρκάτζη στις 25 Απριλίου 2014.

συνεδρίες στις οποίες παρευρέθηκαν για την πορεία των ελέγχων και των ευρημάτων τους. Τα ευρήματα των πιο πάνω αρμόδιων υπηρεσιών, τα οποία παρουσιάζονταν κατά διαστήματα ενώπιον της επιτροπής, συνοψίζονται στις επιστολές τους προς την επιτροπή.

Συγκεκριμένα, ο διευθυντής του Τμήματος Τελωνείων και Έφορος Φ.Π.Α. στην επιστολή του ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013²⁴⁰ προς τον πρόεδρο της επιτροπής αναφέρει ότι στους δύο καταλόγους που έλαβε από τη Βουλή, οι οποίοι αφορούν εκροές καταθέσεων από τη Λαϊκή Τράπεζα, τόσο κατοίκων της Δημοκρατίας όσο και μη κατοίκων, περιλαμβάνονται συνολικά συναλλαγές 1102 φυσικών και νομικών προσώπων, ενώ το συνολικό ποσό αποσύρσεων κατά την εν λόγω περίοδο ανέρχεται στα €1,32 δις. Από το εν λόγω σύνολο, προκύπτει ότι οι πιο πάνω συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν από 470 πρόσωπα, κάτοικους της Δημοκρατίας ενώ 632 πρόσωπα μη κάτοικους της Δημοκρατίας. Από το σύνολο των 1102 προσώπων, 242 πρόσωπα είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Φ.Π.Α. τα οποία απέσυραν συνολικά €353 εκατομ..

Όπως αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή, 13 φυσικά πρόσωπα παρουσιάζονται στον κατάλογο με τις εκροές καταθέσεων από κάτοικους της Δημοκρατίας, ενώ οι αποσύρσεις ανήλθαν στα €10,5 εκατομ.. Από το σύνολο των 13 φυσικών προσώπων, μόνο ένα είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Φ.Π.Α., ενώ κάποιοι άλλοι παρουσιάζονται

²⁴⁰ Επιστολή του Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων και Εφόρου Φ.Π.Α. του Υπουργείου Οικονομικών κ. Κ. Νικολαΐδη, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

ως διαγραμμαμένοι από το Μητρώο Φ.Π.Α.. Το 50% των προσώπων αυτών είναι εγγεγραμμένοι στην Επαρχία Λευκωσίας, το 35% στην Επαρχία Λεμεσού και το υπόλοιπο 15% στις υπόλοιπες επαρχίες.

Σχετικά με τους καταλόγους που αφορούν τις εκροές από τη Λαϊκή Τράπεζα, η εν λόγω επιστολή καταλήγει στις ακόλουθες γενικές διαπιστώσεις:

1. Ένας μεγάλος αριθμός από τις εγγεγραμμένες εταιρείες παρουσιάζει πιστωτικό υπόλοιπο ενώ μπορεί να έχουν αποσύρει εκατομμύρια ευρώ σύμφωνα με τους καταλόγους. Όπως προέκυψε από τους ελέγχους, 120 εταιρίες, ποσοστό περίπου 50%, είναι ξένων συμφερόντων που έχουν φορολογική έδρα τη Δημοκρατία και έχουν εγγραφεί εθελοντικά στο Μητρώο Φ.Π.Α. απλώς για να παίρνουν την επιστροφή του φόρου που επιβαρύνονται στη Δημοκρατία. Σημειώνεται ότι παρόλο που κάποιες από τις εν λόγω εταιρείες παρουσιάζουν αρκετά ψηλά πιστωτικά υπόλοιπα, δεν υπόβαλαν οποιοδήποτε αίτημα για επιστροφή τους.
2. Από τις υπόλοιπες εταιρείες, υπάρχουν εξαγωγικές εταιρείες (δεν επιβάλλουν φόρο στις πωλήσεις τους), οι οποίες έχουν σημαντικές εκροές κεφαλαίων για πληρωμές των προμηθευτών τους στο εξωτερικό.
3. Για κάποιες εταιρείες ο έλεγχος θα συνεχιστεί ώστε να λάβει υπόψη τυχόν λανθασμένους χειρισμούς σε σχέση με την εφαρμογή του Φ.Π.Α..

Τέλος, στην ίδια πιο πάνω επιστολή αναφέρεται ότι από τον κατάλογο με τις εκροές καταθέσεων από την Τράπεζα Κύπρου, η υπηρεσία του ταυτοποίησε 78 υποθέσεις, για τις οποίες πραγματοποιούνται οι απαραίτητοι έλεγχοι.

Σχετικά με τους έλεγχους που πραγματοποίησε το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων στους καταλόγους με τις εκροές καταθέσεων που πραγματοποιήθηκαν από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Μάρτη του 2013, ο διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, στην επιστολή του, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013²⁴¹, αναφέρει ότι «[...] Όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί η εξέταση για το 84% του δείγματος που επιλέχθηκε για τη “Cyprus Popular Bank Public Company Ltd” και το 73% για την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ αντίστοιχα. Από τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα δεν έχουν εντοπιστεί περιπτώσεις εταιρειών των οποίων να μην δικαιολογούνται οι αποσύρσεις, αφού διαφάνηκε ότι οι συγκεκριμένοι τραπεζικοί λογαριασμοί ήταν δηλωμένοι στις οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών που εξετάστηκαν. Πρόσθετα, για τα φυσικά πρόσωπα, έχει ταυτοποιηθεί πολύ μικρός αριθμός προσώπων, ιδιαίτερα στον κατάλογο της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ, για τον λόγο ότι υπάρχει μεγάλος αριθμός ατόμων με το ίδιο όνομα.[...]. Περαιτέρω, στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων αναμένει να εφοδιαστεί με τον αριθμό ταυτοτήτων των φυσικών προσώπων που περιλαμβάνονται στους εν λόγω καταλόγους προκειμένου να προχωρήσει στην ολοκλήρωση της έρευνας.

²⁴¹ Επιστολή του Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων κ. Γ. Πούφου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών²⁴² ανέφερε στη συνεδρία της επιτροπής ότι «[...] το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων έχει ταυτοποιήσει το 100% των νομικών προσώπων και της Λαϊκής Τράπεζας και της Τράπεζας Κύπρου. Άρα, το έχει ταυτοποιήσει, έχει προχωρήσει σε δειγματοληπτικό έλεγχο, έχει ζητήσει στοιχεία με επιστολή του και κάτι που είχατε αναφέρει προηγουμένως, έχει καλύψει και την περίοδο... έχει ζητήσει από τις εταιρείες να υποβάλουν τραπεζικούς λογαριασμούς που διατηρούσαν σε όλα τα τραπεζικά ιδρύματα που καλύπτει την περίοδο 1/01/2013-31/03/2013. Τα στοιχεία αυτά έχουν αρχίσει να έρχονται και θα ερευνηθούν ανάλογα. [...] Τους έχει δοθεί περιθώριο δύο μηνών, ήδη όπως είπα άρχισαν και έρχονται τα στοιχεία, το συντομότερο δυνατό. Αυτό όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα. Το μόνο πράγμα που είχαμε ζητήσει στην περασμένη συνεδρία και ήταν η παράκλησή μας από την... Το οποίο είχαμε πάρει από τη Λαϊκή Τράπεζα, για τα νομικά πρόσωπα πάντα μιλώ, ήταν το διαχωρισμό στην Τράπεζα Κύπρου των κατοίκων και μη κατοίκων. Διότι θέλουμε να βεβαιωθούμε ότι η ταυτοποίησή μας ήταν απόλυτα ορθή. Τίποτε άλλο. Αυτό όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα. Μιλούμε για 100% ταυτοποίηση.».

Όσον αφορά την ταυτοποίηση των φυσικών προσώπων ο διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών σε συνεδρία της επιτροπής²⁴³ ανέφερε ότι «[...] με δυσκολία έχουμε ταυτοποιήσει όλο τον πληθυσμό των εταιρειών. Δόξα σοι ο Θεός αλλά και με πολλή δυσκολία χωρίς μέσα έχουμε

²⁴² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2013, σελ 48-49.

²⁴³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013, σελ 46.

ταυτοποιήσει ένα πολύ μεγάλο αριθμό φυσικών προσώπων.[...] Υπήρχαν 120 άτομα, φυσικά πρόσωπα στη Λαϊκή και ακόμα περίπου 1000 στην Τράπεζα Κύπρου. Σε σχέση με τη Λαϊκή έχει ταυτοποιηθεί ένας πολύ μεγάλος αριθμός, 90%, και έχει μείνει ένας αριθμός κάτω από το 10%, όμως για την Τράπεζα Κύπρου, και αυτό βοήθησε στην ταυτοποίηση το γεγονός ότι υπήρχε ο διαχωρισμός στη Λαϊκή κατοίκων και μη κατοίκων Κύπρου. Οπότε υπήρχε πολύ μεγάλη ευκολία εκεί σε σχέση με την Λαϊκή Τράπεζα. Σε σχέση με την Τράπεζα Κύπρου οι κάτοικοι και μη κάτοικοι δε διαχωρίστηκαν και σε σχέση με την Τράπεζα Κύπρου είναι κάτω από το μισό που έχουν ταυτοποιηθεί. [...] Οι εταιρείες είναι εταιρείες, ούτως ή άλλως η διερεύνηση είναι διαφορετική. Αλλά σε σχέση με τα άτομα υπάρχει διαβάθμιση. Να σας εξηγήσω τι εννοώ: Σε σχέση με το αν υπάρχει φορολογικός φάκελος, άρα δεν ήταν ποτέ φορολογούμενος και η άλλη περίπτωση, η χοντρή περίπτωση, είναι να είναι καθυστερημένη η υποβολή των φορολογικών δηλώσεων, να μην έχουν υποβληθεί για τα τελευταία δύο χρόνια ας πούμε. Αυτό δε σημαίνει ότι...[...] Ένα περίπου 10% αυτού του αριθμού που σας είπα, ερευνούμε περισσότερο διότι υπάρχουν κάποιες ατέλειες στις υποχρεώσεις τους.». Ο ίδιος εκπρόσωπος ανέφερε²⁴⁴ περαιτέρω ότι «[...] μπορώ να σας δώσω κάποια ποσοστά με βάση το δειγματοληπτικό έλεγχο που έχουμε κάνει. Ενώ τα ποσοστά τα οποία ανέφερα ήταν επί του συνόλου των καταλόγων. Για τη Λαϊκή Τράπεζα και για τα φυσικά πρόσωπα της Λαϊκής, το δείγμα μας συγκεντρώθηκε σε ποσά για εξαγωγές πάνω από €200.000. Για τα νομικά πρόσωπα στη Λαϊκή ήταν πάνω από €1 εκατομ. Λόγω του μακροσκελέστατου καταλόγου, έπρεπε να μπουν κάποια όρια. Για την

²⁴⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013, σελ 62.

Τράπεζα Κύπρου το όριο για τα φυσικά πρόσωπα ήταν €230.000 και για τα νομικά πρόσωπα €1 εκατομ. Από την 1^η μέχρι τις 15 Μαρτίου του 2013 έγιναν αναλήψεις καταθέσεων από τη Λαϊκή Τράπεζα ύψους €1,3 δις από χίλια πενήντα τρία φυσικά και νομικά πρόσωπα, από τα οποία τα τετρακόσια εξήντα εννέα αφορούν κάτοικους της Δημοκρατίας. Τα υπόλοιπα πεντακόσια ογδόντα τέσσερα φυσικά και νομικά πρόσωπα αφορούν άτομα που διαμένουν εκτός Κύπρου και εταιρείες που έχουν την έδρα τους, τον έλεγχο και τη διεύθυνσή τους στο εξωτερικό.[...] Διαπιστώθηκε ότι εταιρείες και άτομα που παρουσιάζονται στον κατάλογο δεν έχουν αριθμό ταυτότητας, επειδή δεν είναι κάτοικοι στη Δημοκρατία. Για τούτα το ΤΕΠ δεν έκανε περαιτέρω διερεύνηση. Ο κατάλογος που αποτελείται από ενενήντα πέντε φυσικά πρόσωπα με συνολικές αναλήψεις €27,7 εκατομ. και από τετρακόσιες ογδόντα εννιά εταιρείες με αποσύρσεις €559,3 εκατομ., είναι τα υπόλοιπα, οι κάτοικοι Κύπρου δηλαδή. Το σύνολο των αναλήψεων που καταγράφηκε στην επίμαχη περίοδο από τα φυσικά και νομικά πρόσωπα...45,2% των συνολικών αναλήψεων που καταγράφηκαν στην τράπεζα και έφτασαν το €1,3 δις. Οι εκροές από Κύπριους για τον κατάλογο της Λαϊκής είκοσι άτομα απέσυραν καταθέσεις ύψους €10,7 εκατομ., 449 εταιρείες απέσυραν €702 εκατομ. Οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι που έγιναν για διαπίστωση περιπτώσεων φοροδιαφυγής έγιναν με κριτήριο που σας είπα προηγούμενα.».

Τελικά η επιτροπή, παρ' όλο που αισθανόταν έντονα την ανάγκη δημοσιοποίησης των στοιχείων αυτών για σκοπούς διαφάνειας και πλήρους ενημέρωσης των πολιτών, έκρινε ότι η δημοσιοποίησή τους θα έπληττε άδικα το κύρος και την αξιοπιστία προσώπων στη Δημοκρατία οι οποίοι για διάφορους λόγους δεν είχαν προβεί σε

οποιοσδήποτε κατακριτέες πράξεις. Την ίδια άποψη είχε επίσης ο τέως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας²⁴⁵ όπως και ο Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα²⁴⁶. Συνεπώς, ύστερα από έντονο προβληματισμό, η επιτροπή, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη όλα όσα κατέθεσε ενώπιόν της η Διοικητής της ΚΤΚ σε συνεδρία της η οποία πραγματοποιήθηκε στο τελικό στάδιο διαμόρφωσης της έκθεσής της, αποφάσισε όπως αναμένει τις ενέργειές της σε σχέση με την επεξεργασία των εν λόγω στοιχείων και να επανέλθει επί του θέματος εντός των επόμενων δύο μηνών.

Σκοπός της επιτροπής παραμένει να εξαχθούν όσο το δυνατό πιο ασφαλή συμπεράσματα που να καταδεικνύουν κατά πόσο τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται στους καταλόγους ενήργησαν στα πλαίσια συνήθων εμπορικών πρακτικών ή άλλων νόμιμων σκοπών, ακόμα και ένεκα κατ' εξαίρεση προκυπτουσών αναγκών, ή αν πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα ενήργησαν με βάση οποιοδήποτε είδος "προνομιακής" ή άλλης πληροφόρησης που είχαν για την επερχόμενη απόφαση της απομείωσης των καταθέσεων.

Υπό το φως της απόφασης της επιτροπής να μη δημοσιοποιηθεί τουλάχιστον στο παρόν στάδιο κατάλογος με αποσύρσεις καταθέσεων για οποιαδήποτε περίοδο και με γνώμονα τα όσα αναφέρονται πιο πάνω, η επιτροπή επισημαίνει ότι η απόσυρση καταθέσεων κατά την περίοδο που δεν υπήρχαν τα περιοριστικά μέτρα από μόνη της δεν αποτελεί ούτε αξιόποινη ούτε ανήθικη πράξη. Θεωρεί ωστόσο σημαντικό να καθοριστούν κριτήρια για εκείνα τα πρόσωπα που μπορεί να χαρακτηριστούν "πολιτικά

²⁴⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ 12.

²⁴⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013, σελ 43.

εκτεθειμένα πρόσωπα” και για τα οποία ενδεχομένως να υπάρχει θέμα είτε ανήθικης είτε και αξιόποινης πράξης, ανάλογα με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες προέβησαν σε τέτοιες αποσύρσεις. Ειδικότερα, η επιτροπή θεωρεί αναγκαίο να διευκρινιστεί και να διασαφηνιστεί με καθορισμό κριτηρίων που θα αποφασιστούν από την ίδια σε κατοπινό στάδιο ο ορισμός του “πολιτικά εκτεθειμένου προσώπου”, που δε σημαίνει κατ’ ανάγκη πολιτικό πρόσωπο, αλλά έχει ευρύτερη σημασία. Ειδικότερα, κατά την άποψη της επιτροπής ο ορισμός αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει κάθε πρόσωπο που λόγω της επαγγελματικής του θέσης, της θεσμικής του ιδιότητας ή και κοινωνικής του κατάστασης ήταν σε θέση να έχει προνομιακή πληροφόρηση ή ακόμη και προνομιακή μεταχείριση την οποία εν τέλει χρησιμοποίησε ή και καταχράστηκε. Η επιτροπή έχει την άποψη ότι το θέμα αυτό θα πρέπει να την απασχολήσει ειδικά και αφού αποφασιστούν τα σαφή κριτήρια που θα καθορίζουν τον όρο αυτό, ώστε να επιτευχθεί ο πιο πάνω αναφερθείς σκοπός της.

11.2. Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων, η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 9 του περί Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013

Σύμφωνα με τα όσα λέχθηκαν ενώπιον της επιτροπής, η Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων, η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 9 του περί Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013, συστάθηκε στις 28 Μαρτίου 2013, δηλαδή με τη λήξη των τραπεζικών αργιών βάσει του περί της Επιβολής Περιοριστικών

Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013.

Στην επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, προς τον πρόεδρο της επιτροπής επισυνάπτεται κατάλογος με αθροιστικά σύνολα των εγκρίσεων που δόθηκαν από την πιο πάνω Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων στις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στο χρονικό διάστημα 1^{ης} Απριλίου 2013 μέχρι την 29^η Νοεμβρίου 2013.

11.3. Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα

Το θέμα αυτό αναλύθηκε εκτενώς στην προκαταρκτική έκθεση της επιτροπής, καθώς η τελευταία το είχε εξετάσει κατά την περίοδο που προηγήθηκε της εν λόγω έκθεσής της. Επιπροσθέτως των όσων καταγράφονται σε αυτή και στα πλαίσια της συνέχισης της εξέτασης του όλου θέματος από την επιτροπή, ορισμένα νέα στοιχεία περιήλθαν εις γνώση της στα πλαίσια δύο συνεδριάσεων της που πραγματοποιήθηκαν στις 17 και 24 Σεπτεμβρίου 2013, στην παρουσία του πρώην Διευθύνοντος Συμβούλου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, κ. Α. Ηλιάδη.

Για το θέμα της πώλησης των υποκαταστημάτων της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ στην Ελλάδα, ο εν λόγω προσκεκλημένος δήλωσε ότι «[...] Η πώληση της τράπεζας στην Ελλάδα είναι εκείνη που δημιούργησε τις μεγάλες ζημιές λόγω της κατάστασης της οικονομίας και λόγω της ειδικής στιγμής που έγινε η πώληση. Κατά την άποψή μου τα assets της τράπεζας έπρεπε να πουληθούν, αλλά να πουληθούν σε μία τράπεζα στην Ελλάδα η οποία να είναι υπό ιδιοκτησία κυπριακή και να παραμείνει σαν asset στην Τράπεζα Κύπρου και αυτό μπορούσε να ικανοποιήσει αυτά που έλεγε η

τρόικα, που ήθελε να γίνει ring fencing μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου των δύο τραπεζικών συστημάτων. Επομένως, αν εγίνετο αυτό δε θα υπήρχε αυτός ο αντίκτυπος πάνω στα balance sheets και πάνω στα κεφάλαια της Τράπεζας Κύπρου στις 30.6.2012. [...]»²⁴⁷.

Πιο συγκεκριμένα, για το ζήτημα αυτό ο πιο πάνω προσκεκλημένος υποστήριξε ότι τα περιουσιακά στοιχεία των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα θα μπορούσαν να είχαν πουληθεί στην Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδας, η οποία ανήκε σε κυπριακή τράπεζα ενώ παράλληλα θα ικανοποιούνταν οι όροι των δανειστών για διαχωρισμό (ring fencing) των δύο οικονομιών Ελλάδας και Κύπρου.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα όσα δήλωσε στην επιτροπή ο ίδιος προσκεκλημένος το «ξεπούλημα» όπως το χαρακτήρισε της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα ήταν αυτό που οδήγησε σε μείωση της καθαρής περιουσιακής θέσης κατά €3 δις με €3,5 δις²⁴⁸, ενώ παράλληλα σχολίασε αρνητικά τη διεξαγωγή της συναλλαγής χωρίς τη συμμετοχή εκπροσώπων της τράπεζας²⁴⁹.

Στα πλαίσια των αναφορών του για το θέμα αυτό, ο πιο πάνω προσκεκλημένος ισχυρίστηκε ότι από επαφές του με τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας πληροφορήθηκε πως ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ είχε επισκεφθεί τον ομόλογό του στην Ελλάδα τον Μάιο του 2012 προκειμένου να μετατραπούν οι κυπριακές τράπεζες στην Ελλάδα σε θυγατρικές, γεγονός το οποίο ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ παρέλειψε να του

²⁴⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 58-59.

²⁴⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 58-59.

²⁴⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 80.

γνωστοποιήσει παρόλο που είχε προηγηθεί μεταξύ τους επαφή για τον ίδιο σκοπό²⁵⁰.

Τέλος, ας σημειωθεί ότι, σχόλια, τα οποία βρίσκονται σε σύμπνοια με τα λεχθέντα του πιο πάνω προσκεκλημένου, αναφορικά με το υπό συζήτηση θέμα περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων και στη δήλωση του πρώην προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ κ. Α. Αρτέμη ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής²⁵¹, η οποία κατατέθηκε στην επιτροπή και επισυνάπτεται ως Παράρτημα 15.

12. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Έπειτα από ενδελεχή εξέταση των ετήσιων εκθέσεων της Λαϊκής Τράπεζας για τα έτη 2005 – 2012, προέκυψαν σημαντικά στοιχεία που καταδεικνύουν ότι οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας ενδεχομένως να μην παρουσίαζαν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Ομίλου.

12.1. Υπεραξία

Το έτος 2006, υπήρξε αύξηση της αναγνωρισμένης υπεραξίας (goodwill) της Λαϊκής Τράπεζας κατά 647 εκατομμύρια Λίρες Κύπρου ή €1,105 δισ., ως μέρος του ποσού που πληρώθηκε για την εξαγορά της “Marfin Financial Group” και της Τράπεζας Εγνατία²⁵². Κατά τη διάρκεια του έτους 2006 έγινε επίσης πρόταση για την εξαγορά του 19.79% της Λαϊκής Ελλάδος που δεν κατείχε η Λαϊκή Τράπεζα κατά τον ουσιώδη χρόνο.

²⁵⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 81.

²⁵¹ Δήλωση Ανδρέα Αρτέμη, τέως Προέδρου ΔΣ Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για την Οικονομία - 17 .07.2013.

²⁵² Σημείωση 30 στην Ετήσια Έκθεση της Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2006- Υπεραξία από απόκτηση επιχειρήσεων [Σημ. 52(δ)] και 52 – [σημείο (δ) Υπεραξία από απόκτηση επιχειρήσεων].

Για σκοπούς της εν λόγω εξαγοράς, εκδόθηκαν περίπου 20 εκατομμύρια νέες μετοχές της Λαϊκής Τράπεζας, με τιμή αναφοράς τις £3 ανά μετοχή και συνεπώς προέκυψε υπεραξία ύψους £35.011.000, ή € 59.819.840²⁵³. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι στις ετήσιες εκθέσεις που στάληκαν στους μετόχους, η υπεραξία που προέκυψε από τις εν λόγω εξαγορές μειώθηκε από £647 εκατομ. σε £560 εκατομ. μέσω της αύξησης των άλλων άυλων περιουσιακών στοιχείων που εξαγοράστηκαν από την Τράπεζα Εγνατία και τη “Marfin Financial Group”.

Σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα και ειδικότερα σύμφωνα με το πρότυπο IAS 36, κάθε χρόνο, μια τράπεζα οφείλει να αξιολογεί την αναγνωρισμένη υπεραξία της. Στις οικονομικές καταστάσεις των ετών 2005 – 2010 γίνεται αναφορά στην αξιολόγηση της υπεραξίας από την τράπεζα και από τα στοιχεία που υπάρχουν, προκύπτει ότι η τράπεζα δεν προέβαινε στην αναπροσαρμογή της υπεραξίας, ή όπου αυτό γινόταν, αφορούσε πολύ μικρά ποσά. Η εν λόγω πράξη επαναλαμβανόταν κάθε χρόνο, με αποτέλεσμα να μην απομειώνεται η υπεραξία της τράπεζας όπως θα έπρεπε να γινόταν υπό τις οικονομικές περιστάσεις που ίσχυαν στην Ελλάδα κατά τον ουσιώδη χρόνο²⁵⁴. Ειδικότερα, στον Πίνακα 24 πιο κάτω, καταγράφεται η απομείωση της υπεραξίας που έγινε στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας:

Πίνακας 24 : Απομείωση της υπεραξίας του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας για τα έτη 2005-2011 όπως αναφέρονται στις αντίστοιχες ετήσιες εκθέσεις

²⁵³ Σημείωση 30 στην Ετήσια Έκθεση της Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2006 – [Προσθήκες (2) από την αγορά συμφέροντος μειοψηφίας της Λαϊκής Τράπεζας (Ελλάς) Α.Ε. [Σημ. 54(β)].

²⁵⁴ Σημείωση 28 στην Ετήσια Έκθεση της Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2008.

του Ομίλου

Έτος	Απομείωση Υπεραξίας
2005	Έγινε απομείωση υπεραξίας £8,814,000 – Σημειώσεις 12 και 29 της Ετήσιας Έκθεσης του Ομίλου Λαϊκής για το έτος 2005.
2006	Οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας κατά το 2006. – Σημείωση 30 της Ετήσιας Έκθεσης της Μαρφίν Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2007.
2007	Οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας κατά το 2007. – Σημείωση 29 της Ετήσιας Έκθεσης της Μαρφίν Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2007.
2008	Οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας σε σχέση με τις τραπεζικές εργασίες του Ομίλου κατά το 2008. (έγινε απομείωση €400,000). – Σημειώσεις 9 και 28 της Ετήσιας Έκθεσης της Μαρφίν Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2008.
2009	Οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας σε σχέση με την επιχειρηματική και επενδυτική τραπεζική του Ομίλου κατά το 2009. (έγινε απομείωση €99,000) – Σημειώσεις 9 και 29 της Ετήσιας Έκθεσης του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2009.
2011	Ο έλεγχος απομείωσης υπεραξίας υπέδειξε ότι υπάρχει απομείωση της υπεραξίας κατά €735,767,000 το 2011 (2010:μηδέν) η οποία κατανέμεται στον τομέα επιχειρηματικής τραπεζικής κατά €674,482,000 (2010:μηδέν),

	<p>στον τομέα επενδυτικής τραπεζικής κατά €60,191,000 (2010:μηδέν) και στον τομέα διαχείρισης περιουσίας κατά €1,094,000 (2010:μηδέν). Η απομείωση της υπεραξίας παρουσιάζεται ως «Απομείωση υπεραξίας και άλλων άυλων περιουσιακών στοιχείων» στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η συνολική απομείωση που έγινε στην υπεραξία του Ομίλου ήταν της τάξης του €759,865,000 λαμβανομένης υπόψη και της απομείωσης της υπεραξίας του τομέα επιχειρηματικής τραπεζικής της Ρουμανίας, Σερβίας και Ρωσίας – Σημείωση 28 της Ετήσιας Έκθεσης του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2011. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω απομειώσεις έγιναν με την ανάληψη καθηκόντων της νέας διοίκησης, υπό τον Μιχάλη Σαρρή, ενώ καμία απομείωση δεν πραγματοποιήθηκε από την προηγούμενη διεύθυνση για τα 3 πρώτα τρίμηνα του 2011.</p>
--	--

Ενόψει των πιο πάνω στοιχείων, και λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες του λογιστικού προτύπου IAS 36 που προβλέπει ότι η βάση της αξιολόγησης για τον υπολογισμό της απομείωσης της υπεραξίας, περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, το οικονομικό περιβάλλον όπου δραστηριοποιούνται οι θυγατρικές εταιρείες και τα αποτελέσματά τους, προβαίνοντας σε μια ανάλυση ορισμένων εκ των δεικτών που αναφέρονται πιο κάτω σε σχέση με τη Λαϊκή Τράπεζα, προκύπτουν τα ακόλουθα:

- α. Αξία μετοχής – Η ΜΕΒ η οποία επισημαίνεται ότι ήταν η τράπεζα που προέκυψε από την συγχώνευση της Τράπεζας Εγνατίας, της Λαϊκής Ελλάδος και της “Marfin

Financial Group”, διέθετε συνολικά 288 εκατομ. μετοχές στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα, προκύπτει ότι από το 2008, η συνολική αξία των εν λόγω μετοχών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών κυμαινόταν γύρω στα €300 εκατομ. ενώ στα βιβλία της Λαϊκής η αξία της επένδυσης της στην εν λόγω τράπεζα συνέχισε να παρουσιάζεται ως €2.4 δις, παρά την μεγάλη μείωση στην πραγματική αξία της μετοχής της ΜΕΒ.

- β. Το οικονομικό περιβάλλον όπου δραστηριοποιούνται οι θυγατρικές εταιρείες της – παρά το γεγονός ότι η ΜΕΒ δραστηριοποιείτο στην Ελλάδα, όπου το οικονομικό περιβάλλον είχε επιδεινωθεί με την προσφυγή της χώρας στον μηχανισμό στήριξης στις 23 Απριλίου 2010 και την αναγνώριση των προβλημάτων που αντιμετώπιζε ο τραπεζικός της τομέας, εντούτοις, η Λαϊκή Τράπεζα δεν προχώρησε στην απομείωση της υπεραξίας της επένδυσης της στην εν λόγω τράπεζα στους οικονομικούς λογαριασμούς της για το έτος 2010.
- γ. Αποτελέσματα των θυγατρικών εταιρειών - παρά το γεγονός ότι στα αποτελέσματα του πρώτου εξαμήνου του 2009, η ΜΕΒ, ανακοίνωσε ζημίες ύψους €18.7 εκατομ.²⁵⁵, εντούτοις η Λαϊκή Τράπεζα, στους οικονομικούς λογαριασμούς του 2010, ανέφερε ότι οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει

²⁵⁵ Πηγή: KPMG Corporate Finance: Marfin Popular bank Public Co. Ltd, Marfin Εγνατία Τράπεζα Ανώνυμος Εταιρεία - Έκθεση Εμπειρογνώμονα επί Συγχώνευσης με αύξηση μετοχικού κεφαλαίου (Βάσει της παραγράφου 4.1.4.1.3 του κανονισμού του Χρηματιστηρίου Αθηνών) 26 Νοεμβρίου 2009 – σελίδα 16: οικονομικές καταστάσεις της ΜΕΒ στο σημείο Κέρδη/(ζημίες) μετά από φόρους 18.707εκατομ.

απομείωση της υπεραξίας κατά το 2010 και συνεπώς παρέμεινε αμείωτη (unimpaired)²⁵⁶.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται πιο πάνω, προκύπτει ότι η πρώτη φορά που πραγματοποιήθηκε ουσιαστική διαγραφή της υπεραξίας του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας στις τελικές Οικονομικές Καταστάσεις του, ήταν το έτος 2011, όπου έγινε συνολική απομείωση της τάξης των €759,865,000 λαμβανομένης υπόψη και της απομείωσης της υπεραξίας του τομέα επιχειρηματικής τραπεζικής της Ρουμανίας, Σερβίας και Ρωσίας. Επισημαίνεται ότι για τους πρώτους εννέα μήνες του 2011, καμία απομείωση υπεραξίας δεν είχε πραγματοποιηθεί. Επισημαίνεται καμία απομείωση δεν πραγματοποιήθηκε από την διεύθυνση της Λαϊκής Τράπεζας για τα 3 πρώτα τρίμηνα του 2011 και ότι οι πιο πάνω απομειώσεις έγιναν με την ανάληψη καθηκόντων της νέας διοίκησης, υπό τον κ. Μιχάλη Σαρρή.

Υπό το φώς των πιο πάνω, προκύπτει εύλογο ερώτημα και συνεπώς χρήζει διερεύνησης κατά πόσο οι Οικονομικές Καταστάσεις και οι Ετήσιες Εκθέσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας έδιδαν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Ομίλου, ειδικά μετά την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης στην Ελλάδα. Περαιτέρω, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο υπήρξε παραπλάνηση των επενδυτών αλλά και χειραγώγηση της αγοράς στην περίπτωση που δεν παρουσιαζόταν η

²⁵⁶ Από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας, παρατηρείται ότι μετά το έτος 2005, δεν πραγματοποιείτο ουσιαστική απομείωση της υπεραξίας και για άλλες επενδύσεις του Ομίλου, όπως η επέκταση στην Ρουμανία, Ουκρανία και άλλες χώρες.

πραγματική οικονομική εικόνα του Ομίλου στις Οικονομικές Καταστάσεις και τις Ετήσιες Εκθέσεις του και να διερευνηθούν, στην προκειμένη περίπτωση, τυχόν ευθύνες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

12.2. Άλλα θέματα

12.2.1. Η εξαγορά της “Marfin Bank” από τη “Marfin Financial Group” στις 10 Ιανουαρίου 2007

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, το Δεκέμβριο του 2006, η Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου εξαγόρασε την Τράπεζα Εγνατία έναντι ποσού €589 εκατομ., τη “Marfin Financial Group”, έναντι ποσού €1.612 εκατομ. και τη Λαϊκή Ελλάδος έναντι ποσού γύρω στα €104 εκατομ. Δυο εβδομάδες περίπου έπειτα από την ολοκλήρωση των εν λόγω εξαγορών και συγκεκριμένα στις 10 Ιανουαρίου 2007, η Λαϊκή Τράπεζα αποφάσισε την εξαγορά της “Marfin Bank” (θυγατρικής της “Marfin Financial Group”) έναντι ποσού €616.533.000.²⁵⁷ Η εν λόγω εξαγορά ολοκληρώθηκε στις 4 Μαΐου 2007. Επισημαίνεται ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο, η “Marfin Financial Group” ήταν θυγατρική της Λαϊκής Κύπρου σε ποσοστό 97% και η “Marfin Bank” ήταν θυγατρική της “Marfin Financial Group” σε ποσοστό 100%. Τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της “Marfin Bank” κατά το χρόνο της εξαγοράς της ήταν αξίας €269 εκατομ. Συνεπώς, η Λαϊκή Τράπεζα

²⁵⁷ Ανακοίνωση Marfin Popular Bank Public Co. Ltd: «Η «MARFIN POPULAR BANK PUBLIC CO. LTD» ανακοινώνει ότι ολοκληρώθηκε σήμερα, 4 Μαΐου 2007, η πώληση και μεταβίβαση στην Τράπεζα από την «MARFIN INVESTMENT GROUP A.E. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» του συνόλου της συμμετοχής της που αντιπροσωπεύει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της «MARFIN BANK A.T.E.» έναντι συνολικού τιμήματος 616.533.000 Ευρώ.

ενδεχομένως να πλήρωσε ξανά υπεραξία πέραν των €322.5εκατομ. για να εξαγοράσει ένα περιουσιακό στοιχείο που ήδη της ανήκε από την εξαγορά της “Marfin Financial Group”²⁵⁸ που πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2006. Έπειτα από εξέταση των Οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου Λαϊκής για το έτος 2007, η υπεραξία που πληρώθηκε για την πιο πάνω εξαγορά δεν εμφανίζεται σε κανένα σημείο, παρόλο που η εν λόγω υπεραξία εμφανίζεται ως κέρδος €322.5 εκατομ. στα εξαμηνιαία αποτελέσματα της “Marfin Financial Group” του 2007²⁵⁹. Επισημαίνεται ότι το ποσό των €616 εκατομ. που καταβλήθηκε στην θυγατρική της Λαϊκής Τράπεζας, “Marfin Financial Group” για την εξαγορά της “Marfin Bank” δεν επεστράφηκε ποτέ ως μέρισμα προς τη Λαϊκή Τράπεζα αλλά παρέμεινε στην “Marfin Financial Group”. Συνεπώς, το εν λόγω ποσό επωφελήθηκαν οι νέοι μέτοχοι της. Σημειώνεται επίσης ότι στις 10 Ιανουαρίου 2010, η “Marfin Financial Group” μετονομάστηκε σε “Marfin Investment Group”, ενώ παράλληλα αποφασίστηκε η αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά €5 δις. Η Λαϊκή Τράπεζα, ανεξηγήτως αποποιήθηκε του δικαιώματος αγοράς νέων μετοχών της “Marfin Investment Group” και συνεπώς το ποσοστό ιδιοκτησίας της επί της “Marfin Investment Group” μειώθηκε από 97% σε 6.44%, έπειτα από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της τελευταίας.

12.2.2. Απομείωση της επένδυσης της Λαϊκής Τράπεζας στη “Marfin Financial Group”

²⁵⁸ Η Marfin Bank ήταν θυγατρική της Marfin Financial Group σε ποσοστό 100%.

²⁵⁹ Πηγή: MARFIN Investment Group: Condensed Interim Financial Statements for the 6 Months Ended 30th June 2007 – σελίδα 6, σημείο «Profit from sale of participations» - €322,596,000.

Παρ' όλο που η Λαϊκή Τράπεζα υπέστη την εν λόγω μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας της επί της "Marfin Financial Group", συνέχισε να παρουσιάζει στα βιβλία της αναγνωρισμένη επένδυση στην πρώην θυγατρική της ύψους €1.612 δις χωρίς να προβεί σε απομείωση της επένδυσης της στη "Marfin Investment Group". Ειδικότερα, στις 10 Ιανουαρίου 2007, όταν αποφασίστηκε η επιστροφή κεφαλαίου και μερίσματος προς τους μετόχους της "Marfin Financial Group", η Λαϊκή Τράπεζα έλαβε €235 εκατομ. ως μέρισμα και €528 εκατομ. ως επιστροφή κεφαλαίου. Λαμβάνοντας υπόψη τη μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας της Λαϊκής Τράπεζας επί της "Marfin Financial Group" από 97% σε 6.44% ως αναφέρεται πιο πάνω, φαίνεται ότι προέκυψε ζημιά ύψους €451 εκατομ., η οποία θα έπρεπε να διαγραφεί στους τελικούς λογαριασμούς του 2007, πράξη που δεν έγινε.

Ο υπολογισμός της εν λόγω ζημιάς προκύπτει από το ότι η αρχική επένδυση ήταν €1.600 εκατομ., από την οποία αφαιρούνται ποσά που αφορούν €235 εκατομ. μέρισμα που καταβλήθηκε, €528 εκατομ. επιστροφή κεφαλαίων και €386 εκατομ. αξία υπολοίπου επένδυσης (η αξία του υπολοίπου επένδυσης της Λαϊκής Τράπεζας στη "Marfin Investment Group" προκύπτει ως εξής: αξία υπόλοιπου επενδ. 6.44% X €6,000 εκατομ. κεφάλαια στη "Marfin Investment Group" = €386 εκατομ.) και συνεπώς προκύπτει ζημιά €451 εκατομ.

Υπό το φως των πιο πάνω, προκύπτει εύλογο ερώτημα και συνεπώς χρήζει διερεύνησης κατά πόσο οι Οικονομικές Καταστάσεις και οι Ετήσιες Εκθέσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας έδιδαν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Ομίλου, ειδικά μετά τη μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας της επί της "Marfin

Financial Group” και τη ζημιά που υπέστη. Περαιτέρω, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο υπήρξε παραπλάνηση των επενδυτών αλλά και χειραγώγηση της αγοράς στην περίπτωση που δεν παρουσιαζόταν η πραγματική οικονομική εικόνα του Ομίλου στις Οικονομικές Καταστάσεις και τις Ετήσιες Εκθέσεις του και να διερευνηθούν, στην προκειμένη περίπτωση, τυχόν ευθύνες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου.

12.3. Δάνεια για επενδύσεις σε μετοχές της “Marfin Investment Group”, αγορά ομολόγων του ελληνικού δημόσιου και εγγυήσεις προς τη “Marfin Egnatia Bank”

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Λαϊκή Τράπεζα παραχώρησε υπέρογκα δάνεια σε φυσικά και νομικά πρόσωπα για σκοπούς διενέργειας επενδύσεων σε μετοχές της «Marfin Investment Group». Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα εν λόγω δεδομένα, η Λαϊκή Τράπεζα παραχώρησε επίσης εγγυήσεις για τη ΜΕΒ ενώ παράλληλα προχώρησε στην επένδυση δισεκατομμυρίων ευρώ σε ομόλογα ελληνικού δημοσίου (ΟΕΔ), από τα οποία υπέστηκε τεράστιες ζημιές.

Αναφορικά με τις εν λόγω χορηγήσεις και επενδύσεις της Λαϊκής Τράπεζας, η επιτροπή επισημαίνει ότι θα πρέπει να διεξαχθεί ειδική έρευνα για να διαπιστωθεί, αφενός, κατά πόσο πληρούνταν οι προϋποθέσεις αναφορικά με τη συγκέντρωση του κινδύνου των εν λόγω επενδύσεων και, αφετέρου, κατά πόσο οι εν λόγω επενδύσεις δεν ήταν παράνομες σύμφωνα με τον περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο του 1997.

12.4. Χορηγήσεις για επενδύσεις σε μετοχές της “Marfin Investment Group”

Αναφορικά με τις χορηγήσεις που παραχωρήθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα για

σκοπούς διενέργειας επενδύσεων σε μετοχές της “Marfin Investment Group”, με εξασφάλιση τις ίδιες τις μετοχές που αγοράζονταν με τα χρήματα του δανείου, επισημαίνεται ότι στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου Λαϊκής για τα έτη 2008-2011 δε γίνονταν οι σωστές προβλέψεις για την απομείωση των εν λόγω δανείων τα οποία ήταν κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους ανεξασφάλιστα λόγω της πτώσης στην αξία της μετοχής της “Marfin Investment Group”. Ειδικότερα, για σκοπούς σύγκρισης, και εκτίμησης της έκτασης των ανεξασφάλιστων χορηγήσεων, ενώ η τιμή έκδοσης της κάθε μετοχής της “Marfin Investment Group” ήταν €6.7, η πραγματική της αξία στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ήταν περίπου €2.5 στις 31 Δεκεμβρίου 2009, €2 στις 31 Δεκεμβρίου 2010 και περίπου €0.60 στις 31 Δεκεμβρίου 2011.

12.5. Προβλέψεις κερδών που δεν πραγματοποιήθηκαν

Στις 17 Ιανουαρίου 2007²⁶⁰ η Λαϊκή Τράπεζα, κατά την ενημέρωση των θεσμικών επενδυτών, προέβηκε σε προβλέψεις για τη διενέργεια μελλοντικών κερδών που

260 Ανακοίνωση Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου με τίτλο «ΛΑΙΚ - Ανακοίνωση Marfin Popular Bank για πρόβλεψη κερδών για το 2007 (17/1/2007)»: «Προς ενημέρωση των μετόχων της και του επενδυτικού κοινού η MARFIN POPULAR BANK PUBLIC CO LTD ανακοινώνει ότι κατά την διάρκεια τηλεδιάσκεψης με θεσμικούς επενδυτές έγιναν εκτιμήσεις («guidance») μελλοντικής κερδοφορίας (καθαρά κέρδη μετά φόρων) 372 εκατομ. Ευρώ για το 2007, 480 εκατομ. Ευρώ για το 2008 και 614 εκατομ. Ευρώ για το 2009, ήτοι μέσος όρος αύξησης καθαρών κερδών ετησίως κατά 33%. Μετά την αφαίρεση των δικαιωμάτων της μειοψηφίας που εξακολουθεί να υπάρχει στην ΕΓΝΑΤΙΑ και την MFG (σε περίπτωση που αυτή η μειοψηφία παραμείνει) τα καθαρά κέρδη εκτιμώνται ότι θα διαμορφωθούν σε 360 εκατομ. Ευρώ (07), 470 εκατομ. Ευρώ (08) και 600 εκατομ. Ευρώ (09).».

αφορούσαν τα έτη 2007 έως 2009 και παρ' όλο που τα εν λόγω κέρδη δεν πραγματοποιήθηκαν, η τράπεζα δεν προέβη σε αναθεώρηση των εν λόγω προβλέψεων. Συνεπώς, ενώ η τράπεζα προέβη ως όφειλε σε προβλέψεις για κέρδη €614 εκατομ. για το έτος 2009 τα πραγματοποιηθέντα κέρδη περιορίστηκαν σε €170 εκατομ. και άρα θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο η αποτυχία της τράπεζας να αναθεωρήσει τις προβλέψεις της παραπλάνησε το επενδυτικό κοινό και συνεπώς συνέβαλε σε χειραγώγηση της αγοράς.

12.6. Αμοιβή διαχείρισης

Κατά τα έτη 2007 και 2008, καταβλήθηκε από τη “Marfin Investment Group” στη Λαϊκή Τράπεζα αμοιβή διαχείρισης ύψους 1% δυνάμει συμφωνίας μεταξύ των εν λόγω εταιρειών στις 10 Ιανουαρίου 2007²⁶¹. Στην ετήσια έκθεση για το έτος 2008, αναφέρεται ότι η εν λόγω συμφωνία έληξε το Φεβρουάριο του 2009²⁶². Συνεπώς, θα πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσο η εν λόγω συμφωνία περιλάμβανε ημερομηνία λήξης και αν πράγματι υπήρχε ημερομηνία λήξης κατά πόσο αυτό ανακοινώθηκε στην αγορά. Η ανάγκη εξέτασης του εν λόγω συμβολαίου προκύπτει από το γεγονός ότι στην ανακοίνωση της 10^{ης} Ιανουαρίου 2007, που δημοσιεύθηκε από το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου την 11^η Ιανουαρίου 2007 για την αμοιβή διαχείρισης που ήταν πληρωτέα από τη MIG προς τη Λαϊκή Τράπεζα δεν αναφερόταν η διάρκεια ισχύος της συμφωνίας.

²⁶¹ Ανακοίνωση Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου με τίτλο «ΛΑΙΚΗ – Δελτίο Τύπου της θυγατρικής της εταιρείας Marfin Financial Group (11/1/2007)» (Πηγή: ΧΑΚ <http://www.cse.com.cy/gr/Announcements/message.asp?aid=20864>)

²⁶² Οικονομικές Καταστάσεις του 2009, Σελίδα 189, Σημείωση 56.

Συνεπώς, εάν η συμφωνία είχε διάρκεια ισχύος δύο ετών, η Λαϊκή Τράπεζα όφειλε να το ανακοινώσει στο επενδυτικό κοινό και η παράλειψή της να προβεί στην εν λόγω ανακοίνωση ενδέχεται να αποτελεί χειραγώγηση της αγοράς αφού η εν λόγω συμφωνία αφορούσε καταβολή αμοιβής περίπου €50 εκατομ. ετησίως και αποτελούσε σημαντικό εισόδημα για τη Λαϊκή Τράπεζα²⁶³. Στην περίπτωση που η εν λόγω συμφωνία δεν είχε συγκεκριμένη διάρκεια ισχύος όπως αφέθηκε να εννοηθεί στην ανακοίνωση της 10^{ης} Ιανουαρίου 2007, προκύπτει ότι η “Marfin Investment Group” οφείλει στη Λαϊκή τράπεζα πέραν των €100 εκατομ. ως αμοιβή διαχείρισης της. Επισημαίνεται ότι ακόμα και στην περίπτωση που η “Marfin Investment Group” τερμάτισε την εν λόγω συμφωνία με τη Λαϊκή Τράπεζα, προκύπτουν εύλογα ερωτήματα αναφορικά με τη μη λήψη μέτρων ή τη διενέργεια άλλων διαβημάτων από τη διοίκηση της Λαϊκής Τράπεζας προς διασφάλιση των συμφερόντων της, λαμβάνοντας υπόψη ότι η τράπεζα απώλεσε εισοδήματα που ανέρχονταν σε €50 εκ ετησίως.

Αναφορικά με το εν λόγω θέμα, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, απέστειλε στις 20 Φεβρουαρίου 2014 επιστολή²⁶⁴ στην πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου με την οποία προέβαινε στις πιο πάνω επισημάνσεις και ζήτησε την άποψή της. Στην απαντητική της

²⁶³ Στην προκειμένη περίπτωση, η Λαϊκή Τράπεζα θα έπρεπε επίσης να προβεί σε περαιτέρω απομείωση της υπεραξίας της αφού η Τράπεζα θα υπόκειτο σε απώλεια εισοδημάτων περίπου €50 εκατομ. ετησίως.

²⁶⁴ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής, ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 2014, προς την πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος».

επιστολή²⁶⁵ με ημερομηνία 27 Φεβρουαρίου 2014, η πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ανέφερε ότι έπειτα από μελέτη του δελτίου τύπου της θυγατρικής εταιρείας “Marfin Financial Group” της “Marfin Popular Bank Public Co Ltd”, διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά που να παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι η παροχή υπηρεσιών επενδυτικής τραπεζικής καθώς και συμβουλευτικών υπηρεσιών από τη “Marfin Popular Bank Public Co Ltd” στη “Marfin Investment Group” θα είχε διάρκεια μόνο ενός έτους. Αντιθέτως, στην εν λόγω επιστολή επισημαίνεται ότι η εν λόγω αναφορά ότι η αμοιβή θα είναι ύψους 1% ετησίως υποδηλώνει ότι η παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών θα είχε διάρκεια πέραν του ενός έτους. Συνεπώς, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι: (α) οι δυνητικοί επενδυτές ενδεχομένως να είχαν παραπλανηθεί από την εν λόγω αναφορά αφού η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών συνεπαγόταν σημαντικά έσοδα για τη Λαϊκή Τράπεζα καθώς επίσης και ότι (β) οι αρμόδιες αρχές ολιγώρησαν αφού δεν έλαβαν κανένα μέτρο για την προστασία των επενδυτών από τέτοιες ενέργειες αλλά ούτε και εξέτασαν το εν λόγω συμβάν μέχρι σήμερα.

12.7. Η αξία της επένδυσης της Λαϊκής Τράπεζας στη “Marfin Investment Group” και των άλλων επενδύσεών της σε χρηματοοικονομικά στοιχεία

Θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς εξέτασης οι επενδύσεις της Λαϊκής Τράπεζας και ειδικότερα η επένδυσή της στη “Marfin Investment Group” η οποία παρουσιαζόταν στα βιβλία της στην καθαρή βάση θέση των περιουσιακών της στοιχείων και όχι στην

²⁶⁵ Επιστολή της προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2014, με θέμα «Επιστολή σας ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 2014».

τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή της. Επισημαίνεται ότι η διαφορά στην εν λόγω αξία ήταν σημαντική, αφού στα βιβλία της Λαϊκής Τράπεζας η αξία της MIG παρουσιάζονταν ως περίπου €2 ανά μετοχή, ενώ η πραγματική χρηματιστηριακή αξία των εν λόγω μετοχών κυμαινόταν γύρω στα 30 έως 40 σεντ. Της ίδιας παρουσίας τύγγαναν και πολλές άλλες επενδύσεις της Λαϊκής Τράπεζας αλλά και της θυγατρικής της “Marfin Egnatia Bank” (MEB). Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω τράπεζες κατείχαν πέραν των €6 δις σε χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία θα πρέπει να εξεταστούν κατά παρουσιάζονταν στα βιβλία τους στη σωστή αξία, κατά τα έτη 2008 έως 2012.

Περαιτέρω, η MEB θα πρέπει να τύχει ενδελεχούς εξέτασης κατά το έτος 2009 όταν αποφασίστηκε η συγχώνευσή της με τη Λαϊκή Τράπεζα ενώ είχε χρηματοοικονομικά μέσα €4 δις ευρώ και ίδια κεφάλαια μόνο €700 εκατομ. Υπό το φως των πιο πάνω, εύλογα προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο η εν λόγω συγχώνευση έγινε με στόχο τη μεταφορά της ευθύνης ανακεφαλαιοποίησης της MEB στην ΚΤΚ και κατ' επέκταση στην Κυπριακή Δημοκρατία.

12.8. Εγγυήσεις

Αναφορικά με το θέμα της παροχής εγγυήσεων στις θυγατρικές της, επισημαίνεται ότι στις 19 Νοεμβρίου 2008, η Λαϊκή Τράπεζα παρείχε εγγυήσεις στη MEB για καλυμμένα ομόλογα ύψους €3 δις. Στις 20 Αυγούστου 2009 παρείχε και πάλι εγγυήσεις για τα ομολογιακά και επιχειρηματικά δάνεια της MEB ύψους €2.3 δις. Λαμβάνοντας υπόψη το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείτο η MEB²⁶⁶, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι με την παροχή των εν λόγω εγγυήσεων, η Λαϊκή

²⁶⁶ Η Ελλάδα εντάχθηκε σε μνημόνιο το 2009.

Τράπεζα προέβαινε σε μεγάλη συγκέντρωση κινδύνου. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εγγυήσεις εκ πρώτης όψεως φαίνεται να εμπίπτουν στην ερμηνεία των «χρηματοδοτικών ανοιγμάτων»²⁶⁷ όπως αυτά προβλέπονται στην παράγραφο (α) του εδαφίου (1) του άρθρου 11 του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου του 1997 που αναφέρεται πιο πάνω, ενώ παράλληλα επισημαίνεται ότι το ύψος των εγγυήσεων που παραχωρήθηκαν και που ανέρχονταν σε €5 δις ισούται με ποσοστό 250% επί των ιδίων κεφαλαίων της Λαϊκής Τράπεζας.

12.9. Διαγραφές δανείων

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα εννιαμήνου του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας του Νοεμβρίου του 2011, γίνεται αναφορά στη διαγραφή δανείων ύψους €219.226.000 ενώ την αντίστοιχη περίοδο του 2010 οι διαγραφές δανείων ανέρχονταν σε €28.571.000. Επισημαίνεται ότι οι διαγραφές δανείων που ανακοινώθηκαν το Νοέμβριο του 2011

²⁶⁷ Η παράγραφος (α) του Εδαφίου 4 του άρθρου 11 προβλέπει ότι: «χρηματοδοτικό άνοιγμα» σε σχέση με πρόσωπο σημαίνει τη χορήγηση οποιουδήποτε δανείου ή το άνοιγμα τρεχούμενου χρεωστικού λογαριασμού για το πρόσωπο αυτό, ή τη χορήγηση οποιασδήποτε χρηματοδοτικής μίσθωσης (financial leasing), συμπεριλαμβανομένης και χρηματοδότησης με ενοικιαγορά, ή την προεξόφληση γραμματίου ή συναλλαγματικής για την οποία το πρόσωπο αυτό υπέχει ευθύνη είτε ως αποδέκτης είτε ως εκδότης είτε ως οπισθογράφος, ή τη χορήγηση οποιασδήποτε οικονομικής εγγύησης, ή την ανάληψη οποιασδήποτε άλλης οικονομικής ευθύνης ή υποχρέωσης για λογαριασμό του προσώπου αυτού, ή τη συμμετοχή σε αξίες που εκδόθηκαν από το πρόσωπο αυτό, ή την ανάληψη οποιασδήποτε υποχρέωσης για τη χορήγηση οποιωνδήποτε από τα πιο πάνω και περιλαμβάνει οποιοσδήποτε από τις πιο πάνω πράξεις που γίνονται προς όφελος τρίτου με την εγγύηση του προσώπου αυτού, περιλαμβάνει δε οποιοδήποτε άλλο άμεσο ή έμμεσο στοιχείο ενεργητικού εντός ή εκτός ισολογισμού τράπεζας σε σχέση με το πρόσωπο αυτό.

αποτελούσαν το 1% των συνολικών δανείων της Λαϊκής Τράπεζας, ενώ παράλληλα αντιπροσώπευαν μια αύξηση της τάξης του 800% επί των διαγραφών του προηγούμενου έτους. Η εν λόγω διαγραφή δανείων θα πρέπει να τύχει ενδελεχούς εξέτασης αφού το χρονικό πλαίσιο κατά το οποίο πραγματοποιήθηκαν δημιουργεί υποψίες αναφορικά με τη σκοπιμότητά τους²⁶⁸, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη ότι σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται, η διαγραφή ενός δανείου συνεπάγεται την εξάντληση όλων των διαθέσιμων μεθόδων ανάκτησης του ποσού συμπεριλαμβανομένης της λήψης νομικών μέτρων εναντίον του οφειλέτη.

13. ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ)

Στα πλαίσια της εξέτασης του θέματος, η επιτροπή ζήτησε επίσης όπως κατατεθούν στοιχεία αναφορικά με τις αμοιβές που πληρώθηκαν από το 2006 μέχρι και το 2012 τόσο από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όσο και από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ σε σχέση με την παροχή νομικών, λογιστικών ή άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Η Ειδικός Διαχειριστής της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” με επιστολή της ημερομηνίας 27 Νοεμβρίου 2013, που επισυνάπτεται ως Παράρτημα 16, απέστειλε συνοπτικά στοιχεία για την εν λόγω περίοδο. Σύμφωνα με αυτά, ποσό €3.892.228,89 δαπανήθηκε συνολικά προς είκοσι ένα δικηγορικά γραφεία, χωρίς ωστόσο να υπάρχει

²⁶⁸ “Marfin Popular Bank” – Συνοπτικές Ενδιάμεσες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για την Εννιαμηνιαία που Έληξε 30 Σεπτεμβρίου 2011. Οι διαγραφές δανείων αναφέρονται Σελίδα 14, σημείωση Αρ.9 και επισημαίνεται ότι πραγματοποιήθηκαν λίγες μόνο μέρες πριν από την αποχώρηση της διοίκησης του κ. Α. Βγενόπουλου από τη Λαϊκή Τράπεζα.

ένδειξη για ποιες συγκεκριμένες νομικές υπηρεσίες καταβλήθηκε. Περαιτέρω, για την παροχή ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, φαίνεται να έχουν δαπανηθεί συνολικά €9.081.334,86 προς οκτώ ελεγκτικά γραφεία, χωρίς να φαίνεται και πάλι για ποιες συγκεκριμένες υπηρεσίες έχουν καταβληθεί. Ωστόσο, η Ειδικός Διαχειριστής στην επιστολή της αναφέρει τα ακόλουθα σε σχέση με τα στοιχεία που έχουν αποσταλεί:

- Τα ποσά αφορούν πληρωμές που έγιναν από τις εταιρείες του Ομίλου στην Κύπρο και δεν περιλαμβάνουν τυχόν πληρωμές που έγιναν από εξαρτημένες εταιρείες του εξωτερικού.
- Τα ποσά αφορούν πληρωμές που έγιναν μόνο σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα με έδρα εργασιών την Κύπρο.
- Τα ποσά δεν περιλαμβάνουν τυχόν πληρωμές που έγιναν απευθείας από καταστήματα της Τράπεζας ή από την Υπηρεσία Είσπραξης Χρεών για δικαστικές υποθέσεις που αφορούν είσπραξη χρεών.
- Ειδικότερα, οι χρεώσεις για την παροχή νομικών/ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών κατά την περίοδο 2006 - 2012 έχουν ως ακολούθως:
 - α. Παροχή νομικών υπηρεσιών:
 1. Tassos Papadopoulos & Co: €843.021,80
 2. Ioannides Demetriou LLC: €1.111.949,93
 3. Georgios Koukounis: €128.630,26
 4. Georgiades & Pelides D.E.P.E.: €39.850,57
 5. Maria A. Kyriakou: €31.569,15
 6. Chrysses Demetriades & Co LLC: €60.825,23

7. Andreas V. Zachariou & Co Advocates: €4.001,17
 8. Andreas Neocleous & Co: €90.228,61
 9. Alecos Evangelou & Co: €10.781,27
 10. Polakis Sarris & Co: €0,00
 11. Andreas Th. Mathicolonis & Co: €12.670,10
 12. N.A. Hadjinicolaou: €14.352,25
 13. Leonidas G. Leonidou: €2.340,00
 14. L. Papaphilippou & Co: €129.576,92
 15. Kyriacos Danos €332,32
 16. George Z. Georgiou & Associates LLC: €125.309,96
 17. Kikis Talarides: €1.174.714,89
 18. Alecos Markides Law Office: €41.175,04
 19. George Y. Yiangou & Co: €61.699,42
 20. George Charalambides & Co: €0,00
 21. S.A. Evangelou & Co LLC: €9.200,00
- β. Παροχή ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών:
1. PriceWaterhouseCoopers: €6.723.801,69
 2. KPMG LTD: €971.876,95
 3. Grant Thornton (Cyprus) Ltd: €1.136.965,53
 4. Ernst & Young Cyprus Ltd: €146.831,31
 5. Deloitte Ltd (Limassol): €67.857,50
 6. Deloitte & Toche Ltd (Nicosia): €2.852,96

7. Baker Tilly & Partners Ltd: €11.500,00

8. Moore Stephens Stylianou & Co: €19.648,92

Τα σχετικά στοιχεία για την Τράπεζα Κύπρου περιλαμβάνονται σε αναλυτικές ετήσιες καταστάσεις που απεστάλησαν με επιστολή της ίδιας της Τράπεζας ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2013 και αφορούν όχι μόνο την περίοδο 2006-2012, αλλά την περίοδο 2002-2012. Σε αντίθεση με την περίπτωση της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, τα δεδομένα για την Τράπεζα Κύπρου αποτελούν ένα πολύ μεγάλο όγκο πληροφοριών και υποδιαιρούνται σε πολλές κατηγορίες ανάλογα με τον τομέα για τον οποίο πληρώθηκαν οι υπηρεσίες. Για σκοπούς συνοχής, οι πληροφορίες σε σχέση με την παροχή νομικών υπηρεσιών συνοψίζονται ως ακολούθως:

- BOC Ventures - Legal fees for the period 2002-2006: € 224165.6 (2007-2012: NIL)
- “Uniastrum” Bank 2008-2012: € 1,574 (EUR 000)
- BOC Ukraine 2009-2012: € 3,988 (EUR 000)
- TEFKROS INVESTMENTS 2002: € 3,054 (EUR 000)
- Bank of Cyprus PCL Nicosia – Romanian Branch 2007- 2012: € 625.48 (EUR 000)
- General Insurance of Cyprus Ltd 2002-2012: € 182,000
- Eurolife Ltd 2002-2012: € 370,000
- CYTRUSTEES INVESTMENT PUBLIC COMPANY LTD 2002-2012: € 60,000
- CISCO LTD 2002-2012: € 159,000
- Channel Islands 2002-2012: € 71,000
- Bank of Cyprus UK 2002-2012: € 2,585,024

Επίσης, κάτω από το γενικό τίτλο «Legal Fees», η Τράπεζα Κύπρου απέστειλε τα

ποσά που πληρώθηκαν προς μεγάλο αριθμό δικηγορικών γραφείων κατά την περίοδο 2002-2012 τα οποία συνοψίζονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 25: Δαπάνες Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ προς δικηγορικά γραφεία για την περίοδο 2002-2012

Έτος	Ποσό €
2002	610.942
2003	525.661
2004	990.105
2005	2.044.981
2006	1.764.153
2007	1.950.878
2008	1.644.163
2009	1.919.124
2010	2.181.551
2011	3.035.698
2012	4.424.153

Περαιτέρω, υπό τον τίτλο «Υπηρεσία Recoveries (BOC)» και με περιγραφή παρασχεθείσας νομικής υπηρεσίας «Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων» δηλώθηκαν ότι δαπανήθηκαν τα ακόλουθα ποσά για την περίοδο 2008-2012:

**ΠΙΝΑΚΑΣ 26: Δαπάνες της Υπηρεσίας Recoveries της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια
Εταιρεία Λτδ για νομικές υπηρεσίες κατά την περίοδο 2008-2012**

Έτος	Ποσό (€)
2008	3.653,13
2009	3.627,48
2010	4.076,40
2011	5.135,29
2012	4.838,28

Οι αποδέκτες των πιο πάνω χρηματικών ποσών είναι πολύ μεγάλος αριθμός δικηγορικών γραφείων τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Ενδεικτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν, μόνο σε συγκεκριμένα δικηγορικά γραφεία στην Κύπρο πληρώθηκε συνολικά ποσό που υπερβαίνει τα €10.100.000 για την περίοδο 2002-2012, μη συμπεριλαμβανομένων των προαναφερθέντων ποσών που καταβλήθηκαν για σκοπούς χειρισμού δικαστικών υποθέσεων. Σε αντίθεση με τα στοιχεία που απεστάλησαν εκ μέρους της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, τα στοιχεία για την Τράπεζα Κύπρου αφορούν παρασχεθείσες νομικές υπηρεσίες και στο εξωτερικό.

Επίσης, σε σχέση με ελεγκτικές και άλλες συμβουλευτικές υπηρεσίες προς την Τράπεζα Κύπρου δηλώθηκε η δαπάνη των ακόλουθων χρηματικών ποσών προς τους ελεγκτικούς οίκους “Ernst & Young”, “Deloitte”, “KPMG” και “PriceWaterhouseCoopers” υπό τον τίτλο «AUDIT & Non-AUDIT FEES»:

ΠΙΝΑΚΑΣ 27: Δαπάνες της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ για ελεγκτικές υπηρεσίες για την περίοδο 2002-2012

Έτος	Ποσό (€)
2002	676.768
2003	724.567
2004	771.293
2005	728.658
2006	774.010
2007	2.168.042
2008	3.645.729
2009	3.313.669
2010	3.604.653
2011	5.346.839
2012	6.400.809

Στις ίδιες καταστάσεις για την εν λόγω περίοδο προκύπτει επίσης η καταβολή ποσού €130.540 (αθροιστικά) προς άλλους ελεγκτικούς οίκους («other auditors») χωρίς ωστόσο να παρέχονται περισσότερες διευκρινίσεις.

Περαιτέρω, υπό τον τίτλο «Consultancy Fees», δηλώνεται η χρέωση των ακόλουθων ποσών προς ένα μεγάλο αριθμό συμβουλευτικών οίκων με την ακόλουθη κατηγοριοποίηση:

- Bank of Cyprus (CI) Limited 2006-2013: €82.000
- Eurolife Ltd 2008-2013: €164.000
- GIC2006-2013: €104.000
- Bank of Cyprus PCL Nicosia – Romanian Branch 2007- 2013: €909.000
- “Uniastrum” 2013: €317.000
- “Uniastrum” 2012: €668.000
- “Uniastrum” 2011: €450.000
- “Uniastrum” 2010: €510.000
- “Uniastrum” 2009: €170.000
- “Uniastrum” 2008: €418.000
- Consultancy fees for the six months ended 30 June 2013: €6.481.661
- Consultancy fees for the year 2012: €11.970.865
- Consultancy fees for the year 2011: €2.247.338
- Consultancy fees for the year 2010: €323.361
- Consultancy fees for the year 2009: €700.631
- Consultancy fees for the year 2008: €1.739.550
- Consultancy fees for the year 2007: €3.837.616
- Consultancy fees for the year 2006: €309010

Η αιτιολόγηση των δαπανηθέντων ποσών για την παροχή νομικών, λογιστικών και άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών στην περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου, για την οποία τα στοιχεία είναι πιο αναλυτικά, αφορά ένα ευρύτατο φάσμα δραστηριοτήτων της τράπεζας, μεταξύ των οποίων και οι επενδυτικές της δραστηριότητες, ενώ σε αρκετές

περιπτώσεις φέρει την ένδειξη «δημιουργία εμπιστεύματος για bonus» ή την «ετήσια αμοιβή – δημιουργία εμπιστεύματος για φιλοδώρημα διευθυντικών στελεχών» ή «υπηρεσίες για την καταβολή φιλοδωρημάτων αφυπηρέτησης».

Η συνολική αναλυτική κατάσταση των χρεώσεων για την παροχή νομικών, λογιστικών και άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών σε σχέση με την Τράπεζα Κύπρου επισυνάπτεται ως Παράρτημα 17.

14. ΧΡΕΩΣΕΙΣ “ALVAREZ & MARSAL”: ΑΜΟΙΒΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (“RECAPITALIZATION FEE”) - ΑΜΟΙΒΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (“SUCCESS FEE”)

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής σχετικά με το θέμα που αφορά τη διεκδίκηση από τον οίκο “Alvarez & Marsal” ποσού που αντιστοιχεί στο ποσό της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, αρκούντως διασαφηνιστική ήταν η γνωμάτευση του εξωτερικού νομικού συμβούλου της ΚΤΚ σε σχέση με το θέμα της αμοιβής επιτυχίας που διεκδίκησε ο οίκος “Alvarez & Marsal”.

Ο εξωτερικός νομικός σύμβουλος της ΚΤΚ με σχετική επιστολή του προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 21^{ης} Οκτωβρίου 2013, ανέφερε ότι στις σχετικές επιστολές “engagement letter” (δεσμευτικές επιστολές), ημερομηνίας 31^{ης} Δεκεμβρίου 2012 και 23 Μαρτίου 2013 που απέστειλε η “Alvarez & Marsal” προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ και υπογράφηκαν από τον τελευταίο, δεν υπάρχει πρόνοια για “success fee”. Ωστόσο, με συμπληρωματική επιστολή της “Alvarez & Marsal” με ίδια ημερομηνία, 23 Μαρτίου 2013, για πρώτη φορά θέτει θέμα για πληρωμή “success fee” ύψους 0,10% πάνω στο συνολικό ποσό ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού συστήματος.

Η εν λόγω επιστολή, ημερομηνίας 23 Μαρτίου 2013, υπογράφηκε από τον τέως

Διοικητή της ΚΤΚ υπό την προϋπόθεση ότι θα εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΤΚ στις 25 Μαρτίου 2013. Στη συνέχεια η “Alvarez & Marsal” με ηλεκτρονικό της μήνυμα στις 28 Μαρτίου 2013 προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, με θέμα “Συμφωνία Ανακεφαλαιοποίησης”, πρότεινε να επαναυπογραφεί η συμπληρωματική επιστολή, ημερομηνίας 23 Μαρτίου 2013, χωρίς την προϋπόθεση έγκρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ. Στη συνέχεια με νέο ηλεκτρονικό μήνυμα από την “Alvarez & Marsal” προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ την ίδια ημέρα, 28 Μαρτίου 2013, με το οποίο ζητείται η υπογραφή του Διοικητή αναφέρει επίσης ότι ο τελευταίος συμφωνεί με την πληρωμή “Recap Fee” (Αμοιβή Επανακεφαλαιοποίησης) ύψους 0,10% επί του ανακεφαλαιοποιηθέντος κεφαλαίου και το οποίο πρέπει να καταβληθεί την 31^η Οκτωβρίου 2013.

Το διαφοροποιημένο συμφωνητικό έγγραφο (supplement), ημερομηνίας 23 Μαρτίου 2013, με τίτλο “Cyprus Banking Industry Recapitalization” υπογράφηκε στις 28 Μαρτίου 2013, παρ’ όλο που φέρει ημερομηνία 23 Μαρτίου 2013. Οι συνθήκες, κάτω από τις οποίες υπογράφηκε το πιο πάνω έγγραφο, περιγράφονται από τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ στην τελευταία σελίδα του εν λόγω εγγράφου.

Στη συνέχεια, στις 19 Σεπτεμβρίου 2013, η “Alvarez & Marsal” με επιστολή της προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ επανέρχεται στο θέμα της αμοιβής ανακεφαλαιοποίησης (“recapitalization fee”) και προτείνει ότι, αντί €11 εκατομ., είναι διατεθειμένοι να μειώσουν την απαίτησή τους στο ποσό των €4,75 εκατομ.

Σύμφωνα με τον ίδιο νομικό σύμβουλο και ενόψει των όσων εκτίθενται πιο πάνω, ήγειρε το θέμα εάν και κατά πόσο η “Alvarez & Marsal” δικαιούνται ή όχι σε “success

fee” (αμοιβή επιτυχίας), όπως αρχικά αναφερόταν, ή αμοιβή ανακεφαλαιοποίησης (“recapitalization fee”), όπως στη συνέχεια μετονομάστηκε. Συνεπώς, η μια συμφωνία υπογράφηκε στις 23 Μαρτίου 2013, υπό την προϋπόθεση έγκρισής της από το διοικητικό συμβούλιο στις 25 Μαρτίου 2013 και η άλλη με ημερομηνία 23 Μαρτίου 2013 υπογράφηκε στις 28 Μαρτίου 2013, ύστερα από εισήγηση του κ. Hal Hirsch, Διευθύνοντα Συμβούλου της “Alvarez & Marsal”. Στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με το νομικό σύμβουλο, δε φαίνεται να έχει δοθεί τέτοια έγκριση. Επομένως ο νομικός σύμβουλος είχε τη γνώμη ότι η εν λόγω σύμβαση δεν είναι νομικά εκτελεστή και δεν είναι δυνατό να ενεργοποιηθεί ως όρος της η πληρωμή του “success fee”.

Ανεξαρτήτως όμως των πιο πάνω, ακόμα και αν η σύμβαση ήταν έγκυρη και εκτελεστή, ο νομικός σύμβουλος είχε επίσης τη γνώμη ότι από τη διατύπωση του σχετικού όρου, η “Alvarez & Marsal” δε δικαιούνται σε πληρωμή του “success fee”, καθώς η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών δεν έγινε με κεφάλαια που μεταφέρθηκαν στις τράπεζες (bail-out), αλλά έγινε με ίδια μέσα των τραπεζών (bail-in).

Η δεύτερη σύμβαση, παρ’ όλο που στάλθηκε στις 28 Μαρτίου 2013 για επαναυπογραφή, φέρει ημερομηνία 23 Μαρτίου 2013 και διαφοροποιείται ως προς τη διατύπωση του όρου σε ό,τι αφορά την πληρωμή του “success fee”. Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες υπέγραψε ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ εκτίθενται από τον ίδιο με ιδιόχειρη σημείωσή του στην τελευταία σελίδα της εν λόγω συμφωνίας, όπως ήδη αναφέρθηκε πιο πάνω.

Η αναφορά στη σύμβαση ότι έγινε σε συγκεκριμένη ημερομηνία, ενώ στην πραγματικότητα έγινε σε μεταγενέστερη ημερομηνία, ο τρόπος που παρουσιάστηκε η

πρόταση του Διευθύνοντα Συμβούλου της “Alvarez & Marsal” στις 28 Μαρτίου 2013 για να επαναυπογραφεί το “supplement” που είχε υπογραφεί στις 23 Μαρτίου 2013 χωρίς την προϋπόθεση έγκρισης του διοικητικού συμβουλίου, ενώ στην πραγματικότητα τροποποιήθηκε ο ουσιώδης όρος για πληρωμή “success fee”, καθώς επίσης και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες υπέγραψε ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, συνιστούν γεγονότα που είναι δυνατόν να καθιστούν τη σύμβαση ακυρώσιμη.

Συνεπώς, ο νομικός σύμβουλος της ΚΤΚ είχε επίσης τη γνώμη ότι και με τη νέα διατύπωση του διαφοροποιημένου όρου που αφορά την πληρωμή του “success fee” και μετέπειτα “recapitalization fee”, δε δικαιολογείται η πληρωμή του, καθότι η διάσωση με ίδια μέσα (bail-in) δεν μπορεί να θεωρηθεί ως “συνολικό ποσό ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού συστήματος”.

Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, η δεύτερη σύμβαση, παρ’ όλο που στάλθηκε στις 28 Μαρτίου 2013 για επαναυπογραφή, φέρει ημερομηνία 23 Μαρτίου 2013 και διαφοροποιείται ως προς τη διατύπωση του όρου σε ό,τι αφορά την πληρωμή του “success fee”. Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες υπέγραψε ο Διοικητής της ΚΤΚ εκτίθενται από τον ίδιο με ιδιόχειρη σημείωσή του στην τελευταία σελίδα στην οποία αναφέρονται αυτολεξεί τα ακόλουθα: «Υπογράφηκε κάτω από εξαναγκασμό. Ο κ. Hirsch απείλησε να μετακινήσει ολόκληρη την ομάδα της “Alvarez & Marsal” από την Κύπρο, εν μέσω της κορύφωσης της κρίσης, εάν δεν υπογράψω.».

15. Ο ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ “INDEPENDENT DUE DILIGENCE OF THE BANKING SYSTEM OF CYPRUS” ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΥ PIMCO

Παρ’ όλο που το θέμα αυτό απασχόλησε την επιτροπή στο πρώτο στάδιο της

μελέτης του και ως εκ τούτου το κύριο μέρος των όσων τέθηκαν ενώπιόν της καταγράφεται στην προκαταρκτική έκθεσή της, εντούτοις ορισμένα νέα στοιχεία περιήλθαν στην αντίληψή της κατά τις συζητήσεις που διεξήχθησαν με τους εμπλεκόμενους που κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί εκ νέου ότι, καθότι η επιτροπή δεν είχε στη διάθεσή της τις απαραίτητες επιστημονικές γνώσεις εξέτασης και αξιολόγησης του διαγνωστικού ελέγχου που διενεργήθηκε από τον οίκο PIMCO, τα θέματα για τα οποία γίνεται μνεία στο παρακάτω κείμενο δεν αποτελούν εξαντλητική ανάλυση όλων των παραμέτρων και των παραγόντων που η επιτροπή επιθυμούσε να μελετήσει, ώστε να καταστεί δυνατό να διαμορφώσει αντικειμενική άποψη επί των ζητημάτων που αφορούν τον εν λόγω διαγνωστικό έλεγχο.

Στην έκθεση του προαναφερθέντος διαγνωστικού ελέγχου που κατέθεσε η ΚΤΚ στην επιτροπή καταγράφεται ότι ο οίκος PIMCO, για τους σκοπούς της ποσοτικοποίησης των κεφαλαιακών αναγκών των 22 χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που αποφασίστηκε να συμμετέχουν στην έρευνα μέχρι το Μάιο του 2015, προέβη σε αξιολόγηση των πιστωτικών χαρτοφυλακίων τους για περίοδο τριών χρόνων και της ικανότητας κάθε συμμετέχοντος ιδρύματος για δημιουργία κερδών προ-προβλέψεων για την εν λόγω τριετή περίοδο. Για τους σκοπούς του καθορισμού των κεφαλαιακών αναγκών των συμμετεχόντων ο εν λόγω οίκος συμμετείχε σε μια εις βάθος αξιολόγηση, επιτρέποντας την αμφισβήτηση και δοκιμασία από την καθοδηγητική επιτροπή των μοντέλων και των προβλέψεων που χρησιμοποιήθηκαν.

Στην ίδια έκθεση, επισημαίνεται ότι η ανάδειξη της Κύπρου ως χρηματοοικονομικού

κέντρου μετά την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση οδήγησε σε αύξηση της εισροής κεφαλαίων στο νησί. Συνεπακόλουθα και με τις ιδιαίτερες διαδικασίες δανεισμού που ακολουθούνταν στην Κύπρο, όπως επίσης αναφέρεται, ο ιδιωτικός δανεισμός σε σχέση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν ανέβηκε σε ένα από τα πιο υψηλά επίπεδα ανά το παγκόσμιο, ενώ η πρόσβαση σε εκτεταμένη εξωτερική χρηματοδότηση οδήγησε τα συμμετέχοντα ιδρύματα να επεκταθούν στο εξωτερικό και κυρίως στον ελλαδικό χώρο. Ακολούθως, λόγω του υψηλού ποσοστού δανείων που κατέστησαν μη εξυπηρετούμενα στην Ελλάδα, αλλά και της απομείωσης των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου (PSI), τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υπέστησαν σημαντικές ζημιές.

Μεταξύ άλλων η έκθεση τονίζει τις ακόλουθες βασικές ιδιαιτερότητες του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας:

1. Επικρατούν τα δάνεια με βάση υποθήκες. Ενδιέφερε δηλαδή περισσότερο τα συμμετέχοντα ιδρύματα η εξασφάλιση του δανείου με υποθήκες και εγγυήσεις, παρά η διαπίστωση της ικανότητας του δανειζομένου να αποπληρώνει το χρέος του. Η κατάρρευση της αγοράς ακινήτων και η κρίση στην αγορά ανέβασε το δείκτη των μη εξυπηρετούμενων δανείων, καθώς μεγάλος αριθμός δανειζομένων δεν μπορούσε να καταφύγει σε εκποιήσεις ακινήτων ή πώληση άλλης περιουσίας, για να εξυπηρετεί το δάνειό του.
2. Υπάρχουν μακρόχρονες διαδικασίες κατάσχεσης και εκκαθάρισης, οι οποίες για αναγκαστική πώληση περιουσίας ιστορικά αγγίζουν τα δέκα με δώδεκα χρόνια. Αυτό αποτρέπει τους δανειστές, δηλαδή τα τραπεζικά ιδρύματα κυρίως, από το να λάβουν νομικά μέτρα, με αποτέλεσμα να διαπραγματεύονται με το δανειζόμενο για

αναπροσαρμογές δανείων ή παροχή περαιτέρω εξασφαλίσεων, μέτρα τα οποία η έκθεση κρίνει ως τουλάχιστον προσωρινά, καθώς το πρόβλημα με την αδυναμία κατάσχεσης και εκκαθάρισης παραμένει, εφόσον ο δανειζόμενος συνεχίσει να μην εξυπηρετεί το δάνειό του. Επομένως ο δανειζόμενος δεν υφίσταται ουσιαστική πίεση, για να αποπληρώσει το δάνειο. Συνεπακόλουθα, άτομα ή εταιρείες που κανονικά δε θα αναλάμβαναν το ρίσκο ενός δανείου καταφεύγουν σε δανεισμό, καθώς δεν υπάρχει ουσιαστικό στοιχείο αποτροπής λόγω της πιο πάνω αναφερθείσας διαδικασίας.

3. Υπάρχει πολλαπλή χρήση περιουσιακών στοιχείων για πέραν του ενός δανείου. Για παράδειγμα, καθορίζονται ως εξασφαλίσεις πέραν του ενός περιουσιακού στοιχείου για ένα δάνειο, σε άλλες περιπτώσεις ένα περιουσιακό στοιχείο καθορίζεται ως εξασφάλιση για πέραν του ενός δανείου και κάποτε πολλά περιουσιακά στοιχεία καθορίζονται ως εξασφαλίσεις για πολλά δάνεια. Αυτή η πρακτική από τη μια ουσιαστικά εξουδετερώνει την ικανότητα του δανειστή να κατάσχει και να εκποιήσει περιουσία που μπήκε ως εγγύηση και από την άλλη ενθαρρύνει το δανειζόμενο να μην εξυπηρετεί το δάνειό του λόγω ανυπαρξίας ουσιαστικών επιπτώσεων σε βάρος του.
4. Διαφέρει σημαντικά η μεθοδολογία εξασφάλισης και οι πρακτικές αναγνώρισης αδυναμίας. Στην Κύπρο το ποσό που αναμένει να ανακτήσει ο δανειστής από την εκποίηση εξασφάλισης δανείου είναι περίπου το ίδιο με την εκτιμώμενη αξία της περιουσίας που τέθηκε ως εξασφάλιση. Στην Ευρώπη, το ποσό αυτό εκτιμάται ως 25% κάτω από την εν λόγω εκτιμώμενη αξία, με αποτέλεσμα στην Κύπρο να

αποδέχονται ανεπαρκείς εξασφαλίσεις οι τράπεζες. Επιπλέον, η έκθεση τονίζει ότι ο καθορισμός ενός δανείου ως μη εξυπηρετούμενου, εφόσον δεν έχει καταβληθεί δόση για ενενήντα μέρες και δεν υπάρχουν επαρκείς εξασφαλίσεις, μεταθέτει το βάρος στην εξασφάλιση και όχι στη δυνατότητα του δανειζομένου να αποπληρώνει την οφειλή του. Το κύριο πρόβλημα που προκύπτει είναι ότι οι πιο πάνω αναφερθείσες μέθοδοι σε συνδυασμό με την πτώση της τιμής των ακινήτων οδήγησαν πολλά δάνεια στο να θεωρούνται πλέον μη εξυπηρετούμενα, καθώς η αξία της εξασφάλισης έχει μειωθεί σημαντικά.

5. Γίνονται εκτεταμένες τροποποιήσεις δανείων, κυρίως βασισμένες σε διαπροσωπικές σχέσεις χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα του δανειζομένου να αποπληρώσει το χρέος του. Τα συμμετέχοντα ιδρύματα, σύμφωνα με την έκθεση, αποδείχτηκαν ιδιαίτερα δεκτικά σε αναπροσαρμογές δανείων που ούτως ή άλλως θα κατέληγαν σε ζημιές.
6. Οι απλήρωτοι τόκοι περιλαμβάνονται στο αναμενόμενο εισόδημα από την εκποίηση των εξασφαλίσεων. Αυτό έχει ως συνέπεια να έχουν υψηλές προσδοκίες απόδοσης οι τράπεζες, τις οποίες θεωρούν και εξασφαλισμένες, και έτσι να συνάπτουν περισσότερα δάνεια.
7. Το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου βασίζεται πολύ στις διεθνείς τραπεζικές εργασίες, γεγονός που βοηθά στη σταθερότητα του συστήματος. Ο χαμηλός εταιρικός φόρος συντείνει στην παρουσία των εσόδων των τραπεζών από αυτές τις εργασίες, οι οποίες ήταν και θα παραμείνουν πιθανότατα πολύ σημαντικά στοιχεία των εργασιών των τραπεζών.

8. Οι μέθοδοι δανεισμού του συνεργατισμού είναι ιδιάζουσες. Επειδή οι επιτροπείες των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων δεν αντιλαμβάνονται το ρόλο των ιδρυμάτων τους ως κερδοσκοπικό αλλά ως κοινωνικό και επειδή πρώτιστος στόχος δε θεωρείται το κέρδος αλλά η στήριξη των μελών τους, δεν επιδιώκουν πιστικά διευθετήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων ή εκποιήσεις περιουσίας. Αυτό ίσως συντέινε στη δημιουργία μιας κουλτούρας μη συνεπούς εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των δανειζομένων από αυτά τα ιδρύματα.

Οι πιο πάνω ιδιαιτερότητες, όπως καταγράφεται στην ίδια έκθεση, οδήγησαν στην εξαγωγή των ακόλουθων συμπερασμάτων:

1. Ο ιδιόμορφος τρόπος καθορισμού ενός δανείου ως μη εξυπηρετούμενου οδήγησε σε χαμηλά ποσοστά επί του πραγματικού συνόλου των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα οποία λαμβάνονται μέτρα από τους δανειστές.
2. Οι απλήρωτοι τόκοι αποτελούν μέρος των εσόδων τα οποία αναμένουν τα συμμετέχοντα ιδρύματα, με αποτέλεσμα να έχουν ανακριβείς προβλέψεις.
3. Μεγάλο μέρος των καταθέσεων προέρχεται από μη Κυπρίους, με αποτέλεσμα να είναι επισφαλείς, ειδικά σε σχέση με το προς το παρόν ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς.
4. Η έλλειψη εναλλακτικών πηγών κεφαλαίου, ειδικά αφού τα κυβερνητικά χρεόγραφα πλέον δεν είναι αποδεκτά για εξωτερικό δανεισμό, οδηγεί σε στροφή και εξάρτηση από τον ΕΛΑ.
5. Μεγάλο μέρος των κεφαλαίων των συμμετεχόντων αποτελούν περιουσιακά στοιχεία τα οποία δε φορολογούνται, διότι αναμένεται ότι θα εκποιηθούν σύντομα.

Καταλήγοντας, ο οίκος PIMCO επισημαίνει ότι οι κύριοι λόγοι ζημιών των συμμετέχοντων τραπεζικών ιδρυμάτων σε σχέση με τα δάνεια είναι ο μεγάλος πραγματικός αριθμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η εκτεταμένη εξασφάλιση του κόστους ενός δανείου σε βάρος της διασφάλισης ότι ο δανειζόμενος μπορεί να αποπληρώσει το δάνειο, το μεγάλο ποσοστό δανείων εταιρειών που καταλήγουν ως μη εξυπηρετούμενα και το γεγονός ότι τα μεγάλα δάνεια δίνονται σε εταιρείες που σχετίζονται με την ιδιοκτησία του ίδιου του τραπεζικού ιδρύματος.

Κατά τις συζητήσεις που διεξήχθησαν ενώπιον της επιτροπής σε σχέση με τα πορίσματα και τη μεθοδολογία του οίκου PIMCO, η επιτροπή κάλεσε τους εμπλεκόμενους, κυρίως όσους συμμετείχαν στην καθοδηγητική επιτροπή, να την ενημερώσουν κατά πόσο συμφωνούσαν με αυτά και ποιες ήταν οι αντιδράσεις τους. Συναφώς, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με την επιστολή της, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, επισύναψε αντίγραφα δύο επιστολών της από το Γενικό Διευθυντή της προς το τέως Διοικητή της ΚΤΚ. Στην πρώτη επιστολή, ημερομηνίας 24 Ιουλίου 2012, καταγράφονταν οι ανησυχίες της σε σχέση με τη μεθοδολογία αξιολόγησης του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων από το κλιμάκιο της τρόικας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η υπό αναφορά επιστολή είχε κοινοποιηθεί στον Υπουργό Οικονομικών, στον Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, στον Έφορο Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών και στην Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία. Στη δεύτερη επιστολή, ημερομηνίας 31^{ης} Ιανουαρίου 2013, η οποία κοινοποιήθηκε στον Έφορο Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών και στη Συντονιστική Επιτροπή Ανεξάρτητου

Διαγνωστικού Ελέγχου καταγράφεται μεταξύ άλλων η απαρésκεια και δυσφορία της τράπεζας για την έλλειψη διαφάνειας από πλευράς PIMCO ή/και η αποσπασματική ενημέρωση της οποίας έτυχε μετά τη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε με την PIMCO στις 29 Ιανουαρίου 2013 στην ΚΤΚ, κατά την οποία, όπως επίσης αναφέρεται, ο οίκος επεξήγησε τη μεθοδολογία που ακολούθησε για σκοπούς του διαγνωστικού ελέγχου. Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ απαρίθμησε τις απόψεις και διαφωνίες της σε σχέση με την προρρηθείσα ακολουθούμενη μεθοδολογία, η οποία όπως αναφέρει δεν ανταποκρίνεται στα πραγματικά δεδομένα του συνεργατισμού, καλώντας τελικά τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για επανεξέταση των απόψεων αυτών.

16. ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΗΛΘΑΝ ΕΙΣ ΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

16.1. Διαγραφές δεδομένων από τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Με αφορμή τα όσα καταγράφονται στην έκθεση “Alvarez & Marsal” σε σχέση με τα παραδοθέντα σε αυτούς αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, η επιτροπή, μελέτησε το υπό αναφορά ζήτημα, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2013. Ωστόσο, η εξέταση του ζητήματος αυτού πραγματοποιήθηκε κατά τρόπο ώστε να αποφευχθεί ο επηρεασμός με οποιοδήποτε τρόπο των αστυνομικών ερευνών που διεξάγονται σε σχέση με αυτό και να εφαρμόζεται κατ’ αναλογία ο σχετικός Κανονισμός της Βουλής των Αντιπροσώπων που αφορά θέματα εκκρεμούντα ενώπιον Δικαστηρίου.

Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με την πιο πάνω έκθεση, στο στάδιο της παράδοσης ηλεκτρονικών δεδομένων από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προς τον οίκο “Alvarez & Marsal” παρατηρήθηκαν άσκοπες καθυστερήσεις. Παράλληλα, καταγράφεται ότι ο υπό αναφορά οίκος κατέχει τεκμήρια που καταδεικνύουν πως οι εν λόγω καθυστερήσεις έδωσαν την ευχέρεια σε άτομα εντός της τράπεζας να διαγράψουν δεδομένα, τα οποία στη συνέχεια προσπάθησαν να διασφαλίσουν ότι δε θα μπορούσαν να ανακτηθούν από το προσωπικό του εν λόγω οίκου.

Ωστόσο, περισσότερη βαρύτητα στην έκθεση αυτή δίδεται στα γεγονότα που ακολούθησαν την αποστολή προς την Τράπεζα Κύπρου και στη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, σχετικής επιστολής της ΚΤΚ, ημερομηνίας 21 Αυγούστου 2012, με την οποία είχαν δοθεί οδηγίες σε αυτές όπως, λόγω της έναρξης σχετικών ερευνών, διαφυλάξουν όλα τα βιβλία, αρχεία και έγγραφα τους, έντυπα και ηλεκτρονικά, καθώς επίσης να αναστείλουν τη συνήθη διαδικασία καταστροφής εγγράφων ή διαγραφής οποιωνδήποτε δεδομένων τους.

Στην ίδια έκθεση, αναφέρεται ότι τα αρχεία που παραδόθηκαν στον εν λόγω οίκο από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ δεν ήταν ολοκληρωμένα και ότι κατά τους ελέγχους που διενεργήθηκαν για το ζήτημα αυτό στους υπολογιστές ορισμένων στελεχών της εν λόγω τράπεζας διαπιστώθηκε ότι οι υπολογιστές δύο μελών της ανώτατης εκτελεστικής διεύθυνσης είχαν εγκατεστημένο λογισμικό διαγραφής δεδομένων που δεν αποτελούσε μέρος του τυποποιημένου λογισμικού που εγκαθίσταται στους υπολογιστές της τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι στις

18 Οκτωβρίου 2012 είχε πραγματοποιηθεί μαζική διαγραφή δεδομένων²⁶⁹ από τον υπολογιστή ενός εκ των δύο εν λόγω στελεχών, ενώ ο υπολογιστής του άλλου στελέχους βρέθηκε εντελώς κενός και οι προσπάθειες που έγιναν για επαναφορά αρχείων απέβησαν άκαρπες.

Για το θέμα αυτό, ο πρόεδρος πρώην διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, κ. Α. Αρτέμης ανέφερε τα ακόλουθα: «Στις 23 Ιουλίου 2012, ο Διοικητής της Κεντρικής απηύθυνε επιστολή προς εμένα, ως τότε αντιπρόεδρο και προεδρεύοντα του διοικητικού συμβουλίου, με την οποία με πληροφορούσε ότι η Κεντρική Τράπεζα θα προχωρήσει με τη διεξαγωγή ειδικής έρευνας με σκοπό να εντοπίσει τους λόγους που η Τράπεζα Κύπρου βρίσκεται στη δεινή θέση να ζητά οικονομική στήριξη από την κυβέρνηση και μας καλούσε να συνεργαστούμε άμεσα και πλήρως με την ομάδα των εμπειρογνομόνων κ.λπ. Στις 26 Ιουλίου έθεσα την επιστολή ενώπιον του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας και η απόφαση [...] ήταν: “Το διοικητικό συμβούλιο έδωσε οδηγίες προς τον κ. Γ. Κυπρή” -τότε διευθύνοντα σύμβουλο- “να μεριμνήσει όπως διασφαλιστούν συνθήκες που να καθιστούν αποτελεσματική την έρευνα των εμπειρογνομόνων. Ιδιαίτερα, δόθηκαν οδηγίες στον κ. Κυπρή να μεριμνήσει για την αποφυγή οποιουδήποτε επηρεασμού εμπλεκόμενων υπαλλήλων της Τράπεζας Κύπρου και για την ασφαλή φύλαξη όλου του διαθέσιμου μαρτυρικού υλικού”. [...] Και το διοικητικό συμβούλιο εξουσιοδότησε τον προεδρεύοντα, εμένα δηλαδή, να στείλει απαντητική επιστολή στο Διοικητή, την οποία έστειλε την επόμενη ημέρα και η οποία λέει: “Όπως σας έχω ήδη αναφέρει και όπως άλλωστε έχει ανακοινωθεί και δημόσια, η

²⁶⁹ Από τον υπολογιστή του Δρ. Πατσαλίδη έγινε διαγραφή 28 000 αρχείων

Τράπεζα Κύπρου καλωσορίζει την έρευνα που θα διεξαχθεί από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες [...] και θα συνεργαστεί πλήρως με την υπό αναφορά έρευνα. Σας πληροφορώ επίσης ότι το διοικητικό συμβούλιο έχει δώσει οδηγίες προς το νέο διευθύνοντα σύμβουλο της Τράπεζας Κύπρου κ. Κυπρή να μεριμνήσει όπως διασφαλιστούν συνθήκες που να καθιστούν αποτελεσματική την έρευνα των εμπειρογνομένων. Ιδιαίτερα, έχουμε δώσει οδηγίες στον κ. Κυπρή να μεριμνήσει για την αποφυγή οποιουδήποτε επηρεασμού ενδεχομένων υπαλλήλων μας και για την ασφαλή φύλαξη όλου του διαθέσιμου μαρτυρικού υλικού". Ακολούθησε επιστολή του Διοικητή 13 Δεκεμβρίου 2012 με γενική τοποθέτηση ότι έχουν διαπιστώσει ότι έχουν ενδεχομένως... Με επιστολή μου προς το Διοικητή, που του απηύθυνα αρχές Ιανουαρίου, τον πληροφορήσα ότι, το διοικητικό συμβούλιο έδωσε οδηγίες στον εσωτερικό ελεγκτή να προχωρήσει άμεσα σε διερεύνηση αυτού του συμβάντος και όπου χρειάζεται εξωτερική... Οι οδηγίες δόθηκαν από το Δεκέμβριο μόλις πληροφορήθηκα από το Διοικητή... Οι οδηγίες προς τον εσωτερικό έλεγχο δόθηκαν αμέσως μετά από προφορική ενημέρωση που είχα από το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας. Δόθηκαν μάλιστα οδηγίες προς τον εσωτερικό ελεγκτή ότι όπου χρειάζεται εξειδικευμένη συμβουλή από συμβούλους έχει την ευχέρεια να προσλάβει εξειδικευμένους εξωτερικούς συμβούλους, για να μπορέσει να ετοιμάσει την έκθεσή του. Μέχρι την ημερομηνία της παραίτησής μου από το διοικητικό συμβούλιο το Μάρτιο του 2013 δεν είχε ετοιμαστεί. Είμαι σίγουρος ότι το μεταβατικό συμβούλιο στη συνέχεια θα πήρε αυτή την έκθεση και θα υπάρχει στα αρχεία της τράπεζας.»²⁷⁰.

²⁷⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 49-50.

Ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, κ. Α. Ηλιάδης, αφού δήλωσε ότι το ίδιο το θέμα δεν τον αφορά, καθότι τα εν λόγω γεγονότα συνέβηκαν μετά την αποχώρησή του από τη συγκεκριμένη τράπεζα, ανέφερε ότι οι δημόσιες συζητήσεις που αφορούν το θέμα αποδίδονται σε σκοπιμότητες. Περαιτέρω, ο ίδιος τοποθετήθηκε ως ακολούθως: «Άκουσα προσωπικά τον πρώην Γενικό Εισαγγελέα (εννοεί τον κ. Π. Κληρίδη) στην τηλεόραση σε πρόγραμμα που ήταν, νομίζω, στις αρχές του τρέχοντος χρόνου ότι διερωτήθηκε και ο ίδιος γιατί όταν εντόπισε η “Alvarez & Marsal” ότι τα στοιχεία διαγράφηκαν, γιατί δεν το κατάγγειλε αμέσως; Ήξερε ότι είναι μεμπτό. Γιατί δεν καταγγέλθηκε τον Οκτώβριο ότι τα στοιχεία σβήστηκαν και το κατάγγειλε το Δεκέμβρη; Και ο Γενικός Εισαγγελέας ο ίδιος είπε ότι κάλεσε δύο αστυνομικούς και ανάθεσε την υπόθεση σ’ αυτούς, για να το ερευνήσουν. Και μου τηλεφώνησε μια βδομάδα μετά ο εκπρόσωπος της “Alvarez & Marsal” μαζί με εκπρόσωπο της Κεντρικής και με παρακάλεσαν να μην προχωρήσω την υπόθεση να το εξετάσω. Άρα, εάν κάποιος ενδιατρίψει και λίγο στην περίληψη που έχω, της “Alvarez & Marsal”, γιατί δεν την έχω όλη, θα δει ότι αποσπασματικά λέει διάφορα πράγματα, εκτοξεύει διάφορα υπονοούμενα χωρίς να έχει τίποτα τεκμηριωμένο και αφήνει σκιές να υπάρχουν απλώς για να προσβάλει την Τράπεζα Κύπρου και τα άτομα που υπήρχαν στην Τράπεζα Κύπρου. Εγώ το θεωρώ απαράδεκτο για ένα διεθνή οργανισμό, ο οποίος θέλει να κάμει μια έκθεση η οποία να είναι αντιπροσωπευτική, πρώτον. Δεύτερον, δεν μπορείς να αφήνεις τέτοια υπονοούμενα τα οποία να θίγουν και ανθρώπους που εξ αντικειμένου ήταν μακριά και δεν είχαν καμία... [...]»²⁷¹.

²⁷¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 54 και 57.

Ο Γενικός Ελεγκτής της Τράπεζας Κύπρου, κ. Κ. Τσολάκκης ανέφερε ότι κατά το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου 2013 η Τράπεζα είχε ορίσει ειδικό οίκο από το εξωτερικό για να διερευνήσει τον ηλεκτρονικό έλεγχο και να γίνει προσπάθεια ανάκτησης των στοιχείων αυτών. Το αποτέλεσμα βάσει της έκθεσης που παρέδωσαν ήταν ότι οι διαγραφές έγιναν με τέτοιο τρόπο που δεν μπορούν να ανακτηθούν τα στοιχεία. Περαιτέρω, ο ίδιος δήλωσε ότι «[...] η Τράπεζα Κύπρου συνεργάζεται πλήρως με τα μέλη της ανακριτικής ομάδας της Αστυνομίας, οι οποίοι διεξάγουν την έρευνα για την οικονομία της Κύπρου [...]»²⁷².

Ο πρώην Γενικός Διευθυντής Τμήματος Πληροφορικής της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ πρόσθεσε ότι, εξ όσων ο ίδιος αντιλαμβάνεται, τα στοιχεία που διαγράφηκαν αφορούν ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της περιόδου 2009 έως αρχές του 2010²⁷³.

Τέλος, ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας δήλωσε σχετικά τα ακόλουθα: «[...] Οι ισχυρισμοί για διαγραφή δεδομένων από τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου αποτελούν κεντρικό αντικείμενο και κεντρικό θέμα των ερευνών που γίνονται από την πλευρά της ανακριτικής ομάδας της αστυνομίας και θα πρέπει να σας πω ότι και γι' αυτό το ζήτημα άρχισαν να λαμβάνονται καταθέσεις. Συνεπώς, εκ των πραγμάτων τα ζητήματα αυτά είναι μέσα στις έρευνες.[...]» Συμπληρωματικά, ο ίδιος επισήμανε ότι «[...] στο τμήμα του οικονομικού εγκλήματος της αστυνομίας υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι είναι άριστα καταρτισμένοι με πτυχία και μεταπτυχιακά στο

²⁷² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 72.

²⁷³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 78.

συγκεκριμένο ζήτημα της τεχνολογικής υποστήριξης, του ΙΤ, και πέραν τούτου υπάρχει τεχνική υποστήριξη και εκτός της αστυνομίας. Συνεπώς, το θέμα αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη, ερευνάται και σας βεβαιώνω ότι είναι από τα πρώτα που είναι στην έγνοια της ανακριτικής ομάδας και προσπαθούν να για την επαναφορά των δεδομένων.»²⁷⁴. Κλείνοντας, η επιτροπή δήλωσε ότι θεωρεί πολύ σημαντική την ανάκτηση των δεδομένων και ότι αναμένει ενημέρωση από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για την τελική έκβαση των ερευνών²⁷⁵.

16.2. “Marfin Investment Group” και “Tosca Fund”

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το 2006 πραγματοποιήθηκε μια σημαντική αλλαγή στη σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ, με την απόκτηση ενός στρατηγικού μεριδίου από τη “Marfin Investment Group” και το επενδυτικό ταμείο “Tosca Fund”, μετά την απόφαση της HSBC να διαθέσει προς πώληση το μερίδιό της στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας.

Από τα στοιχεία που κατέθεσε στην επιτροπή η Ειδικός Διαχειριστής της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”²⁷⁶ μετά από σχετικό αίτημα των μελών της, φαίνεται ότι ο τότε πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ, κ. Κ. Λαζαρίδης, ενημέρωσε το διοικητικό συμβούλιο αυτής, σε ειδική συνεδρία του που πραγματοποιήθηκε στις 3 Φεβρουαρίου 2006, ότι η HSBC, η οποία

²⁷⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 6 και 9.

²⁷⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 8.

²⁷⁶ Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 30 Οκτωβρίου 2013 με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Αξιών ημερ. 22/10/2013».

κατείχε ποσοστό 21,16% του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας, υπέβαλε αίτημα για χορήγηση άδειας πώλησης των μετοχών της στη Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ. Το αίτημα υποβλήθηκε καθότι η σχετική Οδηγία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου δεν επέτρεπε στον εν λόγω μέτοχο να προχωρήσει με την υπό αναφορά πώληση μετοχών στο χρονικό εκείνο στάδιο, χωρίς την έγκριση της τράπεζας. Συναφώς, ο πιο πάνω πρόεδρος με γραπτή αιτιολογημένη απόφασή του, ημερομηνίας 31 Ιανουαρίου 2006, αποφάσισε να χορηγήσει άδεια στην HSBC να πωλήσει άμεσα τις μετοχές της. Στην αιτιολόγηση της απόφασής του, ο εν λόγω πρόεδρος ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Το θέμα της προτιθέμενης διάθεσης των μετοχών της HSBC έχει διαρρεύσει στο τύπο από τινος χρόνου. Συναφώς έχουν δει το φως της δημοσιότητας διάφορες πληροφορίες ή σχόλια αναφορικά με τους λόγους της πρόθεσης αυτής της HSBC αλλά και τους ενδιαφερόμενους για απόκτηση των εν λόγω μετοχών και γενικά υπήρξε σεναριολογία η οποία περιέχει ανακρίβειες ή οδηγεί σε εσφαλμένες εντυπώσεις. Η HSBC είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος διεθνής τραπεζικός οργανισμός με μακρά ουσιώδη μετοχική συμμετοχή και άριστη συνεργασία με την Εταιρεία.

Η συναφής σεναριολογία, που έχει αναπτυχθεί δημόσια, περιλαμβάνει στοιχεία που άδικα δυνατό να δημιουργούν δυσμενείς εντυπώσεις για το μεγάλο αυτό διεθνή τραπεζικό οργανισμό, δηλ. την HSBC, που είναι μέτοχος και συνεργάτης της Εταιρείας από μακρού χρόνου. Παράλληλα είναι πιθανό η συνέχιση των εικασιών και η διάδοση αβάσιμων πληροφοριών ή σχετικών δυσμενών σχολίων να προκαλέσουν δυσχέρεια στην δυνατότητα του εν λόγω μετόχου να διαθέσει το μεγάλο αριθμό μετοχών που

κατέχει στην εύλογη και δίκαιη αξία τους.

Είμαι περαιτέρω υποχρεωμένος να συνεκτιμήσω και το ενδεχόμενο ότι η συνέχιση της εκκρεμότητας του θέματος σε συνδυασμό με την υπό αναφορά σεναριολογία, να ζημιώσει και την Εταιρεία και να προκαλέσει αναστάτωση στην εμπορία των μετοχών της.[...].».

Καταλήγοντας, στην απόφασή του ο πρόεδρος της τράπεζας αναφέρει «[...] Κάτω υπό τις περιστάσεις έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι πράγματι συντρέχουν εξαιρετικές και επείγουσες περιστάσεις που δικαιολογούν και υπαγορεύουν την κατ' εξαίρεση χορήγηση άδειας στην HSBC για διάθεση των μετοχών της [...]».

Στην ίδια απόφαση, αναφέρεται ότι η HSBC είχε «προέλθει σε συμφωνίες άμεσης πώλησης των μετοχών της [...] υπό την επιφύλαξη της παροχής σ' αυτήν άδειας [...]» στους Marfin Financial Group, Tosca Fund και Laiki Bank (Nominees), σε ποσοστά 9,98%, 8,18% και 3%, αντίστοιχα.

Την πιο πάνω απόφαση επικύρωσε το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας στη συνεδρία του ημερομηνίας 3 Φεβρουαρίου 2006.

Ανάμεσα στα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, περιλαμβάνεται και σχετική επιστολή του τότε προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, κ. Μ. Κληρίδη, ημερομηνίας 8 Φεβρουαρίου 2006, με την οποία ζητούσε από τη Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ να υποβληθούν σε αυτή οποιαδήποτε στοιχεία κατείχε σχετικά με την εταιρεία “Tosca Fund”. Στην απαντητική της επιστολή η τράπεζα, ημερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 2006, απέστειλε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου επιστολή της εταιρείας “Tosca Fund Limited” με ημερομηνία 3 Φεβρουαρίου

2006 προς τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας, με την οποία ο γενικός διευθυντής της εταιρείας ζητά τη διευθέτηση συνάντησης με τον εν λόγω πρόεδρο για να του εξηγήσει με λεπτομέρεια της εργασίες της εταιρείας.

Στα πλαίσια των συζητήσεων που διεξήχθησαν στην επιτροπή, την τελευταία απασχόλησε η αγορά του μεριδίου μετοχών της HSBC από τη “Marfin Financial Group” και την “Tosca Fund” σε σχέση με την ενδεχόμενη υποχρέωση των εποπτικών αρχών να διερευνήσουν το ζήτημα αυτό, καθότι οι δύο αυτοί επενδυτές ενδεχομένως να συνδέονταν μεταξύ τους και ως εκ τούτου η εν λόγω αγορά να συνιστούσε παράβαση του κανόνα που απαιτεί την προηγούμενη έγκριση της ΚΤΚ για μετόχους που κατέχουν πάνω από 10% του μετοχικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με το Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας «Είναι καθήκον των εποπτικών αρχών να ελέγξουν και να φροντίσουν να πληροφορηθούν αν αυτή η εικόνα του κατακερματισμού σε διάφορες οντότητες του ποσοστού του μετοχικού κεφαλαίου κατά τρόπο που τους εξαιρεί από την προηγούμενη συγκατάθεση ή την άδεια εκ νέου της Κεντρικής Τράπεζας είναι γνήσια ή είναι fictitious, δηλαδή είναι πλαστή προς σκοπό να αποφύγουν τον έλεγχο.»²⁷⁷.

16.3. Πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα (PEPs)

Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επιτροπής, βουλευτής μέλος της ζήτησε όπως εξεταστεί κατά πόσο ευσταθούν οι πληροφορίες που τέθηκαν υπόψη της επιτροπής αναφορικά με το αίτημα των εποπτικών αρχών του χρηματοοικονομικού συστήματος του Ηνωμένου Βασιλείου για κλείσιμο των τραπεζικών λογαριασμών που διατηρούν στην Τράπεζα Κύπρου Λονδίνου πολίτες της Δημοκρατίας. Για το θέμα αυτό, ο τέως

²⁷⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 46-47.

Διοικητής της ΚΤΚ, ενημέρωσε την επιτροπή πως η εν λόγω πληροφόρηση είναι αληθής και πως «[...] Έχουν ζητηθεί από την Τράπεζα Κύπρου Λονδίνου, μέσα στα πλαίσια των ελέγχων που γίνονται για ξέπλυμα χρήματος -πρέπει να πούμε εδώ ότι στη Βρετανία οι έλεγχοι που γίνονται είναι πάρα πολύ αυστηροί- να εξετάσουν το θέμα αυτό. Επίσης η Τράπεζα Κύπρου Λονδίνου, κατά τη διάρκεια του ελέγχου που έγινε από τις εποπτικές αρχές εκεί, την είχαν υποχρεώσει να κάμει μια επιθεώρηση αυτών των λογαριασμών, των PEPs λεγόμενων, politically exposed persons, πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα. Έκαναν, απ' ό,τι γνωρίζω, αυτή τη διαδικασία και κατέληξαν στο να αποφασίσουν να κλείσουν εκατό και πλέον λογαριασμούς πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων που έχουν λογαριασμό εκεί.»²⁷⁸. Ακολούθως, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ διευκρίνισε πως το πιο πάνω αίτημα των αγγλικών εποπτικών αρχών τέθηκε επειδή κρίθηκε πως οι λογαριασμοί αυτοί εμπεριέχουν υψηλό κίνδυνο και όχι λόγω του ότι υπάρχουν υπόνοιες για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

Συναφώς, η επιτροπή με επιστολή της ημερομηνίας 5 Δεκεμβρίου 2013 προς τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, κ. Κ. Χασάπη, ζήτησε όπως της κατατεθούν όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν το πιο πάνω εγερθέν ζήτημα. Ο πρόεδρος του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, με επιστολή του ημερομηνίας 9 Δεκεμβρίου 2013, κατέθεσε στην επιτροπή κατάσταση των φυσικών και νομικών προσώπων που εμπίπτουν στην κατηγορία πελατών υψηλού κινδύνου και είναι πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα στην Τράπεζα Κύπρου Ηνωμένου Βασιλείου, σημειώνοντας παράλληλα ότι η εν λόγω πληροφόρηση αφορά τα ούτω

²⁷⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 31.

καλούμενα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα (PEPs) και δεν καλύπτει άλλες κατηγορίες «υψηλού κινδύνου». Μαζί με την πιο πάνω κατάσταση, στάλθηκε και το δελτίο τύπου που εξέδωσε το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου στις 5 Δεκεμβρίου 2013 για το υπό αναφορά θέμα, στο οποίο επεξηγούνται οι συνθήκες και οι λόγοι ελέγχου των υπό εξέταση λογαριασμών, αναφέροντας ότι ουδείς από αυτούς έχει κλείσει λόγω υποψίας ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Η επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη της όλα τα πιο πάνω, κάλεσε το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων να εξετάσει τους εν λόγω λογαριασμούς για τυχόν παραβιάσεις της σχετικής νομοθεσίας οι οποίες αφορούν τις φορολογικές υποχρεώσεις των κατόχων τους²⁷⁹, ωστόσο τα εν λόγω στοιχεία δεν ήταν δυνατό να διαβιβαστούν στο πιο πάνω Τμήμα από την ίδια την επιτροπή για τους λόγους που επεξηγούνται στην Εισαγωγή της παρούσας έκθεσης.

16.4. “J.P. Morgan & Co”

Ένα άλλο θέμα που ηγέρθηκε ενώπιον της επιτροπής από πληροφορίες που τέθηκαν ενώπιον της από βουλευτή μέλος της, ήταν η άρνηση ορισμένων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων του εξωτερικού να δεχτούν εμβάσματα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το θέμα αυτό ηγέρθηκε στη συνεδρία της επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις 3 Δεκεμβρίου 2013 ενώπιον του τέως Διοικητή και εκπροσώπων της ΚΤΚ, ενώ οι πληροφορίες αυτές αφορούσαν την αμερικανική “J.P. Morgan & Co” και τη γερμανική “Deutsche Bank AG”. Ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε στην επιτροπή πως αυτό αποτελεί σοβαρό ζήτημα και πρέπει να εξεταστεί,

²⁷⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 72.

όμως τέτοιο θέμα δεν είχε τεθεί υπόψη του. Για αυτό την επιτροπή ενημέρωσε λειτουργός της ΚΤΚ ο οποίος επίσης παρευρισκόταν στη συνεδρία της επιτροπής, ο οποίος έκανε λόγο για μια γενικότερη τοποθέτηση των αμερικανικών τραπεζών, οι οποίες εξετάζουν άρνηση να αποδεχθούν εμβάσματα από συγκεκριμένες χώρες όπως την Κύπρο, το Λουξεμβούργο και διάφορες άλλες. Πιο συγκεκριμένα, ο ίδιος δήλωσε πως η “J.P. Morgan & Co” έχει ήδη αποφασίσει σχετικά, ενώ προς την κατεύθυνση αυτή κινούνται και άλλοι τραπεζικοί οργανισμοί. Ο εν λόγω εκπρόσωπος πρόσθεσε πως το θέμα αυτό κρίνεται ως πολύ σοβαρό από πλευράς τους και πως για το σκοπό αυτό αντιπροσωπεία είχε μεταβεί στη Νέα Υόρκη για επαφές με διάφορες αμερικανικές τράπεζες και πως οι ενδείξεις είναι θετικές. Ερωτηθείς κατά πόσο ο Υπουργός Οικονομικών είναι ενήμερος για το θέμα αυτό, ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ απάντησε καταφατικά²⁸⁰.

16.5. Η ανάθεση του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα στον οίκο PIMCO και των ειδικών ερευνών για θέματα της τραπεζικής κρίσης στον οίκο “Alvarez & Marsal”

Στα πλαίσια της εξέτασης των πτυχών του υπό μελέτη θέματος, την επιτροπή απασχόλησε μεταξύ άλλων ο τρόπος ανάθεσης του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα και των ερευνών που πραγματοποιήθηκαν για συγκεκριμένα θέματα της τραπεζικής κρίσης που διενεργήθηκαν από τους οίκους PIMCO και “Alvarez & Marsal”, αντίστοιχα, σε αυτούς. Λόγω της έλλειψης εμπειρογνωμοσύνης σε σχέση με το θέμα, η επιτροπή απηύθυνε σχετικό αίτημα στην

²⁸⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 34-36.

τέως Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας όπως προχωρήσει σε εξέταση του εν λόγω τρόπου και των συνθηκών ανάθεσης των πιο πάνω εργασιών στις συγκεκριμένες εταιρείες.

Η τέως Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, ανταποκρινόμενη θετικά και άμεσα στο πιο πάνω αίτημα της επιτροπής, ενημέρωσε την τελευταία ότι για σκοπούς υλοποίησης του είχε προσωπική συνάντηση με τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ο οποίος εξουσιοδότησε τον προϊστάμενο του γραφείου του να δώσει οδηγίες στο Διευθυντή του Τμήματος Εποπτείας της ΚΤΚ όπως παράσχει στην Ελεγκτική Υπηρεσία όλα τα στοιχεία που αφορούσαν το υπό διερεύνηση θέμα. Συναφώς, η τελευταία αφού ενημέρωσε γραπτώς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ για τα έγγραφα και την αλληλογραφία που θα απαιτούνταν προκειμένου να αξιολογήσουν τον τρόπο ανάθεσης στις δύο εταιρείες, ήρθε σε επαφή με τον εν λόγω Διευθυντή. Ωστόσο η προαναφερθείσα Υπηρεσία, μετά και από σχετικά δημοσιεύματα που αφορούσαν συγκεκριμένη έκθεση της Επιτροπής Ελέγχου της ΚΤΚ αλλά και από δικό της έλεγχο, διαπίστωσε ορισμένα κενά ως προς την πληρότητα των εγγράφων που έπρεπε να υποβληθούν σε αυτή και ως εκ τούτου η τέως Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας δήλωσε στην επιτροπή ότι ο ανατεθείς έλεγχος δεν ήταν δυνατό να επιτευχθεί.

Επί των πιο πάνω, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ τοποθετήθηκε ως ακολούθως: «[...] Πρώτα από όλα δόθηκαν αρκετά έγγραφα πιστεύω στην αρχή, αλλά δόθηκαν τα τελευταία έγγραφα, όπως λέει η κ. Γιωρκάτζη, πολύ πρόσφατα. Την περίοδο εκείνη υπήρχε και διεξάγετο αστυνομική έρευνα για ακριβώς το ίδιο θέμα. Ως εκ τούτου, οι προσπάθειές μας στην Κεντρική Τράπεζα ήταν να δοθούν όλα τα πράγματα τα οποία

ζητούσε η αστυνομία και ήταν πάρα-πάρα πολλή δουλειά. Δηλαδή όλα τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου από πέρσι το καλοκαίρι μέχρι πολύ πρόσφατα, τα resources τα οποία έχουμε είναι περιορισμένα και δόθηκε προτεραιότητα σίγουρα στο να δοθούν τα έγγραφα, ό,τι ήθελε η αστυνομία να τους δώσουμε σε αυτή την περίοδο. Αυτός είναι ο λόγος της καθυστέρησης.

Επίσης θα παρακαλούσα, επειδή υπάρχει αυτή η αστυνομική έρευνα, η οποία δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα να μην τοποθετηθούμε σε αυτό το στάδιο γι' αυτό το θέμα. Έχω τις απόψεις μου, τις έδωσα στην αστυνομία και βγήκε και μια ανακοίνωση χθες, την οποία υποχρεώθηκα να τη βγάλω, η οποία λέει με πολύ λιτό τρόπο κάποια δεδομένα γι' αυτή την "έρευνα", την οποία έκανε η Επιτροπή Ελέγχου, την οποία δεν την έκαμε ούτε ανεξάρτητος ελεγκτής, διότι η Επιτροπή Ελέγχου είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου και την έκαναν από μόνοι τους, χωρίς να ενημερώσουν το διοικητικό συμβούλιο, χωρίς να πάρουν έγκριση, χωρίς να γνωρίζει ο Διοικητής και χωρίς να έρθουν να ρωτήσουν το Διοικητή οτιδήποτε. Και υπέβαλαν αυτή την έκθεση μια μέρα στο συμβούλιο προς έκπληξη δική μου και μετά την έδωσαν και εκτός της Κεντρικής Τράπεζας, την έδωσαν στο Προεδρικό.».

Τέλος, η επιτροπή, αφού άκουσε όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της κάλεσε τις δύο πλευρές να συνεργαστούν εποικοδομητικά επί του θέματος, εξασφαλίζοντας για το σκοπό αυτό τη δέσμευση του τέως Διοικητή της ΚΤΚ. Εντούτοις, στην επιτροπή δεν έχει υποβληθεί μέχρι σήμερα οτιδήποτε νεότερο για το όλο θέμα.

16.6. Οι πληροφορίες για χρηματισμό πολιτικών προσώπων, κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης

Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επιτροπής, βουλευτές μέλη της ζήτησαν όπως εξεταστεί κατά πόσο ευσταθούν ορισμένες πληροφορίες που τέθηκαν υπόψη της αναφορικά με καταβολές χρηματικών ποσών σε πολιτικούς, σε πολιτικά κόμματα ή και σε δημοσιογράφους. Για το θέμα αυτό, η Προϊσταμένη της Μονάδας Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ) ενημέρωσε την επιτροπή ότι από έρευνες που διεξήγαγε η Μονάδα περιήλθαν στην αντίληψη της ορισμένες πληροφορίες για μία τέτοια περίπτωση και ως εκ τούτου υπάρχει μία υπόθεση που τελεί υπό διερεύνηση από τις αρμόδιες ανακριτικές αρχές²⁸¹. Η επιτροπή, στα πλαίσια μεταγενέστερης συνεδρίας της, επανέφερε το θέμα καλώντας την ίδια εκπρόσωπο προκειμένου να ενημερώσει διεξοδικότερα την επιτροπή για το όλο θέμα. Συναφώς, η ίδια ανέφερε τα ακόλουθα: «[...] όταν διερευνούσαμε κάποιους λογαριασμούς, στα πλαίσια της διερεύνησης της υπόθεσης Χριστόδουλου Χριστοδούλου, πήραμε και τους λογαριασμούς της Focus Maritime. Στα πλαίσια αυτά, όταν αναλύθηκαν οι λογαριασμοί, είδαμε κάποια μεταφορά χρημάτων, τα οποία δεν είχαν καμία σχέση με το αντικείμενο της διερεύνησης της συγκεκριμένης υπόθεσης [...]».²⁸² Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω προσκεκλημένη ανέφερε ότι περιήλθαν στην αντίληψή τους τρεις περιπτώσεις που αφορούσαν τέτοιου είδους εμβάσματα χρηματικών ποσών από την εν λόγω εταιρεία και ειδικότερα «Ένα μικρό ποσό σε κάποιο δημοσιογράφο και σε ένα πολιτικό χώρο και κάποια άλλη συναλλαγή που φαίνεται ότι πίσω ήταν άλλο πολιτικό κόμμα.». Επομένως, όπως η ίδια πρόσθεσε, η ΜΟΚΑΣ αφού ενημέρωσε το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για το

²⁸¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013 (σελ. 51).

²⁸² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 25 Φεβρουαρίου 2014.

ζήτημα αυτό, ο τελευταίος αποφάσισε να το αναθέσει για περαιτέρω διερεύνηση στην ανακριτική ομάδα που ασχολείται με την οικονομία, καθώς όπως επισήμανε, με την εταιρεία “Focus Maritime Corporation” εμπλέκονται πρόσωπα που απασχολούν τις συγκεκριμένες έρευνες. Καταλήγοντας, η πιο πάνω προσκεκλημένη διευκρίνισε ότι το ζήτημα αυτό δε θα μπορούσε να διερευνηθεί από τη ΜΟΚΑΣ, καθώς δεν εμπίπτει στο πεδίο αρμοδιοτήτων της, ενώ παρόλο που αυτό τελεί υπό διερεύνηση, τα εν λόγω εμβάσματα ενδέχεται να αποτελούν ακόμα και απλές ιδιωτικές χορηγίες που καταβλήθηκαν νόμιμα.

Αναφορικά με την υπόθεση που απασχόλησε τη ΜΟΚΑΣ, στα πλαίσια της οποίας εντοπίστηκαν οι υπό αναφορά ύποπτες συναλλαγές, η πιο πάνω αναφερθείσα προσκεκλημένη δήλωσε ότι η περίπτωση αυτή αφορά μία διαβίβαση/κατάθεση στο λογαριασμό που διατηρούσε στην Ελλάδα ένα πρόσωπο κυπριακής καταγωγής γνωστό στο δημόσιο βίο και πιο συγκεκριμένα σε εταιρεία του, ύψους €1 εκατομ., τον Ιούλιο του 2007. Το Μάιο του 2009, όπως η ίδια πρόσθεσε, μεταφέρθηκαν αυτά τα χρήματα σε λογαριασμό συγγενικού του προσώπου -εξ αγχιστείας- στη Λαϊκή Τράπεζα στην Κύπρο. Το Μάιο του 2012 κατόπιν σχετικής αναφοράς που κατατέθηκε στη ΜΟΚΑΣ από πρώην στέλεχος της Λαϊκής Τράπεζας, διαφάνηκε ότι δε ζητήθηκαν καθόλου δικαιολογητικά στοιχεία για τη μεταφορά των χρημάτων όπως είναι η υποχρέωση της τράπεζας, παρά μόνο δέχτηκαν μία δήλωση ότι το εν λόγω συγγενικό πρόσωπο πούλησε ένα κτήμα. Ακολούθησε αλληλογραφία με τη Λαϊκή Τράπεζα στην προσπάθεια της ΜΟΚΑΣ να εξασφαλίσει περαιτέρω πληροφορίες, επισημαίνοντας παράλληλα και με αυστηρό ύφος ότι η τράπεζα είχε υποχρέωση να προβεί στις δέουσες ενέργειες από το 2007 και το

2009. Όταν η τράπεζα ενημέρωσε τη ΜΟΚΑΣ ότι δεν είχε οποιαδήποτε άλλα στοιχεία, ούτε μπορούσε να βρει άλλα στοιχεία, ξεκίνησε μία διαδικασία με την αντίστοιχη αρχή της Ελλάδας, υπό τον κ. Νικολούδη, Εισαγγελέα Αρείου Πάγου, για την εξασφάλιση στοιχείων. Στοιχεία, όπως συμπλήρωσε η υπό αναφορά προσκεκλημένη, ζητήθηκαν επίσης και από τις αρμόδιες αρχές για κτηματολογικά ζητήματα. Ακολούθως, ενημερώθηκε ο πρώην Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ο οποίος αμέσως, λόγω του ονόματος που εμπλέκετο στην όλη ιστορία, αποφάσισε να καλέσει τον ίδιο τον Αρχηγό της Αστυνομίας και έδωσε οδηγίες προκειμένου να αρχίσει διαδικασία ανακριτικού έργου, καθότι η ΜΟΚΑΣ δεν είναι αρμόδια να στοιχειοθετήσει ποινικά αδικήματα πιθανής δωροδοκίας. Επομένως, όπως η ίδια πρόσθεσε, άρχισαν οι ανακρίσεις από τον Ιούνιο και έγιναν διάφορες ενέργειες, μεταξύ των οποίων ήταν και η μετάβαση ανακριτών στην Ελλάδα.

Όσο αφορά τη φορολόγηση του πιο πάνω ποσού, ο εκπρόσωπος του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων ενημέρωσε την επιτροπή ότι αφού περιήλθε στην αντίληψη του τμήματός του το εν λόγω έμβασμα, επιβλήθηκε φορολογία ύψους €322.000, ποσό το οποίο περιλάμβανε 10% πρόστιμο καθότι αυτή καθυστέρησε να υποβληθεί, ενώ ολόκληρο το ποσό φορολογήθηκε εκ νέου με 15% ως μέρος. Συνεχίζοντας, ο ίδιος εκπρόσωπος επισήμανε ότι το θέμα αυτό βρίσκεται ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για σκοπούς διερεύνησης σε σχέση με το αδίκημα της φοροδιαφυγής.

16.7. Οι πληροφορίες αναφορικά με σύγκρουση συμφερόντων προσώπων που εμπλέκονται στο υπό εξέταση θέμα

Μεταξύ άλλων, περιήλθε στην αντίληψη της επιτροπής ότι ο τέως Υπουργός Οικονομικών, κ. Μ. Σαρρής, κατά το χρόνο που διατελούσε πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της “Marfin Popular Bank”, κατείχε ταυτόχρονα τη θέση μέλους του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας “Axia Ventures Group”, η οποία φαίνεται να συνεργαζόταν στενά με την εταιρεία “Houlihan Lokey”. Οι δύο αυτές εταιρείες συνεργάστηκαν σε διάφορα έργα, μεταξύ άλλων για όφελος του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου της Ελληνικής Δημοκρατίας και στη διοργάνωση σεμιναρίων. Περαιτέρω, η εταιρεία “Houlihan Lokey” είχε αναλάβει ως σύμβουλος της Λαϊκής Τράπεζας για σκοπούς σχεδιασμού των κεφαλαιακών αναγκών της τελευταίας που είχε ζητηθεί από την ΚΤΚ, ενώ επίσης συνεργάστηκε με την εταιρεία “JP Morgan & Co.”, η οποία είναι γνωστή για το ρόλο που διαδραμάτισε στα οικονομικά δρώμενα της Κύπρου.

Σοβαρές πληροφορίες για ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής και αναφορικά με νομικούς συμβούλους χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, οι οποίοι παρείχαν ταυτόχρονα νομική εκπροσώπηση και σε πελάτες αυτών ή που οι ίδιοι ή συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα ήταν μέτοχοι του ιδρύματος.

16.8 Οι ενέργειες της επιτροπής για εξασφάλιση της λίστας Lagarde για την Κύπρο

Στα πλαίσια της εξέτασης του υπό μελέτη θέματος η επιτροπή κάλεσε το Υπουργείο Οικονομικών να την ενημερώσει κατά πόσο έχει στη διάθεσή του τον κατάλογο των Κυπρίων καταθετών στην τράπεζα HSBC της Γενεύης, γνωστό ως “λίστα Lagarde”. Το Υπουργείο Οικονομικών επισήμανε ότι ενημέρωσε τη Βουλή για το υπό

αναφορά ζήτημα με επιστολή του γενικού διευθυντή του προς τη γενική διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 2013, κατόπιν σχετικής ερώτησης που υποβλήθηκε από βουλευτή μέλος της επιτροπής. Στην εν λόγω επιστολή καταγράφεται ότι το υπουργείο είχε υποβάλει το αίτημα της Κυπριακής Δημοκρατίας το Φεβρουάριο του 2013, μέσω του αρμόδιου πρέσβη της Δημοκρατίας, προς το Υπουργείο Οικονομικών της Γαλλίας, το οποίο αντιμετώπισε το όλο ζήτημα θετικά, υποδεικνύοντας ταυτόχρονα ότι τα ζητηθέντα δεδομένα θα απαιτούσαν κάποιο χρόνο για την επεξεργασία τους. Όπως περαιτέρω περιλαμβάνεται στην εν λόγω επιστολή, το Μάρτιο του 2013 το Υπουργείο Οικονομικών με εμπιστευτική επιστολή του προς το γαλλικό Υπουργείο Οικονομικών, υπέβαλε και γραπτώς το αίτημα της Δημοκρατίας, αλλά μέχρι και τη 18^η Σεπτεμβρίου 2013, ημερομηνία της προαναφερθείσας επιστολής, ο γενικός διευθυντής του υπουργείου ενημέρωσε τη Βουλή ότι δεν είχε λάβει απάντηση από το Υπουργείο Οικονομικών της Γαλλίας ως προς το κατά πόσο είναι σε θέση να διαβιβάσουν τον κατάλογο.

17. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ/ΑΠΟΨΕΙΣ/ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, αφού μελέτησε όλα τα γραπτά και προφορικά στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με τα ζητήματα που αναλύονται στην παρούσα συμπληρωματική έκθεση και αφού αξιολόγησε και εκτίμησε τη βαρύτητά τους, κατέληξε στις πιο κάτω ομόφωνες ή κατά πλειοψηφία διαπιστώσεις, απόψεις και συμπεράσματα, παραθέτοντας ταυτόχρονα αυτούσιες ως Παράρτημα 1 τις επιφυλάξεις, επιμέρους θέσεις ή και απόψεις των

κοινοβουλευτικών κομμάτων.

17.2 Σε σχέση με τα αξιόγραφα κεφαλαίου

- α. Η επιτροπή κρίνει ότι το ύψος του διοικητικού προστίμου που έχει επιβληθεί από την ΚΤΚ στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, αλλά και η μη επιβολή διοικητικού προστίμου στη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” είναι μη ικανοποιητικά σε σχέση με το μέγεθος του προβλήματος που έχει προκληθεί από την προώθηση και διάθεση αξιογράφων κεφαλαίου σε πολύ μεγάλο αριθμό πελατών τους. Γενικότερα, αναφορικά με τα όσα καταγράφονται στους ειδικούς ελέγχους της ΚΤΚ για τις διαδικασίες και τις πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, η επιτροπή επικεντρώνεται στη διαπίστωση ότι αριθμός προσώπων που απασχολούνταν στα εν λόγω χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρείχαν επενδυτικές συμβουλές δεν ήταν κατά τον ουσιώδη χρόνο εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο όπως απαιτεί το άρθρο 52(1) του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου. Το θέμα αυτό αναλύεται εκτενώς στο Κεφάλαιο 2 της παρούσας έκθεσης.
- β. Η επιτροπή είναι της άποψης ότι οι εποπτικές αρχές δεν ασκούσαν ικανοποιητικό προληπτικό έλεγχο στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ενώ θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουν τα δέοντα εργαλεία τα οποία θα τις βοηθούσαν να διενεργήσουν αποτελεσματικούς ελέγχους στα εν λόγω ιδρύματα.
- γ. Η επιτροπή θεωρεί ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες πρέπει άμεσα να προχωρήσουν

στην τροποποίηση των προνοιών του νομοθετικού πλαισίου που αφορούν την επιβολή προστίμου, έτσι ώστε αυτές να καταστούν αυστηρότερες και τα πρόστιμα να είναι ανάλογα με τη βαρύτητα των παραπτώματων.

- δ. Η επιτροπή θεωρεί ότι οι επενδυτές των τραπεζικών αξιογράφων κεφαλαίου πιθανό να έχουν παραπλανηθεί και από τις εκδοθείσες οικονομικές καταστάσεις των ιδρυμάτων που εξέδιδαν τα εν λόγω επενδυτικά προϊόντα. Περαιτέρω ανάλυση αυτού του ζητήματος περιλαμβάνεται στο σημείο 17.12 του παρόντος κεφαλαίου.
- ε. Αξιοσημείωτο θεωρείται από την επιτροπή το γεγονός ότι η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, ενώ είχε εμφανείς ενδείξεις αφερεγγυότητας κατά τον ουσιώδη χρόνο, προέβαινε σε εκδόσεις τέτοιων επενδυτικών προϊόντων, εξωθώντας τους καταθέτες της να μετατρέπουν τις καταθέσεις τους σε επενδύσεις αξιογράφων κεφαλαίου.
- στ. Η επιτροπή διαπιστώνει ότι οι τράπεζες παραπλάνησαν το κοινό, αφού με βάση τις οδηγίες της ΕΕ μπορούσαν μονομερώς να μην καταβάλουν τόκους και να μετατρέψουν τα αξιόγραφα κεφαλαίου σε μετοχές, γεγονός που οι επενδυτές στις περισσότερες περιπτώσεις δε γνώριζαν. Έχοντας αυτή την ασφαλιστική δικλίδα, οι τράπεζες παραπλάνησαν το ευρύ κοινό.
- ζ. Η επιτροπή απευθύνει έκκληση στις αρμόδιες αρχές για επίσπευση των διαδικασιών εκδίκασης των υποθέσεων των αξιογράφων κεφαλαίου, ώστε να αποζημιωθούν οι εξαπατηθέντες.

17.3 Σε σχέση με τις επενδύσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε

κυβερνητικά ομόλογα

- α. Η επιτροπή διατυπώνει την άποψη ότι από την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, καθώς και από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με τις επενδύσεις της Τράπεζας Κύπρου σε ΟΕΔ που της κόστισαν περίπου €1,9 δις σε ζημιές καθίστανται σαφή τα εξής:
- i. Η έκθεση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ σε ΟΕΔ και η συγκέντρωση αυτών εντός του χαρτοφυλακίου ομολόγων της φαίνεται ότι ήταν μεγαλύτερη από τα πρότυπα της αγοράς για τράπεζες του εν λόγω μεγέθους.
 - ii. Η Τράπεζα Κύπρου φαίνεται να προέβαινε σε επενδύσεις σε ΟΕΔ:
 - για να εκμεταλλευτεί τις υψηλές τους αποδόσεις, καλύπτοντας με τον τρόπο αυτό τις ζημιές που προέκυπταν από τα συνεχώς αυξανόμενα μη εξυπηρετούμενα δάνεια,
 - εφαρμόζοντας στρατηγική απόλυτης απόδοσης, στη βάση της οποίας η τράπεζα πέτυχε κατά το έτος 2009 την αύξηση των εσόδων της από τόκους και την αποκόμιση κέρδους από την ευκαιριακή πώληση ομολόγων, όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκές,
 - λόγω της εξάρτησής της από τα εισοδήματα από τόκους που προέκυπταν από τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ.
 - iii. Οι μηχανισμοί άμυνας της Τράπεζας Κύπρου για τη διαχείριση του κινδύνου της διεξαγωγής επενδύσεων σε ομόλογα δε λειτούργησαν, ενδεχομένως διότι δεν εφαρμόζονταν πιστά οι εν λόγω διαδικασίες ή διότι τύχχαναν

παράκαμψης, γεγονός που προκύπτει από τα εξής:

- Η συμμετοχή των ανώτερων στελεχών της τράπεζας σε όλα τα σημαντικά όργανα στρατηγικής και διαχείρισης κινδύνου τόσο σε εκτελεστικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο διοικητικού συμβουλίου δημιουργούσε σύγκρουση συμφερόντων που ενδεχομένως να οδήγησε στις ζημιές που υπέστη η τράπεζα από τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ.
- Το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου φαίνεται να μην είχε ενεργό συμμετοχή στην αγορά των ΟΕΔ ή να αμφισβήτησε τις εν λόγω επενδύσεις στις οποίες προέβaine η τράπεζα μέχρι το έτος 2011.
- Στο διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου συμμετείχαν μέλη τα οποία φαίνεται να παραδέχτηκαν στους ερευνητές της “Alvarez & Marsal” ότι δεν είχαν τραπεζική εμπειρία και ότι δεν τους παρέχόταν ικανοποιητική πληροφόρηση αναφορικά με τις ενέργειες των ανώτερων στελεχών της τράπεζας, για να μπορέσουν να τις αμφισβητήσουν.
- Η επιτροπή ALCO (Assets & Liabilities Committee) της τράπεζας ήταν επιφορτισμένη με τον καθορισμό των ορίων για επενδύσεις σε ομόλογα και δεν ακολουθούσε το εσωτερικό μοντέλο καθορισμού της συγκέντρωσης επενδύσεων για κάθε χώρα το οποίο βασιζόταν στις αξιολογήσεις των εν λόγω χωρών. Η εν λόγω επιτροπή καθόριζε υψηλότερα όρια επενδύσεων για την Ελλάδα και την Κύπρο χωρίς όμως να αιτιολογείται ο καθορισμός των εν λόγω ορίων.
- Τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου γνώριζαν την επικινδυνότητα

της έκτασης των επενδύσεών τους σε ΟΕΔ, όπως άλλωστε καταγράφηκε στην έκθεση της επιτροπής ALCO στις 30 Απριλίου, στην οποία αναγνωριζόταν ότι, στην περίπτωση χρεωκοπίας χώρας της Ευρωζώνης, οι επιπτώσεις στα κεφάλαια της τράπεζας θα ήταν σοβαρές, λόγω των μεγάλων χρηματικών ποσών που θα επενδύονταν.

- iv. Θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος κατά πόσο γινόταν ορθή καταγραφή και παρουσίαση της πραγματικής αξίας των επενδύσεων της Τράπεζας Κύπρου σε ΟΕΔ στις οικονομικές της καταστάσεις, καθώς και ο ρόλος των εξωτερικών της ελεγκτών αναφορικά με το θέμα υπό το φώς των στοιχείων που παραθέτει αναφορικά με το θέμα η “Alvarez & Marsal” και η έκθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ότι η μη διενέργεια απομείωσης των ΟΕΔ στους ετήσιους λογαριασμούς της τράπεζας ενδεχομένως να παραβίαζε τη νομοθεσία.
- β. Για την ΚΤΚ η επιτροπή διατυπώνει την άποψη ότι από την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, καθώς και από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με τις επενδύσεις της Τράπεζας Κύπρου σε ΟΕΔ καθίστανται σαφή τα ακόλουθα:
 - i. Εκ των πραγμάτων φαίνεται ότι η ΚΤΚ δεν αναγνώρισε, δεν αξιολόγησε, αλλά ούτε και διερεύνησε την εξάρτηση της Τράπεζας Κύπρου από τα εισοδήματα που προέκυπταν από εισπρακτέους τόκους και από τις πωλήσεις ομολόγων, για να διατηρήσει την κερδοφορία της.
 - ii. Το Τμήμα Επιτήρησης της ΚΤΚ ήταν υποστελεχωμένο και συνεπώς αδυνατούσε να ασκήσει αποτελεσματική εποπτεία των επενδυτικών

ενεργειών της Τράπεζας Κύπρου, η οποία, όπως διαπιστώνει η επιτροπή, φαίνεται να έπασχε από σοβαρό πρόβλημα εταιρικής διακυβέρνησης. Ταυτόχρονα, η χρονική καθυστέρηση στη λήψη στοιχείων αναφορικά με τις αγορές και πωλήσεις ομολόγων που γινόταν ανά τρίμηνο παρείχε μια ετεροχρονισμένη εικόνα της κατάστασης των εν λόγω επενδύσεων, η οποία δυσχέραινε περαιτέρω το έργο της άσκησης εποπτείας από την ΚΤΚ.

iii. Η ΚΤΚ δεν ενήργησε, όταν η Τράπεζα Κύπρου δεν απάντησε σε επιστολή της, ημερομηνίας 1^η Μαρτίου 2010, με την οποία ζητούσε στοιχεία αναφορικά με τις επενδύσεις της τελευταίας σε ΟΕΔ. Περαιτέρω, η ΚΤΚ δεν έλαβε οποιαδήποτε μέτρα, όταν αντιλήφθηκε ότι η Τράπεζα Κύπρου συνέχισε την αγορά ΟΕΔ, παρά την προφορική υπόσχεση που έδωσε στον τέως Διοικητή της ΚΤΚ περί του αντιθέτου.

iv. Η ΚΤΚ φαίνεται να παρουσίασε την Τράπεζα Κύπρου στο Κολέγιο των Επιτηρητών της ως μια τράπεζα εστιασμένη σε παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες λήψης καταθέσεων και δανεισμού, παρ' όλο που κατά το χρόνο αξιολόγησής της η εν λόγω τράπεζα κατείχε στο χαρτοφυλάκιό της ΟΕΔ αξίας €2,4 δις. Περαιτέρω, η ΚΤΚ παρέλειψε να προβεί σε αναφορά στη συνεισφορά των εν λόγω επενδύσεων της Τράπεζας Κύπρου στα κέρδη του ομίλου.

γ. Όσον αφορά την ΕΚΤ, η επιτροπή θεωρεί ότι θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος το θέμα άσκησης ελέγχου αναφορικά με τη χρήση των κεφαλαίων που αντλούνταν από την Τράπεζα Κύπρου μέσω των συμφωνιών επαναγοράς ομολόγων (repos)

της ΕΚΤ υπό το φώς των ευρημάτων της “Alvarez & Marsal”, ότι πιθανώς να μην ασκείτο έλεγχος από την ΕΚΤ, αλλά και του εύρους της χρηματοδότησης που διατίθετο στην εν λόγω τράπεζα μέσω των συγκεκριμένων συμφωνιών.

- δ. Η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ημερομηνίας 12 Ιουλίου 2013, με την οποία επέβαλε διοικητικά πρόστιμα ύψους €70.000 και €90.000 στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, €60.000 και €80.000 στον κ. Ανδρέα Ηλιάδη, πρώην Εκτελεστικό και Διευθύνοντα Σύμβουλο της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, €50.000 και €70.000 στον κ. Γιάννη Κυπρή, πρώην Εκτελεστικό Σύμβουλο της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, για δύο περιπτώσεις μη ανακοίνωσης εμπιστευτικής πληροφορίας που ήταν χρήσιμη για το επενδυτικό κοινό αναφορικά με τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ, αδικήματα που διαπράχθηκαν τη 13^η Ιανουαρίου 2010 και την 28^η Απριλίου 2010. Η επιτροπή παράλληλα επισημαίνει τις ευθύνες της αρμόδιας αρχής αναφορικά με την καθυστέρηση που σημειώθηκε στη διερεύνηση των εν λόγω υποθέσεων, η οποία ολοκληρώθηκε τρία και πλέον χρόνια μετά τις ημερομηνίες κατά τις οποίες έγιναν οι παραβάσεις. Περαιτέρω, η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ημερομηνίας 12 Ιουλίου 2013, με την οποία επέβαλε διοικητικό πρόστιμο ύψους €10,.000 στους κ. Γεώργιο Γεωργιάδη, Ανδρέα Αρτέμη, Κώστα Ζ. Σεβέρη και Κώστα Χατζηπαπά, μέλη της Επιτροπής (Δ.Σ.) Διαχείρισης Κινδύνων Συγκροτήματος, για μια περίπτωση μη ανακοίνωσης εμπιστευτικής πληροφορίας που ήταν χρήσιμη για το επενδυτικό κοινό αναφορικά με τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ, αδίκημα που διαπράχθηκε την 28^η Απριλίου 2010.

Η επιτροπή παράλληλα επισημαίνει και σε αυτή την περίπτωση τις ευθύνες της αρμόδιας αρχής αναφορικά με την καθυστέρηση που σημειώθηκε στη διερεύνηση της εν λόγω υπόθεσης, η οποία ολοκληρώθηκε τρία και πλέον χρόνια μετά την ημερομηνία κατά την οποία έγινε η εν λόγω παράβαση.

Περαιτέρω, η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ημερομηνίας 13 Νοεμβρίου 2013, με την οποία επέβαλε διοικητικό πρόστιμο ύψους €70.000 στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ για μη δημοσιοποίηση το ταχύτερο δυνατό, δηλαδή τη 15^η Ιουνίου 2012, εμπιστευτικής πληροφορίας που την αφορούσε, δηλαδή ότι οι κεφαλαιακές της ανάγκες για κάλυψη των απαιτήσεων της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) είχαν διπλασιαστεί, με ενδεχόμενο περαιτέρω αύξησής τους λόγω ενδεχόμενων επιπρόσθετων προβλέψεων. Αναφορικά με την εν λόγω παράβαση, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου επέβαλε επίσης στον κ. Ανδρέα Ηλιάδη, εκτελεστικό και διευθύνοντα Σύμβουλο, διοικητικό πρόστιμο ύψους €60.000, στον κ. Γιάννη Κυπρή, εκτελεστικό σύμβουλο και στον κ. Γιάννη Πεχλιβανίδη, εκτελεστικό σύμβουλο, διοικητικό πρόστιμο ύψους €50.000, καθώς και στον κ. Θεόδωρο Αριστοδήμου, πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου, διοικητικό πρόστιμο ύψους €60.000, αφού κρίθηκε ότι η παράβαση του νόμου από την τράπεζα οφειλόταν και σε δική τους υπαιτιότητα και αμέλεια.

- ε. Διαφαίνεται ότι η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προέβαινε σε επενδύσεις σε ΟΕΔ, αναλαμβάνοντας υπέρμετρο ρίσκο όσον αφορά τους κινδύνους, ενώ την εν λόγω περίοδο η οικονομία της Ελλάδας εισερχόταν σε κατάσταση ύφεσης.

Παράλληλα, παρά τις συνεχείς υποβαθμίσεις της εν λόγω οικονομίας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης, το όριο επενδύσεων σε ομόλογα παρέμενε σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα, θέτοντας σε άμεσο κίνδυνο τα κεφάλαια της τράπεζας.

στ. Η επιτροπή διαπιστώνει ξεκάθαρα ότι στο βωμό της κερδοφορίας, της διατήρησης της αξίας της μετοχής και της καταβολής όσο το δυνατόν υψηλότερου μερίσματος στους μετόχους της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ το διοικητικό της συμβούλιο και οι αξιωματούχοι της έθεσαν εν κινδύνω τη βιωσιμότητα της τράπεζας.

17.4. Σε σχέση με τη “Marfin Egnatia Bank (MEB)”

α. Η επιτροπή διαπιστώνει ολιγωρία και μη άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας εκ μέρους της εποπτικής αρχής με βάση τα παρακάτω δεδομένα:

- i. από το 2006 μέχρι το Μάρτιο του 2009 η ΚΤΚ δεν είχε διενεργήσει κανένα εποπτικό έλεγχο στη ΜΕΒ. Η ΚΤΚ αποφάσισε να προβεί σε εποπτικό έλεγχο των εργασιών της ΜΕΒ τον Οκτώβριο του 2008, αφού δηλαδή είχαν παρέλθει περίπου δύο χρόνια από τη λειτουργία της ΜΕΒ ως θυγατρικής της ΜΡΒ. Ο έλεγχος αυτός δε διενεργήθηκε λόγω της άρνησης της ΜΕΒ με το επιχείρημα ότι η ΜΕΒ ως θυγατρική «είναι αδειοδοτημένο ίδρυμα από την ΤτΕ, άρα μόνο η ΤτΕ ή η ΚΤΚ από κοινού με την ΤτΕ μπορεί να μπει στην τράπεζα». Στο σημείο αυτό τίθεται το ερώτημα κατά πόσο ήταν νομικά βάσιμο το επιχείρημα της ΜΕΒ με βάση το οποίο αρνήθηκε έλεγχο από την ΚΤΚ, κάτι το οποίο ενδεχομένως να χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.
- ii. Απέτυχε στη συνεχή και συνεπή παρακολούθηση των ενεργειών της

εποπτευόμενης τράπεζας μετά την άσκηση των επιτόπιων ελέγχων των αρμοδίων αρχών, οι οποίες καταγράφονται στις εκθέσεις της ΚΤΚ και της ΤΤΕ και είχαν ως αποτέλεσμα την απλή διαπίστωση των εσφαλμένων πρακτικών χωρίς να γίνονται ενέργειες προς επίλυση των προβλημάτων που καταγράφονταν.

- β. Η επιτροπή κρίνει επίσης ότι χρήζει γενικά περαιτέρω διερεύνησης ο ρόλος των εποπτικών αρχών σε σχέση με τη χορήγηση δανείων για αγορά μετοχών με μη επαρκείς εξασφαλίσεις και τη συγκέντρωση ενδιαφέροντος σε συγκεκριμένο όμιλο, όπως αυτά καταγράφονται στο Πρώτο Μέρος της έκθεσης. Η ανεμπόδιστη πρακτική χορήγησης τέτοιων δανείων τόσο γενικά όσο και ειδικότερα σε μοναστήρια για επενδυτικούς σκοπούς, καθώς και η μη ανάληψη δράσης εκ μέρους των εποπτικών αρχών αναφορικά με την άσκηση υπέρμετρων επενδυτικών δραστηριοτήτων από μοναστήρια δημιουργούν στην επιτροπή εύλογα ερωτηματικά για το ρόλο των αρμόδιων εποπτικών αρχών, αλλά και για τις υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου της τράπεζας. Η επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι υπήρξε αδράνεια εκ μέρους των αρμόδιων κυπριακών εποπτικών αρχών σε σχέση με τη διερεύνηση των στοιχείων και πληροφοριών που περιλαμβάνονται στο πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου, προκειμένου να επαληθευτούν τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό και συνδέονται με τα αίτια της οικονομικής κρίσης στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, οι αναφορές στο πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων, σύμφωνα με τις οποίες οι ελληνικές αρχές αντιμετώπισαν δυσκολίες στη συνεργασία τους με τις αρμόδιες κυπριακές αρχές σε σχέση με το

άνοιγμα λογαριασμών κυπριακών εταιρειών προβληματίσαν ιδιαίτερα την επιτροπή και πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διερεύνησης για το ενδεχόμενο ύπαρξης θεσμικών ευθυνών.

- γ. Ειδικότερα, σε σχέση με το ζήτημα των επενδυτικών δραστηριοτήτων της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου μέσω των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus”, η επιτροπή εκφράζει την απορία πώς είναι δυνατόν από τη μια να αναφέρεται στο πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων ότι οι εν λόγω εταιρείες ασκούσαν επενδυτικές δραστηριότητες, η πρώτη χωρίς την ύπαρξη σύμβασης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και η δεύτερη με βάση τέτοια σύμβαση, και από την άλλη η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου να δηλώνει σε επιστολή της, ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 2014, ότι «θα ήταν δύσκολο να στοιχειοθετηθεί» ότι οι ενέργειες του μετόχου των υπό αναφορά εταιρειών ενέπιπταν στις πρόνοιες της νομοθεσίας περί Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) και ειδικότερα στις διατάξεις που ρυθμίζουν την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών χωρίς την κατοχή άδειας. Περαιτέρω, την επιτροπή προβληματίζει η έλλειψη δέουσας έρευνας εκ μέρους οποιασδήποτε αρχής τόσο σε σχέση με τις αντιφατικές δηλώσεις για το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus” (βλ. πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων στο Κεφάλαιο 4 του Πρώτου Μέρους) όσο και για το γεγονός ότι βάσει της πληροφόρησης από το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη οι εν λόγω εταιρείες δεν έχουν υποβάλει ετήσια έκθεση στο εν λόγω τμήμα από την ημερομηνία της εγγραφής τους.
- δ. Δεδομένης της αναφοράς στο πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής της Βουλής των

Ελλήνων σε “αποδεδειγμένη ψευδορκία” του κ. Α. Κοιρανίδη στην οποία προέβη μέσω των καταθέσεών του, «καθώς και σε πλήθος αντιφατικών στοιχείων που προέκυψαν μέσω της στοιχειοθετημένης έρευνας της Προανακριτικής Επιτροπής επί συγκεκριμένων παραβάσεων σε Ελλάδα και Κύπρο», που εκλαμβάνονται από την Ειδική Επιτροπή «ως ιδιαίτερα ενοχοποιητικό στοιχείο για τον Α. Κοιρανίδη, αλλά και τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς, το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο άμεσης εισαγγελικής έρευνας»²⁸³, η επιτροπή εκφράζει την άποψη ότι το εν λόγω ζήτημα θα πρέπει να απασχολήσει τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας.

- ε. Όσον αφορά τον εποπτικό ρόλο της ΚΤΚ σε σχέση με το ζήτημα της διασυννοριακής συγχώνευσης της ΜΕΒ με τη μητρική εταιρεία ΜΡΒ, η επιτροπή εκφράζει έντονες αμφιβολίες κατά πόσο ευσταθεί ο ισχυρισμός της ΚΤΚ ότι δε χρειαζόταν η άδεια ή η έγκρισή της για την εν λόγω μετατροπή. Υπενθυμίζεται ότι οι εκπρόσωποι της ΚΤΚ είχαν δηλώσει ενώπιον της επιτροπής ότι δεν υπάρχουν νομικές διατάξεις, είτε ευρωπαϊκής νομοθεσίας είτε του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου, που να στοιχειοθετούν μια τέτοια ανάγκη. Ωστόσο, κατά την άποψη της επιτροπής, πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διερεύνησης από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας κατά πόσο το άρθρο 16(1) του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου αναφορικά με προηγούμενη γραπτή έγκριση της ΚΤΚ μπορούσε

²⁸³ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 41.

να εφαρμοστεί στην υπό εξέταση περίπτωση, δεδομένου μάλιστα ότι υπήρχε μειοψηφικό μετοχικό κεφάλαιο της MEB που δε βρισκόταν στην κατοχή της MPB. Η επιτροπή διαπιστώνει ότι η ΚΤΚ είχε την αρμοδιότητα να ενεργήσει, πλην όμως παρέλειψε να το πράξει.

στ. Επίσης, όπως αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, με την ειδοποίηση της συγχώνευσης παρέχόταν στην ΚΤΚ ως επιλογή ο τερματισμός των εργασιών της εταιρείας στην Ελλάδα. Κατά συνέπεια, λαμβανομένων υπόψη και των προνοιών του Νόμου περί της Σύστασης και Λειτουργίας Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων αναφορικά με την ευθύνη εγγύησης των καταθέσεων των υποκαταστημάτων, η οποία με την τότε προτεινόμενη πράξη μεταφέρονταν στην Κυπριακή Δημοκρατία, προκύπτει το ερώτημα γιατί η ΚΤΚ δεν εξέτασε το ενδεχόμενο τερματισμού των εργασιών στην Ελλάδα για σκοπούς προστασίας του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος και κατ’ επέκταση της κυπριακής οικονομίας. Το ερώτημα καθίσταται πιο επιτακτικό, αν ληφθεί υπόψη η συνεπακόλουθη άντληση ELA, του οποίου το μεγαλύτερο μέρος αφορούσε τις εργασίες στην Ελλάδα.

ζ. Επιπρόσθετα, η επιτροπή κρίνει ότι πρέπει να διερευνηθεί τυχόν ευθύνη της ΚΤΚ για το γεγονός ότι, ενώ γνώριζε ότι η MPB θα λειτουργούσε υποκατάστημα στην Ελλάδα ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης και ότι η ευθύνη για τις εγγυημένες καταθέσεις του υποκαταστήματος θα μεταφερόταν στη Δημοκρατία, εντούτοις δεν αναχαίτισε αυτή την απόφαση, παρά το γεγονός ότι γνώριζε για την προβληματική κατάσταση της MEB από το 2009, οπότε και διεξήγαγε επιτόπιο έλεγχο σε αυτήν

εκδίδοντας ως αποτέλεσμα αυτού το “Πόρισμα Επιτόπιου Ελέγχου για τον Όμιλο Marfin Εγνατία Τράπεζα Α.Ε.”.

17.5.1. Σε σχέση με το διατραπεζικό δανεισμό της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ

- α. Η επιτροπή εξάγει το συμπέρασμα ότι διαχρονικά υπήρξε εκ μέρους της διοίκησης της τράπεζας μια στρατηγική “φορτώματος” διατραπεζικού χρέους της τράπεζας στην Κύπρο και αντιστρόφως ανάλογα “ξεφορτώματος” διατραπεζικού χρέους της τράπεζας από τον ελλαδικό χώρο. Η υπερφόρτωση αυτή του χρέους της Λαϊκής Τράπεζας στην Κύπρο ανάγκασε τη διοίκηση να προβεί σε περαιτέρω δανεισμό και σε ταυτόχρονη άντληση έκτακτης ρευστότητας σε ΕΛΑ και μεταφορά του ενδεχομένως στον ελλαδικό χώρο για μείωση του διατραπεζικού δανεισμού στην Ελλάδα, όπως εκτενώς αναλύθηκε στην παρούσα έκθεση. Αυτό όμως, κατά την άποψη της επιτροπής, και σε συνδυασμό με την απώλεια των καταθέσεων υπήρξε και ο βασικότερος λόγος της συνεχούς αύξησης του ΕΛΑ που επέφερε όλες τις δραματικές συνέπειες και την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Κύπρο.
- β. Η επιτροπή κρίνει ότι η διοίκηση της τράπεζας και τα στελέχη της με μεθοδευμένο, συστηματικό, αλλά και ταυτόχρονα εγκληματικό τρόπο παρέσυραν τη Λαϊκή Τράπεζα και ταυτόχρονα την κυπριακή οικονομία σε κατάρρευση. Το χρηματοοικονομικό έγκλημα σε βάρος κυρίως του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου χρήζει από τους αρμόδιους θεσμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας σοβαρής και ενδελεχούς διερεύνησης. Η όλη στάση των αρμοδίων και της

διοίκησης της Λαϊκής Τράπεζας εμπεριέχει μια μεθοδευμένη σκοπιμότητα σε βάρος του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου και διαφύλαξη ταυτόχρονα των χρηματοοικονομικών ισορροπιών του χρηματοπιστωτικού συστήματος στον ελλαδικό χώρο. Ανάμεσα σε άλλα τίθεται το ερώτημα για ποιο λόγο η έγκαιρη διάλυση της Λαϊκής αποκλείστηκε από τις πιθανές λύσεις που εξετάστηκαν από το διοικητικό συμβούλιο της ίδιας της τράπεζας ή και από τους συμβούλους που ανέλαβαν να εξεύρουν τέτοιες λύσεις.

17.5.2. Σε σχέση με την έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (ELA) και την κρατική στήριξη με €1,8 δις της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ

- α. Η άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα έγινε ανεξέλεγκτα και χωρίς να συνυπολογισθούν οι ενδεχόμενες κατά το δεδομένο χρόνο αρνητικές συνέπειες για την οικονομία της χώρας από τον κίνδυνο στον οποίο θα εκτίθετο άμεσα και βραχυπρόθεσμα το χρηματοπιστωτικό της σύστημα.
- β. Ειδικότερα, η λήψη αποφάσεων για άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα έγινε χωρίς να ληφθεί υπόψη από τους αρμοδίους ότι ένα και μόνο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της Κύπρου θα προέβαινε σε υπερμεγέθη δανεισμό μέσω ELA σε σχέση με το ΑΕΠ της χώρας. Χαρακτηριστικά, σημειώνεται ότι ο ELA μέχρι τις 28 Μαρτίου 2013 είχε ανέλθει στα €9,1 δις, δηλαδή σε ύψος άκρως δυσανάλογο σε σχέση με τα €17 δις περίπου του ΑΕΠ της χώρας.
- γ. Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα και τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της, διαπιστώνει την αδράνεια, αλλά και την έλλειψη υπευθυνότητας των κρατικών αρμοδίων που δεν ενήργησαν έγκαιρα και στον κατάλληλο χρόνο που

επιτρεπτόταν, δηλαδή αμέσως μετά το κούρεμα του ελληνικού χρέους, ώστε να εντάξουν τη χώρα στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) (EFSF), εφόσον η κυβέρνηση ευθύς εξαρχής δεν ήταν σε θέση να παρέχει σχετική στήριξη και εφόσον δεν μπορούσε να παράσχει χρηματοδότηση για ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας. Αυτό είχε ως συνέπεια τη συνεχή άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα με όλα τα αρνητικά συνεπακόλουθα για την οικονομία της χώρας. Όπως αναφέρθηκε επίσης σε άλλο σημείο της παρούσας έκθεσης, το ΕΤΧΣ (EFSF) αποτελούσε την τότε δεδομένη στιγμή το μόνο όργανο το οποίο μπορούσε βάσει θεσμοθετημένων από την ΕΕ διαδικασιών να παράσχει δανεισμό για ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας με τις ενδεχομένως λιγότερο αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις τόσο στο χρηματοπιστωτικό όσο και στον οικονομικό τομέα της χώρας.

- δ. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, το οποίο δημιουργεί επίσης απορία, ότι σύμφωνα με τα κατατεθέντα ενώπιον της επιτροπής στοιχεία για το χρονικό διάστημα από τις 23 Μαΐου 2012 μέχρι τις 3 Ιουλίου 2012, δηλαδή για χρονική περίοδο μόλις σαράντα δύο ημερών, το ποσό της έκτακτης ρευστότητας (ELA) αυξήθηκε κατακόρυφα κατά €6,2 δις, ποσό εξαιρετικά υψηλό τόσο για τα δεδομένα της εν λόγω τράπεζας όσο και για τα δεδομένα της κυπριακής οικονομίας στο σύνολό της. Συνεπώς, η επιτροπή, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, εξάγει αβίαστα το συμπέρασμα ότι η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς επίσης η οικονομική καταστροφή της Κύπρου συντελέστηκε λόγω των κάκιστων, αλλά και των εγκληματικών χειρισμών των αρμοδίων μέσα σε σαράντα δύο ημέρες.

- ε. Υπό το φως των πιο πάνω, το ειδικότερο ζήτημα της ανεξέλεγκτης άντλησης ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα τόσο γενικά όσο και κατά τη συγκεκριμένη πιο πάνω αναφερόμενη χρονική περίοδο θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης από τις εισαγγελικές αρχές, με στόχο να διαφανούν οι πραγματικοί σκοποί και οι λόγοι για τους οποίους η Λαϊκή Τράπεζα κατά τον επίδικο χρόνο άντλησε τόσο υψηλά ποσά για ρευστότητα. Θα πρέπει επίσης να διαπιστωθεί πού ακριβώς διοχετεύθηκε η αντληθείσα ρευστότητα, ενώ θα πρέπει να διερευνηθούν επίσης οι λόγοι για τους οποίους η Λαϊκή Τράπεζα προσέφυγε σε στήριξή της από το κράτος. Εφόσον η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας κατά €1,8 δις μέσω κρατικής εγγύησης για κάλυψη της κεφαλαιουχικής επάρκειάς της στο 9% έγινε, ώστε η Λαϊκή Τράπεζα να θεωρηθεί ως δρώσα οικονομική μονάδα, η επιτροπή διατυπώνει ερωτηματικά κατά πόσο η μέθοδος της κρατικής εγγύησης ήταν το όχημα με σκοπό την περαιτέρω άντλησης έκτακτη ρευστότητας από την ΕΚΤ μέσω της ΚΤΚ, πάντοτε με την ανοχή ή/και τη σύμπραξη των αρμόδιων κυβερνητικών φορέων.
- στ. Η επιτροπή, στα πλαίσια της άσκησης του κοινοβουλευτικού της ελέγχου και σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι σημαντικός παράγοντας για την αυξημένη άντληση/απορρόφηση ELA ήταν η μεγάλη αύξηση παραχώρησης δανείων σε σχέση με το ύψος των καταθέσεων, καθώς επίσης των αυξημένων προβλέψεων για επισφαλή δάνεια που δεν καλύπτονταν με επαρκείς εξασφαλίσεις της θυγατρικής της Λαϊκής Τράπεζας στην Ελλάδα, ποσά τα οποία καλύπτονταν από τη ρευστότητα της μητρικής

εταιρείας, δηλαδή της Λαϊκής Τράπεζας Κύπρου, ουσιαστικά μέσω άντλησης ELA. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώθηκε από τον τελευταίο Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” κ. Μ. Αθανασίου με σχετική δήλωσή του ενώπιον της επιτροπής πως το πρόβλημα με το χάσμα στο χαρτοφυλάκιο της θυγατρικής της τράπεζας στην Ελλάδα υφίστατο από το 2008, αλλά και με τη δήλωση του προέδρου του πρώην διοικητικού συμβουλίου της ίδιας τράπεζας κ. Μ. Σαρρή ότι το χαρτοφυλάκιο της εν λόγω θυγατρικής ήταν ιδιαίτερα προβληματικό, αφού τα χορηγηθέντα δάνεια υπερέβαιναν κατά €6 δις τις καταθέσεις του ιδρύματος. Συναφώς, εξάγεται αβίαστα το συμπέρασμα ότι με τον τρόπο αυτό η Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου επιβαρυνόταν την αύξηση του ELA λόγω και του ελληνικού δανειακού χαρτοφυλακίου της αντίστοιχης θυγατρικής της. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, η επιτροπή κρίνει ότι χρήζει περαιτέρω διερεύνησης ποιος και κάτω από ποιες προϋποθέσεις, κριτήρια, εξασφαλίσεις και εγγυήσεις ενέκρινε την άντληση ELA, ειδικά μετά τον Ιούλιο του 2012, όταν η Λαϊκή Τράπεζα έγινε κρατικής ιδιοκτησίας, καθώς και με ποιες διαδικασίες/εγκρίσεις τα κεφάλαια αυτά διοχετεύονταν στην Ελλάδα και σε ποιους.

- ζ. Η επιτροπή κρίνει ότι για τη σημερινή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η κυπριακή οικονομία σοβαρή ευθύνη υπέχει τόσο ο τέως όσο και ο πρώην Διοικητής της ΚΤΚ, αφού ως εκ της θέσεώς τους, των γνώσεων και της εμπειρογνωμοσύνης τους όφειλαν να γνωρίζουν ότι με τα δεδομένα φερεγγυότητας της συγκεκριμένης τράπεζας ο συγκεκριμένος χειρισμός παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, δηλαδή ELA, περιείχε σοβαρούς κινδύνους τόσο για την

επηρεαζόμενη τράπεζα όσο και για το χρηματοπιστωτικό σύστημα ευρύτερα και την οικονομία του τόπου γενικότερα. Σύμφωνα με το άρθρο 14.4 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ αναφορικά με την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα προς μεμονωμένα πιστωτικά ιδρύματα, τέτοια ρευστότητα παραχωρείται μόνο σε ιδρύματα τα οποία κρίνονται ως φερέγγυα και τα οποία αντιμετωπίζουν προσωρινά μόνο προβλήματα ρευστότητας. Αν ληφθεί υπόψη ότι η έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα παρέχεται υπό την ευθύνη της ενδιαφερόμενης εθνικής κεντρικής τράπεζας, γεγονός που υποδηλοί ότι η εν λόγω εθνική κεντρική τράπεζα -στην υπό εξέταση περίπτωση η ΚΤΚ- αναλαμβάνει απόλυτα το κόστος και τους κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν από την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, είναι σαφές ότι η ΚΤΚ φέρει το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για την εξέλιξη της όλης κατάστασης. Πιο συγκεκριμένα, τονίζεται η ευθύνη του τέως Διοικητή της ΚΤΚ ο οποίος μαζί με την εκτελεστική εξουσία πρότεινε στη Βουλή τη με νομοθετική ρύθμιση κρατικοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας, μολονότι γνώριζε, όπως χαρακτηριστικά δήλωσε στην επιτροπή, ότι «[...] με αυτά τα €1,8 δις, τα οποία ήταν χρήματα τα οποία ουσιαστικά δεν είχαν ουσιαστικό αντίκρισμα, διότι το κυπριακό κράτος δεν είχε πρόσβαση στις διεθνείς αγορές το Μάιο του 2012 [...] Διότι ένα κράτος το οποίο δεν ήταν φερέγγυο εγγυόταν τη φερεγγυότητα ενός συστημικού τραπεζικού ιδρύματος [...]».

- η. Περαιτέρω διερεύνησης από τη Γενική Εισαγγελία της Δημοκρατίας θα πρέπει επίσης να τύχει ο ρόλος της ίδιας της ΕΚΤ σε σχέση με την άνευ όρων και ανεξέλεγκτη παραχώρηση ELA προς τη Λαϊκή Τράπεζα μέσω της ΚΤΚ. Θα πρέπει

να διερευνηθεί ποια στοιχεία η ΚΤΚ διοχέτευσε στην ΕΚΤ, καθώς και ποια πρόσθετα στοιχεία η ΕΚΤ ενδεχομένως ζήτησε και έλαβε βάσει των διαδικασιών που προβλέπονται στο καταστατικό της. Συναφώς, το κατά πόσο υπήρξε ή όχι ασύγγνωστη αμέλεια ή/και ηθελημένη παράλειψη εκτέλεσης των καθηκόντων της ΕΚΤ βάσει των αρμοδιοτήτων της οι οποίες πηγάζουν από το ρυθμιστικό και κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας σε σχέση με το χειρισμό του όλου θέματος και το κατά πόσο συνυπολογίσθηκαν οι ενδεχόμενες επιπτώσεις για την οικονομία της χώρας, όπως και οι συνέπειες στο ευρύτερο εθνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι θέματα που πρέπει να διερευνηθούν διεξοδικά και εμπειριστατωμένα. Σύμφωνα με το καταστατικό του ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, σε περίπτωση που το συνολικό ποσό των σχεδιαζόμενων πράξεων έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα αναμένεται να υπερβεί το όριο των €2 δις, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ εξετάζει κατά πόσο η διενέργεια των εν λόγω πράξεων δημιουργεί κίνδυνο παρακώλυσης των στόχων και των καθηκόντων του Ευρωσυστήματος. Θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί κατά πόσο η ΚΤΚ ενήργησε στη συγκεκριμένη περίπτωση με τη σύμπραξη και/ή την ανοχή του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ και κατά πόσο διοχέτευσε τα ορθά και ακριβή στοιχεία στην τελευταία, ώστε να αξιολογηθούν οι δύο βασικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για χορήγηση ρευστότητας, δηλαδή η φερεγγυότητα της επηρεαζόμενης τράπεζας και η προσωρινότητα των όποιων προβλημάτων ρευστότητας αυτή αντιμετωπίζει το δεδομένο χρόνο. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το καταστατικό του ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, η ευθύνη που έχει το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ να παρεμποδίσει την

άντληση ELA από επηρεαζόμενο τραπεζικό ίδρυμα είναι απότοκο της αρμοδιότητας που του ανατίθεται από το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ για περιστολή των πράξεων παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, εφόσον το διοικητικό συμβούλιο αποφανθεί ότι οι εν λόγω πράξεις παρακωλύουν τους στόχους και τα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος.

- θ. Καταδεικνύεται σαφώς από τα κατατεθέντα ενώπιον της επιτροπής στοιχεία ότι σε καμία περίπτωση η Λαϊκή Τράπεζα ως οικονομική μονάδα θα ήταν σε θέση να ανταποκριθεί προς την υποχρέωσή της να αποπληρώσει τον ELA, τον οποίο κατ' εξακολούθηση και χωρίς περιορισμούς αντλούσε ενδεχομένως με την ανοχή της ΕΚΤ.
- ι. Θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί η σκοπιμότητα αφενός των κυβερνητικών αποφάσεων για στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας με κρατική εγγύηση συνολικού ύψους €1,8 δις, αφετέρου κατά πόσο οι ίδιοι οι φορείς της τράπεζας, γνωρίζοντας εκ προοιμίου και έχοντας ενώπιόν τους όλα τα δεδομένα για την εν γένει οικονομική κατάσταση της τράπεζας, ενήργησαν σκοπίμως, ώστε να εξασφαλίσουν την έγκριση της Βουλής για παροχή κυβερνητικής εγγύησης, αφού, όπως εξάγεται από τις συζητήσεις που έγιναν ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού τη 18^η Μαΐου 2012, καμία αναφορά, ανάλυση ή άλλη εμπειριστατωμένη ενημέρωση για τις πτυχές που αφορούσαν το ζήτημα του ELA είχε γίνει προς τη Βουλή. Δεν είχαν επίσης επισημανθεί από τους ίδιους τους κυβερνητικούς αρμοδίους στη Βουλή οι κίνδυνοι που η έγκριση της εν λόγω κυβερνητικής εγγύησης ενείχε για τα δημοσιονομικά της χώρας ούτε κατά πόσο

ενδέχεται ή επρόκειτο να αποτελέσει το μέσο για σκοπούς άντλησης από την εν λόγω τράπεζα περαιτέρω ELA. Η επιτροπή, μετά από διερεύνηση στην οποία προέβη, διαπιστώνει από τη μελέτη του Ενημερωτικού Δελτίου του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2012, στη σελίδα 73 ότι το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας είχε ήδη λάβει επιστολή από το Υπουργείο Οικονομικών, ημερομηνίας 27 Απριλίου 2012 (δηλαδή σε ημερομηνία που προηγήθηκε της έγκρισης της κυβερνητικής εγγύησης ύψους €1,8 δις από τη Βουλή), με βάση την οποία η Κυπριακή Δημοκρατία, όπως αναφέρεται, επιβεβαίωσε τη δέσμευσή της για παραχώρηση της αναγκαίας στήριξης προς την τράπεζα για την αντιμετώπιση προβλημάτων ρευστότητας, φερεγγυότητας και κεφαλαιακής επάρκειας, ώστε η τράπεζα να συνεχίσει να λειτουργεί ως δρώσα λειτουργική επιχείρηση. Από τα πιο πάνω συνάγεται σαφώς ότι τα προβλήματα ρευστότητας, φερεγγυότητας και κεφαλαιακής επάρκειας ήταν γνωστά και στους κυβερνητικούς αρμοδίους, οι οποίοι ενδεχομένως ενήργησαν με ασύγγνωστη αμέλεια, προχωρώντας στην παροχή διαβεβαιώσεων και κρατικών εγγυήσεων για τη συνέχιση της λειτουργίας ενός κατ' ουσίαν αφερέγγυου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

- ια. Με την έγκριση της σχετικής κυβερνητικής εγγύησης ο τότε Υπουργός Οικονομικών, σύμφωνα με το σχετικό διάταγμα που εκδόθηκε βάσει της οικείας νομοθεσίας, κατέστη ο καθ' ύλην αρμόδιος αξιωματούχος για τη διαχείριση της κατάστασης στη Λαϊκή Τράπεζα. Συνεπακόλουθα, κρίνεται ότι, μετά την εισδοχή του κράτους στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό 84%, ο αρμόδιος υπουργός όφειλε να προχωρήσει αμέσως και χωρίς καμία καθυστέρηση στην

εποπτεία της υλοποίησης σχεδίου εξυγίανσης και αναδιάρθρωσης της τράπεζας, όπως προνοούσε το σχετικό διάταγμα, ενώ θα έπρεπε ταυτόχρονα να είχε λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, για να σταματήσει την ανεξέλεγκτη και κατά παράβαση των ευρωπαϊκών κανόνων άντληση ρευστότητας ELA. Είναι προφανές ότι η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας με κρατική ενίσχυση ύψους €1,8 δις στο δεδομένο χρόνο έγινε, όπως καταδεικνύεται, με αποκλειστικό σκοπό η τράπεζα να καταστεί φερέγγυα, γεγονός που, όπως συνάγεται, αποτέλεσε ουσιαστικά το εφαλτήριο για περαιτέρω άντληση ELA από την εν λόγω τράπεζα, οδηγώντας τελικά τόσο την ίδια όσο και την κυπριακή οικονομία στην οικονομική καταστροφή.

- ιβ. Η Βουλή, προχώρησε σε ψήφιση της νομοθεσίας για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων του 2012, με την οποία παρείχε στη Λαϊκή Τράπεζα κρατική εγγύηση ύψους €1,8 δις, χωρίς να έχει ενώπιόν της πλήρη στοιχεία και καθαρή εικόνα όσον αφορά τη φερεγγυότητα του επηρεαζόμενου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή, εξαιτίας του γεγονότος ότι τόσο οι κρατικοί αρμόδιοι όσο και οι ίδιοι οι αξιωματούχοι της τράπεζας ουδόλως είχαν καταθέσει στη Βουλή στοιχεία αναφορικά με τη φερεγγυότητά της, αποκρύβοντας επιμελώς ότι η προτεινόμενη ενίσχυση της κεφαλαιουχικής της βάσης μέσω της έκδοσης εξ ολοκλήρου αναδοχής δικαιωμάτων προτίμησης της έκδοσης του μετοχικού της κεφαλαίου είχε ως απώτερο στόχο αυτή να θεωρηθεί φερέγγυα για σκοπούς άντλησης περαιτέρω ELA.

- ιγ. Η Βουλή, χωρίς να αποποιείται τις οποιοσδήποτε ευθύνες της σε σχέση με την απόφασή της να προχωρήσει τελικά σε έγκριση της πιο πάνω κρατικής εγγύησης, θεωρεί ότι η εκτελεστική εξουσία, οι εποπτικές αρχές και η ίδια η τράπεζα είχαν τη βασική και πρώτιστη ευθύνη να παρουσιάσουν ενώπιόν της κατά τη δεδομένη κρίσιμη χρονική στιγμή ορθή, πλήρη και τεκμηριωμένη εικόνα όσον αφορά την οικονομική κατάσταση της Λαϊκής Τράπεζας. Σημειώνεται δε ότι η όλη συζήτηση διεξήχθη στη Βουλή υπό το κράτος αφόρητης πίεσης, στενών χρονικών περιθωρίων, αντιξοοτήτων, αλλά προπάντων της μεταφοράς της ευθύνης στους ώμους των βουλευτών ότι, αν δεν υπερψήφιζαν το προτεινόμενο νομοσχέδιο, την επόμενη μέρα η Λαϊκή Τράπεζα θα κατέρρεε, συμπαρασύροντας πιθανότατα και την Τράπεζα Κύπρου, με ενδεχόμενο συνεπακόλουθο την κατάρρευση ολόκληρης της οικονομίας του τόπου. Συνεπώς, οι πιο πάνω περιγραφείσες συνθήκες δεν επέτρεπαν την εις βάθος διερεύνηση του όλου θέματος από τη Βουλή.
- ιδ. Η κυβέρνηση είχε επίσης υποχρέωση μετά την έγκριση της κρατικής εγγύησης να λάμβανε όλα τα απαραίτητα μέτρα ως ο κύριος μέτοχος για στενή εποπτεία και έλεγχο της μετέπειτα πορείας της προβληματικής τράπεζας. Αντ' αυτού, η κυβέρνηση κρίνεται ότι παρακολούθησε με απάθεια την όλη κατάσταση, όπως αυτή εξελίχθηκε στη συνέχεια, με τη συνεχιζόμενη, ανεξέλεγκτη άντληση έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ELA) που, σύμφωνα με τα ενώπιον της επιτροπής στοιχεία, ανήλθε στις 28 Μαρτίου 2013 στο υπέρογκο ποσό των €9,1 δις.
- ιε. Εν πάση περιπτώσει, το επηρεαζόμενο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, λόγω των μόνιμων και κατ' ουδένα λόγο προσωρινών προβλημάτων ρευστότητας που

αντιμετώπιζε τα τελευταία χρόνια, θα έπρεπε στον κατάλληλο χρόνο να είχε αντιμετωπισθεί τόσο από το κράτος όσο και από τους φορείς του ως μη φερέγγυο ίδρυμα. Κατ' ακολουθίαν, θα έπρεπε να λαμβάνονταν συλλογικά τέτοιες λελογισμένες και σώφρονες αποφάσεις οι οποίες, όσο οδυνηρές και αν ήταν, θα απέτρεπαν οπωσδήποτε μεγαλύτερες και πιο επώδυνες επιπτώσεις για το σύνολο της κυπριακής οικονομίας, όπως εξάλλου ο μέσος και σώφρων πολίτης ήταν εύλογο να αναμένει.

ιστ. Η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, με ημερομηνία 30 Σεπτεμβρίου 2013, με την οποία επέβαλε πρόστιμο ύψους €100.000 στον κ. Ευθύμιο Μπουλούτα, πρώην Διευθύνοντα Σύμβουλο του ομίλου MPB, για παραπλανητική δήλωση στην οποία προέβη την 28^η Σεπτεμβρίου 2011 αναφορικά με τη MPB, ότι δηλαδή ο εν λόγω όμιλος ήταν υγιής και ότι δε χρειαζόταν κεφάλαια, παρά το γεγονός ότι ο εν λόγω όμιλος δεν είχε την προβλεπόμενη από την ΚΤΚ ρευστότητα και ότι λάμβανε από την 27^η Σεπτεμβρίου 2011 ρευστότητα μέσω του μηχανισμού παροχής έκτακτης ρευστότητας (ELA). Η επιτροπή παράλληλα επισημαίνει τις ευθύνες της αρμόδιας αρχής αναφορικά με την καθυστέρηση που σημειώθηκε στη διερεύνηση της εν λόγω υπόθεσης, η οποία ολοκληρώθηκε δυο χρόνια μετά την ημερομηνία κατά την οποία έγινε η επίδικη δήλωση.

ιζ. Στο σημείο αυτό η επιτροπή υπογραμμίζει εμφαντικά τη διαχρονική παθογένεια του συστήματος που παρατηρείται σε πολλές υποθέσεις στις οποίες οι αρμόδιες αρχές επιβάλλουν κυρώσεις εναντίον προσώπων που τελικά ακυρώνονται από το

δικαστήριο για διάφορους λόγους που έχουν σχέση με τυπικότητες και για τις οποίες υποθέσεις οι αρμόδιες αρχές θα έπρεπε να επανέρχονταν, αφού διορθώσουν τους λόγους ακύρωσης.

17.6.1 Σε σχέση με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

- α. Η επιτροπή διατυπώνει την άποψη ότι από την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, καθώς και από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με τις επεκτάσεις της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό καθίστανται σαφή τα εξής:
- i. Τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου προχώρησαν στην εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” στη Ρωσία, παρά την αρνητική αξιολόγηση της πιστωληπτικής ικανότητας της Ρωσίας στις 23 Οκτωβρίου 2008, από τον οίκο “Standard & Poor’s”, τη σοβαρή επιδείνωση των ρωσικών κεφαλαιαγορών που κατέγραψε ο οίκος “FITCH” και την επιβράδυνση της ρωσικής οικονομίας που καταγράφηκε την 1^η Νοεμβρίου 2008 από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank).
 - ii. Έπειτα από την απόφαση που έλαβε η Τράπεζα Κύπρου να προχωρήσει με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, ο οίκος “FITCH” την υποβάθμισε στη βαθμίδα BBB+ από τη βαθμίδα A- που κατείχε, αναφέροντας ότι η πρόσφατη εξαγορά της “Uniastrum” έχει αρνητικές επιπτώσεις στο προφίλ κινδύνου του ομίλου, κρίνοντας παράλληλα την τιμή και το χρόνο της εξαγοράς ως δυσμενή, λαμβανομένης υπόψη της σοβαρής επιδείνωσης της αγοράς αξιών της Ρωσίας, που επηρέασε αρνητικά την αξία και την προοπτική της

τράπεζας “Uniastrum”.

iii. Η Τράπεζα Κύπρου προχώρησε με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, παρ’ όλο που ο οίκος “Ernst & Young”, τον οποίο είχε προσλάβει για τη διενέργεια του ελέγχου δέουσας επιμέλειας (due diligence work), είχε καταγράψει σοβαρά αρνητικά στοιχεία αναφορικά με την τράπεζα, τα οποία συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Οι μέτοχοι της “Uniastrum” έλεγχαν πολλές άλλες εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της εταιρείας μεταφοράς χρημάτων “Unistream” η οποία είχε ανεξαρτητοποιηθεί από την “Uniastrum”, ενώ παράλληλα μεγάλο μέρος των κερδών της τράπεζας για το έτος 2007 προήλθαν από την πώληση μετοχών της “LLC Unistream Properties”.
- Οι μέτοχοι της “Uniastrum” ήταν επίσης ανώτερα στελέχη της και συνεπώς διέθεταν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη λειτουργία της, ειδικότερα σε ό,τι αφορούσε τη χορήγηση δανείων.
- Δεν ήταν καθαρή η έκθεση της τράπεζας σε συναλλαγές με πρόσωπα συνδεδεμένα με τους μετόχους.
- Το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων της “Uniastrum” περιλάμβανε σημαντική συγκέντρωση χορηγήσεων σε οντότητες ειδικού σκοπού (Special Purpose Entities - SPE’s) με ασαφή ή μη δηλωμένο σκοπό, όπως αρμενικές οντότητες και συνδεδεμένα πρόσωπα.
- Στις οικονομικές καταστάσεις του 2006 η “Uniastrum” παρουσίαζε σημαντικό κενό στη βραχυπρόθεσμη ρευστότητά της ύψους €42

εκατομ., που την 31^η Δεκεμβρίου 2007 αυξήθηκε σε €177 εκατομ.

- Υπήρχαν σημαντικές αδυναμίες στη διαδικασία χορήγησης δανείων, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης των δανειστών.
- Περί τα τέλη του 2007, είκοσι πέντε από τα σαράντα τρία υποκαταστήματα της “Uniastrum” παρουσίαζαν ζημιές.
- Η αύξηση στην πραγματική αξία (equity) της “Uniastrum” κατά €64 εκατομ. το 2006 οφειλόταν στην επανεκτίμηση των ακινήτων που αγόρασε ένα συνδεδεμένο σε αυτή μέρος.
- Προ του έτους 2007, η “Uniastrum” κατέβαλλε ανεπίσημα ποσοστό μέχρι και 40% των μισθών του προσωπικού της, ώστε να μην επωμίζεται την ανάλογη φορολογία.
- Αναφορικά με τα αμοιβαία κεφάλαια που η “Uniastrum” διαχειριζόταν, ο οίκος “Ernst & Young” κατέγραψε τα ακόλουθα:
 - Η συνολική καθαρή αξία των αμοιβαίων κεφαλαίων της “Uniastrum” σημείωσε πτώση της τάξης του 659% την περίοδο Δεκεμβρίου 2007- Σεπτεμβρίου 2008.
 - Η τιμή μονάδας για κάθε ένα από τα δεκατέσσερα ταμεία αμοιβαίων κεφαλαίων μειώθηκε κατά 85%.
 - Υπήρχε αρνητική εικόνα στον τύπο αναφορικά με τα αμοιβαία κεφάλαια που διαχειριζόταν η “Uniastrum”, ενώ παράλληλα διαπιστώθηκε ότι η σχετική άδεια της τράπεζας είχε ανασταλεί για

δύο εβδομάδες το Δεκέμβριο του 2008.

- Υπήρχαν εκκρεμότητες αναφορικά με τις συμφωνίες επαναγοράς (repo transactions).
- Υπήρχαν εκκρεμότητες σε θέματα που αφορούσαν τη ρευστότητα των γραμματίων της “Utrade LLC”.

iv. Συγκεκριμένα ευρήματα της έκθεσης δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young” φαίνεται πως δεν τέθηκαν ενώπιον του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, ενώ επίσης φαίνεται ότι δεν παρασχέθηκε στα μέλη επαρκής χρόνος εξέτασης των στοιχείων, αφού η πιο πάνω έκθεση κατέστη διαθέσιμη στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας τη μέρα πριν από τη συνεδρία κατά την οποία θα αποφασιζόταν η εξαγορά της “Uniastrum”, μεταξύ των ωρών 9:30 π.μ. μέχρι και τις 6 μ.μ. Τα στοιχεία που φαίνεται να μην τέθηκαν ενώπιον των μελών του Δ.Σ. ήταν τα ακόλουθα:

- Το 1/3 των συνολικών εισπράξεων από προμήθειες και δικαιώματα της τράπεζας προέρχονταν από συναλλαγές μέσω της εταιρείας “Unistream”.
- Ο οίκος “Ernst & Young” πρότεινε να υπογραφούν επίσημες συμφωνίες με την εταιρεία “Unistream” προς διασφάλιση των συμφερόντων της Τράπεζας Κύπρου.
- Οι μέτοχοι της “Uniastrum” έλεγχαν ή είχαν στην ιδιοκτησία τους πολλές άλλες εταιρείες και συνεπώς είχαν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τις αποφάσεις της τράπεζας, ειδικότερα σε ό,τι αφορούσε τις χορηγήσεις.

- Είκοσι πέντε από τα σαράντα τρία υποκαταστήματα της “Uniastrum” ήταν ζημιογόνα για την τράπεζα.
- v. Αναφορικά με το θέμα της υπαναχώρησης ή επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς της “Uniastrum” φαίνεται ότι:
- ουδέποτε έγινε συζήτηση στο διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου αναφορικά με τα επιχειρήματα που η Τράπεζα Κύπρου διέθετε για υπαναχώρηση από τη συμφωνία,
 - το διοικητικό συμβούλιο έκρινε ότι η ενδεχόμενη υπαναχώρηση από τη συμφωνία θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις στη φήμη και την εικόνα της Τράπεζας Κύπρου,
 - ουδέποτε τέθηκε επίσημα ως επιλογή της τράπεζας το ενδεχόμενο επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας,
 - οι νομικοί σύμβουλοι της τράπεζας Χρυσ αφίνης & Πολυβίου εκτιμούσαν ότι η αλλαγή στο οικονομικό περιβάλλον δεν αποτελούσε αιτία για τερματισμό της συμφωνίας, αφού δεν επήλθαν ουσιαστικές αλλαγές στη “Uniastrum”, παρά τη γνωμάτευση του οίκου “White & Chase” που εισηγείτο στην Τράπεζα Κύπρου τη λήψη και άλλης γνωμάτευσης από βρετανούς δικηγόρους, αναφορικά με το δικαίωμα υπαναχώρησης ή επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας από την τράπεζα, επικαλούμενη την πραγματική, δυσμενή αλλαγή στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της “Uniastrum” και την παροχή παραπλανητικής εγγύησης από τους πωλητές,

- μόνο ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, ο κ. Ευδόκιμος Ξενοφώντος, εξέφρασε άποψη υπέρ της υπαναχώρησης της τράπεζας από τη συμφωνία εξαγοράς της “Uniastrum”.
- vi. Υπήρχαν αρκετά διαθέσιμα στοιχεία, για να αποδειχθεί η ουσιαστική δυσμενής αλλαγή στην κατάσταση της “Uniastrum”, που επέτρεπαν την επαναδιαπραγμάτευση ή την υπαναχώρηση από τη συμφωνία αγοράς πώλησής της, αφού η τελική έκθεση δέουσας επιμέλειας κατέδειξε:
- σημαντική μείωση στην αξία των στοιχείων ενεργητικού της “Uniastrum” κατά €29,5 εκατομ.,
 - την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά €57 εκατομ.,
 - την αύξηση της έκθεσης της τράπεζας σε δάνεια με μοναδική εξασφάλιση εγγυήσεις κατά €70 εκατομ.
- vii. Η Τράπεζα Κύπρου προέβη στον ανορθόδοξο για τα τραπεζικά δρώμενα βραχυπρόθεσμο δανεισμό της τράπεζας “Uniastrum” πριν από την εξαγορά της, ενώ η “Kypra”, ρωσική θυγατρική της Τράπεζας Κύπρου, φαίνεται να αγόρασε δάνεια της “Uniastrum” έναντι ποσού €60-€80 εκατομ. τα οποία στη συνέχεια πωλήθηκαν πίσω στη “Uniastrum”, προτού η τράπεζα “Kypra” συγχωνευθεί με τη “Uniastrum”. Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, φαίνεται ότι ο κ. Χατζημιτσής, ανώτερο στέλεχος της Τράπεζας Κύπρου, ανέφερε ότι, αν η τράπεζα δεν προέβαινε στην αγορά των εν λόγω δανείων, η συμφωνία εξαγοράς της “Uniastrum” θα εγκαταλειπόταν.
- viii. Η ΚΤΚ ενέκρινε την εξαγορά της “Uniastrum”, παρ’ όλο που φαίνεται να είχε

γνώση του ότι η εν λόγω τράπεζα αντιμετώπιζε θέματα κακής εταιρικής διακυβέρνησης, δυσκολίες στην αναγνώριση της έμμεσης κυριότητας που είχαν οι μέτοχοι επί της τράπεζας, υψηλό ποσοστό δανείων χωρίς ξεκάθαρο σκοπό, καθώς και κακή κερδοφορία της τράπεζας, κακή εσωτερική παραγωγή κεφαλαίου που δημιουργούσε δυσκολία στην κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας και ότι προέβαινε σε ανεπίσημη πληρωμή ποσοστού μέχρι και 40% των μισθών του προσωπικού προ του έτους 2007, με στόχο την αποφυγή της πληρωμής φόρου, ευρήματα που καταγράφονταν στην αρχική έκθεση δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young”. Η επιτροπή επισημαίνει ότι θα πρέπει να τύχει διερεύνησης ο ρόλος της ΚΤΚ αναφορικά με την έκθεση δέουσας επιμέλειας.

- ix. Η αίτηση της Τράπεζας Κύπρου για εξαγορά της “Uniastrum” φαίνεται να εγκρίθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, πριν από την ολοκλήρωση της τελικής έκθεσης δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young” που ολοκληρώθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2008 και που κατέδειξε περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης της εν λόγω τράπεζας, όπως επισημαίνεται στην παράγραφο νίπιο πάνω, που πιθανόν να οδηγούσε σε ενδεχόμενη απόρριψη της αίτησης λόγω της ουσιαστικής αλλαγής στην κατάσταση της “Uniastrum”.
- x. Η επιτροπή επισημαίνει ότι θα πρέπει διεξαχθεί έρευνα για την απόδοση ευθυνών που δυνατόν να προκύπτουν από την έγκριση που δόθηκε από την ΚΤΚ για την εξαγορά της τράπεζας Uniastrum προτού ολοκληρωθεί η τελική έκθεση δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young”. Επιπλέον, η Νομική

Υπηρεσία της Δημοκρατίας ενδείκνυται να ερευνήσει το περιεχόμενο της άσκησης δέουσας επιμέλειας και των σχετικών γνωματεύσεων.

- xi. Η ΚΤΚ, κατά τη λήψη της απόφασής της αναφορικά με την έγκριση ή απόρριψη της αίτησης εξαγοράς της “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου, απέτυχε να αξιολογήσει και/ή να λάβει υπόψη την επιδείνωση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής αγοράς και τις πιθανές επιπτώσεις που η εν λόγω εξαγορά δυνατόν να είχε επί της Τράπεζας Κύπρου, αφού δε θεωρούσε ότι η κατάρρευση της “Lehman Brothers” ήταν ιδιαίτερα σχετική στην περίπτωση της εξαγοράς της “Uniastrum”, αφού μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο οι κυπριακές τράπεζες παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστες από την τραπεζική κρίση του 2007.
- xii. Θα πρέπει να τύχει ενδελεχούς έρευνας το ενδεχόμενο διενέργειας παράνομων πληρωμών και δωροδοκιών ύψους €50 εκατομ. που αφορούσαν την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” σε πέντε πρόσωπα, αφού αυτό δεν κατέστη δυνατό να γίνει από τον οίκο “Alvarez & Marsal”, έπειτα από την άρνηση των προσώπων υπό διερεύνηση, κ. Piskov και Zakaryan, να παρέχουν στοιχεία αναφορικά με τις κινήσεις των προσωπικών τους λογαριασμών.

17.6.2. Σε σχέση με την επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ στην “Banca Transilvania”

- α. Η επιτροπή διατυπώνει την άποψη ότι από την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, καθώς και από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με την

επένδυση της Τράπεζας Κύπρου στην “Banca Transilvania” καθίστανται σαφή τα ακόλουθα:

- i. Τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου φαίνεται να παραχώρησαν προνομιακό δάνειο σε έναν εκ των συνιδρυτών της “Banca Transilvania”, τον κ. Ciorgila, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την εξόφληση άλλου δανείου που αυτός είχε συνάψει με άλλη τράπεζα, με σημαντικές επισφάλειες που ενδεχομένως να εξέθεταν την Τράπεζα Κύπρου σε περαιτέρω ζημιά που δε θα μπορούσε να ανακτήσει με τις εξασφαλίσεις που προσφέρονταν από το δανειολήπτη. Η έγκριση του εν λόγω δανείου φαίνεται να έγινε με μοναδικό γνώμονα το στόχο της Τράπεζας Κύπρου να αποκτήσει ένα σημαντικό ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania”.
- ii. Τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου κ. Ηλιάδης, Κυπρή, Σιαρλή, Χατζημιτσής και Καρυδάς φαίνεται να προέβησαν στη συνομολόγηση συμφωνιών με έναν εκ των ιδρυτικών μετόχων της “Banca Transilvania” που προνοούσαν για την αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου εταιρειών του κατόπιν πρότασης του εν λόγω προσώπου, με παράλληλη αποδέσμευση ορισμένων περιουσιακών του στοιχείων που ήταν υποθηκευμένα προς όφελος της τράπεζας ως εξασφάλιση για τα δάνειά του έναντι ανταλλάγματος που αφορούσε την έμμεση πώληση 15% επί του μετοχικού κεφαλαίου.
- iii. Οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Τράπεζας Κύπρου παρέλειψαν να προβούν σε πώληση των μετοχών της “Banca Transilvania”, παρ’ όλο που η αξία των εν λόγω μετοχών που είχαν ενεχυριαστεί προς όφελος της τράπεζας ως

εξασφάλιση των δανείων του ιδρυτικού μετόχου της εν λόγω τράπεζας που αναφέρεται πιο πάνω είχε μειωθεί σε επίπεδο χαμηλότερο από την ελάχιστη αξία σύμφωνα με την οποία είχε συμφωνηθεί ότι θα ενεργοποιούνταν οι διαδικασίες εκποίησής τους για την αποπληρωμή των εν λόγω δανείων. Η εν λόγω ενέργεια πιθανώς να έγινε, για να καταστεί δυνατή η συνομολόγηση της συμφωνίας αναδιάρθρωσης που πρότεινε ο εν λόγω μέτοχος, που αναφέρεται στην παράγραφο γ. πιο πάνω και να πωληθούν οι μετοχές της “Banca Transilvania” στην Τράπεζα Κύπρου.

- iv. Το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου φαίνεται πως δεν είχε γνώση της αναδιάρθρωσης των δανείων του ομίλου “Ciorcila” που είχε συμφωνηθεί, αλλά ούτε και για την αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” με την πληρωμή προμήθειας προς τον εν λόγω ιδρυτικό μέτοχο της τράπεζας, αφού δε φαίνεται να υπάρχουν σχετικές αναφορές για τα εν λόγω θέματα στα πρακτικά του. Περαιτέρω, φαίνεται ότι οι ανώτεροι διευθυντές είχαν ήδη ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις για την αγορά μεριδίου πέραν του 5% του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania”, προτού αποταθούν στο διοικητικό συμβούλιο για έγκριση της εν λόγω επένδυσης, παρακάμπτοντας με τις ενέργειές τους τόσο την εξουσία όσο και το σκοπό του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου.
- v. Η νομιμότητα των πράξεων και των συμφωνιών που συνομολόγησε η Τράπεζα Κύπρου αναφορικά με τη συγκαλυμμένη αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” από τους ιδρυτικούς μετόχους της κ. Ciorcila και Silaghi, καθώς

και την αγορά μετοχών μέσω αντιπροσώπων είναι αμφίβολη και δυνατόν να οδήγησε σε χειραγώγηση της τιμής της εν λόγω μετοχής, αφού το επενδυτικό κοινό δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει ότι η Τράπεζα Κύπρου ενδιαφερόταν να αποκτήσει μερίδιο επί του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας. Περαιτέρω, εκτός από τα θέματα που αφορούν τη χειραγώγηση της αγοράς, οι λοιπές συμφωνίες που συνομολογήθηκαν μεταξύ της Τράπεζας Κύπρου και των ιδρυτικών μετόχων, όπως για παράδειγμα η συμφωνία αποκλειστικότητας, η συμφωνία για την τροποποίηση του καταστατικού της “Banca Transilvania”, για να επιτραπεί η επένδυση της Τράπεζας Κύπρου στην έκταση που η τελευταία επιθυμούσε, καθώς επίσης η συμφωνία για την αγορά και πώληση μετοχών που επέτρεψε στον κ. Silaghi να αποκομίσει όφελος από πληροφορίες που δεν ήταν δημοσιευμένες, θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς διερεύνησης από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

- vi. Φαίνεται ότι έχει γίνει προσπάθεια παραπλάνησης των ρουμανικών δικωκτικών αρχών από τους αξιωματούχους της Τράπεζας Κύπρου και ενδεχομένως από ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο με την εκ των υστέρων αλλαγή του ιδιοκτήτη της εταιρείας “Dodworth” (συμφερόντων του κ. Ciocila), πιθανώς για να επιτευχθεί η αποστασιοποίηση του κ. Ciocila από την εν λόγω εταιρεία και κατ’ επέκταση από την ιδιοκτησία των μετοχών της “Banca Transilvania” που είχαν πωληθεί στην Τράπεζα Κύπρου. Το ζήτημα αυτό χρήζει περαιτέρω διερεύνησης από τις κυπριακές δικωκτικές αρχές.
- vii. Φαίνεται ότι οι ανώτεροι διευθυντές της Τράπεζας Κύπρου ενέκριναν τη

χορήγηση δανείων σε αντιπροσώπους της τράπεζας για σκοπούς αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” με ελλιπή στοιχεία και χωρίς εξασφαλίσεις και πιθανώς κατά παράβαση του Εγχειριδίου Διαχείρισης Κινδύνων Δανεισμού (Credit Risk Manual). Ειδικότερα, φαίνεται να παραχωρήθηκε δάνειο προς υπάλληλο της τράπεζας για σκοπούς αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” που εγκρίθηκε από τους ανώτερους διευθυντές της τράπεζας, κ. Καρυδά και Σιαρλή, παρακάμπτοντας τους εσωτερικούς ελέγχους και τις διαδικασίες ξεπλύματος βρόμικου χρήματος που ήταν σε ισχύ κατά τον ουσιώδη χρόνο.

17.8. Σε σχέση με τις χορηγήσεις του συνεργατισμού, τα δάνεια της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα σχέδια δανειοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων

- α. Η επιτροπή διαπιστώνει ότι τα στοιχεία που δόθηκαν από το συνεργατισμό σε αυτήν ήταν ελλιπή και σε κάποιες περιπτώσεις αόριστα. Ειδικότερα, τα όσα κατατέθηκαν σε σχέση με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από συνεργατικά ιδρύματα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις βάσει των σχεδίων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων κρίνονται ανεπαρκή. Συναφώς, η επιτροπή θεωρεί επιτακτική την ανάγκη όπως ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο οποίος έχει δυνατότητα πρόσβασης στο σύνολο των στοιχείων, εξετάσει το όλο ζήτημα για πιθανές ατασθαλίες, παραβίαση όρων, προϋποθέσεων ή και κανονισμών.
- β. Είναι επίσης αναγκαίο να διερευνηθούν όλες οι περιπτώσεις δανείων που δόθηκαν με τις οποίες σχετίζονται στελέχη ή μέλη των επιτροπείων των συνεργατικών

ιδρυμάτων. Επειδή οι όροι των δανείων λόγω των σχετικών σχεδίων δανειοδότησης ήταν αρκετά ευνοϊκοί, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο οι εν λόγω περιπτώσεις δικαιολογημένα δανειοδοτήθηκαν ή αν τα δάνειά τους δόθηκαν, επειδή κατείχαν συγκεκριμένες θέσεις στα ιδρύματα που τους επέτρεπαν να επηρεάσουν τους αρμοδίους για την έγκρισή τους, οδηγώντας με αυτό τον τρόπο σε απόρριψη άλλες αιτήσεις δικαιούχων.

- γ. Παρ' όλο που ο νέος πρόεδρος της επιτροπείας της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ με επιστολή του, ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2014, ενημέρωσε την επιτροπή ότι ζήτησε εγγράφως από την Επιτροπή Ελέγχου της τράπεζας να προχωρήσει σε έρευνα αναφορικά με το θέμα, μέχρι την ημερομηνία που εκδόθηκε η παρούσα έκθεση η επιτροπή δεν έτυχε οποιασδήποτε ενημέρωσης σε σχέση με το όλο θέμα. Αντ' αυτού, δημοσιεύματα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης κατέδειξαν ότι διάφορες έρευνες και ενέργειες πραγματοποιήθηκαν στο συνεργατισμό για τις οποίες η Βουλή δεν ενημερώθηκε παρά τις εκκλήσεις της.

17.9. Σε σχέση με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με όρους ευνοϊκότερους από τους συνήθεις

- α. Η επιτροπή σημειώνει ότι, παρά το γεγονός ότι οι τράπεζες έχουν καταθέσει με επιστολές τους σε αυτήν ότι δεν προβαίνουν σε προνομιακές διαγραφές χρεών, εντούτοις, όπως προκύπτει από τα ενώπιόν της στοιχεία, οι τράπεζες έχουν πολιτική διαγραφής χρεών και τέτοιες διαγραφές έχουν πραγματοποιηθεί, όπως καταγράφεται και στο κείμενο της έκθεσης της επιτροπής.
- β. Η αναφορά στην έκθεση σε συγκεκριμένες διαγραφές χρεών δεν μπορεί να είναι

εξαντλητική ούτε μπορεί η επιτροπή να γνωρίζει το σύνολο των διαγραφών που έχει πραγματοποιήσει το κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Παράλληλα, σημειώνεται ότι, παρά τις πληροφορίες της επιτροπής για προνομιακές διαγραφές χρεών προς όφελος δημοσιογράφων ή ατόμων που σχετίζονται με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν τέτοιες διαγραφές από τα στοιχεία που κατατέθηκαν σε αυτήν.

- γ. Όσον αφορά την παραχώρηση δανείων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αυτά αναφέρουν ότι τα δάνεια σε πελάτες παραχωρούνται με βάση τις εσωτερικές τους διαδικασίες, ενώ τα δάνεια προς το προσωπικό τους παραχωρούνται στη βάση είτε συμβατικών υποχρεώσεων είτε ειδικών σχεδίων που κατά καιρούς εκδίδουν οι τράπεζες για το προσωπικό τους, οι όροι των οποίων είναι συνήθως ευνοϊκότεροι από το μέσο όρο της αγοράς.
- δ. Σε σχέση με την παραχώρηση δανείων με προνομιακούς όρους, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υποστηρίζουν ότι είναι πολύ δύσκολη η εξαγωγή στοιχείων που να δείχνουν εύκολα και αδιαμφισβήτητα ότι κάποιο δάνειο παραχωρήθηκε με προνομιακούς όρους, αφού αυτοί καθορίζονται από πάρα πολλούς παράγοντες. Παρά την πιο πάνω θέση των εν λόγω ιδρυμάτων, η επιτροπή με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν σε αυτήν εντόπισε περιπτώσεις στις οποίες έχουν παραχωρηθεί δάνεια με πολύ χαμηλά ή και καθόλου επιτόκια, χωρίς εξασφαλίσεις ή χωρίς λήξη στην αποπληρωμή τους, γεγονός που αναμφισβήτητα καταδεικνύει τις κακές πρακτικές που ακολουθούνταν στα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα.

- ε. Η επιτροπή σημειώνει τη δυστοκία από μέρους των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά και της ΚΤΚ να της παραχωρήσουν όλα τα στοιχεία που ζήτησε κατά καιρούς. Η παράλειψή τους αυτή παρακινεί την επιτροπή να υποθέσει ότι πιθανόν να μην έχουν κατατεθεί σε αυτήν όλα τα υπάρχοντα στοιχεία και δεδομένα.
- στ. Η επιτροπή εισηγείται τον περαιτέρω έλεγχο από τις ανακριτικές αρχές όσον αφορά τις διαδικασίες και τους όρους παραχώρησής των δανείων και συγκεκριμένα το ύψος των επιτοκίων, τις εξασφαλίσεις, τους σκοπούς για τους οποίους χορηγούνταν, καθώς και τις περιπτώσεις διαγραφής τους. Δεδομένων και των απορреουσών συνθηκών μη υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων λόγω της πιο πάνω κατάστασης, η επιτροπή πιστεύει ότι προκύπτει θέμα αθέμιτου ανταγωνισμού το οποίο πρέπει να διερευνηθεί από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

17.10. Σε σχέση με τις αμοιβές και τα ωφελήματα των τραπεζικών στελεχών και των μελών των διοικητικών συμβουλίων των κυπριακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

- α. Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία και έγγραφα που έχουν κατατεθεί ενώπιόν της αναφορικά με τα ωφελήματα των τραπεζικών στελεχών και ειδικότερα των διευθυντικών στελεχών της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, καθώς και των υπαλλήλων των τραπεζών, κρίνει απαραίδεκτη, παράλογη και πέρα από κάθε λογική την πρακτική των εν λόγω τραπεζών να παραχωρούν αφειδώλευτα ωφελήματα (φιλοδωρήματα σε μετρητά) στους εν λόγω υπαλλήλους.

- β. Η επιτροπή κρίνει επίσης απαράδεκτη και εξωφρενική τη συμπεριφορά, αλλά και τις πράξεις των αρμοδίων της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όσον αφορά την παραχώρηση φιλοδωρημάτων σε στελέχη της τράπεζας, αφού, όπως αξίζει να σημειωθεί χαρακτηριστικά, σ’ ένα και μόνο διευθυντικό στέλεχος για το έτος 2008 παραχωρήθηκαν φιλοδωρήματα σε μετρητά ύψους €3.335.375. Η επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι αυτό και μόνο το γεγονός καταδεικνύει την αසυδοσία, αλλά και την ανευθυνότητα των αρμοδίων της τράπεζας αναφορικά με την κατασπατάληση των χρημάτων των καταθετών.
- γ. Η επιτροπή, στα πλαίσια της παραχώρησης από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” ωφελημάτων στο προσωπικό της, διαπιστώνει επίσης ότι τα φιλοδωρήματα που παραχωρούνταν σε διευθυντικά στελέχη στην Ελλάδα, κυρίως τα έτη 2007 μέχρι 2009, ήταν πολλαπλάσια από τα αντίστοιχα ωφελήματα των στελεχών της ίδιας τράπεζας στην Κύπρο, αφού στην Ελλάδα παραχωρήθηκαν ως ωφελήματα ποσά ύψους €33.293.807 σε 1 820 εργαζομένους, σε σύγκριση με ποσό ύψους €17.860.942 που παραχωρήθηκε σε 2 546 εργαζομένους στην Κύπρο.
- δ. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι τα δέκα υψηλότερα ποσά που παραχωρήθηκαν σε διευθυντικά στελέχη της εν λόγω τράπεζας στην Ελλάδα ως φιλοδώρημα για τα έτη 2007-2013 ανέρχονται συνολικά σε €13.603.875, ενώ τα δέκα υψηλότερα ποσά που δόθηκαν σε διευθυντικά στελέχη της ίδιας τράπεζας στην Κύπρο ως φιλοδωρήματα ανέρχονται σε μόλις €2.129.386. Την επιτροπή προβληματίσε περαιτέρω το θέμα της παραχώρησης φιλοδωρήματος σε ηγετικά/διευθυντικά

στελέχη της τράπεζας, αφού κρίνει ότι η όλη πολιτική παραχώρησης φιλοδωρημάτων στα ηγετικά αυτά στελέχη χρήζει περαιτέρω διερεύνησης όσον αφορά τη σκοπιμότητα της παραχώρησης τέτοιων ωφελημάτων, καθώς και το θέμα της διαφοροποίησης που υπήρξε στην καταβολή των ωφελημάτων αυτών στα εν λόγω διευθυντικά στελέχη που αφορούν την ίδια τράπεζα.

- ε. Επίσης, η επιτροπή κρίνει απαραίδεκτη την πολιτική των αρμοδίων της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” για την παραχώρηση φιλοδωρημάτων σε όλο το προσωπικό της τράπεζας χωρίς αυτή να βασίζεται στην επίτευξη κάποιων στόχων ή να συναρτάται με την εργασιακή απόδοση των εν λόγω υπαλλήλων, ώστε στο τέλος η πράξη αυτή να καθίσταται ουσιαστικά χαριστική. Περαιτέρω, ερωτήματα προκύπτουν για τις διαδικασίες έγκρισης των φιλοδωρημάτων, καθώς εκπρόσωπος της Ειδικού Διαχειριστή δήλωσε στην επιτροπή ότι υπήρξαν περιπτώσεις που παραχωρήθηκαν φιλοδωρήματα χωρίς την έγκριση του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.
- στ. Περαιτέρω, η επιτροπή κρίνει απαραίδεκτη και αντιδεοντολογική τη συμπεριφορά κάποιων στελεχών της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, στα οποία από τη μια τους παραχωρούνται φιλοδωρήματα, ενώ από την άλλη δεν προβαίνουν στην εξόφληση δανείων που έχουν λάβει από την ίδια τράπεζα.
- ζ. Η επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι και στα δύο προαναφερόμενα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, υπήρξε πολύ σημαντική αύξηση στις αμοιβές των διοικητικών συμβούλων με εκτελεστική ιδιότητα, καθώς και στις αμοιβές άλλων

βασικών διευθυντικών στελεχών, κυρίως από το έτος 2008 και μετέπειτα, η οποία αύξηση κρίνεται από την επιτροπή ως μη δικαιολογημένη και εξωπραγματική, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες χρηματοοικονομικές συνθήκες των εν λόγω τραπεζών. Οι υψηλού ρίσκου επενδύσεις που γίνονταν κατά τον ουσιώδη χρόνο και τα εικονικά κέρδη τα οποία φαίνονταν στις οικονομικές καταστάσεις τα οποία προέκυπταν από τις επενδύσεις σε ομόλογα και άλλα σχετίζονταν και με τις αυξήσεις μισθών και ωφελημάτων.

- η. Η επιτροπή επισημαίνει ότι, παρά τη συμφωνία²⁸⁴ των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ της 26^{ης} Οκτωβρίου 2011 που προέβλεπε ότι οι τράπεζες θα πρέπει να υπόκεινται σε περιορισμούς ως προς την καταβολή μερισμάτων και πρόσθετων παροχών, έως ότου επιτευχθεί ο στόχος της ανακεφαλαιοποίησής τους, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί στην επιτροπή από τη Λαϊκή Τράπεζα, κατά το έτος 2011 και το 2012 παραχωρήθηκε φιλοδώρημα σε στελέχη της τράπεζας στην Κύπρο συνολικού ύψους €164.140 και €14.820 αντίστοιχα, ενώ κατά την αντίστοιχη περίοδο καταβλήθηκαν φιλοδωρήματα σε στελέχη της τράπεζας στην Ελλάδα συνολικού ύψους €80.333 και €15.620 αντίστοιχα σε μετρητά. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, αναφέρεται ότι κατά το 2011 αγοράστηκαν μετοχές επ' ονόματι των στελεχών και των υπαλλήλων της Λαϊκής Τράπεζας στην Κύπρο που καταγράφονται στις καταστάσεις στη βάση του

²⁸⁴ Δήλωση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ (Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2011)
Παράγραφος 5 - Χρηματοδότηση της Κεφαλαιακής Ενίσχυσης, σελ. 2.

Restricted Stock Scheme²⁸⁵ με συνολικό κόστος για την τράπεζα €1.141.422, αφού η τράπεζα επωμίστηκε και το κόστος φόρου εισοδήματος για το εν λόγω ωφέλημα, που ανήλθε σε €222.784. Η επιτροπή επισημαίνει ότι, εάν η παραχώρηση των εν λόγω φιλοδωρημάτων για το 2011 έγινε μετά τη συμφωνία της 26^{ης} Οκτωβρίου 2011, ενδεχομένως να πραγματοποιήθηκε κατά παράβαση της πιο πάνω απόφασης των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ και συνεπώς θα πρέπει να τύχει διερεύνησης, όπως επίσης θα πρέπει να διερευνηθούν οι γενικότερες ευθύνες των εποπτικών αρχών που επέτρεψαν την καταβολή φιλοδωρημάτων από τις τράπεζες, παρά τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονταν.

θ. Η επιτροπή έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι η παροχή συγκεκριμένων φιλοδωρημάτων επιλεκτικά αποσκοπούσε ενδεχομένως στη συγκάλυψη ή εκμείευση αποφάσεων ή ακόμα και στην αποσιώπηση γεγονότων.

17.11.1 Σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας σε διάφορες κρίσιμες περιόδους και ιδιαίτερα κατά την περίοδο πριν από τη σύνοδο του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013

α. Η επιτροπή διερωτάται κατά πόσο υπήρχαν πρόσωπα (αξιωματούχοι και εποπτικές αρχές) που γνώριζαν την πιθανότητα κατάρρευσης της Λαϊκής Τράπεζας. Περαιτέρω, η επιτροπή διερωτάται κατά πόσο οι εν λόγω αξιωματούχοι

²⁸⁵ Στη βάση του σχεδίου Restricted Stock Scheme, μόνο το 60% των αγορασθεισών μετοχών ήταν ελεύθερο για χρήση από τους δικαιούχους.

είχαν προβεί σε οποιεσδήποτε ενέργειες, όπως προειδοποίηση των μετόχων ή προσπάθεια αποτροπής του γεγονότος αυτού.

- β. Από τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί και τις συζητήσεις στις συνεδρίες εύλογα συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα στην πλειονότητά τους δεν τηρούσαν απόλυτα και σε όλες τις περιπτώσεις τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις σχετικές ευρωπαϊκές Οδηγίες και την εθνική νομοθεσία και ειδικά αυτήν που προνοεί για το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος, δηλαδή να γνωρίζουν ποιος είναι ο πελάτης τους.
- γ. Από τη συζήτηση που έγινε ενώπιον της επιτροπής καθίσταται σαφές ότι παρατηρήθηκαν κύματα εκροών καταθέσεων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά κρίσιμες περιόδους τα οποία αναχαιτίζονταν μετά από δημόσιες δηλώσεις, επομένως λογικά προκύπτει το ερώτημα γιατί η ΚΤΚ δεν έλαβε οποιαδήποτε μέτρα, όταν ο ίδιος ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ σε συνεδρία της επιτροπής ανέφερε ότι παρακολουθούσε τις δηλώσεις γερμανών αξιωματούχων, αλλά και τα δημοσιεύματα για κούρεμα από τις αρχές του 2013. Επίσης, ο ίδιος ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ ανέφερε ότι ενημέρωνε σε καθημερινή βάση την κυβέρνηση και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για το ρυθμό εκροών που παρατηρούνταν, αλλά δεν προχώρησε στη λήψη οποιωνδήποτε μέτρων.
- δ. Η επιτροπή, βάσει των στοιχείων που κατατέθηκαν σε αυτή, διαμόρφωσε υποψίες ότι ενδεχομένως πρόσωπα στα οποία παραχωρήθηκαν δάνεια από κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να περιλαμβάνονται και στους καταλόγους με τις εκροές χρημάτων στο εξωτερικό. Η επιτροπή έχει την άποψη πως ο Γενικός

Εισαγγελέας της Δημοκρατίας θα πρέπει να διερευνήσει σε βάθος το ενδεχόμενο αυτό.

- ε. Η επιτροπή με έκπληξή της παρατηρεί ότι με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν η έντυπη και ηλεκτρονική μορφή των αρχείων με τους καταλόγους των εκροών δεν είναι ταυτόσημες και το γεγονός αυτό πρέπει να τύχει περαιτέρω διερεύνησης, ώστε να διακριβωθεί κατά πόσο υπάρχουν λανθασμένα στοιχεία.
- στ. Η επιτροπή εισηγείται να γίνει λεπτομερής έλεγχος, για να βρεθούν οι συναλλαγές για τις οποίες είναι πολύ εμφανές ότι υπήρχε εσωτερική προνομιακή πληροφόρηση πριν από την πραγματοποίησή τους.
- ζ. Η επιτροπή σημειώνει ότι, παρά τις πολλές προσπάθειές της για απόκτηση αρχείων των συναλλαγών πέραν αυτών του δεκαπενθημέρου 1^{ης} με 15^{ης} Μαρτίου 2013, συνάντησε απροθυμία των εμπλεκόμενων μερών να καταθέσουν σε αυτήν οποιοσδήποτε συναλλαγές για άλλες περιόδους.
 - i. Για την περίοδο που προηγήθηκε του Μαρτίου του 2013 και δεδομένης της μεγάλης αύξησης του ELA αμέσως μετά την έγκριση της κρατικής στήριξης της Λαϊκής Τράπεζας, η επιτροπή έχει βάσιμες υποψίες ότι η εν λόγω αύξηση οφειλόταν σε μεγάλη εκροή καταθέσεων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Κύπρου, γεγονός που δεν ήταν σε θέση να εξετάσει, λόγω του ότι σχετικά στοιχεία, όπως αναφέρεται πιο πάνω, δεν κατατέθηκαν σε αυτή.
 - ii. Για την περίοδο που ακολούθησε τη 15^η Μαρτίου 2013 και μέχρι τη λήξη των τραπεζικών αργιών, δεδομένων των πληροφοριών που τέθηκαν υπόψη της επιτροπής ότι υπήρξαν αποσύρσεις από καταθέσεις, η τελευταία, παρ' όλο

που κάλεσε τα τραπεζικά ιδρύματα και την ΚΤΚ να καταθέσουν σχετικά στοιχεία, δεν έλαβε οποιαδήποτε ανταπόκριση στο αίτημά της.

- η. Η επιτροπή σημειώνει ότι υπάρχει θέμα ηθικής τάξης και δεοντολογίας για πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα ένεκα συγκεκριμένων εκροών καταθέσεων που τους αφορούν άμεσα ή έμμεσα.

17.11.3. Σε σχέση με την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα

- α. Η επιτροπή καταλήγει στην άποψη ότι η πώληση των ελλαδικών δραστηριοτήτων των κυπριακών τραπεζών ήταν εξαιρετικά επιζήμια για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα και δεν έπρεπε να πραγματοποιηθεί ή τουλάχιστον όχι με τον τρόπο που τελικά πραγματοποιήθηκε. Είναι προφανές ότι κάτω από την πρωτοφανή πίεση και τις περιστάσεις που επικρατούσαν τις συγκεκριμένες ημέρες του Μαρτίου του 2013 το κράτος λειτουργούσε σπασμωδικά και η διαπραγματευτική του δυνατότητα βρισκόταν στο κατώτατο δυνατό σημείο. Παράδειγμα των εν λόγω κινήσεων αποτελεί η συμφωνία εκ μέρους της κυπριακής πλευράς στην αύξηση του ποσού των €350 εκατομ. σε €450 εκατομ., προκειμένου η Τράπεζα Πειραιώς να μην έχει το δικαίωμα υπαναχώρησης από τη συμφωνία πώλησης.
- β. Η επιτροπή εκτιμά ότι η ζημιά για την Κύπρο μπορεί να ανέρχεται στο ποσό των €3,5 δις με εμφανή οφέλη για την Τράπεζα Πειραιώς. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω οι εγκεκριμένοι λογαριασμοί της τράπεζας για το 2013 παρουσίασαν θετικά κεφάλαια ύψους €900 εκατομ.

γ. Η επιτροπή σχημάτισε την άποψη ότι υπήρξε ασύγγνωστη ολιγωρία εκ μέρους των αρμοδίων αρχών να διαμορφώσουν ένα σωστό και περιεκτικό πλαίσιο δραστικού περιορισμού των δραστηριοτήτων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στον ελλαδικό χώρο, καθώς πολλά ζητήματα θα έπρεπε να είχαν τύχει του δέοντος χειρισμού τουλάχιστον από το 2011, οπότε και η ΚΤΚ έλαβε ίδια γνώση για το μέγεθος των ατασθαλιών και του δανεισμού που επικρατούσαν στη ΜΕΒ. Ο τότε Διοικητής της ΚΤΚ περιορίστηκε σε ορισμένες μόνο συστάσεις, καλώντας την τράπεζα να λάβει από μόνη της μέτρα και να ενημερώσει την εποπτική αρχή της οποίας προΐστατο, χωρίς να γίνει οποιαδήποτε ενέργεια για επανέλεγχο με τις συστάσεις του. Ακολούθως, ο μετέπειτα Διοικητής της ΚΤΚ, όπως ο ίδιος ανέφερε, μόλις ανέλαβε, ενημερώθηκε για την κατάσταση της Λαϊκής Τράπεζας, αλλά δεν έλαβε οποιαδήποτε μέτρα για την εξυγίανση του μέρους αυτού των εργασιών της τράπεζας, το οποίο ήταν ξεκάθαρο ότι αποτελούσε το πιο μελανό σημείο στην κατάσταση της.

17.12. Σε σχέση με τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας

Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως που καταγράφονται στο κεφάλαιο που αφορά τις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας και την παρουσίαση της αληθινής και δίκαιης εικόνας της οικονομικής της κατάστασης, εύλογα προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο οι εν λόγω καταστάσεις παρουσίαζαν την αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής της κατάστασης. Ειδικότερα, η επιτροπή κατέληξε στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

- α. Ως γενική διαπίστωση η επιτροπή επισημαίνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις τόσο του ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας, της Τράπεζας Κύπρου, αλλά και των άλλων τραπεζών και συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς έρευνας από εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες, για να διαπιστωθεί κατά πόσο παρουσίαζαν την αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής τους κατάστασης. Τούτο καθίσταται επιτακτική ανάγκη, λαμβανομένων υπόψη των ευρημάτων της επιτροπής σε σχέση με τις οικονομικές καταστάσεις της Λαϊκής Τράπεζας, αλλά και της διαπίστωσης του οίκου “Alvarez & Marsal” αναφορικά με την ενδεχόμενη επανακατηγοριοποίηση των ΟΕΔ²⁸⁶ που τυχόν να έγινε στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Κύπρου, όπως επίσης και από το ενδεχόμενο η τυχόν μη αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης των τραπεζών να παραπλάνησε τους επενδυτές οι οποίοι αγόρασαν μετοχές και άλλες αξίες των τραπεζών, βασιζόμενοι στις οικονομικές τους καταστάσεις.
- β. Καταγράφει την ολιγωρία που επέδειξαν οι αρμόδιες εποπτικές αρχές στην άσκηση ουσιαστικού ελέγχου επί των πράξεων και παραλείψεων των τραπεζών, ειδικότερα σε ό,τι αφορά την προστασία των δυνητικών επενδυτών, αλλά και των μετόχων των τραπεζών υπό το φως των διαπιστώσεων της αναφορικά με τις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας.

²⁸⁶ Κεφάλαιο 3: «Οι επενδύσεις των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων σε Κυβερνητικά Ομόλογα», σελίδα 32.

- γ. Επισημαίνει ότι σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της η Λαϊκή Τράπεζα δεν προέβαινε στη διαγραφή της υπεραξίας στις οικονομικές της καταστάσεις για τα έτη 2005-2010, όπου γινόταν μεν αναφορά στην αξιολόγηση της υπεραξίας από την τράπεζα, αλλά δεν προέβαινε στην αναπροσαρμογή της ή όπου αυτό γινόταν αφορούσε πολύ μικρά ποσά, παρά την επιδείνωση της οικονομίας της Ελλάδας όπου δραστηριοποιείτο, με εξαίρεση το έτος 2011 κατά το οποίο έγινε διαγραφή υπεραξίας ύψους €759.865.000.
- δ. Καταγράφει ότι σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της η Λαϊκή Τράπεζα δεν προέβαινε ούτε στη διαγραφή της υπεραξίας των επενδύσεών της, τονίζοντας ότι, παρ' όλο που το πρώτο εξάμηνο του 2009 η θυγατρική της η ΜΕΒ ανακοίνωσε ζημιές ύψους €18,7 εκατομ., εντούτοις στις οικονομικές καταστάσεις της για το 2010 η υπεραξία παρέμεινε αμείωτη (unimpaired).
- ε. Επισημαίνει ότι θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος η εξαγορά της ΜΕΒ (θυγατρικής της "Marfin Financial Group") από τη Λαϊκή Τράπεζα έναντι ποσού €616.533.000, αφού με την εν λόγω εξαγορά η Λαϊκή Τράπεζα ενδεχομένως να πλήρωσε ξανά υπεραξία πέραν των €322,5 εκατομ., για να εξαγοράσει ένα περιουσιακό στοιχείο που ήδη της ανήκε από την εξαγορά της "Marfin Financial Group" που πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2006.
- στ. Επισημαίνει ότι θα πρέπει να διερευνηθούν σε βάθος οι χειρισμοί των αξιωματούχων της Λαϊκής Τράπεζας σε ό,τι αφορά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της θυγατρικής της Marfin Financial Group κατά €5 δις και την αποποίηση του δικαιώματος αγοράς νέων μετοχών της μετονομασθείσας εταιρείας

σε MIG, με αποτέλεσμα το ποσοστό ιδιοκτησίας της επί της εν λόγω θυγατρικής εταιρείας να μειωθεί από 97% σε 6,44%, έπειτα από την ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της.

- ζ. Επισημαίνει ότι από τη μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας της Λαϊκής Τράπεζας επί της “Marfin Financial Group” από 97% σε 6,44% φαίνεται να προέκυψε σημαντική ζημιά η οποία θα έπρεπε να διαγραφεί στους τελικούς λογαριασμούς της Λαϊκής Τράπεζας του 2007, κάτι που σύμφωνα με τις εν λόγω οικονομικές καταστάσεις δεν έγινε.
- η. Σημειώνει ότι θα πρέπει να διεξαχθεί ειδική έρευνα, για να διαπιστωθεί αφενός κατά πόσο πληρούνταν οι προϋποθέσεις αναφορικά με τη συγκέντρωση του κινδύνου των χορηγήσεων και των επενδύσεων δισεκατομμυρίων της Λαϊκής Τράπεζας σε ΟΕΔ και αφετέρου κατά πόσο οι εν λόγω επενδύσεις δεν ήταν παράνομες σύμφωνα με τον περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο του 1997.
- θ. Επισημαίνει ότι θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς εξέτασης οι επενδύσεις της Λαϊκής Τράπεζας και ειδικότερα η επένδυσή της στη MIG, η οποία παρουσιαζόταν στα βιβλία της τράπεζας στην καθαρή βάση των περιουσιακών της στοιχείων και όχι στην τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή της, ιδιαίτερα λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η διαφορά στην εν λόγω αξία ήταν σημαντική, αφού στα βιβλία της Λαϊκής Τράπεζας η αξία της MIG παρουσιάζονταν ως περίπου €2 ανά μετοχή, ενώ η πραγματική χρηματιστηριακή αξία των εν λόγω μετοχών κυμαινόταν γύρω στα 30 έως 40 σεντ ανά μετοχή.

- ι. Σημειώνει ότι, αναφορικά με τις χορηγήσεις που παραχωρήθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα για σκοπούς διενέργειας επενδύσεων σε μετοχές της MIG με εξασφάλιση τις ίδιες τις μετοχές που αγοράζονταν με τα χρήματα του δανείου, φαίνεται ότι στις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου Λαϊκής για τα έτη 2008-2011 δε γίνονταν οι σωστές προβλέψεις για την απομείωση των εν λόγω δανείων, τα οποία καθίσταντο κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους ανεξασφάλιστα, λόγω της πτώσης της αξίας της μετοχής της MIG.
- ια. Εστιάζει την προσοχή της στην επιστολή της προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου με την οποία επιβεβαιώνει τα ευρήματα της πρώτης ότι στο δελτίο τύπου της θυγατρικής εταιρείας της MPB Marfin Financial Group δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά που να παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι η παροχή υπηρεσιών επενδυτικής τραπεζικής, καθώς και συμβουλευτικών υπηρεσιών από τη MPB στη MIG θα είχε διάρκεια μόνο ενός έτους, καθώς επίσης στη διαπίστωσή της ότι η εν λόγω ανακοίνωση υποδηλώνει ότι η παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών θα είχε διάρκεια πέραν του ενός έτους. Υπό το φώς των πιο πάνω, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι επενδυτές, αλλά και οι μέτοχοι των τραπεζών ενδεχομένως να είχαν παραπλανηθεί από την εν λόγω ανακοίνωση, ενώ προκύπτουν επίσης σοβαρά ερωτήματα αναφορικά με τις ευθύνες των αρμόδιων αρχών οι οποίες δεν είχαν εντοπίσει την εν λόγω πτυχή, παρά μόνο όταν τους υποδείχθηκε από την επιτροπή.
- ιβ. Επισημαίνει ότι αναφορικά με το θέμα των διαγραφών δανείων, παρ' όλο που ζητήθηκε από τις τράπεζες να καταθέσουν στην επιτροπή στοιχεία για ενδεχόμενες

διαγραφές δανείων (ποσό, ενδιαφερόμενους, ημερομηνίες)²⁸⁷, εντούτοις τα στοιχεία που κατατέθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα με την απαντητική επιστολή, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, ήταν ελλιπή, αφού σε αυτά δε γινόταν καμία αναφορά στις διαγραφές δανείων που έγιναν τόσο το 2010 όσο και το 2011 και που ανέρχονταν σε €28.571.000 και €219.226.000 αντίστοιχα.

- ιγ. Καταγράφει τις ευθύνες που έχει η ΚΤΚ αναφορικά με τις διαγραφές δανείων που έγιναν στις τράπεζες και ειδικότερα στη Λαϊκή Τράπεζα, αφού σύμφωνα με την απάντηση που δόθηκε στην επιτροπή από την εν λόγω τράπεζα²⁸⁸ οι διαγραφές δανείων κοινοποιούνταν σε αυτή σε εξαμηνιαίες καταστάσεις στις 30 Ιουνίου και την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους, ενώ για διαγραφές ποσών άνω των €50.000 δίδόταν έγκριση από την ΚΤΚ.
- ιδ. Επισημαίνει ότι η εις βάθος διερεύνηση των οικονομικών καταστάσεων καθίσταται αναγκαία, για να διαπιστωθούν επίσης τυχόν ευθύνες των ελεγκτικών οίκων των τραπεζών και των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, οι οποίοι συνυπέγραφαν τις εν λόγω οικονομικές καταστάσεις και παρείχαν σχετική βεβαίωση ότι οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έδιδαν αληθινή και δίκαιη εικόνα της

²⁸⁷ Επιστολή της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, ημερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 2012, προς πίνακα αποδεκτών που περιλάμβανε μεταξύ άλλων τον Διοικητή της ΚΤΚ και τους εκτελεστικούς συμβούλους των τραπεζών και των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος» (Σημείο 6, Παράρτημα 3).

²⁸⁸ Απαντητική επιστολή Λαϊκής Τράπεζας προς τον πρόεδρο της Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως με ημερομηνία 12 Δεκεμβρίου 2012, απάντηση στην ερώτηση 6.

οικονομικής θέσης τους²⁸⁹, παρ' όλο που με σχετική ταυτόσημη σημείωσή τους σε όλες τις οικονομικές καταστάσεις οι ελεγκτικοί οίκοι, δίνοντας την εν λόγω γνώμη, αποποιούνται την ευθύνη προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

- ιε. Επισημαίνει ότι η Λαϊκή Τράπεζα φαίνεται να προέβαινε σε μεγάλη συγκέντρωση κινδύνου μέσω της παροχής εγγυήσεων στις θυγατρικές της εταιρείες, λαμβανομένης υπόψη της επιδείνωσης του οικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιούνταν οι εν λόγω θυγατρικές εταιρείες της.

17.13. Σε σχέση με τις πληρωμές των εξωτερικών συμβούλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

Από τη μελέτη και την αξιολόγηση των στοιχείων που κατατέθηκαν αναφορικά με τις αμοιβές που πληρώθηκαν από το 2006 μέχρι και το 2012 τόσο από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όσο και από την Τράπεζα Κύπρου σε σχέση με την παροχή νομικών, λογιστικών ή άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών η επιτροπή κατέληξε στα ακόλουθα:

- α. Παρά τα πολύ μεγάλα χρηματικά ποσά που φαίνεται να δαπανήθηκαν από τις δύο τράπεζες σε σχέση με την παροχή νομικών, λογιστικών και άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών από γνωστούς και μεγάλους νομικούς και λογιστικούς οίκους στην Κύπρο και στο εξωτερικό, εντούτοις δεν αποφεύχθηκαν τα σοβαρά λάθη, παραλείψεις και/ή παράνομες πράξεις που σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες

²⁸⁹ Παράδειγμα της σχετικής βεβαίωσης των ελεγκτών της Λαϊκής Τράπεζας βρίσκεται στις σελίδες 51 και 52 της Ετήσιας Έκθεσης της “Marfin Popular Bank Public Co Ltd”.

οδήγησαν τις τράπεζες στη γνωστή δεινή οικονομική τους κατάσταση. Το ζήτημα αυτό κατά την άποψη της επιτροπής πρέπει να τύχει διερεύνησης, δεδομένου ότι σε πολλές περιπτώσεις η παροχή τέτοιων υπηρεσιών σχετιζόταν με τις επενδυτικές δραστηριότητες των τραπεζών -μεταξύ άλλων η αιτιολόγηση των πληρωμών σχετίζεται και με την “Banca Transilvania” και τη “Uniastrum” όσον αφορά την περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου- οι οποίες ωστόσο αποδείχτηκαν εξαιρετικά ζημιογόνες. Από το γεγονός αυτό κατά την άποψη της επιτροπής προκύπτει ως συμπέρασμα ότι είτε η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ήταν προβληματική είτε οι διευθύνοντες τις τράπεζες δεν προέβαιναν στις ενδεδειγμένες ενέργειες παρά τις παρεχόμενες συμβουλευτικές υπηρεσίες.

- β. Όσον αφορά τις καταστάσεις της Τράπεζας Κύπρου, η πληρωμή σημαντικών ποσών για την παροχή νομικών υπηρεσιών που έφεραν μεταξύ άλλων ως αιτιολόγηση σε αρκετές περιπτώσεις τη “δημιουργία εμπιστεύματος για bonus” ή την “ετήσια αμοιβή-δημιουργία εμπιστεύματος για φιλοδώρημα διευθυντικών στελεχών” ή “υπηρεσίες για την καταβολή φιλοδωρημάτων αφυπηρέτησης” είναι, σύμφωνα με την άποψη της επιτροπής, ενδεικτική μιας ζημιογόνου νοοτροπίας που επικρατούσε στους κύκλους των διευθυντικών στελεχών της τράπεζας, παρά το γεγονός ότι τα εν λόγω ποσά είναι χαμηλότερα αλλά όχι αμελητέα σε σχέση με αυτά που δαπανήθηκαν για σκοπούς παροχής άλλων νομικών, λογιστικών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- γ. Τα σχετικά στοιχεία που αποστάλθηκαν για την “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” είναι πολύ γενικά και, σε αντίθεση με την περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου,

πέρα από το γενικό συμπέρασμα υπό την παράγραφο α. πιο πάνω, δεν επιτρέπουν την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων σε σχέση με τους ειδικότερους σκοπούς για τους οποίους δαπανήθηκαν τα εν λόγω ποσά. Περαιτέρω, η επιτροπή σημειώνει ότι η μη συμπερίληψη στα εν λόγω στοιχεία των πληρωμών που έγιναν από εξαρτημένες του εξωτερικού και των πληρωμών που έγιναν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα με έδρα εργασιών το εξωτερικό δεν μπορούν να οδηγήσουν σε μια ολοκληρωμένη εικόνα για το υπό εξέταση θέμα για τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”.

17.14. Σε σχέση με την Αμοιβή Ανακεφαλαιοποίησης και την Αμοιβή Επιτυχίας του οίκου “Alvarez & Marsal”

- α. Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα αναφέρθηκαν στην παρούσα έκθεσή της, εκφράζει την άποψη ότι το ειδικό αυτό θέμα αποτελεί ζήτημα περαιτέρω διερεύνησης.
- β. Η επιτροπή κρίνει ότι η όλη στάση και συμπεριφορά της “Alvarez & Marsal” για το θέμα της Αμοιβής Επιτυχίας (Success Fee) υπήρξε πολύ πιεστική και σε ορισμένες περιπτώσεις εκβιαστική έναντι του τέως Διοικητή της ΚΤΚ, με στόχο να επιτύχει οικονομικά οφέλη πέραν της συνήθους συμπεφωνημένης αμοιβής της από την ανακεφαλαιοποίηση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος. Συναφώς, η επιτροπή κρίνει ότι το εν λόγω θέμα χρήζει περαιτέρω διερεύνησης από τις αρμόδιες αρχές για εξέταση των πραγματικών γεγονότων ως προς τη διαδικασία που ακολουθήθηκε.

17.15. Σε σχέση με το διαγνωστικό έλεγχο “Independent Due Diligence of the

Banking System of Cyprus” του οίκου PIMCO

- α. Για το θέμα αυτό η επιτροπή σχημάτισε την άποψη ότι ο ρόλος και η επίδραση των εκπροσώπων της Δημοκρατίας στην καθοδηγητική επιτροπή, αλλά και στα όσα διαδραματίστηκαν με τον οίκο PIMCO δεν ήταν στα αναμενόμενα επίπεδα. Η διαπραγματευτική πίεση που ασκήθηκε εκ μέρους των εκπροσώπων της Δημοκρατίας ήταν κατώτερη των περιστάσεων αναφορικά με ένα τόσο κρίσιμο ζήτημα που αποτέλεσε τη βάση για τον καθορισμό του μεγέθους των αναγκών του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η επιτροπή εντούτοις αναγνωρίζει ότι ο τρόπος που λειτούργησε και ο οίκος PIMCO από την άλλη ήταν αντιεπαγγελματικός, αφού διαφαίνεται ότι προέβαινε σε αποσπασματικές και ελλιπείς ενημερώσεις προς τους αρμόδιους εκπροσώπους της Δημοκρατίας, ενώ λειτουργούσε κατά τρόπο αδιαφανή και δρούσε χωρίς να λαμβάνει επαρκώς υπόψη τις απόψεις των εν λόγω εκπροσώπων.
- β. Περαιτέρω, δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι ο τρόπος επιλογής, όπως και ο τρόπος που λειτούργησαν οι εταιρείες εκτιμητών ακινήτων στο ζήτημα αυτό υποβοήθησαν στη μεγέθυνση των κεφαλαιακών αναγκών των κυπριακών χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων, αποτέλεσμα το οποίο είχε δραστικό αντίκτυπο στην όλη κατάσταση της οικονομίας. Δημιουργήθηκε επίσης η γενικότερη εντύπωση ότι ο οίκος PIMCO είχε εξαρχής την πρόθεση της υπερβολής στην εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών παρά μια αντικειμενική εκτίμηση αυτών. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι ο οίκος αυτός προέβη σε ορισμένες ορθές και αληθείς διαπιστώσεις για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα και τον τρόπο λειτουργίας του οι οποίες

αναμφισβήτητα αποτελούν αδυναμίες του συστήματος για τις οποίες θα έπρεπε να είχε διαχρονικά μεριμνήσει η ΚΤΚ, ώστε να διορθωθούν. Συναφώς, επειδή ο εν λόγω οίκος λειτούργησε με γνώμονα τη διεθνή πρακτική σε ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα με ιδιομορφίες, η επιτροπή έχει την άποψη ότι η τελική έκβαση του αποτελέσματος απείχε κατά πολύ από την πραγματικότητα.

- γ. Σοβαρή θεωρείται επιπροσθέτως των πιο πάνω η επίδραση του θέματος που αναλύθηκε και στην προκαταρκτική έκθεση αναφορικά με τη μεμονωμένη κατοικία, αφού αναντίρρητα έπαιξε σημαντικό ρόλο στη μειωμένη αξία των εξασφαλίσεων που διατηρούνταν σε μεγάλο αριθμό δανείων. Η επιτροπή θεωρεί ότι η τότε κυβέρνηση θα έπρεπε να το λάβει υπόψη και να προχωρήσει έγκαιρα σε διορθωτικά μέτρα, ώστε να μετριαστούν οι επιζήμιες επιπτώσεις στο μέγεθος των κεφαλαιακών αναγκών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

17.16.1. Σε σχέση με τις διαγραφές δεδομένων από τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

- α. Τα όσα κατατέθηκαν στην επιτροπή σε σχέση με το ζήτημα αυτό δυστυχώς δεν απαντούν σε κανένα καίριο ερώτημα που την απασχόλησε. Λόγω των ερευνών που διεξάγονται για το ζήτημα αυτό, η επιτροπή δεν υπεισήλθε σε περαιτέρω διερεύνηση, αλλά κρίνει ότι αυτό θα πρέπει να απασχολήσει έντονα τις ανακριτικές αρχές.
- β. Παρ' όλα αυτά, η επιτροπή κρίνει απαραίδεκτους τους χειρισμούς της ΚΤΚ, ιδιαίτερα δε το να αποστέλλει επιστολή στην τράπεζα για τη φύλαξη των αρχείων που θα έπρεπε να διερευνηθούν για σκοπούς εξακρίβωσης των ευθυνών της ίδιας

αναφορικά με τα θέματα που ανατέθηκαν στην “Alvarez & Marsal” στα πλαίσια των ειδικών ερευνών. Επιπροσθέτως, όταν περιήλθε σε γνώση της ΚΤΚ ότι στοιχεία είχαν παραποιηθεί ή και απαλειφθεί, η τελευταία αρκέστηκε στην πρόθεση του διοικητικού συμβουλίου να διατάξει έρευνα από τον εσωτερικό έλεγχο της ίδιας της τράπεζας, αντί να εξετάσει αμέσως το ζήτημα με τη συνδρομή ενδεχομένως και των ανακριτικών αρχών του κράτους. Σοβαρά ερωτήματα εγείρονται και από τις αναφορές του κ. Ηλιάδη πως ο τέως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας είχε δηλώσει ότι «[...] μου τηλεφώνησε μια βδομάδα μετά ο εκπρόσωπος της “Alvarez & Marsal” μαζί με εκπρόσωπο της Κεντρικής και με παρακάλεσαν να μην προχωρήσω την υπόθεση να το εξετάσω[...]», αναφορές που θα πρέπει να απασχολήσουν τις ανακριτικές αρχές. Συνεπώς, η επιτροπή επισημαίνει ότι επεδείχθη μεγάλη ολιγωρία τόσο από τις διωκτικές αρχές αναφορικά με τη διερεύνηση ποινικών ευθυνών που ενδεχομένως να προκύπτουν από τη διαγραφή δεδομένων στην Τράπεζα Κύπρου. Παρ’ όλο που η επιτροπή αντιλαμβάνεται την πολυπλοκότητα των πτυχών του οικονομικού εγκλήματος, ενδεχομένως να προκύπτουν αδικήματα του κοινού ποινικού κώδικα που θα έπρεπε να διερευνηθούν ανεξάρτητα.

- γ. Τέλος, σημειώνεται ότι, παρά το γεγονός ότι η επιτροπή ζήτησε να ενημερωθεί σε σχέση με το θέμα αυτό, όπως αναφέρεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο της παρούσας έκθεσης, καμιά ενημέρωση δεν έγινε μέχρι την ημέρα της έκδοσης της έκθεσης αυτής.

17.16.2. Σε σχέση με την εξαγορά μετοχών της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια

Εταιρεία Λτδ από τη “Marfin Investment Group” και το επενδυτικό ταμείο “Tosca Fund”

Η επιτροπή θεωρεί ότι η αιτιολόγηση του τότε Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ κ. Κ. Λαζαρίδη ήταν ανεπαρκής και ασαφής. Η εν λόγω μεταβίβαση μετοχών, ειδικά το χρόνο που πραγματοποιήθηκε, έγινε κατά περίεργο τρόπο και αναμφισβήτητα τα όσα είδαν το φως της δημοσιότητας για το θέμα αυτό δεν κατέστησαν εξαιρετικές και επείγουσες τις περιστάσεις, ώστε να δικαιολογούν και να υπαγορεύουν την κατ’ εξαίρεση χορήγηση άδειας στην HSBC για διάθεση των μετοχών της. Ως εκ τούτου, οι αρμόδιες αρχές θα έπρεπε να είχαν εξετάσει το όλο ζήτημα, ώστε να διαφανεί αν υπήρχε οτιδήποτε μεμπτό στην όλη υπόθεση.

17.16.5. Σε σχέση με την ανάθεση του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα στον οίκο PIMCO και των ειδικών ερευνών για θέματα της τραπεζικής κρίσης στον οίκο “Alvarez & Marsal”

- α. Η επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για τη στάση της ΚΤΚ έναντι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας όσον αφορά τη συνεργασία στο θέμα της διερεύνησης από μέρους της τελευταίας του τρόπου ανάθεσης του διαγνωστικού ελέγχου στο συγκεκριμένο οίκο.
- β. Από τις δηλώσεις του τέως Διοικητή της ΚΤΚ για το ζήτημα αυτό διαγράφεται ξεκάθαρα ότι δεν υπάρχει ομοθυμία στο διοικητικό συμβούλιο της ΚΤΚ με όλες τις αρνητικές συνέπειες που μπορεί να έχει ένα τέτοιο ζήτημα.

17.16.6. Σε σχέση με τις πληροφορίες για χρηματισμό πολιτικών προσώπων,

κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης

- α. Για το ζήτημα αυτό η επιτροπή θεωρεί αναγκαία τη διεξαγωγή διεξοδικής έρευνας από τις ανακριτικές αρχές, ώστε να εξεταστεί κατά πόσο υπάρχουν περισσότερες συναλλαγές, όπως αυτές που έχουν ήδη ανευρεθεί, και τους σκοπούς που προορίζονταν να εξυπηρετήσουν. Στα πλαίσια αυτά η επιτροπή εκτιμά ότι θα πρέπει να ανοιχτούν οι λογαριασμοί της εταιρείας “Focus Maritime Corporation” και να κληθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι να καταθέσουν σε σχέση με τις εν λόγω συναλλαγές.
- β. Αναφορικά με την ταυτόχρονη νομική εκπροσώπηση τραπεζικών οργανισμών και πελατών τους, η επιτροπή εκφράζει την έντονη ανησυχία της για το κατά πόσο οι εν λόγω πληροφορίες ευσταθούν. Στην περίπτωση που οι υπό αναφορά πληροφορίες αποτελούν γεγονότα, αυτό συνιστά κατάφωρα αντιδεοντολογική και αντιεπαγγελματική συμπεριφορά που πρέπει άμεσα να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

17.16.7 Σε σχέση με τις πληροφορίες αναφορικά με σύγκρουση συμφερόντων προσώπων που εμπλέκονται στο υπό εξέταση θέμα

Για το ζήτημα αυτό, η επιτροπή θεωρεί ότι η ταυτόχρονη συμμετοχή του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος κ. Μ. Σαρρή στο διοικητικό συμβούλιο μιας εταιρείας που φαίνεται να συνεργάζεται στενά με εταιρείες συνεργάτες του εν λόγω χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εγείρει σοβαρά ζητήματα για ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων του προσώπου αυτού. Εκτός από ζήτημα κακής

διακυβέρνησης που θα έπρεπε να τύχει χειρισμού από το διοικητικό συμβούλιο της υπό αναφορά τράπεζας, είναι πολύ πιθανό ο κύκλος συνεργασιών μεταξύ των εταιρειών αυτών να γινόταν εξαιτίας της θέσης κλειδί και της απορρέουσας επιρροής που εμφανώς είχε το εν λόγω πρόσωπο στις υπό αναφορά εταιρείες. Συνεπώς, η επιτροπή καλεί τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας να διερευνήσει περαιτέρω το ζήτημα αυτό για σκοπούς ενδεχόμενης διάπραξης αδικήματος.

2 Μαΐου 2014

Γραμματείς επιτροπής:
ΓΠ/ΘΒΚ

Υπηρεσία Κοινοβουλευτικών Επιτροπών:
ΕΗ/ΜΚΝ/ΑΝ

Υπηρεσία Ευρωπαϊκών Υποθέσεων:
ΑΧ/ΦΧ

Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων:
ΑΠ

Στενογράφος:
ΓΧ

Συνεργάτης επιτροπής:

ΜΦ

Αρ. Φακ.: 23.04.029.304.2012

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ²⁹⁰

²⁹⁰ Για σκοπούς εργασίας της επιτροπής σε κάποιο στάδιο πριν από την ετοιμασία της έκθεσης το μεγαλύτερο μέρος των εγγράφων που επισυνάπτονται ως Παραρτήματα χαρακτηρίστηκε ως απόρρητο, μέχρι η επιτροπή να διαμορφώσει την τελική της άποψη επί του βαθμού εμπιστευτικότητάς τους.